

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שדך
חשיעי

היכל
חמישי

אור התורה

מספר
במדבר

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות
לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים.
שלש רגלים ור"ה ויוחכ"ם.

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידי קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרגא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —

מליובאוויטש

חלק רביעי: ממות, ממעי והוספות

בעתק מכת"י וירצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת

„ אוצר החסידים ”

ברוקלין (13) ג. י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשה אלפים שבע מאות עשרים ושבע לבריאה

מפתח כללי:

פתח דבר מהמחבר iii

לוח המפתחות v

אור התורה

פרשת מטות	א'רנה
פרשת מסעי	א'שמט
הוספות	א'תכ
מראה מקומות לפסוקי תנ"ך	א'תקכא
מראה מקומות למאמרי רז"ל	א'תקכב
מראה מקום לכת"י מהם נעתקו הדרושים והרשימות ..		א'תקלט
פאקסימיליא מגוף כתב יד קודש של אדמו"ר הצ"צ ..		א'תקנ

OR H A T O R A H

BAMIDBAR

Vol. IV

Published and Copyrighted 1967 by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HYacinth 3-9250-1

גרסת בגדש "עורא"

למי שרבי בן רחל ואלוף דוגלר בן אסתר הגרסה

Printed in United States of America

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר, הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה מכתבי יד את דרושי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" ורשימותיו על ספר במדבר.¹
 דרושים ורשימות אלו נעתקו ברובם מביבלאך² כתבי יד מעתיקים שונים.

* * *

הדרושים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה זזה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.
 לע"ע לא נמצא תח"י גוף כתבי יד קודש של ה"צ"צ מרובם של הדרושים ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה מהם — רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה ימצאו טעויות, ובפרט בצינוני העמודים ומ"מ שבפנים, חסרה התחלת או סיום הצע"ג וכו'.

* * *

כך זה — הרביעי והאחרון של ספר במדבר — כולל הדרושים ורשימות ה"צ"צ על פרשיות מטות ומסעי, הוספות.

* * *

בסוף כך זה הוספנו: א) מראה מקומות לפסוקי תנ"ך, מאמרי רז"ל, זהר וכו' (נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק). ב) מראה מקום להכתבי יד מהם נעתקו הדרושים ורשימות של כל ספר במדבר (נערכו ע"י הרב התמים ר' יעקב שלמה שי' גאלדבערג).

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי ה"צ"צ — ראה בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות.

מערכת „אוצר החפידים"

י"ג אייר, ה'תשכ"ה, ברוקלין, נ. י.

(1) ע"ד דרושי ורשימות ה"צ"צ על תנ"ך שנדפסו כבר — ראה בהקדמת המו"ל לאוה"ת ויקרא בהערה 1 שם. יש להוסיף ע"ז: דרושים ורשימות על ספר שמות (בשלח — השכ"ז), על ספר במדבר (במדבר—פנחס — תשכ"ז), על ספר דברים, נדפסו בארבעה כרכים (תשכ"ה — תשכ"ו).

(2) מפני סיבות טכניות לא נדפסו לע"ע הדרושים ורשימות ע"פ יתרו—פקודי, ויוסיעו בקרוב.

(3) בעיקרם מהביבלאך הידועים בשם „בוך באברויסקי".

(4) מאמרים ורשימות אחדים נמצאות בנוף כתיב ה"צ"צ וכפי שמצויין להלן בהמראה מקום להכתבי יד.

רוח המפתחות

מטות

א'שכא	וידבר משה אל ראשי המטות	א'רנה	וידבר משה אל ראשי המטות
א'שכו	ואשה כי תדור נדר	א'רצב	קיצור מהדרוש ע"פ ראשי
א'שלו	בחיי רי"פ מטות	א'רצב	המטות
א'שלו	הג"ה לד"ה החלצו	א'רצד	וידבר משה אל ראשי המטות
א'שלט	ומקנה רב	א'דש	וידבר משה אל ראשי המטות
			ביאור על ראשי המטות

מסעי

א'שעה	בלק"ת פ' מסעי ד"ה אלה	א'שמט	אלה מסעי בני
א'שעח	מסעי	א'שנב	אלה מסעי בני
א'שצד	ויסעו ממרה	א'שנב	אלה מסעי בני
א'תיד	כד שמע קול תרנגולא	א'שנט	אלה מסעי בני
א'תטו	והקרייתם לכם ערים	א'שסה	קיצור מד"ה אלה מסעי
	הגהות לד"ה אחת שאלתי	א'שע	ד"ה אלה מסעי דתקס"ג
		א'שעא	הגהות לד"ה אלה מסעי הג'

חוספות

א'תעח	לד"ה בהעלותך שבלק"ת	א'תכא	סיום ד"ה וידבר ה' שבפ'
א'תפ	להבין שרש ענין הפרש למה	א'תכא	במדבר
א'תפס	האהבה דאברהם	א'תכד	הגהות במדבר סיני הב'
א'תצ	פזר נתן לאביונים	א'תכה	קיצורים מהביאור שבלק"ת
א'תצד	הוספה לפ' בהעלותך ע' שפו	א'תכח	במדבר ג, ב
א'תצה	לא כן עבדי משה	א'תל	עין בפע"ח שער י"ז
א'תק	ומראה ולא בחידות	א'תלד	ויהי קול מעל לרקיע
א'תקא	לא כן עבדי משה	א'תלה	ענין ספירה
א'תקב	ענין פ' מרגלים	א'תלו	הוספה לדרושים של שבועות
א'תקד	ויהם כלב	א'תלח	ע' רכ
א'תקטו	הגהות על הקיצורים לד"ה ואולם	א'תנא	נשא את ראש בני גרשון
	חי אני שבדרך מצותיך	א'תסב	גרשון הי' בכור
	ענין סמיכת פ' נסכים לפ'	א'תעו	כה תברכו
	מרגלים		ביאור כה תברכו
	והיה לכם לציצית		הגהות לדרוש זאת חנוכת
	הוספה לד"ה עולת תמיד		שבלק"ת
			בהעלותך את הנרות

אור התורה

פרשת

מטות

פ' מטות

וידבר משה אל ראשי המטות לבניי לאמר זה הדבר אשר צוה ה' איש
כי ידור גדר וגו' (פ') וידבר נדרים פ"י ע"ב ב"ב פ"ח ק"כ
ע"ב קכ"א נדה פ"ה מ"ב ירושלמי פ"ק דחגיגה נדרים פ"ג פ"ט שלי"ה רג"א
ממ"י כט"ג בחיי צה"ג מ"ע ג'), ובמס' נדרים שם דרשו מזה הדבר חכם
מתיר ובעל מפר וגם למדו בג"ש מזה הדבר דגבי שחוטי חוץ להכשיר
ג' הדיוטות להתרת נדרים ויחיד מומחה יליף מראשי המטות כו' וכ"ה בב"ב
שם ופרשב"ם משום דג' הדיוטות הם ב"ד לכך יוכלו להתיר כו'. והנה ארז"ל
בנדרים ר"פ ואלו מותרים די"ד ע"א איש כי ידור גדר לה' עד שידור בדבר
הנדור לאפוקי מתפיס בדבר האסור כשאומר ה"ז עלי כנבלה לא אמר כלום
דבשר נבלה אסרו התורה תה הרי אינו נבילה. ודבר הנדור היינו כקרבן
שנאסר להדיוט ע"י דבור פה שאמר ה"ז עולה לכן כשמתפיס ההיתר בדבר
הנדור שאומר ה"ז עלי כקרבן נאסר. וי"ל בשרש איסור זה ג"כ איך ע"י
שמוציא בשפתיו בלבד ככר זה עלי כקרבן יאסר עליו כאיסור גמור והלא
ככר זה בעצם דבר המותר הוא ואיך יאסר ע"י דבור בלבד דבשלמא הקרבן
נעשה הקדש ע"י דבור כיון שמקדישו ממש אבל זה שאינו מקדישו לגבוה
כ"א שאוסרו על עצמו ע"י שאומר ה"ז עלי כקרבן וכיון שבאמת אינו קרבן
כלל איך יאסר המותר (י"ל ל"ת י"ה אך בלי כלי וכשאוסר דבר המותר זהו
בחי' עליונה יותר דוגמת ערבים עלי ד"ס אפ"ל ע"י נמשך מבחי' י"ה בבחי'
כלי ולכן ארז"ל כנודר בחיי המלך חיי המלך ז"א מבחי' בינה ה' עלאה ע'
זח"ב ס"פ יתרו דצ"א ע"ב ואפ"ל ע"י הנדר ממשיך ה' עלאה בבחי' כלי
וכשמתיר הנדר ומבררו הרי נמשך י"ה בבחי' כלי ממש דוגמת כשחצא ק"ג
מחלאתה יהי גילוי סוכ"ע לצוות לזה ע"ד לאמר זה הדבר ע' לקמן סי"ב).

(קיצור.) ענין זה הדבר וענין עד שידור בדבר הנדור איך ע"י הדבור נאסר
(המותר).

אך הנה תחלה י"ל ענין זה בקרבנות עצמם האין ע"י הדבור באמרו ה"ז
עולה נאסר בהנאה לאדם כמבואר במס' מעילה פ"ב מ"ד העולה מועלין
בה משהתקדשה והיינו בקידוש פה כמ"ש התוי"ט שם בר"פ ואם אינו מקדיש
הקרבן בפה דוקא ה"ל כמביא חולין לעזרה. וי"ל ג"כ בשרש ענין הקרבנות
שהם באים לכפר על נפש האדם אשר חטא בשגגה מביא קרבן חטאת ומתכפר
לו איך שהקרבן ושריפת אימורי חטאת בהמה גשמי' ע"ג המחכת יכופר
עון נפש האדם (מהרמ"א כ') דהאדם צריך שיחשוב שהוא הי' ראוי להשרף על
שחטא לבוראו אי"כ צריך לחשוב ג' דברים אלו בעת הקרבן). אך הנה כ"ז
יובן בהקדם תחלה שרש ענין האדם דהנה כ' באדם אחר וקדם צרתני תלים

קליט ו' ויש פי' צרתני ל' יצירה כמ"ש בגמ' פ"ט דברכות דס"א א' דז' פרצופין בראו (שני פרצופין ברא תחלה אחד מלפניו ואחד מלאחוריו וצלחו ועשה ממנו חוה, רש"י) וזהו וייצר בשני יודי"ן ות"י פי' צרתני אעיקתא יתי מל' מצור מסביב ובמד"ר פ' בראשית פ"ח ור"פ תוריע רפי"א אחר למע"ב דהיינו יום ו' שלשול קדמך יתוש קדמך וקדם למע"ב שרוחו נברא ביום ראשון קודם למלאכים כו'. ואולי אין זה סותר למרו"ל במי נמלך בנשמותיהן שצ"ד במד"ר פ' בראשית פ"ח ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו בדה"י א' סי' ד' עם המלך מ"ה הקב"ה ישבו נפשות שצ"ד שבהן נמלך הקב"ה וברא את העולם עכ"ל. הרי קדמו לבה"ע מאחר שבהן נמלך ואמרו שנבראו ביום ראשון של מע"ב סותר לזה. אלא י"ל ע"ד מ"ש בלק"ט בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי בפ"י טהורה היא אתה בראתה דבתחלה היתה בבחי' ומדריגת טהירו עלאה בחי' אין ואח"כ אתה בראתה יש מאין כו' ע"ש ובריאה זו הי' ביום א' של מע"ב ומקודם ובריאה כשנמלך בהן היו בבחי' טהורה היא כו' ועמ"ש בד"ה האוינו השמים דרוה"ר ובהיותן בבחי' טה"ע בחי' אין נק' עם המלך ישבו עמ"ש ע"פ ויהי שם עם ה' ארבעים יום ע"ד ונהורא עמי' שרא כי עם ה' החסד היינו בבחי' שאין שם דין רק כי חפץ חסד הוא והוא בבחי' ע"ק דלית שמאלא בהאי ע"ק דוקא. והענין כי כל הדצ"ח לא נבראו אלא בשביל האדם כמארו"ל פ"ק דברכות ד"ו סע"ב ע"פ כי זה כל האדם כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה (ואפ"ל לכן ר"ה נק' זה היום תחלת מעשיך לפי שבר"ה נברא אדה"ר שהוא בחי' שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה והיינו זה היום כו', ולפיכך הוא יום הדין, ונאמר בו אלקים שופט זה ישפיל זה ירים, כי הגם שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה אך זלע"ז עשה אלקים וכמו משה נתנבא בזה ובלעם הי' ג"כ נביא עד"ז ואעפ"כ הי' לעו"ז שהי' עין רעה ורוח גבוה ונפש רחבה כו' ועל בחי' זו נאמר זה ישפיל זה ירים כו'). וביאור הדברים הנה ע"ד הפשט הרי כל הברואים קדמו לאדם ביו"ד המאמרות כמו מא' יהי אור יהי רקיע וגם המלאכים שנבראו ביום שני וכן צומח תדשא הארץ דשא חיות ובהמת תוצא הארץ נפש חיה כולם קדמו למאמר נעשה אדם שהי' אחרון לכל המאמרות ביום ו' למע"ב לבד עש"ה דברים שנבראו בע"ש ביהש"מ ועו"א אפי' שלשול קדמך וז"ע אחר צרתני אחר למע"ב היינו שמזה יש הוראה שגם בשרש מקורם הרוחני יש מעלה ומדריגה בדצ"ח מן האדם שמזה הטעם קדמו כולם לאדם והאדם אחרון לכולם (וכענין עשו שהי' בכור שהוכרח ונתלבט יעקב לקנות ממנו תבכורה מיהו יש להיפך כמו קליפה קדמה לפרי וזהו ג"כ ענין מ"ט עזי מסגי ברישא כו' כברייתו ש"ע ברישא חשוכא כו' ועמ"ש מזה ע"פ כי ישאלך בנד מחר והקש והתבן קדמו להחטין ע' מד"ר סי"פ וישלח סי"פ פ"ג בפ' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדם כו') ולזה הטעם הרי א"ר שהאדם צריך לדצ"ח שמהם הוא ניזון ומקבל חיותו וגם ללבוש ודירה שהרי האדם צריך לדירה מאבנים שהם דומם ולבוש מצמר או פשתן וכה"ג שהם צומח וכן החי והצומח לאכילת האדם לחם לבב אנוש יסעד כו' והדצ"ח יוכלו להתקיים

בלי האדם (אלא שהרי גידול התבואה מהארץ הוא ע"י עבודת האדם וכן בע"ח צריכי' לדועה כו'), אבל האדם בלתי מתקיים בלי דצ"ח וכל שהוא בלתי מתקיים בלעד' זולתו ההכרח שמקבל את שלימות חיותו משם (דהיינו כמ"ש במ"א בפ"י כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי ע"כ מוצא פי ה' יחיה האדם שהמוצא פי ה' המלוכש במאכל במא' תדשא הארץ דשא כו' תוצא הארץ נפש חי' כו' שרשו גבוה ממא' נעשה אדם כענין עולם התהו שקדם לעולם התיקון ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה בפ"י קליפה קדמה לפרי ח"ל אדמור' נ"ע בתו"א פ' חיי בד"ה ע' ע"ח שמ"ט וכמו הלחם שעליו יחיה האדם אף שגם בו מלוכש מוצא פי ה' אלא שבלחם ושאר' מזונות נמשך מחיצוני' אימא שלמעלה מו"א הנק' אדם כמ"ש בכוונות עייה"כ עכ"ל. ולכן יש בהמוזנות טוב טעם ותענוג. כי בינה הוא עולם התענוג שבה התגלות עתיק והם נלקחו מחיצוני' בינה כו'). אך אין זה אלא בשרשם למעלה דוקא אבל למטה אחר שנברא הכל הלא א"ר בהיפך (שהרי בד' המדריגו' דצח"מ הרי המדובר נעלה הרבה מהבע"ח שיש בו נפש המשכלת משא"כ בבע"ח והבע"ח נעלה מן הצומח כו' וכמ"ש במ"א שד' מדריגות דצח"מ הם נגד ד' אותיות הוי' וד' עולמות אבי"ע נמצא כמו שאצ"י גבוה ומרומם מבי"ע כך עדין המדבר גבוה מבחי' דצ"ח וז"ע חביב אדם שנברא בצלם שנאמר בצלם אלקים עשה את האדם. ולכן נאמר ועל דמות הכסא דמות אדם דוקא וחיותן הן בבחי' המרכבה וכמו עדי"מ שאין ערוך חיות המרכבה לבחי' דמות כמראה אדם שעיה"כ כמו"כ אין ערוך הדצ"ח לבחי' אדם כו' וז"ע וקדם צרתני קדם למעי"ב מצד הצלם אלקים כו' משא"כ בבהמות וחיות). והיינו שהאדם יתקן ויעלה לכל חלקי דצ"ח כמו במאכלו ומזונו כשיתפלל בכח האכילה ההיא (וע' מ"ש בלק"ת פ' נשא בד"ה כה תברכו בענין ויקרא האדם שמות כו' וסד"ה ושמתי כרכד בהקיצור אות ה' ומהמשנה סוף קדושין והלא לא נבראו אלא לשמשני כו' ולכן ע"ה אסור לאכול בשר לפי שלא יוכל להעלות הבשר וכן קודם התפלה אסור לאכול מה"ט יעו"ש). וא"כ נהפוך הוא שדצ"ח מקבלי' שלימותם מהאדם ומזה יש הוראה בהיפך שהאדם גבוה ונעלה הרבה מדצ"ח.

קיצור. איך ע"י הדבור נאסר דבר המותר איך הקרבת הבהמה מכפר חטא האדם. ענין אחר וקדם צרתני יתוש קדמך ואעפ"כ אלא לצוות לזה דצ"ח שרשן מחיצוניות בינה שלמעלה מאדם ששרשו מז"א ולכן האדם מקבל חיותו מהם במוזן ולבוש ודירה והם חיים וא"צ לאדם ועכ"ז האדם נעלה הרבה מהם והאדם מעלה את כולם כי דצח"מ הם נגד ד' עולמות אבי"ע ולכן ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם דוקא (הג"ה. ועמ"ש ג"כ עדין באדם גופא שאע"פ שהרגל הוא למטה הרבה מהראש עכ"ז יש בחי' שהראש מקבל מהרגל כמו שעושין רפואה להראש ע"י הרגל כמ"ש מזה בד"ה השמים כסאי בתו"א ר"פ בראשית בענין והארץ הדום רגלי והיינו משום דנסוב"ת כמרי"ב יובן עדי"ז בענין דצ"ח לגבי האדם כו' ומ"מ אף שיש בחי' ברגל שממנה מקבל הראש עכ"ז עיקר הגילוי והשראת הנשמה הוא בהראש כמו"כ יובן בענין האדם ודצ"ח. עכ"ה).

(ב) והענין דשניהם אמת דזמ"ל קדמאין דתהו אע"פ שקדמו לעולם התיקון
 שהוא בחי' אדם (היינו ציור ג' קוין שזהו עיקר בחי' התיקון
 וזהו בחי' אדם חסד דרועא ימינא גבורה ד"ש ת"ת גופא ע' בד"ה ענין
 האבות הן הן המרכבה ובד"ה וישלח יעקב בענין ויחץ את העם כו' ובביאור
 ע"פ מ"ר בפי' תולדות) כמ"ש לפני מלך מלך כו' זהו דוקא בהיותם למעלה
 עדיין ולזה שרש דצ"ח למעלה גבוה משרש האדם (וע"ד שעשו הי' הבכור
 לגבי יעקב בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ועבד"ה ראה ריח בני וכענין
 פני ארי' שגבוה למעלה מפ"ש שבמרכבה הקדושה). אבל הנה ידוע דזמ"ל
 הללו נפלו בשבט"כ מפני ריבוי האור שלא הכילו הכלי ונסתלק האור ונפלו
 הכלים למטה מטה מבחי' התיקון וכלים דאבי"ע וכמו פנ"א שנפל למטה
 הרבה מפ"ש שהשור הוא בהמה טהורה וראש לכל הקרבנות בפי' שור או כשב
 או עז כו' והארי' הוא חי' טמאה והיינו שירדו והושפלו בעולם הפירוד דבי"ע
 שהוא עולם הבריאה יש מאין כו' עד שנתהווה דצ"ח גשמי' (שהם נגד ג'
 עולמות בי"ע כנ"ל, כי בעשי' יש ג"כ אבי"ע וחיצוניותן זהו דצח"מ כמש"ל.
 נמצא שדצ"ח הם לנגד ג' בחי' בי"ע שבעשי' משא"כ האדם הוא נגד אצי'
 שבעשי' ועיקר שבה"כ נפלו לבי"ע והגה גם בקליפו' יש אבי"ע ק"נ הוא
 אצי' שבהם וג"ק שלמטה מק"נ הם בי"ע שבהם ועיקר שבה"כ נפלו ג"כ
 לבי"ע שבהם ע"ד הארי' לגבי השור אף ששניהם משבה"כ אלא שהשור מק"נ
 ולכן הוא בהמה טהורה משא"כ הארי' ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור
 ע"פ שחורה אני ונאווה דרוה"ש פ"ד יעו"ש שלכן מצות ל"ת גבוהים ממ"ע)
 בזה העולם וכמו שהן באים בשבירה בהגשמה הרי בחי' אדם גבוה מהם
 וביכלתו להעלותם ולתקנם (היינו שבחי' מ"ה מברר ב"ן כי ב"ן גימט' בהמה
 מ"ה גימט' אדם וגם שם ב"ן מילוי ההי"ן ע"ד בה"א בראם ותמונת הה"א
 ב' קוין מחוברין וג' מופסק מהם והוא בי"ע כמ"ש בראתיו יצרתיו אף
 עשיתיו הרי שם ב"ן גימט' בהמה מקור בי"ע וז"ע רוח הבהמה היורדת למטה
 להחיות בי"ע אמנם שם מ"ה הוא מילוי אלפי"ן אלופו ש"ע אאלפך חכמה גם
 אותיות פלא וזהו רוח האדם העולה למעלה אדם אדמה לעלין בחי' א"א
 סוכ"ע לכן מ"ה מברר ב"ן ועמ"ש סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים) וז"ע כי
 זה כל האדם שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה פי' להטפל ולהתחבר
 אליו בכדי שיעלה ויתקן אותם. מטעם הנ"ל (ועיקר פי' לצוות לזה כי זה
 היינו כענין זה אלי ואנוהו משה נתנבא בזה שהוא אספה"מ ולכן עשו אמר
 למה זה לי וארו"ל במד"ר תולדות פס"ג מלמד שכפר בזה אלי כו'. וזהו
 כי זה כל האדם שע"י עבודת האדם יהי' גילוי זה אלי כמ"ש ואמר ביום
 ההוא הנה אלקינו זה כו' ועוז"א ויצא דק"נ ע"ב ע"פ מה נורא המקום הזה
 אין זה כ"א בית אלקים וזהו שעה"ש. ור"ל בבחי' זה מאיר בחי' נורא והוא
 ג"כ שער השמים ע"ד סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וע"ש דקמ"ט
 ובהרמ"ז שם פי' סולם וכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לבחי' גילוי זה אלי
 ע"י האדם כו'. ואזי גם דצ"ח יתעלו להיות צוותא וחבור לגילוי זה כמו חיות
 המרכבה כו') אבל כשמתעלין ע"י האדם המה באים למקור חוצבם הראשון

כמו שהיו קודם השבירה שהם למע' במדריגה מן האדם (דהיינו בחי' עולם התהו שקודם לעולם התיקון והם מעלים את האדם ג"כ לבחי' זו כמ"ש בתרא פ' יתרו בד"ה זר"ש בדא"נ ובפ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ובד"ה ויהי בשלח פרעה בענין לעושי רצונו עאכו"כ יעו"ש.

קיצור. ביאור ענין מעלת דצ"ח ומעלת האדם כמו זמ"ל דתהו בעודן למע' גבהו מבחי' התיקון כי תיקון צמצום ע"י יו"ד משא"כ תהו ריבוי האור מבחי' כמה א"א בד"ה ויהי בשלח פרעה אבל בשבה"כ נפלו למטה ביותר משא"כ האדם וכמו יעקב ועשו ודצ"ח בי"ע וענין ק"נ וג"ק שור ואר"י וענין רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה וזהו לצוות לזה ועי"ז מעלים האדם. (הג"ה. ועמ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג והנה הגם שעיקר ההמשכה הוא ע"י פנימי' הלב צעק לבם עכ"ז הוא ע"י התקיעה בשופר דוקא כי עשי' היא לעילא כו' דהיינו משום כי שרש הבעי"ח בחי' כבשים שרשו למעלה משרש בחי' אדם וכשמתעלה ע"י האדם התוקע בו ממשיך ר"ר מבחי' שלמעלה מהחכמה כח מ"ה שרש בחי' אדם כו' וכמו בענין הקרבנות כו' וע' בלק"ת ר"פ עקב בד"ה ויאכילך את המן פ"ב מענין בהמה רבה שהוא אה"ר שלמעלה מהשכל ובחי' אדם שלמעלה גם מהבה"ר י"ל כביכול שהוא אא"ס ב"ה כי הרי א"ק נק' אדם דבריאה לגבי אא"ס ח"ע כמו בהמה לגבי אדם כו' לכן תכלית העלי' האפשרי' זהו ע"ד ואני תמיד עמך בהמות הייתי עמך ונק' בה"ר כו' וזהו קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כו' עכ"ה). עוי"ל בה"ר המדות שלמעלה מהשכל הנק' טורי חשוכא הם ז"ת דעת"י המתלבשים בא"א ובחי' ג"ר דעת"י שאינם מתלבשים כלל בא"א שהוא שרש הנאצלים זהו בחי' אדם שלמעלה מבה"ר כו' או י"ל עקודים נקודים ברודים זהו בי"ע דכללות וא"ק נק' אצ"י דכללות בחי' אדם כו'. או י"ל מעלת בהמה שם ב"ן ששרשו משם ס"ג שלמעלה ממ"ה הנק' אדם גימט' מ"ה וא"כ שם ס"ג זהו בה"ר. והרי יש עוד שם ע"ב שלמעלה משם ס"ג וזהו בחי' אדם הגדול ועמ"ש ע"פ ואכלתם אכול.

קיצור. ש"ל כי הגם בה"ר היא למעלה מבחי' אדם עכ"ז יש עוד בחי' אדם הגדול בענקים שלמעלה מבחי' בה"ר. ואפ"ל שזהו הקו מאא"ס ב"ה שלמעלה מא"ק או ג"ר דעת"י או א"ק.

ג) והנה הטעם לזה שהאדם גבוה מדצ"ח אחר שנפל בשבירה יובן בהקדים הפסוק נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כו' (וכנ"ל בענין חביב אדם שנברא בצלם כו') פ"י בצלמנו הוא בחי' יחו"ע וכדמותנו הוא בחי' יחו"ה (ע' בד"ה ראשי המטות שבלק"ת ושם פ"ה ובד"ה אלה מסעי דרוה"ש ובד"ה כי תצא דרוה"ש פ"ג ובפ' תבא סד"ה היום הזה ובד"ה ענין ר"ה וע' בזהר ר"פ במדבר דק"ז ע"א ובפ' אמור דק"ד סע"א ובפ' בשלח דק"ה ובמד"ר פ' בראשית פ"ח) וביאור הדברים הנה ידוע בענין יחו"ע שהוא בחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' ההשתל' שהוא כמו בחי' עצמו אא"ס שאין עוד

מלבדו וכ"ק כלא ממש כו' (ע' בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוה"ש פ"ב ובד"ה שה"ש בפ"י שכ"ע כלה שארי ובענין כגונא דאינון מתייחדין לעילא באחד ובד"ה צו"ר בלק"ת בשה"ש דרוה"ר ובד"ה בחודש הג' פ' יתרו בענין אנשי יריחו שהיו כורכין את שמע, ובד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה כשהאה' נמשך מההתבוננות בעצמות אא"ס דלמת"ב ולמעלה מבחי' חיי החיים של העולמות הוא בבחי' ובכל מאדך זה"ע בצלמנו וע' מזה בפ' כי תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי ובד"ה בכ"ה בכסליו בענין למסו"ג באחד, ובמ"א נת' שו"ע עה"ח חו"ב שלמעלה מהחזה ע"ד ההתבוננות בעצמות אא"ס שלמע' מהקו"ח וזו"ע הביטול דשמו"ע קול דממה דקה כו' וע' בד"ה שמני כחותם בענין תש"ר שהוא נגד שמו"ע בהביאור בסופו ספ"ה ועסד"ה השמים כסאי שבתו"א ר"פ בראשית) וזהו פי' בצלמנו מפני שהוא בבחי' הביטול לאא"ס בתכלית היחוד בחי' חכמה כח מ"ה כו' ע' בסש"ב פל"ה בהג"ה, (ובד"ה עד הגל נת' הודאה למעלה מברכה וצ"ע ומפסוק יודוך ה' כל מעשיך וחסידיך יברכוכה מיבן שהברכה למעלה יותר והתירוץ דאחר הגילוי בבחי' ברכה יש עוד בחי' שלא יוכל לבא בגילוי וע"ז הוא ההודאה וכמו הברכה מה שאא"ס המלוכש בחכמה יבא לידי גילוי וזהו ע"ד אשר סוכ"ע יאיר בבחי' גילוי בממכ"ע אכן אז יומשך סובב מבחי' עליונה יותר היינו מבחי' עת"י וע"ז שייך רק הודאה כו' וע' בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה להבין בתוס' ביאור ע"פ וידעת היום פ"ה), וע' ביאור ואלה המשפטים בענין זרעתי את בני זרע ארם אדמה לעליון גילוי ההעלם זהו"ע בצלמנו כו', אבל בחי' יחוד"ת הוא בחי' כח השפעת אלקות בעולמות הנפרדים הנק' עלמא דפרודא כמ"ש ומשם יפרד עה"י הם בחי' יש ודבר בפ"ע (ע' בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות פ"א ובד"ה ששים המה דרוה"ר פ"א) ואמנם אעפ"כ הרי נק' בחי' יחוד והיינו לפי שהם מתבטלים ממציותם ומשתחווים ונכללים בכ"י באור האלקי וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים כנראה לעין בעולם השפל הזה ג"כ שגם גלגל הירח סובב והולך ממזרח למערב והיינו לפי ששכינה במערב (וע' ס' נחמד ונעים ס"י רי"ה, וגם לפי דעת הפלוסופים שהם סובבי' מצ"ע למזרח עכ"פ הגלגל היומי מסבב כולם ממזרח למערב, וכל הפלוסופי' נלאו להשיג סיבת תנועת הגלגלים מה שהם סובבים תמיד ובאמת זו"ע השתחואה וביטול ועמ"ש בהמפרשים ע"פ ברן יחד כוכבי בוקר באיוב ס"י ל"ח ועמ"ש מזה בענין שמש בגבעון דום), וענין השתחואה זאת היא בבחי' הודאה עדימ' כאדם שמתווכח עם חבריו ומודה לחבירו אח"כ שכדבריו כן האמת (עמ"ש בסי' בד"ה מזמור לתודה בענין ארבעה צריכים להודות) והודאה זאת אינו בחי' ביטול העצמי' מבחי' פנימי' ממש אלא רק בבחי' הודאה בעלמא (ע' בד"ה ביום השמע"צ תהי' לכם ובכל המועדים כתיב ושם פ"ב ההפרש בין בחי' כריעה וכל ברך לך תכרע ובין בחי' השתחואה וכל קומה לפניך תשתחוה וזהו כענין הודאה וברכה) כענין הויכוח בלבד וכך למעלה בחי' הודאה שצבא השמים לך משתחווים ומודים הוא סוף מדריג' הביטול (והיינו בחי' השתחואה בחיצוני' אבל בפנימיות לא נתבטל רצונו לגמרי וזהו כענין

הודאה אבל השתחואה פנימי' שאין לו רצון אחר כלל זהו ברכה ועמ"ש מענין ב' בחי' השתחוא' אלו בלקו"ת בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוה"א פ"ב) וכמו תנועת סיבוב הגלגל וכיוצא שאינו אלא בחי' חיצוני' וזהו ההפרש בין הודאה לברכה כי הברכה הוא בחי' ההמשכה מהעולם לגילוי ממש בנפשו דהיינו שבחי' גילוי אלקות ממש מתגלה ולא בבחי' הסתר והעלם (ור"ל ע"ד איזהו חכם הרואה ומבשרי אחזה אלוך' אחזה ממש לכן הברכו' תיקנו החכמי' שהם נק' עיני העדה בחי' ראי' ועמ"ש בד"ה לבבתי באחד מעיניך עיניך יונים לאסתכלא ביקרא דמלכא ועבד"ה שמאלו תחת לראשי בפ' תשא בענין זה' עליהם יראה ובד"ה בהעלותך את הנרות דרוה"ר בענין אהרן אותיות נראה כו', ועמ"ש מענין הברכות בתו"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות ובלק"ת פ' דברים בד"ה ציון במשפט תפדה ובסידור שער בהמ"ז בענין גודה לך ובדרוש דל"ג בעומר) כמו בצבא השמים כו', משא"כ בהודאה כמו סיבוב הגלגל דוהו בא מפני בחי' הסתר והעלם אור האלקי וכל שקרוב יותר לה' יותר הוא בבחי' הביטול הפנימי כו', אך אעפ"כ נק' בשם יחוד יחו"ת כי כולם משתחויים ומודים וזהו ע"ד שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, ופי' בוח"ב תרומה דקל"ד א"ב רוא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב ורוא דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי וזה"ע בכל לבבך ב' לבבות ועבד"ה מי מנה עפר יעקב פי' יחוד לבבנו כו' והיינו כי יעקב הוא יחו"ע ע"ד בצלמנו והשבטים המה שרש יחו"ת וע' מזה ג"כ בד"ה זכור דעמלק בתו"א פ' תצוה ובד"ה וישכם לבן בבוקר ומענין ב' לבבות בד"ה ושבתם מים בשון דרוה"ר.

קיצור. ענין בצלמנו כדמותנו יחו"ע ויחו"ת שכ"ע ושכ"ת אנשי יריחו עה"ח תש"ר יחו"ת ענין הודאה לגבי ברכה וזהו סיבוב הגלגל וצבא השמים לך משתחויים, השתחואה חיצוני' ופנימי', או ע"ד וכל כרך לך תכרע וכל קומה לפניך תשתחווה כשם שאין בלבך אלא א' כך אין בלבנו אלא א' בכל לבבך ב' לבבות.

ד) והנה השתחואה היא למלך ומפני דאין מלך בלא עם שהוא בחי' גפרד דוקא ל' עוממות (ובמ"א נת' דעוממות ל' כהות והיינו ג"כ הכהות וההכנעה למדת מלכותו ית'), נק' יחו"ת בחי' מל' כמ"ש מלכותך מל' כ"ע כידוע כי בחי' הודאה עכ"פ מתפשטת בכל העולמות עד סוף העולם הזה רק בקליפות הטמאות לגמרי כמו לי יאורי ואני עשיתיני המה צריכים ביעור האת רוה"ט אעביר מן הארץ, ולכך אמרו מי שאינו טורע במודים לאחר ז' שנים נעשה שדרתו נחש כיון שאין בו אפי' בחי' הודאה אי"כ זהו בחי' נחה"ק שארו"ל הכל מתרפאין לע"ל חוץ מן הנחש כו', ובחי' יחו"ת זה"ע כדמותנו בחי' הדמיון לבד כי הרי נראה העולמות לבחי' יש ודבר גפרד (וא"כ נק' למטה יש ומה שהוא למעלה נק' אין שאינו מושג משא"כ מלמעלמ"ט הוא ההפך שלמע' היש וכל מה שלמטה כל"ח וכיון שכן נק' ביטול זה יחו"ת שהוא ביטול היש לאין כדמותינו הדמות מהעצם ולא העצמו'

ממש שהרי העצמו' היינו בחי' בצלמנו הוא שלמעלה היש וביחוי'ת נק' למע' בחי' אין ע"ש שאינו מושג א"כ זהו רק כדמותינו שהוא דמיון לבחי' ביטול אמיתי שלמע' נק' יש כו' וח"ע כה לגבי זה כו', וח"ע תכלת ביטול היש דומה לים ביטול אמיתי עדא"כ כו', וזהו ע"ד אינו דומה שמיעה לראיה כי בינה היא שמיעה ל' הבנה וחכמה היא ראי' ובינה עד הוד אתפשטת שמבחי' שמיעה נמשך הודאה שהוא ביטול היש וח"ע כדמותינו וביד הנביאים אדמה שרשו מבחי' בינה אבל חכמה היא ראייה ממש איך שלמעלה היש כו' והוא בחי' זה אספה"מ וזוהו נמשך בחי' ברכה לכן חייב אדם לברך מאה ברכות כדי להמשיך בחי' ראייה כמ"ש צמאה נפשי לאלקים כו' מתי אבא ואראה כו', כי בינה שרש עולם הבריאה וחכמה שרש האצ"י כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ס' המה דרוה"ר בענין ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו', אכן ומעין מבית ה' יצא והשקה כו' יעו"ש) וגם פי' דמות יתפרש ג"כ מה שהעולם נדמה לנו ליש ודבר כי באמת אינו כן שהרי נאמר אין עוד מלבדו כו' וכולא קמי' כלא כו' רק לגבי המקבלים נראה כן להיות כי אין מלך בלא עם, וזהו ג"כ מ"ש ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים פי' בצלמו בחי' יחוי"ע שהוא בצלמו ממש כנ"ל ובצלם אלקים היינו בחי' יחוי"ת, והיינו בבחי' מל', וכמ"ש מזה בזהר ר"פ במדבר כמו שנו' לעיל ובהיות כן שהאדם נברא בצלמו בצלם אלקים בחי' הביטול דיתו"ע ויתו"ת ברכה והודאה הרי לפי"ז יובן ענין הטעם מה שיש ביכולת האדם לתקן ולהעלות לדצ"ח אחר שנפל בשבה"כ שיתעלו הניצוצו' מבחי' היש ודבר נפרד לבחי' הביטול דיתו"ת ואח"כ ביחוי"ע כו'.

קיצור. שביטול דיתו"ת נק' בחי' עומ"ש אין מלך בלא עם ולע"ל יהי' הוי' למלך ע"כ הארץ כי הכל מתרפאין לע"ל אפי' עכומ"ו, רק מי שאינו כורע במודים וזהו כדמותינו שלמטה היש ולמע' נק' אין ולכן בינה עד הוד אתפשטת ואינו דומה שמיעה לראי', וזהו בצלמו בצלם אלקים וע"כ האדם מתקן דצ"ח.

(ואפ"ל שכמ"כ תיקון בי"ע שהם דצ"ח שיהי' מאיר בהם ג"כ אא"ס ע"ד שמאיר באצ"י וזהו ע"י האדם שהוא בכלל אצ"י ע' בתו"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובלק"ת בשה"ש בד"ה ס' המה הראשון בפ"י תמתי ע"ש ספ"ב דהיינו ע"י שמתקני' בי"ע כו').

(ה) אמנם הנה כ"ז כשהאדם הוא שלם בעצמו בצלם אלקים אך כשפגם ע"י איהו חטא ועוון וכיוצא ולא מאיר בו בחי' יחוי"ע ויתו"ת כי פגם בחי' צורת האדם שנוצר בצלם אלקים וכמ"ש במד"ר פ' בראשית פכ"א בענין אדה"ר לאחר החטא שעליו נאמר משנה פניו ותשלחוהו באיוב סי' י"ד כ' וכ"ה עוד במד"ר שם פ"ב כנגד ששה דברים שנטלו מאדה"ר ואלו הן זיוו וחיוו כו' זיוו מנין שנאמר משנה פניו ותשלחוהו וכ"ה בזה"ג פ' פנחס דרי"ו ע"ב בענין משנה פניו וכמ"ש ג"כ ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו תילים סי' מ"ט י"ג ע' מזה פכ"ג דשבת דקנ"א ע"ב פ"ד דסנהדרין דל"ח ע"ב ושם

מבואר דקאי על אדה"ר לאחר החטא וכ"ה באדר"ן פ"א. עוד מענין ואדם ביקר כל ילין במד"ר פ' בראשית ר"פ י"א ותוך פ"ב ומענין נמשל כבהמות נדמו בפ' אמור ר"פ ל"ב ע"פ גם במדעך מלך אל תקלל לא במדע שנתתי לך יותר מן הבהמה חי' ועוף תהי' מחרף ומגדף לפני בראתי לך שני עינים ולה שני עינים לך שני אזנים ולה שני אזנים דימיתוך להם שנאמר נמשל כבהמות נדמו. מד"ר ר"פ הברכה מענין ואדם ביקר כל ילין ובקהלת רבה דף קי"ב ב' ע"פ גם במדעך, זח"ג קמ"ג סע"ב ר"ז סע"ב רלח"א בסוף פ' תרומה בספד"צ רפ"ה, וזשארז"ל בשבת פכ"ג שם שאין חי' רעה שולטת באדם אלא א"כ נדמה לה כבהמה והיינו שהעונות פוגמים בצלם אלקים שהוא בחי' יחו"ע ויחו"ת, ואזי כ' נמשל כבהמות נדמו שהרי יש לה ג"כ ב' עינים ב' אזנים והיתרון שבאדם הוא הדעת וכיון שחטא הרי נמשך אחר הרע שבעץ הדעת וע' סש"ב ספכ"ד שעז"א יתוש קדמך לומר שהחוטא גרוע ממנו ע"ש הטעם וא"כ קשה מ"ש נמשל כבהמות אלא ר"ל ע"ד משארז"ל גבי סוטה היא עשתה מעשה בהמה לפיכך קרבנה מאכל בהמה כו' אבל באמת כיון שעשה האדם מעשה בהמה הוא גרוע מן הבהמה כו', ובווהר וישב דקצ"א א' בענין דניאל בגוב אריות לפי שלא נשתנה דיוקנו מבחי' בצלמו בצלם אלקים ע"כ לא שלטו בו האריות יעו"ש וכן משמע בגמ' דשבת הנ"ל, וכעין זה משמע ג"כ במד"ר פ' נח פל"ד ע"פ ומוראכם וחתכם יהי' ארי רואה אותו ובורח כו' ופי' המ"כ ע"ד מ"ש בווהר וישב כנ"ל, והחוטא נופל ממדריג' אדם ונעשה בבחי' בהמה ממש וגרוע ממנה, וכמ"ש עוד בווהר פ' שלח דקנ"ז ע"ב ע"פ על דברת בנה"א לברם האלקי' ולראות שהם בהמה המה להם בקהלת סי' ג' י"ח וכ"ה במד"ר שם שהרשעי' נמשלו לבהמה מה הבהמה להריגה ואינה באה לחיי העוה"ב כמו"כ הרשעים כו' וע' בפ"י הרמ"ז פ' שלח שם, והיינו שארז"ל פ"ק דסוטה ד"ג ע"א אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות שנא' איש איש כי תשטה אשתו תשטה כתיב, וכ"ה במד"ר פ' נשא פ"ט וז"ל וכן רמו משה בתורה על חסרון דעתה שנאמר איש איש כי תשטה אשתו, תשטה כתיב בשי"ן לומר שאינה מזנה עד שיכנס בה השטות הוי כי תשטה אשתו עכ"ל ור"ל כי פשוטו של מקרא כי תשטה אשתו תט מדרכי צניעות כמו שטה מעליו עבור משלי סי' ד' ט"ו אל ישט אל דרכיה לבך שם סי' ז' כ"ה, וה"ע הטי"י והסרה, אמנם רז"ל דרשו בו ג"כ ל' שטות, והוא ל' תרגום אמר נבל בלבו תילים י"ד, אמר שטיא בליבי, וכן והיית משוגע ממראה עיניך, ותהי משתטי, והשוטה זהו חסרון הדעת אך קשה מ"ש כי תשטה כתיב בשי"ן ור"ל בשי"ן שמאלית הרי גם אל ישט אל דרכיה הוא ג"כ בשין שמאלית, ואפ"ל דגם אלו הי' כתוב בשין ימנית והי' הפי' ע"ד שטו העם ולקטו משוט בארץ ומתהלך בה הי' ג"כ יכול להתפרש ג"כ שזה גרם לה לזנות כמ"ש במד"ר פ' וישלח ע"פ ותצא דינה, וכן תרגום זונה נפקת ברא, והנה נחל השטים ביזאל ד' סי' י"ח הוא מעיין של זנות כמ"ש במד"ר ס"פ בלק וכ"ה בגמ' פ"ק דבכורות ד"ה ע"ב מאי שטים ר' יהושע אומר שנתעסקו בדברי שטות דהיינו זנות, וע' זהר ס"פ ואתחנן דף ע"ר ע"ב והנראה

שהוא יסוד דנוק' דק"נ כי שטות תשטה ל' הטיי' והסרה זהו ק"נ שגק' זונה ופי' במא"א אות ז' סכ"ג זונה נק' לילית הנוגה כי הניחה הקדושה ויצאה לקליפה ודבקה בהם והיתה כמותם ולכן תרגום זונה נפקת ברא כי יצאה מן הקדושה להדבק בהרע עכ"ל וזהו ג"כ פי' נחל השטים וכענין ולא תתורו כו' אשר אתם זונים כו', וא"כ זהו ג"כ לשון שטות דהיינו שוטה, כי בחר בתענוג גשמי שהוא פסולת דפסולת מן התענוג העליון וכו' כמ"ש במא"א בענין ונשב בגיא מול בית פעור וע' בלק"ת ס"פ ואתחנן בד"ה שמע ישראל, וזה"ע רוח שטות ההפך מבחי' רוח טהרה רוח קדושה ע' במא"א אות ד' סכ"ו, וא"כ לכן גרוע מן הבהמה שאין לה דעת כלל אבל הרוח שטות כמו השוטה שהוא חסר דעת, הרי בדעתו השטות יזיק יותר מהבהמה, וזה"ע העון שפוגם בצלם אלקים ונפל למטה כו' ובע"ח שוטה גימט' ז"פ אדם עם ה"ג היינו זמ"ל דתו שנפלו בק"נ כו' אך החוטא בשגגה מתכפר לו בקרבן, ואפ"ל דוגמת מה שלע"ל ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים, ואפ"ל הקרבן מהני קצת אפילו למזיד והיינו אחר התשובה שע"י התשובה וזונות נעשו לו כשגגות עכ"פ, והרי על השוגג מהני הקרבן.

קיצור. ע"י העון פוגם בצלם אלקים ונמשל כבהמות נדמה, ולכן אין חי' רעה שולטת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה שהם בהמה המה להם לכן דביאל בגוב אריות ברחו האריות ממנו, כי הם בהמה והוא אדם, כי תשטה בשיין משמע ג"כ רוח שטות, והוא מק"נ נחל השטים, ונק' זונה נפקת ברא, שהניחה הקדושה כו' הפך רוח קדושה, והחוטא בשגגה צריך קרבן, (ע"ד ומעייין כו' והשקה כו' או שהקרבן נק' ריח ניחוח נחת רוח לפני, ורוח זה מעביר הרוח שטות כו' כענין ואת רוח הטומאה אעביר כו' ועמ"ש סד"ה והי' מספר בני' בענין רוח עד יערה עלינו רוח ממרום כו').

ו) בילקוט ח"ב דצ"ט ע"פ טוב וישר ה' ע"כ יורה חטאים בדרך שאלו לחכ' נפש החוטאת במה תתכפר א"ל חטאים תרדף רעה במשלי סי' ג' כ"א, פי' משלי הוא משלי שלמה וחכמת שלמה נק' ח"ת היינו מי שאלו לנבואה א"ל הנפש החוטאת היא תמות ביחזקאל סי' י"ח ד' כ', ור"ל נבואה הוא נו"ה וצ"ל אמאי נו"ה יחמירו יותר מן המ', וצ"ל ע"ד חכם עדיף מנביא ע' באג"ה סי' י"ט ע"פ עוטה אור כשלמה, ועוד כי בחכ' יסד ארץ וח"ת שרשה מח"ע וגם שלמה מלך שהשלום שלו שמקבלת מקו האמצעי, ועמ"ש מענין חכמת שלמה בפרדס ערך חכ' שהיא בת זוג למלך שהשלום שלו ת"ת, ועמ"ש מזה בבה"ז פ' קרח ע"פ ויקומו לפני משה כו', שאלו לתורה א"ל יביא קרבן ויתכפר לו, היינו תורה ת"ת והוא מדת הרחמים, ובו מאיר שם הוי' ולכן בכל הקרבנות נאמר רק שם הוי', משא"כ ח"ת יש בה ל"ב נתיבות והם ל"ב אלקים דמע"ב, חבחי אלקים רוח נשברה ולא קרבן ע' זהו משפטים דק"ח ע"א, ועוד כי בבריאת העולם ע"י ל"ב אלקים לא הותר לאדם עדיין אכילת הבע"ח, א"כ ה"ה שאינו עולה לו לכפרה, שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה, פי' הקב"ה היינו כתר שגק' קדוש ומובדל.

יעשה תשובה היינו תשוב ה' והוא בכינה שלמעלה מהת"ת הנק' תורה כי במקום שבע"ת עומדים כו' וזהו טוב וישר, ועוד כי התשובה מהני אף למיוד משא"כ הקרבן ע' אג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה ובלק"ת סד"ה ולא אבה בפ"י ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה ובהביאור שם בסופו, והיינו שע"י הקרבן רק אתהפכא ק"ג וגם רק הטוב דק"ג בהמות ועופות הטהורי', אבל ע"י התשובה מתהפך גם הרע לטוב וזהו ויהפוך ה' כו' את הקללה לברכה, וע' מזה ג"כ בד"ה מי אל כמוך גושא עון כו' וכד"ה כנשר יעיר ספ"ב, וע' סד"ה לבסומי בפוריא דרוה"ר בענין עד דלא ידעי בין ארור המן כו' וכד"ה לבסומי בפוריא דרוה"ש בענין מר דרור, ועבד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום בלק"ת פ' נצבים שהמצות נק' מצות הוי' ותשו' היא אשר אנכי מצוך יעו"ש. וזהו ההפרש בין שאלו לתורה שנק' ג"כ תורת הוי' ובין שאלו להקב"ה שהוא בחי' אשר אנכי מצוך כו' שעזיב אנכי אנכי דוקא הוא מוחה פשעיך למעני כו' ועמ"ש מזה לקמן סי"ז ששם עיקר ענין זה שייך.

(ז) ונחזור לענינינו, והנה אז כשחטא צריך האדם להביא קרבן מן הבהמה דוקא כמ"ש אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' מן הבהמה כדי לכפר על נפש הבהמית שממנה בא רוח שטות הנ"ל ובגמ' פ"ק דחולין דף ה' ע"א מן הבהמה להביא בג"א שדומין לבהמה מכאן אמרו מקבלין קרבנות מפושעי ישראל, ור"ל שדומין לבהמה ע"ד נמשל כבהמות גדמו אעפ"כ כשבא לחזור בתשובה מקבלין ממנו קרבן, והנה כפרת הקרבן על הנפש החוטאת הוא ע"י שירוד אש מלמעלה ואוכל הבהמה שע"ג המזבח. והענין הוא כי שרש הבהמה הגשמי' למעלה כמו שהי' קודם השבירה הרי היא גבוה מבחי' אדם (עמש"ל סס"ב ועמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה), וכמ"ש במ"א בענין בהמות בהררי אלף שהוא בחי' אה"ר שלמע' מהשכל, וכאשר אש שלמע' יורד ואוכל הבהמה הגשמי' שע"ג המזבח הנה היא עולה ונכללת בשרשה וראשון (ע' בלק"ת בש"ה"ש בד"ה לבבתיני וז"ל וע"י הקרבן עולה החיות של הקרבן ונכלל בשרשו בחיות הקודש והחיות נושאות כו' ומתרוממי' ע"י הקרבן בעילוי אחר עילוי עד רום המעלו' עד או"א"ס ב"ה ממש ע' בזהר ר"פ צו בפ"י שנק' העולה ק"ק), ובאתדל"ת אתדל"ע מעורר בחי' המשכו' י"ג מדה"ר מי"ג ת"ד שלפני האצ"י להיות נושא עון ועובר על פשע ויכופר עון הנפש החוטאת כו' וזהו תוכן ענין כפרת הקרבן על הנפש החוטאת (ועמ"ש סד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בענין כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים נושא עון, והנה קרבן גימט' ארך אפים, ועו"ל ע"ד שנת' בד"ה שבת שבתון בענין יוה"כ"פ יום סליחה לפי שבו נכנס כה"ג בקדה"ק וענין קדה"ק שגם מבחי' קדש הוא מובדל כענין והבדילה הפרוכת כו' והמצות הם מבחי' קדש כמא' אשר קדשנו במצותיו וכשפגם בבחי' קדש הנה ע"י ההמשכה מקדה"ק יתוקן החטא, ועמ"ש כה"ג בד"ה ועשית ציץ בענין קדש למ"ד מלמטה הוי' מלמעלה, והנה הקרבנות חטאת

ועולה ואשם נק' ג"כ קדה"ק וכמ"ש בזהר ר"פ צו דכ"ו ע"ב ר' אלעזר שאיל לר' שמעון אבוי ואמר הא קשורא דכולא אתקשר בקדש הקדשי' לאתנהרא, ור"ל כי ז"א נק' מלכא קדישא ועתיק נק' קדש הקדשי' כמ"ש בספד"צ רפ"ה יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדה"ק עתיקא לזעירא אתפרש ואתדבק כו' וע' מזה בזהר פקודי דרל"ט ע"א ושם פי' המק"מ דקדה"ק הוא בינה וזו"ג הנק' אדם ובהמה מ"ה וב"ן עולים ע"י הקרבן בסוד מ"ן לבינה אך המכוון הכל א' דהתגלות עתיק הוא בבינה וכמ"ש בת"א סוף הביאור דמזוזה מימין בענין שמו הגדול, ור"פ ל"ל בענין הוא דא עתיקא וע' כה"ג בזהר ר"פ יתרו דס"ו ע"ב גבי אית מלך לעילא דאיהו ברזא דקדה"ק ואית כהן דמשמש תחותי' כו' שיש בו ג"כ שני פירושים בינה או מל' דא"ק שהוא עתיק כו', וכן בין בינה לז"א יש פרסא המבדלת בין הקדש לקה"ק כנודע בענין מי ברא אלה כו' שבחי' ו"ק דז"א הנק' אלה נק' ברא בריאה יש מאין לגבי מי שהוא בינה לפי שפרסא מפסקת כו' וכיון שע"י הקרבן בהמה ב"ן מתעלי' זו"ג לבינה שהיא ש' ס"ג שלמעלה משם מ"ה בחי' אדם והוא הנק' על הרי', לכן עי"ז מתכפר החטא והעון שהמצות הם בז"א רמ"ח אברים דמלכא והוא בחי' מלכא קדישא ע' בה"ו פ' אמור ד"ק ע"א על המאמר אימת זיווגא דמלכא קדישא בכנס"י שז"א כשמקבל מוחי' דאבא נק' מלכא קדישא וזהו ע"י התורה אורייתא מחכ"ג וקדמה אלפים לעולם שהם חו"ב ע' בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי, וע"י החטא פוגם בבחי' קדש, ולכן ע"י הקרבן שממשיך מבחי' קדש הקדשים יתוקן הפגם ויתכפר להחוטא וזהו כמים הפל"פ כן לב האדם לאדם, דנת"ל בענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין עתיקא לזעירא, וכמים הפנים לפנים מבחי' מים אשר מעל לרקיע והע' זהו התחברות עתיקא בז"א כמ"ש בוח"ג ויקרא דט"ו בענין ישר יחזו פנימו והיינו ע"י הקרבן ולכן עי"ז נמשך ג"כ לב האדם העליון שעו"כ לאדם המקריב הקרבן כו'.

ח) ומתורץ הקושיא דלעיל איך ע"י הקרבת בהמה יכופר חטא האדם כי ע"י בירוד הבהמה ששרשה משם ב"ן מתעלי' הניצוצי' עד שם ס"ג שמשם שרשם וע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי פ"ד שכ' א"ח עט"ב שם ב"ן שרשו למעלה משם מ"ה כו' ושם בהביאור ד"ה להבין ענין מדלג על ההרים ספ"ב ובת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים גבי והענין כמ"ש סוס ורוכבו כו' וכך בחי' גה"ב כו' ע"ש וסוס הוא מבחי' ס"ג כמארז"ל ששה דברים נאמרו בסוס ואחד מהן שרוחו גסה עליו ועוד כי סוס גימט' ב"פ ס"ג, וע' מזה ג"כ בביאור ע"פ וקבל היהודים גבי והנה על ענין המשכה זו כי הם נפלו בשבירה מו"ת דס"ג כו', ולכן מכפר על חטא האדם ששרשו משם מ"ה, ואי"כ אין זה עושק ועוולה להברמה מה ששוחטים אותה לכפר על האדם כי הרי הבהמה נבראת בשביל האדם כדלעיל ס"א בענין לצוות לזה, ולכן ארז"ל סוף בהמה לשחיטה, וזהו עלייתה שתתכלל בבחי' אדם שהוא בצלם אלקים כי רוח הבהמה היורדת למטה ורוח האדם העולה למעלה, נמצא

ע"י שנכללה בבחי' אדם זהו עלייתה. וכ"ש כשמקריבו ממנה קרבן שע"י נכללת במקור שורשה בחייה"ק כו' זהו עלייתה יותר ממה שנכלל באדם והאדם מתפלל ע"י. והתפלה היא במקום קרבנות כ"ש כשהיא עצמה קרבן. ועוד שהעלי' הוא בקה"ק שלמע' משרש בחי' אדם כנ"ל וכן ארז"ל במד"ר פ' אמור פכ"ז ששור וכשב ועז זכו שיקריבו מהן קרבנות ע"י שהם גרדפים. וכתוב והאלקים יבקש את נרדף כו' וכ"ה בקהלת רבה, נמצא נק' קרבנם והאלקים יבקש את נרדף דוגמת אשר בחרת באברם ע"י שהי' נרדף כו' ע"ש במדרש. ומה שהאדם מתכפר ע"י בירור זה של ב"ן שעולה בס"ג היינו לפי שבירור זה הוא בו וע"י כי מ"ה הוא דוקא מברר ב"ן וכענין סוס ורובבו כו', לכן האדם מקדיש הבהמה בפה וסומך ידו עלי', והשחיטה וההקרבה זוריקת הדם הכל ע"י האדם כו' הרי כי בירור ועלי' הבהמה לשרשה זהו ע"י האדם ולכן האדם מתכפר ע"י הקרבן כי הכל נברא לצוות לזה כו'. ומזה מובן ענין שאלו לתורה אמרה יביא אשם ויתכפר לו כו'. ומא' הקב"ה יעשה תשובה י"ל היינו בירור בה"ב שבאדם שהוא ג"כ בירור ב"ן להתעלות ע"י שם מ"ה המבררו ויעלה לס"ג. עמ"ש סד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים והי' הן הבכור לשניאה כו'. ועוד כי קרבן הבהמה על מזה"ת ותשובה תשוב ה' תתאה זהו ג"כ עד"ז אך תשוב ה' עלאה זהו כענין מזה"פ שבו מקריבין קטרת וכך התשובה נק' ריח בוגדיו כמ"ש סד"ה ראה ריח בני. ולכן תשובה מכפרת גם על המזיד שאין הקרבן מכפר הרי שממשיך מבחי' עליונה יותר. גם במ"א נת' התשובה כמו התענית שהוא ענף מענפי התשובה מיעוט חלבו ודמו של אדם שז"ע אדם כי יקריב מכם ממש קרבן להוי' למעלה ממדריגת מן הבהמה תקריבו. כי קרבן הבהמה כשמתעלה לשרשו זהו והחיות נושאות כו' ונק' מרכבה דבריאה אבל מיעוט חלבו ודמו של אדם ותשובה זהו"ע מרכבתא עילאה חג"ת דאצי' האבות הן הן המרכבה ומדות דאצי' נק' אדם והם מרכבה לג"ר כח"ב וע"י ביטול זה מעורר למעלה יותר מעצמו' אא"ס ולכן מכפר גם על המזיד ודוגמת מ"ש באג"ה סי' כ"ח בענין מיתת צדיקים שנמשל לפרה אדומה שמכפר יותר מקרבנות כו' לפי שממשיך ממו"ס כו' ועד"ז יובן בענין התשובה ואפ"ל כי הקרבן קה"ק בינה והתשובה כתר, א"נ ע"ד שבת שבתך הוא לי' דכר ע"י ועניתם את נפשותיכם תשובה והקרבן ע"ד שבת שבתך היא לי' נקבה. א"ג הקרבן קה"ק והתשובה בחי' כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם. וזהו שאלו להקב"ה בחי' כי קדוש אני בחי' חד ולא בחושבן ע"ס ואפ"ל זהו ג"פ קדוש הא' ע"ד מלכא קדישא ז"א הב' ע"ד קה"ק שגם מבחי' קדוש הראשון הוא קדוש ומובדל. הג' ע"ד קדושתו למעלה מקדושתכם, ואפ"ל בחי' הב' א"א ובחי' הג' ע"י. וזמ"ש בירמי' סי' ז' כ"ב לא דברתי את אבותיכם ולא ציויתים כו' על דברי עולה וזבח וכ"כ בתלים סי' נו"ן פ' ח' ופסוק י"ד זבח לאלקים תודה ות"י כבוש יצרא בישא כו' וכן בסי' נ"א י"ח כי לא תחפרן זבח כו'. ומ"ש אדם כי יקריב מכם מן הבהמה י"ל הפי' יקריב מכם דוקא ר"ל הנה"ב שבאדם יקריבנה בתפלה כו'. ועיקר הענין שמצד התורה נאמר יביא קרבן, אך בבחי' אוא"ס שלמעלה מהחכמה נאמר יעשה תשובה כו' וכנ"ל.

קיצור (ז). מן הבהמה אף אם נמשל כבהמות נדמו ע"י הקרבן עולה חיות הבהמה לשרשו עמש"ל ס"ב, ומעורר יגמה"ר שלמעלה מהשכל ארך אפים ונושא עון. א"נ המצות נק' אשר קדשנו ורמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא שהוא ז"א ונק' מלכא קדישא. והקרבות נק' קד"ק שהוא בחי' שלמעלה מז"א בינה או עתיק ונק' לפני הוי' תטהרו או ותתפלל חנה על הוי' על דוקא, והבדילה הפרוכת כו' יהי רקיע כו' לכן ע"י הקרבן דוגמת וכפר על הקדש, וזהו כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם.

קיצור (ח). ומתורץ מה שע"י קרבן בהמה בירור שם ב"ן מתכפר על האדם ששרשו מ"ה כי עולה לס"ג והבהמה סופה לשחיטה כדי שתתעלה ברוח האדם העולה למעלה. וע"י הקרבן מתעלי' יותר בבחי' שלמעלה מאדם כנ"ל בענין עלייתה לס"ג, ועז"ב והאלקים יבקש את נדרף ולפי שעיקר עלי' זו ע"י האדם כמו סוס ורוכבו שהוא מקדישה וסומך ידיו על ראשה והכהן מקריבה לכן ע"י מתכפר להאדם בשגם שהכל נברא רק לצוות לזה כו', וזהו שאלו לתורה כו', וענין שאלו להקב"ה ואמר יעשה תשובה וזה אתכפי' ואתהפכא של הבהמה שבאדם היינו נה"ב, ועוד כי תשובה עלאה ריח בוגדיו זהו כענין ריח הקטורת של מזה"פ, ואף שהקרבן קה"ק אך יש בחי' גבוה יותר כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם, קה"ק כח"ב ובחי' ע"י חד ולא בחושבן ע"ס, וזהו שאלו להקב"ה בחי' כי קדוש אני, ולכן נאמר כי לא תחפוץ זבה, אדם כי יקריב מכם בחי' נה"ב שבאדם. (הג"ה. ועמ"ש עוד מענין בהמה שיש בה הביטול יותר מבחי' האדם בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם אי"כ מזה יובן מה שמתכפר לאדם ע"י קרבן בהמה דהיינו ע"ד אדם ובהמה תושיע ה' היינו שעושה א"ע שאע"פ שהוא אדם יהי' בו הביטול ע"ד בהמות הייתי עמך, עכ"ה) האותיות ממשכי' יהי רצון שלמעלה מהשכל לכן יוכל לעשות מנוגה קדש היינו צמאה לך נפשי אש שלמטה ואראה כי בצלמנו בחי' ראי' כו' ועי"ז יוכל להעלות הבהמה כו'.

ט) אך עדיין יש להבין איך תוכל הבהמה הגשמי' להכלל ולעלות בחיות הקודש ע"י הקרבן, אבל הנה עלייתה זו הוא ע"י האדם כי הנה קודם הקרבן צריץ האדם להקדישה לבהמה בפה בדבור דוקא, לומר הר"ז עולה, דהנה בחי' אדם שרשו מצד ניצוץ אלקי שלא נפגם הוא במעלה ומדריגה העליונה כמש"ל בענין בצלמנו כדמותנו יחו"ע ויחור"ת, וכאשר מקדישה בדבור לומר ה"ז עולה אזי מיד הוקדשה ונעשית הקדש, היינו שאין מקום ליניקת החיצונים בגשמיות דבהמה וחל עלי' הקדושה מצד שרשה בפ"ש שבמרכבה, וזהו עיקר ענין קדושת הקרבן קודם שיקריב אותו כי נאסר בהנאה להדיוט לפי שע"י הקדש זה תתעלה מגשמיותה מה שגלקחה מק"נ והוא כענין לאכפי' לסט"א ואח"כ ע"י הקרבן יהי' בחי' אתהפכא כו' (ועמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ ראשי המטות פ"ד דפ"ג ע"ב שמדבור האדם נעשה או"מ על הבהמה, וזה כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר שמבחי' דבור העליון מל' דאצי' נעשה כח"ב לבריאה כו'.

וכמו"כ האדם לגבי הבהמה הוא כמו אצ"י לגבי בריאה כמש"ל ססעי" א'. והעיקר שהרי כל מעלת האדם על דצ"ח זהו היותו מדבר, וא"כ לכן ע"י הדבור דוקא הוא הכח שלו לתקן הדצ"ח והיינו כי בכללות העולמות דצ"ח הם ב"ע והאדם שהוא מדבר הוא אצ"י ולכן ע"י הדבור שלו הוא מל' דאצ"י ע"י מתקן ב"ע ובאמת המ' שרשה מהחכמה אבא יסד ברתא ולכן ממה שאומר בדיבורו ה"ו עולה נמשך או"מ על הבהמה, שהדבור שלו זהו המשכה מבחי' מדבר בהחי וכו' וכן למעלה זהו המשכה ממל' דאצ"י בבריאה וע"ש שכמ"כ בכללות העולמות מהקו"ח הנמשך ממל' דא"ס נמשכו מקיפי' לא"ק הנק' אדם דבריאה, וכן מדבור התורה נמשך או"מ ג"כ על האדם הלומד כמ"ש בסס"ב ספ"ה ובלק"ט בשה"ש בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"ה דפ"ד ע"ב שז"ע ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך ובביאור ע"פ אני לדודי דרוה"ש בסוף הביאור ולכן ע"י מתעלה הבהמה הגשמי' מק"ג וכענין שנת' בד"ה ועתה יגדל נא בענין כאשר דברת לאמר שע"י נמשך אך אפים נושא עון שאפי' כבודת העון יהי' נושא ומגביה כו' כמשל כח המגביה את האבן כו' ועמ"ש כה"ג בד"ה המגביהי לשבת בת"א דס"ד ע"ב כי המצות הם מקיפים כו' שע"י מעלה את הנפש כו' ע"ש.

עו"ל עדמ"ש בוזהר פ' חיי דקכ"ג סע"א ע"פ וישרנה הפרות בדרך מאי וישרנה דהוה אמרי שירתא חדתא ומאי שירה אמרו מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה כו' ואי תימא דאינהו מגרמיהו אמרי שירתא דא הכי הוא ודאי דרזא עלאה הוא אבל הני ארונא הוה על גבייהו וכיון דארונא אשתקיל עלייהו ושוינהו לעילא אינהו שרירו ולא שכיכו משירתא דהא כיון דאתנטיל מנייהו ארונא הו געאן כשאר פרות דעלמא ולא אמרו שירתא ודאי ארונא דעל גבייהו עביד לון לומרא. וס"פ תרומה קל"ח א' ביאר שהוא כגוונא דלעילא בשעתא דאינון חיות נטלי כורסייא לארמא לי' לעילא אינון אמרי תושבחתא דא כו' ותושבחתא דא כד נטלי ארונא קא משבחתא לה כד סליקו לבית שמש כו' ע"ש. והענין כי חיוה"ק הנושאות את הכסא הם ג"כ מנושאות עם הכסא שהכסא מגביה אותן וע' מזה בלק"ט בד"ה כי תצא דרוה"ר ספ"ד, וז"ל כי החיות נושאות ומנושאות עם הכסא שהרוכב על הכסא נושא את נושאו וזהו בחי' אדם בגימט' מ"ה שהוא בחי' חכ' כח מ"ה בחי' ביטול כו' עכ"ל ולכן כמו"כ הארון שבו הלוחות והיינו הארון הוא מ' דאצ"י ולכן הי' בהיכל קה"ק דבריאה ובארון הי' הלוחות והתו' בחי' ז"א כו' דוגמת ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, ע' זוהר בראשית דל"ג סע"ב ע"פ הנה ארון הברית ור"פ נח דנ"ט ע"ב ע"כ כשנתנו הארון על העגלות והפרות העלה אותם הארון עד שיוכלו לומר שירה דוגמת שהכסא נושא נושאו כו' וע' בבה"ז פ' חיי על המא' הנ"ל מזמור שירו לה' שיר חדש שוהו ג"כ ענין הים עומד על י"ב בקר הים הוא המ' דאצ"י שע"י השירה שאומרת ע"ד למען יזמרך כבוד ע"י גס י"ב בקר מרכבה ד' מחנות שכינה עולים בשיר ממילא ומאליהם ולא מצד עצמם כלל, אלא זהו ע"ד משכני אחרין

נרוצה כמ"ש בזוהר ויחי דרכי"ט תחלת ע"ב כד סלקא דא כולהון סלקין אבתרא הה"ד משכני אחרין נרוצה כו' וע' בסידור בשבת ברכות גבי מזמור שירו לה' שיר חדש שביאר המא' דפ' תרומה דקל"ח הנ"ל, וכמו שכח הארון והלחות העלו כ"כ את הפרות שיוכלו לומר שירה בפועל ממש שאמרו מזמור שירו לה' שיר חדש כמ"כ מעין זה יובן לעניננו אשר הדבור של האדם שהוא בחי' בצלמנו כדמותנו כשמקדיש הבהמה לומר ה"ז עולה היא מתעלה ממש עי"ז עד שבדברו ממשך עלי' מבחי' דבור העליין או"מ ועי"ז נעשית קדש ומובדל מטו"ר דק"ג, ועמ"ש בד"ה בחודש השלישי בפיו' וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר שהוא בחי' ואשים דברי ממש בפין ועי"ז יוכל להתעלות מהמיצרים וגבולים בחי' אשר הוצאתין מאמ"צ זהו דוקא ע"י הדבור בד"ת כו' ועמ"ש בד"ה וכל בניך בפיו' ורב שלום בוניך, שמבחי' ורב נעשה שלום ע"י הדבור בתורה כי בחכ' דוקא אתברירו כו' ובד"ה המגביהי לשבת בענין רב יהודא כולהו תנני בניקין הוה להפריד הקליפו' ע"י מתניתין מלכתא כו' ע"ש. גם יש להעיר לענין ההקדש בפה תחלה דוגמת מ"ש כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן שע"ז ממשך בחי' או"מ שיוכל להיות העלאת מ"ן בד"ה אלה מסעי דרוה"ג בהביאור פ"ב יעו"ש.

קיצור. ע"י שהאדם מקדישה בפה נתעלה מגשמיותה, אתכפיו' כאשר דברת לאמר, נושא עון, וכן ואשים דברי בפין וזוה נמשך ובצל ידי, וישרנה הפרות ע"י שהי' ארון הברית עליהם כמו שהחיות מנושאות עם הכסא משכני אחרין נרוצה וידבר אלקים כו' לאמר ועי"ז אשר הוצאתין מאמ"צ, גם דוגמת הברכה על המצוה עובר לעשייתן.

(י) **ואמנם** הטעם לזה שצ"ל בדבור דוקא ה"ז עולה היינו לפי שהדבור נמשך שרשו מבחי' החכ' כידוע דאבא יסד ברתא וכמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ כמשל הצירופי' שבדבור שאין התינוק יכול לצרף מצד העדר אור החכ' עד שיגדלו וישלמו מוחי' דיניקה ויוכל לצרף (וע' מזה באג"ה סי' ה' בד"ה ויעש דוד שם, ובת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי ובד"ה מזוה מימין בענין ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממללא כו' וחי' הוא חכמה היינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה וכמ"ש מזה בפ' בראשית בד"ה ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את האדם עפר כו') וע"כ מיד שאומר בדבור ה"ז עולה הרי בחכמה אתברירו ונבדל ממנה יניקת החיצונים והוקדשה בבחי' קדושה העליונה ועי"ז תוכל אח"כ הבהמה הזאת לעלות וליכלל באש שלמעלה במקור חוצבה מתחלה בחיזה"ק ואח"כ עליי' בין גימט' בהמה בס"ג כו' וגם כי להיות כי הבל הדבור נעשה או"מ כידוע וע"כ באמרו ה"ז עולה הרי נעשה בחי' מקיף להיות החיצוני' בורחים מלקבל יניקה ממנה בעת העלותה ע"ג המזבח (כי המקיף מסמא עיני החיצוני' וע' מענין הבל הדבור בב"ה"ז ר"פ ויהיו חיי שרה הבל גימט' ל"ז מילוי ס"ג ועמ"ש מזה ע"פ הזוהר פ' תוריע דמ"ז ע"ב בענין שבעה הבלים דקהלת הבל הדבור

הוא מקור הדבור כתר דנוק' כו' נמצא מצד ההבל הוא הארת הכתר שהוא אור"מ והדבור עצמו שרשו מחכמה כו' שהוא אור"פ והבירור עיקרו ע"י א"פ) ולכן אם אינה מקדישה בפה הרי זה כמביא חולין לעזרה.

ואמנם הנה הכח הזה להקדיש הקרבן בפה ולהעלותו למקור חוצבו ולעורר י"ג מדה"ר כנ"ל אינו אלא לנשמות בלבד מפני שחלק הוי' עמו ממש כמא' נשמות עלו במחשבה כמ"ש בנים אתם כו' כמשל טפה ממוח האב (ועמ"ש מזה בבה"ז פ' בלק דק"צ ע"ב ובלק"ת בד"ה הנך יפה רעיתי בפי מפרנסים לאביהם שבשמים ומ"ש בכיאר ע"פ ששים המה מלכות דרוה"ר בענין אחת היא רע"ת), אך שנתרחקו וירדו למטה בגופי' גשמי' ואמנם ע"י מס"ג בתפלה באמרו ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך, שהאהבה הזאת היא בחי' הרצון דהיינו ענין אבה כו' דהיינו מס"ג והרי עי"ז יעלה לשרש הנשמה (ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי בפי' קומי לך רעיתי ובכיאר השני ע"ז) והוא בבחי' מח' עילאה שהוא בחי' ח"ע שנק' קודש העליון, וכמ"ש ואנשי קדש תהיון לי ע' זח"ב משפטים קכ"א וע' ברי"ח שער הקדושה פ"ב, וע"כ יש ביכולתו ג"כ לקדש כל דבר, גם שהוא בבחי' הנוגה להיות הקרבן קדוש בקדש העליון ולאכפי' לסט"א לאסור הנאה לחיצוני' כו' (ועמ"ש בענין מחה"ש שע"י המשכת מילוי ו"ד דחכ' הנק' שקל הקדש למטה עי"ז מתעלי' הניצוצי' שנפלו בק"ג ולכן ממחה"ש היו לוקחין הקרבנות כמ"כ הוא ענין זה שע"י שהנשמות נלקחו מבחי' קדש לכן בדבורן יוכלו להעלות הטוב דק"ג שיוכלל בבחי' קדש כו').

והנה עכשיו התפלה במקום קרבנות היינו שמקריב הנה"ב שבו שתוכלל בשרשה בחייה"ק, ויש אש שלמטה מצוה להביא מן ההדיוט כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה שה"ע האהבה שהאדם לוקח מחמת העולמות מבחי' מלכותו ית', ולכן גם עש"מ יהי אור יהי רקיע נק' בזוהר לאו אורחא דמלכא לאישתעי במילין דהדיוטא כו' ואח"כ אש שלמעלה זהו האה"ר הנמשך מהתבוננות מעצמותו ית' דלמתב"כ ואינו בגדר עלמין כלל כו', ונכלל הנה"ב ג"כ באש שלמעלה וכמו העולה צריך להקדישה תחלה בדבור פה כך ה"ע שאומרי' פ' תצמיד ופסוד"ו יודוך ה' כל מעשיך כו', כ"ז שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך כו' הללוי' הללי נפשי את ה' אהללה את ה' בחיי היא הנה"א אומרה לאלקי בעודי עוד היינו דבר הטפל כמו יהודא ועוד לקרא והיא הנה"ב, וכן באמירת הללוי' הללו את ה' מן השמים כו' הללוהו כל צבאו ובכלל זה הנה"ב ששרשה מחיות המרכבה, וכן באומרו החי' וכל בהמה כו' יהללו את שם ה' גם כמ"ש בד"ה המגביהי לשבת דס"ד ע"ב וז"ל שהמצוה יש לה סגולה פרטי' להעלות את נה"ב כו' ולכן לובשים טו"ת קודם התפלה להמשיך בחי' מקיף למעלה להעלות את נה"ב כו' ע"ש, ובכ"ז יובן מ"ש צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלקי' תלים סי' מ"ב ג', סנהדרין ו' מג"א, ר"ח. ילקוט ח"ב נו"א נט"ב קד"ג, טא"ז פכ"א, ס"ח י"ד, בחיי צ"ז ב' ד', בילקוט חלק ב' רמו ש"ס אור

שגגנו מוסיף עליו אורו שמ"ח פעמים אומרי' לפניו רבש"ע היינו מצפי' לאור זה שנא' צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה וגו' א"ל עכשו ראיתם את פני ובסוף ישעי' סוף רמו שע"ה כך נותן כח לצדיקי' לקבל טובתן שנא' מתי אבוא ואראה פני אלקים. אמרו ישראל אימתי אתה מחזיר לנו את הכבוד שהיינו עולי' בשלשת פעמי רגלינו ורואי' את השכינה א"ל הקב"ה הייתם עולי' בשנה שלש פעמי' כשיגיע הקץ אתם עתידים להיות עולי' שם בכל חדש וחדש שנאמר והי' מדי חדש בחדשו כו'. ובילקוט במקומו בתלים סי' מ"ב סוף רמו תשמ"א אמרה לו איני צמאה לא לאכול ולא לשותת אלא לראות את פניך, לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש לכך נאמר מתי אבא ואראה פני אלקים וע' במדרש תלים במקומו דקדק מ"ש שם אלקים ופי' שא"א שיהי' הגילוי אלא ע"י ובערת הרע כו' והיינו ע"י שם אלקים.

והנה ע"פ חסידות ענין צמאה לך נפשי מתי אבא ואראה כו' פי' שבעבודה שבלב בתפלה כל עיקר הענין להיות תשוקת הנפש בצמאון רשפי אש להעלות ולדבק במקור הוצבה באלקים חיים כידוע, וזהו צמאה לך נפשי וכמו באמרו ואהבת בכל לבבך אך גופו החומרי מונע מלעלות ואמנם בשמרו"ע שהוא כנגד קרבנות השחר כידוע אזי מקריב לגפשו הבהמי' ויוכל לעלות ולהכלל בשרשו באלקים כמא' ישראל עלו במחשבה, וזהו ואראה פני אלקים אראה ממש, כי נכלל ממש בשרשו, ודוקא בבחי' פני אלקים דהיינו בחי' פנימי' דאלקו' כמשל הטפה ממוח האב שהיא בחי' פנימי' המוחי' כו' והיינו כמשארז"ל למה צדיקים דומין בפני השכינה כנר בפני האבוקה פי' כמו נר הקטן שעומד קרוב לאבוקה הגדולה שנכלל אורו באור האבוקה כי נמשך לשרשו כך נש"י נמשכי' לשרשן ונכללי' ממש בפני אלקים כנ"ל, ועמ"ש ע"ם אחזתיו ולא ארפנו שזהו כענין ונפלינו אני ועמך וזהו ע"י שם אלקים ולכן נא' מתי אבא ואראה פני אלקים, ועדו"נ עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו ועמ"ש ע"פ אני הוי' כו' להיות לכם לאלקים בלק"ת פ' שלח (וכמש"ל בשם הילקוט שזהו שמ"ח פעמים כמו אור שנברא ביום הראשון כו', זהו ודאי בחי' אבוקה, ולכאורה חשבון שבעתים כאור שבעת הימים הוא שמ"ג פעמים וע' כן בפרש"י בזכרי' סי' ד' ג', ואפ"ל שז"ע ש"ע נהרין הגו' בזהוה כי שמ"ג עם כ"ב אותיות התורה ועם ה אותיות מנצפ"ך המתוקנין לגאולה הם ש"ע נהרין וידוע דש"ע נהרין הם מהכתר ומשם מקור הישועות כו'), והיינו ג"כ טעם ענין הקדש הקרבן באמרו היז עולה שתוכל לעלות אח"כ באש שלמעלה כו'.

קיצור. בדבור דוקא כי שרש הדבור הוא מהחכמה ובחכמה אתברירו ונבדל ממנה יניקת החיצונים וגם הבל הדבור הוא או"מ, אך איך דבור וחכ' של האדם הגשמי יגיע לדבור וחכ' עלאה להיות בחכ' אתברירו, זהו ע"י ואהבת בכל לבבך בשני יצריך בגמ' פ"ט דברכות דס"א ע"א, ובמד"ר פ' בראשית פי"ד ובזח"ג פ' תזריע דמ"ו ע"ב ועיי' מעורר מאד למעלה ע' זח"ג נשא קמ"א ע"ב בפ"י ויצר ה' אלקים בשני יודיין ושם מלא, ועיי'

נאמר ואנשי קדש תהיון לי, ועייזו יוכל להמשיך הקדושה על הקרבן, ועכשיו תפלה במקום קרבנות להעלות נה"ב שבאדם בק"ש ושמו"ע ויש מקודם ג"כ הכנה לזה ע"י לבישת טו"ת ופסוד"ז וז"ע צמאה לך נפשי כו' מתו אבא ואראה פני אלקים שצמאון זה זהו כענין אש שלמטה בהקרבן, ופי' ואראה פני כו'.

יא) וזהו ג"כ שרש ענין הנדרים שנאסר דבר המותר ע"י הדבור כשמתפיסו בדבר הנדור כמ"ש איש כי ידור נדר וארו"ל עד שידור בדבר הנדור, דהנה ארו"ל נדרים סייג לפרישות, דכאשר אוסר על גפשו דבר המותר הרי נאסר הדבר בהנאה כמו קרבן שאסור בהנאה ומוזה נעשה לו סייג לפרישות מכל תאות היתר כמו הסיגופי' שמסגף א"ע בתענית כך הנדרים סייג לפרישות והיינו ענין לאכפי' לסט"א ולהתיש כחה ע"י שאוסר א"ע ובודל א"ע גם מדבר המותר (כי אף שהוא מותר ה"ה מעה"ד טו"ר שהיא ק"נ שבעשי' רובה ככולה רע רק מעט טוב מעורב בתוכו ונק' היתר מפני שיוכל להתברר ולעלות לקדושה כמ"ש בסש"ב ח"א פ"ו אבל כשאוכל בתאוה ואינו מבררו נכלל ברע וראי' שכן סודר ומורה חייב סקילה על שהוא בסואבי יין וזוללי בשר ודוקא על יין כשר ובשר היתר לא על איסור כו' והכהן אסור לשתות יין ועמ"ש בלק"ת בד"ה אלה מסעי דרוה"ר בפי' במותר לך), וא"כ ה"ו ממש כמו הקדש הקרבן שמקדישו בפה ה"ו עולה שנאסר מיד להדיוט, לכך צריך שידור בדבר הנדור ככר זה כקרבן וצריך ג"כ לבטא בשפתים דוקא בדבור דוקא והענין הוא מטעם הנ"ל שאין זה ביכולת רק ע"י הדבור דוקא כי בחכמה שבתורה אתברירו לאכפיא לסט"א.

אך הנה בנדרים אין כאן רק לאכפי' לסט"א וה"ע שמאל דוחה לדחות הרע בלבד, שלכן דוחה גם את המאכל המותר לפי שהוא מעה"ד טו"ר ומצד שיש בו רע ע"כ דוחהו לבלתי יאכלנו כו' (ועמ"ש כה"ג בענין שחורות מעורב כמו שהעורב הוא אכזרי כך זהו לדחות הרע אף שבהכרח יש בו ניצוץ אלקי המחי' אותו עכ"ז דוחהו לגמרי, ועי"נ שחורה אני ונאווה כי ע"י דאתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה ועי"נ ארו"ל לא תהא צדיק יותר מבוראך במד"ר ר"פ אמור, וד"ס יש בהם לדחות גם מה שהוא מותר ע"פ תורה כמו בשר עוף בחלב ושומנו של גיד הנשה וכה"ג לכן הם גבוהים מתושב"כ כי ערבים עלי ד"ס שנמשכים מבחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר כו' בלק"ת בשש"ש בד"ה שחורה אני ונאווה דרוה"ש, נמצא אף שזהו ע"ד שמאל דוחה כי הל"ת נמשכי' מה"ג וכן ד"ס, עכ"ז עיי"נ ממשיכים בחי' גבוה יותר מע"י מ"ע, וע"ד שמאלו תחת לראשי כמ"כ עדי"ן ע"י הנדרים עם שהן בחי' שמאל דוחה עיי"נ ממשין בחי' גבוה יותר כי הנה המצות נק' רמ"ח אברי' דמלכא שהוא ז"א והנדר ארו"ל כאלו נודר בחיי המלך, וחי' ז"א הם מהבינה כמ"ש בזה"ב יתרו דצי"א ע"ב והיינו לפי שבבינה הוא התגלות ע"ק כו' ולכן הנדר חל גם על דבר מצוה כי הוא מהבינה והמצוה הוא בזו"נ, כי מצוה הוא שם הוי' מ"צ בא"ת ב"ש הוא י"ה ועם ר"ה הוא שם הוי'.

אך עכ"ו שם י"ה בא ע"י חילופי אתון, זהו הוראה שעיקר המצוה ב"ה ע"ד הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ו"ה נגלות כו' כי ענין החלופי אתון מבואר בסש"ב ח"ב ס"פ י"ב שזהו למשל כמו אור השמש כשמאיר ע"י הירח כו' שאין ערוך לאור השמש עצמו ולכן שני"ה ימי הלבנה נק' שנה ל' שינוי שמשנתה האור וכן שתי פיאות נק' מצפ"ץ בוזהר בראשית ד"כ לפי שנמשך האור ע"י שערות כמ"ש במ"א בביאור ע"פ וכל העם רואים את הקולות כו', ועד"ו יוכן ענין י"ה כשמתחלפי' על מ"צ, אכן ו"ה מאיר כמו שהוא ע"י המצוה כו', ע"כ הגדר בלשון עלי, הרי עלי קרבן, שפי' עלי כענין הביאו עלי כפרה עלי דוקא ע"ד ותתפלל חנה על הוי', ונדבה הרי זו ע"ד עם זו יצרתי לי כו' וכן יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זה, מזוזה זו זה כו', ולפי שנאמר הלא ה' זו חטאנו לו ע"כ מביא נדבה בלשון הרי זו עולה כו' ולקשר ולחבר זו עם זה אלי כו') אבל לא שיעלה אח"כ בחי' הטוב ויוכלל בקדושה האלקי' כמו הקרבנות שיש בהן ב' דברים הא' שנדחה מהן ניקת החיצונים בהקדש בפה כשיאמר ה"ז עולה והיינו שמאל דוחה שנאסר להדיוט, וגם יש בהם עוד ימין מקרבת שמתקרבין אח"כ ע"י המזבח להיות ריח ניחוח לה' והיינו ע"י הכהן איש החסד מבחי' סטרא דימינא כמ"ש בד"ה לבבתיני ושרשו מבחי' ורב חסד וכן המזבח בחלקו של בנימין היינו בן ימין המקרבת כמ"ש בד"ה ושמתי כדכד, ולכן ג"כ ארי' אכיל קרבנין לפני ארי' אל הימין, ועד"מ מאכילת הדיוט שהמאכל שיאכל האדם שמעלהו ומתקנו ומביאו להכלל בקדושה בבחי' אדם, וכ"ש באכילת מזבח ובבחי' ימין מקרבת, זהו יתרון מעלת הקרבנות נדרי גבוה שגא' ס"פ פנחס אלה תעשו לה' במועדיכם לבד מנדריכם וכו' על נדרי הדיוט שגא' בפ' מטות, שנדרי גבוה הם בבחי' ימין מקרבת משא"כ נדריים פשוטי' לאסור איסר על גפשו הם בבחי' שמאל דוחה, אך גם בנדריים יש כדוגמת זה שבקרבנות וה"ע התרת נדריים מה שיחיד מומחה או ג' הדיוטות שהן ב"ד מתירים את הנדר ע"י פתח חרטה, דהנה כל בחי' נדריים הנ"ל שנק' סייג לפרישות והיינו מ"ש איש כי ידור נדר כו' אבל מה שהחכם מתיר את הנדר היינו בהפך שמתיר לדבר האסור וכאלו לא נאסר מעולם, והענין הוא כי יש ב' מדריגות הא' לאכפי' לסט"א דהיינו בחי' שמאל דוחה להתרחק ולאסור על עצמו גם דברים המותרים כדי שיהי' סייג לפרישות כנ"ל והבחי' השנית הוא אתהפכא חשול"ג ומרירו למיתקא כו' דהיינו שמתהפך גוף דבר הרע ונעשה טוב והחושך נהפך לאור, (וע' בה"ז אמור ד"כ ע"ב בד"ה וגם אמנה אחותי בת אבי שבחי' אתכפי' נמשך ע"י הבינה ובחי' אתהפכא נמשך ע"י החכ' דוקא), ואז א"צ לאסור ע"ע דבר המותר אלא אדרבה גם לדבר שנאסר כבר ע"י נדר (שהוא מהבינה כי החכ' מושל בהבינה שהרי נקראו אבא ואימא וארז"ל שהוא ואמו חייבים בכבוד אביו) כי גם שנאסר הדבר מתהפך ע"י התרת החכם להיות מותר והרי איסור זה נעשה היתר, וזהו דוקא ע"י החכם שביכולתו להפך חשוכא לנהורא, לפי שהחכ' היא כח מ"ה בחי' ביטול אל אוא"ס ולכן אוא"ס שורה בחכ' דוקא ולגבי אוא"ס אין שום בחי' מסתיר כלל דקמי' כחשיכה כאורה (עמ"ש בלק"ת

פ' צו בד"ה מצה זו כו', שם נת' ענין החכ' מבחי' דאבא כו') משום דנהורא עמי' שריא, והחכם היינו שרואה את הנולד יש מאין בבחי' ראי' וכענין מתי אבוא ואראה, ולהיות כן יש ביכולת החכם לאהפכא חשוכא דקינ' לנהורא, (וע' בד"ה מזמור לתורה בענין כל הקרבנות באות מצה חוץ מחמץ שבתורה ושתי הלחם כו' ומ"ש בביאור ע"פ ס' המה מלכות דרוה"ר בענין ונהר שהיא הבינה כו' ומשם יפרד כו' אבל כאשר ומעיין מבית ה' יצא בחי' חכ' אזי והשקה את נחל השטים בחי' קינ' ע"ל ססעי' ה' ועמ"ש בלקו"ת פ' תצא בביאור ע"פ ולא אבה בסופו, ועמ"ש ביחזקאל סי' מ"א ע"פ המזבח עץ בענין שבזמן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר עליו ועכשיו שאין בהמ"ק קיים שולחנו ש"א מכפר עליו והיינו ע"י הכנסת אורחי' ע"ד כי חסד חפצתי ולא זבח וע"י שאומרי' ד"ת על השולחן, נמצא השולחן בבחי' זו עדיף מהנדר וכמו שהקרבנות הם גבוהים מנדרים ע"י שהם ג"כ בבחי' ימין מקרבת כמ"כ יש בחי' זו בהשולחן ע"י ב' דברים הנ"ל שהרי מכפר ג"כ כמו המזבח כו'.

(יב) ועו"ל בענין נדרים דהקושיא לא דיין מה שאסרה תורה הובא בח"פ להרמב"ם ספ"ד מהירושלמי פ"ט דנדרים, והרי אמרו ומה אם הנזיר שלא ציער א"ע אלא מן היין נק' קדוש המצער א"ע מכל דבר (ר"ל היושב בתענית) עאכו"כ פ"ק דתענית די"א ע"א אלא נודע כי ע"י התומ"צ ממשיכי' יחוד ו"ה אבל כרי לעורר ולהמשיך יחוד י"ה זהו ע"י למסו"נ באחד בק"ש זוהר"ע שיקבל עליו עומ"ש תחלה בבחי' רצוא ואח"כ יקבל עליו עול מצות בבחי' שוב וכמ"ש מזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי, אך ע"י הנדר שמסגף א"ע ופורש מדבר המותר ע"ז מעורר וממשיך מהבינה שהיא ה' עלאה שלמעלה מבחי' ו"ה שהוא ה' דהנסתרות שלמעל' מבחי' והנגלות ו"ה נגלות כו' כנ"ל סי"א, וכמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה וז"ל ובכל דחי' ודחי' שישראל מדחה את תאוות גופו ומקרב לבו לעבודת ה' ה"ז בחי' מס"נ כי מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא כו' עכ"ל וכ"כ בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי קרוב אליך הדבר.

ועו"ל שהוא ע"ד מ"ש בוח"א מקץ קצ"ט בענין לעבדה ולשמרה שע"י סור מרע ממשיך תיקון הנוק' וע"י ועשה טוב תיקון הז"א וכן נת' בלק"ת בד"ה מה טובו, והיינו כי המ' צריכה שמירה מהחיצוני' וכענין מצה שמורה ליל שמורים, כי לפתח חטאת רובץ ועמ"ש בביאור וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך, ושמירה זו ז"ע לשמרה ע"י שהאדם הוא סו"מ שלא להיות עונותיכם מבדילים, וכמו ע"י ששומר ופורש א"ע מהעון והרע הוא ע"י תיקון המ' הנק' שכינתא תתאה שהיא כלי לבחי' ו' שה"ע קדוש בוא"ו המשכה והארה מא"ס ב"ה להיות ממכ"ע וסוכ"ע ע' בד"ה צו"ר בלק"ת בשה"ש דרוה"ר, כמ"כ תיקון הבינה שהיא שכינתא עלאה כלי גילוי בחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש בוא"ו, היינו לבחי' ח"ע וגם התגלות ע"ק הוא בבינה הנק' עוה"ב, הנה זהו ע"י שפורש א"ע גם מהיתר הבלתי הכרחי שהיתר הוא ג"כ מק"ב ולגבי גילוי זה גם ק"נ חשוב הסתר

וכענין וסביביו נשערה וכענין מאין לי בשר כו' שהבשר אפילו לאחר
 הבירור אינו ראוי לבחי' משה ונחנו מה כו' (וגם הנדר זהו כעין העוה"ב
 בינה אין בה או"ש באתרי' לאו אורחא למיכל כו' אך אי"כ לא א"ש מ"ש
 דאכילה דשבת גבוה יותר מהנדר וצ"ע) וכה"ג נת' בסידור בד"ה למנצח
 על השמינית בענין מילה ופריעה שלאכרהם אבינו לא ניתנה מצות פריעה
 כ"א אח"כ נצטוו על מצות פריעה ג"כ לפי שכשצ"ל גילוי גבוה יותר אוי
 גם עור הפריעה שהיא קליפה דקה ג"כ מסתרת כו', וברע"מ פ' משפטים
 דקט"ו סע"ב שמש ומגן הוי' אלקים כו' ובודאי עלמא דאתי בינה איהי
 למעלה מהשמש דאיהו עמודא דאמצעיתא וע' בוהר פ' אמור ד"ק ע"ב בענין
 יוהכ"פ בוצינא עלאה נהיר לבוצינא תתאה ובהאי יומא מנהורא עלאה נהיר
 ולא מנהורא דשמשא כו', ועד"ז י"ל בענין נדרים כי נדר היינו נו"ן דר, ר"ל
 נש"ב ע"ד זומשים יום מפסח עד העצרת שע"ז ממשיכים מבחי' שעהח"מ
 דבינה והמשכה זו בוז"ג בעטרה שעטרה לו אמו כמ"ש בוהר אמור דצ"ז ע"ב
 ודצ"ח ע"ב כמ"כ ע"י הנדר ממשיך מהבינה שתהי' דרה בוז"ג וכן אי'
 בפרד"ס ערך נדר וז"ל וכן פי' ר"מ כי לשון נדר מלשון דירה שהיא דרה
 על ההיקף וכן ג"כ ל' דרור וחפשית ולהיות כי הנדר רומז אל מציאת
 הבינה להשפיע ולהיות סוככת על הבנים אמר כאלו נודר בחיי המלך פי'
 מלך ת"ת חיי המלך הבינה הסוככת עליו ומחיהו עכ"ל, וכן מבואר בביאור
 יותר בבחי' פ' מטות וז"ל וע"ד הקבלה איש כי ידור נדר לה' נדר מל' דירה
 לה' היא דירתו של עולם אלקי' שבבראשית שברא את העולם והשבעה
 נאצלי' משם והמקיים נדרו דעתו שהוא מאמין באותו דירה כשתשוב נשמתו
 שם. והעובר על הנדר הוא מוסר מאותו דירה, וזהו ל' נדר שמשמעותו קביעות
 דירה והסרת דירה וכן ל' נשבע כי המקיים שבועתו נכנס באותן השבעה.
 והעובר עליהם מוסר מהם עכ"ל. וענין פי' דירה לה' יובן עדמ"ש בתו"א בד"ה
 השמים כסאי בענין איזה בית אשר תבנו לי ובהביאור שם וע' במד"ר פ'
 תרומה ס"פ ל"ד ובגמ' פ"ק דברכות ד"ז ע"א ע"פ ושמתם בבית תפלתי
 תפלתם לא נאמר אלא תפלתי מכאן שהקב"ה מתפלל ומהרש"א בח"א שם
 פי' שהוא המקדש שלמעלה המכוון נגד מקדש שלמטה. ואפ"ל ע"ד מ"ש
 הפרד"ס ש"ח פי"ג שירושלים שמ"ט זהו מ' וירושלים שמ"ע זהו בינה ושם
 בבינה הוא המקדש שלמעלה היינו היכל קה"ק דאצי' וזהו הנק' בית תפלתי
 כו' וע' במדר"ת סי' ע"פ ה' מי יגור באהליך כו'.

אך עכ"ז החכם מתיר את הנדר כי הנדר זהו ע"ד שמאל דוחה וזהו ע"י
 הבינה שהיא מקו השמאל, אבל ע"י החכמה שהיא למעלה מהבינה שהרי
 שעהח"מ הוא עדיין ממוצע בין חכ' הנק' אין ובין הבינה הנק' יש כמ"ש
 בלק"ת גבי שבועות בביאור מעט ע"פ וספרתם לכם, ובחכ' אתברירו ויוכל
 לברר המאכל שמק"ג כ"כ עד שלא יסתיר כלל גם לגילוי י"ה, וכמו שמצינו
 אכילה שהיא מכפרת כמו כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים ובמ"א נת' שזוה
 אכילת אדם שגבוה מבחי' אכילת מזבח ארי' דאכיל קרבנין בירור ב"ן, אבל

אכילת אדם בירור מ"ה כו' ועי"ז נמשך השפע מא"ס ב"ה להיות בבחי' אדם ג' קוין כו' וזהו אכילת אדם וכמו אכלו ריעים לעילא כו' ועי"ז ממשיך בז"א מבחי' והחכמה תחיה שלמעלה אפילו מהחיים דבינה כו' ועוד זאת כי עיי הנדר הרי עלי הבינה רק מקפת וסוככת על ז"א כו' ודוגמת עיי ל"ת אין האור מאיר בהכלי ממש אבל כשמתיר הנדר ונעשה אכילת אדה"ע נמשך האור מהח"ב בבחי' או"פ בזו"ג וכמו באכילה דשבת וקראת לשבת ענג כו' עדן פהר גן כו' והנה הנדר היוצא מעדן ויובל שמו זהו שעהח"מ דבינה ושם שרש הנדר כנ"ל אבל החכמה היא עדן עצמו בחי' בעדן מקדם שהוא למעלה מבחי' ונהר יוצא כו', ובשבת וקראת לשבת ענג ממשיכים בחי' עדן ג"כ, וכמ"כ יובן ענין שהחכם מתיר את הנדר וזהו ע"ד ומעיק כו' והשקה כו' משא"כ מבחי' ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו' וע' לעיל ססעי' ה'.

עו"ל ע"ד שנאמר ועבד הלוי הוא, הוא דא עתיקא, והרי הכהנים הם למע' מהלויים וע' זוהר פ' שמיני דל"ט ע"א אלא צ"ל עדמ"ש במא"א אות ה' ס"ג הוא כינוי לבינה וכ"ש לכתר ולא מפני ההעלם נק' הבינה הוא שהרי חכ' נעלם יותר (כענין שמן שצף ע"ג יין, הבפי' דגנך ותירושך ויצהרך פירשו דגנך זה הנגלות שבתורה תירוש רזי תורה הנק' יין כי נכנס יין יצא סוד, ויצהר הוא רזא דרזין ע"ד סדכ"ס כו' וזהו שמן שצף ע"ג יין וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה צו"ר דרוה"ש בפ"י ויין ישמח כו' להצהיל פנים משמו) ונק' אתה (כי אתה אבינו, ע' זח"ג קצ"ג ב') אלא כי ת"ת דבינה נעש' כתר לז"א, וכל כתר גק' הוא וכן הוא וב"ד הוא בינה וב"ד זוי"ג, ולפעמים הוא ז"א וב"ד גוק' עכ"ל, וא"כ לפ"ז אם הבינה היא בחי' כתר ולכן נק' הוא א"כ בחי' חכמה שהיא למעלה מהבינה שהחכמה נק' אין והבינה יש עכצ"ל שהחכ' לגבי ז"א נחשב בערך עתיק, כי הכתר יש בו ב' בחי' עתיק ובחי' א"א ובחי' הבינה שנק' הוא היינו כמו א"א לגבי ז"א ע' בסידור גבי ב"ש והי' העולם ברוך הוא וזהו ההעלם של הגילוי ועי"כ נק' הוא שידוע מציאותו ולא מהותו, אבל החכמה היא למעלה מההעלם והגילוי, עמ"ש בפ"י כי טובים דודיך מיין סד"ה שה"ש ובד"ה מצה זו בפ"י כחשיכה כאורה, ומה שנק' אתה כי גם אא"ס ב"ה עצמו נק' אתה כמ"ש אתה הוא הוי' לבדך כי הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, וע' בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אליהו אנת הוא חד ברך כ"ד ע"א גבי והנה הצמצום הי' באא"ס כו' אבל במאור שהוא א"ס עצמו לא שייך שום צמצום ח"ו ולא העלם כו' ע"ש ולכן הכהנים שממשיכים מבחי' חכמה קו הימין הם למעלה ממדריג' ועבד הלוי הוא, ועד"ז יובן ענין הנדר שהוא בבינה בחי' שמאל דוחה וממשיך בחי' הוא הנק' חיי המלך כנ"ל אבל החכם מתיר את הנדר עיי שממשיך מהחכמה כמו הכהנים ימין מקרבת כו' ועמ"ש בהגהות לבה"ז פ' קרח ע"פ ויקומו לפני משה שם סעי' ז' ועד"ז ארז"ל שעכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו והיינו עיי הכנסת אורחים וד"ת וכנ"ל ססעי' י"א.

קיצור סעי' י"א. וכמו"כ הנדרים כשמתפסו בדבר הנדור עיי הדבור נאסר ועכ"ז זהו רק שמאל דוחה לאכפ"י וע"ד שחורות כעורב

וד"ס, נדר חל על דבר מצוה כי מצוה ו"ה ושם י"ה בא"ת ב"ש, והנדר
בבינה הנק' ה' עלאה ונק' על הוי' וזהו הרי עלי, ונדבה הרי זה לצוות
לוה, וקרבת ימין מקרבת ע"י הכהן, והמזבח בחלקו של בן ימין, אך
כדוגמת זה ה"ע התרת נדרים ע"י החכם כי בחכמה אתברירו לאתהפכא
חשולינ, ע' ד"ה מזמור לתודה.

(יב) עוי"ל יחוד י"ה הוא נמשך ע"י למסויג בק"ש וע"י הנדר שמסגף
א"ע ג"כ ממשיך בחי' ה' עלאה כמו ע"י לשמרה מהרע ממשך
תיקון ה' תתאה שיומשך בה הוא"ו, כמו"כ ע"י הנדר ממשיך בחי' שכ"ע
שישכון בה היר"ד, וע"ד מילה ופריעה, נדר גו"ן דר נשיב ע"ד תספרו
חמשים יום, ועכ"ז החכם מתיר את הנדר והאכילה ע"ד אכילת אדם שלמע'
מאכילת מזבח, לשבת ענג עדן גהר גן, וגם בינה נק' הוא ועבד הלוי הוא
וע"י הכהנים קו הימין נמשך ע"ד כשמן הטוב כו' שלמעלה מבחי' ין כו'.

(יג) וזהו היתר נדרים פורחים באויר, דנת"ל כי הנדרים מבינה וע"י החכ'
מתיר הנדר וכ"כ באו"ת מהמגיד נ"ע ברמזי אנדות דל"ב, ובזח"ב
פ' בשלח ד"ג ע"א במאמ' עד לא אשתקע אוירא דכיא, ופי' במק"מ אוירא
דכיא יסוד דאבא כי רוח אש מים עפר הם חו"ב ותו"מ כמ"ש בבה"ז שם
ובלק"ת בד"ה והי' מספר בני"י, ע"כ היתר הנדרים נמשך מבחי' אויר הנ"ל,
וגם כמ"ש בת"א בד"ה מזוהה מימין ששרש האותיות נמשכים מבחי' אויר
אור יר"ד והם למעלה מבחי' החכמה עצמה ומשם נמשך יה"ר, שאע"פ שע"פ
החכמה אין יסורים בלא עון וכמ"ש בילקוט תלים ע"פ טוב וישר ה' שאלו
לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר א"ל חטאים תרדף רעה משלי סי' י"ג,
אע"פ כ' ע"י יה"ר המשכת הרצון שלמעלה מהחכמה ושם הוא רחמים פשוטים
נושא עון ופשע וחטאה כו', וזה נמשך ע"י האותיות קושר כתרים כו', כמ"כ
משם נמשך התרת איסור הנדר כו', וע' בהרמ"ז ר"פ ויקרא מענין אוירא
ובביאור החלצו מאתכם כו', והנה בינה נק' מגדל הפורח באויר כמ"ש
בפרד"ס ערך מגדל ובמא"א מ' סייט, ע"כ היתר נדרים שהוא מהבינה ג"כ
פורח באויר, אך הפרד"ס שם פי' שהאויר הוא ת"ת הנק' רוח והבינה הנק'
מגדל פורחת וסוככת בכנפי' על אויר הנ"ל, א"כ כמ"כ הפי' בענין היתר
נדרים פורחים באויר, אבל כפשוטו י"ל שהאויר גבוה מהמגדל וכן פי'
הרמ"ז בפ' בראשית בד"ו גבי ואיהו מגדל חד דפרח באוירא, שהמגדל הוא
מ' והאויר הוא ת"ת, וא"כ אם המגדל בינה י"ל האויר כתר וכ"כ המא"א
שם דהאויר הוא יסוד דא"א, ובפרד"ס ערך אויר פי' אויר יחוד או"א אור
יוד ע"י הדעת עוד פי' אויר כתר, וא"ש דהיתר נדרים שהוא ע"י יחוד חו"ב
אין ויש לכן פורחים באויר כו', וע' מזה בזח"ב פ' יתרו דצ"א א' ובהרמ"ז
שם, ואפ"ל כי לפי שהכתר נק' אין, וכן והחכמה מאין תמצא לכן נק' אויר שהוא
דבר שאינו נתפס בחי' אין, משא"כ הבינה נק' יש, וגם פי' פורחין באויר
ע"ד לחכימא ברמזא כו' וכמו קוצו של יוד המורה על הכתר אינו נתפס
בשום אות כ"א ברמזא דהיינו רק קוץ בלבד ולא אות ממש, וכך משם

שרש התר נדרים כו'. והנה אות למ"ד נק' מגדל הפורח באויר וה"ע אתון
 לרבנן שהם בכינה וכמ"ש בזה"ג האזינו דרצ"ו ע"א בענין ושדי כמגדלות
 דאינון נהרין רברבין דנפקין מאימא עלאה כו', אך מבואר בד"ה ועשית
 ציץ ובהביאור פי' קדש למ"ד מלמטה והוי' מלמעלה שבחי' קדש למ"ד
 הנמשך ע"י המצות זהו עדיין מלמטה ושם הוי' מלמעלה זהו שם הוי' דא"א
 וענין קדש זהו מ"ע ולמ"ד היינו מל"ת שמתחילים בלמ"ד לא יהי' לך כו'
 לא תרצח כו' בזה"ה יתרו דצ"א ע"א ומ"ע הם בו"ה ול"ת הם בי"ה, וזהו
 באצי', וא"כ הוי' מלמעלה היינו בחי' שלמעלה מהעשה ול"ת שמשם נמשך
 נושא עון כו' עמ"ש כה"ג סד"ה לבסומי בפוריא דרוה"ר בענין עד דלא
 ידעי בין ארור המן שהוא מל"ת ובין ברוך מרדכי שהוא קיום מ"ע כי בחי'
 תשובה היא למעלה משניהם, יד רמה כו', וזהו עצמו ענין קדש למ"ד מ"ע
 ומל"ת הם עדיין למטה לגבי שם הוי' שלמעלה, וזה"ע מגדל שהוא הלמ"ד
 דל"ת פורח באויר היינו שם הוי' דלעילא שאינו נתפס בשום השגה וכמ"ש
 במא"א א' קנ"ג בענין ג' אותיות אמ"ש שבס"י הם אויר בכתר מים בחכמה
 אש בכינה ומ"ע ומל"ת הם בחי' מים ואש כו', וכמ"כ התר נדרים שהם
 בכינה בחי' אות ל' ג"כ פורח באויר ונק' אויר קדמון, וכללות התורה נק' ג"כ
 משל הקדמוני כמ"ש בד"ה מזוה מימין הנ"ל, והנה רש"י ספ"ק דחגיגה בפ"י
 התר נדרים פורחים באויר מעט רמז אלא שכך מסור לחכמים בתשבע"פ
 וא"כ זהו כענין ניסוך המים שפי' בלק"ת בד"ה ושאתם מים בששון דרוה"ש
 שלכן לא נכתב בתשוב"כ לפי שהוא מבחי' סופר שלמע' מספר כמ"כ י"ל
 בענין התרת נדרים עפמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה לבך יהגה אימה אי' סופר
 איה שוקל איה סופר את המגדלים, דבחי' איה זהו העיגול הגדול שלפני הקו
 והוא עצמו בחי' סופר ושוקל בקו המדה כו' וג"כ סופר את המגדלים בחי'
 מגדל הפורח באויר הנ"ל וכבר נת' דמגדל הפורח באויר זהו ג"כ ענין התר
 נדרים פורחים באויר וה"ע אי' סופר את המגדלים הרי זהו נק' אי' סופר
 סופר דוקא שלמעלה מבחי' ספר, לכן לא נכתב בתורה הנק' ספר כ"א
 בתשבע"פ הנק' דברי סופרים הנמשך מבחי' אי' סופר כו', והיינו כי ספר הוא
 בחי' אותיות והוא בכינה אבל סופר זהו מקור האותיות וכמ"ש במ"א בלק"ת
 בד"ה אם בחוקותי בענין אותיות החקיקה מניה ובי' וכמ"כ ה"ע סופר, והנה
 הנדר נמשך מהאותיות הדבור שיש באדם שמכחם נמשך לאסור דבר המותר
 ומטעם הנ"ל, וההיתר נמשך ממקום גבוה יותר מבחי' מקור ושרש האותיות
 שבחכמה שמשם יכול להמשיך ההיתר על מה שנאסר מהאותיות דבחי' ספר,
 וכמו שפי' בזה"א פ' ויחי דרל"ו ע"ב בענין משה שנק' איש האלקים ששרשו
 בז"א הנק' שמש א"כ הוא איש לש' אלקי' לכן נאמר אישה יקימנו ואישה
 יפירנו שאותיות הדבור דז"א מפירים האותיות דמ', כי בז"א האותיות הם
 אתון בינונים ובמ' נק' אתון זעירין ע"כ הדין דאישה יפירנו, כמ"כ יובן
 ג"כ במה שהחכם מתיר הנדר, ואולי כי נדר האדם נמשך מאתון בינונים
 והחכם ממשך מהחו"ב הנק' אתון רברבין לכן מתיר הנדר וא"ת שגם הנדר
 מבניה כנ"ל מ"מ יש עוד אותיות בחכ' שגבוהי' יותר וכמו אותיות החקיקה

כו' כנ"ל, ובמשנה שם הדינין והעבודות הטהרות והטומאות יש להן על מה שיסמכו הן הן גופי תורה ובגמ' אטו הני לאו גופי תורה ניגהו ר"ל התר נדרים כו' ומתריך הן והן גופי תורה, אבל עוי"ל כפשוטו דמתניתין דהן הן דוקא גופי תורה והיינו עפמ"ש בנח"ג פ' בהעלותך דקנ"ב ע"א שבתורה יש לבוש וגוף ונשמתא ונשמתא לנשמתא, וא"כ י"ל דהן הן גופי תורה גוף הדינים שבתורה וכן פ' הרמ"ז שם, אבל היתר נדרים שאינו מבואר בתורה כלל כ"א ברמז אינו נמשך מבחי' גופא דאורייתא שהוא הכלי' כ"א מבחי' נשמתא דאורייתא שלמעלה מבחי' גופא כו' ועמשל"ק סעי' י"ז בענין שהתורה נק' חיי עולם.

קיצור. וזהו היתר נדרים פורחים באויר אוירא דכיא יסו"א, אויר אור יו"ד, ומשם שרש האותיות כו' לנפש חי' לרוח ממללא לכן מאותיות התפלה קושר כתרים יה"ד כמ"כ יכול להתיר איסור הנדר אתי דבור ומבטל דבור רפ"ג דקדושין, גם פורחים באויר ע"ד מגדל הפורח באויר שהוא את למ"ד בינה נק' מגדל ע"ד חותם בולט וכן אתון רברבין פורח באויר כתר ג' אותיות אמ"ש נק' אמת אויר כתר כו' בחי' אין קדש למ"ד מלמטה הוי' מלמעלה וכמ"כ היתר נדרים תשבע"פ דברי סופרי' כי ספר דיו אותיות יו"ד חכמה ע"י ה' אצבעות בינה נמשך בקולמוס יסוד ע"ג הספר מ' וזהו שם הוי' דאצ"י משא"כ סופר בחי' אויר אותיות החקיקה, איה סופר את המגדלים הן הן גופי תורה אבל היתר נדרים הנמשך מבחי' אי' סופר זהו נשמתא דאורייתא.

יג) * וזהו וידבר משה אל ראשי המטות לבניי לאמר זה הדבר כו', איש כי ידור נדר כו', דהנה יש ב' מדריגות א' לאכפני' לסט"א והב' לאהפכא כו' וע"י הנדרים שאומר כבר זה כקרבן כו' געשה בחי' אתכפני' כנ"ל ואמנם מהיכן יש כח זה בדבור הרי מבואר למעלה לפי ששרש הדבור בא מן החכ' וישראל שרשם מחכמה, וידוע דבחי' משה שרשו מן החכמה כי חכמה כח מ"ה ומשה הוא בחי' ונחנו מ"ה (וע' בת"א ס"פ בשלח בדרוש לחם משנה) וזהו וידבר משה אל ראשי המטות כלומר שהי' ממשיך להם כח ועוז (של הדבור שיהי' יוכל לאכפני' ק"נ ולהעלות הדבר המותר שיהי' כקרבן כו' וכ"ש הכח להתיר הנדר) מן החכמה שרש בחי' זו דנדרים להיות אתכפני' סט"א ע"י הדבור שיאמר כבר זה כקרבן, וביאור הענין דאי' במד"ר ר"פ דברים שע"י התורה זכה משה לדבור מה שמתחלה אמר לא איש דברים אנכי, וצ"ל דהרי מה שהי' משה כבוד פה זהו לפי שהי' מעצם הביטול דחכמה כח מ"ה שלא יכול להשפיל א"ע בדבור וא"כ מהו ענין שזכה לדבור, ואפ"ל כי משה אמר ונתתי עשב ע"י שכינה מדברת מתוך גרינו עד שיוכל לומר ונתתי, ולבחי' דבור כזה הוא שזכה משה ע"י התורה וכמ"ש סד"ה משה ידבר המשכת יהו"ע ממש, עד כי והאלקים יעננו יחז"ת כו', והו"ע וידבר משה שהשפיע לבניי הדבור ע"ד הנ"ל, ומזה יובן ענין כח ומצלת הדבור שבאדם כשמקיים נצור

לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו כו' ע' מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוה"ש וע' בר"ח שעה"ק מי"א מענין הדבור ושם פי"ב ופי"ג מענין ד' כתות שאינן מקבלי' פני שכינה בסוטה ס"פ ואלו נאמרין דמ"ב ע"א שכולם תלויים בדבור. ומזה יובן ענין יחיד מומחה שמתיר הגדר כשדבור שלו זך וטהור שאין בו שום נדנוד מד' כתות הנ"ל שאז דבורו יש בו כח זה להתיר הגדר כו'. וידבר משה שהמשיך בהם הדבור ע"ד ונתתי עשב ד' כתות תלויים בדבור.

ומ"ש אל ראשי המטות. כי הנה ידוע דע' נפש דיעקב שעליהם נאמר יצב גבולות עמים למספר בניי כדפרש"י בפ' האזינו. שמתחלקי' לס"ה. הנה שרשם הוא י"ב שבטים בני יעקב והם שרשם מג' אבות שכוללי' אותם וכמ"ש בד"ה וישכם לבן שהאבות היו בחי' מרכבה עלאה מדות דאצי' אך בירידת ההשתל' נמשך מן האבות ליב"ש שהם מרכבתא תתאה ושרשם בז"א דאצי' י"ב ג"א ומהם מתחלק לע' נפש יוצאי ירך יעקב ע' בד"ה במדב"ס באוה"מ. והנה במדות דאצי' עצמן שורה ונמשך בחי' אור החכמה שהוא שרש משה כנ"ל. והמשכת החכ' ליב"ש י"ב מטות עז"נ וידבר משה אל ראשי המטות שיב"ש נק' מטות ע"ש ההטי"י כי הם ששה כפולים כמ"ש במ"א בד"ה מחר חדש ונפקדת והם מקבלי' ונוטים ומתכללים זע"ז רק ע"פ הארת החכ' שמלוּבש בהן. ועד"מ הענף הנוטה מן האילן שנק' מטה ע"ש ההטי"י כך יש למעלה כענין מטה כלפי חסד. וכמו מחנה ראובן בדרום חסד ומחנה יהודא במזרח ת"ת כו' כענפי האילן זה נוטה לכאן וזה נוטה לכאן. ופי' ראשי המטות היינו האבות שמקבלים דרך כלל יותר והכל מקבלי' מחכ'. ג' ראשי המטות הם המוחי' של הו"ק הכפולי'. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות לבניי ומה המשיך שיהי' בחי' כח לכאו"א מישראל בענין הנדרים לאכפי' ולאהפכא כנ"ל. ואפ"ל דכבר נת' י"ב מטות הם י"ב ג"א יב"צ הוי' וכנגדם י"ב חדשים ומשה יסו"א ממשיך אל ראשי המטות ע"ד מדי חדש בחדשו שנת' בד"ה והי' מדי חדש כו'. ואפ"ל יג"מ דא"א או עכ"פ ו"ק דאבא מקור ההתחדשות וענין המשכה זו זהו ההמשכה מהמדות שלמעלה מהשכל בחי' רעו"ד בהמדות שלמטה מהשכל כמ"ש בד"ה ויקהל משה וראשי המטות י"ל ע"ד ראשי חדשים אשר ר"ח כולל כל חיות אותו החדש כמו ר"ה כולל כל חיות אותו השנה דוגמת הראש ומוחי' של האדם שכוללים חיות כל רמ"ח אברי הגוף. וגם הנה מבואר בלק"ת בד"ה והי' מדי חב"ח שבכל ר"ח מקבל הדבור מחו"ב שלא ע"י המדות כי הדבור מקבל מהמדות אך לפעמים הוא מקבל מהשכל עצמו שלא ע"י המדות. וזהו שבמוסף דר"ח נאמר ונסכו לי זכר ולא ונסכה שאז אין הדבור טפל להמדות וע' מזה בסידור. וזהו עצמו ענין וידבר משה שהוא חו"ב כי משי"ה גימט' קפ"ד קס"א שהוא חו"ב. אל ראשי המטות שהם י"ב ר"ח שאז מאיר בהדבור עליון בחי' חו"ב כו'. וזהו לאמר זה הדבר שעז"ז הדבור בבחי' זה וגם זה מנין י"ב י"ב ראשי המטות וכן י"ב ר"ח וכו'. וע' בוהר פ' פנחס דרנ"ג ע"פ שאז שיערים ראשיכם. ובכהאריז"ל

ע"פ מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש. שז"א הוא בחי' אות ו' וכשהוא בבחי' ו"ק ה"ז אות ו' קטן. אך ע"י מנחל ישתה יסוד אימא ירים ראש שיש יו"ד בראשו. וזהו ג"כ ענין ראשי המטות כי אות ו' נק' מטה וכשנמשך מוחי' בהז"א נק' ראש. וזהו ראשי המטות. והמשכה זו ע"ד מי ברא אלה. ואפ"ל ראשי המטות כמו שרשא דאילנא כי השבטים נק' שבטי י"ה א"כ שרשם באו"א. וצ"ע במק"מ ובהרמ"ז ר"פ במדבר.

קיצור. ראשי המטות. כי האבות מרכבה עלאה חג"ת וי"ב גבולי אלכסון הם י"ב מטות דאצ"י ומתחלקים לשבעים נפש וששים רבוא ויש י"ב שבטים דבריאה י"ב חדשים וראשי המטות כמו י"ב ראשי חדשים. וידבר משה שהמשיך בהם אור החכמה שיהי' כח לאכפייא ולא הפכא מדי חדש בחדשו כו' ע"כ ירים ראש.

(יד) זה הדבר אשר צוה ה'. הנה ארז"ל כל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה. פי' כה הוא בחי' יחז"ת דהיינו בחי' מלכותו ית' שנק' מראה דמות כבוד הוי' (במא"א אות כ' סי"ג כה נק' המ' כי בנינה מהגבו' ה"ג כ"א כלול מה' הוי' כ"ה. וכן נק' היסוד בבחי' ה"ג שבו גם י"ג תיקונים וט' דז"א ונה"י גימט' כ"ה עכ"ל. ולהעיר מענין בכ"ה באלול נבה"ע ואח"כ ביום ו' למע"ב ר"ה זה היום תחלת מעשיך בחי' זה. וכן ענין בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה. והיי"נ כ' דבת"ז תיקון כ"ה דע"ג ע"א שגם בינה נק' כה. וכ"מ לכאורה ממ"ש בזו"ג ואתחנן דרס"ד ע"ב שבפסוק שמע ישראל יש כ"ה אתון דיחודא ובשכמל"ו כ"ד אתון והם מ"ט פנים כו'. ופסוק שמע ישראל זהו יחז"ע ובשכמל"ו זהו יחז"ת. וע' מזה בד"ה שה"ש משמע דחז"ע זהו מדריג' הבינה. וקשה הלא גם ז"א נק' זה רק המ' נק' כה שהיא אספקלרי' דלא נהרא דוגמת הלבנה וז"א נק' שמשא אספקלרי' דנהרא. ואיך גם הבינה שלמעלה מהז"א נק' כה. וצ"ל דהמכוון דלגבי החכמה נק' הבינה כה בחי' כדמותנו כמו שהמ' נק' כן לגבי ז"א. וכן פירשו דשו"א הם זו"ג ושז"א עלאין הם חז"ב. הרי הבינה נק' ארץ אף שז"א נק' שמים והבינה היא למעלה ממנו אלא שהמכוון שלגבי החכמה נק' הבינה ארץ. כמ"ש בפרדס ערך ארץ עליונה שכערך המ' אל הת"ת כמ"כ ערך הבינה אל הג"ר לכן נק' ג"כ ארץ. וכמ"ש כה"ג בענין המשל מהבלולות (שווינד"ל טרע"פ) שיש בחי' אב"א שהוא למע' מבחי' פב"פ שלמטה ממנו במדריגה. והיינו משל הבלולות שכשהי' במדריגה התחתונה רואה הצורה שהוא נוכחו בגובה העמוד וכשעולה במעלה יותר הוא מאחוריה ואינו רואה עד שעלה במעלה הג' והרי כשהוא במעלה הב' הוא גבוה מכשהי' במדריגה התחתונה אף שאינו רואה הצורה רק מאחוריה כו' כי מ"מ ראיתו קרובה יותר. ועד"ו קטנות שני גבוה מגדלות ראשון. וזה שארז"ל במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"ג לפי שבעה"ז אמרו פ"א זה היינו זה אלי ואנוהו. ולע"ל יאמרו ב"פ זה היינו מ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' זה הוי' כו' היינו כי ז"א נק' זה לפי שהוא גילוי ממש בלי הסתר והעלם דבאצ"י איהו וגמ"ח. אך לגבי

ח"ע אין גילוי זה ערוך כלה, כנודע מענין שהחכמה נק' אמת בסש"ב פל"ה בהג"ה, וענין אמת אני ראשון ואני אחרון כו', וע' ביאור אלה מסעי דרוה"ג פ"ב, וכ"ש לגבי הכתר ומו"ס, ולכן הבינה שהיא למעלה מז"א נק' כה בחי' כדמותינו של בצלמינו דחכ' וכתר, והוא גבוה יותר מעצם הגילוי דז"א, וכענין ל"ת שהם גבוהים ממ"ע אף שע"י המ"ע בא הגילוי אור בכלי ממש שהרי נקראו רמ"ח אברים דמלכא כמו בהאבר מלובש עצם החיות ממש, משא"כ הל"ת שאינה בקום ועשה אין האור מאיר אלא ע"ד השגת השלילות לא גילוי עצם המהות ממש, אעפ"כ הגילוי המועט שע"י ל"ת גבוה מגילוי העצם שע"י מ"ע והיינו לפי שע"י ל"ת בא הגילוי מבחי' י"ה עלמין סתימין סוכ"ע כו' כמו"כ בחי' כה דבינה הדמות מבחי' כתר וחכמה גבוה מגילוי העצמי דז"א וכו' הנק' זה כו', וכמו חכם עדיף מנביא אף שהנביא משיג השגת המהות והחכם רק ידיעת המציאות לבד אלא שמשיג ידיעת המציאות מבחי' עליונה יותר כו', ולכן בפ' שמע ישראל הם כ"ה אתון דיחודא והוא גילוי עצמי דזו"ב ובחי' כדמותינו מבחי' כח"ב כו', ואפ"ל שז"ע ברכת כהנים כה תברכו וארו"ל כה דוקא בלה"ק, כה תברכו בעמידה כו', והמכות שיברכו את כה שהיא המל' וזהו וחסידך יברכוכה ופי' בזוהר פ' נשא דקמ"ו ע"א א"ת יברכוכה אלא יברכו כה, וא"כ י"ל הברכה בבחי' כה שתהי' ע"ד הבינה שנק' ג"כ כה דהיינו שלא תהי' ע"ד אספקלרי' דלא נהרא כ"א תהי' אספקלרי' דנהרא כמו ז"א אלא שתהי' בחי' כדמותינו של החכמה והכתר ובבחי' זו תקרא כה, ואפ"ל עד"ז הי' מה שנתנבא משה בכה כו', איכה ישבה כו' אי כה כו', אבל יברכו כה שיאיר בה ז"א ויתחברו ברכה והודאה, עו"ל פי' יברכו כה כי המל' נק' כה בחי' כדמותינו וגם כ"ב אותיות ותנ"ך בוח"ג דרס"ד סע"ב ותברכו כה ע"י י"ג ת"ד דא"א ט' דז"א ונמשכי' במ' ע"י נה"י כו' ע' זח"ג נשא שם, ועמ"ש בפ' ואמרתם כה לחי בד"ה שוש אישו, והיינו דעכ"פ כה הוא ג"כ בחי' גילוי שהרי כל הנביאים נתנבאו בכה וזה גילוי אלקות משא"כ כשחסר הנבואה כו' כמו בכ"ש שחסרו ה' דברים נגד העדר גלוי ה' עלאה בד"ה יו"ט של ר"ה לכן בבשכמל"ו ליכא כ"ה אותיות כ"א כ"ד בחי' דך כו' לכן ע"י בחי' כה גילוי יחו"ת כדמותינו ביטול היש יוכל לבא לידי גילוי בחי' זה וה"ע ואמרתם כה לחי, וכענין שפי' בזוהר פ' תולדות ע"ג באר לחי דואי וה"ע ואולם חי אני וימלא כבוד ה', והנה כה הוא ג"כ בחי' דבור העליון כ"ב אתון ותנ"ך כנ"ל, א"ג כ"ב אתון והקול הכלול מג' בחי' אמ"ר, וז"ע מל' שהמלך מצוה כה תעשו, וכמ"ש וכה תעשה להם לטהרם כו' וכן וככה תאכלו אתו כו', וכן הדבור אל הנביאים בל' כה, אך ענין ואמרתם כה לחי היינו שיהי' גילוי בחי' זה הדבר, וכמ"ש בכהנים בפ' תצוה וזה הדבר אשר תעשה להם, וזהו מעלת הכהנים יותר על הלויים שבלויים נאמר בחי' כה היינו וכה תעשה להם לטהרם, וז"ע טהרה אבל בכהנים שנאמר בהם קדושים תהיו נאמר בהם וזה הדבר, וע' זוהר בהעלותך דקנ"א ע"ב.

קיצור, כה נק' מ', בכ"ה באלול, וענין חנוכה בכ"ה בכסלה, וענין כ"ה אתון דיחודא י"ל ע"ד להיות ואמרתם כה לחי, או גם הבינה נק' כדמותינו

ע"פ מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש, שז"א הוא בחי' אות ו' וכשהוא בבחי' ו"ק ה"ז אות ו' קטן, אך ע"י מנחל ישתה יסוד אימא ירים ראש שיש יו"ד בראשו, וזהו ג"כ ענין ראשי המטות כי אות ו' נק' מטה וכשנמשך מוחי' בהוא"ו נק' ראש, וזהו ראשי המטות, והמשכה זו ע"ד מי ברא אלה, ואפ"ל ראשי המטות כמו שרשא דאילנא כי השבטים נק' שבטי י"ה א"כ שרשם באו"א, וצ"ע במק"מ ובהרמ"ז ר"פ במדבר.

קיצור. ראשי המטות. כי האבות מרכבה עלאה חג"ת וי"ב גבולי אלכסון הם י"ב מטות דאצ"י ומתחלקים לשבעים נפש וששים רבוא ויש י"ב שבטים דבריאה י"ב חדשים וראשי המטות כמו י"ב ראשי חדשים, וידבר משה שהמשיך בהם אור החכמה שיהי' כח לאכפייא ולאהפכא מדי חדש בחדשו כו' ע"כ ירים ראש.

(ד) זה הדבר אשר צוה ה'. הנה ארז"ל כל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה, פי' כה הוא בחי' יחוט' דהיינו בחי' מלכותו ית' שנק' מראה דמות כבוד הוי' (במא"א אות כ' סי"ג כה נק' המ' כי בנינה מהגבו' ה"ג כ"א כלול מה' הוי' כ"ה, וכן נק' היסוד בבחי' ה"ג שבו גם י"ג תיקונים וט' דו"א ונה"י גימט' כ"ה עכ"ל, ולהעיר מענין בכ"ה באלול גבה"ע ואח"כ ביום ו' למע"ב ר"ה זה היום תחלת מעשיך בחי' זה, וכן ענין בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה, והיי"כ דבת"ז תיקון כ"ח דע"ג ע"א שגם בינה נק' כה, וכ"מ לכאורה ממ"ש בוח"ג ואתחנן דרס"ד ע"ב שבפסוק שמע ישראל יש כ"ה אתון דיתודא ובשכמל"ו כ"ד אתון והם מ"ט פנים כו', ופסוק שמע ישראל זה יחודא ובשכמל"ו זהו יחודא, וע' מזה בד"ה שה"ש משמע דיחודא זהו מדריג' הבינה, וקשה הלא גם ז"א נק' זה רק המ' נק' כה שהיא אספקלרי' דלא נהרא דוגמת הלבנה וז"א נק' שמשא אספקלרי' דנהרא, ואיך גם הבינה שלמעלה מהז"א נק' כה, וצ"ל דהמכוון דלגבי החכמה נק' הבינה כה בחי' כדמותנו כמו שהמ' נק' כן לגבי ז"א, וכן פירשו דשו"א הם זו"ג ושז"א עלאין הם חו"ב, הרי הבינה נק' ארץ אף שז"א נק' שמים והבינה היא למעלה ממנו אלא שהמכוון שלגבי החכמה נק' הבינה ארץ, כמ"ש בפרדס ערך ארץ עליונה שכערך המ' אל הת"ת כמ"כ ערך הבינה אל הג"ר לכן נק' ג"כ ארץ, וכמ"ש כה"ג בענין המשל מהבלולות (שווינד"ל טרע"פ) שיש בחי' אב"א שהוא למע' מבחי' פב"פ שלמטה ממנו במדריגה, והיינו משל הבלולות שכשהי' במדריגה התחתונה רואה הצורה שהוא נוכחו בגובה העמוד וכשעולה במעלה יותר הוא מאחוריה ואינו רואה עד שעלה במעלה הג' והרי כשהוא במעלה הב' הוא גבוה מכשהי' במדריגה התחתונה אף שאינו רואה הצורה רק מאחוריה כו' כי מ"מ ראייתו קרובה יותר, ועד"ז קטנות שני גבוה מגדלות ראשון, וזה שארז"ל במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"ג לפי שבעה"ז אמרו פ"א זה היינו זה אלי ואנוהו, ולע"ל יאמרו ב"פ זה, היינו מ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' זה הוי' כו' היינו כי ז"א נק' זה לפי שהוא גילוי ממש בלי הסתר והעלם דבאצ"י איהו וגמ"ח, אך לגבי

ח"ע אין גילוי זה ערוך כלל, כנודע מענין שהחכמה נק' אמת בס"ב פל"ה בהג"ה, וענין אמת אני ראשון ואני אחרון כו', וע' ביאור אלה מסעי דרוה"ג פ"ב, וכ"ש לגבי הכתר ומר"ס, ולכן הבינה שהיא למעלה מז"א נק' כה בחי' כדמותינו של בצלמינו דחכ' וכתר, והוא גבוה יותר מעצם הגילוי דז"א, וכענין ל"ת שהם גבוהים ממ"ע אף שע"י המ"ע בא הגילוי אור בכלי ממש שהרי נקראו רמ"ח אברים דמלכא כמו בהאבר מלובש עצם החיות ממש, משא"כ הל"ת שאינה בקום ועשה אין האור מאיר אלא ע"ד השגת השלילות לא גילוי עצם המהות ממש, אעפ"כ הגילוי המועט שע"י ל"ת גבוה מגילוי העצם שע"י מ"ע והיינו לפי שע"י ל"ת בא הגילוי מבחי' י"ה עלמין סתימין סוכ"ע כו' כמ"כ בחי' כה דבינה הדימות מבחי' כתר וחכמה גבה מגילוי העצמי דז"א וכו' הנק' זה כו', וכמו חכם עדיף מגביא אף שהנביא משיג השגת המהות והחכם רק ידיעת המציאות לבד אלא שמשיג ידיעת המציאות מבחי' עליונה יותר כו', ולכן בפ' שמע ישראל הם כ"ה אתון דיתודא והוא גילוי עצמי דזו"ב ובחי' כדמותינו מבחי' כח"ב כו', ואפ"ל שז"ע ברכת כהנים כה תברכו וארז"ל כה דוקא בלה"ק, כה תברכו בעמידה כו', והמכוון שיברכו את כה שהיא המל', וזהו וחסידך יברכוכה ופי' בוהר פ' נשא דקמ"ו ע"א א"ת יברכוכה אלא יברכו כה, וא"כ י"ל הברכה בבחי' כה שתהי' ע"ד הבינה שנק' ג"כ כה דהיינו שלא תהי' ע"ד אספקלרי' דלא נהרא כ"א תהי' אספקלרי' דנהרא כמו ז"א אלא שתהי' בחי' כדמותינו של החכמה והכתר ובבחי' זו תקרא כה, ואפ"ל עדי"ו הי' מה שנתנבא משה בכה כו', איכה ישבה כו' אי כה כו', אבל יברכו כה שיאיר בה ז"א ויתחברו ברכה ותודאה, עוי"ל פי' יברכו כה כי המל' נק' כה בחי' כדמותינו וגם כ"ב אותיות ותנ"ך בזח"ג דרס"ד סע"ב ותברכו כה ע"י י"ג ת"ד דא"א ט' דז"א ונמשכי' במ' ע"י גה"י כו' ע' זח"ג נשא שם, ועמ"ש בפ' ואמרתם כה לחי בד"ה שוש אשיש, והיינו דעכ"פ כה הוא ג"כ בחי' גילוי שהרי כל הנביאים נתנבאו בכה וזה גילוי אלקות משא"כ כשחסר הנבואה כו' כמו בב"ש שחסרו ה' דברים נגד העדר גלוי ה' עלאה בד"ה יו"ט של ר"ה לכן בבשכמל"ו ליכא כ"ה אותיות כ"א כ"ד בחי' דך כו' לכן ע"י בחי' כה גילוי יחו"ת כדמותינו ביטול היש יוכל לבא לידי גילוי בחי' זה וה"ע ואמרתם כה לחי, וכענין שפי' בוהר פ' תולדות ע"פ באר לחי רואי וה"ע ואולם הי' אני וימלא כבוד ה', והנה כה הוא ג"כ בחי' דבור העליון כ"ב אתון ותנ"ך כנ"ל, א"נ כ"ב אתון והקול הכלול מג' בחי' אמ"ר, וז"ע מל', שהמלך מצוה כה תעשו, וכמ"ש וכה תעשה להם לטהרם כו' וכן וככה תאכלו אותו כו', וכן הדבור אל הנביאים בל' כה, אך ענין ואמרתם כה לחי היינו שיהי' גילוי בחי' זה הדבר, וכמ"ש בכהנים בפ' תצוה וזה הדבר אשר תעשה להם, וזהו מעלת הכהנים יותר על הלויים שבלויים נאמר בחי' כה היינו וכה תעשה להם לטהרם, וז"ע טהרה אבל בכהנים שנאמר בהם קדושים תהיו נאמר בהם וזה הדבר, וע' זוהר בהעלותך דקנ"א ע"ב.

קיצור. כה נק' מ', בכ"ה באלול, וענין חנוכה בכ"ה בכסלו, וענין כ"ה אתון דיחודא י"ל ע"ד להיות ואמרתם כה לחי, או גם הבינה נק' כדמותינו

לגבי החכ' הנק' אמת, והיא גבוה מבחי' זה ת"ת דו"א וכמו חכם עדיף מנביא וכמו ל"ת הם גבוהים ממ"ע, וזהו כה תברכו וחסידיך יברכו כ"ה ע"ד ואמרתם כה לחי. ואולם חי אני וימלא כבוד, והדבור נק' כה וזה הדבר ליום וכהנים.

טו) ולכך כל הנביאים אמרו בל' כה אמר ה', כי נבואתם נמשכה למטה בעולם הפירוד לנפרדים, וגם לכל האמות כה אמר ה' על פרעה כו' אך שהן בטלים לדבר ה' שנאמר עליהם ע"י הנבואה וכמו שא' בלעם לא אוכל לעבור את פי ה' כי בחי' מ' מהוה נפרדים אלא שהם בטלים, אבל בחי' יחו"ע באצי' דאיהו וחיהוי וגרמוהי חד אין שם שום בחי' מסתיר בבחי' הפירוד כמ"ש אין עוד מלבדו כי שם מאיר בחי' אא"ס כמו שהוא באמת כו', וזהו שאמרו דמשה נתנבא בזה, כלומר תיבת זה מורה על הגילוי מבחי' הארת מהותו ועצמותו כביכול המאיר באצי' כמו שהוא באמת ולא כמו שהוא מלך על נפרדים ע"י שמתנשא ומרומם ומובדל מהם כי אין מלך בלא עם עוממות כו', ע' בלק"ת פ' בלק בד"ה מי מנה בפ' והים עליהם מלמעלה ובענין חול הים, ואצי' זהו בחי' יחו"ע, והנה כמו משה נתנבא בזה כמ"כ ה"ע לאמר זה הדבר שיוכל כאו"א מישראל לאמר זה הדבר בבחי' יחו"ע והוא אשר צוה הוי' דוקא, הוי' בחכמה, פי' לפי שאא"ס שורה בחכמה דוקא, וה"ע התורה שאדם לומד דבר ה' זו הלכה וכ' ואשים דבריך בפניך תען לשוני אמרתך, עבד"ה האזינו השמים דרוה"ג בפ' תול כטל אמרתי ונק' טל תורה יעו"ש ואורייתא מח"ע נפקת שהוא בחי' ביטול עצמותו מכל וכל שהרי אין בקריאת התורה שום ענין חפץ ורצון השייך לעצמותו רק שהוא קורא ושונה דבר ה' בלבד משא"כ תפלה שהוא בחי' מס"ג ברצון עכ"פ וכמ"ש ולפני ה' ישפוך שיחו, שיש מי שאוהב ורוצה, וה"ז בבחי' יחו"ת כמו שנאמר ואני תפלה שהתפלה שרשה בבחי' מל' שנק' אני, ועמ"ש מענין תפלה ותורה בד"ה ואתחנן אל הוי' ובד"ה ואתחנן דתקס"ג.

ובכ"ז יובן מ"ש באמת ויציב, וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד, וצ"ל מהו הדבר הזה, ופי' הרד"א דקאי על ק"ש. והענין שבק"ש בפ' ראשון זה"ע יחו"ע איך דכקכ"ח ממש, וכמ"ש בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוה"ש ובת"רא בד"ה וארא אל אברהם, לכן זהו נק' הדבר הזה, גילוי בחי' זה במ' ואוי המ' נק' הדבר הזה, וז"ע ד' רבתי דאחד גדלות הדבור, כענין ונגלה כבוד הוי' וראו כ"ב יחדיו כי פי ה' דבר וכמו שלע"ל נאמר ביום ההוא יהיה הוי' אחד וכו' מה כתיב ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו', כך מעין זה הוא עכשיו בפנימיות בק"ש לכך נק' הדבר הזה כו' והיינו שבאמוי"צ מזכירין קי"ס כי ים ויבשה זהו עדאת"כ ועדאת"ג והיינו ע"ד בחי' זה ובחי' כה, וכמשנ"ת בבה"ז פ' בשלח על המאמר שם דמ"ח בד"ה עו"ל המאמ' הזה באופן אחר יעו"ש בענין כי אל דעות כו' וזהו שבקיי"ס אמרו זה אלי זה דוקא מה שלא זכו לזה הנביאים שנתנבאו בכה והיינו ע"י שעדאת"כ האיר בבחי' גילוי ממש, והוא ע"מ שבבחי' הדבור הנק' עדאת"ג

יאיר האור כמו במח' הנק' עדאת"כ ואוי נק' הדבור בשם הדבר הזה, ועמ"ש
 בד"ה ושעיר עזים לחטאת להי' על שמיעטתי את הירח דלשם נת' ע"פ מא'
 זוהר פקודי דרל"ה ע"ב פי' את שני המאורות הגדולים זהו ב' השמות הוי'
 ואלקים שכשהם בחבורא חדא, ע' זוהר תרומה דקמ"ז סע"ב נק' שניהם הגדולי'
 ע"ד גדול הוי' כו' בעיר אלקינו כו' ועיר היינו עולם הדבור כו', ושיהי' גם
 הדבור נק' המאור הגדול זהו ע"ד כשנק' הדבר הזה שהוא ג"כ בחי' אספה"מ
 כמו שמש הוי' כו' ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפני' עושי
 דברו לשמוע בקול דברו כו', ובוזה יובן משארז"ל ע"פ והודעתם לבניך ולבני
 בניך וסמך לי' יום אשר עמדת כו' מה להלן באימה וביראה ברתת ובזיעה
 אף כאן כו' בפ"ג דברכות, שלכאורה אינו מובן כלל דמיון זה מה להלן אף
 כאן כו' שהרי במעמד ה"ס שהי' גילוי שכינה בקולות וברקים וכל העם רואים
 את הקולות ופב"פ דבר הוי' משא"כ בעסק התורה של כל אדם, וכמ"ש מזה
 בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי כו' ושם תירץ לפי שגם בעסק התורה
 שבכל אחד ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני וכענין ודברי
 אשר שמתי בפיו ועי"ז תפול עליו אימה ויראד ורתת וזיע שהם נמשכים
 מד' אותיות הוי', וביאור הענין הוא להיות כי משה עמד בה"ס מ"ם יום
 וקיבל התורה כמו שהוא בבחי' יחו"ע כנ"ל ושם הוא למעלה מהזמן ועמ"ש
 מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוה"ש ואח"כ המשיך אותה לעוה"ז במקום
 ובזמן ולכך שהה מ' יום ומ' לילה, אפ"ל נגד ד' אותיות הוי' וכ"א כלול מיו"ד
 וע' בסידור בד"ה מזמור לתורה בענין מ' לחמי התורה שלשים של מצה
 ועשרה של חמץ שהם נגד חגת"מ כ"א כלול מיו"ד כו', גם ארבעים יום של
 יצירת הולד, והמשנה מתחלת במ"ם מאמתי קורין ומסתיימת במ"ם בשלום, גם
 להעיר מענין מ"ם סאה דמקוה כנגד ד' יודי"ן דשם ע"ב דהיינו להמשיך בחי'
 יו"ד דח"ע שהוא הביטול בכל הר' עולמות אבי"ע, וכן אני לדודי ודודי לי
 ד' יודי"ן בס"ת וזהו הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בהלכות
 כי התורה שניתנה למ"ם יום הם ד' יודי"ן הנ"ל, וע' בסידור סוף ענין המקוה
 שהמעין מטהר בכ"ש רומז לעצם החכמה שהוא עצם היו"ד והחכ' מאין
 תמצא, וז"ע כ"ש, והמקוה בבינה שם הוא ההשגה להנחיל אוהבי יש והבינה
 מקבלת ע"י מילוי דשם ע"ב שהם ד' יודי"ן ע"כ זהו מ"ם סאה, ובמא"א את
 מ' סעי' ב' כי מקוה ישראל הוי' וד' אותיות ההוי' כ"א כלול מיו"ד הם
 מ' סאה, ועד"ז מ' יום שעמד משה בהר כי התורה נמשך מחו"ב שהם ב'
 אלפים שקדמה לעולם אאלפך חכמה כו' וחבור חו"ב ע"י מילוי ע"ב שהן ד'
 יודי"ן כנ"ל וע' בפרדס שער הצחצחות ענין ד' יודין אלו דע"ב הגבה מאד
 נעלה בכח"ב שבכתר ולמעלה מהכתר כו' עכ"פ שרש התורה מקורה נמשך
 מלמעלה מהזמן רק שנמשכה בבחי' זמן ומקום ע"כ גם עכשיו כשאדם קורא
 בתורה ושונה במשנה הי"ז כאלו מקבלה בה"ס בבחי' יחו"ע באימה וביראה
 ברתת וזיע נגד ד' יודי"ן הנ"ל שמשם לוקחה כו', וכה"ג בענין שבת שנק'
 יום השביעי אף שעברו כמה רבבות ימים אלא מפני שבשבת העלי' בלמע'
 מהזמן בחי' שם הוי' הי' הוה ויהי' ברגע א' ומשם מאיר בבחי' זמן כו'

וכמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל, ועד"ז הוא בתורה ולכן כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה אף בעוסק בלילה דלאו זמן הקרבה הוא וגם שאין בהמ"ק כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר הנ"ל ובביאור בשעה שהקדימו.

קיצור. הנביאים שנתנבאו בכה יחו"ת ומשה נתנבא בזה יחו"ע וזהו מעלת לימוד התורה לאמר זה הדבר, וז"ש באמוי"צ וטוב ויפה הדבר הזה כו' ע"ד שבקי"ס זה אלי וזהו כי זה כל האדם לצוות לזה, וזהו מה להלן באימה ביראה ברתת וזיע, ד' בחי' להיות גילוי שם הוי', זה הוי', וד' יודי"ן מילוי ע"ב שכנגדם עמד משה בהר מ' יום, ד' יודי"ן דאני לדודי ודודי לי, מ"ם סאה דמקוה ישראל הוי', וענין מ"ם חלות דתורה.

(טז) ונחזור לעניננו שעי"ז החכם מתיר הגדר בבחי' לאתהפכא חשול"נ וה"ע זה הדבר כו', וכמו בתורה ושתי הלחם גם החמץ מתעלה כי בחכמה אתברירו, והנה ארו"ל דהיתר נדרים ביחיד מומחה דוקא, פי' מומחה מי שהוא מנוסה ועמד בנסיונות רבות, והענין הוא כי ארו"ל בסוטה ס"פ ואלו נאמרין דמ"ב ע"א א"ר ירמי' ד' כתות אינן מקבלין פני שכינה כת לצים וכת חנפים וכת שקרים וכת מספרי לה"ר, כת לצים דכתיב הושע סי' ז' משך ידו את לוצצים, כת חנפים דכתיב איוב סי' י"ג כי לא לפניו חנף יבא כת שקרים דכ' תלים סי' ק"א דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, כת מספרי לה"ר דכתיב תלים סי' ה' כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע עכ"ל, ובר"ח שעה"ק רפי"ג הביא מארו"ל הנ"ל וכתב ובזוהר לא דברו בכלל הד' כתות אלו, והג' דרך כלל כי אלו פוגמי' בד' אותיות אד' ולכן אינן רואים פני השכינה (ור"ל כי ד' כתות אלו פוגמים בהדבור והדבור הוא מ' שהוא שם אד' וע' בסידור שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח ומ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר, וע' בפרדס ערך דבור דבר דברים יעו"ש ובת"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא נת' כי הדבור נק' על שם אלקים עיר אלקינו כו' ע"ש ובלק"ת בביאור ע"פ שובה ישראל וע' באג"ה סי' כ"ה בד"ה להבין אמרי בינה מ"ש בס' הגק' צוואת ריב"ש ובד"ה ויעש דוד שם) ובפגם כל איזו כת שיהי' הרי הוא פוגם בכל השם כי ד' אותיות השם כולם שם אחד, ובפגם השכינה גם סוד הוי' מסתלק משכינה ונמצא קוצץ היחוד ולכך אינו רואה פני שכינה וסוד פני שכינה נבאר עוד לקמן (אפ"ל ג"ר דמל', ע' זח"ג דע"ז ב' ובה"ז שם, ועמ"ש ע"פ לך אמר לבי בקשו פני ועמש"ל בענין מתי אבא ואראה פני אלקים ובמרע"ה כ' לפני לא יראו, י"ל ע"ד בחייהן אינן רואין או דהשגת משה בח"ע שם הוא לפני לא יראו אבל בבחי' שכינה י"ל שמקבלים פני שכינה וע' במדר"ת ע"פ ישבו ישראלים את פניך וזהו כתפתח בעצי היער דעצי היער הן שערות כמ"ש באדר"ן ספ"ל ברא הקב"ה חורשין (יער) בעולם ברא חורשין באדם היינו השערות והנה כ' בשעה"ש שיר ז' ודלת ראשך כארגמן ופי' בת"ז שהם טעמי התורה והם בחי' דלת ראשך שערות דגוק' ובמ"א פי' כי הן שערות דז"א

קווצותיו תלתלים כו' ולא סתרי אהדי כו' עכ"פ מבחי' מוחי' וחב"ד שבמ' שהן ג"ד שבמ' אין יכול לבא בהתגלות בי"ע רק דרך שערות שהם מותרי מוחי' וזהו ודלת ראשך כארגמן שהם בחי' ג' גוונים כו' וע' מענין ודלת ראשך כארגמן בוח"ג נשא דקמ"א סע"ב ובת"ז תיקון י"ג בתחלתו דכ"ג סע"א פי' שזהו תשי"י ובתיקון י"ח דכ"ח ע"ב כ' כמה מלאכין וכמה נשמתין דאינון גימין דילה דתליין מינה כענבין באתכלא וא"ש פי' ודלת ראשך שהם הנמיין הם כארגמן שהוא המרכבה הקדושה רפאל מיכאל גבריאל כו' כמש"ש בת"ז תי"ח דקמ"ב ע"ב, וע"ש דקמ"ג ע"א תיקון ע' דקל"ג סע"א וכ"ז ה"ע ודלת ראשך שהם השערות מותרי מוחי' הם כארגמן אך כתפוח זהו הארת פני שכינה יאר ה' פניו אליך דתרגום ינהר ה' שכינת' לוותך והפנים פני משערות והכמת אדם תאיר פניו היינו עצמיות החכ' ולא מותרי מוחי' לכך נאמר כתפוח בעצי היער וז"ע פני שכינה שובע שמחות את פניך) וכאשר תדקדק תמצא כל כת פגם באות א' כת לצים באות א' ובאות יר"ד וכו' (ועמ"ש בת"א סד"ה בשלח פרעה בענין ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים, ואפ"ל דאי' במד"ר פ' קדושים פכ"ד ע"פ כי הוי' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך מהו להצילך להיות צל על ראשך, והלץ שהוא פריקת עול גורם שמסתלק צל זה מעל ראשו שהרי נאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך ופי' ערות דבר ערות דבור, ולכן לץ היפך צל כו', ובמשלי סי' ט' י"ב אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא וע' מזה בפרק לפני אידיהן די"ח ע"ב ילקוט ח"ב פט"ב בחיי צו"א בפ' יתרו, והחמירו רז"ל בענין זה שאמרו פ"ב דאבות שנים שיושבין ואין ביניהם ד"ת ה"ז מושב לצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב וע"ש הטעם בר"ח והנה צל הוא בחי' סוכה בצלו חמדתי וישבתי כו') כת חנפים כנגד ה' מפני שעיקרה שמדבר אחד בפה וא' בלב ונמצא הפגם בשניהם כא' (ובשרשים דחנף הוא ענין רשע ונשוא פנים, ובישע'י סכ"ד ה' והארץ חנפה תחת יושבי' ופרש"י כמין חניפות עושה עשב ואינו עושה קמה מראה קמה ואין חטין בקשיה, וצ"ע הפסוק בפ' מסעי ל"ה ל"ג ולא תחניפו את הארץ כי הדם הוא יחניף את הארץ כו' מה ענין שפ"ד לחנופה, והראב"ע פי' יחניף עושה רע בסתר, ומזה נמשך למעלה בחי' והארץ חנפה כו', הסתלקות השכינה, פ"ב דשבת דל"ג ע"א, ובסנהדרין פז"ב דכ"ד א', והנה שתיים נשים כו' זו חנופה וגסה"ר שירדו לבבל כו', ובמד"ר ר"פ וירא ר"פ מ"ח ע"פ פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חנפים בישע'י סי' ל"ג י"ד א"ר יונתן חנופה שנאמר במקרא במינות הכתוב מדבר ובנין אב שבכולם פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חניפים עכ"ל ובת"י שם פי' חניפים רשיעיא דהוה מגנבין אורחיהן וע' מפ' זה בילקוט ח"ב דצ"ד ב' רמו תרס"ג בתחלתו, פ"ט דברכות ד"ס, זח"ג ויקרא די"ח ע"א דכ"א א' בחיי פ' צו דקל"ו ע"א גבי העולה על מוקדה, ואעפ"כ איתא בפרדר"א פל"ז מכאן אמרו שמחניפין את הרשעים בעוה"ז הובא בר"ח שעה"ק פי"ב בד"ה כ' הר' יצחק אבוהב, כת שקרים פוגם באות ו' של שם כי הוא"ו נאמר עליו ונתתם לי אות אמת כמ"ש בוהר ר"פ ויקרא לפי שת"ת קו האמצעי כו' ועמ"ש

ע"פ תתן אמת ליעקב באג"ה ע"פ זורע צדקה שכר אמת ובלק"ת סד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי. לה"ר נגד ה' אחרונה ע' בלק"ת פ' מצורע. והנה גילוי זה הדבר יחוי"ע זהו בחי' ואמת ה' לעולם וא"כ ד' כתות הפוגמים בשם הוי' זהו הפך מזה ולכן צ"ל מומחה ונקי מכל ד' בחי' הנ"ל.

קיצור. יחיד מומחה. ד' כתות לצים חנפים שקרים לה"ר, פוגמי בד' אותיות אד' ובד' אותיות הוי', לץ הפך צ"ל, סר צלם, חנפים רשע ערום.

יו) והלנה הנדר נק' חיי המ' שממשיך חיות לו"א מהבינה והתורה נק' חיי עולם היינו ג"כ חיות לו"א כמ"ש בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לשמו"ע שהתפלה נק' חיי שעה, תקון המ', ותורה חיי עולם להמשיך חב"ד בו"א, ע' בת"א פ' בראשית בד"ה השמים כסאי כו', וע"כ תחכם יכול להתיר את הנדר עם היותו חיי המ' ז"א כיון ע"י תורה ממשיך חיי עולם, ובמ"א פ"י חיי שעה שרשן מו"א ששם יש חו"ג ע"כ יש שינויים ולכן נק' חיי שעה, וחיי עולם שרשן מע"ק דלית שמאלא בהאי ע"ק ולכן הוא לעולם כ"מ שנאמר לי אינו זו לעולם, וא"כ אפ"ל דגבוה יותר גם מחיי ז"א שע"י נדר, ומזה יש להעיר למש"ל אות ט"ו בענין ד' יודין דאני לדודי כנגד תורה שניתנה למ' יום, לפי שהיא חיי עולם, וחיי עולם ז"א באים מכתב"ד, ע' בסידור בשער השבת בענין סעודה הג' דשבת שהיא המשכ' כחב"ד בו"א כו', והיינו כמ"ש בוח"א פ' חיי קבנ"א שבו"ת הם יחידות ז' שנים ז"ת ובאו"א הם עשרים עשירות, וע"כ ברה"ע ששת ימים ו"ק, אבל התורה מחב"ד שם עשירות ע"כ מ' יום ד' בחי' כחב"ד, כ"א כלול מיו"ד, או חב"ד והדעת נחלק לב' מוחי' חו"ג כמו ד' בתי תפילין וכ"א כלול מיו"ד, עוד יש להעיר לענין מ' יום מענין פתחו של אולם גבהו מ' אמה וז"ע ואני אפתח לך כפתחו של אולם אתדל"ע שאין אתדל"ת מגעת שם עמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישנה ולבי ער, ב' פעמים כ' בחי' ב' כתרים שקשרו להם במ"ת כנגד נעשה וכנגד נשמע כו' וב"פ כ' זהו מ"ם, והנה פתחו של אולם הי' קודם פתח ההיכל ופתח קה"ק וביוהכ"פ נכנס כה"ג לבית קדה"ק לכן מקודם בר"ח אלול מתחילים מ' יום ד' יודיין דוגמת פתחו של אולם שהו"ע אתדל"ע לעורר אתדל"ת, וז"ע פתחי לי כו' שראשי נמלא טל, וגם ט"ל נמשך מד' שמות הוי' דעסמ"ב שבמילואן יש ט"ל אותיות כו'.

ועפ"י יובן ענין כל נדרי, ע' בטור סי' תרי"ט דמנהג הקדמונים בענין כל נדרי להתיר הנדרים שמיוהכ"פ העבר עד יוהכ"פ הזה ור"ת הנהיג ביטול הנדרים דלהבא, ועכ"פ ענין זה ביוהכ"פ פ' הפרדס כי נדר הוא בבינה ומפ"ז תיקנו ביוהכ"פ שהוא הבינה כל נדרי, והיינו כי כמו שהנדר הוא דברים שיש בהן עינוי נפש כמ"כ ביוהכ"פ ה' עינויים שבחי' ק"נ הוא או פרוש כמו האיסור גמור כי וסביביו נשערה מאד והיינו כדי להמשיך בה"א תתאה מה"א עלאה כו' עוה"ב שאין בו או"ש כו' וע' מזה בוח"ג פ' פתח דרנ"ה ע"ב אך עדיין אינו מוכן דאיך התרת נדרים יומשך מהבינה, הלא

מהבינה באים הנדרים אך לפמ"ש בת"א גבי פורים כד"ה כי אברהם וז"ל והנה פורים ויוהכ"פ הוא חד דרגא הארת יסו"א בנוק' עכ"ל. אתי שפיר כי התרת הנדר בא ע"י חכם והיינו יסו"א, גם כי ביוהכ"פ ניתנו לוחות אחרונות בסוף מ' יום של לוחות שניות ע"כ זהו ודאי אור החכ' יסו"א, וכן ביוהכ"פ חמש טבילות ועשרה קדושין שהם חיבור י"ה לכן זהו הכח להתיר הנדרים והקשרים והאיסורי' כו'. ועו"ל ע"י שמתירים הנדרים לאהפכא חשוכא דק"נ לנהורא שזהו ביכולת החכמים ע"י מתעורר למע' להיות ויהפוך את הקללה לברכה שיתהפך גם הזדונות כזכיות ע"י גילוי הכתר שלמעלה מהחכמה כמ"ש בלק"ת פ' תצא בביאור ע"פ ולא אבה בסופו. ועו"ל כי כמו שאנו יכולים להתיר הנדרים לפי שהוא איסור הבא ע"י דבור האדם ולכן יכולים להתל הדבור ע"י החכ' שמשם מקור הדבור כו' ולכן יכול להתיר הדבור האוסר וכמש"ל סעי' י"ג בענין היתר נדרים פורחים באויר. והיינו ע"י שהאדם הנודר מתחרט כו' ונוטל הרצון מהדבור וכו' אזי החכם מתיר לו כו', כמ"כ י"ל למעלה כי אצלו ית' גם כל האיסורים הגמורים באו ע"פ דבורו שהוהיר כן בתורתו דבר אל בני' כו' זה בא מהחכ' ולכן רצון אותיות צנור שזהו צמצום להיות רוצה כך וכך כי בעצמותו אם צדקת מה תתן לו כו' עבד"ה בשלח פרעה, ובמד"ר פ' שמיני פי"ג ע"פ אמרת ה' צרופה רב אמר לא ניתנו המצות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות ובילקוט שם דקמ"ה ע"א בד"ה זאת החי' אשר תאכלו וזה לכם הטמא וכי מה איכפת לי' להקב"ה בין שוחט בהמה ואוכל או נזחר ואוכל הא לא ניתנו המצות אלא לצרף בהן את הבריות ופי' בס' עה"ק דמצד עצמות המאציל זהו דלא איכפת לי' אבל מצד האצ"י פוגמ"י העבירות כו' לכן ביוהכ"פ אשר אז התגלות הכתר יכול למחול על האיסורים כדרך שאדם יכול להתיר הנדר שהביא עליו, כמ"כ הקב"ה יכול להתיר למחול על איסורים גמורים שהרי בא ע"י אמרי פיו ודבורו, אך עכ"ז צריך שהאדם החוטא יתחרט ע"ז שהרי אפי' התרת נדר צריך חרטה, ולכן כשהאדם מתחרט על עוונותיו באמת הקב"ה מחל לו ונהפכו הזדונות לזכיות ע"י שמאיר לו מבחי' שלמעלה משרש הדבור של התורה דמחכ' נפקת, ח"ע שאלו לחכ' נפש החוטאת במה תתכפר אמרה חטאים תרדף רעה כו' שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה וכמ"ש מזה לעיל סעי' וא"ו והיינו מפני כי התשובה מגעת בבחי' שלמעלה מהחכ' וג"כ צריך לזה דברי ווידוי אשמנו בגדנו כו' חטאנו כו' עם החרטה שע"ז נשלם המכוון לצרף את הבריות כמו ע"י קיום המצות ולכן ע"י נמשך הסליחה כו', וא"כ לפ"י י"ל דענין מנהג אמירת כל נדרי שייך לענין המחילה וסליחה, שכמו שאנו מתירי' הנדרים דהיינו ע"י ביטול אליו ית' ע"י החכ' והתורה שאזי יוכל להתיר כנ"ל ע"י נמשך מדה טובה מרובה הימנה שימחול הקב"ה על כל החטאים והעונות כו' ונסלח לכל עדת בני' כו'.

(יח) והנה הר"ח שעה"ק פ"י העיר לענין הדבור ממ"ש בוח"א ס"פ נח דע"ד ע"פ והבית בהבנתו אבן שלימה כו' וע' עוד בפ' וישלח דקע"ב

ב' ע"פ ויבן לו בית, אם ה' לא יבנה בית, ועמ"ש מזה בלק"ת סדיה וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך כו'. והנה מובן מהמא' דפ' נח הנ"ל שהציב זה ע"פ ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים כי זלעז"ו עשה האלקים ונגד והבית בהבנתו ה"ע העיר והמגדל שבנו דור הפלגה ונעשה לנו שם, שהם נגד עיר אלקינו ונגד כמגדל דוד, ע'י זותר שם פ' נח דע"ד ב' ודע"ה א' וס"פ לך דצ"ו ע"ב ע"פ ויבן בו מגדל ודל"ז ע"ב, וזשארז"ל במד"ר פ' נח פל"ח ודברים אחדים שאמרו דברים חדים על ה' אלקינו ה' אחד, ועל אחד ה' אברהם בארץ כו'. והנה דיבורים האסורים כענין ד' כתות כת ליצנים כו' הנ"ל הם מרכבה לבחי' דבורים חדים ולבחי' עיר ומגדל הנ"ל, וכמ"ש בר"ח שע"ה ק שהם ד' חיות שפן וארנבת כו' שהם לעומת ונגד ד' חיות המרכבה פני אר"י פ"ש כו' שמקבלי' מד' מוצאות הדבור עליון דאצ"י ומוצא החמישי גיכ"ק הוא בפנימיותם כמ"ש בלק"ת בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות כו', גם במד"ר ס"פ נח פל"ח דמ"א ג' ע"פ וימצאו בקעה אי' ר' נחמי' אומר אם ללצים הוא יליץ הרי דור הפלגה בוני המגדל נק' לצים, והיינו כי כוונתם הי' שע"י האחדות והחבור ימשיכו שפע וכל טוב מבחי' דקמי' כחשיכה כאורה ע"י ז"נ דק"ב שלא ע"י הקדושה וזהו תכלית הליצנות שעושים נגד כוונת בורא עולם וכאלו אין מורדים בו ממש רק שלא יומשך ע"י הקדושה והיינו ע"ד אם תגביהי כנשר, ולכן עשו עיר ומגדל וראשו בשמים שרצו להגביה המגדל ע"ד אם תגביהי כנשר, שהרי דרך הנשר בשמים, אך משם אורידך נאום הוי' וכמ"ש וירד ה' לראות המגדל כו', ולכן צריך האדם לשמור דבורו מד' בחי' הנ"ל ליצנות וחנופה ושקר ולה"ר, אז יכול להיות דבורו מרכבה לדבור העליון שיהי' ואשים דברי בפיו, וענין אבן שלימה שהאותיות נק' אבנים והם עושים שלום בין הנשמות לאביהם שבשמים כן פי' במד"ר וע"ד ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כו', וע"ע בוהר בראשית ד"ב שיש שני בתי ישראל בינה ומ', ומוזה יש להעיר לענין התרת הנדר ע"י חו"ב כו' וזהו ג"כ ענין קחו עמכם דברים שובו אל ה', והנה ענין בהבנתו ממילא יובן ע"ד מ"ש באג"ה סי' ה' ד"ה ויעש דוד שם שכ' ואדרבה שינוי התנועות שבשפתים הוא לפי ביטוי האותיות כו' והאותיות נק' אבנים, וז"ש במד"ר תחלת שה"ש שהיתה האבן נושאת א"ע וניתנה ע"ג הדימוס, ולמעלה ז"ע שצורת האות גושא א"ע מקביעתה בנפש עבד"ה מזוהה מימין ונקבע בפה באותו המוצא השייך לה והוא עד"מ הדימוס כו'. ומכ"ז יובן מעלת הדבור בד"ת ועמ"ש מזה ע"פ והבית בהבנתו במ"א סי' ו'. קהלת ח' י"ג וטוב לא יהי' לרשע כצל כו' בעמה"מ שער יו"ד פי"ד פי' כצל אותיות לץ, ולכן לא יאריך ימים שפוגם בא"א שמשם נמשך אריכות ימים, וסוף הפסוק שאינו ירא אלקים, ר"ל היפך הוי' הוא האלקים אלא ע"ד רם כו' על השמים כבודו, ואינו משגיח כו', ולכן לץ גימט' ק"כ צירופי אלקים שהוא אינו ירא מפניהם כו' ע"כ וטוב לא יהי' לרשע רק כצל ר"ל הטוב שיש לו לשעה מהר יסור ממנו כמו הצל שחולף תומ"י כ"כ בתרגום.

קיצור מהדרוש ע"פ ראשי המטות.

(א) איך הקרבן מכפר, אחר וקדם צרתני. (ב) דצ"ח מתהו אדם תיקון בחי' אדם הגדול שלמע' מבהמה רבה. (ג) בחי' אדם בצלמנו כדמותנו יחו"ע ויחור'ת. (ד) אין מלך בלא עם, ענין אינו דומה שמי'צה לראיה, כה זה. (ה) ע"י העון פוגם בצלם אלקים כי תשטה רוח שטות וגרע מבהמה. (ו) טוב וישר ה' ע"כ יורה חטאים בדרך, תורה משם הוי' ותשובה מבחי' אנכי. (ז) ע"י קרבן הבהמה ממשיך י"ג מדה"ר, המצות אשר קדשנו, והעולה קה"ק. (ח) וסוף בהמה לשחיטה שתוכלל בבחי' אדם כ"ש כשנעשית קרבן, לחמי, ואעפ"כ תשובה גבוה יותר ומכפר על המויד כי זהו כענין מרכבתא עלאה שלמעלה ממרכבתא תתאה, ומרכבתא עלאה עי"ז תשוב ה' לגבי יוד, וקש"י זהו כענין כסא כבוד מרום מראשון כו', אדם כי יקריב מכם, גבוה מבחי' מן הבהמה תקריבו כו'. (ט) ואיך תוכל הבהמה להתעלות כ"כ זהו ע"י שהאדם מקדישה תחלה בפה. (יוד) וע"י הדבור דוקא ששרשו מחכמה. (יא) וזהו ג"כ ענין הנדר ע"י דבור פיו, והוא שמאל דוחה וקרבות ימין מקרבת ע' ד"ה לכבתיני, וכמ"כ יש התרת נדרים ע"י החכם. (יב) לכן היתר נדרים פורחים באויר ויש מגדל הפורח באויר, והוא אות למ"ד (ועמ"ש בפנים ואפ"ל עוד עדמ"ש בד"ה ויטע אשל בבאר שבע, כי אלף ל' לימוד אאלפך וכן למ"ד ל' לימוד, למדני ה', וכל בניך לימודי הוי' וע"ש סי"ב הלימוד הנמשך מהבינה והשגה נק' למ"ד אבל הלימוד מחכמה שלמעלה מהשכל נק' אלף אאלפך חכ', וז"ע אילפא פ"ק דתענית, וא"כ הלמד בינה זהו תשב"כ נדר, והיתר נדרים נמשך מבחי' אויר שהוא אות א' ר"ת אויר היינו אמ"ש אויר מים אש כו' גם י"ל הלמד הלימוד ע"ד הנביאים שנתנבאו בכה, שהרי גו"ה שמהם יונקי' הנביאים נק' לימודי הוי', והאל"ף ע"ד בחי' שנתנבא בזה, וכמארז"ל ע"פ אדם אחד מאלף מצאתי זה משה כו'. (יג) וידבר משה, שמה ממשך הדבור מחכ' אל ראשי המטות, י"ב ג"א, והמוחי' נק' ראש, ובר"ח מקבל הדבור מהחכמה. (יד) לאמר זה הדבר, כל הנביאים נתנבאו בכה, כדמותינו אסשא"מ. (טו) משה נתנבא בזה יחו"ע, הדבר הזה, לע"ל כל הנביאי' בטלים כי ואמר ביום ההוא כו' זה הוי' כו'. (טז) ד' כתות הפוגמים בדבור ופוגמים בשם הוי'. (יז) תורה חיי עולם יוכל להתיר הנדר, חיי המל', ענין כל נדרי. (יח) והבית בהכנותו כו'.

הבחי' פי' נדר ל' דירה שיהי' להאדם דירה במקום עליון היינו הבינה ג' שערי בינה יש להעיר ממ"ש ע"פ מי יגור באהלך ובמדרש תלים כיון ואני אהי' לה חומת אש א"כ מי יגור ועמ"ש מזה ע"פ וכל העם רואים את הקולות.

בענין נדרים סייג לפרישות ואיך בירושלמי אמרו דייך מה שאסרה תורה. י"ל כי הנה גם בענין תענית אמרו הא דמצי לצעורי נפשי' הא דלא מצי לצעורי נפשי' ע' בטווא"ח סי' תקע"ח, והנה ר"נ אמר עד דלא אכילנא

בישרא דתורא ולא שתינא רביעית יין לא צלילא דעתאי נמצא לא מצי לצעורי נפשי בענין הנדדים כי יצא שכרו בהפסדו דכיון שמוצע מגופו מה שהכרחי לו או גם השכלת הנפש אינה צלולה לי ולכן ע"ז אמרו דייך מה שאסרה תורה אכן בדניאל חמו"ע גאמר שאע"פ שלא אכלו רק זרעונים ושתו מים נראה מראיהם טוב ובריאי בשר מן כל הילדים האוכלי את פת בג המלך בדניאל סי' א' י"ב כו' והיינו לגודל המדריגה שהי' בהם שהיו בעלי רוח"ק הי' תענוגם ושמחתם ע"ד חכמת אדם תאיר פניו הי' ממלא להם מה שסיגפו א"ע בזרעונים ומים. ער"ז אמרו שהנדדים הם מעלה עליונה כו'. וע' כעין זה בספר הכוזרי מאמר ג' פ"א וכעין זה אמרו רפ"ו דברכות הרבה עשו כר' ישמעאל כו' הנהג בהם מנהג דרך ארץ ועלתה בידם כו'.

הערה לסעי' ט' יו"ד. בענין איך תוכל הבהמה להתעלות כ"כ זהו ע"י הארה שהאדם מקדישה תחלה בפה. הענין י"ל מה שהקיש אדמו"ר בד"ה להבין ענין ברכות חתנים חורף תקס"ג מצות הכנסת כלה לענין הקרבן דע"י הקרבן מהבהמה עולה שם ב"ן רוח הבהמה היורדת למטה ליכלל בבחי' אדם שם מ"ה דאצי' והוא עליית הויו שירד בבחי' ביי"ע ועד"ז ממש הו"ע הכנסת כלה שהוא ג"כ בחי' מל' בחי' הויו שירד בב"ע להתעלות בבחי' חתן ת"ת בריח התיכון. והנה כדי שיהי' כח לבחי' כלה להתעלות כ"כ שהוא עליי' ב"ן בבחי' מ"ה צ"ל לה עזר מלמעלה ווהו"ע מצות כיצד מרקדין לפני הכלה וענין שושבינין שושבינא דמטרוניתא. לכן עד"ז ג"כ בקרבן בהמה כדי שתתעלה ליכלל באש שלמעלה צ"ל לה עזר תחלה מלמעלה מבחי' אדם והוא ג"כ מה שהאדם מקדישה בפה שע"י הדבור ממשיך עליו מקיף והמקיף גותן כח לעלות כו'. ע"כ.

קיצור מד"ה וידבר משה אל ראשי המטות שבבון תרט"ו

וידבר משה אל ראשי המטות כו' איש כי ידור נדר כו'.

א) ענין עד שידור בדבר הגדור איך ע"י הדיבור גאסר דבר המותר בקרבן ג"כ צריך להקדישו בפה תחלה ועמ"ש בתו"א פ' שמות בד"ה מי שם פה לאדם ושם בד"ה והנה השי"ת השיב לו ויקדים להבין בענין הקרבנות איך ע"י הקרבת בהמה יתכפר חטא האדם ויאמר ענין אחור וקדם צרתי אחור למע"ב שדצ"ת קדמו לו וא"כ יש להם שרש גבוה יותר היינו שזאדם שרשו מבחי' כמראה אדם ז"א וצומח חי שיש בהם תענוג שהאדם ניוון ומקבל תענוג מהם שרשם מחיצוני' בינה עולם התענוג. וע' בסידור בריה ת"ר מניין לכהמ"ז מה"ת גבי אך תירץ קושיא זו הוא מפני ששורש

נפש האדם הוא מבחי' שם מ"ה דתיקון ושו"ש הצומח הוא מבחי' כלים דתהו כו' והתהו למעלה מבחי' התיקון וזה"ע אחר למע"ב ואעפ"כ כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה.

ב) כ"י אע"ג דזמ"ל דתהו בעודן למעלה גבהו מבחי' התיקון מ"מ אחר שבה"כ נפלו למטה ביותר ותיקונם הוא ע"י האדם וע' בתו"א פ' וישלח בד"ה וישלח יעקב ובד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה שם בד"ה והנה כתיב וע' בסידור ע"פ לעשות בהם משפט כתוב כי דצח"מ הם נגד ד' בחי' אבי"ע א"כ האדם לגבי דצ"ח כמו אצי' לגבי בי"ע ועוד כי אדם ארמה לעליון ורוח האדם העולה למעלה והיינו לבחי' שלמעלה גם משורש הזמ"ל דתהו והו"ע העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה וזהו כעין שנת' בסידור בד"ה להבין ענין אסור אכילה ביוהכ"פ לפי שאו עליות כנסי' לקבל מבחי' שלמעלה מהבירורי' דזמ"ל דתהו דהיינו מפנימיות עתיק שהוא למעלה משבה"כ שלא הי' רק בבחי' חיצוני' כו' וזהו ג"כ ענין יעקב לא מת ופי' הה"מ ג"ע שר"ל שהוא מבחי' עליונה שלא הי' בשבה"כ שנק' ימת כו' וע' מזה בלק"ת פ' בלק בהביאור ע"פ לא הביט און ביעקב וזהו ע"ד מ"ש ימותו ולא בחב' וע' בלק"ת פ' תוריע בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע ושם פ"ב ובתו"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו שיניקתם רק מחג"ת כו' ששם שורש זמ"ל ובסידור בד"ה מזמור לתודה בענין ימותו ולא בחכמה לפי שלא הי' בחי' שבה"כ שמשם שורש המיתה אלא במדות ולא בחכמה כו' ועמ"ש ע"פ הו" ס"פ ויגש ע"פ ויברך יעקב את פרעה וא"ת א"כ הדרא קושיא לדוכתא א"כ למה צריך האדם לקבל ממנו מדצ"ח לפי ששרשו מזמ"ל דתהו שלמעלה מהתיקון שהרי האדם יש לו עוד שרש גבוה יותר דהיינו כי ז' מלכים הם ז' מדות אלא שהם מדות דתהו שגבוהים ממדות דתיקון והרי האדם יש לו שורש בחכמה שהוא בחי' שלמעלה משבה"כ ומזמ"ל דתהו י"ל האדם נמשך רק מו"א ושם שרשו רק שורש ז"א יש לו בבחי' חכ' והאדם שלמטה א"א לו להגיע לבחי' זו שלמעלה משבה"כ דהיינו ענין העוה"ב שאין בו אכילה ושתי' שהוא מפנימיות או"א שחשובי' כפנימי' עת"י אלא לאחר שיברר הזמ"ל דתהו ויש להם אחיזה בחיצוני' או"א ע"ד מאן דקטיל לחויא יהבין לי' ברתא דמלכא וע"ד פתחי לי כחודה של מחט או אפתח לך כפתחו של אולם והצומח יש בהן ממש מזמ"ל דתהו וחיצוני' בינה ע"כ צריך האדם לקבל חיות בהם ולאחר שיבררם יבא לבחי' שאין בו אכילה ושתי' וזהו ג"כ ענין יוהכ"פ שאין בו או"ש וז"ש באלהיו וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום דע"פ טבע אינו מוכן דאף אם יאכל הרבה א"א בשום אופן שעייז יתקיים בלא אכילה מ' יום אלא ר"ל בכח האכילה ההיא שבירר המאכל שמחיצוניות בינה אז עייז האיר בו מבחי' שאין בו או"ש דהיינו ע"ד מ"ש ויהי שם עם הו"י מ' יום לחם לא אכל כו' ואפשר עד"ז מצוה לאכול עיוב"פ שעייז יאיר בו ביוהכ"פ מבחי' שאין בו או"ש וכענין זה כתב הרשב"א בחידושי אגדות הובא בס' עין יעקב בב"ב פרק המוכר את הספינה בד"ה אל תרחיק להיות

לצדיקים לעוה"ב סעודה ושם ואולי אותה הסעודה המעוטדת לצדיקים תהי' סוף הזמן שנהוג בו פעולות גופניות במאכל ובמשתה ואחריהם יתבטל מהם המעמד ההוא ויהיו יושבים ועטרותיהם בראשיהם מתעדנות מזיו השכינה ותהי' להם סעודה זו כמו עצרת אלא שזו (ר"ל סעודה קטנה דעצרת) תשלום הקדש וזו (סעודה דלעתיד) תשלום החול עכ"ל. ור"ל שזו הסעודה היא סוף ותשלום הבריורים דתהו שוהו"ע אכילה ושתיה וכשיושלם הבריור יעלו לבחי' שלמעלה משורש שבה"כ והוא פנימי אבא ופנימי עתיק אשר שם אין שייך או"ש כלל ע"ד באתרי' לאו אורחי' למיכל וז"ש במד"ר פ' פנחס ע"פ את קרבני לחמי אני אין לפני או"ש כו' ור"ל אלא שהקרבתן לברר זמ"ל דתהו ולכן לעוה"ב כל הקרבנות בטילין כו'.

ג) והנה עיקר מעלת האדם הוא כמארו"ל חביב אדם שנברא בצלם כמ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בצלמנו הוא יחו"ע שהוא הביטול לבחי' סוכ"ע דכולא קב"ח והביטול נוגע בפנימיותו ממש ע"ד בחי' ברכה שלמעלה מבחי' הודאה וע"ד השתחוואה פנימיות הנז' בסידור שער החטובה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחות לפניך וע"ד שנת' בד"ה בכ"ה בכסלו בענין למסור נפשו באחד שלמע' מבחי' ובכל נפשך אבל יחו"ת גמשך מבחי' בשכמל"ו שלמטה היש כו', ומ"מ היש בטל, וצבא השמים לך משתחווים בבחי' הודאה זהו בחי' כדמותנו.

ד) וזהו בשכמל"ו כי ההשתחוואה הוא למלך אין מלך בלא עם עוממות מלכותך מכ"ע כי בחי' הודאה מתפשטת בכל העולמות ומאן דלא כרע במודים כו' וע' בסידור בד"ה ת"ר מגין לבהמ"ז מה"ת בענין ברכת הארץ המתחלת בנודה לך.

דרוש אאזמור"ר מטות תקס"ב עט הגהות *

וידבר משה אל ראשי המטות לבנ"י לאמר זה הדבר אשר צוה ה' איש כי ידור נדר לה' כו'. יש להבין ההפרש בין שבטים למטות ולמה כאן בפ' נדרים קוראם בשם מטות. הנה ענפי האילן נק' בשם שבטים ע"ש שהאילן הוא עיקר ומה שמסתעף ממנו הוא רק הארה בעלמא ממנו ועדיין צריך הוא ליניקה מגופו של אילן לכך נק' שבט והענפים הם רכים מאד וצמיחתן באילן הוא מלמטה למעלה לראש האילן כו', ובכל זאת אין המטה

(*) גרס בספר מאמרי אדה"ז — תקס"ב (ע' רלו), וכאן הוא בהוספת הגהות וקיצורים.

כן אלא הוא קשה ואיננו מצטרך ליניקה מן האילן והוא עב וגם יותר מן
 הענף והוא כאשר יכרתו אותו מן האילן יסמכו עליו וראש צמיחתו למטה
 בארץ כו'. (והוא ע"ד ההפרש בין רוח האדם הוא העולה למעלה ובין רוח
 הבהמה היורדת למטה. והנה המטה נק' משענת כמ"ש ושמת משענתי ע"פ
 הנער וכתוב עוד ישבו זקנים וזקנות בירושלים ואיש משענתו בידו, וארו"ל
 בפסחים פ"ו דס"ח ע"א וזהו ענין שעתידים צדיקים להחיות את המתים.
 ועמ"ש מזה ע"פ במחוקק במשענותם, ובירושלמי פ"ט דנדרים ה"א אמר ר' שמעון
 בן אלעזר מקלו של ר"מ היתה בידי והיא מלמדת לי דעה, ופי' בקה"ע
 משענתו של ר"מ היתה בידו שהי' תמיד נשען עליו וממנו למד דעה והשכל
 עכ"ל, וזהו כפשוטו מעין מ"ש קח משענתי בידך כו'. ויש לפרשו ג"כ עסק
 המצות שזו הנק' במשענותם ובחי' זו הי' בידו מר"ג), וע"ד דוגמא זו יובן
 ג"כ בענין שבטי יעקב שנק' שבטי י"ה, פי' כי האבות הן הן המרכבה
 וכתוב לך הוי' הגדולה כו' כי אברהם אוהבו הי' באהבתו לה' בחי' מרכבה
 לחסד דאצי' ויצחק למדת גבורה כו', ועד"ז היו הענפים המסתעפים מהם
 היו כולם בחי' מרכבה לה' ולכך נק' שבטי י"ה, וידוע ענין מרכבה שהוא
 בחי' ביטול המציאות בלתי הרגשת עצמותו כלל ליש ודבר מה אלא הוא
 בתכלית הביטול למקורו כו', כמ"כ שרשי כללות הגשמות המה י"ב שבטים
 לבד מגופא דאילנא דלעילא שבאצי' כו', (והיינו שהם בחי' י"ב ג"א שהם
 בחי' ענפים מגופא דאילנא שהוא עצם המדות וכללות המדות הוא תפארת
 שנק' כן ע"ש שממנו יוצאים פארות וענפים והוא מקורן ושרשן כי י"ב ג"א
 הם מה שמתכללים המדות זמ"ז שנעשה מזה בחי' חדשה כמו הענף היוצא
 מעצם האילן, ועמ"ש מענין י"ב ג"א בד"ה מחר חודש ועמ"ש בתו"א ס"פ
 ויצא בד"ה וישכם לבן בבקר כו' גבי שוב למען עבדיך שבטי בחלתיך שם
 נת' ענין רחמים דיעקב הוא מה שבאמת שייך רחמנות גם על ג"ע העליון
 משום דכולא קמי' כל"ח כו', וכשאינו משיג הרחמנות הנ"ל אעפ"כ משיג
 הרחמנות על ירידת הגשמות בגוף ונה"ב זהו ענף מעצם האילן כו', ועמ"ש
 מענין אילן זח"ג אמור צ"ו ב' צ"ז א' ועמ"ש בד"ה וארא אל אברהם בענין
 אין קורין אבות אלא לשלשה), וכמו שהשבט הוא רך וצומח למעלה כן
 היו האהבות ויראות שבגשמות כללות דשבטי יעקב כו' בתכלית הפשטות
 הגשמיות והגסות להיות עדיין אחחים ואחודים ביניקתם בגופו של אילן כו'
 (ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה דלכן נקראו אז בנות ירושלים יראה שלם
 שאזי הי' להם היראה בשלימות, גם ענין רך ע"ד רך כקנה, ובמא"א אות
 רי"ש סמ"ב רך מצד החסד כו' דשם ע"ב ומצדם הרכות והרחמים, גם צדיקים
 נק' שושנים ע"ש שלבן רך כשושנים), ולכן צמיחתן למעלה לגבי ראשו כו',
 אמנם כשגשתלשלו י"ב כללים אלו לפרטי פרטיות בס"ר גופים מחולקים
 כו' אזי יקרא כל שבט בשם מטה דוקא כמשל המטה הגשמי שנתגשם מאד
 ונתפרד לעצמו, ולכן בפ' ויחי נק' שבטי ישראל, ובפ' במדבר נאמר מטה
 איש למטה כו' (וע' במא"א אות מ"ם ססעי' ס"ד מטה נק' מט"ט ופי' בר"מ
 פ' פנחס דרנ"ה ע"א וז"ל מט' דעה"ד טו"ר דאתהפך ממטה לנחש ומנחש

למטה לכל חד כפום עובדוי ודא מט"ט מטה נחש ס"מ עכ"ל. וע' בפרד"ס שער אבי"ע פ"ז ובעה"כ ערך עץ בענין עה"ד טו"ר, וע' בהרמ"ז בשלח דמ"ו ע"ב ע"פ הרם את מטך כו', וכיון שבחי' מטה זהו עה"ד טו"ר ומתהפך לפעמים לנחש ומנחש למטה לכן זהו משל לירידת הנשמה והתלבשותה בגוף ונה"ב שאוי הוא בבחי' מטה שהוא כענין עה"ד טו"ר והיינו מה שהיא בבחי' קשיות ועביות מחמת הנה"ב כו' אלא שע"י בירור נה"ב ועה"ד טו"ר יוכלל בבחי' עה"ח הנק' מטה עוון כו') כמ"כ הנשמה האלקי' כשהיא בגוף הגשמי מתגשמת מאד ואהבת ה' או יראת ה' היא בתכלית הגסות והעביות מפני חומר הגוף ונראה כמופרד ויש ודבר בפני עצמו ממש כו'.

(קיצור. ענין הנשמות כשהן למעלה נק' שבטים יב"ש י"ב ג"א, וכשירדו למטה בגופות נק' ממות, כי השבט הוא רך והמטה הוא קשה).

ב) וא"כ צריך להבין מהו תכלית ירידה זו שהיא צורך עלי' (ועמ"ש בתו"א בד"ה וישב יעקב, ובד"ה אלה מסעי בניי גבי אשר ברא אלקים לעשות). והענין כי הנה ידוע מארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב ושבע"ת גדולים מצדיקים גמורים כו', וי"ל דהלא לפי כל הנ"ל כשהיתה כל הנשמה תחלה בשרשה באילן דלעילא נק' בשם שבט והיינו באוצר הנשמות כשהי' בג"ע העליון נהנין מזיו השכינה כו' ואחר שירדה בחומר הגוף נק' בשם מטה כו', וא"כ היו כל הנשמות בתחלת יניקתן מן האילן צד"ג בתכלית הביטול כו' וכאשר ירדו למטה בגוף ונה"ב נק' בשם מטה שנעשה נפרד מן האילן דלעילא כמו המטה שהוא מה שכבר נקצץ מן האילן ונעשה דבר נפרד, וגם נק' מטה ע"ש שירדה הנשמה למטה כעוה"ז השפל, אך ירידה זו צורך עלי' והיינו שע"י תהי' בבחי' בע"ת ואיך יתכן שע"י התשובה ומע"ט תתעלה במדריגה גבוה יותר מכמו שהיתה. (ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא שבעודם למעלה היו בבחי' עומדים בחי' בכל נפשך וע"י ירידתך בגוף נעשו בחי' מהלכים כו' בבחי' בכל מארך כו' והיינו ע"י קיום המצות שהם רצה"ע מה שלמעלה מהשכל וכמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב) אך הענין הוא דנוצר בנזכר על בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר כו' ולכן גדולים מצ"ג, וביאור הדבר דכתיב ויצעקו אל ה' וכל צעקה הוא מחמת מרירות גדולה מדבר המנגדו מאד כו' והיינו כשהנה"א בחומר חשכי תאוות הגוף והעוה"ז כמל האכילה וכי"ב שמחמת גסות המאכל מתגשם הגוף מאד ומחשיך אור הנפש עד שנדמה כבהמה ממש לילך אחר תאוות מגושמים כו' ונשכח מאתו אור האלקי לידבק בה' אחד שמפני גודל התגשמות גופו מהמאכל נתגשם ג"כ האור האלקי ונתעלם מאד כו' ואוי יצעק האור אלקי מתוך החשך הגס במר נפשו מאד כו' כי הלא המה ב' הפכי' ממש כאש ומים כו' זהו ויצעקו אל ה' פי' במרירות עצום שבנפש האלקי' שצר לה מאד חשך גסות הגוף מן המאכל שאכל לתיאבון כבהמה ממש כו', (ועמ"ש מזה בתו"א פ' נח בד"ה מים רבים), והנה במאכל הגשמי יש טו"ר מצד עה"ד טו"ר כידוע והרע שבמאכל הרוחני הוא המחשיך ומגשם הגוף והנפש כו' אבל

הטוב שבו הוא המוסיף כח ואומץ להנה"א להתמרמר מחשך זה ולהיות שבו כתשובה לה' בצעקה גדולה כנ"ל והרי בצעקה זו הנפש נגבהת במעלה ומדריגה באהוי"ר בה' אחד הרבה יותר מכמו שהי' לה אהוי"ר בנעה"ע באילן העליון כו', והטעם הוא לפי שהטוב שבמאכל שרשו קודם שנפל בשבירה גבוה הרבה יותר מגפש האדם כמ"ש במ"א בענין לפני מלך מלך לבני כו', וע"כ המאכל מחי' את האדם כו', זהו סיבת הוספת הדביקות בה' ע"י הצעקה מן חשך המאכל דוקא. והיינו כאמרם בזהר דמשכין לי' בחילא יתיר פי' בכח גדול שהושפל למטה במאכל שגבוה הוא מן הנפש עד שתעלה למדריגה יותר נעלה מכמו שהיתה בתחילתה כו', (ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתי לי בארץ.

קיצור. איך שעל ידי הירידה בגוף יבא לבחי' תשובה ויצעקו אל ה' ממה שהמאכל מגשם והטוב שבמאכל ששרשו גבוה מביאו לידי צעקה זו כו').

ג) ולהבין טעם הדברים הוא ענין אשר אמר אל ראשי המטות דוקא פי' נדרים. ותחלה י"ל ענין נדרים מה הם בהיות כי ידוע מארז"ל קדש עצמך במותר לך (ועמ"ש מזה בד"ה ולא אבה כו' ויהפוך) ויש בו ב' פירושים. הא' כפשוטו דהיינו שיסלק הרצון הגשמי מן המאכל שלא לאכול לתיאבון כבהמה. ויתמרמר מאד על החשך המחשיכו ומונעו מדביקות ה' אחד כנ"ל שכ"ז הוא מצד הכרת בוראו בחכמה ודעה. וזהו קדש עצמך וכי' בכל דרכיך דעה. וזהו"ע שובו אלי ואשובה אליכם דהיינו פב"פ כמשל ב' כנ"א כשעומדים אב"א אף שהן קרובים זה לזה היינו שעומדים זה אצל זה מ"מ הן באמת רחוקים בתכלית הריחוק זמ"ז מאחר שזה פונה ומחזיר פניו מחבירו מחמת שאין רצונו אליו כלל וכן חבירו ממנו הרי קרובים נעשו רחוקים. וכמ"ש בד"ה שובה ישראל. וכשמתרצים זל"ז ונחזרים פב"פ הוא תכלית הקירוב שניהם פונים למקום א' ממש כו'. ועד"ז יובן שפנימי' הרצון כאיזה דבר והיינו כשעושהו בחשק גדול ומדבר בו בכל מאמצי כחו וניכר בו תוך לבבו כו' זהו נק' פנים וכשאינו חושק לאותו הדבר בפנימי' הלב כ"א בבחי' קרירות לבד ומדבר בשפה רפה שניכר שאינו חפץ בו רק בבחי' חיזונית לבבו זהו הנק' אחורי' שאינו אלא כטפל בעיניו כו' ועמ"ש מזה בד"ה עבדים היינו לפרעה במצרים וכמ"כ כשהוא אוכל לתיאבון בפנימי' רצונו וכן בכל תאוות עוה"ז כל עיקר רצון שלו בהם. ולה' בתורה ובתפלה הוא בבחי' קרירות ודרך אחורי' לבד זהו מ"ש כי פנו אלי עורף כו'. פי' כאשר המה פונים אלי בתפלה הוא בדרך טפל ואחוריים של גפשמ לבד כו' וכשהם פונים בעוה"ז הוא בבחי' פנים שלהם כו'. אמנם כשנחזרי' בבחי' פנים שלהם לה' אזי כתיב שובו אלי ואשובה אליכם ג"כ בבחי' פנים העליוני' כו'. וזהו קדש עצמך להיות כל הרצון רק לה' לבדו אף בכל דרכיך בעוה"ז כו'. וזהו"ע בע"ת הנ"ל שיצעקו אל ה' בנקודת לבם כו' ואזי יגיעו לבחי' גילוי שם הוי' דוקא מה שלא הי' ביכולת גשמתם בלתי התשובה כו'. והטעם

כי ענין פנים העליונים הוא שם הוי' דוקא דכתיב אני הוי' לא שניתי כלל שהוא בחי' סוכ"ע שאינו מלובש בתוך העולמות ולכן נק' פנים כי מה שנתלבש בתוך הדבר המלבישו נק' בחי' אחורי' ועז"נ וראית את אחורי כו' שבחי' אחורי' דחכמה בחי' נה"י מתלבשים בו"א שהם המדות, ופני לא יראו שאינו נמשך בבחי' התלבשות כ"א סוכ"ע דקמי' כחשיכה כאורה פי' הרוחני' והגשמיות שוין ממש דכמו שהרוחניות המשפיע אין להם ערוך לגבי עצמותו ית' גם הגשמיות בערך זה אין להם ערוך כו' ולא שיהי' הרוחני' קרובים יותר שהרי ענין סוכ"ע הוא למעלה מהשתלשלות וא"כ או גם הרוחניות אינו כלום כמו הגשמיות או הגשמיות שוה במעלה להרוחניות כו' וכמ"ש קדוש כו' מכה"כ שלאחר כל הקדושות בארץ הגשמי כבודו כמו בעליונים ממש בשוה כו', (וגילוי סוכ"ע נמשך ע"י החזרת הפנים מלמטה שהוא בחי' תשובה אשר תשובה הו"ע החזרת פב"פ נמצא זה נעשה דוקא על ידי ירידת הגשמה בגוף שאזי הוא בחי' בע"ת שהוא החזרת פנים בפנים משא"כ בעזרה למעלה לא הי' שייך בחי' זו כו'.

קיצור. ענין קדש עצמך במותר לך הוא ענין תשובה החזרת פב"פ וזהו העלי' גילוי פנים העליונים את פניך הוי' אבקש אני הוי' לא שניתי.

והנה ענין תשו"ע בבחי' פנים העליונים מלמעלמ"ט הוא ע"י תשובה תתאה מלמעלמ"ע הוא יותר ע"י פי' השני בקדש עצמך דהיינו כשאין בכח ניצוץ האלקי להתמרמר מחשכי עוה"ז כו' ולא יוכל לצעוק עדיין יש עצה אלקי' איך לשוב לה' מן חשך המאכל והוא ענין הנדרים (כי פי' הראשון בקדש עצמך במותר לך זהו כשיכול להעלות המאכל ע"י שאינו אוכל לתיאבון כ"א לש"ש ע"ד צדיק אוכל לשובע נפשו אך כשאינו יכול בחי' זו יש פי' שני בקדש עצמך במותר לך והוא ענין הנדרים). איש כי ידור נדר לה', פי' להיות כי ידוע ענין הנדר שאומר קונם בשר זה עלי כעולה וכשלמים וכאשים כו', והיינו לומר שכמו שהעולה כולה קדש לה', ואסורה לזרים וכן אמורי השלמים ושאר הקרבנות כמ"כ יהי' בשר זה קדש לה' ומובדל ומפרש הימנו מבלתי אוכל לגשת אל הקדש ולאכלו כו', ונמצא שהגביה הבשר החולין להיות קדוש ומובדל הימנו כו', ובאמת יש להבין איך יוכל לעשות מחול קדש אע"פ שיאמר כן. הענין הוא כנ"ל ששרש הבשר הוא למעלה הימנו כמ"ש לפני מלך מלך לבנ"י כו' והיינו שמוכיר שבחו איך שהוא בשרשו הגבה למעלה הימנו עד שנחשב לקדשים לגבי', וכמשארז"ל אפילו יתוש קדמך כי האדם הוא הסוף בהשתל' כידוע, וזהו נדר לה' דוקא פי' שמגביה הדבר הנדור לה' שתולה בדבר הנדר לה' כקרבנות וכיו"ב כנו' בדרוז"ל, וזהו לשון הרי עלי כלומר שהוא למעלה ממנו והנה במה שמשפיל עצמו כ"כ עד שיתוש קדמו כו' בזאת מגיע למדריג' תשו"ע פב"פ דוקא כנ"ל דהיינו מה שהרוחני' וגשמי' שוין ממש קמי' כו', והוא פי' השני בקדש עצמך כו'.

וביאור טעם הדבר בהיות כי ידוע ענין סוכ"ע שהוא בחי' עגולים כמו השמים הגשמי' המקיפי' מכל צד בשוה את הארץ כו' כמ"כ ענין

העגולים העליונים הרוחני' הוא בחי' מחשבה הכללית שבידיעת עצמותו הוא יודע כל ההשתל' בסקירה אחת מבלתי שום קדימה לא' על זולתו כמ"ש במ"א בארוכה, וזהו ברוך שאמר והי' העולם בבחי' כלל דעגולים, ואח"כ אומר ועושה בבחי' פרט ע"י החכמה כו', וזהו שהרוחניות והגשמיות שוין כו' כי ענין מעלה ומטה משפיע ומקבל אינו אלא מצד האו"פ הנק' ממכ"ע כידוע, וא"כ כשהאדם הוא הסוף בהשתל' ומשפיל עצמו כ"כ לומר יתוש קדמו כו' דהיינו מה שמגביה המאכל ואומר שהוא קדש כעולה וכשלמים כו', וידוע מארז"ל כל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו, והטעם יובן ע"פ הנ"ל מאחר שמצד בחי' העגולים העליונים אין ענין מעלה ומטה כו' אדרבה כל מה שהוא יותר בתכלית השפלות הוא יוצא מגדר השתל' מעלה ומטה כו' ובא לבחי' העגולים אשר מתחת כו' ובאמת אין בעיגול עליון ותחתון כו', ונמצא שממילא המשפיל עצמו בתכלית הקב"ה שהוא סוכ"ע מגביהו וכמ"ש כי רם הוי' ושפל יראה, פי' זהו הטעם והסיבה שרואה את השפל דוקא מפני שהוא רם ומתנשא בבחי' עגולים כנ"ל.

ובכ"ז יובן ענין הנ"ל דדוקא ע"י תשובה זו שע"י שפלות בענין נדרים כו' אזי מתעורר למעלה תשו"ע מבחי' פנים עליונים כמ"ש שובו אלי ואשובה אליכם והיינו בחי' סוכ"ע דקמי' כחשיכה כאורה כנ"ל, וא"כ צדקו דברי רז"ל דיפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב וכנ"ל בענין שבט ומטה דקודם בואה לגוף היתה צ"ג ובבואה לגוף שנתגשמה והושפלה עד שיתוש קדמו כו' אזי הקב"ה מגביהו לנפש זו לאשתאבא בגופא דמלכא הנק' סוכ"ע כנ"ל הרי זה למעלה ממדריגת צ"ג כנ"ל.

קיצור. ענין פי' שני בקדש עצמך במותר לך זהו נדרים, וכל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו, ועי"ז בא לבחי' תשובה פכ"פ.

(ד) (הג"ה. והנה במ"א אות שי"ן סעי' ה' שבט כינוי ליסוד מקל קטן כי מקל ת"ת ו' גדולה וזה שבט קטן ו' זעירא ושבתים הם י"ב בחי' שביסוד, ולכן נק' השבתים מטות כי המטה ושבט ומקל הכל א' והם הי"ח וה"ג עכ"ל. וע' זח"א ויצא קס"ב א' ע"פ ויקח לו יעקב מקל לבנה ודקס"א ב' וברבות וישלח פע"ז ע"פ כי במקלי עברתי את הירדן שלא עברו ישראל את הירדן אלא בזכותו של יעקב שנאמר כי במקלי עברתי את הירדן כו', ור"ל ע"י בחי' ו' מדריגתו של יעקב הממשיך מבחי' סוכ"ע עי"ז עברו את הירדן כו', והוא ע"ד מ"ש הרם את מטך וגטה את ירך על הים ובקעה, אך עכ"ז יש הפרש גדול בין שבט למטה כהפרש שבין היסוד שהוא ו' זעירא לת"ת שהוא ו' גדולה, וגם מצינו שיסוד נק' דל ות"ת שהוא עמודא דאמצעיתא נק' עשיר כמ"ש ברע"מ ר"פ כי תשא ע"פ העשיר לא ירבה והדל לא ימעט כי ת"ת עולה עד הכתר וממשיך האור מלמעלה מהשתל' וכמ"ש במ"א בפ"י ומהללים לשם תפארתך כו', וזהו ג"כ ענין שית תיבין דיתו"ע דשמע ישראל ושית תיבין דיתו"ת דבשכמל"ו כנו' זח"א די"ח ע"ב.

והיינו ג"כ כענין ב' ווי"ן הנ"ל ו' גדולה יחו"ע ו' זעירא יחו"ת. וגם ביסוד שם שדי ובת"ת שם הוי", וא"כ זהו כענין ההפרש המבואר במ"א ע"פ וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא גודעתי להם וכ"כ במא"א שבט עם ג' האותיות גימט' שדי, וע' מזה בתו"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם, לכן כפי' יחי' נז' שבטי ישראל וכאן נז' מטות כו', ובזו"ב יתרו דס"ח ע"א פי' ששני ווי"ן הנ"ל הם משה ויוסף, זפי' הרמ"ז ו' גדולה הוא בחי' משה וזהו יסו"א ו' זעירא יסוד ז"א כו', ועמ"ש במ"א בענין יסו"א ארוך כו', וב' בחי' אלו בהנשמה היינו כי יש בהנשמה בחי' או"פ ואו"מ בחי' גר"ן ובחי' חי' יחידה, ולפ"ז מצד יסוד ז"א זהו"ע נפש רוח גק' שבט אבל מצד יסו"א שהוא חי' יחידה נק' מטה, ובספר חס"ל בסופו במאמר הפסיעות להרחי"ז פי' כי היסוד שהוא ו' זעירא היינו ו' בלתי ראש ר"ל שאין עלי' צורת יו"ד רק ו' וזהו ר"ק ועז"נ מי יקום יעקב כי קטן הוא, אך ו' גדולה זהו כשנמשך בו ראש שהוא בחי' יו"ד, ועז"נ ביום ההוא יהי' שבחי' ו"ה יהי' בבחי' י"ה כו', וזהו"ע לא יעקב יקרא עוד שמך בחי' ו' זעירא כ"א ישראל יהי' שמך בחי' לי ראש מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש כו', ולפ"ז ההפרש שבין שבט למטה הוא כענין ההפרש בין בחי' יעקב לבחי' ישראל בחי' כי שרית עם אלקים. ולכן ע"ז מורה המטה שהוא מורה על השתררות וממשלה כמו מטה עוזק כו' וארו"ל ברבות פ' וישב פ' פ"ה ומטך זו מלך המשיח כו'), והנה מה שהנשמה תחי' בבחי' ישראל לי ראש זהו ע"י כי שרית עם אלקים וא"כ הוא דוקא ע"י ירידתה בגוף ונה"ב שאזי הוא בחי' כי שרית כו' ולכן אזי דוקא נק' מטות ל' השתררות וממשלה כו', וברבות ס"פ לך פמ"ז גבי כל אלה שבטי ישראל אבל אלו מטות (כלומר חזקים כמטה הזה) כד"א שבועות מטות אומר סלה (בחבוקק סי' ג') ובשהש"ר בפסוק הנה מיטתו שלשלמה מטותיו ושבטיו כמד"א שבועות מטות, ובחי' החזק והקושי שיש בהמטות זהו ג"כ ע"י גילוי פנימי' הלב ורעוד"ל שלמעלה מהשכל והו"ע היו"ד שעל הוי"ו אשר בחי' היו"ד נק' משכיל לאיתן כמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן כו' איתן הוא בחי' חזק וקושי כו' ע"ד כי עם קשה עורף אתה כו', וזהו"ע מטה משה שהוא יסו"א כמ"ש במא"א אות מ"ם סעי' ס"ד והוא בחי' עץ חיים כו' והוא נמשך ע"י קיום התומ"צ שהתורה נק' מטה לחם כמ"ש במ"א ע"פ בשברי לכם מטה לחם, והיינו דכתיב לכו לחמו בלחמי וההמשכה מבחי' לחמי שהו"ע התורה שלמעלה לבחי' לחמו שהוא התורה כמו שנמשכה למטה נק' מטה לחם, והנה כמו שע"י הלחם מתחזק הגוף ומתרבה כחו כך ע"י התורה נמשך חזוק כח הנפש וכמ"ש ע"פ ואהי' אצלו אמון כו' אמון פדגוג ע"ד כאשר ישא האומן את היונק בחי' לכו לחמו בלחמי ולכן ע"ז מתחזק כח הנשמה שהיתה בבחי' שבט ונעשית חזק כמטה הזה, וכ"ז נמשך ע"י בירור נה"ב שמתבררת ע"י התפלה ותומ"צ, וכמו שהבהמה מתי' זמון לאדם כך ע"ז נעשית חזוק כח נה"א להיות חזקים כמטות כו', וכן המצות נק' משענת שהו"ע מטה, וכמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם כו' תמכי אורייתא וכולון ליששכר עבודת הצדקה, וזהו ואיש משענתו בידו להחיות מתים

ע"י עץ החיים כנ"ל וזהו"ע שבועות מטות וארז"ל ברבות נשא ס"פ י"ג שכשם שנשבע הקב"ה לאבות כך נשבע לשבטים, ופי' השבועה הוא המשכה מבחי' שלמעלה מהחכמה, וזהו אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, וכמ"ש בד"ה ביום השמע"צ תהי' לכם, וכמ"כ נמשך בחי' זו מי"ג מדה"ר דא"א ליב"ש ושבת לוי כמ"ש בוח"ג נשא קל"ד ב' דמכאן נשתלשלו י"ב כו' לייב שבטי כו' אשר נשבעת כו', ומוה יובן ענין התגלות י"ג מדה"ר בחדש אלול כו' שיוכלו לבוא לבחי' תשובה שוהו בחי' ומדריג' מעלת הי"ב מטות על השבטים, וכדי שיוכלו לבוא לבחי' זו צ"ל המשכה מי"ג מדה"ר שוהו הנק' שבועות מטות כו', וע' במק"מ וישלח קע"ו סע"א י"ב ג"א דא"א והם המדות שלמעלה מהחכ' כו', ועמ"ש בד"ה וישכם לבן בפי' וינשק לבניו כו' וזהו אומר סלה כ"מ שנא' סלה אין לו הפסק כו', ולכן גבי פ' נדרים נז' ראשי המטות ע"ד שבועות מטות כו' כי להיות קדש עצמך במותר לך זהו ע"י שהוא בבחי' מטות חזקים כמטה כו' איזהו גבור הכובש את יצרו כו' כי שרית כו'.

קיצור. וזהו"ע בחי' מטות כי שבת ביסוד מטות ו' גדולה בת"ת גם שבת בחי' יעקב כי קטן הוא ומטה וממשלה בחי' ישראל ע"י כי שרית עם כו' מטה עוזך וזהו שבועות מטות המשכה מי"ג דא"א ליב"ש ושבת לוי פ' נדרים לראשי המטות. ע"כ הג"ה).

ה) ועתה יבנו דברי הפרשה דבר אל ראשי המטות דוקא זה הדבר כו', בהיות כי שרשי נש"י כשהי' נקראי' שבטי י"ה לא יוכלו לקבל ענין זה הדבר כו' אבל כשנקראים מטות יוכלו לקבל כו', וביאור הדבר להיות כי ידוע מארז"ל ובוהר עיקר ההפרש בין משה ע"ה לשאר הנביאים שהם נתנבאו בכה והוא נתנבא בזה הדבר כו'. וביאור הדבר דכ"ה הוא שם אד' כח הפועל בנפעלים ונק' דמות כבוד ה' כידוע שהרי הכח המצמצם הזה הוא מסתיר ומעלים אמיתית השפע האלקי' מבחי' אצ"י כידוע, ולכך נק' בשם כה בכ"ף הדמיון כמו שאומר אדם על דבר א' המוסתר ומופלא מהשגת בנ"א ורוצה להבינו לזולתו מראה עליו בדמות לומר שאותו הדבר המופלא יובן ע"ד דוגמא מדבר זה המושג ומובן כו' ואזי יאמר כ"ה אמנם כשהי' מראה לו גופו של הדבר המוסתר לא הי' אומר כ"ה הוא הדבר אלא אומר זהו הדבר בעצמו מבלתי הצטרכות לדוגמא כו', ועפ"ז יובן ג"כ דשמש ומגן הוי' אלקים דאד' ואלקים הוא מגן ומסתיר להוי' ונק' כה בדמיון כו' אבל הוי' הוא העצמות ונק' זה כי הוא אמיתית הדבר בעצמו מבלתי התראות בדוגמא כו', וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו כו' זה הוי' קוינו לו כו', והנה ידוע דשכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה כו' פי' לפי שהיתה כלת משה והוא הנק' איש האלקים כשמשא לגבי סיהרא כו' וע"כ נתנבא כל נבואותיו בזה הדבר פי' בהארת האצ"י בעצמותו מבלתי הלבשה בדמיון כמ"ש פה אל פה אדבר בו כו' משא"כ הנביאים כתיב בהם ביד הנביאים אדמה בחלום אדבר בו כו' כי הם מתנבאים ממדת מל' דאצ"י הנק' כה כידוע, ולהיות כן כשרצה משה להראות לכללות נש"י עצמות אלקות הנק' זה הדבר בעצמותו

כו' מבלתי דמיון במל' שהר"ע סוכ"ע כנ"ל דשוין קמי' הרוחניות וגשמיות
 כו' אזי קראם בשם מטות דוקא כדי שיוכלו לקבלו, והטעם הוא כנ"ל
 שהמטה הוא כשהנסמה כבר בגשמיות בחומר הגוף אמנם ביציאתה משם ע"י
 נדרים כנ"ל מעוררת בחי' פב"פ כנ"ל והיינו פא"פ ולא בחידות כו' כמו
 שהי' במ"ת דכתיב פב"פ דיבר ה' עמכם כו', משא"כ כשהן שבטי י"ה לבד
 אע"פ שהאבות הן המרכבה הרי הן מרכבה לבחי' ממכ"ע לבד הנק' כה
 (כי יב"ש הן י"ב בקר דבריאה שהן מרכבת השכינה ונק' שבטים ע"ד כוכבא
 דשביט כך הם המשכת הארת האצ"י בהיכל קה"ק דבריאה כו', וכמ"ש מזה בביאור
 ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך שיוסף הי' מאצ"י העליון משא"כ יב"ש,
 וכמ"ש ג"כ בתו"א ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה א"כ הם מרכבה
 רק לבחי' מל', ומש"ל דיב"ש הם ביסוד י"ל מן היסוד נשפע בחי' זו
 במל' כמ"ש כה"ג בר"ח שעה"ק פ"ו בענין חוטי הציצית דלפעמים אמרו
 שהם בד' חיות דבריאה ולפעמים אמרו שהם ביסוד כו', שהענין הוא שמהיסוד
 נשפע ל"ב נ"ח למל' וממנה נמשך בד' חיות הנ"ל, וכמ"ש בד"ה וארא אל
 אברהם כו' באל שדי כו' כלומר ע"י אל שדי הוא המל' הנק' אל המקבלת
 מיסוד הנק' שדי נשפע אל חג"ת דבריאה כו' להיות נמשך אהו"ר עליונים
 אל הנשמה כו', שזהו ג"כ ענין חוטי הציצית, וכמ"כ כאן ענין יב"ש הארת
 י"ב ג"א להאיר בכנס"י, ושרש המשכה זו באה ונמשכה ע"י צדיק יסוד עולם
 אך כשירדו הנשמות בגופים בחי' אף עשיתיו ונעשו מטות בבחי' קושי קשה כארו
 מצד תוקף מדות נה"ב ששרשם מעולם התהו שהיו המדות תקיפים מאד שההפרש
 בין עולם התיקון ובין עולם התהו הוא ע"ד לעולם יהא אדם רך כקנה ואל
 יהא קשה כארו כו', אך כאשר מברר נה"ב להיות בכל לבבך בב' יצריך אזי
 נכלל כח וחזק זה של נה"ב בקדושת נפה"א להיות הכח והחזק בעבודת ה'
 ואזי נק' מטה, ויש לפרש מטות ל' רבים כי יש ב' בחי' מטות מלמטלמ"ע
 ומלמעלמ"ט, פי' מלמטלמ"ע זהו ע"י בירור נה"ב שנכלל הכח והחזק דנה"ב
 שמעולם התהו בנה"א ע"ד פני ארי' אל הימין כו' והחיות נושאות את הכסא
 כו', ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכר גבי ומכפירים יחידתי כו', ובחי' מטה
 שמלמעלמ"ט היינו כי כדי לנצח ולברר נה"ב נמשך בנה"א ג"כ מבחי' משכיל
 לאיתן כו' להיות כי שרית עם אלקים כו' שאלמלא עוזרו א"י לו כו', מצד
 שהוא קשה כארו כנ"ל ולכן העזר נמשך מבחי' שלמעלה מהתהו והתיקון
 בחי' סוכ"ע דקמי' כחשיכה כאורה, והר"ע עקודים שלמעלה מנקודים וברודים
 כו' וזהו ענין כל האזרח בישראל כו' איתן האזרחי כו', א"ג השבירה
 הי' רק בז"ת משא"כ בג"ר ומשם נמשך העזר כו', וזהו"ע מטה דקדושה מטה
 עוזך כו' בחי' עץ החיים, ומ"ש לעיל בשם המא"א דמטות בת"ת היינו כי
 ז"א בעתיקא אחיד ותליא כמ"ש במ"א בביאור ע"פ שימני כחותם על לבך
 בענין רצועות דתפילין ש"ר שהם ע"ד בחי' הגויל המקיף את האותיות
 כו' ומע"ק נמשך הכח והחזק במדות דז"א הנק' מטות וזה נמשך בנש"י
 ע"י הירידה בגוף דוקא ולכן אזי דוקא יוכלו לומר זה הדבר, זה מנין י"ב
 מטות היינו י"ב ג"א דז"א ששם מאיר אא"ס בבחי' גילוי ואספה"מ כו').

והנה ידוע דדבר ה' זו הלכה וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו'. וידוע דעיקר ענין ביטול המציאות מכל וכל הוא דוקא בחכמה והוא מ"ה שבחכמה זה ה' מדריגת משה שהי' עניו מכל האדם כו'. ולכך לא זכה זולתו לתורה בהיות כי הוא הי' מבחי' מ"ה שבחכמה כמ"ש ונחנו מ"ה כידוע (והתורה נק' על שמו תורת משה כמ"ש בד"ה ועשית ציץ כו'). וע"כ זכה לנבואה בזה הדבר כי כל המשפיל עצמו כו' הקב"ה מנביתו כנ"ל. וזהו וידבר ה' אל משה שהוא מ"ה שבחכמה. דבר אל ראשי המטות לבני ישראל, פי' מטות הוא ההטי' כלפי חסד או כלפי גבורה. וידוע דב"ש וב"ה הי' גשמתם בשרשם מחו"ג שבדעת דמשה שלכך הלל מיקל שנוטה השגתו לזכות ושמאי מחמיר שנוטה לחוב כו' ונק' אבות העולם כו' פי' לפי שהן שרשי כל ההטיות לזכות או לחוב מה שעתידי כל תלמיד לחדש בתורה והן בחי' מטות שמלמע' למטה מבחי' משכיל לאיתן איתן אותיות תניא הוא בחי' מטה לחם הנ"ל וע"כ נקראו ראשי המטות שבחי' זו הוא ראש ומקור לבחי' המטות שמלמטה למעלה. ואמנם מרע"ה הוא הי' מבחי' הדעת שהוא קו האמצעי כו' ולזאת אומר שידבר אל ראשי המטות הן אבות העולם ב"ש וב"ה, פי' שיכריע אותן לזכות או לחובה כי לא יתפשטו אנה ואנה מבלתי הנהגת הדעת דמשה כו' ואזי גם בניי הם הענפים המתפשטים מב"ש וב"ה הנק' ראשי המטות כו' והן פרטות נשמות כשלומדים במשנה ההלכות זה אסור וזה מותר כו' גם בהם ידבר משה בבחי' זה הדבר שהוא ביטול המציאות מ"ה שבחכמה שהוא הקו האמצעי כו'. והיינו כידוע בענין מתניחא מלכתא דבלימוד ההלכה גוזר ואומר כמ"ש דבר מלך שלטון כו' ואינו מרגיש עצמותו כלל וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כענין שכינה מדברת מתוך גרונו של כו' וכמ"ש בד"ה וארא אל אברהם גבי ושמי הוי' לא גודעתי להם ע"ש.

קיצור. שכדי שיוכלו בניי לומר זה הדבר ע"ד משה נתנבא בזה זהו כשנעשו בבחי' מטות דוקא שאזי נעשו י"ב ג"א דו"א וז"א בעתיקא אחיד ותליא. משא"כ מקודם ירידתם בגוף שהיו שבטים הן י"ב בקר דבריאה המקבלים מבחי' מל' בחי' כה ומשה ענו מכל האדם וכל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו וזהו שנתנבא בזה יסוד אבא. ועי"ז וידבר אל ראשי המטות ג"כ לאמר זה הדבר כו' והיינו ע"י קדש א"ע במותר לך שהוא ג"כ ענין כל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו כנ"ל.

וזהו שבפי' ויחי נאמר כל אלה שבטי ישראל כו' וזאת אשר דיבר להם אביהם בחי' וזאת היא למטה ממדריגת זה כי זאת היא ל' נקבה והיינו כשהיו בבחי' שבטים הם מקבלים רק מבחי' מל' כו'. יחז"ת שית תיבין דבשכמל"ו ו' זעירא. אבל ע"י יצ"מ שנעשו בחי' מטות אזי נאמר וידבר משה אל ראשי המטות כו' זה הדבר כו'.

(הג"ה אחר זמן. ואפ"ל ענין שייכות לאמר זה הדבר לפ' נדרים כי זה שע"י דיבורו ממשיך בהדבר נדור האו"מ שזוה"ע הנדר כמ"ש

בלק"ת בד"ה ראשי המטות זה נמשך ע"י וידבר משה כו' לאמר זה הדבר כו' כנ"ל). ולפ"ז ענין שחכם מתיר הדבר צ"ל נמשך עוד מבחי' גבוה יותר, וזהו היתר גדרים פורחים באויר שנמשך מבחי' אויר שהוא כתר כו', וי"ל ע"פ הגו' ברבות בשלח ס"פ כ"ג בעוה"ז אמרתם לפני פ"א זה היינו זה אלי אבל לע"ל אתם אומרים אותו דבר ב"פ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' זה הוי' כו', וי"ל ע"ד הגו' במנחות דג"ג ע"ב יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו, א"כ משה נק' זה והקב"ה נק' זה ובודאי אין ערוך זה לזה והיינו יבא משה שהוא ז"א הנק' זה ע"ש יתו"ע ויקבל התורה היינו בינה זאת חוקת התורה כו' ע' רבות ס"פ בא פ' י"ט ב' מטרונות מל' ובינה כו', מזה היינו יסוד דעתיק המאיר ביס"א שלגבי ע"ק הרי ז"א כאלקים חשוב, וזהו"ע שעכשיו אמרו פ"א זה גילוי ז"א דאצי' שעל הים נדמה להם כבחור, ולע"ל יהי' גילוי הכתר, וכמ"כ לענין הנדר אף שנאסר ע"י זה הדבר אשר צוה כו' בחי' זה כו' עכ"ז יוכלו להתירו ע"י בחי' הגבוה יס"א המקבל מיסוד דע"י כו', אך להיות בחי' זו גבוה מאד ע"כ ארז"ל היתר גדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו כי בחי' זה לא בא בגילוי בתורה כו'.

בס"ד ביאור על ראשי המטות

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה להבין שרש ענין גדרים הנ"ל, הנה יש להקדים תחלה להבין שרש ענין ק"ג שהיא מעורבת טו"ר והיא בחי' ממוצע בין הקדושה ובין הסט"א שהוא בחי' ג"ק הטמאות לגמרי ונק' ממוצע להיותה לפעמים נכללת בקדושה ולפעמים נכללת בגקה"ט וע' מזה בסש"ב ח"א פ"ז, וז"ל הע"ח שמ"ט רפ"ד והנה האש המתלקחת שהיא הקליפה הג' מגקה"ט מלמטלמ"ע כשמתחברת עם ק"ג שהיא רביעית או געשית ק"ג רע וכשמסתלקת מן נוגה או נוגה מתחברת עם החשמל (ועמ"ש מענין חשמל פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת) ונעשית טוב כנו' בזהר פ' ויקהל דרס"ו עכ"ל והוא ט"ס כי דרס"ו הוא בפ' פקודי ולא נמצא מזה וע' בפ' ויקהל דר"ג, ואפ"ל שזהו"ע גבי נגע כולו הפך לבן טהור הוא היינו ק"ג שלפעמים מההפכת ליכלל בקדושה כו', או י"ל להיפוך כי כשמתהפכת לגקה"ט וזהו כולו הפך לבן או אין לה יניקה מהקדושה כו' כי דוקא מצד הטוב שבה יונקת מהקדושה משא"כ כשכולו הפך כו', ועפ"ז יש לפרש הפסוק כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון במ בפ' האוינו ל"ב כ"א, פי' כי אמון זהו ע"ד דבר המתקיים לעד כמו יתד במקום נאמן משא"כ דור תהפוכות כו' וכדפרש"י אמרו בסיני נעשה ונשמע, ולשעה קלה בטלו ההבטחה

כו' וכתרגומו דרא דאשניאו ועיקר השינויים הוא מבחי' עה"ד טו"ר כמ"ש בזח"א יוחי דרכ"א ועה"ד טו"ר הינו ק"נ ובגמ' פכ"ת דיומא דפ"ג ע"ב ש"מ אדם רשע הוא שנאמר כי דור תהפוכות כו' וברכות פ' נשא פ"י דרל"ז ד' פ' תהפוכות שהוא הופך פניו מן הקב"ה ומן המצות שנאמר כי דור תהפוכות כו' וכן ברבות פ' שלח פט"ז דרס"ב ג' בענין המרגלים נאמר עליהם כי דור תהפוכות כו' וע' מזה ג"כ ברבות ברות בתחילתו שזהו"ע הפכפך דרך איש כו' כי דור תהפוכות כו' וכ"ז נמשך מחמת ההתקשרות בנה"ב שמק"נ שמתהפכת כו' וזהו"ע עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים ונק' פוסח וצולע כו' ועד"ז ארז"ל ע"פ אם חומה היא אם מעמיד דבריו כחומה כו' וע' מענין ק"נ בפרד"ס שכ"ה בסופו ספ"ז ובהרמ"ז פ' אמור דצ"ה ב' בד"ה וכתרין תתאין כ' שהנוגה הוא בבחי' כתר לקליפות שהרי סתם כל כתר הוא היותר שלם שבכל הספירות והוא האמצעי בין פרצוף עליון לתחתון וכן נוגה בין הקדושה ובין הטומאה עכ"ל. והנה בכתר דקדושה יש דיעות אם הוא בחשבון ע"ס או שהחשבון הוא מחכמה. אך בקליפה הוא י"א כתרין שהנוגה אף שהוא כתר הוא בחשבון ובע"ח כתב שהבחי' י"א שהוא מקיף כו' וזהו"ע לבונה ששרשה גבוה מאוד. ואפ"ל שזהו בחי' שלמעלה מק"נ כו' ועמ"ש ע"פ ראה ריח בני כו' ובמ"א נת' שגקה"ט הם בי"ע דקליפה וק"נ זהו אצ"י דקליפה עמ"ש ע"פ ויחלום והנה סולם כו' וע"פ ויבאו מרתה כו' וכמו שבקדושה אצ"י הוא המחבר הא"ס עם בי"ע כך ק"נ ממוצע בין הקדושה והטומאה כנ"ל ושני הדרכים ענין א' כי כתר הוא בחי' אצ"י וט"ס הם בי"ע כו' ולכן נקראת נוגה בשם להט החרב המתהפכת משום דמתהפכת לפעמים לקדושה ולפעמים לסט"א והוא ענין ההתהפכות ממטה לנחש ומנחש למטה כו' כידוע.

ב) והנה להבין ביאור זה תחלה יש להבין מה זה ענין התערובות טו"ר שבנוגה. והנה יובן זה ממה שאנו רואים בכל דברים המותרים ואין בהם איסור לא מד"ת ולא מד"ס ששרשן מבחי' נוגה כי דברים האסורין שרשן מגקה"ט כמ"ש בע"ח וכמו המאכל המותר שאעפ"י שנפשו של אדם מתאוה למאכל ואוכלו לתיאבון הנה מצד גופו של המאכל עצמו הרי הוא מעורב טו"ר וענין התערובות הזאת ניכרת מן הפעולה שפועל המאכל בגופו של אדם ובנשמתו שהרי אנו רואים כשיאכל אדם וישבע ממאכלים שאכל הנה יתגשם גופו ג"כ שיהי' נחשב כבהמה ומכ"ש נשמתו שתרד בירידת ההגשמה הזאת ג"כ בשעה ההיא ולכך נק' אכילה מרובה בשם אכילה גסה להיות כי גסות הרוח הוא ג"כ הגשמת הרוח וזה בא מגסות והגשמת הגוף ע"י אכילה מרובה כו' וזהו וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית בפי' האוינו ל"ב ט"ו וכמו שארז"ל בפ"ה דברכות י"ב א' מלי כריסי' זני בישי ופרשי' מילוי הכרס הוא ממיני החטאים הרעים ואף שאוכל דברים המותרים והיינו מטעם הנ"ל שק"נ מתהפכת ומתחברת לג"כ הטמאות ונעשי' רע כו' ובבחי' פ' שמיני דקל"ט ד' בטעם הקטרת התלב החלב הוא השומן המביא את האדם לידי גסות הרוח והוא הסיבה שטבעו של אדם גם ומתגאה כאמרו

וישמען ישורון ויבעט כו'. ובשלי"ה דפי"ז ע"ב בשם הספרי וישמן ישורון ויבעט לפי השובע הם מורדים כו' וישב העם לאכול כו' מה נאמר בהם סרו מהר מן הדרך כו' עכ"ל ודקי"ד ע"ב הביא מ"ש בפ' עקב פן תאכל ושבעת כו' ורם לבבך ושכחת. ובלק"ת ד"ה האוינו השמים פי' בענין שמנת עבית כשית שנעשה כמו כיסוי על הלב והוא הנק' ערלת לבבכם וידוע כי הערלה היא מג"ק והיינו שע"י מילוי הכרס מבחי' ק"נ נמשך אחר גקה"ט וכענין כבד לב פרעה שארז"ל לבו נעשה כבד והיינו כי חצר הכבד זהו הפרסא המפסיק בין אברי הנשימה ללב כו' ובין אברי המזון כבד ואצטומכא כו' ולמטה מן הפרסא שם התגברות יניקת החיצונים א"כ כשממלא כריסו שמתחת לפרסא נעשו לבו כבד כו' ועמ"ש עוד מענין שמנת עבית כשית בלק"ת סוף פ' פנחס בד"ה קדש ישראל. והנה זה בא באדם מצד חלק הרע שבמאכל שנוטה לג"ק אבל מצד בחי' הטוב שבמאכל אדרבה יגרום האכילה תוס' אור וכח בעבודת ה' לגופו וגם לנשמתו בהשגת אלקות וכמאמר ר"ב עד דלא אכילנא בשרא דתורא כו' חמרא וריחא פקחין כו' (וע' מ"ש מזה בד"ה ביאור למ"ש בלק"א פנ"ב בסידור אחר עלינו ובד"ה להבין איסור אכילה ביוהכ"פ) כי שרש המאכל גפל בשבה"כ מרפ"ח ניצוצין דתהו כידוע בפ' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבנ"י (ובמא"א ב' כ"ג בכורות נק' מלכי אדום כי הם קדמו לאצ"י כו' ועמ"ש מענין חלק בכורה שלקח יעקב מעשו בד"ה אנ' חומה ובלק"ת בד"ה מה טובו ועמ"ש בסידור ע"פ לעשות בהם משפט כתוב כו') וכשנפל היינו בנוגה דבי"ע שמעורב טו"ר ומצד בחי' הטוב עולה ונכללת בקדושה וזהו הטעם שארז"ל קדש א"ע במותר לך פ"ב דיבמות ד"כ ע"א כי מן המותר שהוא ק"נ יוכל לירד ח"ו לגקה"ט שהם דברים האסורים מאחר שהק"נ הוא הממוצע כו' וכשהאדם נמשך אחר התאוה גורם התחברות ק"נ לג"ק כו' אבל ע"י קדש א"ע במותר לך מחבר ק"נ שהוא המותר עם קדש שהיא הקדושה ומתפרדת מג"ק כו'. ומכ"ז יובן דברי הרמב"ן בפ' החומש ר"פ קדושים בענין קדושים תהיו שנהי' פרושים מן המותרות כו' ר"ל להתנהג בהיתר רק כדי סיפוק והכרח וכ"כ בח"ה שער הפרישות רפ"ב ואמר אחר הפרישות מניעת הנפש מכל מנוחה ותענוג גופני אלא הטבע אשר לא תוכל לעמוד בלעדיו ויוציא זולתו מן הנפש כו' והענין י"ל כמ"ס בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות שיניקת החיצונים הוא רק בצמצום ממותרי השפע והפסולת ולא מעיקר הקדושה כן צ"ל אך ע"י טהאדם נמשך אחר התאוה גורם יניקת החיצונים מעיקר הקדושה ח"ו ולכן צ"ל חותם שלא ינקו מעיקר הקדושה כו' ע"ש וזהו ע"י הפרישות להסתפק א"ע בהיתר במה שההכרח ולא במותרות כו' וזהו הענין שע"י מתחברת ק"נ להקדושה ומתפרדת מהרע כו' כי היא הממוצע כו' כנ"ל ונמשך מזה שלא יומשך השפע לג"ק רק כפי שיעור הקצוב משימ"ב כו' משא"כ ע"י ריבוי המותרות נמשך לחיצוני' מעיקר השפע ואזי ק"נ מתחברת לג"ק כו', והח"ה שער הפרישות פ"א הביא על ענין הפרישות פסוק יכלכל דבריו במשפט תילים קי"ב והוא כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה

לה' בענין לעשות צדקה ומשפט שענין משפט זה שלא יומשך חיות ויניקה אלא בסט' דקדושה כו' ע"ש וכמו שמבואר במאכל שמעורב טו"ר כך בכל דברים המותרים כמו דירה נאה שמרחבת דעתו של אדם כו' יש בזה תערובות טו"ר שאם יכוין להנאת גופו ירחיב דעתו עד שיגבה ודעתו זחה עליו ונק' גסות הרוח כו' ואם יכוין לתועלת הרחבת דעתו ולבו לעבודת ה' עי"ז הרי אדרבה תוסיף לו תת כח להרחיב דעתו ולבו בהשגת אלקות והתפעלות אוי"ר וכמו"כ לבושים נאים כו' וכן בענין היווג אם מכוין לקדושה תוסיף לו אור ואם לאו יפול מתאוות היתר לתאוות איסור ח"ו וזהו והתקדשתם והייתם קדושים אדם מקדש א"ע מלמטה כו' ודוקא קדש א"ע במותר לך מטעם הג"ל.

קיצור. ענין שהנוגה מעורב טו"ר וניכר מהפעולה שע"י המאכל, ענין שמנת עבית כשית ע"ד כבד לב פי' קדש א"ע במותר שע"י מחבר ק"ג לקדושה קדושים תהיו פרושים תהיו היינו כדי הסיפוק שע"י אין נמשך חיות לחיצונים רק כשיעור ההכרח.

ג) והנה נדרים סייג לפרישות. (הג"ה. ובמדרש שמואל פי' פרישות תקרא מלי חסידותא והחסידים העושים לפניו מן השורה נקראו פרושים כו', ובוה לא קשה מידי ענין הנדרים והלא דייך במה שאסרה תורה אלא כי התורה דברה לבינונים ואף לצדיקים אבל להיות בחי' חסיד שלמעלה מבחי' צדיק ע"ז צ"ל פ' נדרים שהוא סייג לפרישות לבא למילי חסידותא. והענין כי במא"א ח' פ"ה חסיד נק' חכמה כו' חסידה נק' הבינה והחסיד מרכבה אליה וזהו חסידה ברושים ביתה. וע' מזה בוח"ג פתח דר"ז ב' ושם דר"ב ע"ב איזהו חסיד כו' והבינה נק' שכנתא עלאה שהוא למס"ג באחד כדפי' בד"ה שה"ש וברבות ס"פ תרומה חסידה נק' כה"ג שנאמר תומיך ואוריך לאיש חסידך, וידוע דכה"ג הוא אה"ר כדפי' בד"ה בהעלותך ההפרש בין אהבה דאברהם ובין אהבה דאהרן שהוא אותיות נרא"ה בחי' ראייה ולכן לבוא לבחי' זו צ"ל פרישות גם מריבוי ההיתר דק"ג כי לגבי בינה שכינתא עילאה גם ק"ג מסתיר ביותר כו' וכענין שאמר משה רבע"ה מאין לי בשר ופי' בד"ה בהעלותך השני דאפי' הבירור מה שיתברר הבשר ויתעלה לבא ממנו לבחי' רשפי אש האהבה זהו מסתיר לגבי בחי' משה ונחנו מה כו' ולכן כדי שיבוא האדם לבחי' רו"ש באמת אשר הרצוא הוא למס"ג באחד בחי' כלה שארי זהו"ע הפרישות כו', וזהו חסידה ברושים ביתה כי ברושים פי' ג"כ בראשים והיינו ענין ראשי המטות הנז' כאן שהם המוחין דז"א שבהם יומשך בחי' אה"ר זו מבחי' חסידה כו' ולכן נאמר להם פ' נדרים. וכמו"כ ההמשכה מלמעלה הבא ע"י בחי' חסיד הוא למעלה מבחי' צדיק שעז"ג מי יתנך כאח לי כי ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא והיינו שהחסד הוא בויתור רב יותר מן הצדקה שהוא די מחסורו וגמ"ח אף לעשירים כו', והיינו שבחי' צדיק יסוד ז"א שורש המשכה זו באה מחו"ב דאצי' אבל ענין החסד הוא ההמשכה הבאה

מא"א בזוי' ורב חסד ששם מקור הוויתור כו'. וזהו מי יתנך ע"ד מי ברא אלה ומשם נמשך להיות כאח לי בבחי' אחים ורעים דל"מ לעלמין וכמ"ש בבה"ז פ' וירא ע"פ וגם אמנם אחותי בת אבי היא כו'. ולכן גבי יעקב שאמר נדר אם יהי' אלקים עמדי כו' נאמר והיה הוי' לי לאלקים כו' שהוא בחי' הגבוה יותר ממדריגת צדיק כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד הוי' אלקיך כו' אלא דלשם נת' שזהו המדריגת דבע"ת שע"ז אמרו במקום שבע"ת עומדים אין צ"ג יכולים לעמוד. אך הצדיקים יכולים להגיע ג"כ לבחי' זו ע"י מדריגת החסידות וכנ"ל. עכ"ה) (אפ"ל נדר והתרה כמו קיום מל"ת ותשובה והבן וגדר כמו תפלת מ"ב דבינה ואח"כ תורה והתרה מ"ד דאבא זה הדבר תפלה קחו עמכם דברים שיתעלה הדבר מל' להתקשר לזה יסוד ולכן לעולם ה' דברך נצב כו'). ונשוב לענין נדרים סייג לפרישות דהיינו מפני שמדיר את עצמו בדבר המותר כאכילה ושאר הנאות היתר ופורש א"ע מהם וזהו סייג גדול לפרישות מתאוות היתר וענין זה היינו הנק' לאכפ"י לסט"א כו' והוא להיות שמאל דוחה בדחיה והרחקה כמו מי שמסגף א"ע בתענית או שגודר גדר בלבו שלא יאכל אלא מעט מזער שגם אם מתאוה לאכול יותר יכבוש לבבו וירחיק בדחיה והרחקה להמאכל ולא יאכלנו והרי לא שנתהפך בחי' הרע שבמאכל עי"ז לטוב אלא שדוחה אותו בשתי ידיים והרחיקו מעל גבולו כו' וזה נק' שמאל דוחה כו' (הג"ה. ולכן בר"ה ועשי"ת שאז הוא גילוי בחי' שמאלו תחת לראשי צריך להתנהג בפרישות כמ"ש בש"ע ה' ר"ה סי' תפ"א סי"ב וסי' תר"ג והיינו מפני שאז אומרים המלך הקדוש שאז מאיר בינה כמ"ש בזהר תצוה קפ"ד סע"א ובבינה התגלות א"א ועתיק כו' וזהו"ע אל מלך כו' מתנהג בחסידות כו'. ולכן צ"ל האדם מתנהג בחסידות וסייג לזה הוא ענין הפרישות וכמ"ש במד"ש הנ"ל דמעשרות סייג לעושר נדרים סייג לפרישות, ואל זה כיון דוד המע"ה כמו שאמר ה' צלך על יד ימינך ושמעתי בזה שהוא ית' כצל לעולם על יד ימינו של אדם כי הצל עושה כל מה שאדם עושה אם הוא פותח ידו נראה בצל כמו יד פתוחה ואם הוא קומץ ידו נראה בצל ג"כ יד סתומה ולכן הוא ית' הוא צלך על יד ימינך ועושה כל מה שימינך עושה אם אתה פותח יד ימינך לפור צדקה לעניים אף הוא ית' פותח ידו לתת לך ואם אתה קופץ ידיך מליתן לעניים גם הוא קופץ ידו ואינו נותן לך עכ"ל, וכמו שהוא לענין הצדקה כך הוא ג"כ בפנימיות מדות הנפש כדפי' בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הראשון בענין רו"ש שע"י רצוא שבעבודת האדם כך הוא למעלה כו' וזהו ה' צילך כצל שהוא פונה אחר האדם כו' ולכן ע"י שהאדם מתנהג בחסידות נמשך כמו"כ מלמעלה כו' וע"י השמאל דוחה שדוהה את היצה"ר כמו"כ מתעורר למעלה שמאל דוחה לדחות המקטרגים כחות הדין הקשה כמ"ש ע"פ ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם כו'. עכ"ה) אבל אנו רואים שיוכל להיות התהפכות גם הרע שבמאכל לטוב והוא כמו בחי' האכילה שאוכלים בשבת דכתיב אכלו משמנים כו' משום דבשבת הוא זמן עליית המל' ואין כח לחיצוניים

לקבל יניקה מהמאכל כי הרע דק"ג נפרד בשבת מהטוב דק"ג וישאר זה המאכל עצמו בחי' טוב וע"כ גם מה שנתאווה למאכל ואוכלו לתיאבון אין בחי' הרע שבמאכל מגשמו כלל בשבת וכמ"ש בע"ז דגם בחי' המותרות של הנאת האכילה בשבת נבלע ונכלל בקדושה האלקית משום דכתיב וקראת לשבת עונג ומתענוג זה הגשמי שבמאכל עולה ונכלל בבחי' עונג העליון כו' וכמ"ש במ"א וא"כ הרי אנו רואים היפוך הדחיי' שהרי נכלל ועולה גם ק"ג שהוא החיות של המאכל כמו שניתוסף אור למעלה בבחי' עונג העליון במאכלים דשבת וכיוצא, אלא שרש הענין הוא משום דיש ב' מדריגות שמאל דוחה וימין מקרבת שמאל דוחה בא מבחי' הגבורות דאימא וימין מקרבת בא מבחי' החסדים דאבא, דהנה כל החסדים מסתעפים מאור אבא כידוע בפ"י אבינו אב הרחמן כו' שמקור כל החסדים הוא מבחי' החכמה שהוא אור אבא דוקא ומקור כל הגבורות הוא מבינה ונק' אימא כמאמר בינה מינה דינין מתערין והדינין המתערין היינו על ההיפוך מהביטול לדחות היש כו' וא"כ ענין החכמה שהוא בחי' באור פני מלך חיים היינו שיוכל לקרב גם היש להמשיכו אל הביטול וזהו ההפרש בין שבת לחול כי בשבת מאיר מבחי' מוחי' דאבא כידוע בפ"י ושמרתם את השבת כי קדש הוא וקדש הוא החכמה כו' וגם יו"ט הוא מקבל מבחי' אבא הגם שוי"ט שרשו בבחי' בינה כידוע בהיות שהשמחה הוא בבינה כמ"ש אם הבנים שמחה אבל בחי' נה"י דאבא מלובשים באימא ולכן נק' היו"ט מקרא קדש כו', וכמ"ש במ"א בד"ה מצה זו ובסידור בדרוש תלתא אינון זמינין מקדש כו' וע"כ גם ביו"ט חציו לכם כו' וכל בחי' עונג גשמי מתעלה בשבת ויו"ט והוא לפי שבחי' החסדים דאבא מתפשטין ויורדין מגבוה לנמוך גם למטה מטה לקרב ולא לרחק כטבע הימין לקרב כך טבע החסדים לקרב והיינו ימין מקרבת (הג"ה) וכה"ג החמץ אסור בפסח אבל בשבועות שתי הלחם יש בהן חמץ והטעם לפי שאו מאיר מוחי' דאבא שבחכמה אתברירו אוי יוכל לברר את החמץ ג"כ משא"כ ביצי"מ שמבחי' בינה כו' וע' מזה בסידור בד"ה מזמור לתודה בענין הריעו לה' כל הארץ ובנה יובן פי' ימין מקרבת שאין ר"ל לקרב היש ודבר וישאר כמו שהוא בישותו אלא לקרבו ולהמשיך בו הביטול ועמ"ש כה"ג בד"ה כיצד מרקדין בש"א כלה כמות שהיא ובה"א כלה נאה וחסודה כו'. עכ"ה) אבל בחול הרי אין בו"י ימי המעשה רק מבחי' ז"א שמלובש בו רק בחי' מוחי' דאימא כלבד אור אבא ומקרי כל הגבורות מבינה כי בינה מינה דינין מתערין. פי' ענין שמאל דוחה הנ"ל כמו לסגף א"ע ולדחות המאכל כו' כי לא יוכל להעלותו אלא בהכרח כדי שלא יגשם אותו המאכל וכיוצא בו ידחה אותו וירחיקנו מפניו וכל שהוא קרוב יותר לה' בהתבוננות האחדות בבינה כמ"ש בס"י חכם בבינה והבן בחכמה כו' יתרחק יותר מהגשמת המאכל וכיוצא בו מתאוות היתר שלא יגשם אותו ויפול ממדריגתו והיינו בינה מינה דינין מתערין להיות שמאל דוחה ליצה"ר כי לא יגורך רע כתיב וטהור עינים כו' אפי' בהיתר אחר שבחי' נוגה מתהפכת ממטה לנחש דקליפה לפעמים כו' וזהו ג"כ שרש

ענין הנדרים כי הנדרים שנודר בחיי המלך וחיי המלך הוא בחי' בינה בלבד שנק' חיי המלך דהיינו בחי' מוחי' לוי"א (הג"ה. וע' מזה בוח"ב ס"פ יתרו דצ"א ע"ב ובמק"מ שם) ולהיות כי שרש הנדרים הוא רק מבחי' בינה בלתי התלבשות אור אבא שהוא מקור הגבורות ודינין מתערין מינה לכך עיקר הנדרים להיות שמאל דוחה לדבר המותר דוקא בהרחקה ודחי' לאכפי"א כנ"ל שנדרים סייג לפרישות היפוך מבחי' האכילה דשבת.

קיצור. נדרים סייג לפרישות פרישות מילי דחסידותא חסיד גדול מצדיק חסידה שכנתא עלאה מס"ג באחד, לאיש חסידך אה"ר ונחנו מ"ה ובבחי' זו מאין לי בשר ועי"ז נמשך מלמעלה אחותו חסד הוא מי יתנך כאח לי בבחי' אחים ורעים וכן גבי נדר נאמר והי' הוי' לי לאלקים, ומ"מ נדר שמאל דוחה לדחות ק"נ וזהו"ע שמאלו תחת לראשי דר"ה ויוהכ"פ ה' צלך, ויש ימין מקרבת כמו אכילת שבת והיינו מקו הימין מוחי' דאבא אבל בג"ה קו השמאל ועמ"ש בענין חמץ שבתודה ושתי הלחם וכמ"ש לקמן שבקרבות יש ימין מקרבת.

ד) והנה בענין הנדר שצריך שידבר בפה וידור בדבר הנודר כמו ככר זה קרבן כו' וכידוע וצריך להבין תחלה בענין הקרבות דהנה אע"ג דאמרו קונמות קדושת הגוף נינהו אינו דומה קונם דנדר לקרבן שהרי קדושת הגוף של קרבן הבהמה שאמר עלי' ה"ז עולה נאסרה בהנאה מיד לכ"א ופעשית כאיסור גמור והיינו ענין שמאל דוחה כמו שנדחה המאכל מלאכול כך נדחית בהמה זו מליהנות להדיוט מלבד לגבוה שבזה יש ימין מקרבת שהרי ע"ג המזבח מקריבין הקרבן בהעלאה להיות לריח ניחוח להוי' כו' כי אש שלמעלה יורד ואוכל כו' והוא בחי' ארי' דאכיל קורבנין כו' הרי שנתעלה בחי' הטוב שבבחי' נוגה שממנה שרש הבהמה מבחי' פני שור או פני נשר בעופות כו' והיינו לפי שימין מקרבת וימין זה הוא בחי' הארי' שהוא בא מבחי' חסד עליון שנמשך ע"י הכהן ששרשו הוא מבחי' חסד שבחכמה כידוע דכה"ג הוא בחי' ורב חסד דהיינו בחי' חסד דא"א וכהן הדיוט בחי' חסד דאבא כו' וגם מצד הארת החכמה שבשמן המשחה שנמשחו בו כל הכלים שבמקדש כו', ונמצא יש בקרבן ב' הדברים שמאל דוחה מליהנות להדיוט וימין מקרבת באכילת מזבח עד שהוא געשה לריח ניחוח כו', אבל קונמות דקדושת הגוף נינהו אין קדושת ג"כ קדושת הגוף כמו שאמר שאני קונמות דקדושת הגוף נינהו אין קדושה זאת רק בעצ"ז הפרשה והבדלה מהנאת אדם דהיינו בחי' שמאל דוחה להיות כאיסור גמור הגם שהוא דבר מותר תחלה וזהו באמרו קונם ככר זה כקרבן כו', אבל אין בו מבחי' ימין מקרבת כלל שהרי נשאר איסור ולא שיעלה אח"כ ליכלל בקדושה העליונה כמו הקרבן כו' אלא מה שמדיר בדבר הנודר היינו מה שמתפיס אותו בקדושת קרבן לענין שמאל דוחה בלבד אבל לא לענין ימין מקרבת שבקרבן כו'. ושרש הענין לפי שהנדרים שרשן מבחי' בינה לבד דמינה דינין מתערין ולכך אין בנדרים רק בחי' שמאל דוחה בלבד אבל

הקרבות שמקבלים מחסדים דאבא ע"י הכהן וכלי המקדש כו' יש בהן גם מבחי' ימין מקרבת ומה שנמצא בקרבן גם מבחי' שמאל דוחה ליאסר בהנאה לאדם היינו משום דבחכמה אתברירו והכל מצד החכ' שמלבשת א"ע בבחי' גבורה לדחות ממנה הנאה זרה וזלת הקדושה וכמו האיש כשמקדש אשה שזהו ימין מקרבת הרי עי"ז ג"כ נאסרה על כל העולם וזלתו כו' משא"כ הגדרים בדברים המותרים שדחיי' זאת אינה מן החכמה אלא רק מבינה דמינה דינין מתערין כו'. אך הנה עכ"ז יש גם בנדריים הארה והמשכה מאור אבא כמו בקרבנות כי גם לענין שמאל דוחה להתפיסן באיסור עכ"פ כקרבן צ"ל מבחי' החכ' שהרי צריך האדם לבטא הנדר בשפתיו ויאמר קונם ככר זה כו' וכמו בקרבנות שאומר בפה הרי זו עולה כו'. והענין הוא כי הנה בקרבנות הטעם לזה שצריך לומר בפה דוקא הרי זו עולה ואם לאו מקריב חולין בעזרה וכידוע היינו מב' טעמים הא' מצד בחי' הדבור בעצמו והוא להיות כי הדבור הוא בחי' מל' כידוע ובחי' מל' יורדת להיות ראש לשועלים בבי"ע וירידה זאת מתפשטת עד למטה גם בנוגה כמ"ש רגליה יורדות כו' ולהיותה בחי' ממוצע בין האצ"י לבריאה כי מל' דאצ"י נעשה בחי' עתיק לבריאה כידוע ע"כ דוקא בבחי' המל' יש בכח ההעלות גם מבחי' הנוגה להיות קדוש בקדושת האצ"י ע"י בחי' הדבור כשאומר בפיו דרייזו עולה כמלך שגזור ומגביה לשפל כו' ואזי יוכל הקרבן להתעלות באש שלמעלה ע"ג המזבח כו'. והטעם הב' מצד שרש הדבור והוא בחי' החכמה שמחמת זה נק' האדם בחי' מדבר שיוכל לדבר כי אבא דוקא יסד ברתא כמו התינוק שאינו יכול לצרף הצירופי' מפני שלא מאיר בו מהארת החכ' כו' ולכך כשיאמר האדם שהוא בחי' מדבר ה"ז עולה אזי תתפס בקדושה ולא כשיאמר קטן שלא נק' אדם, וכמו"כ בנדריים ארו"ל איש כי יפליא במופלא סמוך לאיש פי' מופלא שיש בו מהארת אור אבא מפני שהחכ' נק' פלא ובמא"א פי' סעי' ה' פלא יסוד דאבא שביל המעורה בבינה אלף אאלפך חכ' עכ"ל. וע' בוח"ג בלק קצ"ג ב' וס"פ צו דל"ה ע"ב, וע' בפרד"ס ערך פלא ומופלא היינו שמאיר בו קצת מאור החכ' שנק' פלא ולכך נק' פלא שנמשך בו מן אור הפלא כו' וזהו פי' איש כי יפליא איש היינו שמאיר בו מבחי' מוחי' דאבא ממש והוא היו"ד שבאיש כשמאיר מן האל"ף דהיינו אאלפך חכ' כמ"ש בזהר ע"פ והאיש משה כו' ומופלא סמוך לאיש היינו שלא הגיע ליי"ב שנה ולא יוכל להפליא ממש אבל מופלא עכ"פ הוא ונדריו נתפסים לענין איסור הנאה עכ"פ בחי' שמאל דוחה כו' בדיבורו כשאומר ככר זה כקרבן כו' ונמצא שגם בנדריים יש קצת מאור החכ' והיינו בדיבור שצ"ל מהארת החכ' ואמנם אין זה אלא לענין שמאל דוחה אבל לא לענין ימין מקרבת כו' כנ"ל. (הג"ה.) ומש"כ דמופלא הוא הארה מבחי' פלא יש לפרש באופן אחר דאדרבה מופלא היינו כענין במופלא ממך אל תדרוש במכוסה ממך אל תחקור בוח"ג שופטים ער"ה א' דהיינו בחינת כתר וכן פי' הפרד"ס בערך מופלא הוא הכתר כו' ועמ"ש בפ"י לא נפלאות היא ממך בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום בלק"ת פי' נצבים וע' בפרד"ס שער הנתיבות פ"ב הנתיב הראשון מל"ב

נתיבות החכ' נק' שכל מופלא והוא אור מושכל קדמון כו' ושם פ"ג בד"ה הנתיב הג' כ' כבר ביארנו בשני נתיבות הקודמין כי א' מהן הוא שכל מופלא נדמה למאציל והשני שכל מזהיר דומה לכתר כו' עכ"ל. ומכ"ז יובן ענין מעלת בחי' מופלא ועמ"ש לקמן סעי' ה' בענין משה שהוא הי' בחי' המופלא שע"ג הע' זקנים אשר ענין הזקנים נאמר בהם ויאצל מן הרוח הפרשת הארה מרוחו של משה כמו אצ"י לגבי המאציל וז"ש שכל מופלא נדמה למאציל כו' וע' בהרמ"ז ס"פ שופטים בענין המופלא שבסנהדרין כו' וא"כ ענין מופלא סמוך לאיש ר"ל שאז מאיר בו המקיף עכ"פ אף שאינו מאיר בו בפנימיות להיות נק' איש עד י"ג שנה ויום א' עכ"פ מאיר בו המקיף וזהו"ע מופלא סמוך לאיש ומשם נמשך הכח בדבור שיוכל לנדור וע' בתו"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין ששרש האותיות נמשך מהכתר כו' ע"ש. עכ"ה. והנה בכל ענין הנ"ל בב' מדרגות דשמאל דוחה וימין מקרבת הנה יובן שזהו ג"כ שרש ההפרש בין תורה לתפלה (הג"ה). דהנה מבואר בלק"ת בד"ה ואשה כי תדור נדר אשר פ' נדרים הוא במשנה וגמ' בסדר נשים לפי שהנדר אינו אלא כשהוא בחי' נוקבא כו' משא"כ בבחי' דכר שהבעל מפיר הנדר וכן האב לבתו כו' ע"ש והיינו כמש"כ שהנדר שרשו מבינה שהוא מקו השמאל בג"ה כו' ולגבי החכ' נק' הבינה ג"כ נוק' כו' הגם שעיקר נוק' היא בבחי' מל' וזהו ג"כ שרש ענין התפלה שהיא בבחי' מל' ואל אישך תשוקתך כמו שיבאר, עכ"ה. דהנה שרש התפלה הוא בבחי' מל' שנק' אשה כמ"ש ואני תפלה אני הוא בחי' מל' שנאמר בה ואל אישך תשוקתך והוא ענין סמיכת גאולה לתפלה במה שאומר אד' שפתי תפתח כו' ואיש הוא בחי' ז"א כמ"ש ה' איש מלחמה ועמ"ש מענין איש ואשה בלק"ת פ' שלח בד"ה והי' לכם לציצית דרוה"ש והיינו שבתפלה מתדבקת המל' באישה ובעלה שהוא בחי' ז"א וז"ש ואני תפלה לאל חיי ונקראת אז בעולת בעל כמ"ש כי בועליך עושיך כו' והיינו בחי' היחוד דזו"נ שבשמו"ע בעמידה כו' וארו"ל באשה ובעלה עולה עמו ואינה יורדת עמו פ"י בעליית בעלה גם היא תעלה עמו אבל לא בירידת בעלה שלא תרד עמו. והענין הוא כי הנה בחי' ז"א רובו חסדים ויורד מגבוה לנמוך לברר וללקט ניצוצי נוגה בכל ששת ימי המעשה כמ"ש כי חסד אל כל היום כו' ובירידה זאת אינה יורדת עמו כי ימין דוקא מקרבת והיינו בחי' ימין דז"א ששרשו מקו הימין חח"ן כו' אבל בחי' מל' עיקר בנינה מהגבורות בבחי' אר"ה בעלי' דוקא ולא בירידה וזהו עולה עמו באצ"י ולמעלה מן האצ"י בעילוי אחר עילוי כו' וכל שעולה עמו במקום ומדרגה היותר גבוה הנה יותר צריכה להיות שמאל דוחה לדחות ולברר ולנקות א"ע מכל סיג ופסולת הנדבק בבחי' אחורי' שהחיצוני' יונקים משם כי כל שעולה במקום עליון יותר גם בחי' הדקות שבנוגה לרע יחשב ועמ"ש בד"ה מה טובו גבי והתשובה השלישית כו' וזהו שאומרים בשמו"ע סלח לנו אחר מס"ג דק"ש דוקא כי אחר מס"ג שעולה הנשמה באצ"י שמה גם קצת מתערבות כל שהוא מבחי' הרע לחטא גמור יחשב משא"כ למטה בבריאה ויצ"י, ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הנרות הא' וגם כענין וסביביו נשערה מאד כו' ודוגמא לדבר מ"ש בת"א בד"ה

ויהי מקץ הא' גבי וכן כשהולך מחיל אל חיל כו' לשכוח גם ההשגה שהשיג בגעה"ת כו' ובפ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם לשכוח גם ההשגה כו' ע"ש הרי אפילו ההשגה שבגעה"ת מסתיר לגבי געה"ע כו' מכ"ש וק"ו שענין ההיתר דק"ג חשיב הסתר גמור לגבי כשצריך לעלות בעילוי המדרגה כו' וכה"ג נת' עוד בענין ומל ה' אלקיך את לבבך שבחי' האהבה דחיצוניות הלב כקליפה יחשב לגבי פנימי' הלב וצריך מילה כו' ועמ"ש בד"ה או ישיר ישראל כו' עלי באר בענין חפרוה כרוה כו', ולכן אחר המס"ג בק"ש גולד ונתגלה לו איך שהוא נחשב חוטא וצריך לבקש סלח לנו כו' ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה כי תבאו אל ארץ מושבותיכם בלק"ת פ' שלח שם פ"ג ונמצא מובן מזה שבחי' התפלה ג"כ למטה בנפש האדם הוא בחי' שמאל דוחה כל שעולה יותר בדביקות והתכללות כו' יותר יהי' בבחי' שמאל דחה ולכן נק' התפלה שפיכת נפש כמ"ש ואשפוך את נפשי כו' לפי שעולה עמו ואינה יורדת עמו כו' כנ"ל, אבל הנה שרש התורה הוא היסוד זה כי שרש התורה הוא בבחי' ז"א שנק' איש כנ"ל והוא רובו חסדים ימין מקרבת להתמשך מטה מטה גם להעלות היותר נמוך, והו קריאה שבתורה שהוא בחי' המשכה וירידה כמו השונה הלכות שאומר דבר זה כשר שמכשיר גם בחי' נוגה שיוכל להיות בו גילוי אוא"ס כו' וכידוע בפ"י מתניתא מלכתא כו' והיינו מפני שהוא בבחי' החכ' שנמשך ממנה בחי' ימין מקרבת כנ"ל ועמ"ש מזה בד"ה וכל בניך בפ"י ורב שלום שארז"ל א"ת בניך אלא בוניך שמוה דוקא נמשך ורב שלום וז"ש בתורה מימינו אש דת למו שהתורה ניתנה בימין אלא שמבדלת מ"מ בין טמא לטהור כי בחי' אתברירו וכענין הנ"ל בדבור שבנדריים וקרבות ולכן התורה עיקר מצותה בדיבור דוקא כמ"ש לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך כו' ואשים דברי בפ"ך.

קיצור. בהקרבן הוא ימין מקרבת ע"י הכהן ושמן המשחה ומ"מ גם בנדריים שהוא שמאל דוחה מהדיוט נמשך בו קצת ימין מקרבת בבחי' מקיף ע"י הדבור הרי עלי כו' והדבור מל' שהוא עתיק דבי"ע כאשר דברת לאמר ושרשו מחכמה אבא יסד ברתא וזהו"ע מופלא סמוך לאיש שמאיר בו מבחי' פלא יסוד אבא, ויש פ"י דמופלא הוא כתר כמו במופלא ממך כו' וסמוך לאיש הוא מאיר בבחי' מקיף ומשם נמשך הכח באותיות הדבור שאומר הרי עלי כו', והנה ב' בחי' אלו דשמאל דוחה וימין מקרבת זהו ג"כ ענין תפלה ותורה כי ואני תפלה ואל אישך תשוקתך עולה עמו דוגמת נדרים שנאמר ואשה כי תדור כו' וכן התפלה שמאל דוחה התאוות היתר סלח לנו אחר ק"ש כי לפי ערך העליי' צריך לזכך א"ע יותר ולכן וסביביו נשערה וכענין נהר דיבור בין געה"ת לגעה"ע ומל ה' את לבבך כו', אך ע"י התורה יוכל להיות מקרבת שא"צ לדחותו כ"א שיתהפך הרע לטוב ממש.

(ה) וזהו וירבר משה אל ראשי המטות לבנ"י לאמר זה הדבר כו', הנה פ"י המטות ל' הטיי' כמו המטה ע"ש שנוטה לכאן ולכאן וכך בכללות נש"י שנחלקו ליי"ב שבטים כל שבט נק' מטה כי בחי' ומדריגה מיוחדת יש

לכארא בפ"ע וכידוע דשרש ס"ר נש"י נמשכו מבחי' ו"ק דו"א שהוא בחי' חג"ת נה"י כו' ונק' ג"כ בשם ששה קצוות מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום שהוא גדר מקום ולהיותם כפולים לכך הם י"ב והן י"ב ג"א כו', והענין הוא כמו שרש הדרום בחסד ושרש הצפון בגבורה כידוע הרי כאו"א נק' מטה כלומר זה מטה כלפי חסד וזה מטה כלפי גבורה וכאשר יש התכללות מצפון לדרום ומדרום לצפון זהו הנק' אלכסון וע"כ בששה קצוות יש י"ב ג"א והוא שרש י"ב השבטים שנק' י"ב מטות כלומר י"ב מיני הטיות כו' (ועמ"ש מענין י"ב ג"א בד"ה מחר חדש ונפקדת וע' מענין שבט ומטה במא"א אות שי"ן סעי' ו' ההפך שבין שבט ובין מטה כענין ו' זעירא ו' רברבא יסוד ות"ת כו' גם כענין ההפך בין בחי' יעקב ובחי' ישראל, ואפ"ל עוד כי ידוע שיש ב' בחי' בהשבטים בחי' השבטים שבעלמא דנוק' שהם בחי' י"ב בקר והים עליהם ובחי' יבג"א דו"א הנק' י"ב שבטי י"ה וא"כ י"ל שזהו ענין מטות שהם חזקים יותר מהשבט דהיינו שהם י"ב ג"א דו"א עלמא דכורא, ועד"ז ארז"ל ברבות וישב פפ"ה ומטך זה מלך המשיח כו' מטה עונך ישלח ה' מציון כו' ועמ"ש ע"פ בשברי לכם מטה לחם שהוא עה"ח ומ"ש ע"פ הרם את מטך כו' וע"פ קח את מטך בפ' חוקת כו' ועמ"ש בלק"ת סד"ה עלי באר בענין במשענותם. עכ"ה) וידוע שבהיות ששרש תולדות נש"י הוא מיחוד זו"נ דאצי' א"כ ממילא יש ב' מיני מדרגות ב"ב שבטים דהיינו יבג"א דו"א ונק' י"ב שבטים דעלמא דכורא כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו', פי' שבטים ומטות דו"א דאצי' נק' שבטי י"ה כי מוחי' דאו"א שנק' י"ה מלובשים בהם ושבטים סתם היינו י"ב שבטים דנוק' דו"א וזהו ששם עלו שבטים כו' והיינו י"ב ג"א דנוק' שהוא בחי' מל' כידוע, והנה פי' ראשי המטות היינו בחי' המוחי' דזו"נ בכלל שנק' ראשי המטות שהוא בחי' החו"ב שנמשך במדות (וכענין ישראל לי ראש ישראל מתקשראן באורייתא שהוא עצמיות חו"ב כמ"ש ע"פ עולת תמיד וזהו בחי' משה שהתורה נקראת תורת משה) והמוחי' הנמשכים במדות הם רק הארה מעצמיות חו"ב כידוע שאין נמשך מאור החכמה במדות רק אפס קצהו בלבד עד"מ השכל והטעם להתפעלות האהבה בלב שאינו אלא רק הארה בעלמא מאור עצם השכל שבמחז להשכיל כל דבר חכ' כו'. ואמנם שרש בחי' משה הי' למעלה הרבה מהם כי שרש משה מבחי' אור אבא עצמו וכמ"ש ונחנו מ"ה, מ"ה דחכ' עצמה וכמ"ש כי מן המים משיתיהו כו' ממים עלינום דח"ע כידוע והנשיאים שרשם רק בבחי' המוחי' דמדות שהן ו"ק דו"א ונק' ראשי המטות לפי שע"פ המוחי' הכללי' דו"א מתנהג כל אור וספי' ממדות הכפולים הנק' יבג"א לפעמים מטה כלפי חסד ולפעמים מטה כלפי גבורה ודין כו' ועד"מ הראש שהוא מנהיג לכל האברים כו' אבל בחי' משה שהוא עצמות אור החכמה הוא למעלה הרבה גם מהמוחי' הכללי' שבמדות אלא שולח הארה בראשי המטות וממשיך להם הארת החכ' ממקור חוצבה הראשון והוא בחי' אור הכתר כמ"ש והחכ' מאין תמצא מאין דכתר כידוע, וזהו וידבר משה אל ראשי המטות פי' וידבר שהמשיך וגם כמו ידבר עמים מלשון הנהגה

והמשכה (הג"ה). ושייכות זה אל פ' נדרים אפ"ל משום ששינוי במשנה פ"ק דסנהדרין סנהדרי גדולה היתה של שבעים וא' שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ומשה על גביהם הרי ע' וא' וכ"פ הרמב"ם פ"א מה' סנהדרין ד"ג וזהו הא' שע"ג הע' זהו הנק' מופלא שבסנהדרין וכמ"ש בשה"ש רבה ע"פ אל יחסר המזג אל תחסר מסנהדרין מופלא שלהם כו', ובפרד"ס ערך סנהדרין פי' סנהדרי גדולה הוא בכינה שנמשכה בו' ספי' כ"א כלול מיו"ד ומשה הוא הדעת שהוא ע"ג ד' ספירות הנ"ל, לפ"ז נראה כי משה מיסוד אבא שהוא ע"ג סנהדרי גדולה אשר מבינה כו' ולכן נק' מופלא כי יסוד אבא נק' פלא כמש"ל וע' מזה ג"כ בהרמ"ז ס"פ שופטים וכוהר ויקרא ד"כ ע"א כ' כי משה בחי' ת"ת וזהו"ע המזג שהוא ממוזג בין חו"ג כו' ע"י שעולה עד הכתר וממשיך משם חו"ס' אור מבחי' דלאו מכל אינון מדות איהו כלל ועי"ז עושה שלום בין המדות ולכן נק' ג"כ מופלא שממשיך מבחי' כתר הנק' במופלא ממך כו' גם כמ"ש לעיל סעיף ד' דגבי הע' זקנים נאמר ואצלתי מן הרוח כו' ויאצל כו', ומבואר בכמה מקומות שעד"ז הנמשל בענין האצ"י ע"ס מן המאציל שהוא רק הפרשת הארה כו' א"כ הרי זה בא ללמד ונמצא למד שכמ"כ ענין ע' זקנים לגבי המופלא שבסנהדרין שהוא ענין משה כמו ע"ד אצ"י לגבי המקור ואף שאין הענין שוה ממש כי למעלה אין ערוך כו' מ"מ עכ"פ דוגמא הוא לגודל מעלת בחי' המופלא שבסנהדרין על הע' זקנים וא"כ היינו שבחי' מופלא זהו כענין הכתר לגבי ע"ס אשר ראשיתן היא החכ' כו' ועמ"ש בת"א סד"ה משה ידבר שלכן נק' הת"ח הראש ישיבה ג"כ בשם משה ע"ד משה שפיר קאמרת כו' לפי שנק' תלמיד חכם שמקבל מבחי' חכ', ופי' משה ידבר שממשיך כח הדבור שיהי' דבר ה' זו הלכה כי הדבור שרשו מחכמה מבחי' פלא כו' ועי"ז והאלקים שהוא יחודת יעננו כו' ולכן בפ' נדרים שהוא המשכת הכח בהדבור הן בענין הנדר שיהי' הכח בהדיבור להמשיך על הדבר הנדור או"מ באומרו הרי עלי כו' שזה נמשך מבחי' מופלא כנ"ל וכ"ש בהתרת הגדר ע"כ אמר משה אל ראשי המטות כי משה הוא עיקר בחי' מופלא בחי' פלא יסוד אבא כנ"ל הממשיך מהכתר וגם פלא אותיות אל"ף שהוא ראש לכל הכ"ב אותיות כו' וכן עשה"ד מתחיל באל"ף אנכי כו' עכ"ה). ומהו ממשיך בחי' אור החכמה מאור הכתר להיות גם בהם ראי' דחכמה וכמ"ש צמאה לך נפשי מתי אבוא ואראה כו' (הג"ה. כי ע' סנהדרין נק' עינים עיני העדה וכמ"ש ברבות ברות ע"פ עיניך בשדה כו' ולכן היו כמנין עי"ן ומשה על גביהם ע"ד בן פורת עלי עין כי העינים הם חיצוניות החכ' נו"ה דאבא כמ"ש בבה"ז פ' תשא בענין עדות דקידוש החודש ומרע"ה שהי' מעצמות החכמה נק' עלי עין וע"כ ממשיך בהם שיהי' בחי' ראי' ע"ד איזהו חכם ורואה את הנולד מאין ליש וראיה זו והו"ע לאמר זה הדבר כדמסיק כי בחי' זה אינו שייך אלא ע"י ראי' וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקיטו זה כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן בפי' אעברה נא ואראה את הארץ עכ"ה).

(ו) וזהו לאמר זה הדבר פי' ענין זה היינו כי הנה כל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה פי' כה הוא בחי' מל' דאצ"י

שנקראת כה ויש בזה כמה טעמים הא' כי פי' כה ע"ד הפשוט היינו כמו ככה שהוא ענין כ"ף הדמיון בלבד שמדמה לומר כזה כך זה ואינו ענין עצם הדבר אלא רק הדמות בלבד מאותו העצם (הג"ה. וע' פ' פנחס דרנ"ח סע"א בענין כה' אלקינו בכל קראינו אליו דאות כ"ף דכהוי' רומז על כתר עליון שי"ל שנק' ג"כ בחי' כ"ף הדמיון לגבי אא"ס. עכ"ה) וכמו"כ כל הנביאים שנתנבאו בכה ואמרו כה אמר ה' היינו מפני שלא ראו עצם * הדבור העליון ע"ד פב"פ דיבר ה' דגבי מ"ת רק בחי' דמות הדבור העליון (הג"ה. ונק' אספקלריא שאינה מאירה כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר מצות נ"ח בש"א יום ראשון כו' כמו הרואה במראה הנק' שפיגע"ל שאין רואין מהות הדבר הנראה ועצמותו כמו ע"י אספה"מ כ"א רק דמות לבד נראה ע"י אספקלריא שא"מ כו' וע' זח"ג בלק קפ"ו א' גבי אספקלרי' דלעילא פי' רבינו נ"ע הטעם שז"א נק' אספה"מ לפי שמקבל המוחי' מאו"א והחכ' נק' אור אבל המל' שמקבלת המוחי' מז"א נק' אספקלריא שא"מ היינו לפי שמקבלת מהמדות ומהשכל שבמדות לא מהח"ב עצמן וכי' הרמ"ז שלפעים נק' המל' ג"כ אספקלריא המאירה היינו כשמקבלת ג"כ המוחין שלא ע"י ז"א אלא מאו"א עצמן דהיינו מנה"י דישו"ת והיינו כשהדבור מקבל ג"כ מהשכל עצמו שלא ע"י המדות כמ"ש מזה בלק"ת בד"ה והי' מדי חודש בחדשו ושם פ"ג ונת' שם שבחי' זו נמשך ע"י עסק התורה שהוא בחי' ודברי אשר שמתו בפיו וזהו"ע לאמר זה הדבר שיהי' הדבר מל' בבחי' זה שהוא אספה"מ והיינו ע"י עסק התו', עכ"ה) כמ"ש וביד הנביאים אדמה פי' גלוי אור אלקי לא בא להם מבחי' עצמיות כמו שהוא אלא שנתלבש בלבוש השגתם כ"א לפי מדריגתו וע"כ הי' הפשטת גשמיות בהכרח בכל הנביאים בשעה שנתנבא כידוע ולזה הטעם אמרו כה אמר ה' כו' והיינו הטעם ג"כ שבחי' מל' נק' כה לפי שהמל' נקראת ג"כ מראה דמות כבוד הוי' פי' הוי' הוא בחי' ז"א דאצי' ומראה דמות של כבוד הוי' היינו בחי' המל' שמתלבשת בביו"ע להחיות הבריאה יש מאין בבחי' נפרד שנק' יחו"ת שהוא רק בחי' דמות בלבד לגבי עצמיות האצי' כמ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותינו ועד"מ הצורה החקוקה בדבר הנבדל מן העצמות כמו הלוח והשעוה וכיוצא וכך למעלה בחי' צלם בדכורא ובחי' דמות בנוק' דז"א כמ"ש בזוהר וע"כ בחי' הדמות להוות הבריאה יש מאין הוא בחי' מסתיר לבחי' האצי' שנק' יחו"ע דשם אמרו דאיהו וחיהי חד כו' ולזה הטעם נק' המל' ג"כ כה להיותה רק בבחי' הדמות בכ"ף הדמיון דכה כנ"ל (הג"ה. ועיין בפרד"ס ערך דמיון וז"ל דמיון הוא המל' ונק' כן כאשר היא יושבת בכסא הכבוד כאשר נת' בשער אבי"ע פ"ג ואז כאשר היא כלולה מכל מראות ופרצופי הנביאים נק' דמיון ר"ל הנביאים הם נו"ה דאצי' שהם המשפיעים הנבואה למל' שע"י יקבל הנביא שלמטה נבואתו כ"כ בערך

שלא ראו עצם . . . ע"ד פב"פ : בכת"י ב' ; שלא ראו עצם מראה נבואתם בדבר ה' כמו שהוא ממש רק שאמרו בבחי' דמיון בלבד והוא באמרו כה אמר ה' כלומר בדוגמא זאת הי' דבר ה' ולא יוכלו לראות עצם דבר ה' כמו שהוא ממש כו' ע"ד פב"ס.

נבואה ובערך נביאי האמת וכן פי' הרשבי" ע"ה בתיקונים וז"ל ע"ש דכל
 פרצופין דנביאים בה רשימין ואיקרי דמיון והכוונה שמתגלים בה כל הענינים
 המתדמים בנביאי האמת נצח והוד עכ"ל, עוד כי דמות אדם הוא המל' כן פי'
 בתיקונים עכ"ל ובזח"ב משפטים דקכ"ב ע"א דמ"ש כמראה אדם ולא מראה
 אדם פי' התיקונים שז"א גק' כמראה אדם שהוא אריך ואינו אריך ממש
 וז"ש ולא מראה אדם עכ"ל לפ"ז ענין כ"ף הדמיון היינו ערך ז"א לגבי א"א
 כו' ואפ"ל לפ"ז שכמו המל' נק' רק כדמותינו לגבי ז"א כמו"כ ז"א לגבי אריך
 אנפין וע' בביאור ע"פ כי תשמע בקול בלקו"ת פ' ראה וע' במא"א אות ד'
 טל"ה דמיון נק' המל' ובי"ב שם מהזח"ג פנחס דרכ"ה זכפ' תצא דר"פ ובת"ז
 תיקון י"ח דכ"ז ותיקון ע' דקל"ב א' ובמא"א שם סל"ו דמות אדם הוא המל'
 דמות לתפארת הנק' אדם והי"נ הביא מהזח"א פ' נח דע"א ובת"ז תיקון ע'
 די"ד עו"ש במא"א דמות נק' מוחי' דאימא והם שייכים לנוק' לכן צלם לדכר
 דמות לנוק' וא"כ מוחי' אבא הם בחי' בצלמינו ומוחי' אימא נק' כדמותינו
 היינו לפי שהחכ' היא ראי' שרואה את עצם המהות ממש ובינה הוא שמיעה
 שע"י השמיעה אינו משיג רק הדמות ולא עצם המהות ולכן אינו דומה
 שמיעה לראי'. קיצור מההג"ה. דמיון ודמות הוא המל' דמות מבחי' ז"א
 הנק' אדם וכמ"כ נק' ז"א לגבי א"א גם בינה וחכ' שהם שמיעה וראי' נק'
 דמות וצלם. עכ"ה. והנה יש עוד טעמים במה שהמל' נק' כה והוא לפי
 שיש כ"ח אותיות במל' ונק' כח אד' ולכך נק' כה ועם ג' קוין שמקבלת
 מחג"ת דז"א הרי כ"ח (הג"ה). ענין כח אד' זהו מילוי המילוי שיש בו כ"ח
 אותיות ונת' במ"א. ועו"ל דהנה בוח"א ויצא דקנ"ו סע"ב ע"פ וישכב יש
 כ"ב אתון וכן ע"פ נגילה ונשמחה בך אמרו במדרש שה"ש בך בכ"ב אותיות
 התורה ועם הקול שכלול מג' בחי' אש מים רוח היינו מה שמקבלת מחג"ת
 דהיינו הקול מקור הדבור המלוּבש בכ"ב אותיות עולה בחשבון כ"ה ובמא"א
 כ' סי"ג פי' כ"ה היינו י"ג ת"ד וט"ס דז"א ונה"י גימט' כ"ה וע' מזה בוח"ג
 נשא קמ"ה סע"ב קמ"ו א' ובמק"מ שם פי' כ"ב אותיות וג' מוחי' חב"ד
 המלוּבשים בהאותיות הם כ"ה. עכ"ה. אך עיקר הטעם היינו מה שהוא בבחי'
 דמות כמ"ש מראה דמות כבוד הוי' וכנ"ל וזהו שארז"ל דכל הנביאים נתנבאו
 בכה דהיינו בחי' מל' שנק' כ"ה וכמ"ש בכללות הנבואה לנביאים במראה
 אליו אתוודע בחלום אדבר בו כו'. פי' מראה הוא מל' שנק' מראה דמות כו' כנ"ל,
 וזהו ההפרש בין משה לכל הנביאים שכולם נתנבאו בכה דהיינו בחי' מל'
 ומשה דז"א שנק' זה דהיינו בחי' גילוי עצם הדבר כמו שהוא בלתי בא
 בהתלבשות דמות כו' והיינו בחי' האצ"י דשם אמרו איהו וחייהו כו' ולכך
 אמר זה הדבר כו' כלומר זהו הדבר כמו שהוא בעצם וכמו לעתיד שכולם
 יאמרו הנה אלקינו זה קוינו לו כו'. אך זהו דרך כלל אבל בדרך פרט יש
 הפרש בין משה לכל הנביאים גם בשרש ומקור נבואתם איך שהוא בבחי'
 האצ"י דהנה שרש נביעת אור ושפע הנבואה לכל הנביאים באה מבחי' נו"ה
 דז"א שהן כלי ההשפעה בלבד ובחי' המוחי' דז"א כבר נעלם בהם בב' בחי'
 העלמות א' בחג"ת והב' חג"ת בנר"ה כו' (ועמ"ש בביאור ע"פ באתי לגני כו')

אבל גבואת משה נמשכה מבחי' שרש המוחין דז"א והוא מבחי' יסוד אבא ולכך כתיב במשה ותרא אותו כי טוב הוא והיינו בחי' ראי' דחכ' כמארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד כו' לפי שלא מסתיר לפניו כלל כל בחי' התלבשות והשתל' מעילה לעילה להיותו מקור הראשון ע"כ רואה הוא את הנולד יש מאין למטה כמו למעלה ממש בלתי חילוק מדריגות כלל משא"כ בבחי' המוחי' שבאים בהתלבשות במדות דאצי' (הג"ה). עמ"ש בהג"ה סעיף זה במ"ש על הזוהר בלק קפ"ו ובמ"ש בשם המא"א שמוחי אימא נק' דמות לגבי מוחי אבא. עכ"ה) ומשם יורד ונתלבש עוד כו' שם יש חילוק מדריגות וכל שהורד האור יותר למטה בהתלבשות יותר הוא מסתיר ומפריד כו' ולכך כל נביא לפום שער"ד במס"נ והפשטת הגשמיות כך ראה והשיג והיינו כמו יחזקאל ביצירה וישעי' בבריאה וכולם רק בבחי' נז"ה אלא יחזקאל בנו"ה דיצירה וישעי' בנו"ה דבריאה לפי ששרש כולם רק מבחי' נז"ה דז"א דאצי' אבל במשה כתיב לא כן עבדי משה פה אל פה אדבר בו כו' פי' בבחי' התגלות עצמות אור החכמה שבה שורה אא"ס בלתי התלבשות בדמות ומראה כו' והיינו בבחי' יסוד אבא שנק' זה הדבר ולזה הטעם לא הי' משה צריך להפשטת הגשמיות בשעה שנתנבא כמ"ש בזוהר ע"פ ושב אל המחנה שמיד שנתנבא שב אל המחנה לדבר צרכי צבור בלתי שינוי נראה כלל כו' (הג"ה). וכענין זה נת' במ"א ההפרש בין יוסף ובין אחיו השבטים שהם היו מבי"ע וכדי שיהי' מרכבה בחרו להם דבר שלא יטרידם לכן היו רועי צאן אבל יוסף שהי' מאצי' לכך גם שהי' מלך במצרים לא הי' זה מפסיקו כלל מהביטול התמידי כו'. עכ"ה) לפי שאין בחי' מסתיר לפניו מצד שרשו בבחי' אור אבא ולמטה הוא כמו למעלה בלתי חילוק מדריגה כלל להיות רואה את הנולד בבחי' ראי' דחכמה כו'. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות משה הוא בחי' אור אבא ומשם נמשך אל ראשי המטות שהוא בחי' מוחי' דז"א שמתלבשים ובאים בנו"ה לכל הנביאים להתנבאות בכה, אבל משה המשיך בראשי המטות להיות גם הם בבחי' ראי' דחכמה ולהיות גם הם מתנבאים בבחי' זה כנ"ל וזהו לאמר זה הדבר דהיינו כמו שהוא בעצם בלתי התלבשות כלל כנ"ל (הג"ה). והנה מבואר לעיל סוף אות ג' שענין נדרים לאסור דבר המותר שזוה"ע פרישות וחסידות וחסידה נק' שכונתא עלאה בינה שהוא בחי' למס"ג באחד שלמעלה מבחי' בכל נפשך ביטול היש כמ"ש בדי"ה שה"ש וכתוב חסידה ברושים ביתה ופי' בזוהר ויצא דקס"ג ע"א דר"ל בראשים ביתה ופי' בזו"מ כי המל' המרכבה שלה הם ההיכלות דבריאה שנק' מרכבתא תתאה אבל הבינה מרכבה שלה הם חג"ת דאצי' הנק' ראשים ולפמשי"כ בפ"י ראשי המטות שהם המוחי' של המדות דאצי' בבחי' זו הוא ביתה וזהו שבפ' נדרים נאמר וידבר משה אל ראשי המטות שהמשיך להם בחי' זו דחסידה בראשים ביתה כו'.

קיצור. ענין זה הדבר ענין שהנביאים נתנבאו בכה מל' נק' כ"ה ע"ש דמות וע"ש כ"ח משה בזה יחו"ע וגם בשרש הגבואה גבואת כל הנביאים שרשה ממוחי' דז"א ומשה מבחי' חכמה והמשיך בראשי המטות

גם בחי' זה ובהג"ה ענין כהוי' אלקינו ענין אספקלריא שא"מ ואספה"מ וענין דמיון וענין כמראה אדם דמות וצלם ג"כ בינה וחכ'. ענין כ"ה כ"ב אתון והקול. ענין מעלת משה על שאר הנביאים ע"ד מעלת יוסף על השבטים אלא משה המשיך גם בראשי המטות שהם השבטים בחי' זה והור"ע חסידה ברושים ביתה.

ז) זה הדבר אשר צוה ה' איש כי יפליא לנדור כו'. פי' לזה הוצרך משה להמשיך בראשי המטות שיאמרו בבחי' זה דוקא כי שרש ענין הנדרים מצד עצמם הרי הם רק בבחי' בינה בלבד דמינה דינין מתערין כו' בחי' שמאל דוחה אבל הפרת נדרים תלוי בחכם היינו בבחי' ימין מקרבת דחכ' דוקא היפך שרש בחי' הנדרים כו'. כי הנה הפרת הנדר היינו להתיר את האיסור ממש כי כמו איסור גמור נאסר דבר המותר ע"י הנדר והחכם מתיר לו האיסור וה"ז בחי' ימין מקרבת כמו דוגמת עליית המאכלים בשבת כנ"ל והיינו לפי ששרש החסדים באבא דוקא כנ"ל ומשם נמשך בחי' החסד לקרב ולהעלות גם לבחי' נוגה שנאסר בנדרים והוא כמו ענין לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שהתהפכות זאת היינו שנהפך גוף הדבר הרע להיות טוב כמו שיהופך גוף דבר המר ונעשה מתוק שזהו מ"ש לאהפכא מרירו למיתקא וזה ג"כ בהפרת הנדר שגוף דבר האיסור הותר וה"ז כמו הקרבן שעולה ע"ג המזבח ונתקרב להיות לריח ניחוח כו' וזה ההיפוך אי"א להיות כ"א ע"י בחי' החכ' דוקא מטעם הנ"ל בבחי' משה שנתנבא בבחי' זה שהוא בחי' אור החכמה הבא בלתי העלמה והלבשה כלל עד שהוא למטה כמו למעלה ממש בלתי חילוק מדריגות כלל לפי שאין בחי' מסתיר כלל לגבי בחי' ראי' דחכמה כנ"ל בפ"י איזהו חכם הרוואה את הנולד כו' ואוי גם בחי' הנדר שנאסר יכול לעלות למעלה מפני שלא יסתיר כלל בחי' הנוגה לגבי החכ' כי הנוגה נק' להט החרב המתהפכת ומתהפכת פעמים כולה לטוב מנחש למטה כו' ולפעמים בהיפוך אך עכ"פ בחי' ההתהפכות מן הקצה לקצה ממהות למהות יש בנוגה כמאמר לאהפכא מרירו למיתקא כנ"ל אך ע"י הנדר הוא בבחי' לאכפ"י לרע דנוגה להיות נדחה בשמאל דוחה בלבד ואמנם ע"י הפרת הנדר יתהפך הרע עצמו לטוב כענין שארז"ל בסליחה ומחילת עונות שהודונות עצמן נעשו כזכיות ומתרבה כח הזכות ע"י העונות אחר שגם הם נעשו כזכיות כידוע (הג"ה). אלא ששם היינו שגם הרע מג"ק מתהפך לטוב שזהו שזדונות נעשו כזכיות וזה צ"ל ע"י למעלה מהחכ' דהיינו מבחי' כתר שהוא עתיקא מל' דא"ס וכמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה שבלקו"ת פ' תצא בפ"י ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה אבל כאן שיתהפך בחי' ק"נ לקדושה זהו ע"י החכמה וכענין שבת ויוהכ"פ יום התשובה שגם הודונות יתהפכו לטוב לכן נק' שבת שבתון שלמעלה משבת כמ"ש בלק"ת שם ועמ"ש מענין שבת שבתון בדי"ה האזינו השמים דרוה"ר. עכ"ה) ואמנם אין זה ההיפוך יכול להיות רק ע"י החכם דוקא כי בחכמה דוקא אתברירו והוא הנק' יחיד מומחה דוקא שמתיר הנדר. פי' יחיד מומחה שעמד בנסיון דהיינו שכבר בא בנסיון ונתברר מכל סיג ופסולת עד שאין שום בחי' מסתיר לפניו

כלל (ועמ"ש בלק"ת פ' תזריע בד"ה אם בהרת קדמה בפ"י יחיד אני בנגעים ואהלות כו') וזהו מעין מדריגת משה שלא הי' צריך להפשטת הגשמיות מפני שלא הי' בחי' הגשמת עוה"ז מסתרת לו כלל כו' שזהו ע"י כח מ"ה דחכמה בחי' ראי' כנ"ל ובזה יש כח לקרב לנוגה לאהפכא מרירו למיתקא שזהו"ע התרת הנדר. וזהו זה הדבר אשר צוה בבחי' זה הדבר שהוא בבחי' ראי' דחכ' מדריגת משה עי"ז יוכל להיות התרת הנדרים ע"י החכם או האב לבתו ובעל לאשתו מיפר גדריהם והכל מטעם בחי' חכ' שבהם כידוע (כי שרש התרת הנדר דומה ממש לעליית המאכלים בשבת והכל מטעם א' כי שבת הוא בחי' מוחי' דאבא והחכם שרשו מאור אבא וכמו שאמרו בזוהר על רשב"י מאן קדוש הוי' כו' ות"ח ושבת שרש א' להם כידוע.

והנה לכאורה י"ל לפמ"ש לעיל אות ג' בענין הנדרים שעי"ז יבא למדת חסידות שהוא ג"כ למעלה אפילו מבחי' צדיק כמ"ש הרחו"ו בשע"ק ואפ"ל כי צדיק בינוני ורשע הם ג' בחי' בי"ע כי רשע בעשי' כמ"ש בפע"ח שער חג המצות בענין כנגד ארבעה בנים דברה תורה א' חכם באצי' כו' ואחד רשע בעשי' כו'. ולפי"ז צדיק בבריאה וכן רוב התנאים נשמתן מבריאה והיינו כי בעשי' הרע מרובה על הטוב ומעורבים זב"ז ובבריאה הטוב מרובה על הרע וגם אין מעורבים כו'. ובינוני ביצירה וחסיד י"ל באצי' ולכן חסיד מדת הוויתור כי באצי' לא יגורך רע כלל וגם כל האצי' גק' ע"ש עתיק יומין כמ"ש במ"א וא"כ קשיא טובא אם גם בבחי' שהוא מדריגה גבוה מאד שייך נדרים שהם פרישות ומילי דחסידותא מהו ענין התרת הנדר ע"י יחיד מומחה שצ"ל עוד בחי' גבוה יותר. אך הענין י"ל כי ג"כ בבחי' זו יש ב' מדריגות והוא מ"ש במ"א אות ח' ספ"ה חסיד גק' חכ' כו' כי החסד קו החכ' כו' חסידה גק' הבינה והחסד מרכבה אליה וזהו ברושים ביתה עכ"ל. וא"כ אף שהוא מתנהג בחסידות יש בו ב' בחי' הא' כשמקבל מבינה הנק' חסידה הב' כשמקבל מהחכ' הנק' חסיד וכמו שלגבי תשובה תשוב ה' עלאה יש ב' בחי' הנ"ל הא' מלמטלמ"ע ע"י התפלה בבחי' בכל מאדך אז הוא בבחי' בינה הב' כשנק' בעל תשובה דר"ל בעל ומשפיע לבחי' תשובה שהיא בינה והיינו ע"י עסק התורה וכמ"ש מזה בלק"ת פ' בלק סד"ה מה טובו והן הן ג"כ ב' המדרגות דחסידה שהיא בינה וחסיד שהוא חכמה כי חסידה היינו מלמטלמ"ע כענין כלה גאה וחסודה והיא בחי' כלה עילאה שנת' בד"ה שה"ש ועי"ז בא אח"כ ההמשכה מלמעלה בחי' חתן הקב"ה יושב ועוסק בתורה זה נק' חסיד וכמ"ש בזח"ג פ' פנחס דרכ"ב ע"ב בענין ולא ע"ה חסיד דאורייתא אתייהבת מסט' דימינא דקודב"ה דאיהו חסיד כו' איהו חסיד כו' כגון דוד דהוה מחבר ומאי הוה מחבר דאורייתא דלעילא הוה מחבר עם קב"ה כו' ואפ"ל כמ"ש בלק"ת בד"ה בהעלותך בפ"י ושמן ימינו יקרא שהוא חסד דא"א המתלבש בחכמה הנק' שמן כו' וזהו"ע חסיד והיינו כמ"ש בגמרא פ"ק דברכות ד"ד ע"א ע"פ כי חסיד אני שזה אמר דוד ע"י שהי' קם בחצות לילה כו' וע"י שידיו מלוכלכות בשפיר ובשליא כו' דהיינו עסק התורה כו' ולכן מבחי' בינה קו השמאל נמשך אתכפי' ופרישות כו' ומבחי'

חכמה חסיד לאיש חסידך ימין מקרבת נמשך אתהפכא חשוכא וז"ס התרת נדרים כו'.

ומעתה י"ל למה צריך להתרת נדרים שיתחרט דוקא וענין פתח חרטה חומר בעלמא הוא שהחכמים החמירו שימצא פתח להתחרט כמו אדעתא דהכי לא נדרנא כו' אבל באמת א"צ כלל לפתח חרטה, אלא גם כי עכשיו מתחרט ואינו רוצה בנדרו אעפ"י שמתחלה רצה בו ואינו מוצא פתח ג"כ יכול החכם להתיר לו עפ"י עיקר הדין כידוע. והענין הוא שהחרטה הוא עקירת הרצון שעוקר לרצון שרצה בנדרו כבר ע"י חרטה זאת וידוע שהרצון למעלה הוא בחי' כתר עליון שהוא שרש החכמה וכמ"ש והחכמה מאין תמצא מאין דכתיב, והיינו מ"ש וידבר משה שהמשיך מאור הכתר בחכמה ומשם המשיך בראשי המטות ג"כ בחי' זה כו' כנ"ל ואמנם הנה בהתרת הנדרים אעפ"י שעיקרם תלוי בכח החכ' כנ"ל אבל אין כח בחכ' לברר ולהעלות בימין מקרבת בלתי סיוע מלמעלה הימנה והוא אור הכתר שהוא שרש ומקור לחכמה כנ"ל ובהיות כן כאשר עדיין בחי' הרצון של האדם בדבר שגדר הרי מונע אור הרצה"ע ג"כ מלהאיר בח"ע וממילא אין כח בחכ' להעלות בימין מקרבת להתיר דבר שנאסר בנדר כו' ולזה הטעם הוצרך להיות החרטה על הנדר דהיינו רק עקירת הרצון שלא יתקשר ברצונו בדבר שנאסר לו שעיי"ז גם למעלה אור רצה"ע שלא נתלבש בנוגה כלל מאיר בח"ע בשלימות ההארה ואוי יש ממילא בכח החכ' לברר ולקרב לנוגה להיות אתהפכא ממיררו למיתקא שהוא ענין התרת הנדרים כו' וזהו כמו מחילת וסליחת העוונות עד שהודונות נעשו כוכיות כנ"ל שצריך ג"כ לתשובה עכ"פ שהוא עקירת הרצון כמו שאומרים הוידי ביוהכ"פ ומתחרטים ואח"כ אומרים סלת לנו כו' לפי שגם ענין הסליחה אשר הוא בא מאורות י"ג ת"ד אל רחום כו' גם כן הוא בא מכח הארת הכתר דוקא שאז ממילא ימין דחכ' מקרבת כמו שאומרי' וימינך פשוטה לקבל שבים כו' וכך הוא בחי' החרטת בענין התרת הנדרים ממש.

וידבר משה אל ראשי המטות כו' איש כי ידור כו' לא יחל דברו כו'. וארז"ל בילקוט ישראל וכמארז"ל כל מה שהוא נידר ונידב מקבלין מהם ולמה אינם בכל יחל גם י"ל ממארז"ל בגמ' הוא בכל יחל אבל אחרים מוחלין והר"ע הפרת והתרת נדרים שיחיד מומחה או ג' הדיוטות מתירין לו הנדר ולמדו רז"ל ממה שנאמר פ' נדרים אל ראשי המטות כו' ולכן ארז"ל היתר נדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו כו' שאינו כתוב

בתורה כלל והנה ארז"ל איש כי ידור גדר כו' עד שידור בדבר הנדור כגון שיאמר הרי עלי בשר זה או ככר זה כעולה או שיאמר קונם כו' שקונם הוא לשון קרבן משא"כ כשמתפיש בדבר האסור כגון שאמר הרי עלי כבשר חזיר אינו כלום והטעם שהרי הבשר או הככר הוא היתר ואינו בשר חזיר ולפי"ז י"ל למה כשאמר כעולה ושלמים מתפיש הרי הככר והבשר אינו עולה ושלמים וגם י"ל גוף הדבר איך ע"י דבור האדם שאומר הרי עלי כעולה יאסר הככר והבשר כעולה שהנדרים חמורים מאד וכאמת היתר הוא. גם י"ל בקרבנות כשהי' מביא חטאת או עולה הי' צ"ל בדבור להקדישו בפה הרי זו חטאת או הרי זו עולה ולכאורה המכוון מהקרבתו להקריב על המזבח ולמה צריך לו לומר בדבור קודם הי"ז חטאת גם י"ל גוף ענין הקרבנות אם האדם חטא לכאורה הי' צריך לתקן חטאיו ע"י סיגופים ותשובה ומהו השייכות כשמקריב בהמה מתכפר חטאיו של האדם אך הנה כתיב אחור וקדם צרתני וארז"ל אחור למע"ב שביום ג' תדשא הארץ דשא כו' ואח"כ תוצא הארץ נפש חי' בהמה ורמש כו' ולבסוף נברא האדם וארז"ל אפילו יתוש שהיא ברי' קלה פחותה מכניס ואינו מוציא קדמך וקדם למע"ב שהאדם הוא מובחר הנבראים שיש לו נפש המושכלת והמדברת וכמארז"ל חביב אדם שנברא בצלם אלקים כו' והולך בקומה זקופה מעלה ומטה ראש ורגל משא"כ בבהמה ראשה וגופה שוין בקומה. והענין כי אנו רואים שהאדם מקבל חיות מדצ"ח וכמו שא' ר"ג עד דלא אכילנא בשרא דתורא לא צלילנא דעתאי. ודצ"ח א"צ להאדם כלל, ולמה לא נברא האדם שלא יצטרך למזון וכמו שיהי' בעוה"ב כמארז"ל עוה"ב אין בו לא אכילה כו' וכמו משרע"ה כשהי' בהר לחם לא אכל כו' ובאליהו כתיב ג"כ וילך בכח אכילה ההיא מ' יום כו' והגם שכתוב לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' כו' והפי' שמוצא פי הוי' שמלוּבש ומחי' את הלחם הוא המחי' את האדם אך באדם יש ג"כ מוצא פי הוי' כמ"ש נעשה אדם בצלמינו כו' אך הענין ידוע שיש עולם התהו כמ"ש והארץ היתה תהו כו' ועולם התיקון שהוא בחי' אדם והוא מ"ש ועל דמות הכסא כמראה אדם כו' ועולם התהו למעלה מעולם התיקון כמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו כו' לפני מלך מלך לבני"י כו' והוא בחי' ז' מלכין קדמאין דתהו שהי' בהן שבה"כ ונפלו למטה בבי"ע ובגמ' ובמדרש יש ג"כ רמז ע"ז כמארז"ל ע"פ דבר ציוה לאלף דור שקאי על התורה שניתנה לכ"ו דורות אלא אלף דור עלו במח' להבראות ותתקע"ד דורות נימוחו ואיך שייך דורות קודם בריאת העולם אלא הפי' שנבראו ברוחניות נשמות ומלאכים ולא נתקיימו לבא להברא בגשמיות שזהו פי' נימוחו וכמארז"ל בורא עולמות ומחריבן דין הניין לי ודין לא הניין לי כו' והיינו בחי' עולם התהו שהי' בהן שבה"כ ונפלו למטה בבי"ע וענין שבה"כ יובן כמו שבמרכבה עליונה פני ארי' אל הימין הוא למעלה במדריגות פני שור שבשמאל למטה ארי' הוא חי' טמאה ושור בהמה טהורה וראוי להקריב על המזבח שההבדל רב ביניהן כמ"ש והבדלתי לכם בין הטמא לטהור כו' אך הענין היא הנותנת מפני שפני ארי' בשרשו למעלה במדריגה כשירד ונפל

למטה נפל בתחתית המדריגה ברע בג' קליפות הטמאות לגמרי עד"מ כשנופל אבן לבינה מחומה מה שהלבינה גבוה בחומה יותר כשנופלת למטה נופלת למרחוק יותר משא"כ כשנופלת לבינה בתחתית החומה נופלת סמוך לחומה כמ"כ יובן הנמשל מפני ששרש פני ארי' אל הימין גבוה כשנפל למטה הוא למטה ח"י טמאה ופני שור שמהשמאל כשנפל למטה הוא בהמה טהורה בנוגה שיש בה טו"ר ויובן עוד ממה שאנו רואים שהקליפה קדמה לפרי והקש והתבן צומחים קודם להפרי והוא מטעם הנ"ל ששרשם מעולם התהו שנפל בשבה"כ שקדם לעולם התיקון וגם יובן מארז"ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא שהפ"י שבכדי שיהי' גילוי אוא"ס ב"ה בעולמות שהוא והדר נהורא צ"ל מקודם צמצום ומקו"פ כמ"ש בע"ח והוא כמ"ש ישת חשך סתרו שלמעלה מהאור כי התורה נק' ותורה אור שהוא בחי' ח"ע וישת חשך סתרו הוא כתר עליון שלמעלה מח"ע ונק' חשך שלמעלה מההשגה כו' ולמטה אנו רואים ויהי ערב ויהי בקר שהחושך דלילה הוא למטה במדריגה מהאור דיום והכל מטעם הנ"ל מה שגבוה בשרשה כשירד ונפל למטה הוא למטה בתחתונת המדריגה ולכן כל העבודה למטה לאהפכא חשיכא לנהורא שע"י שמהפכים חושך לאור ממשיך ומעורר למעלה שיהי' מגלה עמוקות מני חושך ויתרון אור מתוך החושך שבחי' ישת חשך סתרו יאיר בגילוי בעולמות ועד"ז יובן ענין דצ"ח הגם שהן למטה במדריגה מהאדם אך בשרשם הם מעולם התהו שקדם לעולם התיקון ולכן בעש"מ קדמו בבריאה כי המאמרות הן כסדרן מלמעלמ"ט והאדם אחר למע"ב ולכן יש כח בדצ"ח להחיות את האדם כי החיות שמלוכב בדצ"ח הוא מעולם התהו רבוי האור והחיות וזהו כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם דלעילא בחי' עולם התיקון שמקבל ממקורו מוצא פי הוי' רבוי אורות דתהו כו' ולכן אנו רואים שבמאכלים ופירות יש בהן תענוג ומתיקות יותר מבאדם מפני שרש התהוותן שנפלו בשבה"כ מעולם התענוג שהוא מדריגה גבוה כמ"ש אז תתענג על הוי' אך אעפ"כ יש בחי' באדם שהוא קדם למע"ב כמו שאנו רואים שהאדם הוא מובחר הנבראים וכמארז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה כו' והענין כי בכל העולם לא נמצא רק ד' בחי' דצח"מ והן נגד ד' עולמות אבי"ע דומם הוא עולם העשי' וצומח הוא נגד עולם היצי' עולם המלאכים שנק' צומח כמ"ש אז ירגנו כל עצי היער לפני הוי' וקאי על המלאכים עולם היצי' שנק' יערי כו' וחי' הוא נגד עולם הבריאה בחי' מרכבה פני ארי' פני שור כו' ואדם הוא נגד עולם האצי' שנק' בחי' אדם כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו', וכשם שאין ערוך בי"ע נגד עולם אצי' שהוא בחי' אלקות איהו וחייהו וגרמוהי חד ועולמות בי"ע הן נבראי' בע"ג מאין ליש כו' וכמו"כ בעוה"ז אין ערוך דצ"ח נגד האדם.

ב) והענין כמ"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וי"ל כפל לשון בצלמינו כדמותינו. אך ידוע שהוא בחי' יחודי ויחודות והוא כמו ההפרש בין אחד לועד שועד הוא בחילופי אותו אחד כי פ"י אחד הגם שה' מורה על ז' רקיעים וארץ וד'

על ד' רוחות העולם אעפ"כ בטלים לא' אלופו של עולם והוא הוי' אחד פי' יחיד ומיוחד כמו קודם הבריאה אני הוי' לא שניתי קודם שנבה"ע ואחר שנבה"ע בשהו כי גם מקור החיות והאור דא"ס ב"ה המדות ומחי' כל השתלשלות העולמות היא הארה בעלמא מא"ס ב"ה הבטל במציאותו במהר"ע ית' כביטול זיו השמש בשמש כמ"ש במ"א וכלא וכאין חשיבי קמי' ית' ולכן כשמאיר בגילוי בחי' או"א"ס כמו שהוא מקמי' ית' נק' בחי' יחו"ע שאין שם יש ותופס מקום כלל ומהתבוננות זו דהוי' אחד נמשך בנפש למס"ג באחד ועמך לא חפצתי כ"א ליכלל בביטול למהו"ע ית' ובחי' יחו"ת הוא בשכמל"ו בחי' מלכותך מכ"ע מקור דבי"ע ואין מלך בלא עם נפרדים ושיהי' בביטול היש כו' והוא בחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע שתופס מקום הנבראים דבי"ע שהם בע"ג ויש רק שהם בביטול לאלקותו וצבא השמים לך משתחווים ושרפים חיות ואופנים אומרים קדוש וברוך כו' ונמשך מזה בנפש האהבה והתשוקה שיהי' גילוי אלקות בנפשו בכל לבבך ובכל נפשך כו' שהאהבה הוא עדיין יש מי שאוהב כו' והוא בחי' בצלמינו כדמותינו שיש באדם והיינו כשנקבע בנפשו בביטול דיחו"ע שאני הוי' לא שניתי כי העולמות כלא וכאין כמו קודם שנבה"ע והוא בחי' למס"ג באחד זהו בחי' בצלמינו בנפש וכשנקבע בנפש ביטול דיחו"ת ביטול היש דנבראים דבי"ע לגבי אא"ס ב"ה והיא האהבה והתשוקה שיהי' גילוי אלקות בלבושי הנפש כו' הוא בחי' כדמותינו והוא בחי' ברכה שהברכות תיקנו סנהדרין עיני העדה שנמשך ע"י מאה ברכות בחי' ראי' בנפש לאלקות והוא בחי' בצלמינו ובחי' הודאה נמשך מבחי' שמיעה השגה באלקות והודאה מרחוק כמארו"ל גבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' ומי שאין לו בחי' הודאה ג"כ ארוז"ל נעשה שדרתו נחש השתל' הקליפות והודאה בחי' כדמותינו ולכן מבחי' זו שהאדם הוא בצלמינו כדמותינו נק' קדם למע"ב שאין בחי' זו בכל בחי' דצ"ח ולכן נאמר עליו וירדו בדגת הים ובעוף השמים שמושל על הנבראים דבי"ע שנק' ים ויבשה מפני שנק' קדם בצלמינו כו' ולכן בכח האדם להעלות דצ"ח שיהיו נכללים ג"כ בביטול לאלקות ע"י אכילתו מדצ"ח כי לכאורה זהו עולה ששוחטין בהמה לאכילה לאדם אך באמת זהו עלי' להבהמה כי המאכל מתהפך לדב ובשר האדם ובכח האכילה מתפלל ולומד תורה שהוא בחי' בצלמינו כדמותינו נמצא הוא עלי' לבהמה שנעשה בחי' אדם ועי"ז גורם למעלה שבחי' בי"ע שהוא דצ"ח בכללות העולמות ובחי' מל' מקור הנבראים דבי"ע הוא שם ב"ן גימט' בהמה יהיו נכללים בביטול דיחו"ע דאצי' שנק' אדם גימט' מ"ה כמראה אדם כו' שבחי' בהמה דבי"ע יהיו נעשה בחי' אדם שיהי' בהן התגלות אלקות כמו בעולם האצי' והוא בחי' מ"ה המברר בין הן ניצוצות דעולם התהו שנפלו בבי"ע שיהיו נכללים בעולם התיקון דבחי' אדם דאצי' אך גם זה אמת ששרש הדצ"ח הוא מעולם התהו שלמעלה מאדם דתיקון ולכן האדם מקבל חיות מדצ"ח והוא אחר שנתבררו הדצ"ח מנפילתן משבה"כ למטה ונכללים בביטול דיחו"ע בחי' שם מ"ה דאצי' עולין לשרשן בחי' שם ס"ג דעולם התהו וממשיכין תוס' אורות חיות מבחי'

אורות דתהו בבחי' כלים דתיקון והו"ע כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם דלעילא כו' שממשיכין תוס' אורות בבחי' אדם דתיקון ולגבי בחי' זו נק' האדם אחור למע"ב אך לגבי ביי"ע נק' קדם למע"ב מפני שהוא בצלמינו כדמותינו בחי' אדם דתיקון והוא המברר ביי"ע שנק' דצ"ח להעלותן לשרשן כנ"ל ושניהם אמת שנק' אחור וקדם צרתני אך כ"ז כשהאדם הוא בצלמינו כדמותינו שצלם אלקים הוא אצלו בשלימות אך אם פגם ע"י ביטול מ"ע וכ"ש ע"י ל"ת שנפגם צלם האלקים וכמארז"ל אין חיה רעה שולט באדם אא"כ נדמה לה כבהמה שנאמר נמשל כבהמות נדמו כו' וא"כ הוא להיפוך שהאדם נעשה בהמה וזהו שדניאל ניצול בגוב אריות שלא עשו לו מאומה מפני שעליו הי' צלם אלקים בשלימות וע"ז כתיב בתורה ומוראכם וחתכם יהי' על כל חיות השדה כו' ורדו בדגת הים וכו' ובכל חיה כו' משא"כ כשנפגם צלם אלקים שבאדם ע"י פגמים ונמשל כבהמות נדמו אך ע"ז בא העצה בתורה להקריב קרבן. והענין כי ארז"ל בילקוט תהלים ע"פ טוב וישר ה' שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר אמרה חטאים תרדף רעה שאלו לנבואה אמרה תמות שאלו לתורה אמרה יביא אשם ויתכפר שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר וי"ל שאלו לחכמה ג"כ הכוונה חכמת אלקות ומה ההפרש בין חכ' לתורה ולמה התורה אמרה יביא אשם כו'. אך כללות כל התורה הוא יחוד והתחברות אלקות בעולמות וכמארז"ל קודם מ"ת נאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א וע"י מ"ת וירד ה' על הר סיני כו' ואל משה אמר עלה אל ה' כו' פי' שע"י התורה הוא יחוד והתחברות אלקות בעולמות והו"ע קרבן להוי' קרבן לשון קירוב שנעשה קרוב לה' והענין כי הקרבן מבהמה ע"י ארי' דאכיל קרבנין העלי' לשרשה פני שור שבמרכבה ועי"ז והחיות נושאות הכסא ועל הכסא כמראה אדם הוא ציור קוין בחי' ממכ"ע העלי' לבחי' אא"ס כי לא אדם הוא והוא בחי' סוכ"ע והו"ע ריח ניחוח להוי' ריח העלאה ניחוח הוא המשכה תוס' אורות בשם הוי' מבחי' סוכ"ע והכל ע"י קרבן בהמה כנ"ל ששרשם דצ"ח הוא מבחי' עולם התהו שלמעלה מאדם דתיקון והו"ע יחי' האדם דלעילא תהו קרבן להוי' לשון קירוב התקשרות והתחברות אוא"ס בעולמות ועי"ז מכפר על חטאיו של האדם כי ע"י המשכת תוס' אוא"ס ב"ה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע ממלא כל הפגמים שפגם ברמ"ח אברים דמלכא ע"י ביטול מ"ע ול"ת והתורה אמרה יביא אשם ויתכפר אבל שאלו לחכמה כו' הוא חכמה שבמע"ב כמ"ש כולם בחכ' עשית כו' ה' בחכמה יסד ארץ כו' וע"פ חכמה שבמע"ב א"א לתקן ולכפר וכו' שקודם מ"ת לא הי' חיבור וקשר שע"י אתעדל"ת ימשיכו מלמעלה מצלה מאוא"ס ב"ה רק ע"י התורה שהוא יחוד אלקות בעולמות המשכת תוס' אורות אמרה יביא אשם ויתכפר. אך קודם שהקריב קרבן הי' צריך לומר בדבור להקדישו בפה הרי זו חטאת או עולה והטעם לזה הגם שעיקר הקרבן הי' ע"י הבהמה ששרשה למעלה מהאדם והוא בבחי' עולם התהו שקדם לתיקון עכ"ז הבהמה למטה היא בנוגה מעורבת טו"ר. ושתוכל להתעלות לשרשה שבמרכבה הוא ע"י האדם שנק' קדם בצלמינו כדמותינו וכנ"ל

שהעלאת דצ"ח הוא ע"י האדם המברר כו' ואע"פ שחטא ישראל הוא וגם בשעת הקרבן הי' צ"ל וידוי תשובה כמ"ש והתודו כו' ולכן ע"י דבור האדם שהוא בצלמינו כדמותינו הי' חטאת כו' ע"י הבל הדבור ממשיך על הבהמה אור מקיף ושתוכל לצאת מנוגה ולהתעלות לשרשה שבמרכבה הוא ע"י ארי' דאכיל קרבנין ולכן הי' צריך האדם לומר בדבור הי' חטאת או הי' עולה להקדישו בפה וכנ"ל שדיבור האדם הוא מושל על דצ"ח כמ"ש ורדו בדגת הים כו' ובבהמה כו'.

ג) ועתה יובן ענין נדרים כי הנה נדרים סייג לפרישות כי המכוון מהגדר שמתירא ופורש מהדבר שנודר ממנו שיגשם אותו ויורידנו להטות מאחרי ה' כמ"ש שמנת עבית כשית כו' לכן מעלה המאכל באופן אחר והיינו שבאמת שרשו של המאכל מדצ"ח הוא מעולם התהו שלמעלה מהאדם דתיקון אלא שנפל בשבחה"כ למטה ולכן ע"י הנדר מתעלה המאכל לשרשו והיינו כמארז"ל כל הנודר כאילו נודר בחיי המלך היינו חיים עליונים מבחי' סוכ"ע בחי' מקיפים דבינה והכח לזה הוא ג"כ ע"י דבור האדם בצלמינו כדמותינו ומהבל הדבור ממשיך אור מקיף על הדבר הנודר ומעלהו לשרשו כנ"ל ולכן ארז"ל ישראל בבל יחל ואין נכרי בבל יחל כי אינם בצלמינו כדמותינו ואין להם כח בדבור להעלות דצ"ח לשרשם כלל. וזהו ג"כ מארז"ל עד שידור בדבר הנודר כגון הרי עלי כעולה ושלמים פי' שמקדישו בפה כדוגמת הקרבן שמקדישו ומעלהו לשרשו מוצא פי הוי' דעולם התהו ע"י הבל הדבור שממשיך עליו אור מקיף משא"כ כשמתפיס בדבר האסור הרי עלי כבשר חזיר שמשפיל להמאכל למטה בג"ק הטמאות ובאמת היתר הוא המאכל מנוגה ויכול לעלות לשרשו לקדושה ליכלל בביטול לאלקות לכן אין כח בדבור האדם להשפיל הדבר הנודר למטה ואינו מתפיס כלל וזהו וידבר משה אל ראשי המטות כו' מטות לשון מטה כלפי חסד כי היצ"ט שרשו מחסד והיצה"ר שרשו מקו השמאל בחי' גבורה וי"ב שבטים הם ששה מדות עליונות שהן כפליים ב' ויין י"ב ג"א המטים כלפי חסד וראשי המטות הן בחי' מוחין השייך למדות ומקבלים מבחי' משה ונחנו מה בחי' ח"ע לאמר זה הדבר פי' כל הנביאים מחנבאים בכה כדמותינו כמ"ש וביד הנביאים אדמה כו' ומשה נתנבא בזה בחי' בצלמינו יחור"ע ופי' לאמר זה הדבר שהדיבור בתורה יהי' גלוי זה יחור"ע בצלמינו דבר ה' כמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך כו' הוא הנמשך מבחי' משה ח"ע כידוע שהדיבור שרשו מח"ע עד"מ התינוק אינו יכול לדבר עד שיושלם מוחין דיניקה לכן בנדרים שע"י הדבור מקדיש ומעלה הדברים לשרשן הכח הדבור לאמור זה הדבר נמשך מבחי' משה כמ"ש משה ידבר כו' וזהו שנא' בפ' נדרים וידבר משה אל ראשי המטות כו' ורז"ל למדו מזה התרת נדרים שיחיד מומחה או ג' הדייטות מתירין הנדר הגם דהנדרים הוא בחי' גבוה שע"י דבור האדם מעלה המאכל לשרשו מוצא פי הוי' אך שממשיך עליו אור מקיף לבד בחיצוניות והמאכל עצמו בפנימיות נשאר למטה בגשמיותו והוא בחי' שמאל דוחה שדוחה המאכל מפני שמתירא שלא יגשם אותו ויורידנו

בגשמיות כנ"ל משא"כ באכילתו המאכל לש"ש כמו בשבת שמצוה לענגו בבשר כו' וכן בקרבנות שהבהמה עצמה נכלל באש שלמעלה לריח ניחוח כו' הוא בחי' ימין מקרבת המאכל שהמאכל עצמו נכלל בביטול לאלקות והוא כמו ההפרש בין אתכפיא ואתהפכא שבחי' אתכפיא שדוחה הרע אך הרע הוא יש עדיין בתקפו משא"כ אתהפכא שנתהפך הרע עצמו לטיב והוא ג"כ ההפרש בין תפילה לתורה שע"י הלכות התורה כשר ופסול טמא טהור הוא בחי' בחכ' אתברירו שלמעלה מבירור שבתפילה בחי' בינה השגות אלקות דחי הרע כו' והוא ההפרש בין הנדרי' כאלו נודר בחיי המלך בחי' בינה ובין התרת נדרים ע"י יחיד מומחה הוא בחי' בחכ' אתברירו שהמאכל נתברר בפנימיותו לעלות לקדושה ליכלל באלקות כנ"ל והו"ע מארו"ל היתר נדרים פורחין באויר כו' פי' אויר אור יו"ד דח"ע שע"פ יחיד מומחה ח"ע שמקבל ממה שלכן נאמר פ' נדרים וידבר משה אל ראשי כו' יוכל להתיר הנדר בחי' בחכ' אתברירו בפנימיות האור כו' ובוה יובן אם יכולין להתיר הנדר למה נצרך לדור ואח"כ להתיר הנדר אך התרת נדרים הוא בחי' אתהפכא וא"א להגיע לזה עד שיהי' מקודם בחי' אתכפיא והוא נדרים סיג לפרישות בחי' אתכפי' ואח"כ התרת הנדר בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ומחמת שהגדרים הוא בחי' גבוה כאלו נודר בחי' המלך לכן עכשיו שנתמעטו הלבכות צ"ל בלי נדר.

בס"ד פ' מטות, הגהות למ"ש בלק"ת.

ואשה כי תדור נדר לה' כו' בנעוריה כו'. ואשה היא כנסי' שהיא מקור כל נש"י לכן טעמו זקף גדול שזהו מורה שבחי' ואשה הנזכר בכתוב הוא מקום ומדריגה גבוה מאוד (וכדפי' בוח"ג דקצ"א ע"ב ע"פ וה' הולך לפניהם יומם כו' זקיף טעמא לעילא, והיינו לפי שהי' אז עליי' כנסי' שהוא המל' שהיתה עד עתה עמם בגלות מצרים כמארו"ל גלו למצרים שכינה עמהם ועכשיו בצאתם ממצרים אזלת בזקיפו דרישא בבחי' עלי' היפוך מענין קלני מראשי כו' נמצא זקף גדול מורה על עלי' המל' וע"ש שהוא הפסק ענין וכמ"ש ג"כ במ"א בענין ופניהם וכנפיהם דיחזקאל כנו' בסידור שער השבועות ע"ש), והיינו כמארו"ל ישראל עלו במחשבה וכ' הוי' בחכ' יסד ארץ אבא יסד ברתא ולכן גק' כנסי' אשה כדכ' ביום ההוא תקראי לי אישי וצ"ל למה דוקא ביום ההוא ולא עכשיו (דהא גם עכשיו גק' אשה כנ"ל בפ"י ואשה כי תדור נדר כו', וא"כ למה דוקא לע"ל תקראי לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי ומהו מעלת בחי' אישי יותר מבחי' בעלי), דהנה

שלושה גאולות הן. גאולה ראשונה בחי' חסד בזכות אברהם גאולה שני' בזכות יצחק ולכן לא היתה גאולה שלימה (כי יצחק בחי' דין כנודע) גאולה שלישית בזכות יעקב שהוא בחי' מדת אמת כדכ' תתן אמת ליעקב ולכן הוא יהי' גאולה אמיתית ושמחה שאין אחריה עוד תוגה וצער ח"ו. והנה התו' נק' אמת כמ"ש תורת אמת היתה בפיהו וכ' קרוב הוי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה ולכן ארז"ל אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות שנאמר גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם שלפי שגאולה זו הוא מבחי' אמת מדתו של יעקב לכך הוא דוקא בזכות המשניות שהתורה נק' אמת כנ"ל. ולהבין למה דוקא מדת יעקב הוא שנק' אמת וכי בחי' אהבה ויראה שהם מדות ומדריגות אברהם ויצחק אינם אמת ח"ו. גם מהו מדת יעקב באדם.

(נת' ענין ואשה בוקף גדול מורה בחי' מל' ששרשה גבוה כי אבא יסד ברתא וענין ביום ההוא תקראי לי אישי לפי שיהי' הגאולה מבחי' אמת מדתו של יעקב).

(ב) ויובן ע"פ מ"ש הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה כו' פי' נפשי הוא ניצוץ אלקות שבכאו"א שיש לו בו בחי' אהבה לדבקה בו אף שאינו מרגיש כלל זהו מחמת שהנפש היא בבחי' גלות אצלו בתוך הגוף ונה"ב וכמארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם שמחמת גלות זה האהבה היא מוסתרת ואינה בהתגלות אבל מ"מ ישנה ונמצאת בכאו"א והוא בחי' אהבה הטבעית בחי' אהבת הבן אל האב (שאוהבו בטבע מפני שנלקח ממנו וכך הוא ענין בחי' אהבה זו כנו' בלקי"א פמ"ד כי הוא אכינו האמיתי ומקור חיינו כו') והנה אהבת הבן אל האב אינה ברשפי אש כי ברא כרעא דאבוה הוא שהוא דבר בפ"ע. וזהו ענין הגידה לי שאהבה נפשי פי' הגידה לי ל' המשכה כמו נהר דינור דנגיד ונפיק כו' וכך הוא בקשת כנס"י שיומשך ויתגלה בה אהבה זו שהיא מסותרת בגלות וכמ"ש משכני אחריך נרוצה פי' משכני ע"י אתעדל"ע מלמעלמ"ט ועי"ז אח"כ אחריך נרוצה כו'.

(הגה"ה. ופי' וענין גילוי אה' זה יובן מענין גילוי האה' דבחי' נפשי אויתיך הנו' בלקי"א שם ע"ש שב' בחי' אה' אלו דבחי' נפשי אויתיך ואה' הבן אל האב שניהם הם בחי' אה' המסותרת דהנה בכל אדם יש ב' בחי' חיים ותענוג התענוג הוא ממה שחוץ לגופו דהיינו מכל מאכל אשר יאכל או איזה דבר חכ' שמשגיג מה שלא הי' מושיג עד הנה משא"כ החיים אשר בקרבו הוא חיותו וקיומו העצמי ואינו מרגיש תענוג ממנו אבל באמת הנה בחי' החיים גדלה וגבהה מעלתה מבחי' התענוג כי בלתי החיים לא הי' יכול להשיג שום תענוג שהרי החיים הוא חיות כל הדברים הנמצאים בעולם אחר התהוותן מאין ליש וחיותן וקיומן בעולם הוא הגורם להיות מתענג מהם וגם בלתי החיות שלו לא הי' יכול לקבל תענוג וגם נראה בחוש שתענוג החיים הוא גדול משאר כל התענוגי' דהנה זה כל האדם

כל אשר לו יתן בעד חיי נפשו ואם היו נותנים לו כל התענוגי שבעולם באופן שימות אח"ז בודאי לא הי' רוצה ואדרבה יקבל עליו יסורים קשים כמו ליקח רפואות מרים בכדי להשאר בחיים מזה נראה בעליל שתענוג החיים גדול מכל התענוגים שבעולם כי אם לא יהי' לו חיים מי יקבל התענוג ואעפ"כ בהרגשת החושי' אינו מרגיש טעם ותענוג מן החיים ובהודמן שישג הדברים הנאהבים והנעימים אצלו מה שחוץ לגופו מקבל ממנו תענוג גדול וכ"ז הוא מפני שתענוג תמידי אינו תענוג ובתחלת התהוותו בעולם לא הי' בר דעת לקבל תענוג ועכשיו הוא תענוג תמידי אך כשלפעמים יתיאש מן החיים מחמת חולי כבוד ר"ל אז כשאח"כ שבה נפשו אליו מקבל תענוג יותר גדול מכל התענוגי שבעולם ונרגש תענוג זה רק שאח"כ מתיישן התענוג מחמת שהוא תענוג תמידי כו' וזהו שכתב בלק"א פ' מ"ד בענין ביאור מהות האהבה דבחי' נפשי אויתך שהוא כאדם המתאוה לחיי נפשו וכשהוא חלש ומעונה מתאוה שתשוב נפשו אליו כו' ע"ש כי אז נרגש האהבה לבחי' החיים מחמת המנגד כו', וכך צ"ל האהבה לא"ס ב"ה חיי החיים כשיתבונן איך שהקב"ה מחי' ומתווה את כל העולמות מאין ליש תמיד בכל רגע ממש ולכן לא יהי' נחשב לו לתענוג תמידי מאחר שבכל רגע מחי' ומהוה אותו מאין ליש הרי א"כ לא שייך כלל שיתיישן הדבר מחמת שהוא תענוג תמידי אלא בכל יום יהי' בעיניך כחדשים ממש כיון שצ"ל התחדשות החיות ממש מאין ליש בכל רגע וה"ז כמשל הרגשת התענוג מן החיים כשהוא חלש ומעונה כו' שאין זה תענוג תמידי כלל וכל התענוגים שם בטלים אצלו נגד התענוג הזה לדבק א"ע תמיד ושלא להפרד מן חיי החיים וכמ"ש ובחרת בחיים כי הוא חייך ולדבקה בו וזהו"ע גילוי בחי' אה' דנפשי אויתך הנז' בלק"א פ' מ"ד משא"כ כשהוא תענוג תמידי היא אה' המוסתרת ולא זו הדרך ישכון בה אור האמת והאמונה אלא צריך להביא לבחי' גילוי ע"י ההתבוננות הנז' וכך עד"ז יובן ג"כ ענין גילוי האה' דבחי' אהבת הבן אל האב שכשהבן הוא עם האב תמיד אינו נרגש התענוג והאהבה מחמת שהוא תענוג תמידי אבל כשנתרחק הבן מהאב תגדל האהבה כו' אך בבחי' אה' הבן אל האב יש בו ב' בחי' יש בן שיכול למס"נ בשביל אהבת אביו וזהו ענין דרחים לי' יתיר מגרמי' ונפשי' שבלק"א שם פמ"ד ויש בן שאין לו מס"נ על אביו וגם אינו מחוייב ע"פ הדין ואבדתו קודמת לאבדת אביו כו' וזהו מחמת שהוא נהי' דבר בפ"ע אך הנשמה לגבי הקב"ה אינו כן רק כולא חד ואינה נפרדת ממנו ית' כלל לכן מוכרח להיות לה אה' אפי' בכל לבבך ובכל נפשך ממש במס"נ וזהו האה' שהיא מחמת שהוי' אלקינו הוא אבינו ממש ונק' בנים למקום שבכאו"א מישראל יש בחי' אהבה זו אך האהבה היא מוסתרת כו' וע"ז נאמר הגידה לי שאהבה נפשי להמשיך לו גילוי אור האהבה זו שהוא אהבת הבן אל האב. עכ"ה).

נתי' ענין הגידה לי שאהבה נפשי שיהי' גלוי האהבה המוסתרת אהבת הבן אל האב וענין הגילוי מובן מגילוי אה' שכיוצא בזה שהיא ג"כ מסותרת

בחי' נפשי אויתיך שההסתר הוא מחמת תענוג תמידי ומחמת המנגד יהי' הגילוי וכמ"כ גילוי אה' הבן כו' כשמתרחק כו' לכן צריך להתבונן איך שאנחנו בנים למקום ונתרחקו כו' ויש בן שיש לו מס"נ כו'.

ג) וזהו ענין איכה תרעה כו' כי הנה ע"י גילוי האה' זו בישראל בחי' אהבת הבן אל האב הנה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים לאביהם דוקא דהיינו ע"י שהם בחי' בנים כו' וזהו איכה תרעה שכנס"י נק' רעיתי פרנסתי וקוב"ה נק' רועה ישראל כמארו"ל ישראל מפרנסין כו' וא"כ הגידה והמשיכה לי אה' זו דאל"כ איכה תרעה כו' ופי' ענין פרנסתי כו' הוא כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי ופי' בזהר שהוא ברכות ק"ש וק"ש. כי הנה אה' הבן אל האב אף שהבן אינו מקבל תענוג ונחת רק שהוא צועק אל אביו שיקרב אותו אליו אעפ"כ האב מקבל תענוג מזה וכל מה שהבן צועק יותר האב מקבל תענוג יותר כמ"כ יובן ענין דבשי זו ק"ש שהשי"ת מקבל תענוג מצעקת ישראל שנק' בנים באמרם שמע ישראל הוי' אלקינו כולא חד ממש אלקינו שהוא כחינו וחיותינו מחמת היותינו בנים למקום כו' ואף שהבן אינו מרגיש תענוג רק שצועק שתשוב נפשו אליו אף שאין נפשו מרגשת כלל שבחי' ניצוץ אלקות שבתוכו מעוטף ומלובש ברצונות אחרים ולכן אין האה' ברשפי אש כי החמימות מרצונות עוה"ז מקררים אותו (וכנ"ל אות ב') שאהבת הבן אינו ברשפי אש וכנ"ל ג"כ בלק"א ס"פ מ"ד איך שיש יתרון מעלה לבחי' אה' ברשפי אש על אהבת נפשי אויתיך וברא דאשתדל כו' כאשר אינן ברשפי אש כו' כמעלת הזהב על הכסף כו' ע"ש. וזהו זכרתי לך חסד נעורייך אה' כלולותיך כו' פי' שהוא דרך התחלת העבודה לעורר האה' בבחי' אה' הבן כו', וזהו ענין נעורייך וגם נק' אה' כלולותיך שהוא בחי' כלה ולא בחי' אשה וכמשי"ת לקמן דבחי' אשה היינו כשמקבלת הטפה בפנימיותה והוא כשנקלט גילוי אלקות בתוך תוכו ממש בפנימיות הלב להיות בכל לבי דרשתיך כו' משא"כ בחי' כלה הוא מרחוק עדיין, וזהו לכתך אחרי במדבר שהוא עדיין בבחי' אחוריי' ולא בבחי' פנימיות הלב ממש, וזהו ג"כ במדבר פי' אף שהוא עדיין בבחי' מדבר ושממה ארץ ציה כו', וגם מדבר הוא ל' דבור שמדבר דברים גשמיים ומ"ם פתוחה מורה שמוה בא לו מח' זרה בתפלה כו' משא"כ בחי' אשה כדלקמן שנקלט בו אור התורה ואין בו בחי' דברים בטלי' ומח' זרות כו', וזהו משכני אחריו נרוצה כי ידע אינש בנפשי' כאר"א שהנה"א שלו הוא מוטבע בחשך משכא דחויא שמכסה ומסתיר על אור הקדושה ואין חבוש מתיר א"ע וזהו שמבקש משכני שאתה תמשיך אותי מגלותי ואז אחריו נרוצה.

ואמר אח"כ איכה תרביץ בצהרים פי' כי חום השמש מתגבר בצהרים והו"ע החמימות מרצונות אחרים המקררי' רצון הנה"א כנ"ל שע"כ מבקש הגידה לי שאהבה נפשי כו', וזהו שלמה אהי' כעוטי' על עדרי חבירי. הנה עוטי' הוא ל' בושה וגם ל' מעוטף ומלובש כמו עוטה אור כשלמה והוא עוטה מעיל (בשמואל א' כ"ח) ועל שפם יעטה (ויקרא י"ג

מ"ה) שהוא ל' עוטף ולבוש. (הגה"ה. אך מ"ש שהוא ל' בושה לא ידעתי מנ"ל רק זאת י"ל דמצינו ל' עוטה גבי בושה יעטו חרפה וכלימה (תלים ע"א י"ג) ויעטו כמעיל בשתם (שם ק"ט כ"ט) העטית עליו בושה (שם פ"ט מ"ו) אך ראה זה מצאתי בוזה"ק פ' ויצא דקס"ב ב' פ' שם ענין העטופים ללבן איתכספן ומתעטפין מההוא ויהרא כו' יעו"ש הרי פ' ענין העטופים זהו מדרגין אחרנין שהוא ג"כ ענין בושה וכך הוא פ' וענין כעוטי' על עדרי חבירך, אחר זמן מצאתי בוזה"ק ח"א ד"כ ע"א פ' כן כעוטי' כדין בכסופא). על עדרי חבירך שהוא מחשבות ודבורים מרצונות אחרים שנמשכי' ונשפעים משרים עליונים שאין שום דבור ומחשבה למטה שאינו נשפע ונמשך מלמעלה מחו"ד דתומ"צ נמשכי' מהיכלות הקדושה ומחו"ד דרצונות זרים נמשכים מהיכלות הסט"א ונעשי' מרכבה אליהם כו' והויע' הבושה הגדולה ממה שהוא מעוטף ומלוכש ברצונות ומחשבות ודיבורים זרים הנמשכים מסט"א שהם השרים העליונים הנק' עדרי חבירך כדפרשי' ז"ל.

(הגה"ה. וביאור הדבר יובן ע"פ מ"ש במ"א בשם הבעש"ט ז"ל ביאור ענין והיו העטופים ללבן והקשורים ליעקב שבחי' עטופים הוא ממוצע בין קדושה לנוגה שצ"ל ג"כ ממוצע ביניהם ואף שבחי' נוגה הוא הממוצע בין הקדושה לגקה"ט אך באמת גם בין קדושה לנוגה יש ממוצע ונק' עטופים ולא נת' זה בעי"ח. והענין כי כל סט' דקדושה נק' קשורים ע"ש שהם קושרים וקולטים בתוכם היטיב האור וההשפעה הנמשך להם מא"ס ב"ה שנקלט בתוכן ההתפעלות והביטול לאלקות וזהו והיו הקשורים ליעקב משא"כ בחי' עטופים היינו שאין נקשר ונקלט בתוכן ההשפעה כ"כ ומחמת זה אין יכולי' להשפיע אח"כ ההשפעה זו לזולתם כיון שלא נקשרה ונקלטה תחלה בתוכן כו'. וזהו שרש ומקור להתהוות הקליפות שאומרים הב הב ולא להשפיע לזולתם כו' ע"ש וזהו ממוצע בין קדושה לק"ג שבחי' ק"ג הוא למטה מבחי' זו שנק' קליפה ממש. והנה מצאתי בכתבים ישינים ד"ה ענין עי"מ וז"ל ויש ב' בחי' בהלבשה כי פעמים מן השכל שמקבל שכלו מלביש זה השכל והשכל ששומע הוא לו שכל אחר רק שמחשבתו מלבישו, ופעמים נעשה השכל שמקבל שכלו ממש כי לוקח לעצמו השכל ונעשה עם שכלו אחד זה אינו רק בהיכל קד"ק ומשם ולמטה אין השכל נעשה אחד כי אם שכלו גבולי ויש לו גבול ואינו יכול להשיג הגבוה ממנו שיהי' הדבר בא לו ממש עכ"ל וב' בחי' אלו הכל נק' קשורים עדיין כמובן דאע"פ שהשכל ששומע הוא לו שכל אחר מ"מ קושרו ומשיגו כו' משא"כ בחי' עטופים כנ"ל. ונראה לפרש דענין עטופים שאין קושרין לתוכן השפע דקדושה הוא מפני שאינן כלי ריקן ממש כי עטופים ג"כ מרצונות זרים ואין בהם בחי' הביטול בתכלית כדבעי וזהו שאמר בוזה"ק אתכספן כו' שהם בבחי' בושה מזה שיש להם רצונות זרים כו' וכמ"ש במ"א בפ' ויחד לבבינו כו' בכדי שלא יהי' נבוש כו' כי בצאת הנשמה מהגוף ותראה גדולת השי"ת יתבושש מאד מרצונות הזרים שלה ואז אינה יכולה לשוב

מהרצונות דתשובה לא שייך בעוה"ב כו'. וז"ש כנס"י שלמה אהי' כעוטי' על עדרי חביריך בכ"ף הדמיון ולא עוטי' ממש דעדרי חביריך הן באמת בחי' עוטי' כמ"ש והעטופי' ללבן כו' משא"כ נש"י הם בבחי' הקשורים ליעקב אך שזוהו מצד הנשמה עצמה כמו שהיא למעלה אך הנה"ב הוא מבחי' ק"נ שהוא בחי' העטופי' ברצונות זרים כנ"ל וכיון שהנה"א מתלבשת בה והיא מלבישתה ע"ד רשע מכתיר את הצדיק הרי הנה"א היא כעוטי' בכ"ף הדמיון כו' מצד הנה"ב המלבישתה ואי לזאת תגידה לי שאהבה נפשי להמשיך לי האה' העליונה להיות כברא דרחים לאבוהי יתיר מגרמי' ונפשי' ומוסר נפשי' עליהן שאז לא יסתירו הרצונות הזרים משא"כ קודם שהגיע לבחי' זו רק סתם אה' הבן אל האב כו' שאז היא קובלת שלמה אהי' כעוטי' וכנ"ל. עכ"ה).

נת' ענין איכה תרעה שהרי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' ע' זהר ויקרא י"ז וזהו אכלתי יערי עם דבשי מתיקות ממה שהבן צועק אף שאינו מרגיש כו' כי הרצונות זרים כו'. וזהו חסד נעוריק לכתך אחרי במדבר כו' וזהו משכני כו'. וזהו איכה תרביץ בצהרים חמימות מרצונות זרים כו'. שלמה אהי' כעוטי' ברשה ועיטוף מרצונות זרים (דוגמת ענין העטופים ללבן וכך הנה"א אף שהוא מבחי' הקשורים ליעקב מ"מ הרי הוא כעוטי' מצד שהנה"ב מלבשת אותה ומקפת אותה רשע מכתיר כו' ע"כ תגידה לי להיות כברא דרחים לי יתיר מן גרמי' כו').

ד) והנה כ"ז הוא בחי' בנעורי' בית אביה שהוא בחי' ומדריגת האה' דבחי' אהבת הבן אל האב (ושנינו בפ"ק דקדושין כל מצות האב המוטלות על הבן אחד אנשים ואחד נשים חייבין לפיכך נאמר ואשה כו' בנעורי' כו') ואה' זו אינה בבחי' רשפי אש כנ"ל. אך יש עוד בחי' אה' בכנס"י שהיא כרשפי אש והוא בחי' ומדריגת אהבת אשה אל אישה (וע"ז נאמר ביום ההוא תקראי לי אישי כו' ואם בית אישה נדרה כו') שאהבת האשה אל אישה היא בבחי' כרשפי אש ואל אישך תשוקתך כו' ואין לה רצונות אחרים כלל וכנודע בתנא דבי אליהו (הובא בשו"ע אה"ע סי' ס"ט) שאין לך כשרה בנשים רק שעושה רצון בעלה דהיינו שלא יהי' לה רצון בפ"ע כלל זולת רצון בעלה כך בכנס"י שנק' אשה יש בחי' אה' ברשפי אש שאין להם רצון אחר כלל זולת רצונו ית' והיינו ע"י התורה כי הנה כמו שהאשה מקבלת הטפה מאישה וקולטתה כך ע"י שנקלט בו התורה שהוא ער"מ הטפה הנמשכת מחכמתו ית' ונק' בחי' אשה ואז הוא בבחי' ועמך לא חפצתי בארץ שאין לה שום רצון אחר כלל בפ"ע. וזהו שתייתי ייני עם חלבי שהוא בחי' תורה. זהו ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת פי' כי זאת הוא בחי' התורה שנק' זאת כמ"ש בגמ' רפ"ק דע"ז ע"פ מי בכס יגיד את זאת ופי' זאת הפעם הוא כי הנה התורה שרשה בהררי קדש עליון חכמתו ורצונו ית' שהוא חכמתו אחד ומשם נסעה וירדה להתלבש בענינים גשמי' תרומות ומעשרות

ציצית ותפילין מצמר וקלף גשמי' כו' ולע"ל תתגלה התורה מלבושה וגשמיותה דהיינו שיתגלו פנימי' טעמי תורה כמ"ש רש"י ע"פ ישקני מגשיקות פיהו, משא"כ עתה לא נתגלו רק הלבושי' דאורייתא שהיא מלובשת בהן שהם ענינים גשמי' וע"ז אמר זאת הפעם כלומר אף הפעם כמו שהיא עתה מלובשת בלבושים רבים בדברים גשמי' ואעפ"כ היא עצם מעצמי דהיינו שהיא מבחי' עצמותו ית' ממש שהוא בבחי' פנימי' רצונו ית' וזהו בחי' תורה שבכתב, ובשר מבשרי לשון בשרא סומקא תורה שבע"פ חומרות וחילוקים (הגה"ה, שהוא בחי' גבורו' וכנודע דתושב"כ נק' מוסר אביד ואב מזדיע לובן שממנו עצמות כו' וכנזכר ברע"מ פ' שופטים גרמין בנידין על מוחא דאיהו מיא כו' ותושבע"פ נק' תורת אמך ואם מורעת אודם שממנו בשר בחי' גבורות היינו כל ד"ס שהם חומרות וסייגים ובתיקונים איתא עצם מעצמי יו"ד עם ה"א ובשר מבשרי וא"ו עם ה"א הרי חו"ב שהם י"ה נק' עצם מעצמי לרמוז ששניהם מיוחדים והת"ת עם מל' נק' ו"ה והיינו ג"כ ענין תושב"כ בינה ותושב"פ מל', עכ"ה) וזהו לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת פי' כי ע"י התורה שהאדם לומד נעשה בבחי' אשה אש ה' שהוא בחי' אה' כרשפי אש שאינו מתקרר מחמת רצונות זרים כי אין לו רצונות אחרים כלל מצד תגבורת האהבה והיינו משום כי מאיש לוקחה זאת ע"ד מ"ש כי ה' יתן חכ' מפיו דעת ותבונה חכ' זו תושב"כ דעת ותבונה זו תושבע"פ וזהו מאיש לוקחה זאת שהוא ית' נק' איש כמארז"ל (סנהדרין צ"ו) אין איש אלא הקב"ה, וז"ש שמחה לאיש במענה פיו שהוא עסק התורה כי מחמת שנתפס ונדבק במוחו של אדם בשעה שהוא לומד וכ"ש כשהוא זוכר ואינו נשכח ממנו והוא בחי' זכר כמ"ש זכר חסדו אוי נקלט בו חכמתו ובינתו ית' שהוא כמשל הטפה הנמשכת ממוח האב (והוא בחי' ומדריגת אשה שנקלט בה הטפה מבחי' איש לכן בחי' אהבה זו גבוה מאהבת הבן אל האב שהרי הבן עם היותו ממוח האב הרי נתרחק להיות דבר בפ"ע לכן האהבה היא קרה, אבל האשה היא כהיפוך עם היותה תחלה דבר בפ"ע הנה בהיותה לאיש הרי מתייחדים והיו לבשר אחד למהוי אחד באחד ממש תרין פלגי גופא), וזהו ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו פי' שמחמת שהוא מופשט מכל הרצונות זרים ואין לו רצון אחר כלל רק לדבקה בו ית' הנה באתעדל"ת אתעדל"ע להיות ולא יכנף עוד מודיך (שלע"ל ונגלה כבוד הוי' ולא יהי' עוד לבושים המסתירים וכמ"ש במ"א ע"פ כי עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם שלע"ל יהי' גילוי עין בעין יראו כי ההסתרות היו רק מחמת כי ועננך עומד כו' וזהו ולא יכנף עוד מודיך לע"ל ואע"ג דקי"ל המלך אין רואין אותו כשהוא ערום וכדפי' בספר יונת אלם, אך לא קשה מידי דהיינו דוקא בחי' מלך שאין מלך בלא עם עוממות ונפרדים כו' ע"כ אין רואין אותו ערום דא"כ לא יהיו נפרדים כו' אבל לע"ל ונגלה כבוד הוי' כו' ויהיו שניהם ערומים, והיינו כי עכשיו מקבלים ממל' דאצ"י שהוא ע"י לבושים ומסכים משא"כ לע"ל יהי' גילוי בחי' מל' דא"ק א"כ אין לבושי' דבי"ע מסתירים עכ"פ רק בחי'

לבוש דמל' דא"ק שנק' שניהם ערומים לגבי לבושים דעכשיו). וזהו ולא יתבוששו פי' היפך מבחי' כעוטי' הנ"ל שהוא לשון בושח ולשון עיטוף והא בהא תליא שמחמת שמעוטף ברצונות זרים ע"כ אוי לה לאותה ברשה אוי לה לאותה כלימה כו' אבל בבחי' אה' אשה לאישה שאין לה שום רצון זר כלל א"כ ממילא ולא יתבוששו כו' וזהו ויחד לבבינו לאהבה וליראה כו' פי' יחד פנימ' הלב בחיצוני' הלב שלא יהי' לו שום רצון זר ואז דוקא ולא נבוש כו' אבל כשהוא בכגדו והיא בכגדה יוציא ויתן כתובה מחמת שהיא בבגדה שיש לה רצונות זרים אזי גורם למעלה ג"כ ריבוי ההסתרות ולבושים וכנ"ל, וזהו ולא תתורו אחרי כו'.

גת' ענין אה' אשה לאיש גבוה מבחי' אה' הבן לאב מפני שהוא כרשפי אש בלא רצונות זרים והיינו ע"י התורה זאת הפעם עצם מעצמי כו' לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת מפיו יתן חכ' שהטפה נקלטת ועי"ז ויהיו שניהם ערומים שאין לה רצון זר ולמעלה ולא יכנף עוד כו' לכן ולא יתבוששו היפוך כעוטי'.

ה) (הגלה"ה. וזהו ענין שגאולה ראשונה הי' בזכות אברהם ושני' בזכות יצחק אבל הגאולה השלישית העתידה להיות בב"א שאין אחרי' עוד תוגה ח"ו היא בזכות יעקב שנק' מדתו מדת אמת ואין אמת אלא תורה כנ"ל אות א', הענין כמ"ש קרוב הי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת פי' קרוב הי' לכל קוראיו היינו אפי' על ידי בחי' חסד נעורין הנ"ל שהוא בחי' אה' הבן אל האב כנ"ל אך ענין לכל אשר יקראוהו באמת דהיינו בחי' אה' כרשפי אש ע"י התקשרות חב"ד בגדולת א"ס ב"ה זהו מדת אמת לפי שאז אין לה רצון אחר זולתי לה' לבדו כנ"ל משא"כ ע"י בחי' חסד נעורין אה' הבן כ"י אינו נק' אמת לפי שיש לו גם רצונות אחרים המקררים אותה כו', וזהו שאין אמת אלא תורה כי כדי שיגיע לבחי' זו הוא ע"י התורה לכן גאולה זו יהי' בזכות המשניות דוקא כי לע"ל ביום ההוא תקראי לי אישי כו' והיינו על ידי האה' בבחי' רשפי אש שהוא אה' האשה אל האיש כו' כנ"ל, ולכן גאולה זו הוא בזכות יעקב דוקא כי להיות כנסיי בבחי' זו דאשה הוא על ידי יעקב דוקא כמ"ש בוח"א דקל"ג ע"א דע"י אברהם ויצחק הוא רק בחי' וימינו תחבקני ושמאלו תחת לראשי אבל הייחד עצמו הוא מבחי' יעקב דוקא יעו"ש. עכ"ה).

וזהו ענין אשה כי תדור נדר בנעוריה בית אביה דהנה צ"ל מהו ענין הנדרים דארו"ל נדרים סייג לפרישות משמע שהוא טוב לנדר ואלו בירושלמי פ"ט דנדרים (הובא ברמב"ם פ"ד מהשמונה פרקים) אמרו בזה"ל לא דיין במה שאסרה עליך תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים המותרים. אך הענין כי הנה אין חילוק בין היתר לאיסור רק שהיתר יכול לעלות אל ה' כשאוכל המאכל בכונה לש"ש ומתפלל ולומד בכח האכילה כו', משא"כ האיסור הוא אסור וקשור בידי החיצוני' ואינו יכול להתעלות

אפי' אם יתפלל בכח האכילה ההיא ואפי' אכלו בשוגג כו', אבל מי' כל זמן שאינו מעלה ההיתר (דהיינו כשאוכל לתיאבון וכו') הוא מכסה ומסתיר ג"כ תהו"ע כובד ראש כו' כי ישראל לי ראש ובחי' זו הוא מוסתר מחמת כובד הגשמיות המכסה ומסתיר כמשא כבד כו'. וזהו ענין נדרים סייג לפרישות דהיינו ענין קדש עצמך במותר לך והיינו כשהוא עדיין בבחי' ומדריגת שחושש שאינו יכול להעלות ההיתר. וזהו ואשה כי תדור נדר בנעוריה דהיינו כשהוא עדיין בבחי' ומדריגת בנעוריה בית אביה שהוא בחי' אה' הראשונה שהוא ראשית והתחלת העבודה הנק' חסד נעוריה כאה' הבן אל האב או לא יחל דברו כיון שהוא עדיין בבחי' נוק' (ולא קבילת טפת דבר כמו אשה בבית אישה) ואיש דרכו לכבש ואין אשה דרכה לכבש כי נשים דעתן קלות וכנ"ל שבבחי' זו יש לו רצונות זרים המקררים כו', לכן אין בכחו לברר ולאהפכא חשוכא לנהורא כו', ע"כ בבחי' זו הנה נדרים סייג לפרישות. ולכן דיני נדרים בסדר נשים שאינו רק כשהוא בבחי' נוק'. אבל ואשה כי תהי' לאיש שמקבלת טפת דבר שהוא בחי' תורה שהיא חכמתו ית' ואז ויהיו שניהם ערומים שאין לו רצון אחר כו' כנ"ל אזי והפר את נדרה כי איש דרכו לכבש לאהפכא חשוכא לנהורא ובבחי' זו אמרו בירושלמי לא דיין כו' שאתה כו' כי ע"י לאהפכא חשוכא לנהורא הוא מעלה יתירה טפי מן מה שמדחה ההיתר ומסגף נפשו כי כשמעלה ההיתר הוא גכלל בקדושה וגם מוסיף אור בנפשו כידוע. (ובזה נ"ל לפרש ענין וחפרה הלבנה שדרשו רז"ל שלהי נדרים ד"צ שהוא מענין הפרת נדרים דלכאורה תמוה מהו ענין זה לזה. אלא משום שפי' וחפרה כענין חפרה שרים שהוא שעושים בחי' יסוד דנוק' להיות כלי כו' ועכשיו בכל יום עושים כו' ולע"ל יושלם התיקון וזהו תקראי לי אישי כו' וממילא יהי' ג"כ הפרת הנדרים כו' כי אישה יפרנו כנ"ל. ע' זח"ג דקצ"ג מענין ביאור פסוק איכה תרעה כו', ועמ"ש בד"ה להבין ענין דקדוקי סופרים בר"ח אב תקנ"ו שם נת' ענין ושמע אביה והפר את נדרה דהיינו בחי' אה"ר נק' אביה ועי"ז מפר כתרומו מבטל שמבטל כל האיסורים ואח"כ ואם היו תהי' לאיש בחי' תורה כו').

ו) ולתוספת ביאור הנה ענין ההפרש בין בחי' בנעורי' בית אביה לבחי' היותה לאיש שהוא ע"י התורה שמקבלת הטפה שהיא חכמתו ית' דהנה פי' זאת הפעם עצם מעצמי הוא בחי' תושב"כ הנק' ז"א ובשר מבשרי תושבע"פ נוק' וכתוב כל אשר לאיש יתן בעד נפשו איש ז"א ובחי' נפשו היינו מל' שנק' נפש לגבי ז"א שנק' רוח וכמ"ש במ"א ע"פ נשבע הוי' בנפשו דפי' נפשו הוא בחי' היותר תחתונה בחי' מל' הנמשכת להיות נפש כל חי להחיות העולמות להיות ממכ"ע. ופי' כל אשר לאיש כו' כי הנה בתורה שבכתב אין נקודות (ולא טעמים כו') רק אותיות לבד והרי האותיות הוא בחי' היותר תחתונה וא"כ לא השאיר הו"א לעצמו רק בחי' אותיות בלבד וכל בחי' היותר גבוהות מתגלות בתורה שבע"פ כי עיקר

התגלות הרצון בכל פרטי אופני עשיית דבר מצוה אינו אלא בתורה שבע"פ הרי כל אשר לאיש יתן כו' (וזהו שארז"ל ומכבדה יותר מגופו וכו' וכמשי"ת לקמן שהמל' יש לה מקיפי' יותר) אך מ"מ זאת הפעם הוא בבחי' גלות ולבושי' אף שגם עתה בחי' נוק' בחי' תושבע"פ מאחר שמקבלת הכל מו"א אבל אינם שוין בקומתן רק חב"ד שלה מקבלי' מנהי' דו"א או מחג"ת שלו אבל לא מחב"ד דו"א ממש כדרך המתאחדים לאחדים ממש שחב"ד של שניהם נעשה אחד ולע"ל יהיו חב"ד של כללות גש"י מיוחדים בחב"ד דו"א דהיינו שהתורה תתפשט מלבושיה ויתגלו טעמי תורה וזהו ולא יכנף עוד מוריד והיינו ע"י שמלמטלמ"ע ג"כ פשטתי את כותנתי ביטול הרצון זהו ויהיו שניהם ערומים כו'.

וזהו ביום ההוא תקראי לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי, דלכאורה מאי נפ"מ אלא הענין כי בעלי היינו כשהוא בבחי' מקבל לבד ואינם שוין בקומתן שאז נק' הוא אישי כמו שנק' היא אשה ושניהם בשם אחד לפי ששוין בקומתן, וזהו כי מאיש לוקחה זאת דהיינו ששניהם אחד ממש כאיש העומד נגד חבירו פב"פ (גם איש מורה על ג"ר דו"א אליף פלא כתר יו"ד חכ' שי"ן בינה והכוונה שמקבל' מג"ר דו"א ולא כמו עכשיו שמקבלת מחג"ת או נה"י כנ"ל, ועוד דבעלי שייך ג"כ בלעו"ז כענין נביאי הבעל כו' משא"כ איש דכתיב ומעמים אין איש כו') משא"כ עכשיו כתיב ותבך לפני רגליו היינו כשהוא רק עד בחי' נה"י חב"ד דו"א מאירים עליו מלמעלה בלבד כמ"ש בזהר פ' אמור בענין חמשה עשר יום דסוכות דחמשה יומין עליהו הוא דהיינו ה' ראשונות דו"א כו', אך כ"ז הוא כשמקבלת טפת דבר רק דעכשיו הוא כנגד חג"ת ולע"ל יהיו שוין בקומתן והיינו ב' המדריגות דתו' דזאת הפעם הוא ע"י לבושי' ולע"ל ולא יכנף עוד מוריד כנ"ל, אך בחי' חסד נעוריד לכתך אחרי במדבר היינו שגם קבלתה מנה"י דו"א הוא רק דרך אחוריים וזהו שנק' מדבר ולמטה הוא בחי' דברים בטלים שלא על ידי התורה (וכך למעלה ג"כ אותיות דעשרה מאמרות נק' מילין דהדיוטא לגבי אותיות התורה וכמ"ש במ"א בענין עמל שיחה ועמל תורה כו'), ח"ש איהו בנצח ואיהי בהרד תרין כליות יועצות נצח איך למעט ההשפעה מפני מיעוט כלי המקבל או מאיזה מניעה אחרת והוד הוא ההיפוך שיהי' נמשך ההשפעה כו' והממוצע הוא בחי' יסוד כו' וכשמקבלת מבחי' אחוריים נק' לכתך אחרי ולמטה הוא ענין אהבה זרה שיש רצונות זרות רק שהוא בבחי' אתכפיי', וזהו ענין אחוריים ולא פנים כי פנים הוא כאשר כל ישעו וחספזו להוי' ואין לו רצון זר כלל כנ"ל ואז נק' היו תהי' לאיש שמקבלת הטפה, וזהו יאר הוי' פניו כו' בחי' תורה כו', רק שבזה ג"כ יש ב' בחי' ועכשיו התורה בלבושים ומ"מ היא חכמתו ממש שנתלבשה בלבושים אלו והוא הכל פנימיות ולע"ל ולא יכנף כו' ואז תקראי לי אישי.

ומעתה יובן ג"כ שרש ענין הנדרים ואשה כי תדור נדר כו' בנעוריה כו' כי אשה אין דרכה לכבש לברד לאהפכא לכן שייך נדר לפרוש

לגמרי מהמאכל כיון שאינו יכול לברר משא"כ האיש דרכו לכבוש היינו לברר ע"כ והפר כו'. והענין הוא כמ"ש בפע"ח שער א' פ"ז שלכך הבירורים הם בוי"ו יומין דחול שאז יודיין ר"ק דז"א לברר אבל שבת שהוא בחי' עליי' המל' לכן בורר אסור כי אין לה כח לברר והיינו אשה אין דרכה לכבוש כו' וד"ל.

בחי' ר"פ מטות ומה שנסמכה פ' נדרים לפ' מועדות כו' י"ל כמו במועדות אשר תקראו אתם כמו"כ בנדרים ע"י דבור פיו, וכמו שיש התרת נדרים כמ"כ לע"ל כל המועדים עתידים להבטל כו', בחיי פ' יתרו מה שנדר חל ע"ד מצוה משא"כ שבועה כי שבועה בוז"ת משא"כ נדר ולכן על"י, וכ"כ במא"א אות ג' ס"ט נדר אימא עילאה, ולכן הוא לשון הרי עלי בלשון גבוה (עמ"ש בענין הביאו עלי כפרה) ונדבה ברחל ולכן הוא בלשון הרי זו (עמ"ש בדרוש מזוהה ובענין עם זו יצאתי לי וע' מענין נדר זח"ב צ"א ע"ב קט"ו ב' ח"ג רנ"ה, בפרדס ערך נדר כי מפני זה תקנו ביוהכ"פ שהוא בינה כל נדרי, וחל על דבר שיש בו ממש דהיינו היסוד ע"ד בינה נק' יש, משא"כ השבועה חלה על דבר שאין בו ממש מל' אין כמ"ש בד"ה ועשית ציץ בענין היש ה' בקרבינו אם אין, גם נדר ל' דירה ול' דרוו ודר וסוחרת הם מל' ובינה נדר מה שנמשך נש"ב למל' להיות דר וע' בערך דור יש ג' פ"י דירה הבערה ודור, להעיר ממש וידר יעקב נדר כו' והי' ה' לי לאלקים כו', הרי שתכלית הנדר ששם הוי' יהי' בבחי' אלקים וזהו"ע הרי עלי כו' ע"ד ותתפלל חנה על הוי', וז"ש הפרדס דנדר הוא בחי' יוהכ"פ.

הג"ה לד"ה החלצו

(הג"ה זו שייכה לסוף הביאור) (והנה ע"פ הנ"ל י"ל מ"ש בס"ד דהתיקון להיות משגיחין אפיין באפיין נמשך ע"י בחי' מתקלא ממ"ש עד דלא הוה מתקלא כו', והענין כי הרי העיקר ההתכללות נעשה ע"י הדעת כי דעת עליון מחבר חו"ב וד"ת מחבר המדות כנ"ל ואיתא בלק"ת בישע"י ע"פ מי מדד בשעלו מים הדעת נק' מתקלא כי הלא הדבר הנשקל אם הוא שוה או פחות לא יוכר אלא בלשון המשקל שבאמצע ובו יוכר. וידעת כי סוד לשון הוא הדעת העליון כ"י ואבנא למשקל הוא בחי' ת"ת כו' וע"י הדעת

משקל את האבן אם היא כבדה או קלה כו' עכ"ל. והנה פ"י אבנא למשקל הוא בחי' חכ' כנ"ל שהוא יו"ד ומבואר במ"א ע"פ הרע"מ פ' תשא שהו"ע המשכות והתגלות החכ' בוי"ק שיורדת כאבן היורד מטה מטה כו' כי כולם בחכ' עשית אך אין התלבשות החכ' בכולם בשוה שלכן יש התחלקות המד' אפי' באצ"י וכ"ש בבי"ע כו' והנה לפ"ע המשכת הח"ע כ"ה עליות הניצוצים כי בחכ' אתברירו והמשקל בחי' חכ' כמה יהי' התגלות החכ' בכ"ע לפ"ע ובכל בחי' בפרט הו"ע מתקלא שנק' ל' המשקל שהוא בחי' ד"ע דא"ס כנ"ל והיינו לפי שהוא בחי' שלמעל' מהחכ' וכנ"ל ששרשו מאוירא שלמעל' גם מחכ' לכך הוא המשקל כו"כ יהי' גילוי החכ' וכמש"ל פ"ש ע"פ אי' סופר אי' שוקל אי' הוא בחי' סוכ"ע דקמיה כחשיכ' כאורה ממש הנה הוא עצמו הסופר וכמש"ל פ"ב וז"ש ג"כ ספרא דשקיל דהיינו מ"ש איה סופר כנ"ל. והנה כמו שמבחי' מתקלא נמשך כמה יהי' גילוי אור החכ' וכמ"ש באד"ו דר"צ א' חו"ב בחד מתקלא כך נמשך משם שרש בחי' תקלא והוא המשקל בכל השפעות הנמשכי' למטה מאצ"י לבי"ע בנש"י השפעת רוחני' וגשמי' בני חיי ומזוני כמה שני' יחי' ע' או פ' שגה כו' וכן מזונא רויחא וכן בבני וע' בזוהר פ' וירא דקט"ו ע"ב. וזהו בחי' ההותם שבנעילה ע"י הדעת כו' ולכן נא' לכך יהגה אימה כיון דאי' סופר ושוקל כו' וא"ש ג"כ מאז"ל בני חיי ומזוני במזלא תליא דבלק"ת בישעי' שם כ' ד"ע הוא מזלא קדישא כו'. ולכן ג"כ ארז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום כי הברכה וההמשכה מבחי' מתקלא הוא להיות אפין באפין שזהו עיקר התיקון וכמש"ל עיקר הפי' בזה ולכן הכלי להגילוי הוא דוקא השלום שהוא התכללות ותיקון הכלי' שעיי"ז יהי' תיקון וריבוי האורות כו'. ועמ"ש סד"ה שינייד כעדר הקצובות מענין השלום מצירוף האותיות. והנה כמו"כ בנפש יש ב' בחי' אלו תיקון והתכללות הכלי' ואח"כ עיי"ז ריבוי האור והוא כמש"ל בפ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך היפה כו' ביאור ענין ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ ורחל הוא כנ"י וענין יפ"ת היינו עד"מ תיקון ציור אברי הנפש כמ"ש נעשה אדם בצלמינו שישארו בהן כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם למעל' בעולם התיקון דהיינו התכללות המדות אהוי"ר וכמש"ל ע"פ אלה מסעי מענין התכללות המדות למעל' בעבודתו כנ"ל וכי"ז יובן ענין תיקון הכלים נק' יפ"ת ועיי"ז אח"כ יגיע לבחי' יפ"מ שהוא בחי' רעו"ד שהוא בחי' הארת פנימי' אא"ס ב"ה והוא בחי' אור השורה בכלי' הנ"ל. וכ"ז הוא ע"י הדעת כי להיות המשכות הוא ע"י ד"ע כמ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטו'. ועמש"ל ע"פ ויקהל משה. וגם כי דעת המשכות פנימי' שהוא בחי' האור ולכן אי' משה משה לא פסיק טעמא בגווי' שבחי' האור הוא אלקות גם בבי"ע כמו באצ"י כמש"ל בביאור דאלה המשפטי' וכן אי' בפע"ח שער הלולב פ"ג שהדעת אינו אלא קיבול לאלו האורות כו'. ועתה י"ל דשייד ג"כ בחי' משקל בנפש וכמש"ל פ' בחוקותי ע"פ והשיבו לחמיכם במשקל כו' כי התו' נק' לחם בבחי' אכילה ע"י רשפי אש האה' ועיי"ז והשיבו לחמיכם לבחי' מתקלא וכי"ז נמשך ע"י עסק התו' ואשים דברי בפיך כי

בחי' הלי' נק' מתקלא וכמ"ש ג"כ הראב"ד בפ"י לס"י גבי לי' תקל מכריע ביניהם וכמ"ש בזהר שמת ד"ג ע"א דא הוא לי שנא כו'. וכ' הרמ"ז זיווג חיך וגרון ע"י הלשון שהוא הדעת וגם בזו' משפטי' דקכ"ו ע"א דעת תחתון גנוז בפומא דמלכא וכדפ"י בע"ח שער א"א פ"ו וכיון שנא' ואשים דברי בפ"ך א"כ פה העוסק בתו' ממשך בחי' מתקלא וזהו והשיבו לחמיכם במשקל כו' לכן עי"ז יעשה שלום לי שלום יעשה לי ב' שלומות הנ"ל בנפש יובן למעל' עי"ז בפ"י משקל בנפש מ"ש פלס מעגל רגליך וגם כמאז"ל כל האר' אין לי אלא תורה כו' אלא צ"ל תו' וגמ"ח כי זהו חיבור גלגלתא ומוחא שבהן מלובשי' חו"ג דע"י והיינו ע"י הדעת וגם להיות ממארי דחושבנא וכמ"ש בואו חשבון ונחשוב חשבוננו ש"ע והחשבון נמשך מהדעת וכדכתי' בהיפוך כי אין חשבון ודעת כו'. גם כמ"ש"ל סד"ה יביאו לבוש מל' ושמיני שבשמיני' הוא כי הגבהת הלב המחובר אל מוח החכמה כו' וכ"ז הוא ע"י בחי' משקל המחבר המוח והלב).

ומקנה רב ה' לבני ראובן כו' והנה המקום מקום מקנה. יש להעיר ממש"ר בענין השבטים ויוסף שלכן היו השבטים רועי צאן, יען כי היו בחי' מרכבה שהיו תמיד בבחי' ביטול ע"כ בחרו להם להיות רועי צאן שאין בזה טרדא כ"כ מלהפסיק המח' והביטול, ואמנם ביוסף כתי' ויבא הביתה לעשות מלאכתו ות"א למיבדק בכיסיה דחושבניה שזהו טרדא ולכן חשבוהו לאיש מצרי, אך באמת זה ה' מפני שנשמתו מבחי' אצי' שהוא אלקות לכן אין מטריד אותו כלל עניני עוה"ז ואף שהי' עוסק בכיסיו' דחושבני' ה' גם או מרכבה כי בחי' אצי' שהוא אלקות סובל ב' הפכים כאחד, משא"כ השבטים ה' נשמתם מבחי' בריאה י"ב בקר, וע"ד זה י"ל ענין ומקנה רב היה לבני ראובן שבחרו להם עסק מקנה כדי שיוכלו להיות תמיד בבחי' ביטול, ועו"ל שזה שהיו תמיד רועי צאן לפי שגם שרש נשמתם נמשך מבחי' י"ב בקר דבריאה ע"כ ה' עסקם להיות רועי צאן, וע"ד המבואר במ"א ענין ונתתי עשב לבהמתך ע"ב שין להמשיך הדעת לנה"ב וזהו ענין שתיים לפניה דק"ש כמ"ש בד"ה כי תצא למלחמה על אויבך ובד"ה ונתתי לך מהלכים ובענין מארז"ל אסור לאדם לאכול עד שיתן מאכל לבהמתו כו', ובמא"א או"מ סעי' צ"ט כ' מקנה בסוד המל' בו מה, והיי"נ הגיה שצ"ל קן מה ור"ל שהא קן לבחי' מה שהוא ז"א שם מה כמש"ש סל"א, והיינו כנ"ל שהשבטים שהיו מרכב' בבחי' מה וביטול ע"כ היו רועי צאן, ובפ' לך לך דפ"ג סע"ב ע"פ ואברם כבד מאד במקנה כו' מאד מסטרא דמורח במקנה מסטרא דמערב, ופי' המק"מ מאד גימט' מ"ה ושם מ"ה בת"ת שנק' מזרח, מקנה הם החיילות נמל' נק' א"ח א"ג מקנה היא בהמה גימט' ב"ן שהיא מל' עכ"ל, ועי' מענין

מאד שהוא שם מ"ה בד"ה לבבתי אחותי ועמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה יבל הוא הי' אבי יושב אוהל ומקנה שבחי' אוהל הוא בחי' מקיף ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה כמו יעקב שהי' רועה צאן מקל לבנה ולח כו' ע"ש.

והנה מקנה מלשון קנין כמ"ש מקניהם וקנינם וישלח ל"ד כ"ג. עושה מקנה וקנין יחזקאל ל"ח י"ב. והענין עפמ"ש בד"ה כי תקנה עבד עברי שהקנין הוא המשכה מהעלם אל הגילוי וקנין ע"ע להמשיך לו הדעת משרשו שמבחי' בעבר הנהר כו' ע"ש בהביאור בענין ברוך קונן באצי' שהוא מההעלם אל הגילוי. ועד"ו י"ל בענין מקנה שהוא להמשיך לנה"ב משרשה מבחי' י"ב בקר שעיו' תבא להתפעלות ע"ד והחיות נושאות. א"נ להמשיך לה מבחי' בהמה רבה שלפני האצי' ע"ד והכשבים הפריד יעקב ועמ"ש בת"א פ' תולדות בבואר ע"פ מים רבים. א"נ הקנין במשיכה וכסף מ"ן ומ"ד כמ"ש בדרוש בהמ"ו גבי ארץ כנען וע' מענין ומקנה רב ברבות ס"פ בהעלותך רס"ה ד' בכורות פ"ק ד"ב ואין שם דרש רבות ס"פ מטות הפיל את המדינים ואח"כ ומקנה רב את העיקר טפל כו' נחלה מבוהלת כו' בקהלת רבה פ"ו ג' ס"פ ונתתי את לבי קהלת א' י"ג מדבר בשבחן אבל שבטי ראובן וגד שהרחיקו עצמן מן הגזל לפיכך נתן הקב"ה נחלתן במקום שאין בו גזל שנא' והנה המקום מקום מקנה שם פ"ח ג' בפסוק קניתי לי עבדים כנסתי לי סי' ב' ז"ח פי' גם מקנה בקר וצאן אלו הקרבנות הה"ד מן הבקר ומן הצאן תקריבו כו' ומקנה רב הי' לבני ראובן כו'. א"כ י"ל המכוון מענין ומקנה רב הי' כו' ע"ד הקרבנות העלאת נה"ב שם צ"א ג' ס"פ ראיתי את הענין סי' ג' אבל שבט ראובן וגד שהרחיקו עצמם כו' כדלעיל.

ב) והנה ביאור ענין והנה המקום מקום מקנה היינו שמשם מקור השפעות חיות נה"ב והוא מבחי' ש' ב"ן ונתתי עשב כו'. אמנם עכ"ז אינו דומה לא"י שנא' בה ארץ חטה ושעורה כו' כי עשב גדל מהארץ עצמו שלא ע"י זריעה והוא מבחי' מל' עצמה. אבל חטה ושעורה גדל ע"י זריעה שהוא מבחי' אור זרוע לצדיק מה שמקבלת מז"א כו' לכן גם שעורה שהוא מאכל בהמה גבוה הרבה מבחי' עשב. ובספר הגלגלים פט"ז דעבר הירדן מל' דיצי' וג"ר דעשי' אבל א"י ו"ק דיצי' כו'. והנה ביהושע סי' כ"ב י"ט ואך אם טמאה ארץ אחתכם עברו לכם אל ארץ אחת ה' כו' ופירש"י שלא בחר הקב"ה להשרות בה שכינתו והרד"ק פי' אם טמאה היא בעיניכם לפי שאין המשכן שם. ובכלי יקר השיג עליו דהפי' בפועל ולא בעיניהם אכן טעמו הלזש דלדבריו היא טמאה מתול' זה אינו וחי' לומר כן דלכאוי' נזהג בה תרימות ומעשרות מדאורייתא וכל המצות התלויות בארץ וכן מבואר ברמב"ם נשא פ' ז' עשר קדושות הן א"י מקודשת מכל הארצות כן ארץ כנען מקודשת מעבר הירדן כו' ע"ש הרי עכ"פ עבר הירדן הוא בכלל קדושת א"י המוקדשת מכל הארצות רק כי נק' ארץ שמלכך נער מט"ט משא"כ א"י מלכך בן חורין דא קוב"ה. והענין ע"פ מ"ש ברבות ויצא ר"פ ע"ב ע"פ

וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים חנוך לנוער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה יותן את הארץ הזאת לעבדך, והביא הידי משה פירש"י שאה"כ שהי' קציר חטים ללא צורך אלא רמו הכתוב שהלך בימי קציר חטים ומצא דודאים קודם החטים וחזר לביתו כמו"כ עשה לסוף שהלך לכבוש א"י ולקח חלקו מעבר לירדן הקודם עכ"ל, ועיין עוד מענין הדודאים בפ' ויחי דרי"ב סע"ב, ולמדנו הפי' כי כערך דודאים לגבי חטים כמו"כ ערך עבר הירדן לגבי ארץ ישראל, כי א"י נק' ארץ חטה כו'. אך מה ענין עבר הירדן לדודאים הענין עפמ"ש בזה ויצא קנ"ו הדודאים נתנו ריח ואיגון תרין כרובים כו', ובמק"מ שם שהם מט"ט וסנדל שבהם וע"י ההעלאה ריח מ"ן של נש"י וגם ע"י נמשך המ"ד כי הם זו"נ דבריאה, וענין העלאה זו יובן עפמ"ש בר"ה מה יפו פעמיך בנעלים שסנדל קושר כתרים לקונו מתפילותיהם של ישראל כי הוא בחי' לבוש לבחי' מל' המתלבשת בבי"ע הנק' והארץ הדום רגלי והמנעל והסנדל מעור הבהמה בחי' חיצונית ש' ב"ן שממנו שרש נה"ב וע"י בירור נה"ב נא' מה יפו פעמיך בנעלים כו' ע"ש והם הנקראים דודאים כי דודאים דוגמת זו"נ שנק' דודים כמ"ש בפ' ויקרא ד"ד בענין שתו ושכרו דודים. אך זו"נ דבי"ע נקראים דודאים שתוספת הא' הוא להקטין הענין כמו עשתי עשר לגבי שתי עשר שמה שניתוסף אות ע' גחסר המספר וכמ"ש מזה בפ' פקודי דרל"ג כל מה דאוסף גרע והוא ע"ד ריבוי הכלי ומיעוט האור וכל מה שנמשך ומשתלשל למטה נעשה ריבוי הכלים שהן האותיות אבל האור מתמעט עד שמשתלשל בק"נ ששם מגודל ריבוי ההעלמים נעשו יש דובר נפרד לגמרי ומתמעט האור כו', ועד"ז הוא ענין דודאים שהם זו"נ דבי"ע שהכלים דבי"ע הן נבראים ואיגן ערוך לכלים דאצי' שהן אלקות ע"כ נק' דודאים בתוס' אות על בחי' דודים, והוא כענין אה' זוטא לגבי אה"ר, וגם הוא האה' שנתברר מנה"ב דק"נ שנתברר להיות האה' לאלקות כנ"ל בענין מנעל שהוא מעור נה"ב לכן נק' אה' זו דודאים כו', וברבות בשה"ש לז"א ע"פ הדודאים נתנו ריח הדוד הא' תאנים טובות מאד זו גלותו של יכניה והדוד הא' תאנים רעות מאד זו גלותו של צדקיהו כו' שני הדודאים הטובים והרעים נתנו ריח עכ"ל, היינו ריח בגדיו לבושי' ממעשה המצות של הצדיקים וריח בוגדיו דבע"ת.

ג) ורש"י בשה"ש ע"פ הדודאים פי' ע"ד מ"ש בירמי' רס"י כ"ד הראיני ה' והנה שני דודאי תאנים מועדי' לפני היכל ה' כו' הדוד הא' תאנים טובות מאד כו', ובעירובין פ"ב דכ"א סע"א אלו צדיקים גמורים, והדוד הא' תאנים רעות מאד אלו רשעים גמורים ושמא תאמר אבד סברם כו' ת"ל הדודאים נתנו ריח אלו ואלו עתידין שיתנו ריח עכ"ל והוא ענין ריח בוגדיו. והנה ענין תאנים מבואר ברבות בראשית ס"פ ט"ו שהוא הי' עה"ד ע"ש ע"פ ויתפרו עלי תאנה לכן מלכים שקלקל עם א' מהשפחות כו' וכ"ה שם פי"ט עלי תאנה שהביא תואנה לעולם פי' המ"כ יללה ובכי ודרש תאנה ותואנה ע"ד תאניה ואניה וע"ד ואני ואבלו והאלקים אנה לידו ובוח"א

בראשית כח"ב ויתפרו עלי תאנה אתכסו בכמה קלפין מערב רב מי ומש"ש אבל לגבי ציצית ויתפרו עלי תאנה וכ' במק"מ נראה כי תאנה היא מל' כמ"ש בפ' שלח לך ע"פ ומן התאנים ונדוע כי ציצית בנוק' וזהו עלי תאנים שהם ציציות שבאו מהמל' עכ"ל י"ל זהו בחי' תאנים הטובות ועה"ד היינו תאנים הרעות ובדף ל"ו ע"ב כי ערומים הם דאבדו זיהרא עילאה ע"ש במק"מ ויתפרו עלי תאנה כו' מאילנא דאכלו מיני' וכ"ה דנ"ג ע"ב קעב"ב ואיל אבתרי' אדם כו' וא"כ עלי תאנה כענין ערלה החופה כו' ק"ג ואתחנן דרס"א סע"ב ותפקחנה עיני שניהם בעפושא דהאי עלמא כו' וע' במ"ג בתחלתו א"כ הוא חכ' דעה"ד טו"ר כמו חכמות חיצוניות וע"ש במק"מ ובפ' ויקהל דר"ח ע"ב דלבוש כתנות עור שהלבישו הקב"ה הוא מחשמ"ל הסובב ג"ע דעשי' ומק"ג א"כ עכצ"ל דעלי תאנה גרועים מק"ג והיינו כמ"ש בפ' וישלח קעב"ב וכ"מ בזהר פ' שלח דק"ס ע"א ע"פ ומן הרימונים ומן התאנים כו' לסט' דמינאי ובעמה"מ שער ששי פע"ב דמ"ב ע"א שער קרית ארבע פרק קמ"ח דק"כ ע"ד שער ט"ז פמ"ה קנד"ג. אמנם מצינו ג"כ תאינה לשבח כמ"ש בהושע סי' ט' י' כענבים במדבר מצאתי ישראל כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם, וברבות ר"פ בראשית האבות עבמ"ח שנא' כבכורה בתאינה כו' ע"ש ובפ' לך לך ר"פ מ"ו התאנה הו' בתחלה אורים אותה אחת אחת כו' עד שאורים אותה בסלים ובמגרפות כך בתחלה אחד הי' אברהם כו' ואח"כ ובנ"י פרו וישרצו כו' מה התאנה הו' אין לה פסולת אלא עוקצה בלבד כו' כך אמר הקב"ה לאברהם אין בך פסולת אלא הערלה העבר אותה כו' והי' תמים. הרי מבואר דתאינה מורה על כללות שרובו ככולו טוב ואין בו פסולת רק מעט מזועזר. ובפ' וירא ר"פ י"ג כי תאנה לא תפרח הבקוק סי' ג' י"ז זה אברהם תאיך כמד"א כבכורה בתאנה כו'. וכן ר"פ ואתה תצוה בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל בגפן ותאנה כו' כבכורה בתאינה כו'. ובמגילת אסתר בפסוק ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה תאנה אמרה כו' שנמשלו ישראל כבכורה הה"ד כבכורה בתאנה ובברכות דנ"ז ע"א הרואה תאנה בחלום תורתו משתמרת בקרבו שנא' נוצר תאנה יאכל פריה במשלי סי' כ"ז י"ח, ובפ"ה דעירובין דנ"ד סע"א מאי דכתי' נוצר תאנה יאכל פריה למה נמשלה ד"ת כתאנה מה תאנה זו כו' אף ד"ת כ"ז שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם, וברבות נשא פי"ב דרמ"ח סע"ד ע"פ ויהי ביום כלות משה הה"ד נוצר תאנה כו' מדבר ביהושע שהוא שימש את משה כו' למה נמשלה תורה כתאנה כו' התאנה נלקט מעט מעט כך התו' היום לומד מעט ולמחר הרבה כו'. וכ"ה עוז ברבות פ' פנחס ע"פ יפקוד ה' איש כו'. והנה ס"פ נוצר תאנה ושומר אדוניו יכובד פי' בזהר תרומה קל"א ע"א שומר דא מט"ט ושומר אדוניו, והיינו כי יש גער והוא בחי' מט"ט שעליו נא' גער הייתי גם זקנתי והוא ג"כ ענין הדוד תא' משני דודאים הגיל שבו תתאני' הטובות ונק' שומר אדוניו כי השכינה מתלבשת בו ביומין דחול והיא היא בחי' תאנה כמ"ש במאוי"א תאנה המל' בקבלתה מבחי' שם אהי', והוא עפמ"ש בלק"ת פ' עקב דהיינו שמקבלת ממוחין דאימא ובתוכן מוחין דאבא

וזהו נוצר תאנה הם מוחי' דאי' יאכל פריה הם מוחי' דאבא אי"כ המל' בקבלתה ממוחי' דאי' נק' תאנה עוד כ' המא"א שגם בינה נק' תאנה לכן נא' נוצר תאנה על יהושע ששימש את משה כי משה זכה לבינה ולכן מט"ט נק' ג"כ שומר אדוניו כנ"ל ואפשר לבאר כי תאנה הוא מלשון תואנה הוא מבקש בשופטים סי' י"ד שהוא ע"ד עלילה והוא כענין ערמה ומרמה ועם היותו רע כמ"ש והנחש הי' ערום אך יש ג"כ ערמה טוב כמ"ש כל ערום יעשה בדעת משלי סי' י"ג ט"ז וכן נא' ריש משלי לדעת חכ' כו' לתת לפתאים ערמה ובילקוט ריש משלי אמר שלמה אני הייתי פתי ונתן בי הקב"ה ערמה כו' מן כמה שנים אדם צ"ל בו ערמה מבן עשרים שנה ובמשלי סי' י"ד ח' חכמת ערום הבין דרכו ופרש"י מי שהוא חכם הבין דרכו לפלס אורחותיו וא"כ י"ל דבחי' זו בקדושה היא בחי' עליונה שבחכמה ולכן אמר המדרש מבן עשרים שנה כי אז זמן המשכת מוחי' דאבא בנפש כמ"ש בע"ח שכ"ד בענין מאור"ל ולמכור בנכסי אביו עד שיהי' בן עשרים ועד"ו איתא בזהר באדרא דנשא קמ"ד ע"א ע"פ אני חכ' שכנתי ערמה. א"ת שכנתי אלא שכנתי כו' הה"ד ה' בחכ' יסד ארץ כו' ודא ח"ט. נמצא שרש הערמה מבחי' החכ' העליונה ולכן אין הערמה מושג לזולתו ושרש ענין ערמה זו דקדושה הוא ע"ד עם עקש תתפל והוא כי והנחש הי' ערום וצריך להתנהג עמו ג"כ בערמה וכמו הנהגת אסתר עם המן ועד"ו צותה רבקה ליעקב בענין לקיחת הברכות, ועמ"ש סד"ה ראה ריח בני שהברכות היו המשכות מבחי' שלמעלה מהדעת ע"כ בא אחיך במרמה כו' וכמ"ש בדי"ה מה טובו בענין ויעקבני זה פעמים כו' ועל דרך זה הוא ענין שעיר המשתלח, ע' בפ' אמור ד"ג סע"א עד דנטיל עיטא כו' ובפ' וישלח דקס"ו ע"ב ויותר חכ' ועקימו עביד בדא מכל מה דעביד כו' ע"ש. והנה בחי' זו עיקרה תושבע"פ ששרשה מח"ע שנק' אבא יסד ברתא ועיקרה סייגים וגדרים לבלתי יוכל הרע להתערב כלל וזהו ע"ד אני חכ' שכנתי ערמה וזהו שאמרו פ"ה דעירובין וברבו' פ' נשא שנמשלו ד"ת לתאנה וקאי על תושבע"פ ובמ"א נת' דתושבע"פ נק' אילנא דטו"ר וכמו"כ בתאנה והיינו שמכרר עה"ד טו"ר ומ"ש תאנה מלשון תואנה ועלילה יש להעיר מענין גורא עלילה על כנ"א וזהו ענין תאנים הטובות, אך לעו"ז בחי' ערמה דנחש זהו ענין תאנים הרעות, והנה שייכות ב' דודי' הנ"ל לבחי' הדודאי' שהם מט"ט וסנדל היינו כי מט"ט הוא ביצי' וסנדל הוא בעשי' ובעשי' רובו רע כמ"ש אף עשיתיו וכמ"ש האריו"ל גבי כנגד ארבעה בנים ד"ת דרשע הוא בעשי', גם עכד כנעני וע"ע הן בעשי' ויצי' וכמ"ש מזה ע"פ וכי ימכור איש את בתו כו' ובפסוק כפיו מדד תעבורנה היינו מבחי' עבדות נמצא הדוד הא' של תאנים הטובות וזהו בחי' עכד עברי מט"ט דיצי' וע' מזה פ' תצא דרע"ח א' ובפי' הרמ"ז שם ועמ"ש ע"פ כי תקנה ע"ע כו' והדוד הא' של תאנים הרעות הוא בחי' סנדל דעשי' אשר תאנים הרעות הם עכד כנעני שרובם רשעים כו' עבדא בהפקירא נחא לי' פר"ע ועכ"ז רשעים מלאים חרטת, וכשיבאו לבחי' תשובה סנדל קושר כתרים גם מתפילתם חוהו הדודאים נתנו ריח, ועמ"ש במ"א בענין רוכב על כרוב קל שלו שהוא מט"ט כו'.

ד) ונשוב לענין הדודאים שהם מט"ט וסנדל הנק' מנעל וסנדל שהם מעור בהמה רק סנדל עור קשה יותר שההסתר, ועכ"פ הן מקור ההשפעה לנה"ב נפש השכלית שמק"נ והם נק' כרובים בחי' נער אנפי זוטרי נער הייתי כו' שרו ש"ע, וע' מענין דודאי' במא"א אות ד' סעי' מא"מ מט"נ ג' ג"א ומענין סיר אות סמך ס"ו והבשר המתבשל בסיר י"ל חשמ"ל כמש"ש אות ב' סייג הוא ג"כ ענין בירור גה"ב בדוד וסיר הנ"ל וזהו ענין משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה שהם בירורי ק"נ וע' סד"ה והי' מדי חדש גבי יבא כל בשר להשתחוות, גם יש להעיר לענין דודאים מענין דו פרצופין שלכן הביאוהו בגמ' פ"ב דעירובין קרוב לענין דיומדין, וזהו"ע שהדודאים מסייעים להריון ולידה, אך עכ"ז לא שעיקר ההריון ולידה נמשך מהם רק שהם מסייעים לבד כמ"ש בפ' ויצא דקנ"ו סעי"ב ודקנ"ז ע"א דעיקר בני במזל תליא והוא כמו"כ בענין לידת המוחין אתו"ר שעיקר ההמשכה מהא' המוטבע בנה"א שהיא בעצם למעלה מהשכל המושג ונק' במזל תלי' בחי' מזליהו חזי שרש הנשמה רק שעכ"ז להיות גילוי בחי' זו וזו ע"י ההתבוננות שעיי' נמשך גם בנפש השכלית שתבא ג"כ לבחי' אה' וזהו ענין הדודאי' שהם מסייעין הלידה כי הם מקור ההשפעה לנפש השכלית וזהו ענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך שהוא השפעת הדעת לנה"ב בהשכלת מאין ליש וזה נמשך מבחי' הדודאי' הנ"ל שהם בחי' עשב עב שין ואפשר שזהו ג"כ ענין דודאי' תאנים שיש בהם מתיקות השפעת ההשכלה באלקות שיהי' מושג גם לנה"א, אך בחי' קציר חטים הוא למעלה מבחי' עשב שהוא מאכל אדם שלמעלה מעלה מבחי' מאכל בהמה כי חטה כ"ב אתו"ן דאורי"י שמהם נמשך הדעת שיודע לקרות אבא שהוא ענין ההתקשרות בא"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע ולמעלה מעלה ממה שאפשר להשיג ע"י נפש השכלית כמ"ש בד"ה וידעת היום שלהיות בחי' דעת והשגה באלקות אינו רק בבחי' ממכ"ע שעז"נ שאי מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וזהו"ע ונתתי עשב בשדך לבהמתך שגם נפש השכלית הנק' בהמה שהוא משם ב"ן יכולה להשיג בחי' זו והוא הנמשך מבחי' הדודאי' הנ"ל וכמ"ש אנוש כחציר ימיו דקאי על מט"ט כמ"ש בפ' פנחס דרי"ז וכת"י מצמיח חציר לבהמה, אך בבחי' סוכ"ע אני ה' לא שניתי אין שייך שום השגה כ"א בחי' אמונה אך צ"ל ורעה אמונה לפרנס האמונה והיינו ע"י חטה כ"ב אתו"ן דאורי"י ועמ"ש מענין חטה בד"ה וספרתם לכם וזהו מאמר המדרש ע"פ וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה חנוך לנער כו' וכדפירש"י שזהו ע"ד שאמרו שבט ראובן יותן לעבדך דהיינו שטוב ה' יותר שימושך אחר קציר חטים שהוא מאכל אדם משיביא דודאים שהוא עשב אלא שתפס דבר המצוי ובא בראשונה כי חטים הוא מאכל אדם לכו לחמו בלחמי עמ"ש בד"ה ראשי המטות ענין לחמי שממשיך חיות בע"ס דאצ"י שיהי' בהם התקשרות האור וכמו"כ לכו לחמו שיהי' בהנשמה התפעלות התקשרות בעצמות אא"ס ממש כנו' בד"ה בכ"ה בכסליו ענין מסיב באחד של הנפש אלקית ועמ"ש מזה בד"ה עד דלא ידעי כו' שהמסיב נמשך מבחי' שלמעלה מהטעם ולכן חטים אין בהם טעם ומתיקות

כמו התאנים ועמ"ש דוגמת זה בד"ה וכל העם רואים את הקולות בענין
 קול השופר שאין בו מתיקות ואעפ"כ הניח הקציר חטים והביא דודאים
 שהם עשב בחי' מזון נה"ב השכלית והוא ההשגה בממכ"ע אלא לפי שהוא
 דבר המצוי לו קודם החטים ר"ל שבבחי' ממכ"ע שייך ידיעה והשגה ממש
 שמושג גם לנפש השכליות כמ"ש ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש משא"כ
 בבחי' סוכ"ע אין שייך רק אמונה שנק' עטרה בחי' מקיף והו חנוך לנער
 כי בחי' דודאי' נק' כרובים בחי' אנפי זוטרי בחי' נער מט"ט, והרמ"ז פ'
 תולדות קל"ד כ' שהדודאים הם צורת אדם והיינו בחי' נער כנ"ל, ועמ"ש
 ההפרש בין קצח וכמון ובין חטה בד"ה הכל היום יחרוש החרוש בבוך על
 ב' פערטיל נייר המתחיל להבין ההפרש שבין קודם התיקון דקכ"ז ע"ב
 וע' במאיא פ' מטות ע"פ ומקנה רב.

אור התורה

פרשת

מסעי

אור התורה

פרשת

מסעי

פ' מסעי

אלה מסעי בניי. ענין מ"ב מסעות עמ"ש מענין שם מ"ב בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את שהוא בחי' בכל מאדך ושם נו' שהוא אור הגבו' בכלי החסד כו' וא"כ מעלתו על שם ע"ב גי' חסד ע"ד כמעלת הוהב על הכסף הנו' בסש"ב ח"א פ"ג. אך שם נו' גבורות עליונות דבינה עילאה ובאמת שהבינה גבוה מהחסד וכ"כ בוח"ב תרומה קמח"א וכסף לתתא רזא דדרועא ימינא דהא רישא עילאה זהב איהו כו' ע"ש ונק' חסד אה' זוטא לגבי בינה שנק' אה"ר בת"א בביאור כי אתה נרי והם מדות שלמטה מהשכל ומדות שלמעלה מהשכל בלק"ת עקב בד"ה ולהבין קישור פ"א. אך כמ"כ שם מ"ב זהו ז"ת כשמתעלים בבינה כדפי' בלק"ת בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ב שזהו ענין תבונה אותיות בן ובת כשהם כלולים ונעלמים בבחי' בינה כו' וע"ש בד"ה אלה מסעי פ"ג בחי' אין ולא בחי' יש להרגיש מדותיו כו'. ובד"ה הנה ענין המסעות פ"א שתהיינה הו"מ בטלים בו ית' דלא מכל אינון מדות איהו כלל כמ"ש לך ה' הגדולה כו' ופי' לך ה' הגדולה כו' פי' בוח"ג אמור צ"ב א' שזהו ענין והי' שבעת ימים תחת אמו תחת אמו אתעטרו שבעת ימים. דכתי' לך הוי' הגדולה ופי' במק"מ תחת האם שהיא הבינה נתעטרו ז' ימים שהם ז"נ בן ובת הנ"ל וזהו לך הוי' שהוא הבינה הגדולה וכו' שהם ר"ק ומל' וע"ש שזהו ענין שבעת ימי הסוכות. וביאור הענין היינו מ"ש בוח"ב תרומה קל"ה סע"א כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד יחוד הו"ק שהם שרש בחי' מקום רוחני וגשמי כמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם שיוכללו בבחי' ביטול דחו"ב וע"ד עליי ז"א בע"ק כי הוי' הוא האלקי' שלגבי ג"ר נק' ז"א יח"ת בחי' יש כו' משא"כ החכ' אין אמתי כמ"ש בד"ה הנה ענין המסעות מענין אמתי.

קיצור. ענין מ"ב וע"ב כמעלת הוהב על הכסף חסר אה"ר לגבי אה"ז שם מ"ב ז"ת כשכלולים בבינה שבעת ימים תחת אמו לך הוי' הגדולה כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד. בהרמ"ז פ' תצא דערה סע"ב קה"ק ה"ס רישא דבריאה בסוד כח"ב וכל רישא סוד מ"ב וג"פ מ"ב גי' סוס.

ב) והענין כי שם מ"ב הוא ל"ב נתיבות עם ע"מ כמ"ש בת"ז תיקון ד' די"ד ע"ב אבא במ בארבעים ותרין אתון דשמא מפרש כו' עשר אמירן אינון ול"ב שבילין כו' והובא בפרדס שכ"א פ"ב. ואפ"ל כי ל"ב נתיבות הם כ"ב אותיות וע"ס כמ"ש בס"ל ואשד הנתיבות דחכ' הוא בבינה, אכן שם מ"ב שנוסף עוד ע"ס היינו בחי' ע"ס הגבוהים מע"ס של ל"ב נתיבות היינו כמ"ש במק"מ תרומה קלב ב שמא דמ"ב פי' כ"ב אתון

א'שמט

פ' מסעי

אלה מסעי בניי. ענין מ"ב מסעות עמ"ש מענין שם מ"ב בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את שהוא בחי' בכל מאדך ושם נו' שהוא אור הגבו' בכלי החסד כו' וא"כ מעלתו על שם ע"ב גי' חסד ע"ד כמעלת הזהב על הכסף הנו' בס"ש ח"א פ"ג, אך שם נו' גבורות עליונות דבינה עילאה ובאמת שהבינה גבוה מהחסד וכ"כ בוח"ב תרומה קמח"א וכסף לתתא רזא דדרועא ימינא דהא רישא עילאה זהב איהו כו' ע"ש ונק' חסד אה' זוטא לגבי בינה שנק' אה"ר בת"א בביאור כי אתה נרי והם מדות שלמטה מהשכל ומדות שלמעלה מהשכל בלק"ת עקב בד"ה ולהבין קישור פ"א. אך כמ"כ שם מ"ב זהו ז"ת כשמתעלים בבינה כדפי' בלק"ת בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ב שזהו ענין תבונה אותיות בן ובת כשהם כלולים ונעלמים בבחי' בינה כו' וע"ש בד"ה אלה מסעי פ"ג בחי' אין ולא בחי' יש להרגיש מדותיו כו'. ובד"ה הנה ענין המסעות פ"א שתהיינה הו"מ בטלים בו ית' דלא מכל אינון מדות איהו כלל כמ"ש לך ה' הגדולה כו' ופי' לך ה' הגדולה כו' פי' בוח"ג אמור צ"ב א' שזהו ענין והי' שבעת ימים תחת אמו תחת אמו אתעטרו שבעת ימים, דכתי' לך הו"י הגדולה ופי' במק"מ תחת האם שהיא הבינה נתעטרו ז' ימים שהם זוי"נ בן ובת הנ"ל וזהו לך הו"י שהוא הבינה הגדולה וכו' שהם ר"ק ומל' וע"ש שזהו ענין שבעת ימי הסוכות. וביאור הענין היינו מ"ש בוח"ב תרומה קל"ה סע"א כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד יחוד הו"ק שהם שרש בחי' מקום רחני וגשמי כמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם שיוכללו בבחי' ביטול דחו"ב וע"ד עלי' ז"א בע"ק כי הו"י הוא האלקי' שלגבי ג"ר נק' ז"א יחוט' בחי' יש כו' משא"כ החכ' אין אמתי כמ"ש בד"ה הנה ענין המסעות מענין אמתי.

קיצור. ענין מ"ב וע"ב כמעלת הזהב על הכסף חסר אה"ר לגבי אה"ז שם מ"ב ז"ת כשכלולים בבינה שבעת ימים תחת אמו לך הו"י הגדולה כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד. בהרמ"ז פ' תצא דעריה סע"ב קה"ק הי"ס רישא דבריאה בסוד כח"ב וכל רישא סוד מ"ב וג"פ מ"ב גי' סוס.

ב) והענין כי שם מ"ב הוא ל"ב נתיבות עם ע"מ כמ"ש בת"ז תיקון ד' די"ד ע"ב אבא במ בארבעים ותרין אתון דשמא מפרש כו' עשר אמירן אינון זל"ב שבילין כו' והובא בפרדס שכי"א פי"ב, ואפ"ל כי ל"ב נתיבות הם כ"ב אותיות וע"ס כמ"ש בס"י ואשר הנתיבות דחכ' הוא בבינה, אכן שם מ"ב שנוסף עוד ע"ס היינו בחי' ע"ס הגבוהים מע"ס של ל"ב נתיבות היינו כמ"ש במק"מ תרומה קלב ב שמא דמ"ב פי' כ"ב אתון

א'שממ

עם עשה"ד שהם נפש דאימא ועם עשרה מאמרות שהם רוח דאבא הם מ"ב עכ"ל ועמ"ש בביאור זאת חקת התו' פ"א ובמק"מ פ' ויקרא ד"א ע"ב מענין דברות ומאמרות. והנה בינה לגבי אבא נק' בריאה לגבי אצי' וכמו מוחין דאבא שגבוהים הרבה מה"ט ממוחין דאימא כענין קדש לגבי מקרא קדש בד"ה מצה זו ובד"ה ושבתם מים בששון וא"כ בשם מ"ב שמאיר ע"ס דמוחין דאבא שהוא ביטול בתכלית בחי' אין בחי' אמירה שלמעלה מבחי' דיבור כי אמירה הוא בלב ע"כ זהו הביטול שלמעלה ממדריגת הביטול שבז"ת עצמן כ"א ע"ד שמתעלין בג"ר להיות בהם הביטול שבג"ר ולכן זהו כמו תעלומות לב שלמעלה מהתגלות הלב וע"כ נחסר המל' שבכל מדה. והגה ב"פ ע"ס שבשם מ"ב זהו ע"ד ממעמקים ב' עומקים שהם ב' יסודות דאו"א כמ"ש בביאור ע"פ כי המצוה הזאת כו' לא נפלאת כו' וממשיכי' בחי' ב' כתרם ע"י וא"א בחי' אנכי אנכי כו' ע"ש ומוזה יובן שאומרים אב"ג ית"ץ כו' לפני תקיעת שופר להמשיך מבחי' אנכי אנכי הוא מוחה כו' ושיומשך עולם הדבור כ"ב אתון וגילוי ע"מ ועשה"ד כו'.

קיצור. מ"ב כ"ב אתון שנמשכים מבינה עם ע"ס הנמשכים בהן והן ליב נתיבות ועוד נוסף ע"ס דעצמות אבא ע"מ שהן כמו מוחין דאבא לגבי מוחין דאימא ולכן שם מ"ב ביטול, גם כענין ממעמקים ממשיך אנכי אנכי.

ג) והנה נז' בזה שם בפ' תרומה קל"ב ב' שמא דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עילאה, ובמק"מ חג"ת עולים לאי' ואי' לאבא, שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה פי' מל' עולה לחג"ת והענין כמש"ש דשם ע"ב ע"ד אינון תליסר מכילין שהם י"ב ואחד הרוכב עליהם. וביאור הענין היינו כי י"ב בקר דבריאה שהם מרכבה תתאה עם בחי' הים שהוא מל' העומד עליהם נק' י"ג עלין דשושנה שהם יגמדה"ר כמ"ש בזה ר"פ בראשית והם יב"ש ושרשן מיג"מ דאצי' וכן ש' ע"ב יש בו י"ב פעמים ששה כמ"ש הפרדס שכ"א פ"ו י"ב אבנים וששה שמות על כל אבן ואבן כו' ע"ש וא"כ ש' ע"ב זהו רתיכא תתאה ר"ל י"ב בחי' דבריאה שהם הרוממות ומעלות את המל' מבריאה לאצי' ולכן קי"ס הי' ליי"ב גורים כי היא עליות הבריאה באצי' ולכן קי"ס ע"י ויסע ויבא ויט שהוא ש' ע"ב וכמ"ש מזה בקצרה בלק"ת בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השלישי בכדי שכל שבט כו' ע"ש והוא ע"ד ששם עלו שבטים כו' היינו בבחי' מל' דאצי' וע' מזה בזח"ג פ' במדבר קי"ח ע"ב שעד"ו הוא ענין ד' דגלים מיב"ש להעלות המל' והיינו לחברה לז"א דאצי' כו', ש' מ"ב ז"פ ו' ע"ד ז' נרות המנורה לכן שלך גדול ע' בלק"ת פ' בהעלותך, אבל ש' מ"ב הוא רתיכא עילאה היינו מרכבתא עילאה ע' בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שמעלות חו"ב דאצי' בא"ס ב"ה ממש ולכן הוא ז"פ ו' נגד מרכבה דאצי' שהם ז"ת ולא י"ב בקר דבריאה והעלאת חו"ב להמשיך גילוי ז"ת דע"י כמ"ש בלק"ת בד"ה בענין והניף ידו על הגהר כו' והכהו לז' נחלים ע"ש פ"ג וע' בביאור ע"פ בהעלותך בד"ה הגה השמן בסוף הדרוש גבי ובכ"ז י"ל עוד שזוהו

ההפרש בין קרבנות הנשיאים שהיו י"ב נשיאים ובין גרות המנורה שהיו שבעה ובד"ה בהעלותך דרוש השני שם פ"ג בענין שלך גדול משלהם ועד"ו יובן ענין שם מ"ב שהוא ג"כ כענין ז' גרות המנורה כמ"ש בביאור דמנורת זהב פ"ד ובד"ה והנה מנורת זהב פ"א והנה ארו"ל למה קדמה פ' שמע כו' שיקבל עליו עומ"ש תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצות ובקבלת עומ"ש שבפ' שמע יש מ"ב תיבין מואהבת עד ובשעריך והיינו כי ע"י רמ"ח מצות פיקודין רמ"ח איברין דמלכא היינו המשכת האורות בכלים דז"א ויחוד ז"נ אבל קעומ"ש הוא ממשיך אור חדש מא"ס בחו"ב והוא הנק' יחוד או"א שאינו נמשך כ"א ע"י מס"נ וכמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי ובד"ה כי ביום הזה יכפר ועמ"ש לפרש הפסוק ביום השני הקריב נתנאל כו' והטעם שבקעומ"ש שייך ש' מ"ב כי זהו מרכבתא עילאה המעלים חו"ב לשרשן באא"ס והיינו ע"י בכל מאדך כו' ועמ"ש בד"ה לרוקע הארץ כו' ומתחלה צ"ל שמע ישראל כו' כי אם אין בינה אין דעת כו' וז"ש והשיב לב אבות חו"ב על בנים חגית רתיכא עילאה דמ"ב ואח"כ ולב בנים על אבות כי יפה כח הבן מכת האב ז"א בעתיקא אחיד ותלי' וע"כ הם מרכבה עילאה להעלות חו"ב חתו אם אין דעת ברא בוכרא אין בינה כו'. ועד"ו קודם כניסתם לארץ אשר עיקר קיום המצות הוא בארץ שהרבה מצות תלויים בארץ נמצא עיקר קיום קבלת עול מצות הוא ע"י כניסתם לארץ ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי. לכן מקודם לזה צ"ל קבלת עול מ"ש והיינו ענין מ"ב מסעות שבמדבר דוגמת מ"ב תיבין מואהבת עד ובשעריך שבפ' שמע שקודם קבלת עול מצות בפ' והא"ש חתו לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה פי' כי המצות נק' אור זרוע לצדיק והזריעה היא בארץ כנ"ל אכן בבחי' מדבר נק' לא זרועה אבל עכ"ז הוא דוגמת לא זרועה דמלית שאינן ג"כ בבחי' זריעה ע"ד מ"ע והם ג"כ ממשיכים יחוד או"א ע"י האתכפי' של ג"ק בחי' לא זרועה וכמ"כ כתי' אבא בם מ"ב מסעות במדבר ועי"ז אודה י"ה היינו יחוד או"א כו' וכמ"ש בזח"ב תצוה קפ"ג א' שזהו ענין כד אתכפי' סט"א סליק יקרא כו'. והנה מקודם מ"ב מסעות הי' יצ"מ ע"י שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה חתו כענין שמע ישראל כו' שקודם מ"ב תיבין ואהבת כו'. ויש להעיר דשם מ"ב מכניע החיצוני מ"ש במ"ב סס"י ב' ותבקענה מיב ילדים, ופי' הבחיי פ' שמות דס"ח א' ע"פ הלהרגני אתה אמר שקללם בשם מ"ב ולכן ותבקענה מהם מ"ב ילדים כו' וע"ש שעז"ג תלים ס"י מ"ד ו' בך צרינו ננגח ובשמך נבוס קמינו היינו בשם מ"ב כו' ע"ש. וע' פ"ט דסוטה מ"ו א' זח"ב פקודי רכ"ד א' ולכן בלעם ובלק הקריבו מ"ב קרבנות שרצו להתדמות לבחי' מ"ב מסעות דישאל רתיכא עילאה כו' ולהמשיך עי"ז בסט"א כו'. אך כי ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' כי גא' פתחו לי כו' אבא בם כו' משא"כ בסט"א כו' כי שם מ"ב הוא כ"ב אותיות התורה ועשה"ד וע"מ מה שכ"ז נמשך רק בישראל כו' וז"ש ויהפוך את הקללה שהרי ע"ד ויקללם בשם מ"ב ונתהפך לברכה מ"ב דק"ש. ודברת בם זח"ב קל"ב ב' דמ"ב ע"ד יוהכ"פ שבת שבתון ע"ש וע"ב שבת. י"ל שבת

שבתון בינה גם י"ל שבת תתאה עליות בי"ע באצ"י זהו ע"ב ושבת עילאה עליי אצילות במאציל זהו מ"ב.

אלה מסעי בניי כו', ברבות זשיה נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן וע' מזה ג"כ ברבות שמות פ"ב ע"פ ומשה הי' רועה, והנה על נחית נאמרו ברבות כאן כמה נוטריקון ויש להעיר ממ"ש ברבות פ' נשא פ"ב גבי להקים את המשכן דרמ"ט ע"ג ע"פ נחית בחסדך כו' דהיינו ענין כ"ז פעמים כל"ח נגד כ"ו דורות עד שקבלו התורה שהיו ניוזגין בחסדו של הקב"ה, והיינו מבחי' ורב חסד שלמעלה מאצ"י, וא"כ עז"נ נחית בחסדך עם זו גאלת, ופי' נחית היינו הנהגה כמו בדרך נחני ה' בפי' חיי שרה כ"ד כ"ה, ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים ר"פ בשלח, אך יש לפרשו ג"כ לשון מנוחה ונחת ובנחה יאמר, ונחה עליו רוח ה' ע' בשרשים ערך נוח וערך נחה במכש"כ ממ"ש ברבות ר"פ בשלח ע"פ ולא נחם לשון נחמה והיינו שע"י רב חסד הנ"ל נמשך ההנהגה בנחת כמו דברי חכמים בנחת נשמעים, ובמא"א אות נון סליט כ' נחת נק' המחזין עם לבושיהן ובמא"א נת' דנחת נמשך מצד מוחין דאבא, ואבא בחסד דא"א אחיד ותליא וזהו נחית בחסדך ועד"ן נאמר נחית כצאן עמך דהיינו ג"כ בחסדך הנ"ל וזהו ולא נחם דרך ארץ כ"א למעלה מהטבע, כמ"ש ברבות ר"פ בשלח שלא נהג עמם כדרך כל הארץ כו' והיינו ע"י נחית בחסדך ומה נמשך נוטריקון שברבות כאן בתיבות נחית שי"ל שנמשכין מד' מוחין כחב"ד, והנה נהלת בעוז זהו כח וגבורה אל נזה כו' זהו ענין מ"ב מסעות שנמשכין מבחי' ג' ידות יד הגדולה יד החזקה יד הרמה הנרמזים בפסוק נחית בחסדך כו' כי נזה קדשך מקדש אד' כוננו ידיך זהו יד הרמה.

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מאמ"צ כו' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם. וי"ל הרי הלכו מ"ב מסעות ויציי"מ הי' רק נסיעה א' וגם מהו ויכתוב משה הרי כל התורה הקב"ה אומר ומשה כותב, וגם בתחלה כתיב מוצאיהם למסעיהם ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם. הנה מאמ"צ עד בואם אל א"י ארץ טובה ורחבה הלכו מ"ב מסעות וארו"ל מזכירין יציי"מ בכל יום בק"ש שחרית וערבית, ובכל דור חייב אדם לראות א"ע כאלו יצא ממצרים, לכן יש בחי' מ"ב מסעות ג"כ בכל יום, וי"ל תחלה מהו מצרים מצר ים, כתיב שאן מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, מי אותיות ים בהיפך אתון ופי'.

מי שאינו מושג ולמעלה מהשגה, כי הנה הבריאה הוא התהוות יש מאין וי"ל
 למה נק' מאין ובאמת הלא ממך הכל שנברא מאלקותו ית' ואיך נק' מאין,
 אך פי' מאין הוא כמ"ש גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, וארז"ל אימתי
 הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו, פי' עיר הוא כמ"ש בסי' שתי אבנים בונות
 שני בתים שלש אבנים כו' אבנים הן אותיות כי האותיות אין בהם צמיחה
 כמו המדות שיש בהם קטנות וגדלות והמדה מתחלה בקוטן וצומח והולך עד
 שמתגדל ליש ודבר מורגש ומכמה צירופי אותיות נעשה תיבות הן בתים
 ומשני אבנים בונות שני בתים כי משתי אותיות כמו א"ב לא יוכל להיות
 רק שני תיבות היינו אב או בא וג' אבנים בונות ששה בתים היינו ששה
 צירופים וכללות עולם הדיבור נק' עיר אלקינו, כי כדי שיתהווה ריבוי
 הנבראים כמ"ש מה רבו מעשיך כו' מאור א"ס אחדות הפשוט, כמו בעולם
 העשיי' דצח"מ, ובכל מדריגה התחלקות ריבוי מינים, כמה מיני צמחים
 ומיני פירות ומשונים במראה ובטעם ובעשבים מחיי' ועשבים שממיתין וכל
 עשב יש לו מזל בפ"ע המכה כו' וכן בעולמות עליונים מלאכים אלף אלפים
 גדוד א' ולגודויו אין מספר, וכן בנשמות עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק
 ש"י עולמות כו' והן פרטיות רבבות מדריגות המשכת מיני תענוג אלקות
 לנשמות שנמשך מאור א"ס ב"ה זיו השכינה ואיך ימצא הריבוי מאור א"ס
 אחדות הפשוט אך הוא ע"י התחלקות החיות מאור א"ס שנמשך
 על ידי הדבור כמו שכתוב בדבר ה' כו' הן עשרה מאמרות שנתחלק
 החיות מאור א"ס ע"י האותיות ומכל צירוף נברא מהות בפ"ע כמו אור ומים
 וכללות עולם הדיבור נק' עיר אלקינו פי' שם אלקים הוא בחי' עולם הדיבור
 שנתחלק החיות מאור א"ס ב"ה ע"י המשכת ריבוי צירופי אותיות וגם
 בחילופי אותיות כמו אל במ שהאות מתחלף על אות אחר, ולכן נק' אלקים
 קדושים ל' רבים, ואימתי גדול הוי' הוא בחי' התפשטות גדולתו להוות
 ולהחיות ריבוי רבבות עולמות ונבראים לאין קץ הוא כשמתלבש בעיר אלקינו
 ע"י עולם הדיבור בחי' שם אלקים, משא"כ שם הוי' קודם שבא לידי המשכה
 וגילוי בעיר אלקינו נקרא הוי' אחד בבחי' אחדות הפשוט דאור א"ס ב"ה
 וגדול הוי' ומהולל מאד הוא השבח והשיר שהוא לפ"ע השגה ואיגו דומה
 השבח והשגה שמשיגים גדולת הבורא ית' בעולם העשיי' הגשמי להשיר
 והשבח שמשיגים המלאכים בעולמות העליונים ואעפ"כ נק' עיר אלקינו שלנו
 וכמ"ש אני הוי' כו' לכם לאלקים כו', ובאמת כתיב מלך אלקים על גוים
 כו', ג"כ מפני כי ראשית וגילוי אור א"ס הוא בנשי' לי ראש וכמו שאומרים
 בברכות בא"י אלקינו הוא הגילוי בנשי' שנק' אלקינו ואח"כ מלך העולם
 הגילוי והחיות בעולמות כי ע"י נשי' ממשיכים הגילוי והיחוד שם הוי'
 באלקים בגילוי בפנימיות ועי"ז גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו כמ"ש
 הוי' בחכמה כי חכמה ראשית ההשתל' דע"ס ולכן כולם בחכמה עשית וז"ש
 גדול ה' בעיר אלקינו, אך הנה כתיב לך הוי' הגדולה כו' פי' ע"ד מארז"ל
 במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כו' שכל הגדולה והתפשטות החיות
 מאור א"ס ב"ה להחיות העולמות הוא ענווה והשפלה וירידה לפניו ית' וז"ש

כי עמך מקור חיים ולא אתה כי מקור חיים הוא ג"כ טפל ובטל ונק' עמך הטפל לך ולא עצמות כי הגם שנתהו ריבוא רבבות עולמות לאין קץ אבל הכל בע"ג כמו מן הארץ לרקיע ת"ק שנה וכן עולמות עליונים גבול להשגתן כו' וכמו עד"מ לגבי בלי גבול אזי מספר א' עם רבבות בשוה ששניהן בע"ג כמ"כ למעלה כל עולמות עליונים הרוחניים ועולם העשיי' הגשמי אין ערוך אליו ית' בשוה ששניהם הוא השפלה וירידה לפניו ית' בשוה, וכמ"ש המשפילי כו' בשמים וארץ כו' כי מלכותך מל' כ"ע שהוא רק מלך שמו נקרא בחי' שם והארה בעלמא וזהו לך הוי' הגדולה כו' שהגדולה בטל במציאות וכלא חשיב לגבי אור א"ס ב"ה, ולכן גדולה לשון נקבה כמ"ש אתה הוא ד' לבדיך אתה עשית את השמים כו' ואתה השני הכתיב את לשון נקבה כי זהו רק בחי' מקבל והארה בעלמא, ולכן כתיב ולגדולתו אין חקר כו', פי' גדולתו רוממות אור א"ס ב"ה בעצמותו ומהותו אין חקר ולמעלה מהשגת הנבראים ולמתב"כ ולכן התהוות הנבראים מאור א"ס ב"ה הוא יש מאין כי יש בחי' השתלשלות עו"ע והוא בבחי' ע"ס דאצי' עצמן, וכן בעולמות בי"ע עצמן כי ענין השתלשלות הוא יש מיש ויש ערך להעלות עם העילה וגם אינו רק מההעלם לגילוי ואין כל חדש וכמו עד"מ בנפש השתלשלות שכל ומדות ומחשבה ודבור שהמדות מסתעפים ונמשכים מהשכל שהן יש מיש ויש ערך ביניהם שחלק העשירי מהשכל מתלבש להיות טעם להמדה ומנהיגה והוא מהעלם לגילוי שבעודו בשכל ג"כ כלול מהות התפעלות המדה רק שהי' בהעלם ויצא לגילוי בהלב וכן ממח' לדבור וכמ"כ יובן למעלה בהשתל' הע"ס בעצמן מחכמה לבינה ומדות עליונות כו' וכן בעולמות בי"ע מבריאה ליצי' כו' אבל התהוות העולמות והנבראים מאור א"ס ב"ה א"א לומר כלל שהי' העולמות והנבראים כלולים בהעלם תחלה באור א"ס רק התחדשות והתהוות מחודשים יש מאין ואין ערוך אליו ית' כלל, ופי' מאין למעלה מהשגה וכמ"ש בוהר שאא"ס ב"ה לא אתרמזו בשום אות ושם וקוץ כלל הגם שיש ז' שמות שאינן נמחקים הן מרומזות באור א"ס ב"ה המתלבש בע"ס דאצי' כי ענין השם הוא מגביל כמו עד"מ שם חכם שמורה ומגביל ע"ש מהות חכמתו ולא מדה אחרת דחסד, ושם חסדן גדבן מורה ומגביל על מהות חסדו, כמ"כ למעלה שם אל מרמו על אור א"ס ב"ה המתלבש במדת החסד כמ"ש חסד אל כל היום, ושם אלקים הוא דיין מרמו על אור א"ס ב"ה המתלבש במדת הגבורה, ושם הוי' על אור א"ס ב"ה המאיר בבחי' ח"ע אבל על עצמות אור א"ס אחדות הפשוט אין שייך לומר ולתאר בשום שם ואות כלל והוא פי' אין למעלה מהשגה ואפי' חכמה עילאה ראשית האצי' נאמר והחכמה מאין תמצא לבחי' יש כו' ולכן נקרא הבריאה יש מאין.

ב) וזהו פי' מי ברא אלה מי הוא למעלה מהשגה כמו מי שאמר והי' העולם אלה הוא מדות עליונות ו' פעמים ו' גימט' אלה, והמדות עליונות שהן מקור הנהגות העולמות נבראו מאין ליש מבחי' מי והוא פי' מי ברא אלה וענין שאו מרום עיניכם וראו הוא ההתבוננות בבחי' ראי' איך שכל

השתלשלות העולמות עליונים ותחתונים נבראו מאין ליש והם בטלים במציאות באור א"ס ב"ה ויש לומר שפי' שמע ישראל ר"ת של אותיות שמע הוא שאו מרום עיניכם, ועי"ז ממשיכים היחוד והתחברות בחי' מי אור א"ס הסוכ"ע בבחי' אלה מדות עליונות ממכ"ע והוא התחברות אור א"ס בהעולמות אך מצרים מיצר ים הוא להיפוך כי ב' אותיות ים הוא ב' אותיות אחרונים דשם אלקים שמהן נמשך מ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים אדמת בני חם כו' המעלימים ומסתירים ביותר, כי הגה יש ק"כ צירופי אלקים וע"ב צירופים הראשונים מהם נמשך בחי' חסד וזכות כי יש סנהדרין שלמעלה ג"כ שיושבים בהיכל הזכות כי אלקים לשון דיינים ג"כ כמ"ש אלקים לא תקלל, ומע"ב צירופים ראשונים נמשך בחי' חסד אבל מ"ח צירופים אחרונים יוכל להיות יניקת חיצונים ודינים קשים, ובנפש מצרים מצר מי הוא מצר הגרון המפסיק בין המחין שבראש למדות שבלב הגם שבשכלו ותבונתו מתבונן ומשיג גדולת הבורא גדול הוי' ומהולל כו' כנ"ל אבל אינם באים לגילוי למדות שבלב והם בתקפם כתולדתם להתאוות תאוה כו' והוא מיצר הגרון המפסיק בין בחי' מי דבינה לבחי' מדות שנק' אלה כנ"ל כמ"ש במ"א, לכן כדי לבא מבחי' מצרים לא"י ארץ טובה ורחבה שהוא בחי' גדול הוי' בעיר אלקינו צ"ל מ"ב מסעות הוא בחי' התהפכות המדות, וי"ל למה במסעות מ"ב הוא בחי' ז' מדות כ"א כלול מן ו' ובספה"ע סופרים מ"ט יום ז' מדות כ"א כלול מו', אך יובן מההפרש שבין שרפים לאופנים שברפים נאמר שש כנפים לאחד ובאופנים נאמר ארבע כנפיים לאחת והענין כמארו"ל כל מה שראה יחזקאל ראה ישעי' אלא ישעי' כבן כרך שראה את המלך כו' ויחזקאל כבן כפר כו' כי השרפים אומרים קדוש הוי' כו' כי התפשטות גדולתו להוות רבבות עולמות אין קץ מאין ליש הוא בבחי' גדול הוי' בעיר אלקינו הוא בא בגילוי השגה בשרפים כי הם כבן כרך הוא בחי' עיר אלקינו ששם מאיר בגילוי גדול הוי', ולכן אומרים מלא כה"כ שבא אצלם זה בהשגה אבל מפני שמשגיגים שמקור התהוות העולמות הוא הארה בעלמא ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז שתי אותיות בלבד, אבל מהו"ע ית' קדוש ומובדל ואין ערוך אליו העולמות והנבראים כלל לכן כל תשוקתם וחפצם ליכלל בביטול בקדוש במהות ועצמות א"ס ב"ה, ולכן נאמר שרפים עומדים ממעל לו פי' לו הן ו' מדות עליונות ופ"ו גימט' ל"ו בחי' אלה כנ"ל ומפני שתשוקתם וחפצם ליכלל בביטול למהר"ע ית' שלמעלה מבחי' מדות עליונות מקור התהוות העולמות לכן נאמר ממעל לו אבל האופנים הן כבן כפר כו' הם ביצוי ועשיי' ששם אינו מאיר בגילוי בחי' גדול הוי' בעיר אלקינו לכן אומרים ברוך כ"מ פי' בקשתם שיהי' גילוי כבוד הוי' והמשכת גילוי אלקות למטה, וענין ההפרש בין שש כנפיים לד' כנפיים יובן מענין המסעות שהיו מ"ב היינו ז' מדות שכל א' כלול מו', ואין חושבין מדה הו' שבכל ספי' בחי' מל', והטעם לזה כי בחי' המל' שבכל מדה הוא גילוי המדה כמו גילוי אהבה כו' כמו שכללות בנין פרצוף המל' בפ"ע הוא גילוי דבר ה' בעולמות שהגילוי לזולתו הוא ע"י הדבור ולכן מבחי' מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון מל' דאצי'

כתר לבריאה כו', כמו"כ בכל מדה וספי' בחי' המל' שבה הוא גילוי המדה ובאמת הגילוי וההשפעה למטה לזולתו הוא ירידה ובחי' יש כו', ולכן נאמר במרע"ה כבוד פה וכבוד לשון כו' כי רוח האדם בחי' מה לעלות למעלה בעליות וביטול באור א"ס ב"ה ולא לירד ולהשפיע למטה כמ"ש במ"א. לכן ענין המסעות הן הכל בחי' עליות באור א"ס ב"ה עד ירדן יריחו כו' בחי' ריח מקיפים דאור א"ס לכן לא נצרך הי' בחי' המל' שבכל מדה וספי' שהוא להיפוך גילוי השפעה למטה כ"א עצמיות המדות שהן ששה ולכן הי' מ"ב מסעות ז' מדות כל א' כלול מו', משא"כ בספה"ע שעורה מאכל בהמה ושעורה שעור הי' בחי' מל' שמאיר ונמשך בשיעורים וגבולים להיות למאכל ולמזון לנשמות ומלאכים דבי"ע שנק' בהמה פני ארי' פני שור כו' וכידוע בפני הכוונה היום יום א' לעומר שהוא המשכת אלקות למטה לברר בירורי נוגה דבי"ע וכל השפעה וגילוי למטה הוא דוקא ע"י בחי' מל', ולכן בספה"ע סופרים מ"ט יום היינו בחי' ז' מדות כל א' כלול מו' מדות עם בחי' המל' שבכל ספי' ומדה ג"כ ועד"ו יובן ההפרש מה שבשרפים הוא שש כנפיים כי עבודתם בעליות ממטה למעלה ואומרים קדוש קדש ו' שהוא"ו הוא ששה מדות עליונים בטלים במקורן בקדש עליון כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' לכן אצלם שש כנפיים משא"כ חיות ואופנים עבודתם להמשיך המשכות וגילוי אלקות למטה ואומרים ברוך כו' לכן אצלם ארבע כנפיים כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' והי' לארבעה ראשים הן ד' מחנות שכינה כי ראשית הגילוי והשפעת אלקות למטה מתחלק לז' מחנות שכינה שבמרכבה ומהן נמשך ומתחלק אח"כ לרבבות מלאכים ונשמות וע"י הד' כנפיים שבחיות ואופנים נמשך שלא להיות ומשם יפרד כו' כ"א שיהי' ברוך כו' ממקומו בחי' גילוי אלקות.

ג) ועתה יובן ג"כ ענין יצי"מ ומ"ב מסעות בכל יום בק"ש. כי הכוונה והתבוננות בפסוק ראשון דק"ש הוי' אלקינו הוא יחוד חו"ב הוי' אחד הוא יחוד זו"ג, פי' חו"ב הוא אור א"ס הסוכ"ע שמאיר בח"ע והוא בחי' מי, ופי' זו"ג הוא אור א"ס בחי' ממכ"ע שמאיר במדות ודיבור והוא בחי' אלה מקור התהוות העולמות שהוא פי' אחד בשמים ובארץ וד' רוחות העולם, והכוונה כפי' רש"י מה שעכשיו הוי' אלקינו יהי' לעתיד הוי' אחד פי' שיהי' התגלות סוכ"ע בממכ"ע ויהי' גילוי אלקות בעולמות והוא התחברות מי אלה אך א"א להגיע ולהמשיך בחי' הגילוי סוכ"ע בממכ"ע מי אלה כ"א ע"י מ"ב מסעות והוא מן ואהבת עד ובשעריך יש מ"ב תיבין שם מ"ב ז' מדות כל א' כלולה מן וא"ו מדות והו"ע התהפכות המדות כולם בבטול לאלקות. והו"ע יצי"מ לצאת מכל המצרים המגבילים ומסתירים על נה"א כי זה לעז"ו עשה אלקים וכשם שיש מדות דקדושה כך יש מדות בקליפה והו"ע ז' פרות ח' שבלים הטובות ח' פרים ח' שבלים הרעות והוא בחי' אלה דקליפה כמ"ש אלה אלהיך ישראל כו', והאהבה רעה דקליפה שנמשך אחר תאוות ותענוגים גשמיים להפכה כביטול לאלקות הוא ע"י אהבה דקדושה לאהבה את ה' כי הוא חייך ובחירת בחיים כו' חיים נצחיים ולא לימשך אחר תענוגים

גשמיים הזווים ונפסדים, וכמו"כ יראה רעה דקליפה פן יחסר לחמו כו' להפכה ע"י יראת ה' מלכה"כ ממילא יתבטל יראות רעות ות"ת ע"י התבוננות לאסתכלא ביקר תפארת גדולתו ית' בביטול כל עולמות עליונים ותחתונים ממילא יתבטל ויפול ת"ת דקליפה הוא הגסות והיש כו' וכן מדת נצח בקדושה כמארז"ל מעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת כי ע"י סו"מ וע"ט במעשה מ"ע ול"ת שהוא בחי' שוקין וירכין בחי' רגל בנפש נעשה מחו ולבו זכים אלף פעמים ככה והוא מארז"ל חכמתו מתקיימת כו', הו"ע בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף פי' יכסה פניו כמ"ש במרע"ה ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים כי א"א לקבל ולהכיל גילוי אור א"ס כ"א ע"י לבוש התורה וכמ"ש עוטה אור כשלמה שע"י לבוש התורה יוכל לקבל גילוי אור א"ס וכמ"ש במ"א על מארז"ל אם אתה מבקש לראות פני השכינה עסוק בתורה כו' ובשתיים יכסה הוא בחי' תושבי"כ ותושבע"פ, ובשתיים יכסה רגליו הוא בחי' מעשה המצות עשה ול"ת שנק' רגליו כו' ובשתיים יעופף הוא אהוי"ר כמ"ש בזהר אורייתא בלא דו"ר לא פרחא לעילא והעפיפה לעלות בעליות באור א"ס ב"ה הוא ע"י הגדפין אהוי"ר ובכללות הן ג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח בחי' עבודה קרבנות ותפלה במקום תמידין הוא בחי' בשתיים יעופף ותורה הוא בחי' בשתיים יכסה פניו וגמ"ח מעשה המצות הוא בחי' ובשתיים יכסה רגליו, ועי"ז ממשיכים ג"פ קדוש הוא המשכת וגילוי אור א"ס בג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח.

(ד) וזהו שוקיו עמודי שש פי' שוקיו ל' תשוקה והוא תשוקת השרפים וכן כנס"י שאומרים קדוש הוא עמודי שש הן ששה מדות עליונות לך הוי' הגדולה והגבורה כו' לכן הוא שש כנפים גם פי' שוקיו ל' ירכין והוא בחי' בשתיים יכסה רגליו כו', ובמד"ר שוקיו זה העוה"ז שגשתוקק הקב"ה לברוא אותו, והענין כי בלך ה' הגדולה יש שני פי' הא' דהגדולה והגבורה בטלים לגבי מהו"ע ית' ופי' השני דאדרבא לך ה' הגדולה שמתלבש בע"ס וכמארז"ל הגדולה זו מע"ב והגבורה יצי"מ ותפארת מ"ת כי בגלותא אסתלק לעילא וע"י הסתלקות השכינה נעשה למטה העלם והסתר ונתאוה הקב"ה שיהי' לו דירה בתחתונים והיינו ע"י תורה ומצות ממשיכים ג"כ גילוי אלקות ויחוד העליון וז"ש מיוסדים על אדני פו, ופי' במד"ר דהיינו פרשיות התורה ופו הוא גימט' מ"ב ומ"ה והיינו העלאה והמשכה, והנה כ"ז הוא בחי' יצי"מ ומ"ב מסעות שבכל יום בק"ש כי א"א להגיע לבחי' יחוד העליון הוי' אלקים הוי' אחד הוא בחי' התחברות מי אלה שיהי' גילוי אלקות בעולמות כ"א ע"י מ"ב מסעות מן ואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבין הוא בחי' שם מ"ב שהוא בחי' התהפכות המדות כולן בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה, וכמו"כ יובן למעלה ענין יצי"מ ומ"ב מסעות הוא בחי' עליות המדות עליונות לך הוי' הגדולה כו' עד בחי' ירדן יריחו כו' ריח הוא בחי' מקיפים דאור א"ס למעלה מבחי' כלים המגבילים כו', וזהו אלה מסעי בני אשר יצאו מאמ"צ ולכאורה יצי"מ הי' הנסיעה הראשונה שיצאו ממצרים לסוכות ומשמעות

הכתוב מסעי ל' רבים שכל המ"ב מסעות נק' הכל יצי"מ, אך יובן כנ"ל שכל המסעות נק' הכל מצרים מיצר וגבול עד שהגיעו לירדן יריחו בחי' מקיפים דאור א"ס וזהו אלה מסעי כו' התחברות בחי' אלה ופ"ו גימט' אלה הן ששה מדות עליונות לבחי' מי מקיפים אור א"ס ב"ה הסוכ"ע ובנפש הוא התהפכות המדות כולם מן ואהבת עד ובשעריך שם מ"ב שיהי' נכללים בביטול להוי' אחד כנ"ל ולכן מסיימים בק"ש אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כו', והמסעות היו ע"י משה ואהרן כמ"ש ביד משה ואהרן כי משה שושבינא דמלכא הוא המשכת אור א"ס מלמעלה למטה ואהרן שודמ"ט העלאת כנסי' מלמטה למעלה והוא ענין ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם פי' מוצאייהם הוא מקור ושורש דשם מ"ב והוא עשרת הדברות ועשרה מאמרות וכ"ב אותיות הן שם מ"ב, כי על כ"ב אותיות התורה נאמר נגילה ונשמחה בכ' כו', ויש ב' פי' בכ' הוא מהו"ע ית' וב"ך הוא כ"ב אותיות התורה ושניהם אמת כי שרש האותיות למעלה מן החכמה כמ"ש במ"א ולכן ע"י הכ"ב אותיות יוכל להגיע לבחי' מהו"ע ית', אך יש כ"ב אותיות בעשרה מאמרות וכ"ב אותיות בעשרת הדברות ובשניהם יש בחי' מי אלה בעשרה מאמרות כמ"ש וראו מי ברא אלה כו' וכן בעשה"ד ארוז"ל ע"פ על אלה אני בוכי' על איזה אלה מועדי ה' אלה העדות והחוקים כו' כמארוז"ל ע"פ אלה תולדות השמים והארץ כו' בזכות מי הן עומדין בזכות אלה העדות כו', וענין אלה מועדי הוי' כמ"ש שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני הוי' אלקיך שמצות ראי' בג' רגלים היו מקבלים כל גש"י פנימיות אלקותו פני הוי' אלקיך כו', והוא בחי' התחברות מי אלה בג' רגלים, ובזמן הגלות אנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות כו', וזהו על אלה אני בוכי' כו' ומי גרם זה הוא בחי' אלה דקליפה ענין ע"ז אלה אלקיך ישראל כו' ובחי' מי בתורה כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו של עולם הוא בחי' מי אור א"ס ב"ה ולכן ע"י כ"ב אותיות התורה ממשיך בחי' גילוי והתחברות מי אלה, והר"ע ויכתוב משה מוצאייהם למסעיהם, פי' משה שושבינא דמלכא המשיך אור א"ס מלמעלה למטה מוצאייהם שם מ"ב ע"י כ"ב אותיות התורה דעשה"ד והוא ויכתוב משה עדי"מ שכותבין שכל וחכמה באותיות הכתב שהוא ירידת החכמה במעשה אותיות הכתב, ולכן המסעות שהוא בחי' עליות מלמטה למעלה הי' ע"י משה שושבינא דמלכא שהמשיך אור א"ס מלמעלה למטה למסעיהם מלמטה למעלה ואלה מסעיהם למוצאייהם הוא ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא והוא ע"י כ"ב אותיות דעשרה מאמרות בחי' תפלה שע"י ק"ש ותפלה יש כח באותיות התפלה להגיע ג"כ לבחי' אור א"ס ב"ה כמארוז"ל קושר כתרים לקונו מתפילותיהם של ישראל כו' וע"י אותיות התפלה מגיע לשרשם והוא ע"י אהרן ואלה מסעיהם למוצאייהם ולכן נאמר על גש"י לע"ל מי אלה כעב תעופינה פי' תעופינה ל' עפיפה ומהירות שיתעלו גש"י בבחי' התחברות מי אלה ממכ"ע בסוכ"ע.

אלה מסעי בניי. להבין ענין המסעות מדובר. הנה תכלית המכוון הי' להכניע את מדבר העמים כי זה לעריו עשה האלקים בחיי ירושלים הוא מקור בקדושה כי זה שער השמים שנמשך שם ההשפעה מלמעלה כי שם צייה ה' את הברכה, ולעומת זה הוא בחי' מדבר מקור הקליפות ונק' מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב ג"ק הטמאות והנה כמו שיש בחי' ירושלים ומדבר בכללות העולם, כמו"כ יש שני בחי' אלו בפרט בנפש האדם כי הנה"א נק' בחי' ירושלים יראה שלם, ולכן הנשמות קודם בואן לגוף נקראו בנות ירושלים שמקבלים מבחי' זו יראה שלם שהיראה בשלימות אצלם, ונה"ב הוא בחי' מדבר מקור התאוות כו' ונק' ארץ אשר לא ישב אדם שם אדם הוא בחי' מחדו"מ דתומ"צ רמ"ח פקודין רמ"ח אברי' דמלכא ולעומת זה הוא מחדו"מ אשר לא לה' המזה הנמשכים מצד נה"ב כי תחילת התהוות גוף האדם הוא ע"י תאוה כמ"ש הן בעון חוללתי ובחטא יחמגני אמי, וזהו"ע המסעות מדבר העמים שהוא כח לדורות שיהי' ביכולת האדם להכניע הגוף שלו משכא דחויא מבחי' הקליפות שיסכים ג"כ לרצון הנה"א לאהבה אלקית, וזהו ע"י שכבר נכנע המקור שלהם דהיינו מדבר הגדול מקור כל הקליפות אך עדיין צ"ל למה היתה זאת מאת ה' לברוא הקליפות ושאו"כ יצטרכו להכניעם לא יהי' לא הא ולא הא. אך התירוץ ע"ז שזה תכלית המכוון לאכפייא לסט"א דכד אתכפייא סט"א דלתתא אסתלק יקרא דקובי"ה בכלולו עלמין, וז"ש ומדברך גאווה דע"י דיבור דתורה ומצות נעשה מדברך גאווה, הנה כתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה וארו"ל א"ת מ"ה אלא מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום, דהנה בנוסח הברכה יש בה נוכח ונסתר, בא"י היינו נוכח כי ואתה מחי' את כולם ע"י אותיות שמאלף ועד תיו וה' מוצאות, וזהו"ע הבקשה בא"י ברכה והמשכה מבחי' ממכ"ע, ואח"כ אשר קדשנו בלשון נסתר הוא בחי' סוכ"ע (וע' בלק"ת באורך מעט) ובכלל הברכה הוא המשכת סובב בממלא ולהבין איך יכול האדם להמשיך על ידי ברכתו בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו'. הנה ע"ז ארו"ל אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, פי' הדיוט שהוא ההעלאות מעניני גשמי' שבעוה"ז שהן נק' מילין דהדיוטא, ע"ד שארו"ל אע"פ שאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט, וכמו נובלות פירות דהיינו מה שנופל מן הפירות ונשפל למטה כמו"כ הוא ל' הדיוט שהוא דברים תחתונים אל תהי קלה כי ע"י ביטול היש עי"ז דוקא נעשה הברכה וההמשכה מלמעלה, וזהו ענין הברכה שמברכים בא"י אלקינו דהיינו שיהי' אלקינו שלנו ממש שגם הנה"ב יתרצה לגילוי אלקות ע"ד שאו' בק"ש ה' אלקינו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך שלא יהי' רק לב אחד להי' לבדו והכח הזה במצות הוא לפי שנשפלו במעשה וסוף מעשה במחשבה תחילה וז"ש ליתן זה יצרת לשחק בו, פי' ליתן לשון התחברות שהוא התחברות יש לאין שהגשמיות בטל לרוחניות יצרת לשחק בו שמוה נעשה צחוק וחדוה למעלה וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים ששם אלקים דוקא הגורם להיות בחי' יש הוא העושה צחוק ותענוג למעלה ע"י הביטול שהיש בטל אח"כ.

והנה בפרטי המסעות כתיב ויסעו מעציון גבר ויחנו במדבר צין היא קדש. וארז"ל למה נק' מדבר צין שנצטוו ישראל עליו היא קדש שנתקדשו ישראל עליו וענין שנצטוו ישראל עליו ע"ד שארז"ל גדול המצווה ועושה יותר כו'. וצ"ל מהו מעליותא יותר במצווה ועושה הרי לכאורה מי שאינו מצווה ואעפ"כ עושה הוא יותר גדלות והנה בשם מקום עציון גבר איתא בספרים שהוא ע"ש שבאותו מקום הי' בקיאים בחכמת קריאת התרנגול ועציון ל' עצה וחכמה וגבר הוא תרנגול כמו שאו' קרא הגבר והענין הוא כי ארז"ל כד שמע קול תרנגולא מברך הנותן לשכוי בינה, וענין ברכה זו הוא כי קריאת התרנגול הוא בחי' התעוררות מלמטה ע"ד שיש התעוררות מלמעלה כמ"ש ב"ק מכרות שובו בנים שובבים, וכן למעלה יותר גבריאל המלאך מכריו כרוזין, וכן ער"ז הוא משארז"ל כינור הי' תלוי למעלה ממטתו של דוד וכשהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו שהוא ענין התעוררות מלמעלה כמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום, וצ"ל ענין הכרוזין דלמעלה ומי שומע אותם. הנה כתיב מי שת בטוחות חכמה מי נתן לשכוי בינה טוחות הוא כליות ומצינו בכליות ששייך ג"כ לבחי' לילה כמ"ש אף לילות יסרוני כליותי, וכן בקריאת התרנגול מברכי' הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה, וזהו ג"כ פי' המקום עציון גבר עציון הוא ל' עצה כליות יועצות, והוא חכמת קריאת תרנגול כנ"ל. ולהבין כל זה, הנה ארז"ל ע"פ וצבא השמים לך משתחיים שכל ההילוך מגלגלים וצבא מעלה כולם משתחויים כלפי מערב משום ששכינה במערב, וצ"ל למה במערב דוקא הרי מלא כל הארץ כבודו, והענין הוא שיש הפרש בין מקום גילוי שכינה ובין התפשטות והארה מבחי' שכינה, ויובן משל לזה מנפש האדם שאנו רואים שהתפשטות הנשמה בכל רמ"ח איברי הגוף וכידוע דהנשמה מחיה את הגוף ובלא זה אין חיות להגוף, והרי נודע ומבואר בכמה מקומות דמקום משכן הנשמה הוא במוח דוקא, והענין דשניהם אמת דודאי עיקר השראת הנשמה שכל ורצון הוא במוח, ואח"כ מתפשט מהמוח לכל רמ"ח אברי הגוף וכמו"כ ער"ז למעלה הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתיב שהתפשטות מדת מלכות הוא בכל העולמות עליונים ותחתונים כו' ומ"מ בחי' כסא מלוכה הוא בשמים דוקא כמ"ש השמים כסאי ח"ש וישב ה' מלך לעולם, וכמו שיש הפרש למטה במלכות ב"ו שהתפשטות המלוכה על כל המדינה גם מרחוק, ויש מקום ששם כסא המלוכה ושם גילוי המלוכה ער"ש כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו, כך ער"ז מלכותא דרקיע כעין מלכותא דארעא וזוהו יובן ג"כ מ"ש שכינה במערב דהיינו השראת וגילוי שכינה מלשון ושכנתי בתוכם זהו במערב דוקא, ואעפ"כ כח התפשטות אלקי' מאיר ומתפשט להחיות כל העולמות על זה כתיב מלא כל הארץ כבודו, אמנם עדיין צ"ל מהו במערב דוקא ולא לרח אחר, הנה מקודם צ"ל לשון מורת ומערב שהוא ע"ש זריחת השמש והערב שמש שבבוקר הוא יורח השמש זריחתו בצד מזרח ולכן נק' רוח זה מזרח ושקיעת חמה הוא בצד מערב וע"ש זה נק' רוח זה מערב, והנה כתיב שמש ומגן ה' אלקים והענין שנמשל שם ה' ואלקים לשמש ומגן הוא כי כמו שאנו רואים שהתפשטות הארת השמש שמאיר על הארץ אינו רק זיו והארה

בעלמא מהשמש ואינו פועל שום שינוי בשמש עצמו, כמ"כ למעלה הנה מה ששם הוי' מהוה ומחי' את כל העולמות אין מזה שום שינוי ותוספת וגירעון ח"ו למעלה כמ"ש אני ה' לא שניתי כו' הגם ששם הוי' מורה על ע"ס יו"ד חכמה ה' בינה ו' מדות אך באמת איהו וחיוהי חד ובעולם האצוי' הע"ס כלולות במאצילן ב"ה והנה בחי' זו נק' מדת יום דהיינו יחו"ע ששם תכלית הביטול, וז"ש ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה' דהיינו גילוי שם ה', ומדת לילה הוא הערב שמש דהיינו בחי' ומשם יפרד שהוא מקור להיות עולמות נפרדים דבי"ע ובריבוי השתל' מדריגות עד שנעשה העלם והסתר לגמרי למטה ונק' מדבר העמים אך לפי"ז צ"ל למה אמרו שכינה במערב הרי מערב הוא בחי' הערב והסתר אלקות, אמנם התירוץ ע"ז דתכלית המכוון הוא שיהי' העלם והסתר למטה ושאעפ"כ לעשות מחשך אור לאכפיא לסט"א כי מה שלמעלה שם גילוי אלקות אין זה חידוש כי שם רואים ומשיגים איך דלית מתב"כ, אבל למטה שהחושך יכסה ארץ ומסתיר ומעלים על אור אלקי לגמרי זהו הרבותא להפך מדת לילה ליום וכמשארז"ל ברישא חשוכא והדר נהורא, וז"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, דהיינו לעשות מערב בוקר כו' ועו"נ וידעת היום כו' ליכלל מדת לילה ביום, ח"ש שכינה במערב שע"י שמהפכין מדת לילה ליום עי"ז דוקא גילוי שכינה כי זהו שלימות המכוון, כי עיקר השראת שכינה הוא בתחתונים דוקא, כי יש עוד פ"י בערב לשון עריבות ומתיקות עד"ש וערבה לה' מנחת כו' בחי' קדם והוא בחי' תענוג שגבוה מבחי' שמש ע"ד שיהי' לע"ל עליות המדריגות כמ"ש והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה שבעתים כאור ז' הימים, והוא בא ע"י שמהפכים הערב וחושך גשמי' למטה והנה עפ"י כל הנ"ל יובן ענין קריאת התרנגול ופ"י עציון גבר כי הנה בכל חצי לילה הוא פלגות המדריגות שעד חצי לילה הוא הסתר וחושך וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' דהיינו ירידת המל' לברר בירורי' מע"ש ונוגה כו' ואח"כ מחצות לילה ואילך מתחיל להמשיך מדת יום, כי עפ"י סדר המדריגות מדת יום הוא בחי' גילוי ואור ולילה הוא בחי' העלם והסתר, ועו"נ רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה, כמו בגשמיות ההפרש בין אדם לבהמה שהאדם הוא מדבר ויש לו קול ודיבור משא"כ הבהמה, וכמ"כ למעלה כשמאיר גילוי אלקות ודבר ה' שבעשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע בהתגלות זהו בחי' רוח האדם העולה למעלה, אבל בגלות שמוסתר ונעלם דבר ה' כרחל לפני גוזיה נאלמה נאלמתי דומיה, שהדיבור דע"מ אינו מאיר בגילוי זהו בחי' רוח הבהמה שדבר ה' מוסתר ונעלם ע"י ע"ש המעלימים ומסתירים בלבוש שק דק"נ, הגם שלכאורה יפלא איך שייך לקרוא רוח הבהמה למעלה התירוץ ע"ז דיש מלאכים שנק' בשם בהמות פני ארי' פני שור ויש בחי' בהמה רבה ושם ב"ן בגימט' בהמה, והנה ע"י בירור רוח הבהמה דוקא או אדם ובהמה תושבי ה' שעייזו הוא גילוי יותר גבוה, וזהו ענין קריאת התרנגול בחצי לילה שהוא ענין התעוררות מלמעלה כי עד חצות לילה הוא בחי' העלא' ובירור מלמטה כמ"ש ותתן טרף לביתה שהוא ענין שריפה והעלא' הניצוצי' דרפ"ח שנפלו בשבה"כ וחוק לנערותיה הן בחי' היכלות כו' ואח"כ

בחצות לילה הוא התעוררות שלמעלה מב' הבחי' אדם ובהמה כי כל התעוררות הוא מבחי' גבוה מאד, וזהו בחי' גבריאל מכריז כרחין למעלה, כי גבריאל גבר אל אל הוא בחי' חסד וגבר גבורה והיינו שהתעוררות מגבורה שבחסד כי כל התעוררות מצד גבורה וצ"ל בזה חסד ג"כ כמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני כו' וכמו למטה בגשמיות לעורר אדם משנתו הוא ע"י גבורה והתגברות, וכמ"כ לעורר את האדם והנה"ב מבחי' היינו כחולמי' שיחפוץ ג"כ בהתגלות אלקות הוא ע"י התגברות דקדושה ע"ד שארז"ל לעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצה"ר דהיינו בקול רעם ורוגז כו' וכן בווהר אי' גופא דלא סליק לי' נהורא דנשמתא מבטשין לי', וזהו בחי' עציון גבר כי עציון ל' עצה וחכמה ההיפוך ממעשי נערות שהוא ע"י פרי המהירות שלא בשכל ודעת, אבל עציון הוא עצה והעמקת הדעת בהתבוננות אלקות והתבוננות הוא בזה גופא איך כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם שאין לכם כלות הנפש לאלקות הגם שמתבונן שלא שניתי כו', ולמה משום שאתם בני יעקב שיורד דחכ' מלוכש בעקביי' העלם והסתר אלקות ולכן ע"י עצה והעמקה בזה יבא לבחי' כלות הנפש ממש לחפוף בגילוי אלקות, והנה התורה נק' ג"כ בשם עצה ותושיה כמשארז"ל במי נמלך בתורה כי התורה כלולה מחו"ג, וזהו פי' עציון גבר לשון עצה וחכמה בהתבוננות והעמקת הדעת בהשגת אלקות כו', והתעוררות לזה ע"י גבורה והתגברות לעולם ירגיו אדם יצ"ט כו', וי"ל • למה במסעות מ"ב הוא בחי' ז' מדות כל א' כלול מן ו', ובספה"ע סופרים מ"ט יום ז' מדות כלול מו' אך יובן מההפרש שבין שרפים לאופנים, שבשרפים נאמר שש כנפים לאחד ובאופנים נאמר ארבע כנפיים לאחת והענין כמארז"ל כל מה שראה יחזקאל ראה ישעי' אלא ישעי' כבן כרד שראה את המלך כו' ויחזקאל כבן כפר כו' כי השרפים אומרים קדוש הוי' כו' כי התפשטות גדולתו להוות רבבות עולמות אין קץ מאין ליש הוא בבחי' גדול הוי' בעיר אלקינו הוא בא בגילוי בהשגה בשרפים כי הם כבן כרך הוא בחי' עיר אלקינו ששם מאיר בגילוי גדול הוי' ולכן אומרים מלא כה"כ שבא אצלם זה בהשגה, אבל מפני שמשגיגים שמקור התהוות העולמות הוא הארה בעלמא ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז שתי אותיות בלבד אבל מהר"ע ית' קדוש ומובדל ואין ערוך אליו העולמות והנבראים כלל, לכן כל תשוקתם וחפצם ליכלל בביטול בקדוש במהות ועצמות א"ס ב"ה, ולכן נאמר שרפים עומדים ממעל לו פי' לו הן ו' מדות עליונות ופ"ו גימט' לו בחי' אלה כנ"ל ומפני שתשוקתם ליכלל בביטול למהו"ע ית' שלמעלה מבחי' מדות עליונות מקור התהוות העולמות, לכן נאמר ממעל לו אבל האופנים הם כבן כפר כו' הם הן ביצי' ועשי' ששם אינו מאיר בגילוי בחי' גדול הוי' בעיר אלקינו לכן אומרים בכי"מ, פי' בקשתם שיהי' גילוי כבוד הוי' והמשכת גילוי אלקות למטה, וענין ההפרש בין שש כנפיים לד' כנפיים יובן מענין המסעות שהיו מ"ב,

היינו ז' מדות שבי"א כלול מו', ואין חושבין מדה הז' שבכל ספי' בחי' מלי' והטעם לזה כי בחי' המל' שבכל מדה הוא גילוי המדה כמו גילוי אהבה כו' כמו שכללות בנין פרצוף המל' בפ"ע הוא גילוי דבר ה' בעולמות שהגילוי לזולתו הוא ע"י הדיבור, ולכן מבחי' מל' שבעליזן נעשה כתר לתחתון מל' דאצי' כתר לבריאה כו' כמו"כ בכל מדה וספי' בחי' המל' שבה הוא גילוי המדה ובאמת הגילוי וההשפעה למטה לזולתו הוא ירידה ובחי' יש כו', ולכן נאמר במרע"ה כבוד פה וכבוד לשון כו', כי רוח האדם בחי' מ"ה לעלות למעלה בעליות וביטול בא"ס ב"ה ולא לירד ולהשפיע למטה כמ"ש במ"א, לכן ענין המסעות הן הכל בחי' עליות באו"ס ב"ה עד ירדן יריחו כו' בחי' ריח מקיפים דא"ס לכן לא נצרך הי' בהי' המל' שבכל מדה וספי' שהוא להיפוך גילוי השפעה למטה כ"א עצמיות המדות שהן ששה ולכן הי' מ"ב מסעות ז' מדות כל א' כלול מו' משא"כ בספה"ע שעורה מאכל בהמה ושעורה שעור הי' בחי' מל' שמאיר ונמשך בשיעורים וגבולים להיות למאכל למזון ולנשמות ומלאכים דבי"ע שנק' בהמה פני אר"י פני שור כו' וכידוע בפ"י הכוונה היום יום א' לעומר שהוא המשכת אלקות למטה לברר בירורי נוגה דבי"ע, וכל השפעה וגילוי למטה הוא דוקא ע"י בחי' מל', לכן בספה"ע סופרים מ"ט יום היינו בחי' ז' מדות כל א' כלול מו' מדות עם בחי' המל' שבכל ספי' ומדה ג"כ ועד"ו יובן ההפרש מה שבשרפים הוא שש כנפיים כי עבודתם בעליות ממטה למעלה ואומרים קדוש קדוש ו' שהוא"ו הוא ששה מדות עליונות בטלים במקורם בקודש עליהן כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' לכן אצלם שש כנפיים משא"כ חיות ואופנים עבודתם להמשיך המשכות וגילוי אלקות למטה ואומרים ברוך כו' לכן אצלם ארבע כנפיים כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' והי' לארבעה ראשים הן ד' מחנות שכינה כי ראשית הגילוי והשפעת אלקות למטה מתחלק לדי' מחנות שכינה שבמרכבה ומהן נמשך ומתחלק אח"כ לרבעות מלאכים ונשמות וע"י הד' כנפיים שבחיות ואופנים נמשך שלא להיות ומשם יפרד כו' כ"א שיהי' ברוך כו' ממקומו בחי' גילוי אלקות.

ועתה יובן ג"כ ענין יצי"מ ומ"ב מסעות בכ"י בק"ש, כי הכוונה והתבוננות בפסוק ראשון דק"ש הוי' אלקינו הוא יחוד חו"ב הוי' אחד הוא יחוד זרי"ג. פי' חו"ב הוא אור א"ס הסוכ"ע שמאיר בח"ע והוא בחי' מי, ופי' זרי"ג הוא אור א"ס בחי' ממכ"ע שמאיר במדות ודיבור והוא בחי' אלה מקור התהוות העולמות שהוא פי' אחד בשמים ובארץ וד' רוחות העולם, והכוונה בפ"י רש"י מה שעכשו הוי' אלקינו הי' לעתיד הוי' אחד פי' שיהי' התגלות סוכ"ע בממכ"ע ויהי' גילוי אלקות בעולמות והוא התחברות מי אלה, אך א"א להגיע ולהמשיך בחי' הגילוי סוכ"ע בממכ"ע מי אלה כ"א ע"י מ"ב מסעות והוא מן ואהבת עד ובשעריך יש מ"ב תיבין שם מ"ב ז' מדות כל א' כלולה מן וא"ו מדות והו"ע התהפכות המדות כולם בביטול לאלקות והו"ע יציאת מצרים לצאת מכל המצרים המגבילים ומסתירים על נה"א כי זלעזו עשה

האלקים וכשם שיש מדות דקדושה כך יש מדות בקליפה הו"ע ז' פרים
 וז' שבלים הטובות וז' פרים וז' שבלים הרעות והוא בחי' אלה דקליפה
 כמ"ש אלה אלקיך ישראל כו' ותאהבה רעה דקליפה שנמשך אחר תאוות
 ותענוגים גשמיים להפכה בביטול לאלקות הוא ע"י אהבה דקדושה לאהבה
 את ה' כי הוא חייד ובחרת בחיים כו' חיים נצחיים ולא לימשך אחר
 תענוגים גשמיים ההוים ונפסדים, וכמו"כ יראה רעה דקליפה פן יחסר לחמו
 כו' להפכה ע"י יראת ה' מלכה"כ ממילא יתבטל יראות רעות ות"ת ע"י
 התבוננות לאסתכלא ביקר תפארת גדולתו ית' בביטול כל עולמות עליונים
 ותחתונים ממילא יתבטל ויפול ת"ת דקליפה הוא הגסות והיש כו' וכן מדת
 נצח בקדושה כמארו"ל מעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת כי ע"י
 סו"מ וע"ט במעשה מ"ע ול"ת שהוא בחי' שוקין וירכין בחי' רגל בנפש
 נעשה מחו ולבו זכים אלף פעמים ככה והוא מארו"ל חכמתו מתקיימת כו'
 והו"ע בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף פי' יכסה
 פניו כמ"ש במרע"ה ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים כי א"א
 לקבל ולהכיל גילוי אור א"ס כ"א ע"י לבוש התורה וכמ"ש עוטה אור
 כשלמה שע"י לבוש התורה יוכל לקבל גילוי אור א"ס וכמ"ש במ"א על
 מארו"ל אם אתה מבקש לראות פני השכינה עסוק בתורה כו' ובשתיים
 יכסה פניו הוא בחי' תושב"כ ותושבע"פ ובשתיים יכסה רגליו הוא בחי'
 מעשה המצות עשה ול"ת שנק' רגליו וכו' ובשתיים יעופף הוא אהוי"ר כמ"ש
 בזהר אורייתא בלא דו"ר לא פרחא לעילא והעפיפה לעלות בעליות באא"ס
 ב"ה הוא ע"י הגדפין אהוי"ר ובכללות הן ג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח
 בחי' עבודה קרבנות ותפלה במקום תמידין הוא בחי' ובשתיים יעופף תורה
 הוא בחי' בשתיים יכסה פניו, וגמ"ח מעשי המצות הוא בחי' ובשתיים יכסה
 רגליו ועל ידי זה ממשיכים ג"פ קדוש הוא המשכת וגילוי אור א"ס בג' קוין
 דתורה ועבודה וגמ"ח.

והנה בכל הנ"ל יובן ענין מ"ש אלה מסעי בני אשר יצאו מארץ מצרים
 כי כל ענין המסעות הוא רק לצאת מאמ"צ כי כל עולמות בע"ג נק'
 בשם מצרים לשון מצרים וגבולים ואפי' בחי' ירושלים שלמעלה יראה שלם
 ששם שער השמים הוא ג"כ בבחי' גבול ותכלית ואינו ערוך לגבי אוא"ס
 ב"ה אשר הוא בלי תחלה ותכלה וכלא חשיב ממש וענין המסעות הוא להכניע
 את מדבר העמים ולצאת מכל המצרים וגבולי' שלמעלה ג"כ כו' שאפילו
 ג"ע העליון הוא ג"כ בחי' מיצר וגבול בבחי' השגה כו' וביד מי ע"י משה
 ואהרן כי משה שושבינא דמלכא הוא המשכת אור א"ס מלמעלה למטה
 ואהרן שושדמ"ט העלאת כנסיי מלמטה למעלה והוא ענין ויכתוב משה את
 מוצאייהם למסעיהם, פי' מוצאייהם הוא מקור ושורש דשם מ"ב והוא עשרת
 הדברות ועשרה מאמרות וכ"ב אותיות הן שם מ"ב, כי על כ"ב אותיות
 התורה נאמר נגילה ונשמחה בך, ויש ב' פירושים בך הוא מהותו ועצמותו
 ית' ובך הוא כ"ב אותיות התורה ושניהם אמת כי שרש האותיות למעלה

מן החכ' כמ"ש במ"א ולכן ע"י הכ"ב אותיות יוכל להגיע לבחי' מהר"ע ית'. אך יש כ"ב אותיות בעשרה מאמרות וכ"ב אותיות בעשרת הדברות ובשניהם יש בחי' מי אלה, בעשרה מאמרות כמ"ש וראו מי ברא אלה כו', וכן בעשה"ד ארז"ל ע"פ על אלה אני בוכי' כו' על איזה אלה מועדי ה' אלה העדות והחוקים כו' כמארז"ל ע"פ אלה תולדות השמים והארץ כו' בזכות מי הן עומדים בזכות ואלה שמות בני' כו' ואלה בזכות מי הן עומדין בזכות אלה העדות כו', וענין אלה מועדי הוי' כמ"ש שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני הוי' אלקיך שמצות ראי' בג' רגלים הוי' מקבלים כל נשי פנימיות אלקות פני הוי' אלקיך כו' והוא בחי' התחברות מי אלה בג' רגלים ובזמן הגלות אנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות כו', והו על אלה אני בוכי' כו' ומי גרם זה הוא בחי' אלה דקליפה ענין ע"ו אלה אלקיך ישראל כו' ובחי' מי בתורה כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו של עולם כו' הוא בחי' מי אא"ס ב"ה, ולכן ע"י כ"ב אותיות התורה ממשיך בחי' גילוי והתחברות מי אלה והר"ע ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, פי' משה שושבינא דמלכא המשיך אור א"ס מלמעלמ"ט מוצאיהם שם מ"ב ע"י כ"ב אותיות התורה דעשה"ד והוא ויכתוב משה עד"מ שכותבין שכל חכמה באותיות הכתב שהוא ירידת החכמה במעשה אותיות הכתב ולכן המסעות שהוא בחי' עליות מלמטה למעלה הוי' ע"י משה שושבינא דמלכא שהמשיך אור א"ס מלמעלה למטה מוצאיהם שרש ומקור דשם מ"ב כ"ב אותיות דעשה"ד ועי"ז ניתן כח ונעשה למסעיהם מלמטה למעלה ואלה מסעיהם למוצאיהם הוא ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא והוא ע"י כ"ב אותיות דעשרה מאמרות בחי' תפלה שע"י ק"ש ותפלה יש כח באותיות התפלה להגיע ג"כ לבחי' אור א"ס ב"ה כמארז"ל קושר כתרין לקונו מחפלותיהם של ישראל כו' וע"י אותיות התפלה מגיע לשרשם והוא ע"י אהרן ואלה מסעיהם למוצאיהם כו'.

קיצור מד"ה אלה מסעי בני' דתקס"ג שלא נדפס בלק"ח

א) ענין ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, ואח"כ נאמר ואלה מסעיהם למוצאיהם, ענין מ"ב מסעות ביצי"מ, ובכל יום יש יצי"מ מצריים הוא מיצר ים, ים הוא הפך אתון מבחי' מי, והנה בחי' מי הוא כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, מי הוא בחי' אין שאינו מושג (הג"ה מי אלה הוא שם אלקים, עיין זח"א ד"ב ומ"ש מזה בדיה והי' מספר בניי ובהביאור בפ"י הפסוק פלג אלקים מלא מים עכ"ה) ברא אלה יש מאין, וצ"ל למה נק' יש מאין הלא ממך הכל (הג"ה עיין מזה בתרא"פ בשלח

בד"ה וירא ישראל ובלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי עכ"ה) אך הענין הוא דכתיב גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו (הג"ה והוא שיר של יום שני, עיין רש"י בר"ה דל"א ע"א, ומ"ש מזה בתילים על פסוק זה ובשה"ש כמדומה גבי כמגדל דוד צווארך עכ"ה) וארז"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו (הג"ה עיין זח"ג פ' ויקרא ד"ה ובתו"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל הוי' עכ"ה) עיר אלקינו נק' בחי' מלכותו ית' כו' שמחי' ריבוא נבראים, היש מספר לגדודיו כו' (עיין בלק"ת פ' בלק בד"ה מי מנה בענין ומספר את רובע ישראל עכ"ה) אלף אלפים ישמשוני כו' ולכבודי בראתיו יצרתיו כו', והם מקבלים חיות מבחי' אותיות הדיבור עליך, עיין באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, וע"כ נק' עולם הדיבור בשם עיר שיש בו כמה בתים, והם בנויות מאבנים שהם אותיות כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שני בתים, וזהו אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו, שאזי מאיר שם הוי' ע"י שם אלקים, בחי' ביטול (הג"ה) עיין בת"א ס"פ מקץ בד"ה מוחה מימין בענין כי אני ירעתי כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים, ועיין מענין האותיות שנקראו אבנים בת"א בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, משא"כ בדור הפלגה כתיב ותהי להם הלבנה לאבן, וע' בה"ז בשלח ע"פ התוספתא שם דף גון, אבנים נקיבין בענין אבן שהוא א' ב"ן אלף מילוי שם מ"ה שהוא באלפין, ועמ"ש ע"פ ויקח מאבני המקום. עכ"ה).

ב) אבל כבחי' עצמותו ית' כתיב לך ה' הגדולה שמדת גדולה בטלה אליו יתברך, שאין שייך לשון גדולה שהוא רם ומתנשא על הנבראים בבחי' אין ערוך, (הג"ה א"כ מה שגדול ומהולל מאד בפי הנבראים אין זה נחשב כלל גדולה אצלה וכמו עד"מ שאין נחשב גדולה אצל האדם מה שמולך על הזבובים עד"מ, כמדומה כן א' רבינו ז"ל בדרוש אחד, ובאמת יותר אין ערוך בעל גבול לגבי בלתי בע"ג מערך הזבוב לגבי האדם ששניהם בעלי גבול, אך אף שאין ערוך, עכ"ז מאחר שנאמר נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, לכן שייך בחי' מלוכה עכ"ה) ולא שייך בהתהוותם בחי' השתלשלות עילה ועלול, ועיין בד"ה ואתחנן אל ה' בפירוש המחדש בטובו, ולכן נק' יש מאין כיון שאין ערוך, ולא ע"ד ההשתלשלות שהי' העלול כלול תחילה בהעילה כו' וזהו שנק' בחי' מי והוא ברא אלה יש מאין, (הג"ה) ועיין מענין לך ה' הגדולה כו' ולגדולתו אין חקר בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר ושם דקנ"ו א', ובד"ה ושגנתם לבניך נתבאר שיש בזה שני פירושים הא' כמ"ש"כ, הב' ע"ד מאמר המדר' בפ"י לך ה' הגדולה כפשוטו שיש לו תלוי ראש על כל באי עולם כו', היינו כשאור א"ס מאיר במדותיו, לאפוקי מבחי' וכד אנת תסתלק מינייהו, קודב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא ולכן כל העבודה להמשיך אור א"ס כמ"ש ג"כ בס' חרדים בתחילתו יעו"ש ולפי"ז יתפרש אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כפשוטו, לאפוקי מבחי' דסליק לעילא, וכן פ' הו"ח"ג פ' ויקרא ד"ה כפשוטו, אך רבינו ז"ל ברוב דרושים שלו מפרש כמ"ש, ואפ"ל דשני הפירושים אמת, וגם הפירוש השני זהו ענין

חיבור מי ברא אלה, כמ"ש לקמן בשם הפרדס שער עשרים פ"ה, חיבור מי אלה, דהיינו חיבור הבינה הנק' מי שבה מאיר ע"ק באלה, שהוא חג"ת. זהו"ע לך ה' הגדולה כפי' השני, ומבחי' אלה מאיר בעיר אלקינו, ע"ד אלה פקודי המשכן עכ"ה) והנה ע"י הגילוי בבחי' השגה ענין מי ברא אלה, מה שאין ערוך, זהו ענין והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים שבחי' הרעש נמשך ממה שמשיגי' איך שהיש בטל לאין לבחי' מי ברא אלה, ולא כמו שנראה היש ליש דובר נפרד כו' (הג"ה, ומ"מ השרפים שאומרים קדוש הם למעלה מהאופנים ברעש שאומרים ברוך, כי בכה"מ זהו כענין גדול ה' בעיר אלקינו כבוד הוא מ' עיר אלקינו כו', וברוך כבוד הוי' זהו ענין גדול הוי' בעיר כו', אכן השרפים שאומרים קדוש שהוא מובדל זהו ע"ד לך הוי' הגדולה כו' בחי' מי, ואפ"ל שב' בחי' אלו זהו ענין בצלמינו כדמותינו שנת"ל בד"ה ראשי המטות עכ"ה) ואומרים ברוך כבוד הוי' בחי' מל', ממקומו מבחי' דלית מחשבה תב"כ, והנה זה הוי' גלות מצרים מיצר ים ההיפך מי כשלבו קשה ואין נתפעל כלל מבחי' מי ברא אלה, (הג"ה י"ל כי פלג אלקים זהו כי שם אלקים מסתיר שיהי' נראה היש דובר נפרד, ואזי יש יניקת החיצונים, ומב' אותיות אחרונים דשם אלקים שהוא אותיות ים יונקים מצרים מצר ים, אכן כאשר נפלג ונחלק שם אלקים שיהי' ב' בחי' מי אלה, דהיינו ענין מי ברא אלה, אזי מלא מים וחסדים, ור"ל שיהי' הגילוי איך מי ברא אלה, ואזי ברוך כבוד הוי' ממקומו, גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, וזהו אשר הוצאתיך מאמ"צ להיות לכם לאלקים ששם הוי' ממש יאיר בבחי' אלקים כמ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו', ועיין בפרדס שער עשרים הוא שער השמות פ"ח מענין שם אלקים שהוא בבינה שווה ע"ד מי אלה, וע"ש ס"פ הנ"ל, נמצא יש הפרש גדול בין שם אלקים שהוא בחי' הסתר שאזי הוא במ' או בגבורה, אבל בחי' מי אלה זהו בבינה ששם גילוי ע"ק, ועל"ק בד"ה והנה באר בשדה סעי' י"א, וזהו צחוק עשה לי אלקים, שהצחוק והתענוג עליון נמשך משם אלקים המסתיר ע"י ביטול היש לאין, שאז נפלג שם אלקים ונמשך גילוי בחי' מי היינו מי ברא אלה כו', ועמ"ש בפ"י הפסוק בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, למה נק' עובד אלקים דוקא, אלא כי שמש ומגן הוי' אלקים, ומבחי' מגן ונרתק נמשך ההסתר וע"י העבודה שמהפך טבעו עובד ומתקן שם אלקים שלא יהי' מסתיר, ואז הריע ואוהביו כצאת השמש בגבורתו שהוא ענין מוציא חמה מנרתקה והיינו ע"י היפוך טבעו הנעלבים ואינן עולבים, ועד"ו השיר שעל היין משמח שם אלקים ע"י נכנס יין של תמרה יצא סוד הוי' ומתגלה בשם אלקים ואזי י"ל נעשה פלג אלקים, שמבחי' שם אלקים נעשה מי אלה, עכ"ה) יצ"מ לארץ טובה מ"ב מסעות ז' מדות כיא כלול מוי"ו ולא מוי"ן כמו בספירת העומר כי כאן הוא העלאה, והנה למטה המ"ב מסעות הוא להפך ז' מדות הרעות כמו מדת אהבה יהפך לקדושה ואהבת את ה', וכן יראה להמשיך עליו יראתו יתברך, ותפארת לאסתכלא ביקרא דמלכא, ובחי' נצח שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו, ושם מ"ב זהו

ענין השרפים שש כנפים וגם אומרים ג"פ קדוש, בשתים יכסה פניו זה"ע קדוש הא' שלמעלה מהשכל שמתלבש בח"ב הנק' פניו, ובשתים יכסה רגליו בחי' נ"ה כנ"ל, ובשתים יעופף מ"ב מסעות הנ"ל, חג"ת, ג"פ קדוש חב"ד חג"ת נה"י, ביד משה ואהרן, משה שוד"מ שיהא קדוש שורה בתוך מיציו והוא בחי' ונפשי כעפר לכל תהי' ואהרן שודמ"ט, וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם, מקור, ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם, ועמש"ל בד"ה ראשי המטות סעי' ב', ועיין מענין מ"ב מסעות בלק"ת.

ועמ"ש מענין אלה מסעי, בכוח במדבר פ' מסעי דף ש"ס ודשע"ט עד דף שפ"ה תרטו"ב, ח"ב דקנ"ח סע"א, ועמ"ש מענין מי ע"פ מי יתגן כאח ל', ומ"ש בלק"ת בהביאור בשעה שהקדימו בענין מי יתן והי' לבבם זה מי יתן מציון ישועות ישראל, ומ"ש מענין שש כנפים דשרפים ע"פ ויקחו לי תרומה וע"פ שרפים עומדים וקרא זה אל זה ואמר, ומ"ש בכוח שמות ע"פ ויקחו לי תרומה, ומ"ש ע"פ מכנף הארץ זמירות שמענו, ומ"ש ע"פ כי גדול כים שברך מי ירפא לך, בענין ויכתוב משה את מוצאיהם, מהו מוצאיהם פי' באוה"ח יום שיצאו ממצרים, והפני"ר ר"פ מסעי פי' כי כל המסעות האלו ע"פ ה' נאצלו מעולם העליון ברוחניות עד שנתגשמו בעוה"ז, א"כ מוצאיהם היינו מקור של מ"ב מסעות, ולפי האוה"ח יום שיצאו ממצרים, אפ"ל מוצאיהם זהו ע"ד אל מוצאים ממצרים, והנה מקור מ"ב מסעות י"ל שם מ"ב, אך י"ל ג"כ מקור שם מ"ב, כי הנה שם מ"ב נמשך מכ"ב אתון דאורייתא ועשרה מאמרות ועשרת הדברות, והנה בע"מ זהו מי ברא אלה דהיינו אלה תולדות השמים והארץ, וכן בעשה"ד, שהן כללות כל התורה שנאמר בהם ג"כ אלה העדות והחוקים ונמשכו מבחי' מי כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו של עולם, במד"ר ר"פ חקת, וזהו ג"כ מי יתן והי' לבבם זה, כי מי ברא אלה, ואלה שמות בני"י, מי יתן מציון, ולכן בעשה"ד נאמר וידבר אלקים אשר אלקים פי' מי אלה, וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם מקור שם מ"ב הוא מהנ"ל שהן כח"ב עשה"ד אנכי זהו כתר ע"מ בראשית זהו חכמה כ"ב אותיות זהו מבינה, כמ"ש בת"א בד"ה ועשית ציץ גבי ופתחת עליו פתוחי חותם ובהביאור שם, והם מקור שם מ"ב, כי שם מ"ב ז"פ ששה היינו ז' המדות ומוצאיהם ומקורם הוא כח"ב, ואלה מסעיהם למוצאיהם היינו העלאת ז' המדות בכח"ב, וא"כ גם עכשיו לבוא לבחי' זו זהו ע"י אותיות התורה וע"מ ועשה"ד, ואפ"ל אותיות התפלה שרשם מאותיות ע"מ כי התפלה להתבונן מי ברא אלה, ואותיות התורה בהם מאיר עשה"ד שהוא ג"כ מי ברא אלה כנ"ל, ובלק"ת פי' מוצאיהם מקור נש"י, י"ל כי ג' אבות ג' ידות יד הגדולה כו' וג"פ י"ד הוא שם מ"ב.

מה שנק' ע"ק אין י"ל ע"ד שפי' בלק"ת סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון, יכפר עליכם סתם מאן דלית לי' שם ידיעא ולא אתפס בשם ולא אתרמיזו בשום אות וקוץ כלל (עיין ביאור ולא אבה דהכתר נרמז רק בקוצו של יו"ד, אבל בא"ס ב"ה לא שייך גם זה), כי שמות ההוי' מורים

על התהוות מאין ליש להיות ממכ"ע וסוכ"ע כו', עד וזהו לפני הוי' תטהרו
 בטרם שנאצלו בחי' ההיות, ומוזה יובן מה שנק' אין כיון שא"א להגבילו
 ולרמוז עליו בשום שם כי החכמה נק' חכמה וכיון שנק' חכמה אף שהחכ'
 היא א"ס לכן אין לקרותו אין, שהרי יש קצת תפיסת המהות, אבל א"ס ב"ה
 שא"א לרמוז עליו בשום מהות ובשום שם, כי הוא מרומם ומתנשא מהם
 ע"כ נק' אין, ועיין בפרדס שער השמות, ועיין בפרדס שער יו"ט הוא שער
 שם ב"ן דפ"א במ"ש ואל יעלה בדעות המעיין לומר כי מה שאנו אומרים
 שם העצם ר"ל עצמות המאציל חלילה, כי זה דבר בלתי הגון כמו שביארנו
 בשער אם הא"ס הוא הכתר בפ"א, אלא כוונתינו באמרנו שם העצם שהוא
 עצם הספירות, פי' שם הכולל כל עצמות הספירות וכו' עכ"ל, ובשער אם
 הא"ס הוא הכתר פ"א דיי"א עמד ג' כתב וז"ל עוד נבדל הבדל שלישי כי
 לכל הנאצלים יש להם שם משמות הקדש שהוא מגבילם אשר בו יקרא
 הספירה והנאצל ההוא כענין אהי' בכתר וי"ה בחכמה, וכן לכל שאר הספירות
 כמו שביארנו בשער הראשון בפ"י ושם בן ד' כולל כל האצילות כולו כו',
 משא"כ בא"ס המאציל ב"ה שאין שם ונקודה שנוכל לכנותו אלא מחוייב
 המציאות כו', עוד ייחסו אליו שם אין סוף עכ"ל, ולפע"ד אפשר לקרוא אותן
 יחיד קדמון, והח"ה שער א' ר"פ יו"ד כי שו"ל בו ג' מדות והן שהוא נמצא
 ושהוא אחד ושהוא קדמון, אך יקשה להבין מה שארז"ל עד שלא נבה"ע
 הי' הוא ושמו בלבד, משמע לכאורה דגם עצמו המאציל שייך לו שם דהיינו
 ענין הי' הוא ושמו לבד, ועיין מזה ג"כ בפרדס שם פרק הנ"ל ד' יו"ד ע"ב
 שנזכר קושי' זו ולא נזכר שם תירוץ ע"ז, ועיין עוד בפרדס שער עצמות
 וכלים ושם ס"פ שישי בענין אבל אנת לית לך שם ידיעא שאין ערך
 הספירות אל הא"ס כערך המלאכים לגבי הספירו' כי המלאך נק' בשם
 הספירה והספ"י בשם הפעולה כענין הגיבור גבריאל, ולא כן בא"ס כו', אך
 התירוץ על הי' הוא ושמו לבד י"ל דאיתא במד"ר פ' בראשית פי"ז אני הוי'
 הוא שמי שקרא לי אדה"ר, ובמד"ר פ' חוקת איתא ג"כ הוא שמי שהתניתי
 ביני לבין עצמי, והיינו כי בודאי הי' בו מעולם ומקדמות היכולת לברוא
 את העולם, ולברוא העולם שהם בעלי גבול זהו ע"י שיצמצם א"ע להאיר
 בהם בבחי' גבול, דאלי"כ לא יוכלו לקבל והיו כלא היו, וצמצום זה הוא
 ענין היו"ד דשם הוי', וא"כ זהו כעין מ"ש העה"ק ח"א רפ"ה, כי משלימות
 הא"ס שלא יחסר בו כח הגבול ג"כ ר"ל להוות נמצאים בעלי גבול זהו ע"כ
 ע"י שיוכל לצמצם א"ע להאיר בבחי' גבול, והו"ע שם הוי' שמתווה את כל
 ההיות ובחי' כח ויכולת זה הי' כלול בו מעולם זהו הנק' שמה, וזהו הי'
 הוא ושמו בלבד.

ד"ה אלה מסעי דתקס"ג. יש להעיר לענין מסעי ממ"ש במד"ר כי תשא פמ"ד ע"פ גפן ממצרים תסיע עקרון ממצרים והביאן במדבר ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה אלה מסעי הנ"ל בכרך במדבר דש"פ סע"ב ובכרך בראשית ב' סד"ה ובגפן שלשה שריגים דף קע"ה א' והמכוון כי הגפן משמח אלקים מ' דאצ"י וע"י ששתלן פעם ב' במדבר הם משמחים שם אלקים ז"א דאצ"י שלגבי ע"ק באלקים חשוב והיינו ע"י יין דמריס דשקטו ושכיך באתתיה כחמר טב ויצ"מ ע"י שם ע"ב כמ"ש במד"ר פ' לך פמ"ד ומוזה הי' קי"ס והמסעות במדבר, במדבר שם מ"ב ואפ"ל עוד ענין משמח אלקים כי אלקים חיים בינה ומשם נמשך אלו ואלו דא"ח הם כי ד"ת ניתנו במט"פ טמא ובמט"פ טהור במד"ש תילים ע"פ אמרות ה' אמרות טהורות מזוקק שבעתים, וא"כ הם מ"ט שערי בינה זהו דודי צח ב"פ מ"ט שע"ב היינו מ"ט פנים טהור וכו', ולכן נק' דברי אלקים חיים כי חיים הם בבינה שהוא חיי ז"א אך יש בחי' שלמעלה מענין דא"ח ע"ד והוי' עמו שהלכה כמותו בכל מקום הלכה בחי' הילוך נמשך ממה שהוי' עמו בחכמה שהוא כח מה שבה שורה אוא"ס ולכן נק' החכמה אמת בסש"ב פל"ה זהו ההלכה שהוא בחי' אמת להיות גילוי ואמת הוי' לעולם הנהה שער החמשים דבינה הוא הממוצע המחבר ח"ב כמ"ש מזה בלק"ת גבי שבועות בד"ה ביאור מעט ע"פ וספרתם לכם תהו בחי' יין המשמח בחי' אלקים חיים ע"י המשכת סוד הוי' דחכמה כו' ואע"ג דח"ב הם תרין ריעין מ"מ זיווג פנימי ח"ב זהו לא תמיד כו' וזהו ופקוד גפן זאת וזה"ע השמחה דלע"ל יצחק צחוק ותענוג כו' וזהו ג"כ כענין יין המשומר בענביו משימ"ב שהן ו"ק דאבא כו' וע' לק"ת פ' תבא בד"ה תחת אשר לא עבדת בשמחה שיש ב' מדריגות שמחה הא' שכל א' מישראל יכול לבא לזה וזהו"ע וישכם אברהם בבקר כו' בחי' שמחה בצפרא לילה ויום זהו ענווה ושמחה זה צ"ל בכל אדם זהו וידעת היום ועמ"ש מזה לקמן בד"ה המאריך באחד מאריכין לו ימיו וכן פירש בד"ה ואתה תצוה דתקס"ב והבחי' הב' זה"ע שמחו צדיקים בה' היינו בלתי שום ענין מבוקש וע' ד"ה רב שמואל בר יצחק מרקד אתלת בענין מעיקרא כי קא עביד אינש אדעתיה דנפשיה עביד ואח"כ בא לבחי' דעת אמת וב' בחי' שמחה אלו י"ל זה"ע נטיעת הגפן ב"פ שמתחלה גפן ממצרים תסיע היה ע"ד הכחינה הראשונה וכתוב כי בחיפזון יצאת כו' ואח"כ ע"י הנטיעה הב' במדבר זכו לבחי' הב'.

עמ"ש מענין אלה מסעי בכרך תרי"ט ג' דנ"ז ע"א ובכרך במדבר פ' מסעי דף שם ענין מי ברא אלה אימתי גדול כשהוא בעיר ולענין ולגדולתו אין חקר בחי' מי זה"ע חיות ושרפים ע' בכרך במדבר בהגהות לד"ה אלה מסעי הנ"ל סעיף ב' דשע"ט סע"ב ד"ה וענין השרפים עד או תורה ועבודה וגמ"ח בדרך ש"פ ע"ב, ענין גלות מצרים ויצ"מ שם דף ש"פ סע"א בענין מי ברא אלה עד שאין השכל פועל בהמדות ואין גילוי בחי' מי ברא אלה שם דף שפ"ב ע"ב סעיף ה', וענין בספה"ע מ"ט ימים וכאן מ"ב שאין מונין חמ' שבכל מדה רק בהמשכה ולא בההעלאה וע' מזה בלק"ת ד"ה הנה גבי

המסעות פ"א וצ"ל איכ איך מונין עצם המ' וצ"ל ע"ד למען יומרך כבוד וע"ד ארוממך אלקי המלך ע"ד מלך יחיד וכמו עליות המל' ביוהכ"פ גם למעלה מו"א עוד אפ"ל מ"ט ימים הם מבחי' בינה מ"ט שע"ב משא"כ שם מ"ב הוא מחכמה היינו ל"ב נתיבות חכמה עם כללות ע"ס ובת"ו תיקון ד' דף י"ד פי' שהוא ל"ב נתיבות עם ע"ס עכ"פ וא"כ שם מ"ב לגבי מ"ט זהו כמו מוחין דאבא שגבוהין ממוחין דאימא וא"כ גם המדות שנמשכים ממוחין דאבא גבוהים יותר ע' בד"ה ושמתי כדכד בענין ושעריד לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ ובענין שמו"ע קול דממה דקה לגבי רשפי אש כו' ובענין עה"ח ועה"ד כו' בדרוש מאמר הוזהר ר"פ נח דתקס"ג ובבה"ז אמור ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי דע"י המוחין דאימא הוא רק אתכפיא. אבל ע"י המוחין דאבא נמשך אתהפכא והו שביאר כאן שענין שם מ"ב להפך הו' מדות רעות שבנפש כי א"א לבטלם לגמרי אלא ע"י שמהפכם וקשה הא יש אתכפיא סט"א אף שאין מהפכם לגמרי וכמ"ש בסש"ב באריכות שזה ענין הבינונים אעכצ"ל המכוון דע"י שם מ"ב נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא והיינו לפי שמאיר בו מבחי' מוחין דאבא כו' וענין התהפכות הו' מדות זהו ע"ד לך ה' הגדולה כו' והנצח ע"ד שמעשיו מרובין מחכמתו כו' וענין ובשתיים יעופף ובמ"א פי' יעופף גימטריא גבריאל כו'.

הגהות לד"ה אלה מסעי הג' מוצאיהם כו'

ואינן משפיעי לזולתם * (והוא בחי' לגרמי' עם היות שנק' נדיבים כמ"ש מיד שהאדם בא לטמא פותחין לו ובנקל נעשה מרכבה לקליפות משא"כ בקדושה צ"ל בדכיותא דגרמי', הכל לגרמייהו עבדין בכדי לצוד עי"ז ניצוצות מהאדם כשמחטיאין אותו שזוהו חיותם וכדאי' בזוהר אמור ע"ש. וזהו בחי' מדבר שהוא מקור הקליפות, ולכן הוא משונה מכל הארץ במה שלא יעשה פרי ואינו ראוי לגדל צמחים וכדאימא בגמ' גבי כיסוי הדם שעפר מדבר פסול לכיסוי הדם משום דבעינן שיהא ראוי לגדל צמחים ועפר מדבר אינו מגדל צמחים כי אא"ל ממנו שום השפעה כלל אלא הכל משקל שקלי הב הב לגרמי' ופסול לכיסוי ואף שכל מעשה המצות הוא לברר בירורי' היינו מבחי' נגה שמעורבת טו"ר ויכולה להתברר ולעלות וכל העולם כולו שבישוב מקבל ממנה ומגדל צמחים וגם דצ"ח וכל מעהמ"צ

ואינן משפיעי לזולתם: כלקו"ת הוצאת קה"ת (ברוקלין תשכ"ה) הוא בוך צא ב ש"ה עצמם.

הוא מהם דוקא כי יכולים להתעלות משא"כ המדבר שהוא מקור הקליפות והיינו בחי' קליפו' קשות שאינם יכולים להתברר לכן אינו מגדל צמחים ופסול לכיסוי שא"א לעשות בו מצוה ולהעלותו וע"י שנסעו בו בניי כו'.

מן תאוה כו' * (ואעפ"כ יש יכולת באדם להכניעו שיהא נכנע תחת נה"א ליבטל לרצונה שהוא בחי' ואהבת שהנה"א אוהבת ומשתוקקת לה' ואין זה אלא לפי שכבר נכנע המקור של כל הקליפות שהוא המדבר) אבל לולי זה כו'.

כלל ופרט כו' * (וזה הי' תכלית כוונתו הרצויה ב"ה שיסעו ישראל שבאותו הדור מ"ב מסעות במדבר כי ס"ר נש"י ההם היו ס"ר שרשי' נשמות שכוללים כל נש"י שבעולם, אשר נוסף כהנה וכהנה על מספר ס"ר, שאינן רק ענפי' וניצוצות בלבד המתפשטי' מהם ולכן כשנסעו המה מ"ב מסעות כנגד שם מ"ב המגרש את החיצוני' במדבר הגדול והנורא שהוא מקור כל הקליפות ושרשם והכניעו אותו אז נעשה מזה פעולה לדורות שכאו"א מישראל עד סוכה"ד שהוא ניצוץ או ענף ממנו יכול להכניע את גופו ונה"ב שהוא גיב' ניצוץ וענף מן הקליפות לפי שכבר נכנע מקור הקליפות בפני מקור נש"י דעתה שהן ס"ר נשמות השרשי' שבעולם שהיו מלוכזזות בגופות של ס"ר ישראל שבאותו הדור) אך עדיין כו'.

בא"י היינו נוכח * (ואח"כ אשר קדשנו במצותיו ל' נסתר והן ב' בחי' המשכות שונות דהיינו בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כי אתה לנוכח הוא בחי' ממכ"ע כמ"ש ואתה מחי' את כולם והיינו בחי' כ"ב אותיות כנו' בוזהר) במח' א' כו'.

(בסופו). ולכן ויכתוב משה * (דוקא כתב חותמו של הקב"ה דהיינו שהמשיך אא"ס ב"ה להתגלות בחכ' כי הוא השושבין המוריד וממשיך כו' כנ"ל והטעם כי משה הוא מבחי' חכ' כמ"ש מן המים משיתיהו וכתוב וירא ראשית לו כו' ולכן הוא דוקא יכול להוריד ולהמשיך א"ס ב"ה למטה שהתלבשית אא"ס בכל העולם הוא ע"י בחי' החכ' שבו כו' ולכן הוא כתב חותמו של הקב"ה אמת לפי ששרשו מבחי' חכמה לכן הוא המשיך אא"ס בחכמה כו').

שעי"ז יהי ההעלאה * (שכל עיקר המסעות הי' ענין העלאה דבניי מלמטה למעלה ע"י שם מ"ב שעיקרו בחי' העלאות כמ"ש בשתים יעופף כו' ולא הי' כח להעלות אם לא ע"י שמתחילה ויכתוב משה שהוא ענין

מן תאוה כו' : שם בשיה ובחטא.

כלל ופרט כו' : שם בשיה והיינו.

בא"י היינו נוכח : שם בשיה (ועיין מזה.

ולכן ויכתוב משה : שם (צא, סעי'ד) בשיה הוא המנהיג.

שעי"ז יהי ההעלאה : שם (צב, א) בשיה הוא המשכת.

המשכות א"ס ב"ה ומתלבש בבחי' חכ' שנק' חותם כנ"ל וע"י התגלות זו בהם יוכלו לעלות אח"כ מלמטלמ"ע וכן עכשיו כתיב ותורה אור היא המאירה גפש כל אדם עד שיהי' יכולה לעלות באור הוי' כי כמו שבחי' משה הי' יכול להמשיך א"ס ב"ה בחכ', וזהו ע"פ שזוה"ע ויכתוב משה חותמו של הקב"ה כו', כך התורה היא בחי' חכ', ואף שהיא עצמה בחי' עשי' מ"מ מתלבש בה אור א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמה וע"י הקריאה בתורה מאיר על נפשו בחי' א"ס המלוכש בה, וע"י יוכל להיות אח"כ להעלות מלמטלמ"ע, וזהו שארז"ל אותי עזבו מקור מ"ח כו' המאור שבה דוקא ולא התורה בעצמה כי התורה בעצמה היא בחי' חכ', רק שהתורה שלפנינו היא בחי' חכ' ועשי' שבתוכה חכ' דאצי' כמ"ש במ"א, אלא שהמאור שבה היינו בחי' א"ס ב"ה הפשוט בתכלית הפשיטות ששורה ומתלבש בחכ', והוא שיהי' מחזירן למוטב, שע"י הארתו על גפש האדם כשעוסקין בתורה נותן בהם הכח שתהי' יכולה * להתעלות וזהו ומקבלי' דין מן דין התפלה מן התורה והתורה מן התפלה שאם לא שם לבו תחילה במס"ב אין המאור שבתורה זורחת בנפשו כו' כמ"ש במ"א ע"ד הנ"ל בויכתוב משה וזה"ה התו' ממש כדוגמת שהוא עצמו בחי' עשי' דהיינו בחי' החכ' עצמו אלא שהוא קיום על העצמות לפי שא"ס ב"ה שורה בחכ' כנ"ל וזשארז"ל ואין אמת אלא תורה וכנ"ל בענין החותם שהוא אמת כו' ועז"ב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, באמת דוקא ששם קרוב ה' עצמותו ומהותו ממש).

כח לעלות ממטה למעלה * (וזהו ויכתוב מוצאיהם פי' שכתב והמשיך מבחי' המוצא שהוא בחי' מקור נש"י שבא"ס ב"ה עצמו למסעיהם פי' למסעיהם היינו העליות מלמטלמ"ע ור"ל בשביל מה המשיך הארה ממוצאיהם כדי להיות למסעיהם דהיינו שיהי' יכולי' להתעלות כנ"ל, ע"פ הוי' כו' מפרש עוד איך ומה תהי' ענין ההעלאה שלהם שבשביל זה המשיך הארה ממוצאיהם למסעיהם ולז"א ע"פ הוי', פי' ה' הוא בחי' ממכ"ע כמ"ש וברוח פיו כל צבאם וע"פ ה' היינו למעלה מבחי' ממכ"ע שמסעיהם יהי' על ולמעלה מבחי' פי' הוי' אלא יתעלו בבחי' הסובב כו', וזמ"ש אח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם פי' זו היא עצם העלי' שמתעלי' ונשואי' מלמטלמ"ע והיכן הם מתעלי' לז"א למוצאיהם פי' שהעלי' הוא עד מוצאיהם מקור ושרש נשמתן משא"כ מתחי' היו הנשמות עומדי' בבחי' מח"ע, ועכשיו הם מתעלים עד מקורן כנ"ל, ולכן כאן הקדים מסעיהם ואח"כ מוצאיהם כי כאן בא לפרש גוף העליות איך ומה הם ולז"א מסעיהם הם עד מוצאיהם כנ"ל, משא"כ תחלה בא לפרש ענין ההמשכה שמלמעלמ"ט א' שמוצאיהם הם למסעיהם שהמשכות הוא בשביל שע"י יתעלו, והיינו שע"פ ה' בלבד, ועם כל הנ"ל יובן מ"ש במ"א ע"פ קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך היינו שהעלי' הוא למקור מחצב נשמותיהן והיינו ולכי לך לעצמותך דלכאורה אינו מובן א"כ מהו הירידה צורך עלי' כי אחר

שתהי' יכולה : בכת"י ב' : שיכולי.

כח לעלות מסעיהם : בלקו"ת שם בש"ה בעל הרצון.

שהעלי' הוא רק לשרשה כו'. ולפי כל הנ"ל יובן כי הנשמות קודם ירידתן נמשכי' מבחי' מח' כנ"ל רק ממוצאיהם למקורו הוא מבחי' בעל המח' בעהר"צ וכמארז"ל עתידים צדיקים שיאמר לפניהם קדוש כו' וכמ"ש במ"א ועמ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות דמשה ממשיך בחי' רצה"ע שהוא רעו"ד להיות גילוי זה במדות שבנש"י כו', וזהו"ע ויכתוב משה את מוצאיהם פי' רצה"ע נק' מוצא ומקור לכל המדות והמשיכו למסעיהם הם מ"ב מסעות שהן ז"מ הכלולי' כל א' משה כנ"ל וד"ל).

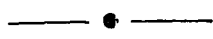
(ביאור) פי' מ"ה מ"ב כו' * (וע' בהרמ"ז ר"פ קרח גבי ומפז רב, והיינו כי שם מ"ב שייך לבחי' מ"ה שהוא בחי' ביטול משא"כ בחי' ב"ן כו' ועמ"ש בענין קיי"ס ע"פ הים ראה ויננס ההרים רקדו כו' הרים וגבעות חג"ת נה"י רקדו והיינו עלי' באור הסוכ"ע שנתגלה בקיי"ס משא"כ הים שהוא סודכ"ד מקור התהוות היש ודבר נפרד כו' לא יוכל להתעלות באור וגילוי הסוכ"ע ע"ד עלי' הו"ק, וכענין ההפרש בין המדות לדיבור שבגילוי רב מאור השכל עד"מ אזי המדות עולין ונכללין באור השכל ומודככין אבל הדיבור נפסק או לגמרי שמחמת שטרוד או בעומק שכלו לא יוכל לדבר כו', וזהו"ע שנא' במשרע"ה כבוד פה כו', וכענין צלותא בחשאי כו' וזהו"ע וינס כו' וכמ"ש במ"א שענין נצבו כמו נד נזולי' הוא ע"ד חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו' וזהו כענין המבואר בעלי' דשם מ"ב שהוא רק ששה בחי' בכל מדה שהוא כענין ההר"י וגבעות רקדו כו', וצ"ע הא דביז"ב קורין בתורה רק ששה גברי אם שייך ג"כ לבחי' זו ולכאורה נראה שאינו שייך לזה וכמ"ש"ל בפ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר) אבל הכה"ע כו'.

ז' בחי' דוקא * (ואפשר דה"ס שהמשכה הוא למעלה נמוחין דאבא לכך נמשך למטה יותר וכמ"ש במ"א בענין שהשיבו הקב"ה למשה אנכי אהי' עם פיך ע' בפ' בשלח בד"ה להבין ענין לחם משנה ובפ' שמות סד"ה מי שם פה לארם ובפ' יתרו בביאור ע"פ משה ידבר כו', וזהו הנחמדי' מזהב ומפז רב כי התורה שנשפלה למטה בבחי' דיבור ומעשה היינו לפי שטרשה גבוה יותר מבחי' פז רב וכמ"ש הרמ"ז ר"פ קרח שהם סוד דעת דעתיק כו', וע' בס' מבו"ש ש"ג ח"ב ספ"ג בפ"י מפיו דעת כו', ועמ"ש ע"פ ואהי' אצלו אמון כו'. עוי"ל עדנ"ש ס"פ ויגש בענין מהרה ישמע קול כלה כו' שמר"ע בקול דם כו' והיינו לפי שלעתיד זאת רוח"ט אעביר כו' אך המסעות שהיו להכניע החיצוני' בעודם בתקפם ע"כ הי' ע"י שם מ"ב, ששה בחי' בכל מדה כי האיש דרכו לכבוש וכמ"ש במ"א בענין שהאשה פסולה להזאת מי חטאת כי רגליה יורדות כו' ויוכל להיות מבחי' זו יניקת החיצוני' כו' ואע"ג דספה"ע ג"כ ענינו לברד נה"ב היינו בירור ק"ב משא"כ המסעות במדבר היו להכניע גקה"ט כו', וע' לעיל בד"ה לבאר ענין המסעות שם נת' ענין מ"ב באופן אחר ומ"ש כאן אמר באחרונה) והנה המסעות היה כו'.

פי' מ"ה מ"ב כו' : שם (צב, ב) בשיה בחי' מלי.
ז' בחי' דוקא : שם בשיה מי"ט יום.

(סעיף ה') שנק' אצי' שבאצי' * (גם לפי הפי' דהארית פנים דא"א עצמו נק' חותמו לגבי עצמות ח"ס לפי חותום שבמלי הוא עד"מ מה שחותמין בחותם על השעוה שכך הו"ע הארת פנים שבזו"ב הגמשך מהארית פני דא"א) וע' בפע"ח שער תפילת כו'.

האזינו רצ"ו א' * (וכ"מ עוד בזוהר ע"פ ואנכי נטעתוך שורק כולה זרע אמת ח"א צ"ו ב' ק"י א' רל"ט ב' ח"ב פ"ט ע"ב ח"ג י"ד ב' ע"ג ב' ר"ז א' רצ"ח ב' ור"פ ויקרא ע"פ ונתתם לי אות, המראה מקומות בזוהר על כמה פסוקי' שנו' בחיבור זה הוא מספר בית אהרן שמראה מקום על כל פסוק היכן שנו' בזוהר דף פלוני עמוד פלוני) ועמ"ש ע"פ כו'.

בלק"ת פ' מסעי ד"ה אלה מסעי ויכתוב משה, פ"א בענין להכניע את המדבר עיין בת"א סד"ה ויהי בשלח פרעה, גבי וזהו ויסב האלקים את העם ודרך המדבר שהוא בחי' יפנה כו' דהיינו להוציא הפסולת בתחלה, וזהו ע"ד ונשב בגיא מול בתי פעור, לכן עי"ז יבא לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, מאחר שיבין שכל תענוגי העה"ז הם רק פסולת והיינו בחי' יפנה, ע"כ יבא לבחי' ובחרת בחיים ולא לימשך אחר הפסולת, וגם שיבין אם בהפסולת יש כ"כ ריבוי התענוג כמה יגדל התענוג עליון וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ כמשנ"ת בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית ושם פ"א, חוהו שבכלל קעומ"ש שלימה הוא ענין יפנה ר"ל שיבין היטב איך שכל תענוגי עה"ז הם רק פסולת ומוה דוקא יבא לקבלת עומ"ש שלימה, ואולי עד"ו י"ל הוצאת הדשן שהוא הפסולת כו', ענין מאה ברכות ע"ד מ' ס' שבלוחות, תבונה ובינה, עלמא דאתי ולעתיד לבוא, וע"י הסמך נמשך סומך ד' לכל הנופלים עיין בביאור ע"פ וירא ישראל את היר, ושם ספ"א דתבונה ובינה לגבי ז"א הם כמו ב' הבחי' שבכתר דאצי' ע"י וא"א לגבי כללות האצי', וא"כ מזה יובן דמאה ברכות הם להמשיך ב' הבחי' שבכתר, עמ"ש הבחי' פ' עקב ע"פ וברכת את מענין הקדש א"צ צדקה אבל צריך ברכה ועכ"ז יש הפרש בין ברכת הגהנין לברכות דצלוחא והכל נק' ברכת הדיוט, שהברכה נמשך ע"י בירור הגיצויות דתהו וא"כ דוגמת יצאו מ"ח מירושלים ועמ"ש בהגהות לד"ה ענין הברכות שבת"א פ' בראשית ושם שע"ז נמשך ג"כ חיזוק האמונה בנפש האדם.

ב) ענין ברכת הדיוט, כי הנה ענין ברכת הנביאים והאבות מבואר במ"א סד"ה המלאך הגואל כו' הוא יברך את הנערים שההפרש בין תפלה

סנק' אצי' שבאצי' : שם (צג, ד) בשי"ה עשי שבאצי'.
חאזינו רצ"ו א' : שם בשי"ה ח"ג ויקרא.

ובקשה לברכה שהתפלה היא מלמטה למעלה והברכה הוא לשון ציווי מלמע' למטה כענין ברכת הכהנים שלפי שקדשם בקדושתו של אהרן שהוא נצח דאבא ע"כ מצווים ואומרים יברכך הוי' שהוא ז"א כו' ועד"ז נתלבט יעקב להשיג ברכת יצחק לפי שיצחק הי' מאד נעלה וברכתו הי' ציווי כו', אבל בכרכת הדיוט א"א לומר כן ובמ"א נתבאר כי מצד סוכ"ע שאין בו מעלה ומטה, ומתחת זרועות עולם ע"כ גם ההדיוט יכול לברך, ואפ"ל ע"ד שבעשיי' מסתיימים רגלי א"ק ותחת רגליו מאיר א"ס ב"ה הסוכ"ע, מענין ברכת הדיוט במא"א א' קכ"ו ביי"נ שם, בגמ' ברכות ז' א' מגלה טו"א זח"ג נשא קכ"ב כי תצא רעיו א' דמט"ט נק' הדיוט לגבי מאריה ז"א דאצילות ואעפ"כ לא תהא ברכת הדיוט קלה י"ל שזרי מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהם ש"י, וע"ש בזהר דרע"ח דמט"ט איהו שכר שכיר מח"י עלמין לקבל ח"י ברכאן דצלותא, ובמ"א נת' עשרה מאמרות נק' לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, וע' זח"א ויצא קנ"ו א' ובמק"מ שם בענין הדודאים נתנו ריח דקאי על מט"ט וסנדל כו'.

ג) בענין ברוך אתה, אתה כ"ב אותיות שהם כח המחשבה המכוון שעי"ז יתגלה הביטול, כי מה שהעולם יש ודבר נפרד זהו לפי שנמשכו מאותיות הדבור כמ"ש בת"א בד"ה מזוה מימין, משא"כ מהמחשבה נמשכו עלמין סתימין שהם בבחי' ביטול, ושיומשך גם הביטול למעלה בעולמות שנמשכו מהדבור זהו ע"י המשכה מבחינת כח המחשבה שמשם יומשך תוספת האור ודבר זה נתבאר בד"ה ואולם חי אני וימלא כבוד ד', שזהו ענין ברוך כבוד ה' ממקומו, כי כבוד ה' זהו המחשבה דאנא אמלוך ולכבודי בראתי, ושיתברך ממקומו היינו משרשו זהו מבחי' כח המחשבה, ואמנם כאן ביאר שזהו נק' עדיין המשכת בחי' ממכ"ע, ולכן הוא ל' נוכח ברוך אתה, ואח"כ אק"ב ל' נסתר זהו סוכ"ע, והנה שם פי' בענין ברוך כבוד ה' ממקומו ב' פי' הא' דמקומו ושרשו של הכבוד מ' דאצי' זהו מ' דא"ס הב' דמקומו זהו חכמה עילאה, ולפי הפי' השני ודאי אתי שפיר דחכמה עילאה היא עדיין שורש ממכ"ע, וא"כ אק"ב ל' נסתר זהו הכתר, ולפי' הא' ג"כ י"ל מ' דא"ס זהו בחי' האחרונה שבע"ס הגנוזות במאצילן ונק' ג"כ שורש ממכ"ע, אכן סוכ"ע זהו מבחי' ט"ס העליונות שבהגנוזות, וזהו ואולם חי אני וימלא כבוד ה', זי אני זהו המשכה מט"ס העליונות הגנוזות כי חי היינו ב' פעמים ט' ההמשכה מט' ספירות הגנוזות בט' ספי' דאצי' וימלא כבוד ה' זהו ההמשכה ממ' דא"ס במלכות דאצילות כו', ועכ"פ הברכה בא"י אקב"ו זהו ההמשכה ממכ"ע וסוכ"ע כדי להיות למטה ביטול היש ומהו ממכ"ע זהו כח המחשבה מקור המחשבה דאנא אמלוך, וסוכ"ע זהו בחי' שלמעלה מכח המחשבה שהוא רק לבוש, ולכן הם מאה ברכות מס סמך, מס היינו שורש ממכ"ע ס' סוכ"ע כנ"ל, והכל נמשך ע"י אק"ב מצוה ל' צווחא וחיבור, וזהו א"ת מה אלא מאה שעי' מאה ברכות המשכה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כנ"ל יוכל לבוא לבחי' מה שהוא ביטול היש, או ע"י מה

שהוא ביטול היש הנק' ברכת הדיוט יוכלו להמשיך בחי' ממכ"ע וסוכ"ע
 שז"ס מאה מ' ס' כמ"ל.

ולענ"ד יש להעיר לענין המשכה מבחי' כח המחשבה שזהו ענין בכה"מ,
 ולענין ההמשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' המחשבה בדרך
 פשוט הקרוב יותר לפי פשטיות ספרי הקבלה והזהר שלא ליכנס בלשונות
 עמוקים כהג"ל בענין ע"ס הגנוזות, והוא ע"פ הדרוש שנתבאר בענין מ"ש
 לע"ל והניף ידו על הנהר כו' הוא בסידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות
 דרוש השני, ושם פי' דענין קריעת ים סוף היינו בבחי' מל' דאצילות
 שהוא אותיות הדבור העליון, ומהם נמשך הפרסא המפסקת בין אצ"י לבי"ע
 וכמו עד"מ שאותיות הדבור אין מתגלה הפנימית על ידם, כמ"ש בלק"ת
 פ' אחרי בד"ה ביאור הדברים ע"פ כי ביום הזה יכפר ושם פ"ב, וגם
 לפעמים מעלימים השכל לגמרי כשאומרו בדבור בדרך משל ומליצה כמו
 משלי שלמה, וק"ס היינו בקיעת הפרסא והמסך הנמשך מהדבור ויתגלה
 עד"מ השכל כמו שהוא במחשבה שזהו למעלה מהדבור, והיינו ק"ס שעלמא
 דאתכסיא דהיינו בחי' מחשבה נמשך להיות בגילוי כמו עלמא דאתגליא,
 ועיין קצת מזה ג"כ בבה"ו פ' תרומה בד"ה ר"ש פתח מי זאת הנשקפה
 ושם בענין חיבור מי שהוא בינה מחשבה עם זאת שהיא מ' בחי' דיבור
 וע"ש עוד מזה בד"ה ואיתימא ותקנא רחל באחותה, שיהי' עלמא תתאה
 בחי' דבור כמו עלמא עילאה מחשבה כו', עד"ו יובן ענין ק"ס, אך לע"ל
 והניף ידו על הנהר נהר היינו מחשבה דכמו שהנהר הולך תמיד כך המחשבה
 נמשך תמיד ונובע ממקורו הוא השכל ונק' נהר יוצא מעדן וכמ"ש מזה
 ג"כ בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע בתחלתו ונהר היינו
 בינה, והנה אע"פ שלגבי הדבור נקרא המחשבה גלוי ההעלם ובקיעת הפרסא
 כנ"ל אע"כ גם אותיות המחשבה נחשבים בחי' העלם והסתר לגבי עצמיות
 כח השכל שלמעלה מבחי' אותיות ולכן נק' ג"כ בחי' זו מסך ופרסא ע"ד
 מבטן מי יצא הקרח וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה מלכות דרוש
 הראשון ושם ספ"ג שגם שורש הפרסא שבין אצילות לבריאה הוא מהבינה,
 ולכן גבי ונהר יוצא מעדן נאמר ומשם יפרד כו', אבל לע"ל ומעין מבית
 ד' יצא, וזהו ענין והניף ידו על הנהר, שיהי' הגילוי מלמעלה מבחי'
 אותיות המחשבה דבינה כו', עכת"ד הדרוש הג"ל וא"כ מהקדמה זו יובן
 ענין שלפנינו דבחי' בא"י ההמשכה מבחי' כח המחשבה היינו כענין הגילוי
 שהי' בק"ס שבקע הפרסא שבין אצ"י לבי"ע שהוא הדבור ונתגלה בחי'
 מחשבה, וגם בשבת נמשך החיות מהמחשבה שלמעלה מבחי' הדבור כמבואר
 בלק"ת בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני ועיין בזה תרומה קל"ב א'
 שזהו ההפרש בין א"ב דאל ברוך שאומרים בחול ובין א"ב דאל אדון
 שאומרים בשבת וכענין ההפרש בין אתון ועירין ובין אתון רברבין, אלא
 שבשבת אין הארה זו מתגלה בחיצוניות כ"א בפנימיות, ובק"ס הי' הגילוי
 בחיצוניות ג"כ וזהו ג"כ ענין ברוך כבוד הוי' שהוא המ' ממקומו ושרשו

הוא הבימה שנק' כבוד עילאה כמ"ש בפרדס ערך כבוד, וכ"ז נק' המשכה מבחי' ממכ"ע וזהו בא"י אמ"ה אך המשכה מבחי' סוכ"ע זהו מה שלמעלה מבחי' כח המחשבה ע"ד והניף ידו על הנהר כו' בחי' ומעין מבית ד' יצא, וזהו אקב"ו לי נסתר כו'.

ד) והפ"י א"ת מ"ה אלא מאה י"ל שהמשכות מאה ברכות הנ"ל עיקרם נמשך ע"י מ"ה שהוא ביטול היש, שע"ז דוקא גורם ההמשכה כמ"ש בד"ה הבאים ישרש, וגם שהתענוג עליון נמשך מביטול היש כמ"ש בענין לוייתן זה יצרת לשחק בו, וזהו ענין ובמדבר אשר ראית אשר נשאך כי יתרון האור נמשך מהחושך דוקא, בזח"ב תצוה קפ"ד וכמ"ש בלק"ת סד"ה כנשר יעיר בפ"י מי זאת עולה מן המדבר עילוייה מן המדבר וכמשל כח הראיה שהוא דוקא בהשחור שבעין כו' וע' זח"א פ' חיי קכ"ב ע"ב דשרה זכתה לחיין עילאין ע"י דנחתת למצרים וסלקת, וזהו ענין אשר ברא לעשות לתקן וטוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר ע"י שיבררו אותו וצחוק ותענוג עליון עשה לי שם אלקים כו'.

אלה מסעי בני' עליותם מלמטלמ"ע ע"י ההליכה במדבר דוקא כנ"ל, ויכתוב יוד דיו ה' ה' אצבעות כו' חותם אני ראשון כו' בזה נמשך כח להכניע את המדבר, מוצאיהם מקור הגשמות נמשך להאיר בגשמה שבגוף ע"י התורה בד"ה יונתי בחגוי ובביאור כי תצא דרוש השני, ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם העל"יי שיגיעו למוצאיהם ומקורם ואולי זהו עליית נר"ג לחיה יחידה שבחי' יחידה זהו מעלת המשיח.

ויסעו ממרה ויבאו אלימה וגו' עיין באו"ת מהמגיד נ"ע על פסוק זה בענין ההעלאות מדברים תחתונים בענין ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם, מים המרים נק' השכל שבמדריגות התחתונות מ"ת בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא, וזהו כמו במי סוטה שלקח מקרקע המשכן שנתמשכן בשבירה ואם לא טמא הוא נהפך המחשבה זרה אצלו לזרע (ע' סד"ה ויאבק איש בת"א פ' וישלח) שמכחה נתחזק לעבודתו ית' כידוע שבכל דברים רעים יש דבר טוב (ע' ת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי וע' זח"ג קע"ח ב' אלמלא דינא כו' וע' רבות ר"פ חקת ע"פ מי יתן טהור מטמא) אבל אם הוא טמא ח"ו אזי רע לו (ועוז"ג אמור צו"א רזא דסתרא דא תרתין אחתין כו' דהא בדיקו דאשת חיל כו') וזהו ויבאו מרתה שנפלו לדבר רע (י"ל היינו ק"ג עה"ד טו"ר א"ג כוונתו לדבר רע ממש ח"ו ה' ישמרנו והכל א' כי ממי נמשך הרע משלוחי יהדין שמגבורת קשות דנוגה) ולא יכלו לשתות שהאה' שבגבורה לא נתגלה להם (ר"ל דהרע הוא ע"ד

כי מגסה ה' אתכם לדעת כו' וכמו כי ה' אמר לו קלל כמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו ובאגרת הקודש, וכשעומד בנסיון ומקבל באהבה אזי שובר הקליפה והדין הקשה ונמשך ומתגלה הניצוץ אלקות שבו וזהו ענין האה' שבגבורה כי חושך שבטו שונא בנו כו' ברבות ר"פ שמות והקב"ה רמו לאברהם שיבחור שעבוד מל' כו' אכן כשכועט ולא יכול לקבל ח"ו נק' ולא יכלו לשתות והטעם) כי מרים הם פי' העם לא היו טובים כי אם היו טובים הי' אדרבה משם בא להם טובה יתירה שבכל דין יש בתוכו חסד ואם היו שוברין הדין היו באין להטוב (ועמ"ש סד"ה ויעש משה נחש נחשת ובאגה"ק סי' י"א וסי' כ"ב וכן פי' ברבות ויקהל פ"ן כי מרים הם א"ר לוי הדור הי' מר במעשיו) וזהו ויסעו ממרה ויבאו אלימה הוא אותיות אלקים רק הציורוף הוא כך אלי מה (ור"ל שנתהפך מהמרירות והדין הנמשך משם אלקים לבחי' חסד הנק' אלי) מה נק' דבר שאינו מושג והחסד שבדין אינו מושג וזהו אלי הוא חסד ומה לשון אינו מושג ואלי אל יוד החסד הנמשך מהחכמה (ר"ל שעיי"ז באו לבחי' החסד הנמשך מהחכ' שהוא מה שלמעלה מההשגה היינו למעלה מהחסד הנמשך מהבינה כו' ע' באג"ה סי' ד' שהוא ענין האה' שלמעלה מהשכל המושג ובאו לבחי' זו עיי' ויסעו ממרה כו' כנ"ל שהוא בירור האה' שבגבורה כו', ע' בהרמ"ז פ' שמיני דל"ח סע"ב בענין אלישבע ובמא"א אות א' סע"ח אלישבע נק' המל' בהיותה מתוקנת ומקבלת הש"ע נהורין שהם סוד אלי ויש לה מוחין דאימא ס"ג הנק' אל' וזהו אלי שבע, א"כ עד"ז י"ל בפ"י אלימה שעיי' שמבררת בחי' מרה דאתהפך מירדו למיתקו כו' נמשך גילוי ש"ע נהורין ושם ס"ג כו', וזהו ושם י"ב עינות מים וע' תמרים, להעיד מענין יריחו עיר התמרים בחי' צדיק כתמר יפרח כו' צ"ע וצ"ת ונמשך ג"כ עיי' בירור מרירו כי תמר לשון מרירות אלא שהוא ג"כ גי' שמש שעיי"ז נעשו מתוקים דבש תמרים) וע' מכ"ז ג"כ בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל ומענין מרירו למיתקו בפ' מקץ בד"ה גר חנוכה מצוה ובזח"א בראשית ד"ד סע"א ובהרמ"ז שם המתקת ק"ג להחזירה אל הקדושה כו' וטעמין מרירו למיתקא שמרירות היסורין טועמין בהם טעם מתוק והמק"מ כ' הדין שהוא מר ממתיקין אותו ויש לומר שני הפי' שעיי' שטועמין בהם טעם מתוק ע"י התבוננות שאין רע יורד מלמעלה ומלוכש בזה טוב הגנוח כמ"ש באג"ה סי' י"א עיי"ז באמת נמתק הדין.

ברבות סדר כי תשא פמ"ג קנ"ז ד', ורבנן אמרי מהו ויחל משה עשה את המר מתוק ויחל משה לשון חלוי (מתיקות כד"א חורפיה מחליא ליה מ"כ, וע' בערוך ערך חל הרביעי שהביא תרגום החדלתי את מתקי ית חלי, מה מתוק מדבש תרגום מה חלי מדובשא ותהי בפי כדבש למתוק תרגום כדבש חלי, וכן הביא מפ"ד דשבת דק"ט אתרוגא חליתא, ופ"ק דמגילה ד"ז אנא שדרי ליה חוליא איהו שדר לי חורפא, ובפ' אין מעמידין דל"ח חוליי לא תבעי לך דודאי שרו מרירי לא תבעי לך דודאי אסירי, ובפ' ב' ו

דעירוכין ד"י ע"ב היינו חליל היינו אבוב ואמאי קרי לי חליל דחלי קליי
 פרש"י מתוק קולו לשמוע ואפשר ענין החליל של בית השואבה שהוא ע"י
 ויחל משה כו' היינו ע"י עשיית שנמתקו הגבורות כנודע אוי נעשה ממרירו
 למיתקא ולכן מזמרין בחליל שמתוק קולו כו'. ואפשר ג"כ ויחל מל' יהללו
 שמו במחול ראש חולה עגול שע"י מה ממתיק הגבורות ע"י שממשיך מבחי'
 סוכ"ע, העיגול הגדול כענין ועתה יגדל נא כח וע' בהרמ"ז ר"פ חקת מתיקין
 מצד הדעת כי בו מתחברים החו"ג ונמתקים הגבורות עכ"ל ובוה יובן המדרש
 ויחל משה אבל בימי דניאל כתיב לא חלינו כו' ע"ש בכי תשא פמ"ג והיינו
 כי משה הוא בחי' דעת וזהו משה מלגאו ויעקב מלבר כי יעקב תפארת
 ומשה דעת פנימי' התפארת וע"כ משה דוקא יוכל להמתיק הגבו' כו' כי
 הדעת ממשיך מהכתר ע' בת"א ע"פ ויקהל משה ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים
 ועו"ש בהרמ"ז לפי שע"י הדעת נעשה חיבור ויחוד פנימי דחו"ב כו' כיצד
 כו' כיון שבאו ישראל למרה כו' המים הללו למה נבראו כו'. י"ל מרה
 הוא ק"נ המעורב טר"ד, ובמא"א אות מ"ם סצ"ב מר מצד הדינים כו' גם
 המל' גק' מרה כשהדינים גוברים בה כו' ב"פ ש"ך דינים גי' תמר מרת
 נפש במרירותה עומדת עכ"ל, והי"נ שם הביא מהלק"ת פ' בשלח ע"פ ויבאו
 מרתה ב"פ ק"ך צירופי אלקים גי' מר ומהמא"א נראה היינו אחיזת ק"כ
 צירופים של החיצונים בק"ך דקדושה, עו"ש במא"א סצ"ד מרה נק' לילית
 אחריתה מרה כלענה עכ"ל, והי"נ הביא מהוח"ג פנחס דרל"א, וז"ש רו"ל
 פ"ט דב"מ דק"ז מחלה זו מרה כו' וכולן פת שחרית במלח וקיתון של
 מים מבטלתן כי ק"נ הנק' מרה הוא מקור כל מחלה שלכן שכינתא היא מרעא
 בגלותא וכמו החולה מתאוה לדברים רעים כך הוא חולי הנפש כו' וכולן
 פת שחרית היא התורה הנק' לחמו בלחמי ושחרית ע"ד השכם והערב עליהן
 בביהמ"ד במלח היא הקבלה שנותן טעם בפת וקיתון של מים הוא תושבע"פ
 מבטל ק"נ וכמו במרה נמתקו המים ע"י ויורהו עץ היינו התורה שנק' עץ
 חיים היא כו', וז"ל הפרדס בעה"כ ערך מרה היא מסט' בישא חרבא דמלאך
 המות כו' תלויה בכבד זרזיר אצל עורב מפני שהוא מינו עכ"ל ובערך
 יותרת הכבד האריך בזה וסיים וכמו שיש בקדושה זכר ונקבה כן בצד
 הטומאה כבד זכר ויותרת נקבה והוא ענין המרה כו' ועמ"ש במ"א ע"פ
 כבד לב פרעה וא"כ מים המרים הם מ"ן דקליפה שלעומת באר מים חיים
 דקדושה כו' ע"ד המבואר בוח"ג דרס"ו ע"א בענין אותי עזבו כו' לחצוב
 להם בורות נשברים וכמו"כ יש ענבי ראש אשכולות מרורות ופי' בוח"א מקץ
 דקצ"ב ע"א שהם דינים הקשים וע' בפ' תרומה דקמ"ד סע"א ובמא"א
 בערך ענבים באות ע' סכ"ה ובערך יין אות יוד ס"י שיש יין דקדושה ויין
 דקליפה, ועכ"פ עיקר מרה היא ק"נ ואף שהמל' נק' ג"כ מרה היינו ע"י
 התלבשותה בק"נ כמ"ש רגליה יודות כו' וזהו שהי' משה מהרהר כו'
 מוטב הי' אלו לא נבראו היינו כי למה נבראו הקליפות והיצה"ר עד שיש
 מלחמה עצומה להכניעם א"ל הקב"ה לא תאמר כן כו' עשה את המר מתוק
 כו' והיינו כמשנ"ת ב"ה אלה מסעי קושי' זו ותירוצה שהוא כמ"ש רו"ל

ע"פ והנה טוב מאד טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר כי דוקא ע"י שהיזה"ר
 סהפך לטוב יבא לבחי' מאדך בלי גבול שבחי' בלי גבול זה נמשך דוקא
 מצד המנגד המסתיר כי הנפש מצד עצמה היא מוגבלת ושיבא לבחי' בלי
 גבול זהו ע"י בירור נה"ב ועמ"ש בד"ה מי מנה בענין אף עשיתיו ועמ"ש
 ג"כ בד"ה ואתה תצוה בענין שמן זית כי ענין הזית הוא שיש בו מרירות
 כו' והיינו ענין הגוף ונה"ב שמנוגה ומשכא דחויא וכותשים אותו עד
 שמוציאין ממנו שמן היינו בחי' חכ' כו' וענין כתישה זו היינו להיות בבחי'
 אתכפי' סט"א ע"י לשארית נחלתו שמשים עצמו כשיריים כו' ע"ש הרי
 בחי' השמן שהוא בחי' עליונה נמשך דוקא ע"י בירור הזית שהוא מר
 היינו מק"ג כו' וזהו ענין שיש יתרון לחכמה מן הסכלות דוקא כנו' פ'
 תוריע דמ"ז ע"ב.

ולהבין עוד בזה י"ל ע"ד שנתבאר לעיל שהמלכות נק' מרה והיינו כמ"ש
 וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים בעבודה קשה דא
 קושיא בחומר דא ק"ו ובלבנים דא ליבון הלכתא ובכל עבודה בשדה ברייתא
 כנו' ברע"מ פ' בהעלותך דקנ"ג ע"א הרי נק' בחי' תושבע"פ וימררו את
 חייהם. והטעם ע"ד שנק' תושבע"פ אילנא דטו"ר והרי היא מל' דאצ"י
 ומבואר התירוץ באגה"ק סי' כ"ו וז"ל כשהמל' דאצ"י מתלבשת בק"ג כדי
 לברר הניצוצות שנפלו בשבה"כ אזי גם המל' דאצ"י נק' בשם עה"ד טו"ר
 לגבי ז"א דאצ"י שאינו יורד שם ונק' עץ החיים והנה התלבשות בק"ג
 ה"ס גלות השכינה שמשפעת לחיצוני' כו' עכ"ל. ובמא"א אות ג' סי"ח
 פי' גלות השכינה הוא רדת מל' של כל עולם לעולם התחתון ממנה עד רדת
 מל' דעשי' לעולם הקליפות שתחתיה וזהו עיקר גלות השכינה עכ"ל וזהו
 ענין גליה יורדות כו' ואזי נק' מר"ה זו"ש ברות סי' א' כ' שאמרה נעמי
 אל תקראן לי נעמי קראן לי מרה כי המר וגו' וע' יברכות ברות על פסוק
 זה מ"ד ד' ובזח"א לך לך פ"א א' ועכ"ז התלבשות זה הוא בשביל הבירור
 וע"י שמבררת ק"ג נעשית א"ח עט"ב. וזהו ענין בדיקו דאשת חיל במים
 המרים ועי"ז ונקתה וזורעה זרע כו'. והענין מבואר ברע"מ פ' אמור דצ"ז
 ע"א גבי והוא קרבנא איהו מן שעורים כו' א"ח קריבת גרמה לגבי כהנא
 רבא כו' והיינו כי שעורים הוא מאכל בהמה שם ב"ן שמברר רפ"ח ניצוצים
 שנפלו בק"ג שעורה שיעור ה' ה"ג שהשתלשלות הגבו' נמשך מזה גבו'
 קשות דק"ג וכמ"ש ג"כ בענין פרה אדומה פר ה' ולכן שעורה בשין שמאלית
 ומזה נמשך סערת ה' חמה כו' על ראש רשעים יחול. בירמי' ססי' למ"ד כ"ג
 וכן מ"ש רוח סערה באה מן הצפון כו' שהוא בגי' שלמטה מנוגה
 שהשתלשלותם מנוגה ושם בחי' שעורה כו' והמל' מתלבשת בק"ג לברר
 ק"ג וזהו ענין בדיקו דאשת חיל שאף שנסתרה ונתלבשה במקום טומאה
 בחי' אסתר ע"ש אסתר אסתיר בני ועד"ו נאמר בדוד ויסתר דוד בשדה
 בש"א סי' כ' כ"ד עכ"ז טהורה היא ולא נטמאה ח"ו כמ"ש ברע"מ ר"פ תצא
 דרע"ו א' ובהרמ"ז שם ועי"ז וכבודי לאחר לא אתן כו' ואדרבה על ידי

התלבשותה בק"נ מבררת הניצוצים ולכן ע"י מים המרים דק"ג ונקתה ומרעה זרע שהמר נהפך למתוק כו' וכמו בקרבן עומר שהוא ג"כ מן השעורים דוקא שהן מאכל בהמה לברר נה"ב שבאדם ע"י בירור זה במ"ט ימי הספירה נמשך אח"כ בשבועות מ"ת גילוי רצונו וחכמתו למטה משא"כ אם טמאה היא היינו שנטמאה ונתקשרה לגקה"ט ע"י שנבעלה ומעלה מעל באישה כו' ונק' אשת זנונים היא מל' דנוגה שנעשית מקור לגקה"ט ואזי ובאו בה מים המרים שהם הגבו' קשות דק"ג וצבתה בטנה כו' כי אצלה מים המרים הם מתקשרים לג"ק שהם רע גמור ואין להם בירור והם פועלים בה הדין כי עולה ומסטיין יורד כו' ורק האשת חיל תוכל לברר המים המרים דק"ג להפכם ממיררו למיתקו כו' דוגמת שהמתיק משה מי מרה כו' וכמ"ש ענין זה ברע"מ פ' נשא דקכ"ד ע"ב הה"ד ויבאו מרתה כו' כגוונא דנסינא דסוטה אי סתת כו' ואי לא סתת כו' ע"ש וזש"ש דצ"ז א' רוא דסתרא דא תרתין אחתין כו' שכיון שהמל' מתלבשת בק"ג נעשו כמו תרתין אחתין דוגמת התלבשות נה"א בנה"ב, ולכן בדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים ע"ד צדיק אוכל לשובע נפשו ועי"ז ובטן רשעים תחסר להיות חיל בלע ויקיאנו כו' וזהו ג"כ ענין עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כו', וזהו ענין שחושבע"פ נק' ג"כ וימררו כו' שהמל' בהתלבשות בק"ג נק' ג"כ מרה שהרי הם כמו תרתין אחתין אך אדרבה עי"ז היא מתעלית כו' וזהו ג"כ ענין מעשה דתמר עם יהודה כי תמר נק' ע"ש המרירות בהתלבשות בק"ג אכן עי"ז ונקתה ונזרעה זרע שממנו יצא מלכות דוד ומשיח כו' וזהו ענין דבש תמרים שהמרירו גהפך למתיקו ועמ"ש במ"א בענין מררי ב"פ מרירות כו' וכן תושבע"פ נקראת ארץ זבת חלב ודבש מתיקות התו' וכמו דבש כנ"ל.

ברבות כי תשא פמ"ג הנ"ל א"ל משה לא כך אמרת לי במרה כו' הוי מתפלל ואמור עשה את המר מתוק ואף עכשיו חלי מרירתן של ישראל ורפא אותן הוי ויחל משה עכ"ל. דהנה ענין התשובה עי"ז הזדונות נעשו כזכיות ומבואר ענין זה בת"א סוף דרושי פורים דקס"ה ע"ג שזהו ענין מור שהוא מדם חיה ידועה שנקרש בחטוטרות שבצוארה ונעשה בושם הנק' מור, דהיינו שהמור נהפך לבושם על ידי בחי' כי עם קשה עורף הוא דלשבה קאמר כמ"ש ברבות שם ס"פ מ"ב סבור שהוא לגנאי ואינו אלא לשבח כו' היינו אתכפיא אף למס"נ כו' הרי כח קשה עורף הנ"ל להפך המרירות למיתקא ולבושם ממש שהזדונות נעשו כזכיות ממש דוגמת דם חיה שנהפך בעורף שלה למור ולבושם הנ"ל ועי"ז ויחל משה להפך מרירו למיתקא ונק' בחי' זו רפואה כמו שכתוב ארפא משובתם כי התורה נק' לחמו בלחמי אך הלחם מהני לבריא אבל למי שחלה חולי הנפש צ"ל תשובה שהיא מהפכת הזדונות לזכיות ונק' רפואה וזהו חלי מרירתן כו' ורפא אותן כו' וכמאמר סלח לנו אבינו כי חטאנו כו' דלפי שחטאנו ע"כ ההכרח שתפא אותנו ולא די בהמשכת רצה"ע שע"י תומ"צ הנק' לחמו בלחמי אלא צ"ל המשכת רעדכ"ר והוא ענין הסליחה סלח לנו כו' ועל המשכה זו נאמר ויחל משה.

ועתה נבא בס"ד על סדר הפסוקים ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וגו'. פי' מים סוף הוא עלמא דאתכסי' ומדבר שור שור הוא עלמא דאתגליא. כי פי' שור הוא מלשון בחי' ראי' הבטטה כמו בנות צעדה עלי שור בפ' ויחי ופירש"י עלי שור על ראייתו כמו אשורנו ולא קרוב. והנה כאשר הלכו בים שהוא עלמא דאתכסיא אשר שם השיגו שם הוי' דלעילא שלמעלה מהשתלשלות כמ"ש בת"א פ' בשלח ע"פ וירא ישראל את היד הגדולה כו' על כן לא רצו כלל ליסע ולינתק א"ע מבחי' זו שהיא ההתדבקות בבחי' עצמות אוא"ס שהוא הסוכ"ע כנ"ל. ובאמת צריך שיהי' גילוי אוא"ס בעלמא דאתגלי' ע"י תורה ומע"ט כידוע להיות דירה בתחתונים דוקא. וזהו ויסע משה את ישראל מים סוף שהסיען משם בע"כ אע"פ שלא רצו. ועמ"ש בד"ה כי תבאו אל ארץ מושבותיכם גבי ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך ומ"ש בד"ה בחודש השלישי בענין אנשי יריחו שהיו כורכים את שמע ולא היו מפסיקים בבשכמל"ו שהוא ג"כ שלא רצו בבחי' עלמא דאתגלי' שרגליה יורדות כו' כדלקמן בענין מדבר שור שממנו נמשך זיבאו מרתה כו' ואע"כ אין הלכה כאנשי יריחו ויצאו אל מדבר שור והוא כענין הירידה מהעלם דטורי חשובא לגילוי דטורי גהורא. וברבות בשה"ש ח"פ משכני אחריו נרוצה פי' שענין ויסע משה היינו ענין משכני אחריו נרוצה היינו כיון שמשם המשיך להם קי"ס גילוי שם הוי' דלעילא שזו ענין משכני לכך אחריו נרוצה גם בבחי' אחריו היינו מדבר שור עלמא דאתגלי' הנק' אחרי הוי' כו' עיי' בפ' ויקרא ד"כ. וברבות בשה"ש בפסוק כתפוח בעצי היער י"ד ג' איתא א' ר' נחמן ויצאו אל מדבר שור מלמד שנתנבאו על עצמן שעתידין להעשות מחנות מחנות דגלים דגלים שורות שורות כו' היינו פירוש שור לשון שורות והיינו ענין ד' מחנות שכינה שהם הד' דגלים שכ"ז נמשך להם ע"י ירידתם בעלמא דאתגליא להיות דירה בתחתונים להמשיך הגילוי למטה כמו למעלה. ובמ"ח פי' ישורון לשון שירה ועמ"ש רש"י באיוב סי' ל"ג כ"ז בפ"י ישור על אנשים יעשה שורה של אנשים. וע' במא"א אות יוד סמ"ו בענין ישורון. והי"ב הביא מהזוח"א וישלח קע"ז ב' ישורון כד"א ישור על אנשים בגין דנטיל שורה להאי סטרא ולהאי סטרא ובגין אינון תרין שורין אקרי ישורון כו'. ופי' בזהרי חמה תרין שורין הן חו"ג והתפארת מיישר ביניהם ומחבר חו"ג והיינו ענין ג' קווין חז"ן קו ימין זהו שורה א' בג"ה משמאל זהו שורה משמאל וקו האמצעי מיישר ביניהם ומחברם ע"י שממשיך מבחי' אין מבחי' כתר כענין עושה שלום במרומו כו'. והנה זהו ענין שורות שורות ג' קוין הנ"ל או חב"ד חג"ת נה"י כו' וכ"ז נמשך לו ע"י הירידה במדבר שור כנודע מענין מי זאת עולה מן המדבר עילויה מן המדבר כי יתרון אור נמשך מן החושך וכמ"ש בזח"ב ס"פ חצוה קפ"ו א'. וברבות בשלח פכ"ד בענין מדבר שור בוכות מ"ש באברהם וישב בין קדש ובין שור י"ל הפי' ג"כ אברהם המשיך מבחי' קדש שהוא חכ' עילאה שבו מלוש א"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי' שור הוא עלמא דאתגליא וגם אברהם שהוא חסד הוא בין קדש ח"ע לשור ח"ת. עו"ש ברבות שור לשון

חומה שכן לעתיד נאמר ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש כו' היינו לעיל יהי' גילוי סוכ"ע ממש למטה וזהו ענין מדבר שור ובח"ב בשלח ד"ס ע"א מאי מדבר שור מדברא דהוּו בעאן לאסתכלא ב' זיו יקר' דמלכא קדישא ולעיל זהו ענין כי עין בעין יראו והיינו שבחי' סוכ"ע שנק' שור לשון חומה יומשך להיות בבחי' גילוי בעלמא דאתגליא.

ויבאן מרתה ברע"מ פ' נשא קכ"ד ב' בגין דהוּו ישראל עם ערב רב כולוהו הוּו אילנא דטו"ר וע"ד חציו מתוק מסט' דימינא וחציו מר מסטרא דשמאלא ובומנא דערב רב הוּו מחטיאין לון לישראל הוי כאילו הוּו כולוהו מסטרא דרע ומיא אתהדרו כולהון מרירין כההוא עץ מר במיא הה"ד ויבאו מרתה כו' עכ"ל מלשון זה משמע דק"ב הנק' אילנא דטו"ר עדיין רק חציו מר ושהיו מים המרים זהו כשק"ב מתחברת לגקה"ט, ואפשר לדחות דאילנא דטו"ר היא המל' ולא ק"ב כו' וע' בוח"ב שמות ט"ו ב' בענין שקדים ת"ח שקדים מנהון מרירין מנהון מתיקין ורמיזא אית לון אית מארי דדינא קשיא כו' וישקוד ה' על הרעה כו'. להעיר מענין מרים ולא יכלו לשתות מים ממרה מבואר לעיל בשם המגיד נ"ע והיינו כדאיתא בוח"א ד"ד ע"א מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא וטעמין מרירו למיתקא עד לא ייתון הכא עכ"ל, וכ' הרמ"ז שם זו"ל זה כלל גדול בעבודת ה' ורמוז בס' סו"מ וע"ט ירצה הרע תעשה אותו טוב והוא המתקת קליפת נוגה להחזירה אל הקדושה וזה בעשיית המצות ולימוד התורה וקבלת היסורין שהיא אחת ממ"ח מעלות שהת' נקנית בהם שבוה מזדכך החומר וחוזר רוחני ואמר וטעמין מרירו למיתקא שמרירות היסורין טועמין בהם טעם מתוק עכ"ל. ועמ"ש ע"פ כי גר מצוה כו' ודרך חיים תוכחת מוסר הרי שדרך חיים שהוא העוה"ב או פנימיות התורה שלמע' מנר מצוה ותו"א שהוא חיצוניות התורה הנה הוא נמשך ע"י תוכחות מוסר דוקא כי ע"י היסורין נזדכך הכלי עד שיוכל לקבל גילוי הפנימיות וע' בהרמ"ז ר"פ פנחס ע"פ מוסר אביך וע' בת"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים שלכן נק' גלות מצרים כור הברזל כו' וזהו ענין לשתות מים ממרה דוקא שבחי' מרירות היסורין ה' ממשיך לו לשתות מים עליונים כו' ואפשר ג"כ מהפכין חשוכא לנהורא ע"י קיום מ"ע ולימוד התורה וטעמין מרירו למיתקא ע"י קיום מצות ל"ת וד"ס שזהו בחי' עליונה יותר ועז"נ שחורות כעורב כו' וז"ש ושם נסהו היינו אם יוכלו לשתות מים ממרה ע"ד הנ"ל שזהו ענין הנסיונות וזהו ונפש רעבה כל מר מתוק פי' ונפש רעבה היינו ע"ד למען ספות הרוה את הצמאה שכני' נק' צמאה ליוצרה וזהו רעבים גם צמאים ולכן כל מר מתוק דטעמין מרירו למיתקא כנ"ל.

והנה המגיד נ"ע פי' בענין ולא יכלו לשתות מים ממר"ה שהאבה שבגבו לא נתגלה להם ויובן זה עפ"מ"ש במ"א ע"פ או תשמח בתולה במחול כו' והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם בירמי' סי' ל"א י"ג ונזכר בגמרא פ"ט דברכות דנ"ה ע"ב לאומרו בהטבת חלום כי גם הגלות בבל נק' היינו כחולמים וזהו ענין שלש הפוכות להפוך המר למתוק והאבל לששון. ויש

להבין גם אם יבנה בהמ"ק בב"א ולא יהי' אבל בט"ב מדוע יהי' יר"ט ושמתה
 בט"ב הלא אין כאן אלא היציאה מן היגון ויהי' א"כ כאילו לא נחרב שלא
 יהי' ט"ב יום מר ואיך יהי' יו"ט. אך הענין יובן ע"פ הקדמה הידוע דכל
 עיקר ההשתלשלות הוא במדת החסד כמ"ש חסד אל כל היום שהרי כל השפעה
 גם של הגבורות הוא חסד כשיורד ומתצמצם בשביל המקבל שיוכלו לקבל,
 ומכש"כ ההתלבשות שמתלבשים זבי"ז מעילה לעלול בירידות המדרגות בודאי
 חסד גדול הוא כגון שמתלבש השכל במדה שזהו חסדים מגולים מצד שחפץ
 ורצון הטוב להטיב הוא שמתלבש בכמה לבושים כדי שיוכל המקבל לקבל השפע
 וכל שהחסד יותר אזי יותר נמשך ומתלבש בכמה לבושים כו' (ע"ד וידבר
 שלשת אלפים משל וכן התורה נק' תורת חסד לפי שהיא בחי' ירידה שירדה
 ח"ע ונתלבשה למטה ונק' משל הקדמוני) ונמצא כל עיקר התלבשות הפרצופים
 הוא מחמת חסד עליון וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה (וזהו ג"כ ענין יומא
 דאזיל עם כוליה יומין שהוא החסד שנותן כח בכל הספירות שיהיו נמשכים
 ומתפשטים כמ"ש הרמ"ז פ' אמור דק"ג ע"ב גבי ודא עננא חדא דכולהו קשירין
 ב"י והיינו כנ"ל שלהיות המשכה והתפשטות מכל בחי' זהו מחמת החסד) תנה
 עכ"ז חסד זה אינו פנימי החסד לבד אלא בחי' חיצונית לבד (כי בכל השפעה
 א"א להתגלות הפנימיות ממש כמ"ש במ"א בביאור ע"פ ששים המה כו' אחת
 היא יונתי) אבל הפנימיות אינו מתגלה אלא בהיפוך דהיינו כשמתלבש בדין
 וצמצום גמור זהו נמשך דוקא מפנימי החסד ויובן זה עדי"מ אב ואהב את בנו
 מצד הטבע הנה אהבה זו ישנה אליו בלבבו בתמידות אך הוא בהעלם בטבע
 אב לבן, והנה כשהבן גופל לארץ או מתטנף בצואה וכדומה אזי ירגו ויכעס
 עליו האב מאד על אשר הושפל ונמאס כ"כ והרי כעס זה הוא בא לידי דין
 גמור שמכהו ומייסרו ע"ז אבל עכ"ז אע"פ שהכהו ועשה בו הדין הנה האה'
 הוא שהכריחו לכך כ"א לא יהי' אוהבו לא יהי' אכפת לו כלל אם הושפל או
 נמאס כמו שלא יכעוס בנפול לארץ בן חברו כו', ואדרבה בכעס זה באה
 האה' הטבעית בהתגלות גדולה ובהתלהבות רשפי אש תשוקת עוז האה' ביתר
 שאת הרבה מכמו שהי' האהבה תחלה בהעלם בלבבו שהרי מחמת עוז אהבתו
 אליו נגע ללבבו מה שנטנף בצואה וכל שהבן יקר בעיניו יותר אזי יותר יגע
 ללבבו כו', נמצא האה' נתגברה יותר בשעה שכעס ורגז עליו והיא בחי' פנימי'
 עוז אהבה (שנגע ללבו מאד עד שנתלבש גם בהדין שהוא היפוך מחיצוני'
 האהבה וחסד ואי"ז אלא מחמת פנימי' האהבה שגובר על חיצוניות האהבה
 החסד ומבטלה ומתלבש בהיפוכה) ומתחלה הי' בלבו רק חיצוני' האה' כו'
 (ועמ"ש במ"א ע"פ כרע שכב כארי וכלבי' שבחי' החסד שבגבו' זהו ענין
 ארי ולביא כי ארי' גי' גבורה ואעפ"כ פ"א אל הימין והוא הענין כנ"ל ואפ"ל
 שכב כארי זהו ענין הגלות כמ"ש האלשיך והוא מענין על משכבי בלילות
 וזה נמשך מבחי' החסד שבגבו' כדלקמן) אך התלבשות גבו' ודין שהפנימי' אה'
 מתלבשת בכעס של רוגז להכותו דהיינו בהפכה ממש נמצא בכעס זה יש שני
 הפכים דהיינו הפנימי' של כעס זה הוא רק בחי' חמימות רשפי אש תשוקת
 האה' וחיצוניות הכעס בא לידי דין גמור להכותו ולייסרו היפוך האה' והיא

הלבשה בדבר המגד ממש אבל אין ההלבשה אמת שהרי אנו רואים אחר שיוסר ההלבשה של ההכאה נשאר פנימיות הכעס לבד דהיינו עוז אהבתו שהביאתו לידי כעס זה ואז יבכה האב עליו בעין חמלה יתירה למה הכהו כי היתה ההכאה דין ממש והרי אנו רואים מזה שלאחר ההכאה נשארה פנימי האהבה שבאה ברשפי אש הכעס בהתלהבות יתירה בשביל הדין להכותו אבל אחר ההכאה נשארה במעלתה מצד עוז האהבה שהיא כעת בהתלהבות רשפי אש ביתר שאת הרבה מכמו שהיתה תחלה בהעלם כו'.

וּמַכִּיז יובן הנמשל בת"ב, שנחרב בהמ"ק מפני עוונות בניי שהי' בבחי' כעס ורוגז גדול ששפך כאש חמתו כו' כמבואר במגילת איכה הרי כעס זה יש בו פנימי וחיצוני' כנ"ל במשל ופנימיותו היא האה' ברשפי אש שבאה בגילוי גדול מההעלם מפני שבני בכורי ישראל הבן יקיר לי אפרים, וצר לה' מאד לכלותם בעוונם ועון ביטול תורה והצער הזה הוא מחמת פנימי' האה' דוקא כנ"ל והוא בא ברשפי אש הכעס עד להחריב ולהשחית בלע ה' ולא חמל כו' וזהו כענין הנז' בפרדס שער חמישי פ"ג בשם ספר הבהיר המים הרו וילדו אפילה כן הוא במד"ר פ' בא פט"ו מורה כי עלת וסבת הגבורה שהיא האפלה היתה החסד שהן המים וכן נדרש בזהר מיא אעדו חשוכא וראיה אברהם הוליד את יצחק והוא ז"ל כתב וכמה קשה ענין זה להולמו כו' ע"ש ולפמש"כ אתי שפיר, וזהו הנדרש ברבות ר"פ שמות ע"פ חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר ומבואר שם דהמוסר זהו ענין הגלות שגלו למצרים הרי זה בא ונמשך מפני האה' דוקא כדברי ספר הבהיר, אך בחי' כעס זה שבא לידי דין גמור לאחר שעשה הדין וכלה הרוגז דהיינו לע"ל שיובררו הגבו' קשות ששפך כאש חמתו תשאר פנימיות האהבה שהיתה מסותרת בהכעס ואזי יש ריבוי תוס' אור באור חסד עליון מכמו שהי' תחלה גילוי החסד ואה' שהוא רק בחי' חיצוניות וזהו שלעתיד לבא יתגלה פנימיות האהבה תשעה באב מועד ושמתה דוקא מה שעכשיו חג הפסח הוא יום טוב וגילוי החסד והאהבה והיינו חיצוניות חסד עליון לבד שהוא ירידת השפע מעילה לעלול בהתלבשות רבות שכל זה בחינת פנימיות האהבה הוא בהעלם כמו מה שמטבע הטוב להטיב הוא רק חיצוניות הגילוי אבל לא בריבוי ותוס' אור בהתלהבות פנימיות האהבה שהוא הנמשך על ידי הכעס כו', אך כ"ו שהכעס מלוכש בחיצוני' הלוכש שהוא הדין הגמור בזמן הגלות ה"ז היפך האהבה ממש אבל אחר שינחם ה' על עמו וישוב ללבו עוז האה' כו' הרי מחמת הכעס הקדום בא לידי גילוי פנימי' האהבה (וזהו ענין שבת נחמו שלאחר ט"ב כו' וכן כל שבע דנחמתא) והיינו הטעם שלע"ל יהפכו הקללות לברכות כי הקללות הוא מצד הכעס ולאחר שקבלו השעבוד גליות יהיו הקללות עצמן ברכות יתירות מפני פנימי' האה' שיש בהן היינו בחי' החסד שבגבו' שהוא פנימי יותר מעצם החסד כו' וזהו שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כי אברהם הוליד את יצחק היינו החסד שבגבו' זהו גבוה מבחי' חסד לאברהם עצמו, ובוה יובן היטב הפסוק והפכתי אבלם לששון דוקא אבלם ויגונם יתופך לששון ויו"ט.

אך איך יהופך מן הקצה אל הקצה הענין הוא שגם כתחלה הי' התלכשות בכעס בבחי' שני הפכים וכשיסירו הלבוש יתראה בגילוי בחי' הפנימי וזהו והפכתי שנהפך הגר ממש למתוק ואזי הוא מתיקות גבוה יותר מדבר המתוק בעצם כי הוא פנימי דאה' וז"ש ומתוקים מדבש וניפש צופים. זהו ענין המדרש באיכה ע"פ השביעני במרורים הרוני לענה באיכה סי' ג' ט"ו השביעני במרורים זה יו"ט הראשון של פסח דכתיב בו על מצות ומרורים יאמלוהו הרוני לענה מה שהשביעני בליל יו"ט הראשון ש"פ הרוני בליל ט"ב לענה הוי לילי יו"ט הראשון ש"פ הוא ליל ט"ב עכ"ל המדרש. שט"ב ופסח ענין א' הוא כנודע מהסימן א"ת ב"ש כו' שט"ב יחול ביום שחל א' דפסח וזהו א"ת כו' והיינו לפי שט"ב הוא הכעס והדין נמשך דוקא מצד פנימיות דאה' אשר חיצוניותה היא בחי' התגלות חסד עליון שביו"ט של פסח שהוא גילוי אור חסד עליון בכל הפרצופים ועכ"ז הפנימיות הוא בהעלם כי אית חסד ואית חסד היינו חסד דלגאו שנתא הפנימיות וחסד דלבר שנתא החיצוניות שהחיצוניות היא חסד דאצי' והפנימי' הוא חסד דעתיק וביו"ט של פסח הגילוי מבחי' אצי' אך ע"י הדין שבט"ב נמשך ונתגלה חסד דלגאו ופנימיות דאה' וכמ"ש ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה כי אהבך כו'.

ועתה מתורץ הקושי הנ"ל בענין הפכתי אבלם לששון ונחמתי מיגונם דלא הנחה מן היגון בלבד הוא אלא גילוי פנימי אור דאה' וחסד שמתגלה לאחר כלות היגון שהוא אה' עליינה יותר מגילוי האה' שמקדם כו' ע"כ תוכן ודרוש ע"פ והפכתי אבלם לששון. נמצא עולה מזה שהחסד שבגבו' מה שהמים הרו וילדו אפילה זהו גבוה יותר מעצם החסד ועמ"ש כה"ג ע"פ שחזרה אני ונאה שע"י בחי' שחורות כעורב נמשך גילוי עליון יותר מע"י בחי' ושער רישי' כע"נ דהיינו שע"י החשך של הלילה והגלות יהי' גילוי בחי' שבעתים סאור שבעת הימים שלמעלה ממדת יום כו', וזה שאמר המגיד נ"ע בפי' ולא יכלו לשתות מים ממרה שהאה' שבגבו' לא נתגלה להם ור"ל כי מרה זהו הדין הגמור וגבורות הקשות וכמו ת"ב שנק' יום מר, אך באמת יש בחי' מים במרה שהרי המים הרו וילדו אפילה דהיינו שסיבת הגבו' נמשך מחמת פנימיות דאה' שמחמתה נמשך ונתלבש בדבר ההפך מהאה' הוא בחי' מרה כו' ומי שמבין דבר זה לאמתו ומקבל באה' כמ"ש באגה"ק סי' כ"ב וז"ל וכמו אב רחמן חכם וצדיק המכה בנו שאין לבן חכם להפוך עורף לנוס למצוא לו עזרה או אפילו מליץ יושר לפני אביו ורחמן והצדיק וחסיד רק להיות ישר יחזו פנימו עם אביו פב"פ לקבל * הכאותיו באה' לטוב לו כל הימים כו' ויראה לעין גודל אהבתו של אביו * אליו המקלקלת השורה כמשל מלך גדול ונורא הרחוק ככבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו כמ"ש אם רחץ ה' צואת בנו ציון כו' ברוח משפט כו' וכמים הפנים אל פנים תתעורר ואהבה בלב כל משכיל ומבין יקר מהות אהבת ה' אל התחתונים

אשר היא יקרה וטובה מכל חיי העולמים כולם כמ"ש מה יקר חסדך אלקים (פי' החסד שבגבו' שנק' חסדך אלקים) כי טוב חסדך מזדים וכו' כי החסד שהוא בחי' אה' הוא חיי החיים שבכל העולמות כמ"ש מכלכל חיים בחסד ואז גם ה' יתן הטוב ויאר פניו אליו בבחי' אהבה מגולה אשר ה' תחלה מלובשת ומסותרת בתוכחת מגולה וימתקו * הגבו' בשרשן ויתבטלו הדינין נס"ו עכ"ל ועל מעלה זו שקבל הדין באהבה נשתבח שאל המלך ע"ה כמ"ש ברבות סדר אמור פכ"ו באו וראו בריה שבראתי בעולמי כו' ושמח על מדה"ד שפוגעת בו עכ"ל תנ"ך לכך שאול בחיר ה' בשמואל ב' סי' כ"א ו' ופי' רש"י בת קל יצאה ואמרה בחיר ה', וע"ז נשתבחו ישראל בפסוק גפן ממצרים תסיע כמ"ש ברבות סדר בחקתי פל"ו מה גפן זו יש בה יין ויש בה חומץ זה טעון ברכה וזה טעון ברכה כך ישראל חייבין לברך על הטובה ועל הרעה כו' ע"ש ובמשנה פ"ט הברכות והו ענין לשנות מים ממרה שמבינים החסד שבגבורה בחי' מה יקר חסדך אלקים כנ"ל וע"ז ממתיקים הדינין ממש ומתבטל הלבוש המר ונתגלה פנימי' האהבה. ובוה מתורץ הקושי' שהקשו המפרשים והאלשיך ומהר"א למה החסיד הוא ית' מהן מים כו' בהיות המים דבר הכרחי מאד והביאם מרתה ושם מצאו מים אבל מרים הם ולפי הג"ל א"ש שכדי להיות גילוי מ"ת צ"ל תחלה זיכור החומר שזהו א' מן מ"ח דברים שהתורה נקנית בהן כו' היינו בחי' החסד שבגבורה ואר"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמעונם ולכן רצה ית' שיוכלו לשנות מים ממרה דוקא וגם זהו עיקר ענין בירור ק"ג להפכה מחשוכא לנהורא וממירדו למיתקא כנ"ל. וברבות סדר בראשית ס"פ י"א כל מה שנברא בש"ג צריכין עשי' החדל צריך למתוק התורמסין צריכין למתוק כו' ע"ש וזהו אשר ברא אלקים לעשות מה שכבר נברא צריך לעשות ולהתקן וכ' במא"א תורמס נק' ק"ג שצריכה מיתוק ומיתוק זה היינו ע"י שהאדם ממתיק הגבו' שלו היינו היצה"ר שהוא גבו' קשות וכשמהפך האה' להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר זהו ענין המתקת המר ואזי נק' טוב מאד. והנה הם לא יוכלו לשנות מים ממרה והיינו כי מרים הם ופי' ברבות סדר ויקהל פ' נון דקאי על הדור שהוא שהי' מר במעשיו ור"ל ע"י הערב רב שהיו כיניהם שקועים בעצמם בקליפת נוגה וא"כ איך יוכלו להפוך המר למתוק.

וילוננו העם על משה וגו' בפ"ג דעירוכין דט"ו ע"א חשיב לי' אחד מן עשר נסיונות שנסו אבותינו את המקום שנים במים במרה וברפידים, וכ"ה ברבות בשה"ש ע"פ שחורה אני ונאווה שחורה אני במרה שנא' וילוננו העם על משה וגו' ונאווה אני במרה שנא' ויצעק משה אל ה' ויגדוהו ה' עץ כו', וברבות גשא פי"ב דרמ"ח ע"ב למלך שהי' לו מטרונה רטננית (מרננת ומתלוננת כדאי' בסוטה פרק ה' גוטל דכ"ב ע"א רטין מגושא ולא ידע מאי אמר פי' מדבר ומלחש מ"כ והוא כענין ויוציאו רבת הארץ דבתם רעה, שהוא ג"כ

הדבור שבלחישתה כמו דובב שפתי ישינים כי סתם להי'ר אומר בלחישתה) שהיו ישראל מרננים בכל שעה כמ"ש וילונו העם על משה כו' וכי' דלא כמ"ש מהרי"א וז"ל ואמר וילונו העם על משה לאמר מה נשתה להגיד שלא הכעיסתו בדברים רעים כו' ולכן לא דברו בזה דבור שלא כהוגן כו' ולכן לא נענשו על התלונה הזאת כו' לפי שבמרה כהוגן שאלו כיון שסבלו צמאון שלשת ימים בימי הקיץ ואח"כ מצאו מים מרים עכ"ל דאם כדבריו איך חשיב לי' מן העשר נסיונות שנסו אבותינו את המקום ואמאי נק' מטרונה רטננית ושחורה אני כו' א"ו צריך לומר ע"פ המדרש הנ"ל דפי' כי מרים הם שהי' הדור מר במעשיו. ולישיב זה היינו כמ"ש בספר פנים יפות פ' בשלח בפסוק ויבאו מרתה שהוא הכנה למ"ת ע"ד מאמר רבינו הקדוש לבנו ר"ג זרוק מרה בתלמידים פי"ב דכתובות דק"ג סע"ב ופסקה הרמב"ם פי"ד מה' ת"ת דין ה' וז"ל אבל אם ניכר לרב שהם מתרשלין בד"ת חייב לרגוז עליהם כו' וכענין זה אמרו זרוק מרה בתלמידים כו' עכ"ל ומהרש"א בח"א שם כ' זרוק מרה בהם כמשמעה מטבע המרה שלא תראה להם פנים שחקות עכ"ל וכן ארז"ל כל תלמיד שאין שפתותיו נוספות מור, וארז"ל ג"כ ע"פ אדם כי ימנע באוהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ואמרו ג"כ פ"ק דברכות ד"ה סע"א תניא רשב"י שלשה מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן לא נתנן אלא ע"י יסורין אלו הן תורה וא"י והעוה"ב תורה מנין שנא' אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו חדינו מפני שעיי' נדוכך גופו שיוכל לקבל גילוי אור התורה וע"כ הוצרכו לבא מרתה קודם מ"ת ע"ד זרוק מרה כו' והוא ענין חסד שבגבורה אלא הם מחמת תערוכות הערב רב בנייהם וילמדו מעשיהם לא היו יכולים לקבל בחי' זו ולשתות המים ממרה ועז"נ שחורה אני במרה ובספר ע"ג פ' בשלח פי' שלשת ימים בלא מים הם ג' גליות בבל מדי ומקדונים ואח"כ ויבואו מרתה גלות אדום והיינו שחזו הכנה לגילוי פנימיות התו' שלע"ל כנדוע האפ"ל ג' ימים בלא מים לגמרי הם גקה"ט לגמרי שא"א להיות מהם שום העלאה ע"כ לא מצאו שם מים כלל שהיא התו' האח"כ ויבאו מרתה היא ק"ג הכלולה מטורד ולכן יש שם מים אבל הם מרים ולא יוכלו לשתות כו' ושם שם לו חוק ומשפט שנתבררו המים ממרירו למיתקא וי"ל שאעפ"כ הם ג"כ ד' גליות הנ"ל כי ג' הראשונים ג"כ הנ"ל ובחי' אדום הוא לברר ק"ג. ע' בד"ה וכל העם רואים ובמא"א אות ח' ססעי' ו'.

ויצעק משה אל ה' ויראו ה' עץ כו', ברבות בשלח פכ"ג ק"מ ע"א על פסוק כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך בירמי' סימן ל' ממכות שאני מכה אותך מהם אני מרפא אותך מנין תדע כן מן הקב"ה צא ולמד ממרה שהתורה למשה דבר מר והשליך למים ונמתק המים כו' ר' אליעזר המודעי אומר של זית הי' מי"מ עץ מר הי' והמתיק המים המרים עכ"ל וכן מבואר יותר בפ' ויקהל פ"ן יש לפרש ע"ד מ"ש בתניא פרק ל"א בענין מרירות שיתמרמר בנפשו על ריחוקו מה' כו' ואף שהיא מק"ג ורי' כך היא

המרה מיני' ובי' לישדי בי' נרגא כו' ור"ל שהעצבות אף שהיא מק"נ
 שהיא בחי' יש אעפ"כ כיון שהעצבות הוא על ריחוקו מה' הרי היא בחי'
 הטוב שבק"נ ועי"ן שדא בי' נרגא בבחי' הרע דק"נ ובגה"ט שהם כל איסורי'
 שבעולם שהי' נפרד מהם וממדות הרעות כו' זהו שהמתיק משה מי מרה
 שהם הרע דק"נ הדיני' הקשים ע"י עץ מר שמבחי' הטוב דק"נ וזהו ענין
 עץ זית הי' ע' בת"א בד"ה ואתה תצוה א"נ י"ל עץ מר הי' היינו גבורות
 עליונים דקדושה שנק' ג"כ מר וכענין מרים אחות משה ומררי וכענין מר
 עובר כו' רפי' במנ"א אות מם סצ"ב שהוא יסוד אבא וידוע דאין הגבו'
 נמתקין אלא בשרשן הנה ברבות ויקהל פ"ן וכן אתה מוצא במימי אלישע
 כו' ושימו שם מלח וכתוב וירפאו המים כו' והענין כי המלח הוא בחי' גבורו'
 שלכן המלח עצמה אין בה טעם ואעפ"כ היא ממתקת הבשר ונותן בה טעם
 והיינו כי הוא מגבו' דאבא ובחכ' אתברירו וזשאר"ל ברכות ד"ה סע"א נאמר
 ברית במלח ונא' ברית ביסורין מלח ממתקת כו' יסורין ממרקין כו', ועד"ן
 פי' דאלישך פ' בשלח שהמתיק מי המרים שהם העונות בדבר מר הוא היסורין
 כו' ושרשן ממסור אביך כמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס, וברבות בויקהל פ"ן שם
 עוד חטאו בשטים וישב ישראל בשטים ונתרפאו בשטים שנאמר ויעש בצלאל
 את הארון עצי שטים, כי הנה כתי' ומעין מבית ה' יצא השקה את נחל
 השטים בחי' נחל השטים מפורש ברבות פ' בלק ע"פ וישב העם בשטים
 יש מעיינות כו' ומעין של שטים של זנות הי' כו' וא"כ הוא כענין מים המרים
 הנ"ל וכן פי' בזהר ס"פ ואתחנן דף ע"ר ע"ב דההוא נחל אסגי חביבוהא דזנותא
 היינו כי שטים לשון נטי' והסרה כמו איש כי תשטה אשתו ואם לא שפית
 טומאה כו' והיינו כי נחל הוא יסוד כמ"ש במנ"א אות גו"ן סכ"ו ונחל השטים
 היינו יסוד דקליפה דוי"ג, גם שטים ע"ד אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס
 בו רוח שטות והוא הסתלקות הדעת כי בקליפה אין מוח הדעת כו' וענין
 התיקון בעצי שטים ענין הבירור מחו"ב דקליפה ע"ד שיש יתרון לחכ' מן
 הסכלות כו' א"נ בחי' שטים כשמחברר זהו ענין ואני בהמות היתי עמך וע"ד
 אהני לי' שטותי' לסבא בפ"ב דכתובות די"ז ע"א ופירש"י שהי' מתנהג כשוטה
 ובפ' מומין אלו בבכורות דמ"ד ע"ב אימתי בזמן שאתה משים עצמך כבהמה
 כו' ועמ"ש מד"ה ויאכילך את המן בענין בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם
 כו' וע"ש בגמ' דכתובות הנ"ל שוטיתי' שטותי' שיטתי' וכל הענינים הנ"ל
 י"ל בפ' ויעש כו' עצי שטים ובמנ"א אות ע' סי' י"ז עצי שטים גו"ה
 מעמידים המל' הנק' שטה ובאות שין סכ"ח שטה נק' המל' עכ"ל, והנה
 מבראר במ"א ענין פי' ומעין יצא כו' שהוא ענין גילוי שלמעלה מסדר
 ההשתלשלות שעיי"ן דוקא והשקה את נחל השטים כי ע"י סדר ההשתלשלות
 מ"ש ונהר יוצא מעדן כו' אוי ומשם יפרד כו' עד שנמשך ד' ראשים שהם
 מצרים בבל כו' והיינו לפי שהנהר הוא בחי' יש בריאה שבאצ"י משא"כ
 המעין בחי' והחכ' מאין תמצא וזהו ענין כבוד נברא העוה"ב וכן ע"י ויורהו
 ה' עץ אשר פי' בשלח ד"ס ריש ע"ב ואין עץ אלא תורה דכתיב עץ חיים
 היא למחויקים בה ובחי' עץ חיים היינו כמ"ש והחכ' תחי' ועי"ן וימתקו

המים ע"ד והשקה את נחל השטים כנ"ל, ועמ"ש בת"א פ' בראשית ע"פ הן האדם ה' כאחד ממנו מענין ולקח מעה"ח וחי לעולם כו' ועמ"ש ע"פ פקח עיניך וראה כמשל הראי' גורמת לקרב הדבר לעצמיות כי אין דומה שמיעה לראי' וכשהמלך רואה בעיניו גודל יסורי בנו יקירו כו' מתחרט על היסורין אף שהם כדי לתקן הבן כי יכול לתקן שלא ע"י יסורי' זהו שאנו מבקשי' מחוק ברחמיך הרבים אבל לא ע"י יסורים כו' כי הוא כל יכול ע"ד ויהפוך את הקללה לברכה כי אהבך כו' זהו ענין עץ חיים שהמתיק מים המרים אף שלא יוכלו לשתות מים ממרה ע"ד מ"ש המדרש כי תשא פמ"ג שבימי דניאל לא ה' לנו מי שיחלה המרירות שנא' ולא חלינו את פני כו' ר"ל אנחנו מרים אנו ע"כ ביקש דניאל פקח עיניך וראה כו' וממילא יומתקו הדינין הקשי'. אך מ"ש המדרש שהוא דבר מר לכאורה פליג עמ"ש הזהר שהוא עץ החיים כו' א"נ לפי שגילוי מר"ס בא ע"י גבו' דע"י ומוה נמשך שערות דת"ד שהם שערי קשישין כו' והם ג"כ בחי' דינין כו' ואפשר שזהו מחלוקת התנאים ברכות פ' ויקהל פ"ן ומה ה' י"א זית וי"א ערבה וי"א הרדופני ה' וי"א עיקרי תאני' ועיקרי רימוני' כו' עכ"ל דמ"ד זית ה' י"ל שרומז להמשכת י"ג ת"ד כנודע מענין ושנים זתים עליה שהם ב' המולות ונוצר ונקה כו' משא"כ מ"ד עיקרי תאנים ועיקרי רימונים הנה רמון הוא בחי' מט"ט כו'.

בלק"ת פ' בשלח בד"ה ויבאו מרתה ובד"ה ויבא עמלק בחי' מ"ר וכנגדו בקדושה רם כו' הובא בי"ב אות מם סצ"ב והענין שבחי' מר זהו ק"ב כנ"ל, והנה שרש יניקת הק"נ הוא דוקא מבחי' רם ע"ד אם תגביהי כנשר כו' וכמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח בפי' רם על כל כו' וסד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' ובד"ה בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים כו' ולכן ע"י שמבררים ומהפכים מרירי' למיתקא נתגלה בחי' רם זהו ארוממך אלקי המלך כו' ובמדרש כשהעלה דוד את הארון אמר כירי רם כירי רם כו'.

שם שם לו חוק ומשפט. רבות ר"פ האלה המשפטים קמ"ה ד' בשלח פכ"ה קמ"ב א'. זח"ב בשלח ד"ס ע"ב משמע חוק ומשפט הם מל' זח"א, ובפ' שמות די"ח ע"ב פי' חוק ומשפט ע"ד מ"ש כי תיק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, וס"פ משפטים קכ"ה ב', ורש"י בפי' החומש פי' במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם שבת ופרה אדומה דינין א"כ חוק הוא פרה והנה ענין פרה אדומה הוא לטהר טומאת מת שלמטה מטה מק"ג כמ"ש באגה"ק והיינו דאתהפסא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כי מרירות זהו בחי' מיתה כמ"ש אכן סר מר המות והאבילות נק' יום מר ע"כ לטהר מטומאת מת זהו ענין מרירו למיתקא לכן שייך למרה שהיא ג"כ ענין להמתיק מים המרים ומשפט ודינין היינו ג"כ כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא כמו שהי' קודם חטא עה"ד טו"ד והיינו להפריד כל הגיוקין כו', א"נ י"ל חוק ומשפט הוא גלגלתא ומו"ס כתר וחכ' שבכתר התיק הוא מה שאינו מושג והמשפט מה שנמשך ממנו בבחי' השגה וע' בספר פנים יפות פי' שהחוק עצמו יומשך בבחי' השגה זהו כנ"ל שהחכ' שבכתר הוא גילוי הכתר שבכתר כו'.

ויאמר אם שמרתי תשמע כו' כי אני ה' רופאיך. פי' ברבות נשא פי' דרליה
 ג' (שהוא כ"ח ג') שהוא ע"ד מ"ש ואם לא שטית הנקי ממי המרים כו'
 ור"ל כמו אף שהמים המרים הם יש בהם בכח לצבות בטן ולנפיל ירך עכ"ז כיון
 שלא שטית אדרבה נהפכו לטוב להיות ונקתה ונזרעה זרע כמו"כ אם שמוע
 תשמע כו' כל המחלה כו' לא אשים כו' והיינו כי אני ה' רופאיך שגם המים
 המרים נהפכו למתוקים, והמפרשים הקשו כיון שנא' כל המחלה כו' לא אשים
 אי"כ מה צריך ע"ד לרפואה והנה רבינו ז"ל פי' ע"פ והסירותי כל מחלה מקרבך
 ששרש בחי' המחלה הזאת הוא בחי' נוגה כמאמ' בהאי נוגה מפתה לאתתא
 לנטלא נהורא כו' בפ' ויקהל דר"ג ע"ב וכמו המחלה הוא קלקול הדמים
 שמתהה אש זרה עד שתכלה הגוף ויוכל לגרום מיתה וזהו הנק' קץ כל
 בשר בזהר ר"פ נח כמו"כ הוא ענין הרע דטוגה שהם דינין קשים שאין להם
 בירור והעלאה עפ"י החכ' שבתורה וכמו טמא פסול כו' וכענין מים המרים
 דמרה מרה בגי' מחלה כנ"ל ולכן אף שנא' וברך את לחמך ומימך שהיא
 התורה עדיין צריך המשכה אחרת להיות והסירותי כל מחלה כו' היינו ע"י
 גילוי עצמות אא"ס שאז ואת רח"ט אעביר מן הארץ וכתוב בלע המות לנצח
 כי המות הוא קץ כל בשר וכליון והיינו שרש עה"ד טרר שמתחיל מהחווה
 ולמטה ששם שרש הזמן ולהיות בלע המות כו' זהו ע"י גילוי מאא"ס שלמעלה
 מהזמן כו' ועי"ז יהי' קיום נצחי לצדיקים ואינו חוזרין לעפרן וזהו הסירותי
 כל מחלה כו' שהיא מרה ק"ג כנ"ל וכ"כ בתנאי פל"ד שלעתיד תצא ק"ג
 מחלאתה וטומאתה, ובמא"א את מם ססעי' ע"ד מזלה עם האותיות גי' אלקים
 עם הכולל כי משם נמשך דין להיות חולה עכ"ל וי"ל כמו החולי גורם
 המיתה ה"י כמו"כ ענין שבה"כ שנק' וימלוך וימת כו' הגורם לזה הוא בחי'
 הפירוד ובחי' יש ולכן חולה כמנין מ"ט וחסר שער החמישים אשר שער הנ'
 מחבר חו"ב וממשיך בחי' אין וביטול כו' ועכ"פ המחלה גורם הסתלקות האור
 מהכלי וזהו ענין שבה"כ והוא נמשך מצד עכירות שיש בהכלי והוא מהכבד
 ומרה כו' היינו מהרע דק"ג כו', ולע"ל יתברר ויתבטל בחי' זו ואז יהיו
 הכלים במעלה עליונה מאד שלמעלה מהכלים דתהו שהי' בהם שבירה כו'
 וכמו כלים דעקדים כו' וע' במא"א את ח' ססעי' ו' בענין עתיד חזיר ליטהר
 דקאי ג"כ על ק"ג, וזהו שנא' אם שמוע תשמע כו' כל המחלה כו' כי אני
 ה' רופאיך שצ"ל רפואה להיות כל המחלה כו' לא אשים כי הרי מחלה זו
 היא ק"ג אשר בחי' זו יש באדם בהכרח מחמת גופו ונפשו הבהמית שממשכא
 דחוי' וא"כ כדי להיות לא אשים צ"ל ע"י כי אני ה' רופאיך וכמארו"ל ע"פ
 חרות על הלוחות חירות ממ"ה כו' ועמ"ש מענין רפואה בדי"ה כתפוח בעצי
 היעד וע' בגמ' פ"ק דברכות ד"ה ע"א בסנהדרין פ' חלק דקאי סע"א וכן
 תרגם יונתן ע"פ זה וע' זח"ב ד"ס ע"ב ודס"א ע"א ובפ' תרומה דקע"ח ע"ב
 בספ"צ ספ"ד וע' זח"ג נשא קליח ב' ע"פ ה' פעלך בקרב שנים חייה.

ויבאו אלימה. כבר נת' לעיל את א' הפי' בשם הה"מ כי אלימה פי' אלי
 מה היינו וחסד הנעלם חכו לזה ע"י ויסעו ממרה שהוא ג"כ חסד

שבגבורה שהוא מה שהחסד נעלם תוך הדין. לכן עי"ז זכו לגילוי חסד דמ"ה היינו מה הוא בחי' חכ' כח מ"ה וכמ"ש משה ונחננו מ"ה שהוא מה שלמעלה מבחי' בינה והשגה כו', ובת"ז דקמ"ד ע"ב בתיקון ששי שאחר השבעים תיקונים וז"ל צדיק כתמר יפרח ועלה אתמר דמתה לתמר דאתמר בה ויבאו אלימה כו' מבואר דמפרש אלימה היא המל' וא"ש דשם י"ב עינות מים שהם י"ב שבטים ששרשם מהמל' וע' תמרים היינו מה שמשתלשל מהם ע' גפש דיעקב וא"כ פי' ויסעו ממרה היא ק"ג שדוקא ע"י בירור דמרה נמשך להיות ויבאו אלימה היא מל' דאצי' והיא ודאי עליי' עצומה מההפך אל ההפך ומה שנק' המל' אלימה י"ל מפני שהיא מקבלת מבחי' מי כמוכה באלים הוי' ובזח"ג בתחלת האדרא דקכ"ח ע"א משמע דמפרשו על ע"ק וכ"ג מ"ש ע"ז בגמ' פ"ה דגיטין דנ"ו ע"ב מי כמוכה באלמים כו' השותק אשר השתיקה היא מבחי' מו"ס דע"ק כנודע מענין שתוק כך עבמ"ח שהוא למעלה מהשכל המושג ובכלי יקר ע"פ מי כמוך כ' שאין כוונתם ז"ל להוסיף מס אלא באלים הוא בחזקים כמו שפירשי' וכך פירושו כי כל השומע עלבוגו ומתאפק להיות כמחריש וכובש את יצרו הרי הוא חזק ותקיף כי איזהו גבור הכובש את יצרו כך כבי' בזמן שהקב"ה שותק כו' ע"ש וע"ז ארז"ל רפ"ד דאבות פסוק טוב א"א מגבור כו' וא"כ הכל הוא באריך אנפין ומו"ס והמל' כנסי' כשמקבלת מבחי' זו שיהי' בה ג"כ בחי' חיווק הנ"ל ע"י שמקבלת מבחי' משכיל לאיתן נק' אלימה והיא ג"כ מלשון ובריא אולם שהוא הפך ענין מחלה ומרה דמחלשת גילוי כח הנשמה בגוף ע"ד כשל בעונוי כחי כ"א תכלית בריאת הנפש מבלי שום חולה כו', גם אולם ענינו אמת כמ"ש ואולם הי אני והמל' נק' אלימה שהיא מקבלת מבחי' אמת והיא בחי' אמונה וכמ"ש תתן אמת ליעקב. גם כענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם וזהו ענין ויבאו אלימה גם ענין מי כמוכה באלים הוי' י"ל ע"ד והי' הוי' לי לאלקים שבחי' שם הוי' יהי' בבחי' שם אלקים לגבי עצמות אא"ס וכמו שעכשיו שם אלקים לגבי שם הוי' ועז"נ מי כמוך באלים הוי' שאין ערוך בחי' שמות דאל ואלקים לגבי בחי' שם אלקים דשם הוי' כשהוא בבחי' אלקים ולכן נא' הפסוק זה בקי"ס לפי ששם נא' עד יעבור עמך הוי' היינו למעלה משם הוי' היינו התגלות עצמיות אוא"ס בבחי' כי גאה גאה כו' אדון הנפלאות כו' כמ"ש בת"א ע"פ אשירה להוי' ואני שם הוי' הי' בבחי' אלקים לגבי עצמות אא"ס ועז"נ מי כמוכה באלים הוי' כו' נאדר בקדש עצמות אא"ס וכמ"ש שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', והנה כאשר שם הוי' יהי' בבחי' אלקים אזי והאבן הזאת שהיא כנסי' תהי' בית אלקים כמ"ש בת"א פ' ויצא וזהו ענין ויבאו אלימה אותיות אלקים בחי' מל' כשמקבלת מבחי' מי כמוך באלים הוי' מי אל כמוך כו' ושם שתיים עשרה עינות מים ע"ד ששם עלו שבטים שבטי י"ה שיב"ש דנוק' מקבלים מאו"א ומכתר וזהו עדות לישראל כו'.

בגמרא פ"ט דברכות ד"ס ע"ב כי שמע קול תרנגולא לימא ברוך אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה. ופרש"י לשכוי תרנגול דאיכא דוכתא דקרו לתר' שכוי כדאמר' פ"ג דר"ה דכ"ו ע"א ושם בגמ' מאי קרא מי שת בטוחות חכ' או מי נתן לשכוי בינה באיוב סי' ל"ח ל"ז מי שת בטוחות חכ' אלו כליות או מי נתן לשכוי בינה זה תר' ופירש"י שכוי לשון ראי' כמו וישקף אבימלך בראשית י"ט ומתרגמינן ואסתכי, ובאיוב שם פרש"י לשכוי זה תרנגול לשון חכמים וי"א זה הלב שהוא שוכה וצופה ומחשב את הנולדות עכ"ל וכמארו"ל ע"פ ולבי ראה הלב רואה והוא מענין משכיות לכב בתולים סי' ע"ג ז' דהפי' ג"כ מה שהלב מיחל וצופה, הרמב"ן שם באיוב כ' ושכוי הוא הלב כי הוא המבין מלשון עברו משכיות ללב ונק' שכוי כי הוא הצופה והמשקיף על הדברים היודעים כתרגום השקיפה אסתכי כו' ולשון חז"ל קדין לתר' שכוי כו' כי הוא בעל לב כמו שאמרו עז בעופות תר' בפ"ג דביצה דכ"ה ע"ב ועיקר הכ' על הלב ידבר וראיתי בתרגום הירושלמי מאן שוי בכוליתא חכמתא או מאן יהיב לתרנגול' ברא בינתא למקלסי' למארי'. והנה הכתוב מיחס חכמת הכליות להיותה בלילה לדעת את בוראן כדרך אף לילות יסרוני כליותי ע"כ חבר להם התר' המתבונן ששעת הלילה לקלט לבוראן כדרך הללו את ה' מן הארץ רמש וצפוד כנף זו בסוד פ' שירה והוא ידוע, והנה הכליות ייסרו את האדם לדעת בוראן בלילה והתרנגול ילמד דעת כי ממנו ילמוד האדם לקום בחצות לילה ע"כ לשון הרמב"ן ועמ"ש ע"פ ויחלק עליהם לילה ובזו"א צ"ב א' ע"פ חצות לילה אקום להודות לך ותרי"י פ"ט דברכות כ' לשון שכוי נאמר בפ' על הלב דכתיב או מי נתן לשכוי בינה מפני שהבינה תלוי' בלב וע"י הבינה אדם מכיר בין יום ובין לילה ומפני שהתרנגול מכיר ג"כ התקינו לומר ברכה זו שכן בערביא קורין לתר' שכוי עכ"ל, וכ"כ הרא"ש וע' בויקרא רבה קדושים פכ"ה ע"פ וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מבואר דתר' הוא שכוי ושיש לו ג"כ בינה איך להתנהג עם אפרוחיו כו' ע"ש המשל והנמשל, הרד"א בפ"י ברכת הנותן לשכוי בינה כ' ושכוי הוא תר' ונק' כן בעבור שהוא צופה ומביט למרחוק כמתרגמינן ויבט ואסתכי וכן מצפה שכותא, וי"מ שנק' כן מפני מראית כנפיו מלשון במשכיות כסף ואנו מברכין על בינת התר' מפני שהוא מצרכי בניא שהן עומדין ממטתן לקולו וז"ש להבחין כלומר שיבחינו הבריות וידעו: כי אז מתחיל היום והוא דבר פלא שאין בעולם מי שיוודע להבחין בין יום ללילה ואפי' האדם שהוא בעל דעה והשכל אלא התרנגול וגם בחצות הלילה הוא מרגיש וקורא עכ"ל ומ"ש שהוא מלשון במשכיות כסף כ"כ הרמב"ן בשם הראב"ע, נמצא שהלב נק' שכוי לפירש"י והרמב"ן באיוב ותרי"י כי הוא הצופה ומבין וגם התר' נק' שכוי שיש בו ג"כ בינה להבחין בין יום ובין לילה וגם איך להתנהג עם אפרוחיו כנ"ל.

ב) והנה התר' נק' גבר וכמ"ש בגמ' ספ"ק דיומא ד"כ ע"ב מאי קריאת הגבר ר' שילא אמר קרא תרנגולא ומבאר בוהר דבחי' גבר זהו מלאך גבריאל וכן צוה לילה שלהובא דעמחא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא

דאקרי גבר היינו גבריאל כו' כיון דבטש בוי' האי גבר קרי ויהיב שית קלין כו' עד קול ה' יחולל אילות בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראי כו' כמבואר בפ' שלח דקע"א סע"א ובמק"מ הרמ"ז שם, ובפ' ויקרא דכ"ב ע"כ וע"פ ברן יחד כוכבי בקר דכ"ג סע"א ואסתחי ואשגח בנין יקרי' דמארי' למעבד רעותי' וקארי לון לבני נשא וע"ד אקרי שכוי אשגחא ואקרי גבר בנין דאתער בשלהובא ובמק"מ שם בשם הרח"ו שכוי גי' גבר אל • והיינו כי גבר בחי' גבו' אכן אל כחי' חסד והיינו שהוא בחי' גבורה לעורר הישנים בגבו' ורגזין ותכליתו חסד לקרבם לעבודת הקב"ה וכמ"ש מזה בביאור מאמר הח"ב פקודי דר"ג ע"א ע"פ והנה איש מראיהו כמראה נחשת כו' וע' ר"פ בהר דק"ח ריש ע"א בענין תחות גדפוי דתרנגולא ופי' הרמ"ז הו"ג שלו כו' הנותן לשכוי בינה ר"ת הלב כו' ושכוי לשון שכייה ר"ל התבוננות כו' ע"ש, וע' ר"פ במדבר דד"ס ע"א ובפ' לך לך דצ"ב ע"ב, והנה ענין גבריאל זהו בעולם הבריאה אך כמ"כ ענין זה באצ"ו והוא מקוד בחי' התעוררות דגבריאל וזהו מו"ש בשעתא דאתער רוח צפון ואתפליג לילא הוא ה"ג דאימא הנק' צפון הנמשכים בחצות לילה לפתוח רחם הנוק' לעשותה כלי לזיווג דק"ש ותפלה יען שנסתם רחמה עד חצות לילה כבתולה מפני שירדה בעשי' אצל החיצוני' והיא צריכ' שימור משתאה בתולה איש לא ידעה וזהו ענין תרעין דג"ע דאסתימו כנו' ר"פ בהר דק"ז ע"ב ובפ"י הרמ"ז שם גבי ותרעין אסתימו וזהו גן נעול כו' וע"כ בחצות הלילה נמשכין בחי' ה"ג עליונות לפתוח רחמה, וזהו ענין תיקון חצות, וע' מזה בפע"ח שעד ק"ש שעהמ"ט פ"ו ורפ"ז פ"א ד"ה ליקוטים ובוהר הרקיע פ' ויקרא דכ"ב ואפשר לומר שזהו ענין ב' פירושים דשכוי הא' שפי' לב זהו ענין ההמשכה להמל' שנק' לב כמ"ש לבתתני אחותי כלה וכתוב ולבי ער וע' בוח"ג שלח דקס"א ע"ב שהיכל קד"ק שבו השראת השכינה נק' ליבא דכל עלמא, וזהו מי נתן לשכוי בינה מי היינו הגבו' דאימא הנק' מי כמ"ש מי יקימנו ע' זח"א ויחי דרל"ז ע"ב והפ"י דשכוי היינו תרנגול שהוא גבר היינו המשכת ה"ג הנמשכים אח"כ מהמל' לבחי' גבריאל בבריאה וממנו נמשך הכרוז לכל הנשמות והמלאכי' דוגמא לדבר מהמבואר בוח"א ר"פ ויצא דקמ"ט ע"ב וע"פ גבריאל הבן להלו את המראה כו'.

ויש להעיר מענין הכרוזין ובמא"א את כ' סעי' מ"ח כרוז מצד או"א המכריונים להשיב בתשובה עכ"ל והיינו כענין ה"ג דאימא הנמשכים למל' לעשותה כלי וע"פ מ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס בפ"י שמע בני מוסר אביך י"ל ששרש הכרוזין באים ממז"ס שבו גבו' דעתיק וכ"מ בלק"ת פ' שלח בביאור ע"פ והי' לכם לציצית שהכרוזין שהם אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת שרשן נמשך ממקום גבוה שאין אתעדל"ת מגיע שם כלל גם בפע"ח שער ק"ש שעהמ"ט שם מבואר ששרש המשכת ה"ג לעשותה כלי נמשך מאוירא

שהוא דעת דצתיק וכמו ענין טלא דבדולחא גוונא סומקי אתחוי ב'י שהוא ענין דודי צח האדום והטל יורד ג"כ בלילה בחי' אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת כנודע מענין אג"י ישנה כו' שראשי נמלא טל כו' וע' במק"מ ר"פ צו.

ג) ולהבין ביאור כ"ו הנה צריך להבין תחילה ענין שכינה במערב כמבואר בגמ' פרק לא יחפור דכ"ה וע' בטור א"ח סי' צ"ד ובש"ע אדמו"ר שם ס"ג דקשה מהו במערב והלא מכה"כ כו' אך הענין יובן עדי"מ ממלך בוי"ד שיושב על כסא המלוכה ודן כל אנשי מדינתו ומנהיגם ואימתו ופחדו עליהם תמיד הנה קודם שישב על כסא מלכותו לא נק' עדיין מלך (ר"ל אין ניכר כי"כ גדולתו כ"א ע"י שיושב על כסא המלכות כענין מ"ש וגם ישב שלמה על כסא המלוכה במ"א א' מ"ו וכענין כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו) וכשישב נק' מלך ע"ש שבמשפט יעמיד ארץ הרי עיקר ההתפשטות של מדת מלכותו הוא כשישב על הכסא כו' ומה שמתפשט עוד מלכותו עד שכקצה ארצו נשמע דתי המלך כו' הוא התפשטות דהתפשטות והארה זהארה מעיקר גילוי התפשטות המלכות שהוא במקום משכן כבודו על הכסא דוקא וכל המתרחק אפי' מעט מזעיר ממקום כסאו לא תהי' שם ענין הגילוי של מדת המלכות כל כך וכ"ו מצד גילוי מלכותו. כמו כן יובן למעלה במדת מלכותו ית' דמצד גילוי זויו מדת מל' דאצי' להחיות רוח שפלים מאין ליש כידוע הרי יש מקום המיוחד ונבדל במדריגה אשר שם בגילוי יותר ענין ההתפשטות של מדת מל' דאצי' ומשם יתמעט הגילוי ע"פ ריחוקי הצמצומים וההסתירות ברכבות עולמות דבי"ע כו' (ע' עוד משל לזה בתניא פנ"ב כמו שבנשמת אדם עיקר גילוי כללות החיות הוא במוחין וכל האברים מקבלים אור וכח לבד כו' כמו"כ הוא ענין השראת השכינה בבית קדוה"ק כו') וזהו שכינה במערב דוקא פי' כי הגם שמצד עצמות המדה לא יהי' הפרש כלל בין מזרח למערב כו' מאחר שאינה עדיין בבחי' גילוי והתפשטות כלל אבל כשנתפשט' מדת מל' והוא הנק' שכינה כח הפועל אלקי בנפעל כידוע הרי יש מקום לישיבת כסא פי' ששם עיקר הגילוי מכל המקומות הוא במערב דוקא.

ד) והנה בעה"כ שבפרדס ערך מערב כ' וז"ל המל' נק' מערב הא' מפני שבו הערב שמש כי שם ביתו. ועוד כי מזרח הוא תפארת וכנגד מזרח הוא מערב שהיא האשה שהיא עור כנגדו עכ"ל. וע' מזה בוח"א ר"פ ויצא דקמ"ז ע"א ובבה"ז שם בענין האי מערב אקרי מקומו דשמשא וזהו"ע וילן שם כי בא השמש כמ"ש במ"א ובוח"ג במדבר קי"ח ב' גבי מחנה אפרים ימה כו' עד צפונית מערבית דהא מערב דאיהי ה' בתראה נטלא מצפון כו' ובבה"ז שם וע' שם דק"כ ע"א גבי לבתר צפונית מערבית כו' ואח"כ מערבית דרומית זהו ענין יחוד ז"נ וע' במדרש במדבר רבה פ"ב בענין הדגלים מזרח משם האור יוצא לעולם מערב אוצרות שלג כו' עד ושכינה לעולם במערב בגבול בנימין כו' ע"ש עוד כ' הפרדס וז"ל ועוד נק' מערב מפני שבה מתערב ומתבלבל כל השפע עליון ונעשה בו מויגה יפה עכ"ל. וע' בסידור

בדרוש האתרוג שבמל' יש הארת אין ע"כ סובל ב' הפכים, ולהעיר מענין עירוב ע"ב רי"ו ומענין יב"ל, אך במא"א אות מ' סי' ל"ה כ' מערב נק' יסוד וגם המל' להיות שרשה עטרת יסוד שכינה במערב עכ"ל, ובפעי"ח שער הלוחב פ"ג כ' מזרח תפארת מערב יסוד שבו מתערבין כל הארת הזסודים כו' ולכן נק' מערב עכ"ל, ואפ"ל שזהו כענין ציון שיש בו ג"כ שני פי' הא' שהוא במל' הב' שהוא ביסוד וע' מזה בפרדס ערך ציון ועמ"ש בביאור ע"פ ציון במשפט תפדה, ולהעיר מהמנורה שגר השישי נק' גר המערבי בגמ' פ' במה מזליקין דכ"ב ע"כ, וע"פ פשוטו נראה כי מערב הוא מלשון ערב ויהי ערב ויהי בקר שאחר ביאת השמש נק' ערב ולפי שביאת השמש הוא ממזרח למערב ע"כ נק' מערב שלשם בא השמש ומתחיל הערב וזהו ענין שכינה במערב כי מזרח השמש היינו זריחת האור באצ"ו בחי' שמש הוי' וביאתו היינו מה שמסתתים הקו"ח במל' דאצ"ו (הג"ה והנה מ"ש הפרדס שהוא ע"ד אעשה לו עזר כנגדו מבואר בת"א פ' בראשית שהעזר נמשך מבחי' כנגדו דוקא כמו המראה שע"י הציפוי הדק המעכב הראי' נעשה אורח כו' ע"ש וכך ע"י המערב שהוא ביאת השמש תואר כנגדו היפך זריחת השמש שמש ומגן הוי' כו' עיי"ו נעשה העזר ע"י דאתהפך חשוכא דמדת ערב לנהורא ואוי ויהי ערב ויהי בקר יום אחד שהוא ענין הוי' אחד ועמ"ש סד"ה וידעת היום וזהו ענין אם לא בריתי יומם ולילה כו' ולכן שכינה במערב כי פי' שכינה וזהו מה שהמל' דאצ"ו יורדת ונעשית עתיק לבי"ע שהוא שורה בהיכל קד"ק דבריאה כו' משא"כ כשהיא באצ"ו אין שייך לשון שכינה כי שכינה הוא השראת יחודו בתחתונים וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה דרוש השני יעו"ש באריכות ולכן הוא במערב דוקא, אשר ערב זהו בי"ע שנק' לילה אלשם נמשך השראת השכינה אבל בחי' מזרח שמאיר שמש הוי' שהוא אצ"ו עצמו לא שייך לשון שכינה עכ"ה) שמסתתים הקו"ח במל' דאצ"ו ולכן בי"ע נק' מדת לילה וע"כ נק' המל' מערב וזהו כרחוק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו בתלים סי' ק"ג דלמה אמר מזרח ממערב ולא צפון מדרום אלא לפי שבמזרח ומערב ניכר הריחוק יותר שמזרח הוא בקר מדת יום ומערב הוא מדת לילה ערב וחשך ועמ"ש מענין ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה בענין כלילה מאי קא עביד שאט בחיי אלה עלמין כו'. אך הראב"ע בפ' בראשית ע"פ ויהי ערב פי' שערב הוא ג"כ מלשון תערובות וז"ל ערב קרוב מטעם חשך ונק' כן שנתערבו בו הצורות עכ"ל וכי"כ הרד"ק במכלול ערך ערב מפני שהוא עת החשך ויתערבו הדברים שלא יכיר אדם ולא יפריד בין דבר לדבר עכ"ל. ולכאורה אפ"ל עוד דערב נק' כן ע"פ מ"ש ושכבת וערבה שנתך במשלי ג' כ"ד שהוא מלשון עריבות ומתיקות כמו מתוקה שנת העובד ולפי שלילה עת השינה נק' ערב, ועו"ל בענין שכינה במערב מלשון לרוכב בערבות בתלים סי' ס"ח וע' זח"ב תרומה דקס"ה א"ב ואפ"ל דערבות הוא היכל קד"ק דבריאה שבו שורה מל' דאצ"ו ובענין תפילת ערבית הנק' ג"כ מעריב י"ל שעיי"ו ממשיכי' בחי' ישת חשך סתרו להאיר את הלילה או שממשיכים מבחי' לרוכב בערבות או שממשיכים

מבחי' תענוג העליון הנק' ג"כ עריבות כענין וערבה לה' מנחת יתודה במלאכי סי' ג' ד' וכענין יערב עליו שיחי בתלי' סי' ק"ד ל"ד וכענין כי קולך ערב בשה"ש סי' ב' י"ד והיינו כנ"ל בענין עזר כנגדו שמבחי' כנגדו נמשך העזר וחו צחוק עשה לי אלקים שבחי' הצחוק והתענוג העליון נמשך משם אלקים כו' ע"י כי שרית עם אלקים בלק"ת פ' שלח ברה"א אני דפ' ציצית דרוש השני, ועמ"ש במ"א על מאמר הו"א ס"פ חיי שרה דקל"ג א' בענין ת"ע רשות ושזה ענין יעקב משמש במרום ומרום י"ל כחי' ערבות וכמארו"ל פ"ב דחגיגה שבו נשמתן ש"צ וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים, ונדוע דטל הוא בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וזהו שת"ע רשות, ולכן בלילה נמשך ויורד הטל ונמשך מבחי' ערבות וזהו ענין תפילת ערבית כו', וגם ערבות פ"י בוח"ב תרומה שם שהוא מלשון תערובות וז"ל אמאי אקרי ערבות על דאיהו כליל מאשא ומיא כחא מסט' דדרום ומסטרא דצפון ואיהו מעורב בין תרין סטרין ובפרדס בעה"כ ערך ערבות פ"י שהוא הת"ת שמכריע בין חו"ג וא"ש לפי"ו ענין יעקב משמש במרום כי יעקב הוא ת"ת ונדוע מה שהת"ת מחבר חו"ג זהו ע"י המשכה מבחי' כתר שהוא בחי' עקודים בכלי אחד כמ"ש במ"א. והנה מערב מקבל ג"כ מצפון ודרום כענין סחרא דמדבוא צפונית מערבית מערבית דרומית ועד"ו יובן תפלת מערב להמשיך מבחי' ערבו' בבחי' מערב כו' שכינה במערב כו' דור"ק.

ה) ולפי"ז יובן הטעם למה צבא השמים כולם משתחווים למערב דוקא וכבר נלאו הפלוסופים למצוא טעם לתנועת וסיבוב הגלגלים למערב דוקא ובעיקר ענין סיבובם גורו אומר שהוא מפני התשוקה והאה' שיש בלבם אל כח אלקי המניעים כו' הוא המסבבם מבלי יוכלו לעמוד בעמדם וכמ"ש הרמב"ם במ"ג ח"ב פרק ד"ה (ו"ל בפ' ד' יתחייב ג"כ מזה שיהי' לגלגל תשוקה למה שצייירוהו והוא הדבר האהוב והאל יתעלה שמו ובאלו הפנים אמר שיניע השם הגלגל ר"ל בהיות הגלגל כוסף להדמות במה שהשיג והוא הענין ההוא המצוייר כו', ובפ"ה כ' אמנם שהגלגלים חיים משכילים כו' עובדים את ארוניהם ישבחוהו ויהללוהו שבח גדול ומהללים עצומים אמר השמים מספרים כבוד אל עכ"ל, וכ"כ הרלב"ג בספר המלחמות מאמר חמישי ח"ג פ"ה וז"ל ובכאן התבארו שלשה דרושים יקרים מאד והאחד הוא שבכאן שכליים נבדלים הם התחלות אלו התנועות אשר לגרמים השמימיים והשני הוא שהגרמים השמימיים אשר נראה אותם מתנועעים הם בעצמם בעלי שכל עכ"ל, אך בעל העקרים מאמר ג' פ"ה השיג על דעת זה והעלה וז"ל הגלגלים שהם בעלי גוף ונפש משכלת כמו שהיא מין האדם ושלמותם הוא מושג להם מצד היותם מתנועעים תמיד בפועל להשלים רצון ה' שגור עליהם להתנועע כדי שיתקיים המציאות כו' כי גם בשכלי' הנבדלים ביאר הכתוב כי כוונתם בהניעים הגלגלים אינה רק לקיים גזירת השם ודברו שגור עליהם להניעם לא זולת זה אמר הכתוב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו קרא למלאכים שהם השכליים הנבדלים גבורי כח להיותם מניעים הגלגלים תמיד בכח גדול

וביד חזקה ואמר שבהתנעה הזאת אינן מתכוונים לשום תכלית אחר כ"א לעשות דבר ה' וגזירתו שגור עליהם להניעם וזהו לשמוע בקול דברו כו' וכן הסכימו האמתיים מן הפלסופים הקדומים כו' וכן נמצא אנוכה"ג יסכימו בזה שתנועת הגלגלים הוא כדי לעשות רצון השם וזה יראה מאשר תקנו בברכת הלבנה אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם כו' ששים ושמחים לעשות רצון קונם כו' עכ"ל. וכדבריו נ' מן הספרי פ' * המובא בר"ח רפ"ג משער היראה ח"ל האזינו השמים א"ל הקב"ה למשה אמור להם לישראל הסתכלו בשמים שבראתי לשמשכם שמה שינו מדתן או שמה גלגל חמה יצא למערב שנא' זרח השמש ובא השמש ולא עוד אלא ששמח לעשות רצונו שנא' והוא כחתן יוצא מחופתו עכ"ל, הרי שתנועת גלגל חמה מהמזרח למערב הוא כדי לעשות רצון השי"ת, ובעל העקדה בפ' בראשית שער השני חלק ג"כ על הפלסופים ח"ל יראה שאין אנו זייבים לשמוע בקולם ולא לקבל השערתם כי מי יאמר שלא יהי' ענין תנועת הגלגלים בהתחלה טבעית שמה בוראם ית' בהם בה יתנועעו כל חלקיהם אל מקום מיוחד כאלו תאמר חלקי הגלגל היומי אל הנקודה המערבית וכל חלק וחלק בהיותו חוץ למקום ההוא יתנועע בטבע אליו כהתנועע האבן אל המרכז כשהי' חוץ ממנו, האלם לא יוכל החלק ההוא לנוח שם לפי שכל חלקי הגלגל מדובקים וכולם רצים גם הם להגיע אל המקום ההוא דרך סיבובם ובמרוצתם דוחים החלק המגיע שם ומכריחים אותו להעתק ממקומו ולהתרחק משם עד שישוב גם הוא דוחה כאחד מהם וכן ילך הדבר בסיבוב לעולם להשלים ע"י תנועותיהם תועלות המאורות ועירוב היסודות והמגנס כמו שאמרו הטבעיים לפי דרכם כו' הפלא מן הדואה תשוקת המגניט"ס אל נקודת הקטב הצפוני איך יתפלא מהיות עצם האותות החלקיים הגלגליים אל המקום ההוא המיוחד על האופן הזה שאמרנו וכיוצא בו עכ"ל).

ו) א"ך למה למערב דוקא. אבל באמת הגם שזאת ג"כ אמת שתשוקתם אל המגיע גורמת סיבובם אך שאם זה לבד הי' הגורם למה למערב דוקא כנ"ל. אמנם הענין הוא דהסיבוב שלהם אינה מסיבת התשוקה לבד אלא הוא ענין השתחואה וביטול המציאות ג"כ שהוא למעלה מענין התשוקה (כידוע שבחי' הביטול הוא למעלה מבחי' האה') וכל השתחואה לא תהי' כ"א מצד עוצם הגילוי העיקרי ולא מצד הענפים לבד המתפשטים ממנו (וכמו שהי' השתחואה בביהמ"ק ע"י שבו הי' עיקר הגילוי ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין שאימרים ואין אנו יכולים כו' להשתחוות ולכן ההשתחואה של הגלגלים הוא למערב כי שם עיקר הגילוי דשכינה במערב וכמו שיבאר) כמו התפשטות מלכות שאע"פ שמלך שמו נק' על כל המדינה ומחאו על כל אנשי המדינה עכ"ו במקום הרחוק מאוד פניו לא יהי' שם הביטול המופלג כ"כ שהוא ההשתחואה אבל כשבא לפני המלך ובפרט כשיתשב על כסא מלכותו אזי יתבטל ממציאאותו וישתחזה אפים ארצה (ועמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו

גבי ומקדשי תיראו) הרי שהשתחווה לא תמצא כ"א במקום עיקר גילוי המלכות, ולכך גם בהגלגלים דעשי' הנה במזרח לא תמצא כהם הביטול וההשתחווה אע"פ שיכול להיות כח הפועל שלהם ממזרח דוקא או מדרום וצפון אבל עכ"ז אין שם עיקר השראת השכינה אלא שנמשך לשם בהשתלשלות מאלקים חיים בחי' שכינה במערב השוכן שם בבחי' גילוי לכן אין שייך השתחווה של הגלגלים למזרח אבל למערב ששם מקור מדת המל' לשם ישתחוו ויתבטלו ולכן הם מתנועעים למערב דוקא כי זה הוא ענין השתחווה וביטול שלהם וגם זה אמת שיש אה' ותשוקה בסיבובם אבל ההשתחווה לא תהי' אלא למערב דוקא (ופי' וג"ז אמת כו' הינו שההשתחווה והביטול אינו ביטול פשוט בלבד, כ"א שכלול בו ג"כ בחי' אה' וכמ"ש במ"א ע"פ ושם אחיו יובל בענין שיר פשוט ושיר כפול כו' ועמ"ש סד"ה הוי' ביום ההוא יתקע בענין פי' בהר הקדש, והנה ענין זה שפי' שתנועתם למערב זהו ענין השתחווה וביטול למקור מדת מל' ית' המאירה שם זהו כענין דברי בעל העקידה דלעיל שפי' שענין תנועת הגלגלים הוא בהתחלה טבעית כו' אל הנקודה המערבית כנ"ל כי ענין ביטול הנ"ל הוא ג"כ טבעית להם וכמ"ש בתניא פי"ט בענין ביטול שבגפם שהוא כמשל אור הנר שמתנענע תמיד למעלה בטבעו כו' לידבק בשרשו כו' וכטבע הנר ליכלל באבוקה וטבע זה הוא שם המושאל לכל דבר שאינו בבחי' טעם הדעת כו' ע"ש ועד"ו רצון וחפץ הגלגלים בטבעם להבטל כלפי אור השכינה שבמערב שהוא מקורם ושרשם, ופי' שכינה במערב וההפרש לפי"ו בין מערב למזרח ודרום וצפון אפשר להבין מעין מה שנת' במ"א בענין השראת השכינה במקדש ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה שהוא עד"מ הנשמה שורה במוח ומתפשטת בכל האברים אפילו בצפרנים כה הצמיחה מהמוח הגם שיש תיקון בהסרתם כן כבי' מלכותו בכל משלה אפי' בעריב ובעמלקים וכחות הקליפה ובאבוד רשעים רינה אך הוא עד"מ מהנשמה המתפשטת כחה בכל האברים אפי' בצפרנים אבל עצם השראתו בישראל לי ראש עיד השראת הנשמה במוח ומשם מתפשטת שבסאו"א מישראל יש בו רצונו ית'. והנה מעין זה ועד"ו יובן ענין שעיקר השראת השכינה הוא במערב והתפשטות כחותיה הוא בכל הרחות וע"כ תנועות הגלגלים למערב דוקא ומ"ש החוקרים שהגלגלים סובבים ממערב למזרח רק הגלגל היומי מליכס כולם ממזרח למערב אין דבריהם מוכרחים וכבר הביא בספר יסוד עולם בשם איש א' חכם שעמד בשנת ג' אלפים תת"ק לבריאת עולם והרעיש וחלק עליהם לומר שכולם סובבים ממזרח למערב ושכן נראה יותר לעין הרואה אפי' לכפריים ע"ש, והובא ג"כ בספר נחמד ונעים ואף לדברי כל החוקרים דס"ל להיפוך עכ"פ גם לדבריהם עיקר תנועתם ממזרח למערב כנראה בחוש רק דס"ל שזה נמשך להם ע"י גלגל היומי ואיך שיהי' עכ"פ סובבים למערב).

ז) והנה להבין בתוס' ביאור ענין שכינה במערב שהוא מה שהמל' האצי' נעשית עתיק לבריאה כו' כנ"ל אות ד' צריך להבין הפסוק ותקם בעוד לילה נתתן טרף לביתה ע' מזה בזהר וישב קפ"ט א' ויחי דרכ"ט סע"ב

ר"נ ע"א שמות י"ח ב' בשלח ס' ב' יתרו ס"ז ב' ובפי' הרמ"ז שם תרומה
 קמ"ב א' ויקהל דר"ד סע"ב וע"ש פקחי דרס"ב סע"א וע"ש אחרי ד"ס א'
 קדושים פ"ז ב' ובפי' הרמ"ז שם אמר ד"צ ע"א ובמק"מ והרמ"ז שם פי'
 טרף בע"א גבוה מאד בהד דק"י ע"א פנחס דרמ"ט ע"א וע"ש בבה"ז וע' עוד
 בהרמ"ז ר"פ צו מענין ותתן טרף. והענין כי הגה ידוע דבחי' יסוד דמל' דאצי'
 הוא המשפיע בנבראים כמ"ש זה השער לה' והוא כמבואר במ"א ע"פ בידך
 אפקיד רוחי ר"ת באר עליות הנשמה לבחי' מקודה ושרשה בחי' ה' תנאה
 ואתה נפחת בי עמ"ש בדיה האוינו השמים כמשל הולדת הולד מרחם האשה
 שיוצא לגילוי מן ההעלם שבבטנה והוא יסוד דנוק' הנק' באר ולשם עליית
 הנשמה בלילה בידך אפקיד רוחי כנ"ל. והנה צ"ל הלא עיקר בחי' יסוד
 דנוק' היינו שהוא המקבל השפע (ועמ"ש בביאור ע"פ שמני כחותם בענין חותם
 שוקע) ואיך המקבל יעשה משפיע (לכאורה לק"מ דהא האשה יולדת שהוא
 ענין השפעה וצ"ל דחאי מבחי' לידה לק"מ אך לידה זהו ענין שהנוק' מולדת
 נשמות ומלאכים לבי"ע. אמנם בחי' מזון ותתן טרף זהו ענין אחד לכד הלידה
 כמבואר בזוהר פנחס דרמ"ט ע"א וכמ"ש בבה"ז וא"כ בחי' המזון וההשפעה
 ע"ז הוא הקושי' איך המקבל יהי' משפיע ועמ"ש מזה גבי כהמ"ז בענין הוכרת
 ברית ותורה בברכת הארץ בענין אתתא כמאן דמהילא דמיא ע"ש) אך הענין
 שמדת היסוד יש בו שני דברים הקבלה וההשפעה ושניהם ענין א' ולכן חכם
 אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו' שאו הוא בחי' מקבל ולא משפיע וכמ"ל
 פ"ו דערוכין דס"ג ע"א בענין דוד כתוב א' אומר בלבי צפנתי אמרתך וכתוב
 א' אומר בשרתי צדק בקהל רב ל"ק כאן בזמן שעירא היעירי קיים כאן בזמן
 שאין עירא היעירי קיים עכ"ל הרי ענין הקבלה וההשפעה שניהם ענין א' (ע'
 באגה"ק ס"ו ט"ז ד"ה להבין משל ומליצה כו' בענין הספירות מ"ש ובחי' יסוד
 הוא כו' ע"ש ויובן משם ג"כ דבחי' זו שייך בין בהשפעה בין בקבלת השפע)
 ויובן זה באדה"ת דאנו רואים שיש חכם מופלא שלא יוכל להשפיע ולהסביר
 השכל שהוא משיג לזולתו הקטן ממנו ויש חכם קטן הימנו שיוכל להסביר
 ולהשפיע בטוב הלשון וההסבר עד שיבינה וישיגנה זולתו הקטן ממנו (עמ"ש
 בד"ה לך וסד"ה מראיהם ומעשיהם) וסיבת זאת לא מצד גודל ורוב החכ' שיש
 בהמשפיע כ"א מפני שלהיות שפע השכל לזולתו צ"ל צמצום ואותיות בפ"ע
 לא כמו שהשכל בעצמותו ולכן אם המשפיע יהי' טרוד בהשגתו העצמיות לא
 יוכל לצמצם ולהבדיל ולהפריד חלק קטן משכלו להשיגה לזולתו. ונמצא שצריך
 להניח עצמותו על הצד ולצמצם כל עצמותו רק בדבר קטן הוא שפע השכל
 שרוצה לגלות ולהסביר לזולתו. והנה כח הצמצום הזה לצמצם א"ע כ"כ
 בדבר מצומצם ולא להעלות בשכלו דבר אחר באותו העת זהו מדת היסוד
 (ולכן בינה רק עד הוד אהפשטת ויסוד נק' יתום מאמו כ"א יסוד אבא ארון
 ומגיע עד יסוד ז"א כי בינה היא בחי' מקבל מהחכ' שנק' אימא ובחי' מקבל
 אידי דטרוד למיבלע לא פליט כנ"ל שאם המשפיע יהי' טרוד בהשגתו כו'
 לא יוכל כו' אלא החכ' שהוא בחי' משפיע וגם חכ' בחי' מה ביטול ע"כ משם
 נמשך כח הצמצום שיניח א"ע על הצד בכדי להשפיע לזולתו ועמ"ש מענין

יסוד בכיבוד על ד"ה חגרה בעוז מתניה בענין אל עליון גומל חסדים טובים שהוא ע"ד המגביה לשבת המשפילי וע' בווהר תרומה דקנ"ב בענין בצלאל בצל אל עליון ובצלאל הוא יסוד) שמי שיש לו זה הכח הוא היכול להשפיע ולגלות כל שכל אפי' לתלמידים קטנים ויהי' לו לשון לימודים (והנה בחי' זו שייך ג"כ בקבלת השפע כמו שיבאר) אך עיקר סיבת המצא לו כח זה, צריך להבין תחלה עיקר ענין כח הצמצום הזה שתחלת התהוותו בעצם המשפיע הוא בעת אשר הוא הי' המקבל את השפע מהמשפיע שלו והוא כי אנו רואים שיש מי שיכול לקלוט השפע השכל הרבה מאד במוחו ולא ילאה לעולם ויש מי שאינו יוכל כ"כ לקבל שפע שכל הרבה בפעם א' וילאה כח שכלו מלקבל ולא תהי' הסיבה מצד החסרון של המקבל לבד מה שלא יהי' חכם כ"כ כי אנו רואים בשני חכמים שוים שבמה שמקבל ומבין הוא חכם כמוהו וגם יותר ממנו ואעפ"כ לא יוכל לקלוט כ"כ הרבה כמוהו אך הסיבה הוא שיש כח מיוחד בשכל הוא הנק' יסוד שבמקבל שמקבל כל שפע ועיקר ענין כח זה הוא שיוכל לצמצם עצמותו ולהפשיט כל מחשבותיו העצמיים וליתן כל כחו רק לשמוע ולקלוט השכל ששומע מהמשפיע שלו וכל מי שיש בו יותר כח צמצום וסילוק עצמותו פנוי הוא יותר לקבל כל שפע כי כלי ריקן מחזיק.

ח) וזהו ענין ר' זירא צם מאה תעניתא דלשתכח מיני' תלמוד בבלי שהמכוון שכשלא הי' כלי ריקן והי' בידו מזהשנות הראשונ' לא הי' יכול לקבל השפע העליון דא"י שבא מחכ' כו' ועמ"ש מזה ע"פ ויהי מקץ ובד"ה והאיש משתאה לה מחריש כו' (ועמ"ש מזה בבה"ז פ' וירא עפ"י המאמר שם דק"ב ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ואזי דוקא ותהי לי לאשה להיות בחי' מקבל שכח היסוד בנוק' נמשך ג"כ מבחי' חכ' דוקא ולא מבחי' בינה כי בינה נק' יש להנחיל אהבי יש וחכ' היא אין וביטול ולכן מהביטול נמשך בחי' יסוד דנוק' שהוא הביטול שיהי' בחי' כלי ריקן להפשיט א"ע מכל מחשבותיו כדי שלא יבלבלו מחשבותיו והשגתו את שפע ההשכלה הנשפע מאת הרב וכל מה שיניח ויבטל א"ע ביותר ויהי' בחי' חותם שוקע ביותר אזי יותר יהי' ביכולתו לקבל ולקלוט בעומק את השפע כו' ולא יהי' בחי' פולטת וכידוע ענין הקליטה בשמע"צ חוה שארז"ל פ"ב דשבת ד"ל ע"ב כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מוד תכוינה ופירש"י מרירות מחמת אימה שנא' שפתותיו שחשני' נוטפות מוד עובר א"ת מוד עובר אלא מר עובר א"ת שושנים אלא שיוני' שהענין הוא כדי שיהי' נעשה בחי' כלי ריקן הנק' חותם שוקע ובחי' חלל שזהו נעשה ע"י היראה והביטול הנמשך מבחי' חכ' וענין מור מר יובן ממ"ש בענין מרדכי מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא בד"ה יביאו לבוש מל' וחו ג"כ ענין ששה חדשים בשמן המור כו' ובזה הנערה באה היינו ע"י שמקבלת מבחי' שמן המר שהוא בחי' ח"ע שנמשך בחי' מר להיות יראה ע"י נעשית ראויה לקבל ולהיות באה אל המלך כי ע"י נק' בת אבי היא. כי בחי' כלי ריקן הנ"ל נמשך דוקא מצד החכ' דוקא ולא מבחי' בינה וכמאמר' דברי חכמים כנחת נשמעים ואף בענין הגבורות יש הפרש גדול בין גבורות דאבא

שהן בבחי' ביטול כמו גרות המנורה ע"י השמן והאור ובין גבו' דאי' כמו הקרבנות כמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך את הנרות בענין חיידך שלך גדול משלהם ולכן גבורות דאבא נעשים חסדים דאימא וגבורות דאבא היינו כמ"ש בזהר ר"פ ויצא בענין חסידך ירננו כו'.

מהנ"ל יש להעיר לענין הרועה בשושנים שאמרו ג"כ א"ת שושנים אלא ששונים שצ"ל בבחי' נוטפות מר כנ"ל והוא הכנה לעשות כנ"י בחי' כלי וכל שחלל הכלי עמוק יותר אזי יותר מתקבל בו השפע משא"כ כשאין בו הביטול וסילוק העצמות לצמצם העצמות לדבר אחד ההוא ששומע אינו כלי מחויק. ונמצא מובן שסיבת כח השפע לזולתו הוא ענין אחד עם כח קבלתו השפע מהמשפיע שמפני שהי' בו שני דברים אלו סילוק העצמות וצמצום בדבר א' לבדו גרמה לו הקליטה הרבה והיא היא הגורמת לו כח צמצומו להניח עצמותו ולצמצם עצמותו רק בדבר א' להשפיע לזולתו הקטן ממנו (והיינו ששני בחי' אלו שניהם נמשכים מבחי' החכ' דוקא הן יסוד דנוק' נמשך מבחי' חכ' שממנו דוקא נמשך כח החותם שוקע והביטול וזהו בת אבי היא ובחכ' יסוד ארץ אבא יסוד ברתא והן בחי' יסוד דכורא שהוא כח השפע נמשך דוקא מהחכ' כנ"ל דבינה רק עד הוד אתפשטת רק יסוד אבא דוקא ארוד ומגיע עד יסוד ז"א. וצ"ע בד"ה שמני כחותם דשם נת' דבחי' חותם שוקע שמלמטה גבה מחותם בולט שמלמעלה ולמעלה הוא כהיפך כו' עכ"פ אינן שוים וי"ל דהרי כאן אנו אומרים שבחי' חותם שוקע שמלמטה הוא בבחי' א' עם חותם בולט שמלמעלה וזה נכון גם לפמ"ש ומ"מ צ"ע ואפ"ל דכמה בחי' חכ' יש כו').

קיצור. ותקם בעוד לילה, יסוד דמל' משפיע בבחי' והלא הוא ג"כ מקבל ואינו ב' הפכים כי הא בה"ת, שזהשפעה לזולתו הוא ע"י שיניח עצמותו על הצד ולצמצם א"ע בהשפעה וכן כח המקבל השפע והקליטה ע"י שיהי' כלי ריקן וחלל (ושניהם נמשכים מבחי' חכ' דוקא שיסוד אבא דוקא הוא שנמשך ביסוד ז"א וכן המל' כשנקרא' בת אבי אוי דוקא ותהיא לי לאשה).

ט) ועפ"ז יובן למעלה ביסוד מל' דאצי' שעיקר ענין סיבת השפע אלקי בנבראים בריבוי רבבות השתלשלות וצרופים שאינו רק צמצום העצמות ולהתצמצם בפרטי פרטיות (וע' בתניא פמ"ט צמצום אור הגדול הבלתי תכלית להתלבש בבחי' גבול) הוא נמשך מצד שרש מדה זו במלכות כשהיא עולה מבחי' ומקבלת לעצמה כל שפע דאצי' בבחי' יסוד שבה שהיא ג"כ מופשטת מכל עצמותה כמ"ש אלקי' אל דמי לך למען יזמרך כבוד (וזהו ובהגיע תר אסתר עליית כנ"י מבחי' לאצי' לא בקשה דבר בבחי' שום לגרמי' כ"א ע"ד שיהי' גילוי אלקות, ועמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות בענין אה"ר דאהרן שוש' דמטרוניתא ממשיך בכנ"י ע"ד איהו חסיד המתחסד עם קונו ועמ"ש בד"ה ומשה נגש אל הערפל) אלא שזה בחי' חיצוני' יסוד זה בחי' פנימי' יסוד כמ"ש במ"א ע"פ זכר רב טובך וצדקתך ירננו (שבבי"ע משיגים רק בחי'

וצדקתך ההשפעה שמבחי' מלכות אבל בחי' רב טובך בחי' ההשפעה הנמשך מא"ס ב"ה למל' אינו אלא יביעו שאינו מושג להם זה ע' בד"ה רני ושמחי ובסידור ע"פ זכר רב טובך ובחי' וצדקתך אינו אלא חיצוני' לגבי בחי' רב טובך וכענין בחי' ירושלים לגבי בחי' ציון). וזהו שהמל' נק' אמונה ואמונה כל זאת וקיים עלינו כי פי' וקיים עלינו לשון זכר הוא בהיותה משפיע בבי"ע ותתן טרף כו' והשפעה זו היא לפ"ע הקבלה בכלי ריקן שבה כן יהי' סיבת ריבוי השפע לנבראים וע"כ נק' האמונה ע"ד הנושא ונותן באמונה שכפי קבלתה כך לפי"ע תשפיע וזהו בטח בה לב בעלה כו' ע' ר"פ תזריע מב"ב ובפי' הרמ"ז שם ואש"ל שהיו סמכתי באשישות ופי' בת"ז באיש ואשה שהמל' היא אשה ומקבל וגם אח"כ נעשית איש וזכר, ועיין במא"א אות א' ססעי' כ"ו.*

וזהו ותקם בעוד לילה ותתן טרף פי' כי ביום היא מקבלת השפע מאורות דאצי' בבחי' פנימי' יסוד שבה בחי' חלל הרחם (והוא ענין מם שתומה דלמרבה המשרה המקבלת לתוכה מבחי' ולשלום אין קץ וע' במק"מ ר"פ שלח) והוא ענין הזיווג בשחרית בק"ש ושמו"ע כידוע (וע' בפ' קרח דקע"ו ב' ע"פ בקר וידע ה' את אשר לו ובפי' הרמ"ז שם ובפ' בלק דר"ד ע"ב ע"פ בקר אערך לך ואצפה ובמק"מ שם ובבה"ז שם ובפ' מקץ דר"ג ע"פ הבקר אור וע' ברבות שם ס"פ מקץ בענין את האור כי טוב והיינו כי בחי' טוב זהו ההשפעה הנמשך מא"ס ב"ה והוא בחי' האור היינו גילוי אור א"ס ב"ה וזהו כחי' מדת יום וא"כ מובן מש"כ שהזיווג הוא ביום ר"ל כי עיקר ענין יום הוא האור כי טוב והוא גילוי אא"ס ב"ה והוא הנק' בשם זיווג כו') ובליילה היא משפלת א"ע להחיות רוח שפלים וליתן מזון לכל הנשמות ומלאכים עד שגם הע"ש של עו"כ מקבלים שפע זהו ענין תרין צפרין דאיתין בלילה והם יונקי' מבחי' דדי בהמה (והיינו מ"ש וצדקתך ירננו רנא ברמשא כמבואר בד"ה רני ושמחי וענין תרין צפרין עיין בפ' ויחי דרי"ז ע"ב ובפ' ויצא דקס"ג א' ובמק"מ שם ושם וזהו ענין המאמר ר"פ שלח ע"פ המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו באיוב סי' ל"ח י"ב שחר כתיב ה' אתרחקא משחר היינו שאות ה' והשחר נכתב בסוף תיבת ידעת כו' עד כתר דאסתלק לילא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואכלילת בנהורא עילאה וכדין ידעת השחר מקומו דידע שחר מקומו דה"א ואתכלילת בגויה, וכדפי' במק"מ שם כי בבוקר חזרה השכינה להתחבר עם החסדים וזהו כענין הגה מקום אתי או כענין איה מקום כבודו שבחי' מל' עולה לבחי' איה, ברוך סבד ה' ממקומו וזהו ענין עושין רצונו ש"מ מה שלא הי' כן בכל הלילה דה' נתרחקה מן שחר כנ"ל שיוודת לבי"ע בחי' לילה וחשך לגבי גילוי אא"ס שבאצי' וע' ר"פ תרומה ע"פ הנשקפה כמו שחר ובירושלמי בברכות ס"פ אלו דברים איך יחנן דקאי על אור שנברא כיום ראשון ונגנו ח"ל ידעתה שחר מקומו ידעת איזה מקומו של אור שי"ב שנגנו ובהו א"ש דה' אתרחקא משחר משום דעכשיו אפי' ביום אינה מקבלת

מבחי אור זה עד לע"ל וע' בהרמ"ז פקודי דר"כ מענין אור הגנוח ושמ"מ נמשך ממנו איזו הארה גם עכשיו ומה גם בשבת, וע' ברבות בראשית פ' ג' מענין ידעת שחר והוא מלשון ירושל' דברכות הנ"ל רק שחסר שם לשון הנ"ל וזהו מ"ש בהושע סי' ו' ביום הג' יקימנו כו' לדעת את ה' כשחד נכון מוצאו היינו בחי' שחר הנ"ל אור הגנוח שיתגלה לע"ל ועמ"ש סד"ה יחינו מיומים, וענין שכינה במערב לכאורה הוא על ההשפעה בחי' ותתן טרף כו' אך י"ל כמו"כ בעת הקבלה היא בבחי' מערב היכל קד"ק מתעלה באצי' כו' שזהו ענין תפלה אריכתא דמיא).

י) ומעתה נבואה לענין ה"ג הנמשכים במל' בחצות לילה לעשותה כלי ומזה נמשך ענין גבריאל כו' וענין קריאת הגבר כו'. והענין כי אע"פ שביארנו ששני הבחי' שבמל' היינו הקבלה וההשפעה באים מכח אחד בחי' יסוד שבה עכ"ז הנה יש הפרש גדול בין שעת קבלתה השפע בתוכה מהאצי' לשעת השפעתה ממנה לנבראים שבשעת קבלתה נפתח רחמה לקבל כו' וכל כלי ריקן מחזיק כו' כנ"ל ובשעת השפעתה הוא בהיפוך שנחסם רחמה ונעשה אטום כבתולה כו'. וביאור הדבר יובן ממשל הנ"ל שאעפ"י ששניהם ענין א' סילוק העצמות ולהניח העצמות רק בדבר א' כו', אינם דומים זל"ז בגוף הדבר שודרי בשעת קבלתו השפע סילוק עצמותו הוא עלי' גדולה כדי שיוכל לקבל שפע המשפיע שהרי אין ערוך בינו למשפיע כו' וגם הנחת עצמותו רק בדבר השפע אי"ו צמצום אדרבה הוא תכלית העלי' של המקבל כשהוא דבוק בתכלית ההתקשרות מבלי יפרד כו' ע"ד ואל אישך תשוקתך וזהו ענין חיתתה נפש אדוני שהיא המל' צרורה בצרור החיים את ה', ואמנם בירידתה להשפיע הוא בהיפוך שסילוק העצמות כדי שיוכל להשפיע הוא צמצום גדול כו' וגם הנחת עצמותו רק בדבר השפע פרטי' לפי אופן המקבל הוא תכלית הצמצום כו' (וב' בחי' אלו נק' נקודה עילאה ונקודה תתאה כמ"ש במ"א עפ"י מאמר הזר פ' בלק קצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו') וזהו ענין הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים ועמ"ש במ"א בפ"י תעלא בעידנא סגיד ליה בעידנא דוקא שאז הוא מקור בחי' זמן כשנעשית ראש לשועלים כו' וע' בס' פנים יפות פ' ויחי ע"פ וישתחו ישראל כו' אבל זנב לאריות כשהוא באצי' וז"ש רשב"ג לרבי שהוא ארי בן ארי ואתה ארי בן שועל כו' וכמ"ש במ"א. ועפ"י יובן הנמשל למעלה שבשעת קבלתה השפע מאד המאציל נפתח רחמה פי' סילוק עצמותה הוא העלי' שלה כדי שתוכל לקבל כו' ואז כל נהורין אתגליין בה כעשישתא כו' פי' שמאירים בה כל המוחי' עליונים דא"א וזו"ג כו' בשעת ק"ש ותפלה כי כלי ריקן מחזיק זרבה כו' וע' מזה בת"א פ' מקץ בדי"ה ביאור ענין רני ושמחי. וז"ל הנה כשהמלכות במקומה באצי' היא נקראת ציון כי ציון מלשון סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעלה ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו' ולכן היא בחי' ציון וחותם שנחקקים בה כל האורות עליונים כו' עכ"ל. ושארז"ל ברבות ר"פ קדושים פכ"ד ד"א ישלח עורך מקדש ומציון יסודך

ארז"ל כל טובות ברכות ונחמות שהקב"ה עתיד ליתן לישראל אינו אלא מציון שנאמר מי יתן מציון ישועות ישראל כו' יעריש באיכות והיינו כנ"ל אשר בבחי' זו היא מקבלת כל האורות שלמעלה כו', וע"כ משם נמשכו כל בחי' האלו למטה חתו ענין ואמונה כל זאת וקיים עלינו כו', אבל בעת אשר היא מסתרת בבחי' בלילה להיות ראש לשועלים כו' הוא בהיפוך שנסתם רחמה פי' סילוק העצמות מכל וכל ולא לגלות בה כל שפע שקיבלה מאו"א זו"א כו' והוא כמשל אטימת רחם הבתולה כו' כמשל גן נעול כו', והיינו מפני שתוד השפע כנבראים שהמה בע"ג ותכלה צ"ל השפע בצמצום גדול כדי קבלתם לבד כדי שלא יתבטלו ממציאותם כו' וגם עוד זאת בהיות שלא ינקו החיצונים יותר מדאי ושלא יתגברו בקבלת שפע עד כי ישתעבדו בישראל שדם פנימית השפע אור זרוע לצדיק חי עלמין כו', וכמ"ש בזהר דתריעין דג"ע אסתמו בלילה מפני יראת השודדים בלילה כו'. (הג"ה.) ויש לפרש ענין שנעשית בתולה ע"ד שארז"ל ע"פ ותירוש ינובב בתולות מי שלבו אטום כבתולה היק מפקתו וכך כשהוא בבחי' ע"פ תירוש ינובב בתולות מי שלבו אטום כבתולה כו' כמיש בלק"ת בשה"ש בר"ה לריח שמניך וכן איתא במא"א אות ב' סעי' מ"ד בתולות רעותיה הם הזיכלות הרי הזיכלות דבריאה שאין בהם גילוי האצ"י נק' בתולות ע"ד הנ"ל ועמ"ש עפ"י מארז"ל ועלמות אין מספר אלו מימרות האמוראים שנק' עלמות לשון בתולה ואיש לא ידעה לפי שלא קיבלו עדין המשכת מ"ד מחכ' עילאה כו' ולכן לע"ל שיהי' הגילוי גם למטה יופתח ויתגלה יסוד דנוק' כו', ועד"ז יובן ענין ירידת המל' לבריאה שאו נעשית כבחי' בתולה כאלו עדיין לא קיבלה טפת מ"ד דחכ' עילאה דאצ"י למטה ע"ד יפתח ה' לך את אוצרו הטוב והוא מ"ש במק"מ ר"פ שלח גבי בתר דאולידת פתיחא וזות. וז"ל כי ביצי"מ נפתח מם סתומה דלמרבה המשרה פתח קטן ויצאו ישראל ממצרים אבל לע"ל יפתח הקב"ה מם הנז' באלכסון ותעשה ב' דלתין כו' עכ"ל. וע' בענין ויעבור שנבקע יסוד אי' מחמת ריבוי האורות כו' ואפשר לפרש עדין הפסוק ועמדו רגליו כו' ונבקע זר הזיתים כו' בזכרי' סי' י"ד וכ"כ במא"א אות ה' סעיף ו' הר ציון יסוד דנוק' כו' הר הזיתים נק' יסוד דאי' כו' וא"כ ענין ונבקע זהו שיהי' הגילוי למטה וכנ"ל עכ"ה).

יא) ואחר כ"ז יובן ענין הנותן לשכוי בינה כי הנה בהיות רחמה סתום בעת השפעתה לנבראים עד חצי הלילה לכך בחצות הלילה עד הבקר צריכה היא שיפתחו רחמה בתחילה כדי שתוכל להיות קבלת השפע בשמ"ע בשחרית כו' חתו ענין הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה פי' ההבחנה בין לילה ליום מובן עפ"י הנ"ל דבלילה הוא ראש לשועלים וביום היא מקבלת שפע מלמעלה כו' אך קודם שיאיר היום רוח צפופית בטש בגופוי דתרנגולא כו' והוא ענין פתיחת הסתום כו'. וביאור זה הנה אנו רואים בתרנגול הגשמי שיכה בכנפיו קודם שיקרא וקריאתו הוא ענין קול התעוררות לעורר את זולתו ויוצא הקול בגבורות וקצת כעס ורגון כמו אדם שרוצה לעורר לבב חבירו הנרדם יצעק עליו בקול רגון וכעס עד שיעיר ויתפעל

קצת מקול רגזון זה ואח"כ אימר לו מה שרוצה לאצ"ר לו כו' תנה לא הי' קול רגזון הזה אמיתי מצ"ע כ"א לעשות גלגל זולתו הכנה ולפתחו וליות שומע אליו וכדוגמא זה ברב לתלמיד יפתח לבב התלמיד ברגזו עליו האח"כ ישפיע לו כי או לבבו מוכן לקבל השפע מאחר שכבר הוא פתוח משא"כ כשלא הי' מרגיזו הי' לבבו סתום ואטום כו', וה"ו ההתעוררות הוא התעוררות להתעוררות האמיתי שהוא כשהלב פתוח ותעורר באמת לקבל כו', ועד"ו ארז"ל לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר פי' כדי שיפתח לבבו לה' לקבל השגת אלקי' ואהוי"ר אלקי' צריך תחלה הכנה ואיזה עצה איך לפתוח את הלב שהוא אטום וסתום כאבן כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בענין וגם אתה תדין את ביתי כו' והיינו במה שירגיז את היצה"ר פי' יתמרמר בנפשו על ריחוקו מה' כל היום לילך אחרי שרירות לבבו כו' ומתקצף ומתרגז על נפשו הבהמית ובזאת יפתח הסתום כי רגזון זה יעשה התפעלות קצת בנה"א עד שתפתח הלב להתפלל בטוה ורפשי אש התשוקה כו' ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם ושם פ"ג גבי וענין הצרעה שם נת' מענין לעולם ירגיז וענין רגזון זה צריך לעשותו מתחלה אעפ"י שאין לו מה לרגזו כאדם המעורר מלחמה ומחלוקת עם זולתו כו', והיינו כמשל רגזון הרב על התלמיד שאינה אמיתית מצ"ע רק כדי שיוכל לקבל השפע כו' וזהו ירגיז יעשה הרוגז כו'. ועד"ו יובן למעלה בעולם הבריאה יש ג"כ ענין קול ההתעוררות שמעורר את הישינים והוא גבריאל כו' דרוח צפונית מנשבת ומכה בגדפוהי וקרא בחיל וברגזון לעורר את הישינים כו' פי' מה שכל הנשמות ומלאכים יש להם מצ"ע ההתעוררות לקבל שפע האצ"י ממדת מל' זהו כשכבר האיר היום ברוך יחד כל כוכבי בקר כו', אמנם קודם שיאיר עליהם אור האלקי בשחר כו' הם גרדמים בבחי' קטנות המוחין וצמצום קבלתם מאותיות מדת מל' כפי צמצומה והסתירה בבחי' סתימת הרוח כנ"ל אזי צריכים לקבל רגזון לעורר לבבם ולפתוח סתימת' והיינו בחי' רוח צפוני' שהוא גבורות עליונות דאצ"י דבטש ומכה בגדפוהי דמלאך זה הנק' גבר כו', אך מה שיבוא לו פתאום המשכות גבורות אלו הוא ע"פ הבחנה בבינה והשגה אלקי' להבחין בין קטנות המוחין דלילה לגדלות המוחין דיום וזהו הנותן לשכוי בינה כו' וכמ"כ עד"ו במל' דאצ"י עצמה בחי' ה"ג דאימא שהוא עפ"י השגה בבינה יבא בה בחי' ההתעוררות להתעוררות כנ"ל והיינו דפותחת רחמה שהי' סתום מתחילה כדי להחיות רוח שפלים כנ"ל ועתה צריכה בעצמה לקבל כל שפע כו' וזהו ענין אלקים אל דמי לך כו' שהוא מבחי' ה"ג דרום שעושה הפתיחה לקבל כו' ולהיות כי אין אשה מתעברת מביאה ראשונה והטעם לפי שחסר לה בחי' הכלי ריקן הוא פתיחת החלל כו' ותמר שמיעבה באצבע לכך נתעברה מביאה ראשונה כו' ע"ד ה"ג שדן ה' אצבעות הידים דבינה עושיין הפתיחה כדי שתעבר מביאה ראשונה בזיווג שבק"ש ותפלה וכמ"ש מקדש ה' כוננו יריך וכידוע וע' מזה בפע"ח בשער ק"ש שעומ"ט פ"ו ובפ' י"א בד"ה לקוטים ובמק"מ ר"פ שלח האריך וביאר תוכן הדברים ע"ש וכן עד"ו בנאצלים עצמם כתיב והמלך קם ממשתה ודין אל

גינת הביתן כו' והוא ענין דקוב"ה שהוא ז"א דאצ"י קם בכל חצות לילה ואומר על נהרות בכל כו'. (הג"ה. ואפ"ל עד"ז כי הנה ענין הוי' הוא האלקים ז"א הנק' הוי' בעלותו לעתיקא כאלקים יחשב, א"כ מה שהי' תחילה משפיע ונק' הוי' נעשה עתה מקבל ונק' אלקים וזהו עלי' גדולה ע"ד הנ"ל מעליית המל' מבי"ע לאצילות כו', וע' בלק"ת בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה בענין פי' הוי' בניקוד אלקים כו', עכ"ה). וכמ"כ עד"ז הוי' תיקון חצות למטה להיות מרגיז לבבו כו' כדי שבשעת התפלה שידבר דברי התפלה יתגלו בדיבוריו ואותיות התפלה כל האורות עליונים דאצ"י כו' כידוע שקבען בפה כמ"ש בס"י פ"י שבדבור העליון הנק' פה קבע וגילה כל נהרין עילאין כל הנחלים הולכים אל הים כו' ודיבור התפי' הן הן דבר ה' בתפלה שבמל' דאצ"י כמ"ש ואני תפלה כו' אבל כשלבנו אטום ומטומטם כאבן לא יוכלו להתגלות בדברי התפלה כל המוחי' עליונים כו' כמו שנסתלקו ממל' כל האורות כו' כשהיא מסתרת בבי"ע עד חצות לילה כנ"ל ויובן זה עפ"מ"ש במ"א ע"פ אני ישינה ובד"ה ש"ה כו' היינו כחולמים בת"א פ' וישב שנדמו לו שני הפכיים בנושא א' ובד"ה בחדש השלישי בענין אני הוי' לא שניתי ואתם בניי לא כליתם, ונת' יותר בלק"ת גבי עשי"ת בד"ה להבין ענין הפ' מי אל כמוך שם פ"ה בענין שאין לכם כלות הנפש מבחי' אני הוי' לא שניתי והעצה לזה הוא אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' כו' ע"ש זהו עצמו ענין קריאת הגבר לעשותה כלי כי בחי' כלה ה"ע כלתה נפשי וכלה שארי ולבבי ולבא לזה הוא ע"י המבטשין לי' בחי' לעולם ירגיזו כו', וזהו ענין שמאלו תחת לראשי וע' זח"ג קרח דקע"ח ע"ב גבי ועבד הלוי הוא כו'.

קיצורים

(א) לשכוי בינה זה תרנגול שכוי לי' ראי' לכן שכוי ג"כ לב הלב רואה הנותן לשכוי בינה ר"ת הלב כי הוא בעל לב, ושייך למי שח בטוחות חכמה אף לילות יסרוני כליותי וכן התרנגול קורא מחצות לילה, ומברכין ע"ז להבחין שממנו ילמדו בני"א לקום בחצות לילה וע' זח"א צ"ב א' ע"פ חצות לילה אקום להודות לך.

(ב) והנה התרנגול נק' גבר ושרשו כחי' גבריאל שהוא גבורה שבחסד ע"כ מעורר לעבודת הש"י ומקורו מה"ג דאי' הנמשכים במל' לעשותה כלי וזהו ענין הכרוזים ששרשם מא"א ושרשם ממו"ס ומע"י וכן טלא דבדולתא גוונא טומקי אתחזי ביה.

(ג) וצ"ל תחלה ענין שכינה במערב כמו ענין כשבת המלך על כסא מלכותו שם עיקר התפשטות הארת המל' ומשם מתפשטת הארה בכל מדינות מלכותו כמו"כ ענין שכינה במערב (ע' בס"ש"ב פנ"ב בענין היכל קד"ה"ק ששם עיקר השראת המל').

(ד) המל' נק' מערב ששם הערב שמש כי בא השמש ע' רבות ר"פ ויצא וזהו ענין מערבית דרומית יחד זוי"ג, וגם נקראת מערב ע"ש שבה מתערב ומתמוג השפע, גם היסוד נק' מערב מטעם זה, גם מזרח השמש זריחת הקר"ח ומערב סיום הקו"ח בבחי' מל' והוא מקור לבחי' ערב שהוא מדת לילה תהא ענין אעשה לו להתפארת הנק' מזרח עזר כנגדו מבחי' מערב שהוא הפך בחי' מזרח גם מערב ערבות וכתוב לרוכב בערבות היכל קד"ה"ק שבו מתלבשת מל' דאצי' ונק' כסה"כ כנ"ל אות ג', וזהו שכינה במערב גם ענין ת"ע רשות וטל שנמשך מערבות ממקום השראת השכינה וערבות ג"כ ל' תערובות התכללות חו"ג היינו ע"י השראת הכתר.

(ה) ולכן וצבא השמים משתחווים לך היינו למערב והרמב"ם פי' שענין סיבובם הוא התשוקה שיש להם אל כח אלקי המניעם, ועיקר סיבובם למערב מפני ששכינה במערב ובעל העקדה פי' שזה טבע אצלם כמו תשוקת המגינטס אל הקטב הצפוני כן חלקי הגלגל נמשכים אל הנקודה המערבית.

(ו) אך מה שהוא למערב דוקא הוא מפני שהשתחווהו זה אף לרברי הרמב"ם אינו ענין תשוקה לבד אלא ג"כ ענין ביטול והביטול הוא במקום עיקר הגילוי של מדת מל', וכענין לעלות ולראות ולהשתחוות כו', ולפי ששכינה במערב כנ"ל אות ג"ד לכן ההשתחווהו הוא למערב.

(ז) וענין ההשפעה מהשכינה במערב יש להקדים ענין ותקם בעוד לילה ותתן טרף וההשפעה מיסוד דנוק', וצ"ל הרי יסוד דנוק' הוא בחי' מקבל אך באמת אינן שני הפכים שמדת היסוד יש בו שני דברים הקבלה וההשפעה ושניהם ענין א' ואדרבה וא בה"ת כי הנה ההשפעה לזולתו הוא ע"י שיוכל להניח את עצמותו על הצד ולצמצם כל עצמותו בענין ההשפעה שיהי' התלמיד יוכל לקבל וזהו מדת היסוד ודכורא ולכן בינה רק עד הוד אתפשטת, ודוקא מהחכ' נמשך היסוד שהוא כח מה ביטול להניח עצמותו על הצד שלכן יש בחכמה ג"כ כח קבלת השפע ביותר והוא ג"כ ע"י הכח שיוכל לצמצם עצמותו ולהפשיט כל מחשבותיו ורק להיות כלי ריקן לקבל השפע.

(ח) וזהו ענין דצם ר' זירא מאה תעניתא דלישכח מיני' תלמוד בבלי דהמטון שיוכל להיות בו בחי' כלי ריקן לקבל השפע העליון והוא ענין אחותי בת אבי היא אזי דוקא תוכל להיות בחי' מקבל, וזהו ענין שפתותיו נוטפות מור ועי"ז יוכל להיות אח"כ משפיע ג"כ להניח עצמותו על הצד נמצא ב' הבחי' דיסוד דנוק' ויסוד דדכורא שניהם נמשכים מכח אחד והוא ענין החכמה שביסוד ז"א נמשך מיסוד אבא וכן המל' כשנקראת בת אבי אזי ותזי לי לאשה.

(ט) ועפ"ז יובן ב' בחי' אלו במל' שלפעמים היא מקבל ביסוד דנוק' דילה הנק' ציון וזהו ואמונה כל זאת, ושרש כלי ריקן זה נמשך ממקום גבוה כנ"ל ולפעמים יורדת להיות משפיע, וזהו וקיים עלינו לשון זכר, וזהו

וחקם בעוד לילה ותתן טרף שביום היא באצילות בחי' מקבל. ועמ"ש בחי'ג פ' חלק דף ר"ד ע"ב ע"פ בוקר אערך לך ואצפה ובלילה יורדת לבי"ע ומשפיע להם טרף זהו ענין ידעתה שחר מקומו.

(י) ומעתה נבואה לענין ה"ג הנמשכים בה לעשותה כלי לקבל כי הנה עכ"ז יש הפרש גדול בין עת הקבלה לעת ההשפעה שבשעת הקבלה נפתח רחמה והוא עילוי גדול ואל אישך תשוקתך ובעת ירדתה להשפיע בכי"ע זהו צמצום גדול ע"ד וזו זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים זהו ענין כל טובות כו' אינו אלא מציון כו' ובעת ירדת השפע נסתם רחמה ונק' בתולה. (הגיה ויש להעיר בפ"י בתולה ממשארז"ל ע"פ ותירוש יגובב בתולות מי שלבו אטום כבתולה כו' וכן ועלמות אלו מימרות כו' ולע"ל יפתח ה' לך כו' מה שעכשיו ממ סתומה כו' ונבקע הר הזותים עכ"ה).

(יא) וכדי להעלות מבחי' שלבו אטום כבתולה זהו ענין קריאת הגבר לעולם ירגיז אדם יצ"ט וגם אתה תדין את ביתי וענין הצרעה אעא דלא סליק כו' מבטשין לי' לב נשבר ונדכה.

הג"ה. ולבאר ענין ב' בחי' שבמל' הנו' לעיל אות ז"ח ע"ד עבודה הנה המל' נק' לפעמים בהמה שם ב"ן ולפעמים נק' אדם היינו כשהיא מקור דבי"ע נק' בהמה וכמבואר ע"פ והגיף את העומר שזהו ענין שעורה מיכלא דההיא בהמה ושעורה שיעור ה' כו' ואח"כ בשבועות נעשית בחי' אדם והיא עלייתה באצ"י וע' מזה ג"כ בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ קול דודי ומבואר עוד מזה במ"א בדרוש ברכת חתנים בענין כלה שזהו ע"ד עלי' מבריאה לאצ"י מבחי' בהמה לבחי' אדם וכה"ג אמרו בגמ' פ"ה דכתובות דס"ג ידע צדיק נפש בהמתו קאי על האשה כו' והנה בחי' זו יש בכי"ו שכאשר המל' יורדת בכי"ע להיות ראש לשועלים נק' רוח הבהמה היורדת למטה כי ע"י בהמה אותיות שם ב"ן הוא ההשפעה לבי"ע אבל אצ"י אדם שם מ"ה ועמ"ש מזה בת"א ס"פ משפטים בד"ה ותחת רגלי כמעשה לבנת הספיר. גם כמו אדם יש בו כח הדיבור משא"כ בהמה כך אותיות דשם ב"ן שמהם נמשך להיות יש ודבר נפרד ה"ו נק' כרחל לפני גחזי' נאלמה כו' גאלמתי דומיה מי כמוך באלים כו' שאין אותיות דע"מ מאירים בגילוי ולכן העלי' ביום להיות בחי' אדם צ"ל הכנה לזה לעשותה כלי וכן באדם הנה כתיב וזרעתי את בני זרע אדם זרע בהמה כמבואר הענין בת"א בד"ה ואלה המשפטים שבחי' אדם הוא שיש לו דעת חזק בעבודת ה' משא"כ בחי' בהמה שאין להם דעת כו' אך מרע"ה ממשיך הדעת גם בבחי' בהמה והו ענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך ע"ב שין היינו ע"י אשר משה הוא מבחי' שלמעלה מהשתלשלות מבחי' עגולים כו' לכן הוא למעלה מבחי' אדם שהוא נשמה דאצ"י ומבחי' בהמה נשמות דבי"ע וא"כ יכול להמשיך הדעת גם בכי"ע והו ענין משה משה לא פסיק טעמא כו' ע"ש באריכות. והנה עדי"ו ממש ענין עשיית הכלי בחצות לילה בא המשכה זו מדעת דעת"י שהוא בחי' שלמעלה מהשתל' ולכן משם נמשך הכח להיות המשכת

הדעת גם בבחי' בהמה ונעשי' בחי' אדם וע' בלקי'ת בדי'ה ויאכילך את המן כו'. וגם מכאור בפע"ח שער קיש שעדמי"ט פ"ו שהמשכת הדעת לעשותה כלי הוא ג"כ בחי' ע"כ והוא כענין ונתתי עשב ע"ב שין כו' כנ"ל ועמ"ש מענין כלי ע"פ ויכולו השמים הארץ שאמרו במדרש שהוא מלשון כלי כו' וזהו ענין כי כל בשמים ובארץ בחי' כל הוא בחי' יסוד והוא מחבר שמים וארץ שהם זויג והיינו כי בחי' כל הוא ג"כ לשון כלי וכמארז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום והנה שלום הוא בחי' יסוד התקשרות משפיע ומקבל כו'.

ואחכ"ז יובן הפסוק ויסעו מעציון גבר ויחנו במדבר צין היא קדש כי פ"ו מעציון גבר מכאור בציוני פ"ו מסעי זז"ל אמרו המקובלים שנק' עציון גבר לפי שישבו שם אנשי מועצות דבקיאו הוו בחכמת התרנגול הנק' גבר וזהו סוד עמוק כי הוא מבחין בין יום ובין לילה אף בצורתו וכרבלתו נכמסים דברים נפלאים והמבין סוד מגדל הפורח כאויר פגע ונגע סוד זה ודי למבין עכ"ל וענין מגדל הפורח באויר יש מפרשים שהוא תפארת כמ"ש הבחי' פ"ו נצבים ע"פ וישליכם אל ארץ אחרת בענין למד רבתי דוישליכם וא"כ י"ל גבר הוא יסוד וכרבלתו תפארת כו' וזשארז"ל בענין תר' שמפיס ואח"כ בועל ואומר לישמטיה כרבלתא כו' וי"ל מגדל הוא בינה וא"כ כרבלתא זה ענין דוגמת בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו'.

ובמא"א אות ג' סעיף ט' וגם היסוד נק' גבר כי שם ניכר בין גבר לאשה גם כי בו ה"ג שריין יצחק קץ חי כנדע עכ"ל וענין יצחק בבחי' יסוד ז"ס הקמת הברית כמ"ש הרמ"ז בפ"ו ואת בריתי אקים את יצחק והו ענין זהוהא כחתן כו' ישיש כגבור לרוץ אורח כו' והנה ביי"ג שם העיר מהפסוק בירמ' ל"א כ"ב נקבה תסובב גבר ובלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה פ"ו שמלמלמע"ל היסוד הוא חכ' והמל' הוא כתר והו נקבה חסובב גבר והיינו כי הגבר התרנגול גא' בו לשכוי בינה אבל הכתר הוא בחי' שלמעלה מחו"ב ומוזה מובן הגמ' דפ"ג דר"ה דף כ"ו סע"א לתרנגול שכוי ולכלה ניגפי כו' היינו שעכשיו בחי' הגבר הנ"ל הוא העושה בחי' כלי במל' שתהי' בבחי' כלה וניגפי ע"ד יפה נוף כלה כלילת יופי וברבות פ' ויצא פרשה ע"א גבי נפתלי משמע ניגפי לשון חופה והיינו כי לע"ל נקבה תסובב גבר וזהו ולכלה ניגפי כו' (ענין ודרך גבר בעלמה משלי ל' י"ט כי כן יבורך גבר תלים קכ"ח ד' מה' מצעדי גבר תלים ל"ו כ"ג גבר יהיר ולא ינה חבוקו ב' ה' וגאום הגבר הוקם על ש"ב כ"ג א' טוב לגבר כי ישא עול איכה ג' כ"ז) ואפ"ל פ"ו נקבה תסובב גבר לע"ל כי עכשיו שיש יום ולילה והגבר מבחין בין יום ובין לילה ומתקן בחי' לילה כו' אבל לע"ל לעת ערב יהי' אור ולילה כיום יאיר וא"צ לבחי' גבר להבחין כו' ולכן נקבה שהיא בחי' לילה תסובב גבר כו'.

וענין מעציון גבר ע' ציוני מועצות חכ' התרנגול כו' מי שת כסוחות כו' או מי נתן לשכוי בינה כליות יועצות. והנה כתיב בענין התורה במשלי

סי' ה' י"ד לי עצה ותושי' אני בינה לי גבורה וברבות נשא פי"ב קרוב לתחלתה דרמ"ז ע"ב ע"פ מעצי הלבנון שבעצת התורה המלובנת בדברים ברא הקב"ה עולמו וכה"א לי עצה ותושי' כו' וז"ל כי אורייתא מחכמה נפקת וכה וע"י בריאת העולם והיינו ע"ד שאם הי' בה"ע ע"י רכ חסד לכד הי' גם הקליפות מקבלים יניקה וע"י החכ' נמשך במקום הביטול כמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו ובענין ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שיתף הקב"ה מדה"ר עם מדה"ד וכמ"ש ברבות בראשית ס"פ י"ב וזהו בעצת התורה ועמ"ש ע"פ ישבעו עצי הוי' דקאי על עצי הג"ע דג"כ יש לפרש לשון עצה, והעצה איך יומשך גילוי שם הוי' בג"ע כו' וזהו ג"כ ענין מעצי הלבנון כו' והנה ענין אני בינה לי גבורה היינו שבינה מלבשת לגבורה דא"א וע' מענין גבורה דא"א בהר פנחס דרי"ד ב' ע"פ חשף ה' את זרוע קדשו ובהרמ"ז שם, גם ע"ד טוב א"א מגבור ולכן לי עצה ותושי' כי כפיית הדינין ע"י גבורה עילאה דעתיק, ועמ"ש מזה בד"ה בחדש השלישי לצאת בני דפי' תושי' י"ל עצה עמוקה מבחי תעלומות חכמה וענין כפליים לתושי' ב' פעולות שהתורה גותנת עז וכן בקרושה ומתשת כח נה"ב, ולעו"ז חטא חטאה חטא א' שהוא כפליים כמ"ש במ"א וע' מענין בינה יתירה גיתנה באשה שהוא תשבע"פ לפי"ז אני בינה י"ל קאי על תושבע"פ ובמ"א אות יו"ד סעיף י"ט יועץ נק' הבינה כי היא העצה ומתפשטת בנו"ה וממנה כליות יועצות עכ"ל והי"נ הביא מ"ש בחז"ג פ' צו דל"א ע"א וז"ל יועץ דא איהו גהר עילאה דנגיד ונפיק ולא פסיק ודא יועץ לכולא ומשקי לכולא כו' (ענין עצת אחיתופל וענין ונהנין ממנו עצה רפ"ו דאבות לעומת העצה) וע' בהר פ' צו שזהו ענין פלא יועץ הם חריב והם נקודא בהיכלי' וע' בת"א ר"פ לך לך בענין הוא דא עתיקא כו', והנה בשל"ה בשער האותיות אות מס מתון שאל יבוהל בשום מעשה כו' רק ישים עצה בלבו כו' וחושב מחשבות טרם עשהו כו' חשבתי דרכי ואשיבה רגלי כו' הייתי מחשב בו טרם שאעשנו כו' וי"ל שרש בחי' זו נמשך ממור"ס סבא דעתוהי סתים שאינו ממהר להתפעל והחיפזון והמהירות הוא היפך זה ונמשך ממעשה נערות כו' וכענין נחלה מבוהלת כו' שז"ס עולם התוהו וגם כענין קליטה שכל מה שנקלט ונתעכב השפע יותר אוי הצמיחה בתוס' רב כו', ועמ"ש ע"פ אז ראה ויספרה כו' ג"כ כבי' זהו ענין שנמלך ד' פעמים בינו לבינו והו"ע עצה ולכן שרש העצה מחויב הנק' זקנים משא"כ מבחי' המדות שהם בחי' נער ישראל כו' שהחויב הם המייצעים איך יהי' הנהגת המדות ומדומ"ע כו' וגם כי כחכ' אתברירו ומקום תבירור הוא בנינה תבירור הוא מה טוב והגון ומה אינו טוב וצריך לדחותו א"כ זהו כענין עצה כו', והנה ע"פ לעומת העצה בפ' ויקרא ג' ט' פי' הבחי' מלשון עץ ומל' עצה כו' והוא מהגמ' פ"ק דחולין די"א ע"א לעומת העצה אמר רחמנא מקום שהכליות יועצות וע' בשרשים ג' שרשים יעץ עץ עצה וה"ע השדרה ושם בשי' פי' עץ מלשון עצה שהוא מתון עד שמוציא פירות כו', ובידמי' סי' ל"ב י"ט גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות כו', ופי' ברי"ח ש"א פ"א דקאי על אא"ס ב"ה שהוא מקור כל העצה כו' וארו"ל ע"פ וישלחו

מעמק חברון מעצה עמוקה כו' וענין אשר עיניך פקחות פי' בוח"ג נשא קכ"ט ב' דקאי על א"א ולכן נק' גדול העצה כי בחי' גדול זהו בא"א, ובעקרים מ"ד פ"ט ואמר ירמי' גדול העצה כו' קרא השי"ת גדול העצה לחיותו מסבב סיבות ומביא עצות מרחוק כו' לתת לאיש כדרכיו מדה כנגד מדה כו' ע"ש, ויש להעיר מפסוק מגיד מראשית אחרית כו' אמר עצתי תקום כו' בישעי' סי' מ"ו יו"ד וע' ברבות וארא רפ"ד ופי' עצתי היינו מה שהי' המכוון בבריאת העולם שיהי' דירה בתחתונים כו' וזהו ענין גדול העצה כו', נשמע שרש עצה הנ"ל נמשך מאא"ס ממש שהוא הוא לבדו גדול העצה כו' ולפי שאא"ס מלוכש בח"ע שהוא התורה ע"כ נאמר על התורה לי עצה ותושיה כו'.

גדול * המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה פי' דב"ק ופ"א דקדושין ופ"ק דעכו"מ ד"ג וכ' התוס' ח"ל משום דהמצווה יש בידו שכר קבלת הציווי וחסר עשיית המצווה ועוד כי יצה"ר מתגבר על המצווה להחטיאו עכ"ל, ופ"ק דקדושין כ' כי מי שאינו מצווה יש בידו פת בסלו שאם ירצה יניח ולא יעשה אבל המצווה דואג לקיים מצות בוראו שהרי אין לו פת בסלו ור"ל דא"כ המצווה ועושה הוא קבלת עול יותר מבשאינו מצווה שאין בו קבלת עול כיון שיש לו פת בסלו נמצא הם ג' טעמים הא' קבלת עול הב' שהיצה"ר עומד לנגדו ועכ"ז הוא מתגבר עליו ג' שכר קבלת הציווי, והנה ענין קבלת עול יש להבין ממ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' פ"ב, כי הנה ב' בחי' יש במצות בעשייתם הא' עשייתם מקיים מצות המלך כו' והב' הוא להמשיך אור כו' ובהביאור שם כי במצות יש ב' בחי' הא' המצוה עצמה לפי שעיי"ז יומשך ויעשה יחד למעלה כו', וזהו הבחי' להמשיך אור ונ' דבחי' זו נמשך מחכ' ושרשה מו"ס חכ' שבכתר ואצננס בחי' ב' נק' מצות המלך בלא טעם כו' רק קבלת עול כו' והיא גלגלתא דחפיא על מחצא שהוא כתר ועיקר סיבת צד חיבורו לנבראים הוא ע"י בחי' זו כו' ע"ש, וא"כ מי שאינו מצווה ועושה אינו ממשיך מבחי' גלגלתא מאחר שאין כאן קבלת עול מלכות רק שלפי שיפה לו הדבר וא"כ עושה להמשיך אור כמו סגולה או רפואה לכן שרש המשכה זו רק מחכ' ואדרבה ההמשכה מחכמה תלויה ג"כ בגלגלתא ע"ש א"כ מה שממשיך מחכ' עכצ"ל ג"כ רק הארה חיצוני' אבל המצווה ועושה שיש כאן קבלת עול מעורר וממשיך מבחי' גלגלתא שהוא כתר שה"ע אך אפים כו' וגם ממילא ההמשכה מחכ' הוא מבחי' עליונה יותר כו' ועמ"ש בענין שמוע מזבח טוב בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו גבי אותו תעבדו.

קיצור. ענין המצווה ועושה ממשיך מבחי' כתר שהוא רצון ושאינו מצווה ועושה ממשיך מבחי' חכמה והיינו שלהמשיך מבחי' כתר שהוא מל' דא"ס זהו רק ע"י קבלת עול.

וענין טעם הב' משום שהיצה"ר כו' הוא ע"ד שהמלאכים ביקשו התורה ולא ניתנה להם משום כלום יצה"ר כו' כי הנה הטעם של"ת ממשיכים

(* בב' כתיי בא זה כהמשך למאמר הקודם.

מבחי' י"ה ומ"ע מבחי' ר"ה זהו מפני שבלי"ת יש אתכפי"י כו' שע"י אתכפי"י
 וביטול רצון כו' עי"ז ממשיך מבחי' י"ה והוא כי להיות ההמשכה מאוא"ס
 בעולמות כיון שאין ערוך לך צריך כבי"י להניח עצמותו על הצד ונק' ביטול
 רצון למעלה ע"כ זהו נמשך ע"י בחי' אתכפי"א שהאדם מכטל רצונו ולכן לית
 גבוהים יותר כמ"ש בד"ה אלה פקודי ספ"ד ובד"ה שמני כחותם וכמ"כ גם
 בקיום מ"ע כשיש בזה אתכפי"י וביטול רצון עי"ז דוקא ממשיך מא"א כמ"ש
 בד"ה ושננתם לבניך שזהו הטעם דמ"ד מעשה גדול מן התלמוד וא"כ זהו
 שיך דוקא במצווה ועושה שהיזה"ר עומד להחטיאו והוא מתגבר עליו ויש כאן
 ביטול רצון ואתכפי"י לכן עי"ז מעורר כבי"י כן למעלה המשכת אא"ס בעולמות
 כו' וכדי שיהי' מצווה צו את בניי ואמרו ברבות ויקרא למה אתה מצווני רק
 על בניי שהם המליכוני תחלה והיינו קעומ"ש או שייך צווי להיות מצוה
 כי צוותא חיבור שיהי' כלי ועשי' הכלי גק' קעומ"ש ע' ד"ה מנורת זהב
 וד"ה הנותן לשכוי ובענין כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה.

והקרייתם לכם ערים כו' טוב וישר כו' זכור רחמיך כו' נמצא חטא עה"ד
 כהורג נפש בשגגה ולכן ויגרש את כו' והערי מקלט לבחי' זו
 היא התורה כדכתיב לשמור את דרך עה"ה. חשארז"ל פ"ב זמכות שד"ת
 קולטים, ולשון קליט מצינו רק בפ' אמור שרוע וקלוט, ולהעיר מענין גדול
 כו' בעיר אלקינו אימתי הוא גדול כשהוא בעיר כו' ששה ערי מקלט
 י"ל על דרך זה ששה סדרי משנה, ולהעיר מענין קליטה הנו' בפרי עץ
 חיים גבי שמיני עצרת שקולטת ההשפעה ואינה פולטת כך הוא ענין ערי
 מקלט שהיא צירופי אותיות התו' קולטין האדם העוסק בהם והיינו כמ"ש
 כתניא ח"א פ"ה והוא יחוד נפלא כו' וזאת מעלה יתירה וכו' במצות ידיעת
 התו' כו' א"פ וא"מ כו' ע"כ הוא קליטה עצומה, הנה בלק"ת פ' שופטים
 פי' גלות הרוצח לערי מקלט ע"ד גלות השכינה שמל' דעשי' מתלבשת בג"ר
 דקליפה ומל' דיצי' בג"ר דעשי' כו' עד מל' דאצי' בג"ר דבריאה ויש להביא
 סמך לדבריו הקדושים אף שא"צ חיוזק ח"ו מהמדרש הנ"ל דאו' שהוא ענין
 ויגרש את האדם ופי' ויגרש את זה ענין גלות השכינה כמ"ש בפ' בראשית
 דנ"ג ע"ב ויגרש את את דייקא ומאן גרש את האדם ודאי גרש את כו'
 וכ"כ בפ' ויחז דרל"ז סע"א מענין את י"ל ע"ד זיו השמש שהוא טפל לגבי
 השמש וע' בד"ה וידעת היום ובד"ה ואתחנן כו', ענין לשמור את דרך עה"ה
 זהו ע"ד לשמור מגואל הדם שלא כו' כך שלא יהי' יניקת החיצונים מעה"ד
 שבה נחש כו' עי"י סדור אחר עלינו לשבח תלמוד היכל קד"ק שהוא גי"ר דברי' *

גם גלות השכינה במט"ט משנה התלבשות בלבוש כנו' בענין אעשה לו עזר
 ההפרש בין ו' היכלות לכשהן ע"ס כמו מוחי' שבמדות לגבי מחי' דאר"א. אפ"ל
 שש ערי מקלט נגד ו' היכלות וכשיהי' ט"ס יהיו ט' ערי מקלט. תשובה תולה
 כמו ערי מקלט ששונים ויוהכ"פ מכפר כמו עד מות הכה"ג שוש' דמט' וגדולים
 צדיקי' במיתתן וישב קפ"ז ב' מעורר גילוי ורב חסד דאר"א ועי"ז מעלה השכינה
 טו' כמו"כ כה"ג ביוהכ"פ נכנס לקד"ק ולכן זה על לית דוקא בחי' דם האדם
 כנו' בד"ה בשעה שהקדימו ענין שופך דם האדם באדם. גלתה יהודה מעוני
 איכה א' ג' גולה וסורה ישעי' מ"ט כ"א ואני בתוך הגולה יחזקאל א' א'
 ופי' ע"ז בליקוטי הש"ס מהאריז"ל די"ו ע"א שזהו ענין פרצוף שנתהווה
 ממל' דאצי' ולא מל' דאצי' עצמה כ"א הארתה ומבינה ואילך מתלבשי' בבי"ע.
 בינה דפרצוף זה בכריאה ו"ק ביצי' ומל' בעשי' ויורד ומתלבש בקליפו'
 חזו שנק' השכינה גר הגר אשר בקרבך יעלה עליך כו' וע' בפרדס שעד
 אבי"ע ספ"ד בשם התיקונים ובפרק ז' שם ביאר שע"י ההתלבשות הש' בק'
 הם מתהפכים ונכנעים ושההתלבשות הוא ע"י אמצעיים בינה ובין הקדושה וי"ל
 דהיינו ק"נ שהיא בחי' אצי' דקליפה חזו ענין ערי מקלט דג"ר דקליפה דעשי'
 שבלק"ת פ' שופטים. בשם הכעש"ט ראיתי ג' ערי מקלט ג' בחי' מחדו"מ
 ויובן איך שיש בהם כח להגין על הגפש עפמ"ש בתניא ח"א פד"ה וע'
 במאור עינים פ' האתחנן ע"פ או יבדיל משה כו' מענין ערי מקלט.

עיר מקלט. עיר נק' צרופי אותיות שתי אבני' בנות כו' והתו' נק' עיר
 סיחון בלק"ת בד"ה ע"כ יאמרו המושלים, והנה אין עבירה מסכה תו'
 בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו לכן נק' עיר מקלט ג' ערי מקלט י"ל ע"ד
 אוריין תליתאי. ובפע"ח תחלת שער ר"ה האלקים אנה לידו ושמתי לך מקום
 בפ' משפטים כ"א י"ג יש בו ר"ת אלול שבחחדש אלול ישוב על השגגות והיינו
 הרועה בשושנים ששונים בהלכות, ובוה א"ש מ"ש כשלי"ה דכ"ד ע"א ע"פ ואם
 ירחיב כו' בשם האריז"ל ואם ירחיב היינו בביאת משיח מדוע צריך ערי
 מקלט וי"ל דאין הכוונה שיהיו רוצחים ח"ו אלא ע"ד החטא עה"ד נידון
 מהורג נפש בשגגה כנ"ל, ויובן עפמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ בשעה שהקדימו
 ישראל נעשה בפ"י לא תרצח ששופך דם האדם דקדושה באדם בליעל ע"י
 החטא כו', ולכן ערי מקלט הוא התו' כי זאת התורה אדם א' דם וע' רש"י
 ישעי' ס"ג ע"פ ויו נצחם כו' א"כ נצח ישראל הוא ע"י התורה, ולתיקון חטא
 עה"ד כשירחיב ה' גבולינו צריך להוסיף ג' ערי מקלט והוא התגלות טעמי
 תורה לע"ל.

הגהות לד"ה אחת שאלתי

ר"ק שאלה אחת (כן הוא הנוסחא בכתובים, גם צ"ל ענין ההתחברות של שאלה דודד אחת שאלתי אל פסוק ועתה ישראל. והנה פי' ועתה היינו ימי שנותינו כעתה"ז הזמן שהגשמה מלוכשת בחומר גופני שית אלפי שני דהוי עלמא אז נק' ישראל ועז"נ ויקרא לו אל אלקי ישראל לא יקרא עוד שמך יעקב כ"א ישראל יהי' שמך אבל לעיל לא יקרא ישראל כ"א אשר פי ה' יקבנו (ונראה דהוא ע"ד מארז"ל עתיד' צדיקי' שיאמרו לפניהם קדוש דפי' קדוש היינו מה שהוא מובדל ומרומם מגדר ההשתל' והוא בחי' סוכ"ע שאין שייך שם מעומ"ט לכן בחי' זו הוא ג"כ למעל' מבחי' ישראל פי ישראל פי' לי ראש וכשיש בחי' ראש ורגל זהו בחי' מעומ"ט וזהו מצד בחי' ממכ"ע שהוא בחי' ציור אדם כו' אבל בחי' סוכ"ע הוא כי לא אדם הוא וזה"ע קדוש ומובדל כו' וכיון שצדיקים יתעלו בבחי' זו שיא' לפניהם קדוש וא"כ יהיו הם ג"כ בבחי' זו כו', או י"ל ערמ"ש במ"א ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה כו' ויהי בישורון מלך כו' שבחי' ישורון ל' שיר שהוא דבר עגול כענין יצאין בשיר שבמשנה והוא בחי' גילוי סוכ"ע, וגם ענין שיר זה הוא רננא דאורייתא טעמי תורה אשר בחי' טעמי' גבוהי' מאותיות תגין נקו' כו' וגילוי זה בישראל יהי' לעיל והיינו ע"י הבידורי' עכשיו באתכפיא ואתהפכא דהוה בחי' יעקב וישראל כי יעקב הוא בחי' אתכפי' וישראל אתהפכא השול"ג כי שרית כו', וזהו ועתה ישראל שכ"ז שייך עכשיו בזמן התלבשות הגשמה בגוף אכן לעיל יהי' גילוי בחי' טעמי תורה ושירו של הקב"ה שעשועי המלך בעצמותו וזהו בחי' ישורון שנק' ע"ש השיר ות"ע הנ"ל והגוי' פשוטה רומז שיהי' נמשך גילוי זה למטה בכל נש"י עד גם בנשמות דעשי', או י"ל ע"ד מ"ש במ"א שלעיל יהי' גילוי נשמות חדשות מבחי' סוכ"ע ממש עמ"ש ע"פ האכלתם אכול וע"פ כאשר השמי' החדשי' ולכן נשמות אלו כיון שהם למעל' מהשכירה תתיקון ע"כ הם למעל' מבחי' ישראל כי ישראל מבחי' כי שרית עם אלקים שהוא בחי' הבידורי' כנדע וכמש"ל בענין ישראל ל' שיר אל שהוא להיות השתדלות על נה"ב כו') הנה ישראל הוא לי ראש גם שיר אל. והענין דהנה כתיב אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ היינו שע"י יצ"מ נק' הוי' אלקיך וצ"ל איך הוא הוי' אלקיך שלכאורה הוי' לבדו הוא האדם נפרד לילך בעניני עוה"ז איש לבצעו כו'. אך הנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו' אף שאין לו דמות הגוף ואינו גוף דברה תורה כלשון בניא דהיינו כמו למשל באדה"ת הדיבור נמשך מהמח' והמח' מן השכל והשכל שהוא בחי' חכ' נמשך מהרצון (כי בחי' משכיל שהוא מקדח החכ' הוא למעלה מן השכל ומתאחד עם הרצון שהוא ג"כ למעלה מן החכמה וכנדע ליי"ה, וזה"ע הנז' בלק"ת ע"פ אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ואח"כ ויאמר לאדם שהן ד' בחי' והוא ג"כ פי' ומספר את רובע ישראל דמבואר הפי' במ"א דהיינו שיש בישראל ארבע מד' והיינו הרצון שלמעלה מן החכמה ובחי' השכל ובחי' מחו"ד נחשבי' מד' אחת להיותם בחי' חו"צ שאותיות

המח' הן כמו אותיות הדיבור אלא שהמח' הוא בהעלם והדי' הוא גילוי ההעלם כו' ובחי' מעשה זהו מד' ד' וכך יובן עד"מ בישראל דלעיל' שהוא בחי' אדם שעה"כ יש ג"כ ד' בחי' הנ"ל רצה"ע חכ' דהיינו מ"ש בראשית ברא ותיי בחוכ' ות"א בקדמין ושניהם אמת כי הנה עד"מ הדיבור נמשך מהחכ' לכן ת"י בחוכ' כי התהוות הבריאה יש מאין שהוא בדבר ה' הרי שרש הדיבור נמשך מחכ' אך באמת כדי להיות התהוות החכ' מא"ס ב"ה שהרי כולם בחכמה עשית כתיב שהחכ' נחשבת כעשי' גופנית אך שהתהוותה הוא על ידי צמצום מבחי' רצון אותיות צנוד שנמשך צנוד והמשכה שיהי' התהוות החכמה וכמ"ש והחכ' מאין תמצא וזהו בקדמין ברא הוא בחי' רז"ה"ע כו' שנמשך להיות התהוות החכמה ואח"כ מחכ' נמשך למחז"ד ובדבר ה' שמים נעשו כו' והו' ברוך שאמר והיה העולם ברוך אומר ועושה שאמר משמע ע"י מא' אחד הוא מא' דבראשית בחוכ' ברא בקדמין ברא שמשם מקור ושרש התהוות שכשעלה ברצונו חכ' להיות התהוות עי"ז נתהווה שרש מציאות ונפרטו ע"י ט' מא' יהי אור יהי רקיע כו' וזהו אומר ועושה כו' ואח"כ ברוך עושה בראשית שגם בראשית בחוכ' נמי מא' הוא להיות שהחכ' נמשך ג"כ ע"י צמצומים יש מאין כנ"ל והו' המחשך בכיר'ת מע"ב שבכ"י מתחדש בחי' התהוות החכ' מא' דבראשית ממקורו בקדמין כנ"ל והו' עושה בראשית עושה ל' הוה ומחכ' נמשך בבחי' די' דרך פרט כל מא' השייך לכ"י ויום מא' יהי אור ביום א' יהי רקיע ביום ב' כו' וזהו"ע שבת בראשית ששבת הוא בחי' בראשית הוא בחי' חכ' כי בשבת אין העולמות מקבלים חיות ע"י הדי' (חסר)

אור התורה

הוספות

לספר במדבר

הוספות לס' במדבר •

(סיום ד"ה וידבר ה' שבפ' במדבר לעיל ע' ט)

ובזה יובן מ"ש שאי את ראש כו' בתחלה למשפחותם האחי"כ לגלגלתם כי זה ג' בחי' כי יעקב מדת הרחמים כלולה ממדת אברהם ויצחק, ונמשכה מן הדעת, כי התינוק אכזרי וכרחם אב כו', ולא אם מפני שדעתן קלה, וכן לענין מי שצריך לרחם עליו, כל מי שאין בו דעה כו', וענין הרחמנות של יעקב הוא אפי' על עולמות עליונים, כי נמשכה מדעת ה' איך שאין עוד, ואפי' עולמות עליונים הם מדבר ושממה, ואחי"כ נמשך מזה י"ב שבטים, ככוכבא דשביט ענפי האילן, י"ב בקר שהים עומד עליהם, והם מרכבה אליו, בשם אלקינו נדגול, מקור עזאת"ג, וזהו רחמנות אהרת על עלמין דאתגליין, מים תחתונים בוכין אגן בעינין למהוי קדם מלכא כו' מפני שמשיגים שיש מים עליונים, עלמין סתימין דלא אתגליין, ויבדל בין מים למים, ולמטה זו הרחמנות על ירידת הנפש, ואחי"כ הרחמנות על התלבשותה במאסר הגוף, וכ"ז המשכות עליונות יתן לך רחמים, ולהעלות ממטה למע' צריך להעלות כסדרן תחלה למשפחותם בחי' ע' נפש ואחי"כ לבית אבותם בחי' בני יעקב ואחי"כ למדינת יעקב כו'.

הגהות במדבר סיני, השני [שבלקור"ת]

בשביל קיבול שכרן בעוה"ב בלבד * (ג"ע הוא רק לפי שעה ועיקר הקיבול שכר הוא לעוה"ב בתח"מ ונגלה כבוד הוי' עין בעין יראו כו' אלא שאו יהי' זה בבחי' גילוי ממש, אבל עכשיו בעוה"ז יש ג"כ בחי' זו בבחי' היום לעשותם שהוא קרבת אלקי' למע' מבחי' ג"ע, זו היא העלי' דעכשיו בעוה"ז למעלה מבחי' ג"ע רק שלא ניתן ליהנות בו בעוה"ז, ומלובש בגוף הגשמי כו' בגופא דמלכא כו' עד במדבר סיני באוהל מועד, (והענין דהנה

* הוספות אלו נוספים בזה עפ"י כמה ביכלאך כתיב, שהניעו לדינו אחרי עריכת ס' במדבר לדפוס.
בשביל קיבול שכרן בעוה"ב בלבד : בלקור"ת הוצאת קה"ת (ברוקלין תשכ"ה) הוא בע' ב, א שיה אלא הענין.

כתי' מי זאת עולה מן המדבר, פי' מדבר הוא לי' דיבור כמ"ש ומדברך נאווה, הוא בחי' דבר הוי' שהיא בחי' מל' דאצי' וגילוי שכינה השוכנת בתחתוני' כמ"ש דבר מלך שלטון, ומה שנק' מדבר בתוס' מ' פתוחה לפי שאו יש פתח לחיצוני' הם הקליפות וסט"א לינק ולקבל חיותם ממנה כשמתלבש בע"ש, (משא"כ מ' סתומה עלמא דחירות חירות ממה"מ ומשעבוד כו' שאין יכולת להם לקבל חיות ויניקה משם, וזהו שכי' למרבה המשרה כו' על כסא דד כו' למרבה במ"ם סתומה, שאו יהי' גילוי והמשכה בכסא דוד שהוא מל' ית' מבחי' מ' סתומה כי או לא ירעו ולא ישחיתו כו', ומעין זה הי' הארה בתיבת גת, ולכן היתה מרובעת כמ' סתומה ולא כשאר ספינות כמ"ש במ"א ע"פ למרבה המשרה הנ"ל, אלא שמ"מ יש בבחי' מדבר זה דמ' פתוחה ג"כ ב' בחי', היינו הא' מה שהי' בזמן שהי' בהמ"ק קיים, אף שהי' הסט"א וקליפות מקבלים חיות מ"מ היו מוכנעים תחת הקדושה וישראל ממשלותיה, ונק' מדבר מל' ידבר עמים תחתינו וכמ"ש ומלכותו בכל משלה, ושארז"ל פ"ג דר"ה דכ"ג ואין מדבר אלא ירושלים שנא' ציון מדבר היתה, ונדדע דציון וירושלים הוא מדת מל' ית', רק שכשהוא בשלימות נק' מדבר לי' ידבר, אבל בזמן הגלות הנה ארז"ל גלו לאדם שכינה עמהם בסוד גלות השכינה ליתן להם חיות בע"כ, כענין כרחל לפני גוזזי' נאלמה כמ"ש במ"א ואו נק' מדבר ציה כביכול וכמ"ש ישעי' ל"ה יושום מדבר כו', והיינו שיהי' מדבר וציה לי' שממה לפי שירדה פלאים מל' ית' למטה מטה בסתר המדריגות להשפיע כל טוב להחיותם ולקיימם וליתן טרף לביתו, וישראל אינם ניווני' אלא מלתמצית, והנה כמו שהוא בכללות העולם כן הוא בפרטיות כנפש האדם שבזממה"ג הנה גם ניצוץ האלקי שבנפש האדם הוא בגלות ומאסר הגוף הגשמי במחשבות אדם ותחבולותיו ויצר מעללי איש והבלי עולם בבחי' מדבר וציה (משא"כ בזמן בהמ"ק הי' מקבלים ישראל בעולי רגלים בחי' דאי' והתגלות מלמעלה כדכתי' יראה כל זכורך, ומזה נמשך מדת האה' שהוא בחי' זכורך כמ"ש זכר חסדו כמ"ש במ"א), אך תכלית ירידה זו של הניצוץ אלקי בגלות הוה במאסר הגוף וכמו"כ כללות ענין גלות השכינה בבחי' מדבר וציו' הוא צורך עלי' כדי לברר ולהפריד הרע שבנה"ב ולהפרידה מלבושי נוגה וכמ"ש בכל לבבך כו' שגם כח המתאוה שבנה"ב ישוב לאחי' ה' ולכוונה זאת ירדה הנשמה בעזה"ז לדבניע את נה"ב ולהעלותה כי הנשמה מציע א"צ תיקון לעצמה כו'.

אין עוד מלבדו ואפס זולתו * (והנה עולמות כ"ע נק' מדבר ושממה לגבי אצי', ואפי' הג"ע נק' מדבר כמ"ש מדברה כעדן כו', וכמ"ש בסה"ק דבחי' מדבר סין הוא ג"ע דלמטה, ובחי' מל' דאצי' נק' עיר מושב לגבי כ"ע וכנדדע בענין עיר אלקינו, אמנם לגבי א"ס ב"ה נק' הכל בחי' מדבר, והנה כ' לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם, ומבואר הפי' במ"א דענין בחי' מדבר זה גדולה מאד שלמע' מבחי' אדה"ע שעל הכסא, וזהו לא ישב אדם

שם, דהנה השתל' ע"ס העליונות הבאים בבחי' התחלקו' ג' קוין חסד דרועא הוא הנק' פרצוף אדם, אבל יש בחי' שלמעלה מע"ס הוא רעזכיר, היינו בחי' רצה"ע שלמע' מחכ', וא"כ זהו בחי' מדבר שלמע' מבחי' אדם שאין שם התחלקות וג"כ מדבר שלא יורע ולא יצמת, שאין שם בחי' שינוי קטנות וגדלות, שענין החרישה והוריעה והקצירה הו"ע קטנות וגדלות, וגם נק' בחי' זו מדבר ל' דיבור, כי הנה יש ד' בחי' רצח"מ הנה החכ' תחי' כתי' שהיא בחי' חי, המדות נק' צומת, ובחי' רצה"ע שלמע' מהחכ' נק' מדבר שהוא מקור הדבור בסוד כתרים וד"ל, ועכ"ז נק' מדבר ממש כפשוטו ל' שממה, כי לגבי אא"ס ב"ה המהווים גם בחי' מדבר זה שלמע' מעלה מבחי' אצילות שממה ממש יחשב וכמ"ש בתיקונים כ"ע אפי' אר"ק אור צח אוכם הוא קדם עה"ע כמ"ש במא' עושה פלא שאפי' בחי' פלא עלין נחשב לעשי' גשמי' אצלו ית', וזהו שכי' המוליכך כמדבר הגדול והנורא, הגדול והנורא הם מדרגות גבהות, ואין שייך לומר כן על מדבר העמים שהוא יניקת החיצוני', אלא דר"ל על בחי' מדבר הנ"ל שלא ישב אדם שם שהוא באמת גדול ונורא שהרי הוא למע' מבחי' אדם דלעילא עדי שלא ישב אדם שם כלל, להיותו רם במדרגו' למע' ממנו כי בבחי' זו נאמר שלא אדם הוא כו', ועכ"ז לגבי א"ס ב"ה נק' מדבר שממה, וזו והנורא שהוא בחי' יראה וביטול, וזוה יובן מ"ש בתורה וממדבר מתנה שנמשכה נמדבר הנ"ל שלא ישב אדם שם, אך זהו חיצוני' התו' שהוא רצה"ע אבל פנימי' התו' הוא בחי' שעשוע המלך בעצמותו כמ"ש ואהי' אצלו שעשועי' כמ"ש במ"א והנה ע"י ההתבוננו' בהוי' אין שכל העולמו' בטלים לגמרי אצלו ית' עד שנק' מדבר ושממה כנ"ל, הנה מזה יומשך הצמאון שתכלה אליו כו').

צעקת הלב כו' וכנ"ל * (וכמ"ש בלק"א ח"א פ"י שכפ"ע גדול האה' להוי' כך ערך גודל השנאה להס"א כו' ופי' אומות העולם היינו התאוות הגשמי' שבנה"ב שבכל אדם שהן אומות לתאוות העולם כמ"ש ועל בחי' זו ירדה השנאה מחמת המדבר והצמאון). וזוה יובן מה שתיקנו כו'.

כשעולה בבחי' מדבר וצמאון כו' * (נמצא שהעלי' הוא מבחי' המדבר וציה, והיא ירידה צורך עלי', דדוקא מצד הריחוק בארץ ציה תגלל הצמאון וענין צמאון זה נק' ג"כ מדבר שהוא ל' דבור התפלה, וגם התבוננו' הוא מבחי' מדבר, אין שאפי' עלמות העליוני' הם בחי' מדבר ושממה רק אתה הוי' לבדך כנ"ל, ונק' בחי' זו מדבר סיני שעיי"ז ירדה שנאה לאה"ע כנ"ל). והנה עדי"ז כו'.

מלשון והאדם ידע כו' * (ומבואר במ"א ע"פ ושמי ה' לא נודעתי דהליל הודעתי אלא לפי שהוא ושמו א', ואו הוי' בגילוי דהיינו גילוי א"ס ב"ה, ולי

צעקת הלב כו' וכנ"ל : שם בש"ה שנאה על הרע.
כשעולה בבחי' מדבר וצמאון כו' : שם בש"ה גאווה.
מלשון והאדם ידע כו' : שם (ב, ד) בש"ה התקשרות.

א'תכד אור הוֹסְפוֹת התורה

זה הו"ע מועד שהוא ג"כ ענין קישור וחיבור זה כמ"ש במ"א ע"פ תקריבו לי במועדו תקס"ה שלכך נק' הו"ט מועדי ה' לפי שהו"ע קישור וחיבור א"ס ב"ה המלוכש בחכ', שיתגלה ויומשך באותו יום שהי' בו יר"ט, שהרי יום זה הוא מבחי' שיתא יומין דחול שהם השורש במדות, והגילוי חכ' במדות הוא ע"י ממוצע, והיינו בחי' בינה שהוא המקשר ומחבר כו', וע"ע בביאור פ' קרח בענין קריאי מועד כו', דהיינו המשכת יחד כו'.

ואין עוד מלבדו * (ע' בפירש"י תרומה שם ענין וחיבור למשה באוה"מ, היינו הקול יוצא מבין הכרובים ונשמע באוה"מ, ונ"ל דידוע בענין משכן ומשכן העדות שהן יחד או"א נק' משכן העדות ויחד ז"נ נק' משכן סתם, ופי' אוה"מ הוא כללות ב' יחדים אלו שנמשך מאור או"א להיות יחד ז"נ, ומשם נשמע למשה כו', ועכ"פ אוה"מ הוא יחד ז"נ). ולזאת תהי' שמחת כו'.

(קיצורים מהביאור שבלקו"ת במדבר ג, ב)

מדב"ס ואוה"מ הכל במל' העלאה והמשכה כי בלילה ט"ס דמל' יורדי' בבי"ע לברר הטוב מהרע כמו באדם אף שעושה מצות ואינו עושה עבירות היינו שהוא ישן אצלו ובשעת תפלה מתגלה איך שאינו כדבעי והנה הברור דמל' בלבשי' דבי"ע.

ב) וזהו"ע מדבר מ"ם פתחה כיון שמתלבשת בבי"ע יש פתח כו' משא"כ בזמן הבית שהי' ז"נ תמיד פב"פ ולהבין איך הי' או הברור' אך זהו עדמ"ש בפ"י קומה ה' למנחתיהך שממילא מתבטלין כנר כו' מרוב הגילוי כו' וזה"ע מ"ם סתומה תרעין דג"ע אסתימו.

ג) ועוד הטעם שנק' מדבר שאין בו צמיחה לפי שבעלייתה נעשה מכל פרצופיה נקודה א' בחי' הכתר דמל' שנשאר באצ"י שחורה אני כו'.

עיינ' בפע"ח שער י"ז פ"ב שכ' ב' לשונות, הא' שהנקודה היר"ד דמל' יודד למטה בבריאה כו', והוא מה שנאצל בה בסוד שורש, הב' מה שמ"כ אצלו בהיפוך כי הט' נקודות שהם בבחי' תוס' אלו הם יודדים לבריאה אך הנקודה עצמה אינה יכולה לירד וליפול בבריאה כו', והסכים שם יותר ללשון א', וכ"כ בסתימת בפע"ח שער א' פ"ו, וביאר שם שהנקודה עצמית שלה היא הכתר שבה תהא הירוד למטה בבריאה כהיכל ק"ק כו', וכ"ה במ"ח מס' חצות רפ"ד ובשערי ציון, וכ"כ הרמ"ז בפ' יתרו דס"ז ע"ב שהנקודה העצמית שלה יורד ברגע חצות להיכל ק"ק דבריאה ותשלח פארותי' להחיות כל העולמות דבי"ע כו' ומבררת בירורים להעלות מ"ן בבוקר, וז"ש הפסוק ותקם כעד לילה ותתן טרף הוא טוד רפ"ח בירורי' כו', וע' בזהר פנתס רמ"ט א' מענין ותתן טרף וכמ"ש במ"א על מאמר הזהר הנ"ל, אמנם במק"מ פ' אמור ד"צ ע"א על משיש בזהר בשעתא דכנס"י אתערת כו' ג"ב שרחל נותנת זמירות לקונה ועיי"כ היא זוכה לעלות ביום כי או מתעלים ט' נקודות שבבריאה כנוצר בדרוש הכולל עכ"ל, הרי הנ"ב שהוא מהרח"ו כידוע כ' שהט' נקודות יורדי' בבריאה כו', וע' בלקוטי הש"ס מהאריז"ל די"ז ע"ד וז"ל, דע מה שארז"ל לבי ומעטי את עצמך וגו' דע כי בחי' א' יורדת מאחורי העקב דנוק' דועיר ומהבחי' זו נעשה פרצוף כנדוע אצלינו, בסוד הכתוב ואני בתוך הגולה, וכמו שלמעלה מבחי' כתר העליון מתפשטים החמשה פרצופי' שהם א"א ואו"א חו"י, כך מן הפרצוף הזה מתפשט למטה כבי"ע, ולבחי' זו נא' לבי ומעטי א"ע, ודקדק לבי כי הבחי' זו היא המל' להיות שהיא מן העקב אשר שם ההליכה מכתר וחכ' של זה הפרצוף הם הכלולים במל' דאצי' כי המל' דאצי' אינה יורדת למטה לעולם, וכל מה שאנו אומרי' שגלתה השכינה עם ישראל נא' על הבחי' הזו, ואפי' פרצוף זה אינו יורד כולו, כי בינה של זה הפרצוף מקננת בבריא', אבל הכתר אינו ח' ממקומו, והו"ק של זה הפרצוף מקנני' ביצי', והוא שם בסוד הועיר, ואמנם בחי' האחרונה של זה הפרצוף שהוא בסוד הנוק' מקננא בעשי', ובחי' זו היא שיורדת בקליפה, וסוף סוף היא מעצמית הנוק' דאצי' אמנם היא כמו הצפורן שהוא מעצמי' אך אינו כמו הבשר ומכש"כ שאינו כמו העצם כו' מהרב ז"ל, עכ"ל, ומשמע שהוא מהאריז"ל עצמו ע"ש, הרי זה מבואר ג"כ לכאורה כמ"ש המ"כ שהנקודה עצמית שלה אינה יכולה לירד והוא מ"ש אבל הכתר אינו זו ממקומו, וגם מובן שה מדבר בומה"ג ואפ"ה כ' שבחי' כתר של המל' הזאת אינו ח' ממקומו (וכ"מ בס' מבו"ש ש"ב ח"ב פ"ב במ"ש אך חלק העליון שבה שהוא הכתר א"א להסתלק כו', אך ז"א שהרי כ' בירדתה למטה כו'), מיהו י"ל דמ"ש בליקוטי הש"ס הוא ענין אחר כי הרי מבואר שם שזוהו פי' וענין מ"ש ואני בתוך הגולה ופסוק זה פי' בזהר בפ' בראשית ד"ו ע"ב וכו' וכו' קדישא נפילת הה"ד ואני בתוך הגולה והיא זדגא דאקרי אני היא בתוך הגולה, וכ' שם דרמ"ז וכו' וכו' קדישא נפילת הם ט"ס ראשונות דנוק' דז"א דאצי' שנתלבושו

בקליפות כנו' בדרוש הקליפות היא דרנא דאקרי אני הוא בתוך הגולה היינו ט"ס שלה, והנה ענין זה מבהאר בע"ח שמ"ח פ"ג, ושער מיעוט הירח פ"ב ומשמע דהוא ענין בפ"ע מענין ירידת הכתר שלה לבריאה בחצות הלילה המבואר בפע"ח ש"א פ"ו ושי"ז פ"ב שהרי שם בע"ח נו' ט"ס ראשונות וכאן בע"ח נו' רק הכתר שלה, ועוד דשם אי' שנתלבשו בקליפות וכאן פי' שמתלבש בהיכל ק"ק דבריאה כדפי' הרמ"ז בפ' יתרו דס"ו הנ"ל, והוא מהפע"ח ש"א פ"ו, וגם ענין ירידת הכתר בבריאה נתפרש ע"פ ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', ואינו שייך לענין ואני בתוך הגולה, ע' בזהר ס"פ ויחי דר"כ ע"א דר"כ"ט סע"ב, (ו' זח"א קי"א קפ"ט א' ח"ב נ"ח בע"ב קמ"ב ע"ב ר"ד סע"ב רס"ג סע"א פ"ו ב' צ' ע"א ק"י ע"א רמ"ט א') וגם המ"ח הביא ב' הענינים בפ"ע ע"ש דכ"ז ע"ב, ואי"כ לפ"ו י"ל דבליקוטי הש"ס דמיוסד על ענין ואני בתוך הגולה אינו ענין לד' הפע"ח הנ"ל, אך עכ"ז א"א להשוות מ"ש בליקוטי הש"ס עם מ"ש בע"ח דהא שם בליקוטי אי' דכתר וחכ' דפרצוף זה לא ירדו כלל מאצ"י וזה היפך ממ"ש בע"ח רט"ס ראשונות שלה נתלבשו בקליפות אשר מכללן כתר וחכ' רק מל' שבמל' בלבד נשארה באצ"י ע"ש, ועוד דבליקוטי הש"ס דגם מבינה דמל' ולמטה מלובשים בבי"ע דקדושה רק בחי' האחרונה שהיא מל' שבמל' שמלובשת בעשי' יורדת בקליפה והיא כמו הצפורן כו', לכן לכאורה י"ל יותר דליקוטי הש"ס אחדא לה כפי' המ"כ שבפע"ח שי"ז פ"ב דט"ס אחרונות דמל' ירדו לבריאה, והיינו ממש כמ"ש בליקוטי הש"ס להאריז"ל שהכתר אינו יורד ממקומו כו', ובחי' מל' שבמל' מלובש בעשי' ויורד לקליפות כו', אך ליישב שלא יסתור זה ג"כ למ"ש בע"ח דט"ס דמל' נתלבשו בקליפות, נ' דהנה בלא"ה גם לפי' הא' שבפע"ח שם דהכתר יורד בבריאה וט"ס האחרונות שלה לוקחם לאה צ"ע איך יבא זה עם מ"ש בע"ח דהט"ס ראשונות שלה נתלבשו בקליפות רק מל' שבמל' נשארה למעלה, וקשיא בתרתי, דבע"ח אומר שט"ס נתלבשו בקליפות, ובפע"ח אומר שלוקחם לאה, ועוד דבפע"ח אומר ט"ס אחרונות שלה ובע"ח אומר ט"ס ראשונות, ונ' ליישב מתחלה קושי' האחרונה ע"פ מ"ש בזהר דר"קיע פ' ויקהל דדל"ד וז"ל כי הנוק' דאצ"י שרשה נקודה א' לבד והוא הכתר שלה האח"כ בסוד תוס' נתוספה לו שאר הט"ס ונעשי' יר"ד וזמן מיעוט הלבנה חזרו הט"ס לעלות בו"א, אך בימי הגלות הט' התחתוני' הנוספות יורדי' ומתלבשים בקליפה והנקודה עילאה יורדת להיות ראש לשועלים והוא עצמו עתיק דבריאה ובוקעת מסך דבריאה הכלי והעצמות שלה ויעי"ז מתקשר אצ"י בבריאה עכ"ל, והרי ענין זה ממש כמ"ש בע"ח שט"ס הנוספות ירדו בקליפה, והנקודה עצמית שלה אינה יורדת לקליפות, אלא דמ"מ לפי' ההר דר"קיע הט"ס התחתונות הן הן הנוספית והן היורדים ומתלבשי' בקליפה, והנקודה עצמית שלה היא הכתר ואינו מתלבש בקליפות דהט"ס ראשונות ירדו בקליפה צ"ל משום דפי' ון הן הנוספות והנקודה עצמית שלה היא מל' שבמל', אבל מ"מ הכלל הוא שהנקודה עצמית שלה לא נתלבשה בקליפה כו' וכימי בע"ח שם, וכן ראיתי במקובלים האחרונים דלפעמים אמרו דהנקודה עצמית שלה

הוא מל' שבמל' כמ"ש בשער ג"ע ד"ס ע"ג. אמנם ומוסכם יותר דהנקודה עצמית שלה הוא הכתר שלה כמ"ש בזהר ובפע"ח שי"א ובמבו"ש שיב ח"ב פ"ב.

ומעתה י"ל גם כן קושי' ב' מ"ש בעץ חיים דט' ספירות הנוספות נתלבוש בקליפות ובפרי עץ חיים אומר שלוקחם לאה, דהא בזהר הרקיע ובעץ חיים כתיב גם כן שבזמן מיעוט הלבנה חזרו לעלות בו"א אך בימי הגלות מתלבשי' בקליפות, אם כן י"ל דעל זה מהני תפילת ערבית, דעי"ז מעלי' הט"ס מן הקליפות ולוקחם לאה כעין מה שבמיעוט הלבנה חזרו לז"א ואפשר דמה"ט קבעו עכשיו ת"ע חובה, וסמך לזה מ"ש בזהר ויחי דרכ"ט סע"ב הטעם דת"ע רשות בגין דההיא שעתא מחלק טרפא לכל חילהא ולא שעתא לאתברסא, והיינו דוקא בזמ"כ שאז לא הי' הט"ס שלה מתלבשים בקליפות רק ותתן טרף כו' משא"כ בגלותא שנתלבש ט"ס שלה בקליפות או ח"ו איה יתבא מבלי טרף וכמ"ש בזהר ויחי דרין ע"א. ולכן קבעו ת"ע חובה שע"ז מעלים הט"ס שלה מן הקליפות, או י"ל דעי"ז ק"ש ש"ע וברכות' מעלין אותה כו', אי"כ לפי' ד' הפע"ח הם כמ"ש בזהר הרקיע בפ' ויקהל כנ"ל דהכתר שלה יורד לבריאה כנ"ל, והט"ס שלה לפעמים מתלבשים בקליפות אך ע"י ק"ש ותפילה דערבית מעלין אותן שיחזרו לעלות ולהתכלל בבחי' לאה כו' כנ"ל, או אפשר דט"ס שלה שנתלבשו בקליפות היינו הארת הט"ס כעין אורות המתנוצצי' ועצמית הט"ס לוקחם לאה כנ"ל, וע"כ צ"ל כא' משני תירוצי' אלו וכה"ג. שוב ראיתי בפע"ח שעד מיעוט הירח ספ"ג נשמע כמ"ש תחלה ע"ש במ"ש, אמנם ע"י תפילת ישראל ומקימי מצות התפלה יש לנו כח להעלותה כו' ומה שהיא ממילא בימי החול כו' ע"ש הרי מבואר דבחי' זו שהיא נקודה תוחזי' והט"ס יורדים אל הקליפות זהו ממילא בחול אבל ע"י תפילתנו אנו מעלים הט"ס מן הקליפות ואוי בלילה לוקחם לאה, אצט"ה המ"כ שבפע"ח הוא כמ"ש בליקוטי הש"ס דהכתר שלה שהיא הנקודה עצמי' שלה אינו יורד ממקומו כלל רק הט"ס הנוספות ירדו לבריאה, והיינו בינה שלה בהיכל קד"ק דבריאה, ו"ק שלה ביצי', מל' שלה בעשי', ומ"ש בע"ח דט"ס שלה נתלבוש בקליפות צ"ל לפי"ז שהן מבחי' ט"ס דמל' המלובש בעשי' או גם מיצי' כו', אך לא ט"ס דפרצוף הנק' מל' דאצי', אף שעז"נ לכי ומעטי כו', מ"מ הן מלובשות בקדושה כו', רק בחי' האחרונה שבט"ס אלו מלובשות בקליפה כמ"ש בהדיא, ומ"מ סוף סוף הוא מט"ס דנק' דאצי', אמנם הוא כמו הצפורן כו' אבל עצמות הט"ס ירדו בקדושה רבי"ע כנ"ל, וכ"מ ברע"מ פ' תצא דער"ה ע"כ גבי וכבדי' לאאר לא אתן ותהילתי לפסילים, וכ' הרמ"ז וכבדי' הוא סוד פרצופה וכל קומת עשר ספירותי' שהם מלבוש אל הפנימי', וכמ"ש דר"י דהוה קארי למאני מכבודותא, ונחזור לעניננו דדברי רז"ל סאן לכאודיה הם כהמ"כ שבפע"ח שי"ז פ"ב, אך עוי"ל שאפשר סוגתו דהכתר שלה אינה מתלבש רק יורד בהיכל ק"ק דבריאה והט"ס נתלבוש בקליפות, והיינו כמ"ש בזהר הרקיע פ' פקודי דרל"ד הנ"ל לפי"ז אויל ג"כ כשיטת המ"ח השע"צ הרמ"ז שתפסו סברא הראשונה שבפע"ח שמ"ז פ"ב.

ב' של חג שבועות תקצ"ח

ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם בעמדם תרפינה כנפיהם כו', דהנה כתיב כי לא מחשבותי כו', ולכאורה הוא תמוה אינו מובן לפי פשוטו כי מלתא דפשיטא הוא שאין ערך מחשבותינו המוגבלות בגוף לגבי מחשבתו של הקב"ה שאין לו דמות הגוף ואינו גוף ח"ו, אך הענין דכתי' רם על כל גוים ה' שאצל העכו"ם רחוק ה' מהם בתכלית הריחוק, ואצל ישראל הוא ית' קרוב בתכלית הקירוב באמת כמ"ש מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו.

ולהבין זה המשיל הכתוב כאשר יהי' האופן בתוך האופן, פי' כאשר הגלגל הקטן בטל וטפל לגבי הגלגל הגדול הסובב אותו כמו הארץ הוא כעין גרגיר חרדל לגבי הגלגל, ומכ"ש לגבי הגבוה רם עליהם, אצלם נראה כאין ואפס ממש, כך ישראל סוף מבח"ת, בטלים במציאות להיות כאין נגדו ית' מחמת שדבוקים בו ית' שהוא סוכ"ע, והוא כמשל האופן הנ"ל משא"כ אצל העכו"ם הוא רחוק אצלם מאוד מפני שמחשיבים א"ע ליש דבר נפרד בפ"ע ורחוק מאוד מאוא"ס ב"ה, וזהו אתם המעט מכל העמים שממעטים א"ע כו', הנה באדם גשמי נראה מחשבתו יותר דקה ונחשבת לאין ומה שהולך ומתעבה לבחי' הקול ואח"כ לדבור ומעשה נחשב יותר ליש, אבל מדות הקב"ה אינו כן שהוא ית' הסוכ"ע הוא היש ואין בלתי ומה שהולך ומתפשט יותר בעולמות עליוני' ותחתוני' הוא נחשב יותר לאין, כי הכל בטל כנגדו וכולא קמי' כלא חשיב.

וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם שמחשבתו הוא בחי' יש כמ"ש להנחיל אהבי יש, לכן ישראל שממעטין א"ע והן בבחי' אין הם דבוקי' בו ית' כי אצלו הכל כאין, וזהו והייתם לי סגולה מכל העמים, פי' שזהו בבחי' סגולה לישראל שהם המעט מכל העמים, ולכן הם לי כי לי כל הארץ, דהיינו כל מה שבבחי' יותר תחתוני' שאין למטה הימנו הוא לי מפני שהכל כאין נגדו.

וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים, כי דרך הנשר בשמים ועל כנפיו הוא למעלה מבחי' שמים שהוא בחי' מח"ת שהגביה אותם בבחי' עליונה מאוד, כמשל הנשר שמגביה את בנו מיראת חיצים ובליסטראות, ומיראת העופות אינו מתירא מפני שהוא פורח למעלה מכולם כך הגביה אותם הקב"ה למעלה מפני שלא ישלטו בהם החיצים היינו שום מחשבות רעות ותאוות החוטפים את האדם ואין מניחים להדביק בו ית', ולכן הגביה אותם בבחי' מעלה עד מאוד ליאור באא"ס ב"ה ממש הסוכ"ע שאין שם שליטה לדבר חיצוני וזהו ואביא אתכם אלי פי' אלי ממש.

אך להבין איך זכו ישראל לזה הנה כתי' ואשא ואביא בוי'ו המהפך מעתיד לעבר, כמ"ש ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, כי הנה התורה נתנה בה'

קלות או בז' קלות שהם המשכות כמיש קול ה' על המים פי' שהי' צי'ל המשכה שתהי' מים ואין מים אלא תורה שהקול הוא בחי' המשכה שנעשה ונמשך מאותיות המצ' לדבור עיי' שיורד מהמוח ללב ומהלב יצא הקול דרך הקנה ונעשה בחי' קול שהוא התפשטות לבחי' דבור הגשמי בכ"ב אותיות, והנה התורה נמשכת מבחי' סוכ"ע אלא שההתגלות הוא בחכ' כמא' אורייתא מחכ' נפקת, וכן כולם בחכ' עשית שהחכ' נחשבת לבחי' עשי' לגבי אא"ס ביה, ולכן עיי' שישיראל דבוקים בתומ"צ דבוקים בא"ס ביה ונמשך מזה קול והמשכה כנ"ל, זהו ושמרתם את מצות כו'.

והנה ארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, וכמיש את קרבני לחמי לאישי ריח נוחחי, וכתי' אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, שבזמן שביהמ"ק הי' קיים הי' הקרבנות לחם אשה, ומשורב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד שהוא בחי' לחם כמיש לבו לחמו בלחמי, ונק' בחי' יין וחלב ויערי עם דבשי הם בחי' קיש ותפלה, והמשיל הכ' אותם למאכל כמו שהמאכל מחבר הנשמה אל הגוף דהיינו עיי' שאוכל האדם מתחזק כמו דהיינו שמתפשט כח הנשמה להחיות את הגוף, והנה המאכל הוא דבר חומרי כמו דצ"ח הוא מחי' את האדם שהוא בחי' מדבר שעיי' שגוף המאכל מתעכל בתוך הקרביים והמובחר נעשה דם ונוטל הכבד והמובחר שולח ללב חלב למח, כן כבי' ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים שיהי' לריח נוחחי דהיינו כשעולה לבחי' מוח עיי' לחמי לאשי פי' עיי' אש חמימות היראה והאהבה במס"נ ומתעכל הגשמי ואח"כ עולה למעלה למעלה כי תלת שליטין אינון לעילא כבדא ולבא ומחא, והנה בין כבד ללב יש הפסק פרסא שמפסיק שהוא חצר הכבד, דהנה כתי' ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו, דהנה כל הדברים שבתב"ך הלכות ואגדות ומדרשי רז"ל ואפילו סיפורי מעשיות שבהם הם גמשכים מבחי' קול שהוא נמשך מבחי' סוכ"ע ושאר ענינים גשמיים אף שהם ממש כדוגמת אותו מעשה שנכתב בתורה הם מבחי' מטה מאד, כמו מחשבות העכו"מ שרחוק ה' מהם בתכלית הריחוק וגבול נתן להם ה' להבדיל בין הקדש לחול, וזהו בחי' פרסא, והנה אנשי התו' הם נקראים בבחי' נפש ובעלי מר"מ שאין עוסקים בתורה הנה התקרבה לה' הוא עיי' הצדקה שנותנין מיגיע כפיו שבוה מעלה כל המר"מ שלו והם בבחי' קרביים שצריך לעכל הגשמי ואח"כ עולה דרך הפרסא כבד הלב ומוח, וז"ש גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר ימצא האדם את המעשה מראש ועד סוף פי' שעיי' גם סוף מעשה במח"ת געון סוב"ת, וזהו וקזי קול מעל לרקיע שהקול הוא נמשך למעלה מבחי' פרסא שהוא יותר גבוה מבחי' יראה ואהבה שהם מתעכלים תחת הפרסא למטה ולכן בעמד תרפינה כנפיהן דהיינו יראה ואהבה בחי' כנפים כו' כנ"ל.

ענין ספירה * הוא המשכת מוחין למדות וכל מדה כלול מזו' לכן הם מ"ט יום ובשבעות נתגלה שער הנו"ן ממילא (הג"ה עמ"ש סד"ה אני ישנה ולבי ער בענין פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם ובהביאור שם פ"ב, והנה ספי' מ"ט ימים זהו כענין ז' נקיים והיתר בשבעות, א"כ צ"ל דענין התגלות שער החמשים זהו היחוד והספירה זהו ההכנה לזה דהיינו המשכת מ"ט שע"ב, ויובן זה ע"ד מ"ש בלק"ת פ' מטות בד"ה עיני כל אליך ישברו בפ"י נודע בשערים בעלה נודע ל' יתד חיווג כמו האדם ידע והיינו כשנקלט הדעת בתוך פנימיות הלב משא"כ כשהוא עדין רק כחיצוניות הלב נק' ארוסה יעו"ש וא"כ י"ל זהו ההפרש בין מ"ט ימי הספירה שהם עדין מ"ט שע"ב נקראת עי"ז ארוסה אך ע"י התגלות שער החמשים ובנפש היא תרצון שלמעלה מהשכל אזי דווקא נק' יתד חיווג עכ"ה) ולהבין זה ד"מ מבשרי אחזה יש בני אדם שטבעם גומלי חסדים דרכם להטיב אינם מבחינים בין טוב לרע ומטיבים לכל בלי שום הפרש מחמת מדותם כי טוב הוא אכן כשמחבונן הטוב בזה ונתגלה ונמשך השכל במדות אזי משלם לרשע רע כגמול ידיו כו', דאף שמדתו להטיב, אך מחמת כי המוח שליט על מדותיו מהפך טבעו לעשות רע לאיש רע, (הג"ה וע' בת"א פ' לך בפ"י וענין מגן אברהם, ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט עכ"ה), כמ"כ איש אכזרי שטבעו להרע מחמת התבוננות כשכלו נתהפך מדותיו להטיב ולעשות חסד כי כשמאיר הארה משכלו במדותיו המוח שליט על הלב לכל אשר יחפון יטנו, (הג"ה ע' מענין מוח שליט על הלב בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק ובסש"ב פי"ב שכ"כ ברע"מ פ' פנחס וע"ש ג"כ פ"ל, ועי' מענין מוח ולב ברע"מ פ' פנחס דף רל"ד ע"א ובמא"א את מ"ם סעי' י"א פי' מוח נק' חכמה ע"ש מוח לב כבד הם בינה תפארת ומ' גר"ג, גם לפמ"ש במאמר דפתח אליהו בינה ליבא חכמה מחא, ובהאי החכמה שליט על הבינה, וע' פרדס ערך מוח וערך לב, ואפ"ל כי לב היינו ל"ב נתיבות תתאין ל"ב אלקים דמע"ב, אבל במוח מאירים ל"ב נתיבות עילאין שהם כבוד, ולכן מוח שליט על הלב בטבעו, גם מוח כולל ג"ר יעו"ש בפרדס ערך מוח ובמא"א שם ולב הוא ז"ת ובהאי ג"ר שולטים על ז"ת עכ"ה), והנה אצל השי"ת יש עוד בחי' אחרת היינו כמ"ש באיוב סי' ל"ה אם חטאת מה תפעל לו ורבו פשעיך מה תעשה לו אשר לגבי עצמות המאציל אין שייך כלל שום שינוי והתפעלות ושממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך כי אין תופשים מקום כלל שיהי' שייך ויחול בחי' על שום דבר וכולא ממש כלא חשיבי קמיה (הג"ה עמ"ש בסידור בד"ה והגדת לבנך בפ"י ונפלינו אני ועמך, ועמ"ש סד"ה שבת שבתון).

קיצור. ענין ספירות העומד מ"ט שע"ב ובשכועות מתגלה שעד הנו"ן, ובהג"ה שזהו ענין ואני אפתח לך, ואפ"ל ג"כ בענין ספירות ז"ג והיתוד, ועיי' בלק"ת בדרושי שבועות בד"ה וספרתם לכם, וענין פי' המשכת המוחין במדות שיהי' המדות שכלים וע' ע"פ הללויה, וענין מוח שליט על הלב, ויש עוד בחי' למעלה מה שאינו במשל בנפש והוא המשכה מבחי' שלמעלה מהמוח והחכמה, והיינו בחי' ע"ק דלית שמאלא כי שם רבו פשעין מה תעשה לו עכ"ה).

(עוד הג"ה ומוה יובן ענין מצות כיבוד אב ואם שע"ז ממשך המחין ג"ר בהמדות ז"ת הוא ענין מוח שליט על הלב והוא כסא רחמים שממתיק כסא דין שע"י המוחין מאיר ג"כ ע"ק וזהו למען יאריכו ימך ע"י הנמשכה מא"א, ויש לפרש ג"כ כבוד את אביך ואת אמך קאי על חו"ב שבנפש זהיינו שיהי' המדות שבנפש בטלים לגבי השכל שיהי' המוח שליט על הלב, וזהו מעלת לבו ברשותו הנו' בצדיקים שארז"ל שהן דומין לבוראן שנאמר ויאמר ה' אל לבו כפ' נח ח' וכמו"כ נאמר בצדיקים וישם דניאל אל לבו, נמצא זה שלבו ברשותו היינו שהמוח שליט אצלו על הלב והוא דומה בזה לבורא אשר ג"ר כח"ב שולטין על ז"ת שהם בחי' לבו עכ"ה).

ב) והנה נמצא ענינים שונים היינו כי כתיב ה' איש מלחמה, ובגמ' איתא שבשעת מ"ת נדמה כזקן שנתלבנו שערותיו היינו חסדים גמורים טוב ומטיב לרעים ולטובים כי זה תלוי הכל איך הי' התגלות כי בשעת מ"ת התגלות רצונו בחי' תר"ך עמדי אור תרי"ג מצות דאדייתא ח' זרבנן בחי' כתר חסד דעתיק או נדמה להם כזקן שנתלבנו שערותיו טוב לכל חסד פשוט וכשיש התגלות הנ"ל התגלות עצמות המאציל או הוא אם יחטא מה יפעל לך וכו', שממית בידיים כו', ואתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם בלי שום שינוי כלל והנה כשנמשך התגלות הנ"ל מעצמות המאציל או התחלת הגילוי הוא בבחינת עתיק בג"ר ועל ידם נמשך התגלות הנ"ל למדות, ולכן איתא לית שמאלא בהאי ע"ק ואין שום מקור על בחינת דין כלל רק הכל חסד וכחשיכה כאורה שאין תופסים מקום שום דבר כלל, וזהו המכוון להמשיך בספירת העומר גילוי חסדים מעצמות המאציל בו' מדות חסד פשוט מעצמותו ומהותו ואף על פי כן נקרא בספרים המשכות מוחין למדות כי התגלות הנ"ל נמשך ע"י ג"ר למדות כו', (הג"ה ע' בביאור ונקדשתי בענין יחוד או"א ששרשו המשכה מא"ס ממש, ששורה בח"ב, וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את איך בתכ' שורה או"ס, ומוה יובן גדול ענין עסק התורה שהוא המשכת מוחין לוי"א, והרי בהמוחין נמשך תחסד בע"ק, לכן איתא בילקוט מומר קי"ז ע"פ תרו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, דקאי על התורה שנק' ותורת חסד על לשונה, והיינו שע"י המוחין מאיר תחסד מאור אין סוף ממש מבחי' דלית שמאלא, וע' בה"ז גשא קכ"ח ב' בענין ואי ח"ס שקיט ושכיך.

קיצור. ענין איש מלחמה. ע' זח"ב תוריע מ"ח ב' ע"פ ואיש כי ימרט ראשו וענין במ"ת נדמה להם כזקן, וענין התגלות ע"ק דלית שמאלא זהו ע"י המוחין דווקא, וע' בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ומהו יובן ענין ותורת חסד והדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, ואין טוב אלא תורה (עכ"ה).

והנה כתיב מכון לשבתך פעלת ה' כי איך יכולין כלי המדות לקבל אור התגלות מעצמות המאציל, אך כי איתא אור החסד בכלי הגבורה, ואור הגבורה בכלי החסד כי כלים דאצ"י יכולים לקבל אור היפוך כלי שלהם, כך נאצלו הכלים בתחלה מאתו ית' שיוכלו לקבל גם היפוך מהכלי שלהם (הג"ה), וע"כ צ"ל שמאיר בהכלים מבחי' עושה שלום במרומו בין מים ואש, וע' מד"ר פ' בראשית פי' בענין הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי ושם בענין ויכלו השמים והארץ כלים נאים, והיינו כמ"ש במד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ה ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ שע"י השמים משפיע חסד וכמ"כ דין כו' ע"ש, והיינו ענין כלים דאצ"י שסובלים ב' הפכים והיינו מחמת שהם בבחי' ביטול, וע' כה"ג בסידור בענין דאורוג שסובל ב' הפכים קור וחום כו', שהוא מצד שמאיר ב' בחי' אין ועד"ז יובן ענין כלים דאצ"י, וע' בת"א בביאור וקבל היהודים פי' שהכלים שורשן למעלה מן האור, וע' מהו ג"כ בסידור ד"ה ביאור למ"ש בסש"ב פנ"ב נ"ג עכ"ה). ומחמת כי מתחלה נאצלו כך לכן יוכלו לקבל ג"כ המשכת אור התגלות מעצמות המאציל, והו מכון לשבתך פעלת ה' היינו אשר ה' פעל בתחילה הכלים באופן כזה בכדי שיהי' לו מכון לשבתך שיוכלו הכלים לקבל התגלות אור עצמיות המאציל אף שהכלים הם כלים דמדות דאצ"י, אך מחמת שמתחלה נאצלו כך שיוכלים לקבל גם אור היפוך כלים שלהם לכן הם מכון לשבת שם אור הוי' בעצמו, (וע' בילקוט בשלח רמ"ז רנ"ג דבחי' פעלת זהו גבה ממע"ב) ולכן כשממשיכים בסמ"ע התגלות הנ"ל מעצמותו ומהותו ונמשך דרך מחיין למדות אוי נעשה יחוד ושמחה התגלות אור עצמותו חסדים פשוטים ורחמים רבים בכלים מדות דאצ"י (זהו ההיפוך מבחי' וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא כ"א אדרבה נמשך מבחי' נשמתא ונשמתא לנשמתא ע' זח"ג בהעלותך קנ"ב א') והיחוד הנ"ל נק' אל ה' מספרו ג"ז, ולכן אומר היום יום כי יום עם הכולל מספרו ג"כ ג"ז, (וע' במא"א אות יו"ד תחלת סעי' ח' וע' בסידור האריו"ל בפירוש כי הוא אל זן כו' וע' בת"א פ' יתרו בהביאור שע"פ משה ידבר ותמצא ששורש בחי' זו מהתיקון הראשון די"ג ת"ד דאצ"י שהוא אל כמ"ש אל רחום וחנון וכתוב מי אל כמוך, ודוקא משם נמשך כ"כ החסד למטה גם בבי"ע, ועד"ז יובן ענין כי הוא אל זן וכן ענין היום יום כו') וממשיכין הכל לעומר שהוא בחי' מל' בז' שבועות הנ"ל נגד ז' מדות וכל א' כלול מז' ובשבועות נתגלה ממילא שער הגו"ן כו', (הג"ה בחי' יובל וחירות וכענין למנצח על השמינית).

קיצור. מכון לשבתך פעלת הוי' נאמר על כלים דאצי' שסובלים ב' הפכיים, וזהו ויכולו השמים והארץ כל אשר חפץ הוי' עשה בשמים ובארץ, ולכן יוכל להתגלות בהם ג"כ עצמיות אוא"ס, ואפ"ל כי אצי' בכל מקום הוא חכמה, ובחכמה שורה אוא"ס שלמעלה מתחכמה לפי שהוא כח מה, ובספיה"ע ממשיכים זה בהכלים היום יום גימט' זן כי הוא אל זן כו' ונמשך לעומר מ' ואזי בשבועות התגלות שער החמשים עכ"ה).

ג) והנה איתא בזהר פ' פנחס דף רנ"ד ע"א חמשה אינון ששה אינון שבעה אינון המכוון בזה כי עצם המדות הם רק חמשה חגי"ת ג"ה ובחי' יסוד היינו בחי' שפע המשפיע לחוץ ואו הם ששה ועטרת היסוד היינו גילוי השפעה או הם שבעה אבל המדות בעצם הם רק חמשה, (וע' מזה לקמן בר"ה ענין חבלי משיח שם האריך בזה, וע' בדרוש ל"ג בעומר מזה, ומענין עטרת היסוד, ע' זח"א ויצא קס"ב בענין ברכות לראש צדיק עכ"ה), וזהו בינה עד הוד אתפשטת כי עצם המדות הם עד הוד לכן מכינה שהוא אם הבנים אתפשטת עד הוד הודי' שמודה על הדבר שכך הוא ע"פ התבוננות שמבין בשכלו, אבל יסוד אבא ארוך מתפשט עד למטה, (ע' מזה בבה"ז פ' תשא גבי והדל לא ימעיט מעשר) לבחי' מל' איהו ברוך איהו ברכה כי חכמה בחי' ראייה חכם הרואה את הנולד מזה נתהווה ביטול עצמותו מחמת שרואה שכך הוא ראייה ממש, וזהו ראייה מקרוב שמיעה מרחוק (ר"ל הראי' מתפשטת למטה יותר אפילו בעשיי' גשמיות משא"כ השמיעה אינה מתפשטת כ"כ למטה כ"א בשמיעת קול ודיבור שהוא רוחני יותר, וזהו לפי שהראי' בחי' עליונה יותר ע"כ מתפשטת למטה יותר וע' בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד בענין יוסף שהוא יסוד הי' יתום מאמו בגלות מצרים כו') ובזה יובן ענין ל"ג בעומר אשר פסקו למות תלמידי רע"ק כמבואר בב"י סי' תצ"ג (הג"ה ע"ש ג"כ דל"ד לעומר הוא גורן למעשר בהמה, ואפשר לומר ג"כ כיון שספרו ל"ג ימים לעומר שהעומר הוא שעורים מאכל בהמה אז למחר הוא גורן למעשר בהמה כו' עכ"ה), כי כפי שמבואר לעיל שכוונתנו והתגלות הנעשה בספירת העומר להמשיך התגלות אור מעצמות המאציל ע"י מוחין למדות ועצם המדות הם חמשה לכן בל"ג בעומר שהוא יום חמישי לשבוע חמישי, ונמשך התגלות להוד ששהוד נחשב כאלו כבר גשלה התגלות החסדים אחרי שהגיע ההמשכה למדה אחרונה שבה' מדות היינו הוד שבהוד ולכן פוסקים הדינים ופסקו למות תלמידי רע"ק.

קיצור. עצם המדות הם חמשה, ויסוד זהו ההשפעה והכללות, וע' בסידור בד"ה נשמת כל חי, ולכן בינה רק עד הוד אתפשטת, וע"כ בל"ג בעומר גשלים עצם המשכת החסדים בכל חמשה המדות ע"כ או פסקו הדינים ע"י התפשטות החסד בכל עצם החמשה מדות.

ד) ולהבין איך הוא אור החסד בכלי הגבורה גם להיפוך רואים אנו דם הוא חמימות ומחממין ומחייין את האדם ובלא דם יתקרר ולא

יחי' וא"כ רואים דאף שהדם הוא בחי' חמימות וגבורות אעפ"כ מחיים את האדם מחמת כי באמת דם הוא גבורות והסתלקות למעלה, אכן כשנמשך ומשפיע למטה וכשנתקרה החיות אזי אדרבה הוא מחי' את האדם, וא"כ אור החסדים המחיים הוא בכלי הגבורות בבחי' דם בחי' אש וגבורה' והם המה המחממין ומחיים את האדם (וע' מזה בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ קול דודי) כמו"כ להיפוך מים הם כלי חסדים שיורדין ומתפשטין ממקום גבוה למקום נמוך מטה ובעצם הם קרים, ועי"ז נלקח החיות, וא"כ אור הגבורה בכלי החסד (וע' בלק"ת פ' תזריע בד"ה עולם לאכסדרה הוא דומה) ובשם המגיד נ"ע אור הגבורה בכלי החסד כי כל השפעה אף שלהמקבלים הוא חסדים אכן על עצם ההשפעה שירדה ונשתלשלה למטה הוא בחי' גבורות וצמצומים שנשתלשל ממקום גבוה ונתצמצם לירד מטה מטה, (עי' בענין יעזוב איש את אביו ואת אמו שזהו ירידה חתן חות דרגא וע' בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני פ"א בענין ירידת הזיו כו') וכמו שאיתא בגמ' למה נק' גבורות גשמים שיורדים בגבורה היינו כנ"ל כי אף שלמטה ע"י הגשם יושפע חסד וטוב אכן אין באפשרי להשתלשל למטה עד שיתצמצם בצמצומים רבים, וכמו שאיתא אלו ירדו שני טיפים מנקב אחד וכו' וכמ"ש נותן דרך לחזיו קולות איוב, וכן ודרך לחזיו קולות ספ"ק דב"ב דט"ז סע"א כי לקבל השפעה צריך השפעה מקודם להתצמצם בצמצומים מיעוט אחר מיעוט ואז יוכלו למטה לקבלם, ובלא זה אינו יכול לקבל רוב טובה כמו"כ יש למטה ג"כ באדם ד"מ אב המכה את בנו מאהבתו אליו זהו אור החסד בכלי הגבורה, אך שאין יכול למצוא כל הפרטים למטה וכ"ז אין סתירה מה שאיתא כי עצם האור אין שייך כלל לומר עליו שהוא נוטה לחסד יותר מגבורה רק אחר שבא האור בכלי או לפי מה שנשתלשל הכלי נק' בשם חסד אי גבורות כי באמת כך הוא בשרש ומקור השפע שנשפע משם האור אז הוא אור פשוט ואין נק' כלל בשם חסד וגבורה רק אחר התפשטותה אז נוטה לחסד יותר מגבורה ד"מ או להיפוך מאחר שבא האור בכלי אז נגמר ההשפעה ונקראת בשם וא"כ שייך לומר אור החסד בכלי וכו' כי אחר התפשטותה אז נוטה לאיזה מדה יותר ממדה אחרת שייך לומר עליו אור החסד כו' וד"ל.

(באוה"ת דרושים לשבועות ע' רכ בסופו, אחרי תיבות ע"י התורה)

בפרק ג' אחר תיבות כתר ומז"ל כנ"ל. ועמ"ש בהתו' ספ"ג, נתבאר בב"פ אלו איך אם אין יראה תתאה עול מצות אין חכ' כי מצות חיצוני' האברים דז"א ומצות המלך ותורה פנימי' וממטה למעלה צריך להיות תחלה

אור הוספות התורה א'תלה

הכלי חיצוני ע"י יגיע להפנימי דשגם שרשן גבוה יותר מגלגלתא ואח"כ כשיזכה לתורה ח"ע יוכל להגיע ליראה עלאה מזלייהו חזי בחי' יחידה שלמעלה מחכ' כי יחידה שבנפש א"א לה להשיג גילוי אוא"ס רק על ידי אמצעות התורה דהוי' בחכ' כו' כמ"ש במ"א במצות העבודה ות"ת ועמ"ש בשע.. דמ"ז שהנשמות למטה מהספי' כי הוא בחי' לבושים והספי' גופא ע"כ א"א להיות מזלייהו דנשמות חזי גילוי אוא"ס רק על ידי הספי' והיינו ע"י התורה הוי' בחכ' חזי' יחידה דספי' הו"ק.

בסוף הביאור אחר תיבות ויניקה כלל. נת' בשעת מ"ת הי' הגילוי שלא על ידי קדימת יראה תתאה ועול מצות רק על ידי ספירת העומר כעין ז' שבועות יציאה ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה נתגלה בשבועות שער הנו"ן בחי' כתר ומתחלק חצי לז"א וחצי לנוק' לכן כתיב נדבת ירך וכנ"ל חיצוני האברי' מבחי' גלגלתא וזהו כאשר יברכך וכנ"ל לדורות הקדימו נעשה לנשמע כנ"ל כדלעיל פכ"ג כו' אם אין יראה וכנ"ל אלא תחלה יראה תתאה ואח"כ ע"י מזלייהו חזי לעיל פ"א.

נשא את ראש בני גרשון גם הם, פי' נשא ע"ד ומשנאיך נשאו ראש ות"י תלים פ"ג זקיפו רישא, וברבות בראשית פ' י"ב קוממיות תני ר' חייא בקומה זקופה ולא יראים מכל ברי', ולכאורה צ"ל הלא ארו"ל בפ"ק דקדושין דל"א א' כל ההולך בקומה זקופה כאלו דוחק כו' ופי' בסהמ"ק שם כי השראת השכינה מל' היא על ח"ע כח מ"ה אין, וכשהולך בקומה זקופה יש א"א להיות עליו השראת השכינה, וזהו כאלו דוחק כו', וי"ל בזה ב' פירושים הא' שהשכינה כפופה ע"י עוונות האדם שגורם השפלה לה' הקלי' שרש יצה"י, ואני בתוך הגולה ישפילנה ישעי' כ' ה' גלו שכינה, והג' זיכוך שעבוד מל' תמורת גיהנם זיכוך חטא ועון ולכן דיו לעבד, ע' ברי"ח שער העונה פ"י בד"ה וכאשר יזכור, אבל לע"ל שתהי' בוקף גדול כמש"ש ממ"ש בוח"ג קצ"א ב' וה' הולך זקף, זקיפא דרישא, וא"כ גם הצדיקי' נושאי כלי ה' ילכו בקומה זקופה וזהו נשא, וביאור הענין ארו"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, באו"ת באגדות דל"ו ב' ראש שכינה ומתפלל על הכבוד שבראש, כי מה שחסר לך יש בשכינה כבי', י"ל חסרון ע"ד חוסר כל, מכל מלמדי מרוב כל, ובג' חוסר, וראי' לדבריו ממד"ר אמור ל"ב וגולה ח"א גולה ח"א גאולה בזמן שאין בהמ"ק גולה כובד, לע"ל גאולה קומה זקופה, אין שייך כובד ראש, גם י"ל קומה זקופה ע"ד זאת קומתך דמתה לתמר קאי על חמ"ו שלא השתחוו לצלמו דנ"ג ועמדו בקומה זקופה, אמיתית הביטול לה' ולא לד"א, וכמארז"ל אין השכינה שורה אלא על בעל

קומה ג"ר כח מ"ה, אהבה יש קוממיות מאה ע"ס, פי' משא"כ בלא ג"ר אין הקומה זקופה כ"כ, ועיקר קומה זקופה כשמאיר כתר מזלי' שע"ז נסתפק ריב"ז אינו יודע באיזה דרך, למע' מן הדעת עליי' המל' שוין בקומתן וגבה מאד לע"ל, והפי' הב' כפשוטו אינו משום דיו לעבד כ"א מצד מכה"כ הגם כי גם עכשיו מכה"כ, אך זהו בהעלם, והאדם יש ודבר נפרד, וכשהולך בקומה זקופה שוכח ודחוק רגלי, לע"ל שיהי' ונגלה כבוד, הביטול בנשמות ע"ד אצ"י אין הקונוה זקופה יש כי לא יהי' האדם נפרד, אין בו לא אכילה חיות מרחני', חייך חיי החיים מד"ר משפטים פל"ב ואתה מחי' דוגמת ע"ס איהו וגרמוהי, וע"ז משה בהר לחם לא אכל ויהי שם עם בטל וכן עתידי' צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש והיינו מפני שיקראו ע"ש פרש"י שמם הוי' ולכן ההילוך בקומה זקופה ז"ע הגבהת שיעור קומה וא"ז ח"ו יש כ"א זוקף בשם הגבהת הראש לקבל השגת אלקות ביתר שאת כמו בכריעה עיני' בסידור בד"ה אד' שפתי כן הקומה זקופה דלע"ל הגבהת חב"ד לקבל אא"ס, ע' בוח"ג פנחס דרנ"ז א' זוקף בשם עי"ז מעלה השכינה דכתיב נפלה להיות אקים את סוכת, שהקימה הוא ע"י הוי' שזהו פי' חיוהי לפי' תאריז"ל א"כ יש קומה זקופה שמגביה את השכינה, שה"ע זקיפת הקומה ער"ז הוא קומה בקוממיות, ולכן משה הי' בעל קומה שהי' בטל, ולכן ונתתי ע"ד בי נשבעתי, ולפ"ז יובן פי' נשא דבני קהת ובני גרשון נושאי המשכן, להיות כי נושאי הארון והכלים והיריעות מקיפי' לכן לא היו צריכי' לכובד ראש כ"א נשיאות ראש קומה זקופה להעלות כר', משא"כ בני מררי מרירות בחי' כובד ראש לא נאמר בהם נשא, ובוה יובן שא' רשבי' אנא סימנא, והתפארות ושבחים מאן פני האדון ה' דא רשבי' בא דל"ח א', הקשה רבינו ז"ל שאין זה מדרך הצדיקים, ותי' דגשמות דאצ"י ההגבה אינו מסתיר היינו כנ"ל.

וענין מה שבבני מררי לא נאמר נשיאות ראש יש לפרשו בשני פנים. הא' ע"ד שנתבאר בלק"ת בד"ה נשא, והב' להיותם בני מררי לשון מרירות על הריחוק וכל הקרוב קרוב יותר צריך להשיג ולהרגיש יותר ריחוקו ועל ידי מרירות זו מעורר רחמים רבים שהוא בחי' ברחמים גדולים אקבצן, וכנודע מענין סידור הקערה שהמרור למטה שע"ז מעוררים רחמים רבים להיות ואביא אתכם אלי סגול סגולתא, ועיין בלק"ת בשה"ש בד"ה גאו לחייך בתודים יעו"ש.

(באוה"ת נשא, אחרי המאמר ד"ה וידבר ה' כו' שבעמוד רמא)

גרשון הי' בכור מבחי' כתר אותיות כרת גרש את האמה כו', וי"ש בזה
בראשית כ' ב' כליה כליון החיצוני, כמ"ש ג"כ מענין כלה לשון
כליון כל הרצונות זרות, ע' ע"פ שה"ש כו', אך היינו דחיי' לגמרי, והעולם
נברא בבי"ת בחכ' יבנה בית שע"י חכ' יוכל להיות בירור כו' לברר הטוב
ולא כליי' ודחיי' לבר, וזהו בחי' קהת קיהא עסיס רימוני הנו' ע"פ מי
יתנך כו', והנה מה שקהת הפנימי גבוה יותר ענין זה בעבודה בחי' אם
אין חכמה אין יראה עלאה שהיא למעלה מאה"ר הנלקחה מבחי' סוכ"ע
שהוא בחי' גרשון, ועוד זאת יש לבאר ע"פ שמע ישראל כו' אנשי יריחו היו
כורכין כו' שרצו שהאהבה יומשך מבחי' התבוננות סוכ"ע כי מבחי' התבוננות
אני ה' לא שניתי שהוא סוכ"ע תמה הנביא איך אפשר ולא כליתם כלות
הנפש וכליון רצונות זרות וזהו בחי' כתר אותיות כרת שהתבוננות בסוכ"ע
הנכ' כתר וכותרת גורם כרת לקליפות כנ"ל, כמ"ש כ"ז ע"פ בחדש השלישי
לצאת כו', וזהו בחי' גרשון, נמצא בחי' גרשון הוא פסוק שמע ישראל היינו
אה"ר הנמשכת מסוכ"ע, וע' ע"פ ויהיו כו' וימצאו מקושש כו' מענין בחי'
אח' זו, והוא בחי' בכל לבבך ובחי' בכל נפשך כל חלקי הנפש זהו בסדר
והדרגה נפשי איתיד למען חייך, ע"ש במקושש, אך הנה אנו אומרים
דייקא בשכמל"ו עול מלכות שמים ביטול היש מזה נמשך בחי' מאדך
והוא בחי' תשובה במקום שבע"ת כו' אין צד"ג דבחי' אה"ר הנ"ל דגרשון
יכולים לעמוד, ותשובה לאו דוקא על החטא רק מירידה בעניני עוה"ז בחי'
פרסא כו', נמצא זהו בחי' קהת בירורים לא כמו בחי' גרשון שהוא בחי'
מקיף הבדלה לגמרי מעניני עוה"ז רק יחו"ע, אבל קהת בחכ' אתברירו
היינו ירידה בבי"ע למטה מהפרסא זהו בשכמל"ו, ותשובה זו היא לבחי'
מהר"ע שלמעלה מבחי' סובב, ע' בפ"י לבכו נאמן דאברהם ע"פ ויקח המן
את הלבוש כו' ובג' תשו' דקדש לי כל בכור כו', וע' ג"כ באגה"ק דוד
זמירות כו' ענין שלמעלה מהסובב, לכן אי' דבשכמל"ו נמשך מבחי' אורא,
ע' מק"מ ר"פ צו והוא למעלה מגלגלתא כתר כותרת והוא פנימ' כו'.

איך אפשר שהפנימי יהי' שרשו גבוה מהמקיף זרי המקיף סוכ"ע היינו
שאינו בו מעלה ומטה, פי' ח"ע ועשי' שוין אצלו, א"כ איך בחכמה
שהוא הפנימי יהי' שרשו גבוה מהמקיף, ונ"ל ע"פ מ"ש במ"א בענין ומקדשי
תיראו, ובענין אין קדוש כה' שגם הפנימי בחי' קדוש ומובדל באמת כמו
המקיף והיינו בחי' הקו כו'.

כה תברכו כו' יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא ה' פניו אליך כו'. הנה שלשה ברכות אלו דברכת כהנים, יברכך, יאר, ישא. הוא כנגד ג' מדריגות שיש בכנסת ישראל והוא מה שאמרו רז"ל לא זו מחבבה עד שקראה בתי לא זו מחבבה עד שקראה אחותי לא זו מחבבה עד שקראה אמי כו', וכנגד ג' בחינות אלו הכהנים אומרים שלשה ברכות (וג' בחי' הוי') יברכך הוא למדריגה הנק' בתי יאר הוא למדריגה הנק' אחותי ישא הוא למדריגה הנק' אמי, והיינו להיות שהכהנים הם מקודשים כמו שמברכי' אשר קדשנו בקדושתו של אהרן שהוא בחינת רוב חסד דע"י דלית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה כו' לזאת ביכולתם לברך לכנסת ישראל לכל הבחי' שבה אפי' לבחי' היותר גבוה שבכנסת ישראל שנק' אמי כמשי"ת. והנה להבין מתחלה שלשה מדריגות שבכנס"י והברכה בדרך כלל יש להקדים ההפרש בין תפלה לברכה שבחי' תפלה הוא בחי' ההעלאה ממטלמ"ע והיינו שהעומד למטה (שהוא בחי' המקבל מל' דאצילות הנק' כנס"י) עולה למעלה למקום המשפיע והעלי' הוא ע"י הבקשה שהוא מבקש למלאות חסרונו (וכמ"ש בכהאריז"ל שהמל' מבקשת מדודה שהוא בחי' ז"א למלאות חסרונה כו') וזהו למען יזמרך כבוד גה"ת קארי תדיר לנתר"ע כו' והוא מש"א ואני תפלה כו' וזהו ואשפוך את נפשי לפני ה' שהתפלה נק' שפיכת נפש כו', משא"כ הברכה הוא המשכה מלמעלמ"ט והיינו שהעומד למעלה שהוא בחי' המשפיע כו' ממשיך שפע הברכה אל העומד למטה ושפע זאת בא בדרך ציווי וגזירה כמ"ש יצו ה' אתך את הברכה באסמך כו' (והגם שגם התפלה הוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט שהם ענין ח"י ברכאן דצלותא מ"מ ההמשכה הוא מצד ההעלא' ולכן הוא ממקום נמוך ביותר לפ"ע העלאת המקבל בלבד שלא יוכל להגיע לעצם המשפיע. משא"כ הברכה הוא בחי' המשכה שלא ע"י העלאה מתחלה רק שהוא בא מעצם המשפיע שמתעורר מעצמו להמשיך שפע ולכן הוא ממקום גבוה ביותר היינו מעצמות המשפיע, והנה גם התורה היא בחי' המשכה מלמעלמ"ט (והוא מבחי' עצם המשפיע שמתגלה כמו שהוא רק מ"מ יש הפרש ביניהם גם יש חילוק בין ברכה להודאה כמשי"ת) ע"ד ענין הברכה כו'.

ב) ולהבין ביאור ענינם. הנה מתחלה יש להבין ענין התפלה למעלה במל' דאצי' הנק' כנס"י מה הוא ומבואר למעלה שהוא הבקשה למלאות חסרונו, מהו החסרון ומהו מילוי החסרון. הנה ידוע דסיהרא לית לה מג"כ. וביאור ענין זה הנה כ' אתה ה' לברך אתה עשית את השמים ושמי השמים כו' הארץ וכל אשר כו', והנה אתה הראשון הוא בה' ואתה השני חסר ה"א (כי אתה הראשון מדבר בבחי' דכר המשפיע שהוא בבחי' המל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצי' שנק' דכר לגבי בחי' המל' המתלבשת בכי"ע הגם שהוא נוק' ומקבל לגבי ו"א, משא"כ אתה השני הוא מחבר בבחי' המל' המתלבשת בכי"ע, או למע' יותר אתה הראשון הוא בבחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום ואתה השני הוא בבחי' הקו שהוא בחי' ההארה שלאתר

הצמצום המתלבש בג' מיני אדם א"ק עתיק ואריך אדם דאצי' שהוא בחי' בי"ע בכללות ההשתל' כמשי"ת) ויובן בהקדים מש"א דהתהוות הבריאה הוא יש מאין ובאמת ממך הכל כתיב אך הענין יובן בהקדים פי' אור א"ס מזה שאין הפי' אור של א"ס (כמו שהבינו קצת המקובלים כו') אלא האור הוא א"ס משא"כ על העצם לא יתכן לומר לא א"ס ולא אין תחלה כי אינו בגדר גילוי והתפשטות כלל משא"כ האור שהוא בחי' הגילוי והתפשטות יתכן לומר א"ס להתפשטותו (משא"כ אין תחלה לא שייך לומר עליו כי אע"פ שאין לו תחלה זמנית כי אינו בגדר זמן מ"מ מקור יש לו שהוא בחי' המאור והוא התחילה שלו כו') ומבואר בשם הה"מ נ"ע שמציאות הגילוי והתפשטות לא יתכן לומר רק בבחי' מל' דא"ס ולא למעלה מזה (כי מדת המלוכה יתכן בבחי' עצם רק כח הגילוי על זולתו שהוא בחי' עם נפרד דוקא כו') ומה שנק' בשם אור להיות שלמעלה הגילוי והתפשטות הוא בדרך אור ולא בדרך שפע כי בשפע ישתנה המשפיע מהשפעתו כמו כח התנועה כאשר משפיע שפע תנועה ישתנה בעצמו כמאמר כל מניע מתנונע משא"כ אור הוא כמו אור השמש שאינו משתנה מהשפעתו אור להאיר לארץ ולדריים עלי' להיות שאין השפע ממהותו כלל רק בחי' הארתו בלבד כו' וכך הוא למעלה כח הגילוי והתפשטות אינו ממהותו ח"ו רק אורו חיוו בלבד כו' ולכן אינו משתנה כלל מקודם הגילוי ולאחר הגילוי והתפשטות כמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' אך כח הגילוי שלו הוא א"ס וכל יכול להאציל עד אין קץ ושיעור ולהיות שפנימיות הרצון הוא שלא יתאצלו העולמות רק במספר שהוא ע"י עשר ספי' ולא תשע כו' ולזאת נתצמצם להאיר רק במדה ושיעור כמשי"ת.

והנה באמת גם המשל דאור השמש לא ידמה לאור שלמעלה בכל פרט (רק בפרט זה שאינו השפעת המהות כו') כי באמת אור השמש הוא מאיר בהכרח והיינו להיות שעצם הבריאה דשמש הוא דבר בהירי לכן הוא מאיר ממילא משא"כ למעלה העצם אינו בגדר אור כלל כמבול' ונמצא שגם היכולת להאיר הכולל בעצם אינה ג"כ בגדר אור כלל (והר"ע שמו בלבד או מלך יחיד כו') לכן מוכרח להיות ירידת העצמות לבא לכלל גילוי אור והוא ענין הרצון ומח' דאנא אמלוך והוא מ"ש בוהר בריש הורמנתא דמלכא כו' שהר"ע הרצון ומח' דאנא אמלוך שעי"ז נתגלה בעצמיות מדת המלוכה שהוא בחי' אא"ס כנ"ל ונמצא ששניהם אמת דהתהוות הבריאה הוא מאין ליש והיינו מבחי' התארה בלבד ולא מעצם המהות שא"כ הי' שינוי ח"ו ובאמת אני הוי' לא שניתי אך זה גופא שיבא לכלל גילוי אור הוא מצד הרצון שבו מלובש כח העצמו' לפעול גילוי אור זה מן התעלם ונמצא שעיקר אמיתית מציאת האור הוא מצד העצמות וא"כ גם כל העולמות שנמצאים מבחי' האור אמיתית מציאותם וקיומם הוא מצד העצמות שהוא הרצון וא"כ גם זה אמת דממך הכל כו' (אך אע"פ שמציאות גילוי האור הוא מצד הרצון שנתעורר ברצון לבא לידי גילוי אור מ"מ אין זה שינוי בעצמות

כי גם הרצון שלו אינו דומה לרצון שבנפש שהנפש משתנה ע"י רצון משא"כ למעלה הרצון הוא ג"כ שם וגילוי מן העצמיות כי שמו בגימט' רצון ולכן אין העצמי' משתנה מצד הרצון רק אעפ"כ אנו קוראין לרצון עצמיות מצד שאינו בגדר המשכה וגילוי למטה במקבלים שהן העולמות רק הוא נמצא בהעלם בכלום בהשוואה והוא הנושא וסובל לכל מיני גילוי אור וההי"ע סובב וממלא מאור לאור כו' אך אע"פ שהוא בחי' עצמיות לגבי האור ולכן יתכן לומר ממך הכל כו' מ"מ לגבי העצם ממש הוא גילוי אור ולכן אין שינוי בעצמיות מצד הרצון כו').

והנה כמו שלמטה בנפש האדם יש ה' בחי' נפש רוח נשמה חי' יחידה ובחי' יחידה הוא הרצון ותענוג שבנפש ובחי' חי' הוא בחי' החכ' שבנפש ובחי' נשמה הוא בחי' בינה והמדות הוא בחי' רוח וכ"ז הוא עצמות הנפש ומדריגה החמישית שהוא בחי' נפש הוא בחינת אור וזו שבנפש והוא הבא בבחי' התלבשו' בגוף כמ"ש כי נפש הבשר בדם היא משא"כ בחי' העליונות ממנה שהם רוח נשמה חי' יחידה הם נשארים בבחי' העלם ומקיף אך גם הנפש אינו בא בדרך התלבשות כמו שהוא אע"פ שהוא רק אור וזו מצד שכלי הגוף לא יכילו האור הזה כמו שהוא רק מוכרח להתצמצם ולהתעלם ורק הארה מהזיו שהיא מתלבשת באברי הגוף להחיותם, כך הוא למעלה בבחי' אור א"ס הנק' מל' דא"ס (כי חז"ל דימו אותם זל"ז כמאמרם מה הקב"ה ממלא את כל העולם כך הנשמה ממלא את כל הגוף כו') יש בחי' נרנח"י ויחידה הוא בחי' הרצון ומח' דאנא אמלוך והרצון הזה מתלבש בבחי' החכ' ובינה וחז"ב מתלבשו' בבחי' מדות ומהמדות נתגלה בחי' המל' וכאשר נתגלה בחי' המל' או יתכן השם דאור א"ס כנ"ל בשם הרה"מ נ"ע ולא למעלה מזה אפי' בבחי' המדות וכ"ש בבחי' הרצון כו' אך גם כאשר נתגלה גילוי מציאות האור להיותו בבחי' א"ס כנ"ל לזאת לא יתהווה ממנו עולמות במדה ושיעור וצריך להיות צמצום והתעלמות האור מכל וכל כו' (אך צמצום זה אינו הסתלקות ח"ו רק העדר הגילוי בלבד כמבואר במ"א) ולא נתגלה ממנו רק הארה בעלמא שהוא בחי' הקו"ח ובחי' זאת מתלבשת בכל העולמות להחיותם.

ובזה יובן ענין אתה ה' לבדך בה' ואתה עשית כו' חסר ה' כי מה שאמר מתחלה אתה ה' לבדך קאי על מל' דאין סוף שלפני הצמצום שמאירים בה כל הה' בחי' מבחי' הרצון עד המל' כו' ולכן נק' בשם לבדך כי אע"פ שכל העולמות כלולי' באא"ס מ"מ הם בבחי' אין ואפס המוחלט ולכן אין נגלה רק אור העצמיות לבדו ואין דבר חוץ ממנו כו' ולכן א' אתה בה' כי גם במל' דא"ס יתכן מציאות הוי' כי קושי' הוא הרצון ומח' דאנא אמלוך והיחיד חכמה והה' בינה והוי"ו מדות והה' אחרונה הוא בחי' מל' דא"ס עצמו משא"כ אתה עשית הוא התלבשו' מל' דא"ס ע"י צמצום לחיות העולמות בכאן נתעלמו כל הה' בחי' הנ"ל (ואפי' הנפש שהוא מציאת גילוי אור חזיו נתעלם להיות מאיר ממנו רק הארה בעלמא כו') ולכן גא'

את חסר היא (זהו עשית את השמים ושמי השמים כי בחי' בריאה נק' שמי השמים הוא בחי' א"ק שנק' אדם דבריאה בכללות ההשתל' ובחי' שמים הוא אדם דיצי' והוא בחי' עתיק ואריך והארץ הוא בחי' עשי' כו' הוא בחי' י"ס דאצי' מחכ' ולמטה שנק' בחי' עשי' כו') והנה כמו שנתפרשו ב' פסוקים אלו מבחי' מל' דא"ס בנאצלי' כן יתפרשו מאצי' לבריאה כו' כי הנה הי"ס דאצי' הגם שהם מקור לאחזאה כו' מ"מ לא יוכל להיות נמשך מהם שום מציאת גילוי שפע להוות נבראים מאין ליש בפו"מ ולכן כאשר הי' צ"ל התהוות העולמות דבי"ע הי' מוכרח להיות התגלות מדת המלוכה באצי' שהוא בחי' בנין המל' ועשיראה דכולהו כידוע (כי מתחלה הי' המל' כלולה בכל הי"ס דאצי' וכאשר נתגל' מהעלמה נק' בנין המל' כו') ובגין זה הוא ע"י הרצון למדה זאת שנמשכה מעצם הרצון להאציל כו' והוא ענין כ"ע וכמ"ל כי כתר עליון הוא כללות הרצון להאציל וממנו נמשך רצון פרטי למדת המלוכה הנק' כתר מל' וכתר זה נתלבש בחו"ב ומדות דמל' עד שנתגלה בחי' מל' דמל' שזהו בחי' אור וזיו להיות נמשך מזה נבראי' מאין ליש (כי מל' וזיו ענינם אחד הוא כח הגילוי לזולתו כידוע) ונמצא שיש ה' בחי' בבחי' המל' דאצי' נרנח"י. אך הנה כתיב כי נשגב שמו לבדו שגם כאשר נתגלה מציאת המל' דמל' שנק' שמו הוא עדיין נשגב מבחי' התהוות הנבראים מאין ליש לכן הוצרך להיות ירידת המל' להתעלם במסך אשר בין אצי' לבריאה ולא נתגלה רק הארה בעלמא מבחי' המל' ומבחי' הארה זאת נתהוו כל הנבראים כו' זהו הודו על ארץ ושמים כי הודו הוא הארה משמו בלבד כו' זהו אתה ה' לבדך קאי על בחי' המל' כמו שהוא בבחי' אצי' שנק' לבדך שאין בה עדיין שום מציאת גילוי נברא מאין ליש רק כל הנבראים כלולים כה כתכלית הביטול בבחי' אין ואפס המחלט ויש בה כל הה' בחי' נרנח"י המרומזים בשם הו"י כנ"ל במל' דא"ס כו' ואח"כ אמר אתה עשית חסר ה' שהוא בחי' ההארה דמל' שמתלבשת בג' העולמות דבי"ע שנק' שמי השמים שמים וארץ. וכאן נתעלמו כל הה' בחי' שבמל' דאצי' ולכן חסר ה' זהו סיהרא ל"ל מגרמי' כלום כי סיהרא הוא ירידת המל' להתלבש בבי"ע ולית לה מגרמה כלום כי נתעלמה ממנה כל ה' בחי' דאורות עליונים שבמל' דאצי' עצמו כו'.

ג) ומעתה יובן ענין התפלה למעלה במל' דאצי' שהו"ע ואני תפלה כו' שמבקשת למלאות חסרונה והו"ע מה שנחסר ממנה כל האורות עליוני' שמאירי' במל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצי' שיש בה ה' בחי' דנרנח"י הנ"ל ומבקשת למלאות חסרונה היינו שיאירו בה כל בחי' הנ"ל בגילוי כי אע"פ שלפי סדר ההשתל' דהתהוות הנבראי' מוכרח להתעלם כל האורות מ"מ ע"י ההעלאה דתפלה נמשכים האורות עליוני' הנ"ל ומתגלים מהעלמם ומאירי' בה בשלימות וכך עד"ז התפלה מעוררת למעלה מעלה בבחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום שיתגלו כל הה' בחי' דשם לאחר הצמצום בבחי' הקו"ח כו' זהו ע"י ההעלאה שמתחלה כמאמר אם ישים אליו לבו

אליו דוקא כי תחלת ההעלאה הוא התשוקה אליו ולא למדותיו ולכן מעורר כח העצמות לחדש הרצון חר"ב ומדות עד המל' דא"ס ואז ממילא מאירים בגילוי בשלימות בבחי' הקו"ח שהוא בחי' התארה ממל' דא"ס כנ"ל והוא רחוק ונשמתו שהם בבחי' טובב ומקיף כהעלם לפי סדר הבריאה מ"מ אליו יאסוף להתאיר בגילוי מצד שישים אליו לבו כו'. והנה עד"ו הוא התפלה בנפש האדם כי התפלה נק' סולם מוצב ארצה שמתחלתו הוא הכנעה ושפלות כובד ראש ועי"ז הוא מרגיש חסרונו ואז נתהווה התשוקה לצאת מגדרי הכלי ליכלל במקורו ועי"ז ראשו מגיע השמימה להאיר מבחי' המקיפי בבחי' גילוי אור כו', והוא תפלה לעני כי יעטוף שהמל' נק' עני הא' מלשון עניות ודלות כי לית לה מג"כ כנ"ל והב' ל' הכנעה כמ"ש עד מתי מאנת לענות מפני ההיינו ענין הרגשת החסרון שגורם שפלות ועד"ו בנפש האדם הוא ג"כ ל"ל מגרמה כלום מצד שנתעלמו ממנה כל ה' בחי' דנרנח"י ואינו מאיר בה רק הארת הנפש בלבד ועי" הכנעה ושפלות שבתפלה שהוא כובד ראש הנ"ל ועי"ז ולפני ה' ישפוך שיחו והיינו למע' משם הוי' שהוא התשוקה אליו ממש ועי"ז מחדש הרצון ומח' דאנא אמלוך להאיר בגילוי למטה בין מבחי' מל' דא"ס בנאצלי' ובין מבחי' מל' דאצ"י בביע' כו' ועי"ז נעשה ג"כ בנפש האדם כן שה' בחי' נרנח"י המתעלמים מאירים בגילוי בבחי' התארה הנפש שהם עשר כחות שכל ומדות שבנשמה המתלבשים בבחי' הכלים דמותא ולבא וכבדא כו'.

ד) ומעתה י"ל ענין התורה שהוא למעלה מבחי' התפלה כי הנה בתורה כתיב בי מלכים ימלוכו כו'. וביאור הדברים הנה י"ל מה שלכאורה יקשה שלפעמים אמר דעיקר רצה"ע בהשתל' הי"ס ממדריגה למדריגה הוא להיות מלך על עם וא"כ עיקר ההשראה שלו הוא בבחי' ביטול היש של הנבראים דוקא (כי במקום שהרצון ומח' מלוכש שם הוא שורה בעצמו כידוע בשם הבעש"ט נ"ע) כי עם הוא מלשון עוממות שהם דברים זרים ונפרדים דוקא כאשר הם בטלים ע"ז מתפשטת מדת המלוכה משא"כ על בנים המתאחדים עם האב לא יתכן מדת המלוכה וא"כ זהו היפוך הכלל דאין אא"ס שורה אלא בחכ' כי אין אא"ס שורה אלא במי שבטל אליו וענין החכ' הוא ענין כח מ"ה שהוא בחי' ביטול במציאות לגמרי ולא בחי' ביטול היש כו', אך באמת זהו ההפרש בין יח"ע ליח"ת כי בחי' יח"ע שהוא בחי' י"ס דאצ"י שם השראת אא"ס ע"י החכ' דוקא ולכן הם בתכלית היחוד כנודע דאיהו וחייהי וגרמוהי חד אבל בבחי' יח"ת שהוא בחי' הנבראים מאין ליש עיקר היחוד בהם הוא ע"י בחי' ביטול היש שלהם שזהו בחי' מדת המלוכה דוקא כנ"ל והנה ידוע שלימוד התורה צ"ל בבחי' ביטול כעוטה אחר האומר כמ"ש תען לשוני אמרתך כו' וא"כ מתעלה בשעת לימודו למדרגת ח"ע כי מדבק חכמתו בחכ' של הקב"ה ולכן הוא ממשיך תוס' אורות מעצמיות המאציל ביי"ס דאצ"י ומחמת זה ממילא גיתוסף אור במדת המלוכה. והוא בי מלכים ימלוכו שזהו השבח שהתו' משבחת עצמה שתחלה מתלבש

א"א"ס ב"ה שהיא בחי' ח"ע (כי אורייתא מח"ע נפקת) וניתוסף אור בכל פרצופי האצ"י ואח"כ מלכים ימלוכו ניתוסף אור גם במל' דאצ"י (וענין מלכים היינו ב' בחי' כמדת המלוכה מל' דאצ"י כמו שהיא בבחי' אצ"י שנק' מלכותך ובחי' מל' דאצ"י המתלבשת בבי"ע שנק' מלכות כ"ע כו') משא"כ ע"י התפלה הגם שהוא בבחי' ביטול מ"מ אין ביטול זה רק בחי' ביטול היש דנבראים (והגם שמבואר במ"א שהתפלה הוא בבחי' ביטול במציאות ולכן אר' אד' שפתי תפתח כו' כי מצ"ע אין מלה בלשוני כו' מ"מ ביטול זה אינו יחוד אמיתי רק כעבד לפני המלך שאינו מיוחד עדין בעצמות המלך ולכן יוכל לילך מלפניו ולהיות נפרד במקדם, משא"כ לימוד התורה שדבר הוי' ממש מדבר בפיו הוא כמו יחוד אברי האדם עם עצמיות נפשו והוא דוגמא ליחוד הע"ס דאצ"י בעצמות המאציל ולכן ע"י לימוד התורה ממשיך מעצמיות הי"ס דאצ"י כו') ולכן אינו ממשיך רק מבחי' אצ"י בבי"ע (והיינו מהבחי' שבמל' דאצ"י כמו שהוא בבחי' אצ"י שהוא בחי' אתה ה' לבדך בה' לבחי' המל' בבי"ע שהוא בחי' את חסר ה"א והיינו ע"י שממשיכים תוס' אורות מי"ס דאצ"י במל' עצמה כמו שהיא בבחי' אצ"י כנ"ל בענין אם ישים אליו לבו כו' ועי"ז מתגלה כל הבחי' שבמל' דבי"ע משא"כ ע"י התורה שמוסיפים אור בעצם הי"ס דאצ"י מעצמיות המאציל וממילא פועלים גילוי הי"ס דאצ"י עצמן למטה והוא ג"כ הגילוי מבחי' אתה בה' באופן יותר נעלה דהיינו מה' פרצופי האצ"י עצמן שכנגדן ה' חומשי תורה כו'. ועד"ז נוכל לומר ההפרש בין תורה לתפלה למעלה מעלה שע"י התפלה ממשיך תוס' אורות מבחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום שהוא בחי' מח' דאנא אמלוך בבחי' המל' דא"ס כמו שהוא לאחר הצמצום שהוא בחי' הרשימו והקו, משא"כ ע"י התורה ממשיכי' מבחי' ע"ס הגנחות בהעלם הא"ס שלפני בחי' המל' כי באמת יש בחי' רצון וחכ' ומדות גם בעצמות אא"ס שלפני הצמצום והיינו מה שעלה ברצה"פ להטיב שרצון הזה כולל מחכ' ומדות כו' שזהו קודם שנתלבש ברצון ומח' דאנא אמלוך כו'. ובוה יתפרש ג"כ שמתחלה מתלבש בי"ס הגנחות מקור התורה ואח"כ מלכים ימלוכו שהוא הרצון ומח' דאנא אמלוך שהוא ג"כ בב' בחי' לפני הצמצום שנק' מלכותך ולאחר הצמצום שנק' מלכות כ"ע כו') והו' שנק' התפלה עמל שיחה שאינו רק תיקון הע"מ שהם בבי"ע ונק' מלין דהדיוטא ותיקונם הוא ע"י שמוסיפים בהם אור מבחי' האצ"י משא"כ עמל תורה הוא בחי' תוס' אור בעצמו' האצ"י כנ"ל ולכן אמר מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה כי כאשר נמשך תוס' אור מעצמו' המאציל בנאצלים ממילא ניתוסף אור מאצ"י לבי"ע אך תוס' אור הזה שמבחי' אצ"י לבי"ע אינו עולה בשם כלל כי בכלל מאתים מנה כו'.

ה) ולתזה יובן ענין הברכה שהוא ג"כ בחי' המשכה מלמעלמ"ט כמו התורה (רק שההפרש הוא שאור התורה הוא המשכה למעלה בבחי' תוס' אור מעצמיר המאציל באצ"י ובחי' בי"ע בכלל ובטל באצ"י משא"כ הברכה הוא המשכה בבי"ע כמו שהוא במקומן רק שהגילוי הוא למטה כמו

למעלה ממש ולבחי' זאת צריך לרומם לעצם המשפיע שיתרומם למעלה בכדי שיוכל להשפיע גילוי עצם השפע במקבל כמו שהוא במקומו וזהו טעם ההכנה שצריך לעשות במשפיע כמשי"ת). ויובן מהמברך הראשון שהוא יצחק אבינו וזהו לבנו שיעשה לו הכנה כדי שיוכל לברך אותו והו"ע ועשה לי מטעמים כו' למען תברכך נפשי כו' (וע"ד הרחניות מטעמים הם שני מיני העלאות מ"ג דצ"ג ובע"ת כו'). והיינו שכח הברכה לברך צ"ל מבחי' עתיקא סתימאה לכן צריך לעשות הכנה במשפיע לרומם אותו שיומשך בו הכח מבחי' עתיקא שיוכל לברך את המקבל כנ"ל ולכן עצם הברכה הי' ג"כ מטל השמים שהוא טלא דנטיף מעתיקא כו' וכן ער"ז באאע"ה שזפה לכהונה אחרי העקידה כמ"ש הגני הגני. הגני לכהונה הגני למלכות כו' הוא ג"כ מכח עתיקא הגמשך בו וזהו מש"א נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם היינו שהוא יהי' כהן לעולם הוא מבחי' ולא ינחם שהוא בחי' עתיקא שנאמר בו כי לא אדם הוא להנחם (ומשם נמשך מלכות דוד ולכן מתקיימת בקיום נצחי וזהו וגם נצח ישראל לא ישקר כו' משא"כ מלכות שאול שנמשך מבחי' אדם אשר על הכסא שהוא התלבשות אא"ס בח"ע לכן לא נתקיימה כו'). ולכן אמר אתה כהן לעולם היינו להמשיך שפע לעולם הנאצל ואח"כ על דברתי מלכי להמשיך שפע בבחי' פנימיו' המל' הנק' דברתי מיחדת בו (משא"כ חיצוני' המלכות נק' דבר הוי' מקור צירופי אותיות שנבראו בהן שמו"א. וכמש"ל שהברכה הוא המשכה בבחי' המקבל כמו שהוא במקומו כו') ועי"ז נעשה ומלכי צדק מלך שלם כמו שהוא ממש אצל המשפיע ונק' שוין בקומתו כו'. ועם זה יובן ג"כ ענין הכהנים שהם ג"כ מקבלים מבחי' עתיקא כנ"ל בענין אשר קדשנו בקדושתו של אהרן לכן יוכלו לברך ג"כ את ישראל ולהמשיך שפע בכל המדריגות דכנסי' (בחי' אחותי ואמי כמשי"ת) שהי' נמשך בהם גילוי עצם המשפיע כמו שהוא כו'.

ו) והנה אחר שנת' כללות ענין הברכה צ"ל כל ברכה בפרט כו'. הנה ברכה ראשונה יברכך ה' וישמרך הוא למדריגה הנק' בתי. כי הנה בחי' בת הוא בחי' כלי (מלשון אלפים בת כו') לבחי' אלקות והיינו ע"י התפלה נעשה בחי' המל' למע' בחי' כלי לקבל שפע מאת המשפיע. וכן למטה בנפש האדם נעשה הגשמה בחי' כלי לקבל בתופה בחי' אלקות כו'. וביאור הדברים הנה כתיב שמעי בת וראי כו' ושכחי עמך ובית אביך כו'. וענין שמעי הוא שמע ישראל שהו"ע ההתבוננות בבחי' שם ע' רבתי או ההתבוננות באחד שהוא בחי' הביטול דח' וד' לאלופו ש"ע ועי"ז נעשה מס"נ באחד שהו"ע כליון ותשוקה להיות מופשט מגדרי הכלי וליכלל למעלה בבחי' עצמות אלקות ועי"ז יהי' ושכחי עמך ובית אביך שיופשט מכח הרצונות גשמי' ורוחניים שהורגל בהם ולא יהי' לו רק רצון אחד ליכלל למעלה לגמרי והנה כשנעשה הרצון ותשוקה ליכלל למעלה וכמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' או נק' המל' בשם כלי וכן למטה בגפש האדם כאשר יגמר הרצון ותשוקה ליכלל למעלה בעצמיות אלקות או הוא בבחי'.

כלי לקלוט בתוכה אור האלקי ונמצא שההעלאה הוא בחי' כלי ואח"כ נמשך המשכה מלמעלמ"ט שהוא בחי' אור ושפע המשפיע שנמשך ונקלט בכלי המקבלים (וכנ"ל שגם התפלה הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט רק שהמשכה הוא מצד ההעלאה שקדם אליה והר"ע ק"ש ותפלה שבחי' ק"ש הוא בחי' ההעלאה אליו ולא למדותיו ותפלה הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה והוא בחי' הדבק במדותיו כמבואר במ"א) והנה אע"פ שמבול"ל שענין התפלה הוא בחי' העלאה ואח"כ המשכה מ"מ צריך להיות תחלה המשכה מן המשפיע לבחי' המקבל לעוררו בבחי' ההעלאה (והיינו ההמשכה לעשות כלי כמ"ש אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שהר"ע רחא קדמא דשביק בה שמעורר בחי' העלא' מ"ן בתמידיות כו') שהר"ע עשיית הכלי זהו ויבן ה' אלקים את הצלע שיש בזה ב' פירושים הא' לעשות מנקודה בחי' פרצוף והב' פי' צלע הוא מלשון צולע על יריכו כו' שהר"ע פוסח על שתי הסעיפים כמו בנפש האדם כאשר יש לו שתי רצונות רצון לבחי' אלקות בשעת התפלה מצד הנשמה ובכל היום גובר בו הרצון לעצמו ולגרמי' מצד גה"ט או נק' בשם צולע כו' ולמעלה בבחי' המל' כאשר היא מלוכשת בתוך הלבושים להשפיע שאז משפעת בעולמות דקדושה בכי"ע וגם רגליה יורדות מות להשפיע בקליפות וסט"א ולכן נק' בשם צולע כו'. וענין הבנין הוא לעשות בה תשוקה לעלות וליכלל למעלה או ממילא נפשט מכל הלבושי' וממילא נבדלו ממנה הקליפות כו' ואז נכללת בתשוקה אחת פשוטה ליכלל במקורה המשפיע כו' ובאדם התחתון היינו כאשר נפשט מכל רצונות הזרות להיות לו רק לב' א' לאביו שבשמים כו'. והנה המשכה זאת שנמשכת בבחי' המל' לעשותה כלי נמשך מבחי' או"א כמאמר ויבן ה' אלקים או"א אתקיננו לה כו' ומחמת זה נק' בשם בת כו' זהו שאנו מבקשים קודם ק"ש ותן בלבינו בינה שהוא ענין ההמשכה מלמעלה מבחי' אימא עלאה (בצירוף שפע החכ' הנק' אבא שמתלבש בבינה הנק' אימא כו') להיות בחי' כלי בק"ש ששם הוא מדריגת שמעי בת כנ"ל שהוא בחי' העלאת מ"ן במס"ג כנ"ל. והנה המל' נק' ג"כ בת נדיב בתו של אאע"ה שנק' נדיב (וביאור הדברים לפע"ד כי ההמשכה מבחי' או"א לעשות כלי לבחי' המל' הוא מתלבש בחסד דו"א הכולל כל המדות דו"א והוא העושה לבחי' המל' בבחי' כלי כו'. וזהו באר חפרוה שרים הוא בחי' או"א כרוה נדיבי עם הם החסדים דו"א ששני הבחי' עושים כלי לבחי' המל' שע"ז נק' בשם באר המעלה מ"ן כו') והנה בחי' ההמשכה זאת מן המשפיע לבחי' המל' לעשותה כלי כהגים הם הממשיכים זאת ולזאת אומרי' יברכך ה' לעשותך כלי כו' (והנה לפ"ז פי' הברכה הוא על ההמשכה שקודם ההעלאה כו' כי כי העלאה מוכרח להיות מתחלה אתדל"ע לעורר ההעלאה כו') אך עוד יש לפרש יברכך בברכה האמורה בתורה במ"א והוא ברוך תהי' מכל העמים כו' והכוונה שמכל העמים יתוהו כך שברוך תהי' כו' ויובן בהקדים ענין קליפה קדמה לפרי כי כן אנו רואי' בכל פירות שצומח מתחלה העלין והקליפין ואח"כ מתהווה הפרי והיינו שהתהוות הפרי הוא מהטוב המובלע בפסולת שהם העלין והקליפות וכאשר מתברר אז נעשה

פרי. וכך הוא בענין העבודה האלקי' בנשמה שבגוף שעושה מתחלה דברים גשמי' אכילה ושת' מצד רצונות נה"ט ואח"כ כאשר מתפלל ולומד לשמה בכת האכילה היא אז מתברר כל הטוב שהי' מובלע בהמאכלים ועולה להוי' כעולה וכקרוב כו' וזהו"ע צמיחת הפרי וכן למעלה הוא כן מתחלה נמשך בחי' עולם התהו שאינו עדיין פנימיות המכוון (כי לא לתוהו בראה) ואח"כ נמשך בחי' עולם התיקון שבו נשלם פנימיות הכוונה דוקא (ולכן נק' בשם פרי לגבי עולם התהו כו') וגם כאן ע"י עליות המל' למעלה ולמטה נה"א שבאדם כאשר עולין בקי"ש במס"נ בהעלאת מ"ן או מבררים ומעלים עמם כל הניצוצי' המובלעי' בקליפות וסט"א ועולין למע' בשרשן בבחי' אורות דתוהו ועי"ן ממשיכי' תוס' אורות מבחי' התהו לבחי' התיקון כו' ולזה אמר מה שברוך תהי' בבחי' תוס' אורות הוא מהבירור שנתברר מכל העמים שהם הקליפות וסט"א כנ"ל ואח"כ אמר ברוך אתה בעיר כו' לברך בחי' אתה ה' בבחי' עיר אלקינו שהוא בחי' המל' כמשארז"ל אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כו' (וביאור הענין להיות שהבירור והעלאה גורם להיות התעוררות אורות דתוהו שיתגלו אך יכול להיות נפילה כמקדם לזאת צריך להמשיכם שיתלבשו בבחי' הכלים דתיקון ויהי' ריבוי האורות בריבוי הכלים וממילא יתקיים האור ואז נק' שם הוי' שהוא בחי' אורות בכלים דתיקון בשם גדול אך אימתי נק' גדול היינו מתי ניכר הגדולה הוא כשנמשך בבחי' עיר אלקינו שהוא בחי' המל' דאצי' שאז בא בחי' שפע הגדולה בהתגלות בבחי' הנבראים מאין ליש כו') וזהו ענין יברכך בברכה האמורה בתורה היינו שיצליח ענין הבירור שנעשה על ידי העלאה שתהי' בכי טוב וגם המשכות האורות דתהו שיומשכו ויתלבשו בבחי' הכלים בכדי שיתקיים קיום נצחי ומה שצריך לברכה כי לפעמים יכול להיות שלא יצליח ח"ו כו' וכמו הוריעה גשמי' שלפעמים נפסדת מצד דברים המפסידים כו' לכן צריך לברכה בכדי שתהי' בהצלחה כו', ואח"כ אמר וישמרך שהוא בחי' המשכת אורות מקיפים לבחי' המל' (כי כאשר נמשכים אורות דתהו ומתלבשי' בבחי' הכלים נמשכים בבחי' פנימי' וגם בבחי' מקיף כו') וכמ"ש אם הוי' לא ישמר עיר כו' שעיקר השמירה הוא מבחי' שם הוי' ולכן או' הכהנים וישמרך כו'.

ז) י"א הוי' פניו אליך הוא לבחי' המל' כאשר נק' בשם אחותי. ודעה לכאורה אינו מובן מה שחשבו חז"ל חביבות דאחותי לאחר חביבות דבתי ובאמת בנוהג שבעולם הבת חביב יותר מאחות. אך אע"פ שחביבות דבת הוא יותר מ"מ החביבות דאחות נלקחה ממקום עליון יותר כי אח ואחות ממקור א' יצאו (משא"כ הבת היא הולדה מאב אע"פ שנלקחה מעצם נפש האב אינה רק חלק א' ממנו כו') וכך הוא בכללות נש"י מתעלים למעלה מבחי' כת (שהוא רק בחי' כלים בלבד כנ"ל) לבחי' אחותי היינו להיות שוין בקומתן עם המשפיע ולקבל ממקור א' ממש (והוא כאשר מתעלה בחי' המל' לבחי' ת"ת דאימא ואז מת"ת דאימא נעשה כתר א' לשניהם היינו לבחי' זרי"ג ובשה"ש קורא לבחי' זאת בשם תמתי אך רז"ל כללו כל הד' בחי' דאחותי

רעיית יונתי תמתי הכל בבחי' אחותי והר"ע מאמרם לא זו מחבבה עד שקראה אחותי כו') הנה עלי' זאת היא ע"י התורה שהיא למעלה מבחי' תפלה כנ"ל וכן נש"י כאו"א בפרט ע"י התורה מתעלים להקראות בשם אחים וריעים כמ"ש למען אחי וריעי אדברה כו' (כי אורייתא היכלא עילאה דקודב"ה פי' קודב"ה הוא בחי' ז"א קדוש בו"ו ואורייתא מח"ע נפקת בחי' קדש מלה בגרמי' כו' ולכן אותיות התורה נעשים בחי' היכל המקיף לז"א והיכל זה נעשה ג"כ כמו בחי' מקיף לנשמה ונמצא שהוא מוקף בהיכל א' ממש עם הקב"ה על ידי אותיות התורה שמדבר והוא ענין כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו') וענין הברכה הוא כאשר מתעלים לבחי' אחותי או מברכים אותם שיומשך בהם בחי' יותר גבוה והוא ענין יאר הוי' פניו כו' כי הנה אנו מוצאים בר"מ שארז"ל עליו שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים. הענין הוא שיש בתורה שני בחי', בחי' פנימיות התורה וחיצוניות התורה. ובחי' חיצוניות התורה נאמר עלי' קוצותיו תלתלים שחורות כעורב שהם בחי' שערות כלבד כמו השערות שאינם נוגעים לעצמיות חיות המחוי' ולכן כאשר יגחזו אותם לא יכאב כלל כך למעלה בחי' גובלות חשמ"ת אך בחי' שערות אלו אינם כמו שערות שלמטה שבבחי' השתל' שמהם נמשך יניקה לחיצוני' כמארז"ל שער באשה ערה כי אשה הוא בחי' מלכותך מכ"ע כו' מקור חיות העולמות הנבראים מאין ליש יהמותרות ופסולת שנמשכים מן החיות נעשה מהם יניקה לחיצוני', אך בחי' שערות הנ"ל דהלכות התורה הם בבחי' תכלית הקדושה ומהם מקור כל המשכות הקדושה כמאמר כל קדושה בשערא תליא כו' כי להיות שהם נמשכי' מלמעלה מהשתל' אשר משם לא יוכל לימשך בחי' פנימי' רק מותרות וגובלות ומה נמשך מקור הקדושה בכל העולמות. ולכן כנויר שהוא מרכבה לבחי' עליונה שלמעלה מהשתל' נאמר בו קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו, וכן שמשוך שהי' נזיר הי' כל כחו בשערות כידוע. אך כיו' הוא בחי' חיצוניות התורה שהוא בחי' גובלות חשמ"ע אך פנימיות התורה שרשה מחכ' שלמעלה עצמו אינו מתגלה בבחי' השערות רק בבחי' הפנים דוקא שהוא מקו"פ מן השערות והוא ענין חכ' אדם תאיר פניו כו' חזו שגא' בר"מ שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים היינו שזכה לפנימיות התורה שבגוף חשמ"ע אשר משם יוכל להתהפך להראות סברות על טמא שהוא טהור כו' חזו ענין הברכה דיאר הוי' פניו אליך היינו אחר שתבוא לבחי' אחותי להיות שוין בקומתן המקבל עם המשפיע והיינו ע"י חיצוניות התורה הנגלית אז יאר הוי' מבחי' פנימיות שהוא בחי' פנימיות התורה כו' שהוא בחי' פנימיות החכ' שלמעלה עצמו ובחי' זאת יאיר במשפיע ומקבל ביחד כו'.

(ח) ועוד יש לפרש במאמר יאר ה' פניו כמארז"ל שיתן לך מאור עינים כו'. וביאור ענין מאור עינים יובן בהקדם ענין כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי' דעות ד"ע וד"ת דעת תחתון הוא מאין ליש שלמעלה הוא בחי' אין להיות שהאור האלקי הוא בבחי' הסתר והעלם והנבראים הם בחי' היש להיותם נבראים לבחי' יש משא"כ ד"ע הוא מיש לאין שלמעלה הוא בחי'

יש להיותו יש האמיתי ולמטה הוא בחי' אין להיות כל העולמות קמי' הם כלא וכאין נחשבו ובאמת אין עוד מלבדו כי הם אפס המוחלט כו' וזהו ב' עינים שהוא ב' בחי' ראוי' הא' בחי' ראייה של הנבראים שרואים עצמם לבחי' יש ובחי' אור האלקי הוא אצלם בחי' אין להיותו בבחי' העלם הסתר וראי' הב' הוא ראייה עליונה והיינו כמו שהוא קמי' שנראים כל הנבראים תהעולמות לבחי' אין ואפס המוחלט כו'. והנה ב' בחי' ראוי' הנ"ל ישנם ג"כ בנפש האלקי שהוא כלול מה' בחי' גרנח"י ובבחי' גר"נ הראוי' הוא בבחי' ד"ת שזוהו שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' והראוי' שבבחי' ח"י הוא ראוי' אמיתית כמו שהוא קמי' שהוא בחי' הראוי' דד"ע כו'. וזהו אע"ג דאיהו לא חוי הראוי' אמיתית (היינו בחי' גר"נ שלו המלוכש בכלים דמוחא ולבא וכבדא ונק' ע"ש האדם וזהו איהו לא חוי כו') מ"מ מזלייהו חוי הראוי' האמיתית (שזוהו בחי' ח"י הנק' מולא כידוע) והנה התורה היא ממוצע בין ח"י הנק' מולא לגר"נ וע"י מתחבר בחי' ח"י יחידה עם הגר"נ היינו שיאיר אור הראוי' האמיתית שבמולא גם בגר"נ כו'. וזהו גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך היינו שיסיר ההסתר המסתיר על בחי' הראוי' דגר"נ ויאיר בה בחי' הראוי' דמולא ואביטה נפלאות היינו שרש כל ההשתל' כמו שהוא קמי' בבחי' פלא עליון שהם כלי"ח ובחי' אפס המוחלט כו' וכ"ז הוא מתורתך כו' כי ע"י התורה נעשה זה. וזהו שיתן לך מאור עינים היינו שיתחברו ב' העינים כא' ממש והיינו שבחי' עין דחי' יחידה יאיר בבחי' עין דגר"נ כו' וכ"ז הי' אחרי שיאיר הוי' פניו אליך בבחי' פנימיות התורה אז יתן לך מאור עינים להביט בהשתל' בראוי' אמיתית והיינו כמו שהוא קמי' שהם אין ואפס המוחלט והא בהא תליא כנ"ל בענין ואביטה נפלאות מתורתך (מתורתך דוקא פנימיות התורה כו').

ט) * ישא' ה' פניו אליך וארו"ל בספרי בשעה שאתה עומד ומתפלל שנאמר ויאמר הנה נשאתי פניך וגו' והלא דברים ק"ו ומה אם ללוט נשאתי פנים כשביל אברהם כו'. והענין דמצינו בתפלה ג"כ בחי' יתירה מבענין ברכה שלגבי ברכה נאמר איש אשר כברכתו וכ' הבחיי פ' ויחי דמ"ד ע"ד כי יב"ש י"ב צנורות והמשיך הצינור של כ"א שיאיר עליו למטה אבל אין כח בברכה לשנות משרשו וכמ"ש ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו הרי לא יוכל לברכו שיהי' להיפך ממה שהוא בשרשו ואילו גבי תפלה יוכל לשנות ממה שהוא בשרשו כמו פקידת עקרות וארו"ל גבי שרה אפי' עיקר מטרון לא הנה לה וע"ד מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק הרי גם בשרשו אין בו בחי' זו וע"י התפלה נתחדש בו ד"ח לגמרי וכן לענין מי שתורתו אומנתו אף שפטור מהתפלה עכ"ז יש בתפלת רחב"ד מה שלמעלה מתורתו אומנתו וכדאי' בגמ' ספ"ה דברכות דל"ד סע"ב אלמלא הטיח ב"ז את ראשו בין ברכיו כל היום לא היו משגיחין עליו כו' כעבד כו' כשר כו' וכמ"ש במ"א בד"ה ענין יהי רצון כמו העבד שמלביש את המלך מפני שהוא בטל

(*) סעיף זה נמצא גם לעיל כפי' נשא ע' ענה.

יותר מזהר כמ"כ ע"י ביטול דבחי' עבד דרחב"ד יוכל לומר יה"ר כו' גם העיקר כי ענין כמו השר לפני המלך מקור ההמשכה מבחי' חכ' אבל ע"י ביטול העבד ממשיך יה"ר מה שלמעלה מהחכ' ולכן אף שע"פ החכמה אין יסורין בלא עון עכ"ז ע"י הרצון נמשך המחילה ועד"ו יש בתפלה בחי' גבוה יותר מתברכה, זהו מעלת הברכה דישא שגבוה מבחי' יאר כי יאר היינו ע"י התורה והרי בתורה נאמר והי' אם שמוע תשמעו כו' ברוך אתה כו' אבל אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ולכן לזה נצרך הברכה דישא הוי' פניו אליך ע"י התפלה סלח לנו אבינו כי חטאנו. והנה ענין מס"ג הנ"ל נק' לא זו מחבבה עד שקראה אמי כמ"ש סד"ה רני ושמחי בת, זהו ענין יש קונה עולמו בשעה אחת שהוא על ידי התשובה בינה אימא עלאה ולכן שפיר ישא הוי' פניו דאע"ג שנאמר אשר לא ישא פנים אך כיון שעלו על ידי התשובה לבחי' לא זו מחבבה עד שקראה אמי א"כ איך לא ישא פנים כבי' כי כיון שהם בבחי' אימא עלאה א"כ מחוייב להם הכבוד הראוי עד"מ לתבדיל כו' לבחי' אם, ואף שלא שייך בחי' זו למעלה עכ"ז בכלל זה * הוא ג"כ שישא הוי' פניו כו' והיינו לרומם ולהעלות לבחי' אור פנים דאיא ששם מקור הסליחה והוא המאיר באימא עילאה. והנה בחי' זו זהו ענין בחודש השביעי שאז מאיר בחי' זו דאימא עלאה ולכן אז זמן הסליחה והמחילה כו' זהו אם רחץ כו' תבוא אם ותקנח כו' ר"ל ע"י התשובה שיזכו לבחי' שקראה אמי ממילא יתרחץ כל הלכלוכים כו' ולכן ברכת כהנים אומרים בתפלה כי הברכה מצ"ע אין בה כח זה כי זה רק כח התפלה אבל ב"כ שהוא בתפלה יש בה הכח לברך שהי' קיבול התפלה בבחי' ישא ה' פניו כו' אך כלי המתחזק ברכה זו זהו"ע השלום שהוא ההתכללות בזה דוקא שורה הברכה כי אפי' חבור עצבים אפרים הגח לו הרי אף לעוברי רצונו ע"י החבור וההתכללות נמשך הברכה אלא שזהו בחיצוני' וגשמיות ועמ"ש מזה בתור"א פ' נח בד"ה הן עם אחד כו' וא"כ על אחת כמה וכמה לעושי רצונו כדי שיומשך הברכה העליונה בפנימיות ובחיצוניות זהו על ידי השלום כו' ולכן אומרים ב"כ אחר הודאה ואומרי' אחריה שים שלום כו'.

י"ד * ושמלו את שמי (פ"ב דמגילה די"ח ע"א) למה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה כו' ומה ראו לומר שים שלום אחר ברכת כהנים דכתיב ושמנו את שמי כו' ואני אברכם ברכה דהקב"ה שלום דכתיב ה' יברך את עמו בשלום, והנה בדרוש הלל ברכה והודאה מבואר כי הברכה היא המשכת השורש למטה בבחי' גילוי אך ההודאה בבחי' סוכ"ע שא"א שיומשך עתה בבחי' גילוי כו' וכן נתבאר בביאור דרוש ל"ג בעומר בענין הוד שבהוד שהברכה נמשך מבחי' חכ' משא"כ בבחי' ע"ק לא שייך רק הודאה ע"ש כי הברכה הוא המשכה שיבוא בבחי' גילוי זה לא שייך רק בבחי' *

עכ"ז בכלל זה : בכת"י ב' גוסף : עכ"ז דברה תורה כו' דמאחר שקראה אמי א"כ בכלל זה.
 * מכאן עד הסיום (ובהוספת בי"ט) נמצא גם לעיל ע' רעז (כמאמר בפ"ע).

אצ"י וזכ' משא"כ בבחי' סדכ"ס א"א שיומשך בבחי' גילוי ויותר י"ל ע"פ מ"ש במ"א כי הברכה הוא גילוי השרש כמ"ש איש אשר כבדו וזכ"ר אמר ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כלומר ששרשו גבוה יותר כו' וא"כ הנה אבי"ע שפיר י"ל שאצ"י נק' שרש העשי' כי רק פרסא מפסיק וכן א"א שרש הנאצלי' ע"כ ממשיכים גילוי השרש אבל אור א"ס חד ולא בחושבן רק ע"י צמצום ומקור"פ מאיר הקו כו' א"כ לא שייך המשכה בבחי' ברוך כו' רק לך נאה להודות כו'. והנה בד"ה מזמור לתודה נתבאר דהודאה יחוד א"א ונתבאר כי כענין מצות עשה ומצות ל"ת כך הוא ענין ברכה והודאה כו'. ולע"ל יומשך גם מל"ת בבחי' גילוי ולכן עד"ז תיקנו ברכת כהנים אחר הודאה כדי שגם מבחי' שא"א להשיג עתה רק בבחי' הודאה גם מבחי' זו יומשך הברכה כו' או עכ"פ על ידי ההודאה לבחי' מהותו ועצמותו ית' יומשך תוס' כח ואור בהברכה כו'. עוי"ל כי ברכת כהנים מבחי' שאפשר להמשיך הברכה מבחי' ח"ע אבל בחי' ואני אברכם זהו מבחי' שא"א להשיג רק בבחי' הודאה משם יצוה את הברכה. וזהו ענין ברכה דהקב"ה שלום חיבור שני הפכים כו'. ועד"ז נת' ע"פ ראה אנכי נותן לפניכם ברכה כי התורה מתחלת בבחי' שהיא סימן ברכה אבל בחי' אות א' המורה על אנכי א"א להמשיך בבחי' ברכה כו' וכנ"ל כ"א בבחי' הודאה אבל על ידי עשרת הדברות שמתחילי' באל"ף אנכי יומשך שגם מבחי' אנכי יומשך הברכה כו'. וע' מ"ש בד"ה ענין הברכות בתרא פ' בראשית בענין מטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך. והנה בברכה כהנים מתחיל יברוך וחותם ואני אברכם ולפי"ז י"ל מטבע ארוך היינו א"א ומטבע קצר היינו ז"א כו'.

פ"ז דסוטה דל"ת ע"א ושמו את שמי. שמי המיוחד לי כו' וכן הביאו פסוק בכל המקום אשר אזכיר את שמי כו'. ועמ"ש מענין פי' אזכיר את שמי בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי. ושם פירש"י דכתיב זה שמי זה זכרי לא כשאני נכתב אני נקרא ובמקדש היו הכהנים אומרים את השם ככתבו והנה בת"ז שמי עם י"ה שס"ה היינו שס"ה ל"ת ומבואר במ"א שעל ידי ל"ת ממשיכים יחוד א"א שלמעלה מהמשכה שע"י מ"ע ונק' זה שמי עם י"ה. וכמו כן בברכת כהנים נזכר שמי זגם יש י"ה תיבין מן יברוך עד שלום א"כ הוא כענין שמי עם י"ה דגבי ל"ת שזה בא בבחי' ברכה וא"כ ברכה זו היינו שעם היות שבחי' י"ה הוא עלמא דאתכסי' שא"א לכוף בבחי' גילוי כמו ר"ה הנמשך על ידי מצות עשה עכ"ז הברכה כהנים הוא שיבוא בחי' זו ג"כ בבחי' ברכה והמשכה כו' ועמש"ל.

א) לבאר הברכים * הנז' לעיל אות א' בענין תפלה שהיא מלמטלמ"ע. והברכה היא מלמעלמ"ט. הנה יש להקדים מ"ש בפע"ח בתחלתו פתיחת שער הראשון וז"ל ענין התפלה הנה כל תפלה היא בעולם העשיה מל' דעשי' כמ"ש תפלה לעני כי יעטוף והיא המל' דלה ועני' ששואלת ומתפללת מז"א בעלה שיתן לה חסרונה וסי' ואני תפלה כי אני המל' ולכן כל ל' תפלה שבתורה נז' בל' שפרכת נפש שהוא או בחי' מל' דאצי' או עולם העשי' כי שניהם נקראים נפש וז"ש הכתוב ואשפוך את נפשי לפני ה' בש"א סי' א' עכ"ל (ז"ש עם שפכו לפניו לבככם תלים סי' ס"ב ובאיכה סי' ב' שפכי כמים לבך אך כאן אין נז' נפש) וענין הפי' שמתפללת מז"א בעלה שיתן לה חסרונה מבואר מ"ש בפע"ח שער הנז"ל פ"ו וז"ל כי בתחלה שלא בשעת התפלה היו חסרים כי ז"א לא הי' רק ו"ק והמל' נקודה א' ואח"כ ע"י תפלתנו נתקנו שניהם בפרצוף גמור כל א' מהם כלול מע"ס שלימות וכז' בהיותן עדיין אב"א ואח"כ ההכנה הב' הוא להחזירה פכ"פ ואז ע"י ב' תקונים אלו הם מזדווגים זע"ז כו' עכ"ל. נמצא מובן מזה שענין חסרונה הוא ב' דברים. הא' שהיא רק בחי' נקוד' א' וצריך לבנותה שתהי' בבחי' ע"ס, והב' ענין היחוד והזיווג ונת' מזה בביאור מא' הזוהר פ' בלק דקצ"א ע"א ע"פ שחזרה אני ונאווה כו' ע"ד גבורי כח עושי דברו כר ותוכן הענין שנת' שם הוא שע"י התפלה דגבורי כח מתחלה נמשך המוחין ג"ר לז"א שהי' רק בעל ו"ק ולא יוכל להשפיע למל' וע"י שנמשכו בו המוחין ונעשה גדול הוא ממשך הט"ס ומלכות בסוד תוספות וזהו"ע עושי דברו ואח"כ נעשה גם היחוד העליון כו', וההסבר דברים נת' שם ובעה"ק ח"ב רפ"ז כו' חז"ל התפלה מכוונת לתכלית שיתברך השם הגדול ויתייחד בכבודו כו', כי התפלה השלימה ממשכת הברכה מן המקור כו' כשמן הטוב כו' שיורד ע"פ מדותיו כי השם הגדול מתייחד בכבודו כו' ויומשך מזה כענין שכתוב ומברכתך יבורך בית עבדך כו' עכ"ל. וידוע דפי' השם הגדול הוא ז"א דאצי' כי שם הוי' הוא בת"ת, וכבודו הוא המל' וענין שיתברך השם הגדול הוא ההמשכה מאור א"ס באצי' ובז"א, וזהו מ"ש בפע"ח שיומשכו לז"א ג"ר שהם המוחין. כי ענין המוחין הוא שבהם מלובש אוא"ס כמ"ש בלק"ת פ' תבא בביאור ע"פ היום הזה ואזי ע"ז מתייחד בכבודו שהמל' שהיתה נקודה א' נתקנה בע"ס ומקבלת היחוד העליון שהוא ענין גילוי אור א"ס כו', וזהו ואולם חי אני וימלא כבוד ה' וענין חי אני זהו נמשך ע"י ח"י ברכאן דצלותא ע"ש בעבה"ק פי"ב.

קיצור. תפלה הוא במל' וסימן ואני תפלה שמתפללת שיתן לה חסרונה שהם ט"ס שלה הבאין לה בסוד תוס' גבורי כח עושי דברו ובעה"ק פי' שיתברך השם הגדול ויתייחד בכבודו והיינו שיומשך תחלה המוחין לז"א שהם באין ג"כ לה בסוד תוספות.

* לעיל ע' רעו נרפס רק חלק מסעיף א', והשאר חסר שם.

ב) ולהבין זה קצת הנה צריך להקדים תחלה פי' אוא"ס כי הלא יש להבין דכתיב כי ממך הכל משמע מעצמותו ממש נאצל כו', וידוע שנאצלו הי"ס מבחי' אי"ן וזהו ע"ס בלי מ"ה כמ"ש בס"י (ועמ"ש מזה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ובד"ה וירא ישראל את ה' הגדולה) אך הענין הדנה כתיב אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים כו' אתה השני חסר ה' פי' אתה הוא ה' לבדך היינו מהר"ע ית' שהוא ית' לבדו ממש, ועז"נ יש אחד ואין שני לו, ובחי' האור הנמשך ממנו אף שנק' אוא"ס כלא חשיב ממש לגבי מהר"ע עד שנא' אתה הוא ה' לבדך ממש וכמשל זיו השמש מהשמש שאין ערוך כלל להזיו עם מהות השמש שהזיו הוא דבר המאיר את העולם והשמש לא יתכן לקרותו בשם מאיר אור כו' ר"ל שיתפעל מזה ע"ד שהפועל מתפעל כשפועל איזה פעולה ואינו כן בהשמש שאין נוגע לו כלל ממה שמאיר זיו ממנו שכשהשמש יוצא ממילא יהי' ממנו הזיו להאיר את העולם החושך כו', וא"כ הזיו יקרא בשם אין פי' שאין מהות דבר מ"ה כו', אבל השמש יקרא דוקא מהות דבר בפ"ע כו', והזיו הוא הארתו וכלא ממש חשיב (וזהו"ע עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד פי' שמו היינו כענין הזיו וכשהי' כלול במקורו הרי זהו ענין אתה הוא ה' לבדך) ולא כמו הפעולה הנמשכת מהפועל אשר מתפעל ומשתנה עי"ו כי כל מניע מתנענע ונעשה שינוי כו', והאור הוא אינו כח השמש אלא שהוא בא ממילא כשיש מציאת השמש (וכמ"ש מזה בלקי"ת בשה"ש בד"ה קו"ד) ואין כאן שינוי לגבי השמש בעצמותו בין שמאיר הזיו למרחוק או למקרוב או לכלים ירוקים או שחורים, והנה הגם שלגבי הזיו אין שינוי בו ג"כ בין כלים שחורים כו' כמ"ש במ"א (וע' בפרד"ס מזה שער עצמות וכלים פ"ד) אבל הזיו עצמו מהותו הוא ממש לפי המהות שממנו הזיו אם השמש אדומה יהי' הזיו אדום וכדומה כו', כמו"כ עד"מ יובן פי' אוא"ס ב"ה אינו מהותו ועצמותו ית' כ"א אור זיו ממנו שהאיר ברצונו הפשוט ולא כמו אור השמש שנמשך ממילא שלא ברצון השמש כמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו ואינו כמו השפעת שפע וכח שיהי' גורם שינוי ח"ו בהמשפיע רק כמו עד"מ זיו ואור מן מהר"ע ית' שאין שינוי כלל בעצמותו ית' בין שיאיר אורו כו' אלא שזה נמשך ברצונו, אך מ"מ הרי האור הוא מעין המאור שלפי אופן המהות כן יהי' האור לכן נא' כי ממך הכל, אך מה שיאיר אוא"ס ב"ה בנאצלים הוא הנק' בס"י בלי מ"ה והוא בחי' אין שאינו כמו מהות הנאצל כו'.

קיצור. ולבאר זה יש להקדים ענין כי ממך הכל ממך ממש ממהר"ע ית' ואעפ"כ אני הוי' לא שניתי כי ההתהוות רק מהאור והזיו שהוא אין וכלא חשיב לגבי העצמות ונק' שמו עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד אלא שמ"מ לפי שהאור הוא מעין המאור ממש ע"כ כי ממך ממש הכל.

ג) וזהו אתה היא ה' לבדך פי' מהר"ע מובדל ומרומם אפילו מהארת אור להאיר בחלל העיגול כו' והוא לבדו הוא בפ"ע כמשל השמש כנ"ל ומה שיאיר הקו להיות שרש דשרש הנאצלים בכלים מכלים שונים כידוע אינו

נק' לבדו כלי שום דבר זולתו כו' שהרי יאיר את הנאצלים כו' חזו אתה השני העושה השמים העליונים ושמי השמים כו' שהוא מרישא דא"ק עד רגלי העשיה כנודע, ואמנם האתה השני חסר ה' להיות כי הה' פרצופים לא באי לירי גילוי בכל פרטיהם שהרי לא נמצא בנבראים ונוצרים כל מיני אופני האורות שבעולם האצילות כי הרי חסר בחכמת שלמה המוגבלת מה שימצא בחכ' דאצי' בבחי' בלי גבול באיזה פרטים שבה וכדומה, ועד"ו אפי' באצי' בכל החמשה פרצופים אינם מאירים זל"ו בכל מה שימצא בהם (וע' בע"ח שער העקודים ספ"ב, שאפי' בעולם העקודים לא נתגלו כל ה' מקיפים דנר"ג ח"י כ"א ב' מהם לבד וה' פנימי' רק באורות שלמעלה מעקודים נתגלו ה' מקיפים כו' ע"ש ובעילמות ב"ע חסר גם מן ה' א"פ וכמ"ש בע"ח שמ"ח פ"ב בפ"י אימא מקננא בכריאה היינו בינה אבל חכ' וכתר אין מאירים שם ונק' בחי' חשך וביצ' גם בינה אינה מאירה רק ז"א מקנן ביצ' כו' ע"ש) לכך תיבת את חסר ה' בכתוב להורות ע"ו משא"כ באתה הראשון שהוא לבדו שלימותא דכולא לא יחסר בו כח להוות הה' פרצופי' והיינו מבחי' האור א"ס שלמעלה מהקו מפני שכל אור ירבה או ימעט אורות כו', אבל בעצמות לא יתכן לומר אפי' כדוגמא זה שאינו בגדר אור כ"א כמו עד"מ עצמיות השמש הנק' מאור (ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו).

הג"ה. מזה יש להעיר לענין מצה שההפרש בין חמץ למצה הוא באות ה' והיינו להמשיך מבחי' אתה הוא ה' לבדך שלמעלה מבחי' את עשית כו', וגם י"ל שזוהו ע"י עסק התורה כי חמשה חומשי תורה היינו ה' פרצופי' והתורה ניתנה בה' קולות וע"י התורה ממשיכים בחי' אתה הוא ה' לבדך ועמ"ש בת"א ר"פ לך בענין ה' שניתוסף באברהם כו' ומוזה יש להעיר ג"כ לענין ה' תפלות דיוהכ"פ ה' עיניים כדי להמשיך מבחי' אתה הוא ה' לבדך כו' עכ"ה).

קיצור. וזהו"ע פ"י לבדך היינו המאור, וענין את עשית חסר ה' באתה קאי על המשכת הקו שנמשך רק מבחי' אחרונה שבהאור מל' שבמל' דא"ס עד"מ ומל' נק' נפש וא"כ חסר בחי' רוח ונשמה ח"י יחידה עד"מ וגם בחי' נפש אינה בשלימות רק נפש דנפש מל' שבמל' לכן חסר ה'. והגם שבאוא"ס אפי' בהאור לא שייך כלל מספר ע"ס או בחי' נר"ג ח"י מ"מ זהו לשכך את האוון כו' ועיקר הפי' שמפני שנמשך מבחי' אחרונה שבהאור ע"כ לא נתגלה ונמשך בעולמות כל בחי' נר"ג ח"י ולכן חסר ה'. ומוזה יובן ענין ה' דאברהם וה"א דמצה וענין ה' חומשי תורה וענין ה' תפלות דיוהכ"פ וענין התורה שניתנה בחמשה קולות.

ד) וע"פ הקדמה זו נבוא לענין התפלה שהיא על בקשת השינוי באורות לכלים שיהי' האור באופן אחר נעלה יותר מכמו שהי' קודם כמו שיתרפא החולה (והיינו ע"י שלמעלה ג"כ יומשך הרפואה במל' ממה שהיא בבחי' חולת אהבה כנו' בת"א פ' יתרו בד"ה משה ידבר ובלק"ת ע"פ והי' מדי חדש

בחדשו והיינו ע"י התגלות אור א"ס בתוס' ורביי האור זהר"ע המשכת המוחי' לז"א וממנו נמשך המשכת הט"ס למל' ושיתייחד השם בכבודו כו' כנ"ל. וזהו מ"ש רפאני הוי' וארפא ושם הוי' בחי'ת ובפסוק כי אני הוי' רופאך כתבו בשם הארז"ל שהוא ר"ת אריך להיות כי הרפואה באה מא"א ולכן נק' ארוכה כמ"ש כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך, והיינו כי כדי שיהי' המשכת אור חדש זהו ע"י הכתר שהוא המחבר המאציל א"ס ביה' בנאצלים והוא המאיר בת"ת קו האמצעי בריח התיכון וזהו רפאנו ה' שהמשכת האור הוא ע"י שם הוי' וכן לענין ברכת השנים שיתברך השנה ועד"מ מה שהנהר יחרב ויבש ע' זח"א י"ב ובפ' תרומה קס"ו ב' יתברך נביעתו כו', שצריך להשתנות האורות בכלים ואותיות המושכל מורגש מוטבע כידוע, ולכן אומרים יהי רצון פי' יהי באופן אחר דהיינו תוס' אור עדמ"ש רצית ה' ארצך כו', ואור פניך כי רציתם כו' והיינו כנ"ל שכשמסתלקין המוחי' ג"ר מז"א אוי ההנהגה הוא נק' בחי' שינה כמ"ש בביאור מאמ' הוזהר פ' בלק קצ"א ע"פ שחורה אני ונאווה כו' וכמ"ש ג"כ ע"פ המאמ' וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולוהו שמהן כגופא בלא נשמתא ואוי מתנהג העולם רק בדרך הטבע הנמשך מבחי' שם אלקים גימט' הטבע ועז"ג אותותינו לא ראינו וכמ"ש ע"פ אני ישנה ולבי ער וכשצריך להמשיך התגלות האור שיתרפא החולה היפך טבעו וכיוצא בזה צריך שיומשך המוחי' בזו"ג שבהם שורה אוא"ס, וזהו יהי רצון גם כי שמו בגימט' רצון ר"ל שמו מל' דא"ס נעשה כתר לאצ"י הנק' רצון וא"כ פי' יהי רצון שיומשך מבחי' הוא ושמו לבד המשכת הרצון להיות תוספות אור על בחי' את חסר ה' ועמ"ש מענין זה ע"פ בן פורת יוסף, פרת בגימט' ה"פ קול שהתורה ניתנה בה' קולות ויוסף היינו תוספות ורביי האור.

קיצור. ומכ"ז יובן ענין יהי רצון כי הגה מחמת חסרון ה' הנ"ל גמשך למטה בבי"ע עוד חסרון ביותר כענין מיעוט ט' ספירות מיעוט הלבנה יהי מארת חסר ומחמת מיעוט זה נמשכו הדינין ולכן מבקשת יהי רצון תוס' אור והיינו כי כדי שיתרפא החולה ע"י שכן למעלה תתרפא המל' מחולת אהי' רפאני ה' ת"ת מקבל מא"א וכן ברכת השנים שלא יהי' ונהר יחרב ויגוש וכ"ז ע"י רצית ה' ארצך שכשמסתלקי' המוחין ההנהגה בבחי' שינה אלקים גימט' הטבע וע"י המוחי' ותוס' אור יומשך בחי' שלמעלה מהטבע אך שמ"מ עכשיו מתלבש ג"כ בבחי' הטבע והמשכת תוס' האור היינו מבחי' הוי' הוא ושמו בלבד שמו בגימט' רצון וזהו יהי רצון.

(ה) **והנה ענין יהי רצון** שהוא שינוי רצון אינו פרעל שום שינוי ח"ו בבעל הרצון כי הרצון שלמעלה אינו כמו באדם שהרצון הוא חלק מעצמותו ממש כנודע מענין עשר בחי' הנפש רצון שכל ומדות כו' וגם הוא בחי' מורכב על עצמותו שהוא והרצון ב' דברים וכן הוא בחכמתו כידוע שזה נק' תוארים בל' פלסופי' כו', אבל הרצון של עצמותו ית' אינו אלא אור זיו שאינו שינוי כלל נכי אין הרצון חלק מעצמותו ח"ו כמו בהשפעת שפע רק שהאיר ממנו זיו והארה והוא בחי' רצון כי למטה באדם הוא חסר לרבר

ואתו דבר משלים לו החסרון ע"כ מוכרח להיות רוצה חזק הרצון הוא עצמותו אבל למעלה כלם חסר ח"ו ואם צדקת מה תתן לו, אלא ענין הרצון היינו ע"ד הארה שהאיר ממנו להיות רוצה כך חזק שמבחי' אתה הוא ה' לבדך נמשך להיות את עשית כו' (ועמ"ש מזה בלק"ט ס"פ שלח בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דרוה"ש ועמ"ש"ל בפ"י שמו גימט' רצון היינו מבחי' שמו נמשך להיות רצון שהוא כתר והרצון הוא מכלל ה' פרצופי' הנמשכים מבחי' האור) כג"ל ולכך נק' הכתר אור צח כו' אור דוקא שהוא אינו אלא הארה (וכתר חשבון ג"פ אור היינו אור קדמון אחר צח אור מצוחצח וסימן קמ"ץ וי"ל שכולל או"פ ואו"מ וכלים כ"מ בזהר תרומה קס"ו) ומה שמבקשים יהי רצון פי' חדש היינו שיומשך האור ע"י אותיות הוי' מן העצמיות כי הלא ממך הכל כו' כנדוע שגם הרצון יומשך ע"י צמצום והתפשטות כו' והוה יהי רצון מלפניך הוי' פי' מלפני הוי' שהוא העצמיות יומשך אותיות הוי' לאור הרצון שיאיר באופן אחר כי הרי ממך הכל לפי אופן המהות.

קיצור. והיינו המשכת אור חדש מבחי' בעל הרצון שהוא ענין שיומשך הארה חדשה מבחי' שמו ולכן המשכת הרצון אינו פועל שום שינוי בעצמות כי הרצון למעלה אינו כלל כענין הרצון למטה ולכן רצון אותיות צנור שהוא כמשל הצנור שבו נמשך המשכה כו'.

ו) והנה מדת מל' לית לה מג"כ פי' שאינה יכולה לקבל או"א"ס ב"ה בעצמותה בלתי ממוצעים שהם המדות דאצ"י ולכך נק' עניי' כו'. (ועמ"ש במ"א שזו"ג הם שני הממוצעים המחברים או"א"ס ב"ה עם ב"ע כרוב א' מקצה מזה וכרוב א' מקצה מזה, ומ"ש מזה ע"פ מא' הוהר פ' בחוקותי דק"ד ע"ב ע"פ דומה דודי לצבי כו') והטעם הוא להיותה ב' הפכים עם אור א"ס ב"ה כידוע שאין מלך בלא עם כי מדת המלוכה לא תתכן פעולתה כ"א כאשר יהי' דוקא מי שיתפשט בבחי' יש ודבר בפ"ע כו' שאזי ימלוך עליו ויכפפנה אמנם כאשר יהי' בו הביטול במציאות או ההתקרבות מצד העצמות כמו הבן לאביו לא יתכן כלל מדת מל' כו'. ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו בענין עושי דברו ובד"ה תקעו בחדש בענין בנין המל' בר"ה) והוא בחי' מל' שבמל' שהוא הממשלה כידוע (ר"ל שאצילותה רק בנקודה א' ושאר ט"ס באין לה בסוד תוספו' וע"ז הוא תפלה) והוא כח הפועל האלקי' בכל הנפעלי' כידוע ולכן נו' בגמ' וזהר שדוד אין לו חיים רק אדה"ר נתן לו ע' שנה (עמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית לדוד) פי' שהמל' היתה נקודה א' בחי' מל' שבמל' הנ"ל ואדם קדמאא היינו אבא שרש כל האצ"י (כי בחי' אדם הוא חכ' כנדוע) בנה אותה מז' תחתונות שבו שהמה ע' שנין כו' כי אבא יסד ברתא כו' פי' הענין כי עצם החכ' היינו ג"ר שבה שהוא בחי' חכ' כח מ"ה שהוא עדי"מ כח השכל עצמו א"א לבא לידי דבור כי הרי יטרד בה כו', אך מבחי' ו"ק שבה היינו השפעות השכל לידי גילוי כמ"ש במ"א שהוא חסד שבחכ' משם עיקר בנין הדבור בפרצוף שלם חב"ד כו' ואחר שכן הרי המל' הוא בהיפוך ממש מאור א"ס ב"ה שאינו שורה אלא בבחי' ביטול במציאות דוקא כמו

מ"ה שבחכ' כידוע (כי בחכ' ג"כ יש אצ"י ב"י"ע ואצ"י שבחכ' זהו חכמה שבחכמה כמ"ש הרמ"ז פ' פקודי דר"כ) וכן בהמשתחזה שאינו מהות כלל כו' וכל מה שיהי' יש ודבר ואפי' במקצת יתרחק מאוא"ס ב"ה מפני שא"ס ב"ה לבדו מובדל ומרומם כנ"ל ואורות בחי' אין ומה הוא כנ"ל והמל' אינה שורה אלא על מי שהוא יש ודבר כנ"ל והרי מדה זו מסתיר אא"ס ב"ה ואינה יכולה לקבלו לכן אינה יכולה לקבל גילוי אוא"ס ב"ה בלתי ע"י ממוצעים שהם המדות דאצ"י וגם המדות מקבלים ע"י ג"ר ובינה נק' שכינתא עילאה שמשכנת ג"ר על ז"ת אזי אח"כ יכולה המל' לקבל ועמ"ש מזה בביאור מא' הוזהר ח"ג פ' קדושים דפ"ו ע"פ אתם עדי כו' ועבדי כו' ואחרי לא יהי' שלכן נקראת המל' אחרי דסם נת' שהדבור אף שאנו רואים ששרשו מהשכל אבא יסד ברתא שלכן התינוק קודם שנשלם לו מוחי' דיניקה אינו יכול לדבר הרי שהדבור נמשך מהשכל עכ"ז אנו רואים שנמשך ג"כ מהמדות שאיני מדבר' כ"א במה שלבו חפץ ונמצא מקבל מהשכל ע"י המדות דוקא והוא מפני כדי שיהי' מהדבור בחי' התהוות יש ודבר נפרד שאם הי' מקבל מהחכ' שלא ע"י המדות לא יוכל להיות התהוות היש כי חכ' הוא כח מ"ה כן נת' בביאור מא' הוזהר פ' קדושים דפ"ו ע"פ ע"פ לפני לא נוצר אל כו' ע"ש. ועמ"ש בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו בענין ח"ע ח"ת כו') לכן היא מבקשת מו"א בעלה שיתקן חסרונה שלא תהי' הסתר וחלל באוא"ס ב"ה והתיקון שלה הוא דוקא ביחוד'ע ותתאה בשמע ובשכמל"ו שהוא יקוב"ה ושכינתי' כידוע. ולהבין איך יהי' תיקונה בזה להיות כי ידוע שהוי' הוא האלקים פי' מדת הצמצום של האלקים הוא בא ונמשך מהוי' עצמו והיינו שנמשך ה"ג הנק' אלקי' מאוא"ס ב"ה שיוכל להיות מדת הצמצום וההסתר כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו' (וזהו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים שגם ההעלם דשם אלקים אינו מסתיר כלל לפניו כו' כמ"ש מזה בד"ה שה"ש ובד"ה ראשי המסות). והענין הוא עדי"מ מי שאומר איזה שכל עמוק בדברי חידה ומשלים שהוא מסתיר ומעלים בהם השכל לזולתו עד שאינו מבינו כלל כו' א"א לומר שאין בדברי המשלים מהשכל של הנמשל באמת שהרי החכם בעצמו המציא אופן המשלים לפי אופן השכל של הנמשל ממש ולגבי' אינם מעלימים ומסתירים כלל את השכל ממש כמו שהוא או' השכל בעצמו כו' וא"כ הגם שלולתו שאינו יודע השכל הם לבוש והסתר עכ"ז אינו לבוש נפרד באמת מאחר שההסתר שלהם הוא נעשה בתחבולה ע"פ השכל (ואדרבה נלקח מחכ' גדולה שזוה"ע משלי שלמה וכמ"ש בד"ה לך לך תבד"ה ותבדילה הפרוכת שהפרסא שבין אצ"י לבריאה שגורם התהוות היש שורשה למעלה מו"ג עצמן והיינו מהבינה כו' כמ"ש ג"כ בביאור ע"פ השמים כסאי כו' שהכסא שורשה משמים כתר כו') וכן כל לבוש והסתר שיעשה האדם בעצמו מאחר שהוא יעשה ההסתר אינו לבוש והסתר כלל באמת משא"כ אם לא הי' עושה בעצמו ההסתר כו' כמור"כ עדי"מ הרי ידוע שאוא"ס ב"ה הוא כל יכול ויכול לעשות הסתר ולבושים ג"כ שיעלימו אורו כו', ואמנם מאחר שהוא עושה את ההסתר והלבוש אינם נפרדים כלל באמת מאורו ית' מאחר שהוא הפריד כו' וזהו

ענין ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שבחי' ההסתר פנים הוא בבחי' ביום ההוא כמ"ש מזה בדר"ה ביום השמע"צ ובר"ה יביאו לבוש מל' וזהו כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' ברכות פ' בראשית פכ"ח היינו שהלבוש נמשך מעצמותו שאינו לבוש נפרד באמת וכן ה"ג דאלקים שנמשכים משם הוי' שהוא אורות הנאצלים שיוכל להיות בחי' מל' שהוא האלקי' המצמצם עד שיהי' מלך על עם כו' כמשנ"ת בסש"ב כו', הרי כשמתגלים ה"ג אלו בזה נתקן חסרונה ואינה בבחי' נפרד ולבוש ומסך כלל, חתו היחוד (ר"ל שורש ה"ג היינו ה"ג דאימא שנק' אלקים חיים ושורשם ה"ג דעתיק ע"כ כשנמשכים בה ממקור הגבורות הם גבורות ממותקות וזהו היחוד כי מיתוק זה מקבלת ע"י ז"א כו'.

קיצור. והנה המל' א"א לה לקבל מאא"ס כ"א ע"י ע"ס, שהם ממוצעים בינה ובין אור א"ס כי המלוכה אין שייך אלא על היש ואוא"ס אינו שורה אלא במקום הביטול והחכ' מאין תמצא וזהו שאדה"ר ח"ע נתן לדוד ע' שנין מז"ת שבחכ' נבנה הדבור בחי' מל' ולכן נאמר עלי' ואני תפלה שיהי' בה גילוי אוא"ס והגילוי הוא ע"ד מ"ש כי הוי' הוא האלקים דכולא חד כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כמו הנמשל עם המשל בשרשו א' משלי שלמה משל הקדמוני ולכן תיקונה שיתגלו בה שרש הה"ג אלקים חיים ועמ"ש בדר"ה אד' שפתי תפתח בענין ב' בחי' ה"ג. ועוי"ל בענין תיקונה כי אף שהדיבור מקבל מהמדות עכ"ז לפעמים מקבל מהחכ' שלא ע"י המדות כמ"ש בדר"ה והי' מדי חדש והיינו כי בתחלה כדי שיהי' התהוות היש ודבר נפרד מוכרח שתקבל ע"י המדות הנק' ששת ימי המעשה אמנם אחר שכבר נתהוו יוכל להיות מאיר בהם הארת הביטול דחכ' ואעפ"כ לא יתבטלו מציאותם כיון שכבר נתהיו, וכה"ג מבואר במבו"ש, בענין הרשימו והקו שמתחלה הוצרך להיות צמצום ומקו"פ ולא ישאר אף הקו כדי שיהי' שרש התהוות העולמות ואחר שכבר נתהוו יוכל להאיר הקו ולא יתבטל מפני כן ממציא אותם כו'.

ז) ועתה אחר שנחקן חסרונה בק"ש ביחוד"ע ותתאה כנ"ל אז היא מתפללת בשמו"ע ואומרי' ברוך הוי' פי' שיהי' רצון מלפני הוי' שיתרפא החולי וכדומה והוא שלאחר היחוד הנ"ל יכולה לקבל אוא"ס, ואינה הפכית כנ"ל (וכמ"ש הרמ"ז ר"פ תוריע דמ"ב סע"ב בפ"י אשה כי תזריע וילדה זכר שמיד שמתעברת לית בפומא דילה אלא ילידו דילה אי להוי דכר שהיא חפיצה בגילוי החסדים וע' זח"ג בהר ק"י ע"ב ע"פ ועשה טוב שכן ארץ כו', ואפשר זהו ההפרש בשמו"ע בין שלש ברכו' ראשונות ובין י"ב ברכות אמצעות אשר ג' ברכות ראשונות שהם הנק' סידור שבחו של מקום היינו מה שניתקן המל' ע"י חג"ת שע"י ג' מדות אלו נמשך לה גילוי אא"ס ב"ה עד שאוי' אתה קדוש ושמן קדוש שהיא המל' קדוש כו' ואוי' אח"כ ביי"ב אמצעות שהן ענין בקשת צרכיו שהם נגד י"ב שבטי' היינו מה שהיא מבקשת שיאיר בבי"ע כו', והארה זו היא ע"י י"ב שבטים שבכריאה ושרשם מי"ב

ג"א דו"א והיינו למלאות כל מחסור דבי"ע כו') לכך ביכולת מל' דעשי' להמשיך רצון מלפני הוי' ויאיר אור חדש בהשינוי שנעשה הים ליבשה וכדומה שכל די יסודות המה מקבלים רק ממל' דעשי' וכדי שיהי' שינוי בהם לכך מתפללת בחי' מל' דעשי' בהיכל נוגה שהמתפלל כשמדבר ואומר רפאני וכדומה והוא שפיכת נפש לצאת מנרתקה והסתרה מכמות שהיתה מחיות הד"י בתחלה בצירוף הים ויבשה שהרי עתה יהי' האור מחדש מן עתיקא דכלא כמ"ש במ"א בענין מה תצקע אלי כו' (ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמך בנעלים בענין סנדל קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל כו', שהכח הזה בסנדל לפי שהוא מקור העשי' וכ"ש במל' דיצי' ועשי' כו' שבחי' סנדל הוא נעל לה כו') וכשאינן המתפלל רוצה בנס הגשמי כלל רק למען התגלות אלקות לבד שיתקדש ש"ש ברבים ויאמר הרחוק מה גדול שמו וידע כי אין אלקים בלעדו כמו שהי' בימי יהושע כו' זהו תפלת מל' דאצי' והוא ג"כ שפיכת נפש כי שניהם נקראי' נפש וכמ"ש במ"א בפ"י גשבע הוי' בנפשו שבחי' נפש נק' מה שיורד להחיות הגוף שהוא בי"ע וע"ד מארז"ל מה הנפש ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את כל העולם נמצא בחי' ממכ"ע נק' נפש והו' וזה סיני עשן ר"ת עולם שנה נפש (ובלק"ת מהאריו"ל פ' כי תשא ע"פ זנתנו איש כופר נפשו מבואר אשר א"א הוא נפש האצי') וצ"ל אם ישים אליו לבו אליו דוקא ולא למדותיו ועי"ז רוחו ונשמתו אליו יאסוף דהיינו סוכ"ע שלמעלה מבחי' נפש וכמש"ל בענין אתה עשית את חסר ה' כי ה' היינו גר"ג ח"י ובבחי' את עשית מאיר רק בחי' נפש ואין מאיר כל ה' בחי' הנ"ל שלמעלה מבחי' נפש והבקשה למלאות מחסורה ע"י המשכה מבחי' אתה הוא ה' לבדך וזהו ברוך אתה כו' ועמ"ש ע"פ אני דפ' ציצית בפ"י אשר לא נשא לשוא נפשי בלק"ת ס"פ שלח אך הבקשה וההמשכה וגילוי אלקות בהנסים הגשמי"י הוא המקור להן כמו שהאצי' מקור להעשי' כנודע.

קיצור. ואחר שנמתקו הגבורות דמל' שזהו הנק' סידור שבחו ש"מ היא מבקשת ושואלת צרכיה היינו המשכות הרצון להיות גילוי למטה רפואת החולה וברכות השנים זהר"ע שפיכת נפש מל' דעשי' וכשמכוין רק גילוי אלקות זהו שפיכת נפש דמל' דאצי', וענין כי תזריע וילדה זכר. סנדל קושר כתרים.

ח) וכ"ז הוא ענין התפלה. (הג"ה. שהיא הנק' חיי שעה שהוא המשכת האור בבחי' מל' הנק' שעה אבל התורה נק' חיי עולם שהוא המשכה בוי"א ועמש"ל סעי' ו' שזו"ג הם המחברים אא"ס עם בי"ע א"כ ההמשכה בוי"א זהו ההמשכה מאור א"ס מה שנמשך להיות מקור ושרש להשפעה לבי"ע וההמשכה לנוק' זהו ההמשכה בבחי' הגילוי לבי"ע וד"כ זהר"ע עלמא דאתכסי' ועדאת"ג ומ"מ התפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ולכן צ"ל על תפלתי שתהא סמוכה למטתי כמ"ש במ"א ע"כ הג"ה) והנה ההפרש בין תורה לתפלה שהתפלה נק' עני כמ"ש תפלה לעני כי יצטוף התורה נק'

עשירי בני מלכים ימלוכו כו'. (הג'ה. ואפ"ל כי עני זהו סתירה דלית לה מג"כ, וזהו"ע התפלה למלאות החסרון שהוא ענין מיעוט הלבנה שמצד זה נמשכו כל חסרון ולכן ר' אליעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי כי הצדקה היא ג"כ למלאות די מחסורו אשר יחסר לו ולכן ע"י שהוא ממלא חסרון העני מדה כנגד מדה ימשיך ע"י התפלה למלאות מחסורו וכן בשרש הדבר מילוי החסרון במל' הנק' סתירה כנ"ל אבל התורה נק' תורת ה' עדות ה' פקודי ה', והנה שמש ומגן הוי' אלקים גם התורה נק' תורת משה פני משה כפני חמה כו', וחש"ל בענין ולא תחללו שלא יהא חלל כי על ידי התורה ממשך בחי' מוציא חמה מגרתיקה כצאת השמש בגבורתו, וגם א"כ אינו ע"ד מילוי די מחסורו לבד כ"א בחי' עושר וריבוי האור ועמ"ש מזה ע"פ מי יתנך כאח לי כו', גם התורה נק' עמודא דאמצעיטא שהוא הנק' עשירי רע"מ ר"פ תשא, ע"כ הג"ה). לתבין זה דהנה מבואר לעיל שמן ז"ת דאבא עילאה נבנה בנין המל', אבל בחי' ג"ר שבחכמה א"א לבוא לידי דיבור כו' מפני שהוא כבחי' ביטול כו', וזהו"ע התורה שהוא ג"ר דא"ק דהיינו מהות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ובהיות הג"ר שבחכ' בחי' ביטול העצמות ביותר לכך ישרה בו אא"ס ב"ה העצמי כו' כנ"ל (ועמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בניי ההפרש בין עצמית חכ' ובין נה"י דאבא הנק' יש"ס כו', ומוזה יובן ההפרש בין ז"ת דאבא ובין ג"ר דאבא, ועמ"ש ע"פ אלה מסעי בענין פי' תיקון ואמת) והנה כשאומר דבר ההלכה כמו במה מדליקין כו' הרי הלכה זו הוא דבר ה' שנמשכה ע"פ מהות חכ' ית' שבדבר הלכה זו במה מדליקין כו', וה"ז ממשך בחי' ביטול שבג"ר דאבא שהוא הגבה למעלה מכל חיי העולמים הנק' ח"ש כנודע מפני שהמה רק מו"ת דאבא כנ"ל וזהו ולא תחללו את שם קדשי פי' להיות כי ירוע שמל' נק' עשיראה דכולהו פי' אדה"ר לקח הע' שנין שלה הנ"ל מכל ספי' וספי' המל' שבה כו' והמה הלי' כלים דז"א היינו המל' שלו והוא לבדו ט"ס לבד כמ"ש בע"ח כו' והם שרשי הצמצומי' דבי"ע שהם נקראי' לבורשים ומסכים דאצי' ובקריעת המסך יאיר אור בעולם הבריאה, וביאור הדבר נודע ממש"ל שהמה כח ההתנשאות על יש ונפרד דוקא והוא לבוש מסתיר אוא"ס כנ"ל ונמצא שמלא כל הארץ אוא"ס ב"ה שהרי לא הי' מקו"פ כנ"ל כנודע ורק המסכים האלו מסתירים והם כמו שעושים חלל והסתר באוא"ס הנק' שם קדשי וע"ז כתיב לא תחללו לעשות חלל ומקו"פ כי לית אתר פנוי מיני' ועד שלא נבה"ע כו' כמ"כ גם עתה ע"י לימוד דבר הלכה שהוא המשכת הביטול של ג"ר שבו ישרה אוא"ס העצמית כנ"ל אז נקרעו המסכים לגמרי ואינם מסתירים כלל כו', הרי בהבל פי' האדם שנלקח מנוגה שהם הלבושים ומסכים יש דבר הוי' שהוא חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא ונמצא שמתגלה אוא"ס ב"ה גם בהלבושים ומסכים ולכך נק' התי"ח קדש כו' ע"י שהוא תלמיד חכם ר"ל שמקבל בחי' החכ' שהוא הנק' קדש. והנה המסכים המעלימים נק' להבדיל בין הקדש ובין החול אכן יש חולין שנעשו על טה"ק היינו ע"י עסק התורה ממשך בחי' החולין שיהיו על טה"ק כו'. ועפ"י יובן מ"ש ונתתי מסר ארצכם כו' וצ"ל

איך יתכן שיאמר משה ע"ה ע"ע שיתן מטר כי הלא משנה תורה מפי עצמו אמר וזהו שאומרים שמע ישראל כו' אך הענין הוא כנ"ל שלאחר התפלה וקבלת האה' במס"נ ואהבת אומרי' ודברת בם שהוא ג"ר דאבא כנ"ל ובפ' שני' אור א"ס שבחכ' רמ"ח תיבו' שבק"ש ונתתי מטר כו' כי הק"ש הוא ד"ת וזהו שרש הלימוד בתורה כל היום כו' כי ע"י הק"ש נתן מוחי' לז"א ברמ"ח תיבין דילי' כמבואר במ"א בענין השמיעני את קולך שהתורה היא המשכת מוחי' למדות כו' וק"ש הוא לימוד התורה שלומדים המדות כו'. והנה בזמן שבהמ"ק הי' קיים שהי' התגלות אלקות של מדת מל' בהיכל ק"ק כנודע לא הי' צריכים כ"כ לתפלה שהוא רק תיקון חסרונה בהמשכות רוחניות וגשמיות כנ"ל מאחר שהי' בלא"ה גילוי אלקות בבחי' יחוד פב"פ כנודע כו' (כי הי' מעין קיימא סיהרא באשלמותא) אמנם החזיקו יותר בלימוד התו' שהוא המשכת אוא"ס בעצמו כנ"ל שהוא הגבה למעלה מיחוד זרני' שהרי הוא המשכת מוחי' מארא כנ"ל כו', אבל עתה בימי הגלות שחיצוניות העולמות מתגברים בניקתם על הפנימי' וצריכה המל' תיקון לחסרונה שנקי' עני' כנ"ל, ולכך התפלה עיקר כו', וזהו שהתורה נקראת עושר כו' כי העשיר הוא המשפיע כו' כן הג"ר שבחכ' בהם עיקר השפע מכל טוב היינו כסף וזהב פי' חו"ג שבמדות הנולדים מן השכל הכל הי' באוצר החכ' טמון וצפון כו' ולכך בי מלכים ימלוכו פי' יעשו להם עטרת לראשם ומוחי' להם הכל מעושרה של תורה כנ"ל שהם הג"ר כנ"ל.

קיצור. התפלה נקי' תפלה לעני' למלאות חסרון הלבנה, והתורה עושר שמש ומגן הי' שורש בנין המל' מז"ת דאבא והתורה מג"ר קדש מלה בגרמי', דבר הלכה נמשך מג"ר דאבא, עמ"ש בענין עמל תורה ועמל שיחה ולא תחללו שלא להיות חלל והפסק ע"י מוציא חמה מנרתיקה ואמת הי' לעולם ואין אמת אלא תורה וזהו שנק' הת"ח קדש לפי שהוא תלמיד מבחי' חכ' הנק' קדש, וזהו ונתתי מטר ובזמן שהי' בהמ"ק קיים לא הי' צריך כ"כ לתפלה והחזיקו ביותר בלימוד התורה אבל עכשיו צ"ל תפלה ותורה.

(ט) והנה התורה ניתנה בה' קולות, וזהו בן פורת יוסף פרת גימט' ה"פ קול שע"י התורה נמשך מבחי' אתה הוא הי' לבדך אתה בה' כו', וזהו יוסף תוס' אור, עמ"ש בת"א סד"ה ויהי מקץ הראשון והשני מענין יוסף גם י"ל תפלה מילוי החסרון ע"ד וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב שהם אהוי"ך ורחמים תפלות אבות תקנום באל שדי שהוא לי סיפוק כמ"ש בזוהר ויקרא ד"י, אבל תורה עושר היינו עמודא דאמצעייתא זהו ושמי הוי' לא נודעתי להם אלא שנמשך ע"י התורה והיינו כי שדי זהו די סיפוקו די מחסורו משא"כ שם הוי' ת"ת עולה עד הכתר ומשם נמשך תוס' האור לאין קץ, וכמ"ש מזה במ"א, גם י"ל ע"ד ההפרש בין תפלה לברכה שהתפלה מלמטלמ"ע והברכה מלמעלמ"ט כמ"ש ע"פ מא' הזוהר פי' בלק קפ"ו ע"פ המלאך הגואל יברך כו'.

קיצור (א) תפלה היא במל' שמבקשת שיתן לה חסרונה ע"ל ס"ח. (ב) ויש להקדים איך יהי רצון אינו שינוי בעצמותו ממך הכל ורק מוארה וע"כ אני ה' לא שניתי. (ג) אתה הוא ה' לבדך כענין עד שלא נבהיע ה' הוא ושמך בלבד את עשית חסר ה' שאינו מאיר כל ה' בחי' הנכללים בשמו הוא שם הוי' כ"א בבחי' נפש. (ד) ומזה נמשך למטה בכי"ע החסרון והחי"ע שינה וצריך להמשיך תוספ' אור ומקור ההמשכה מבחי' אתה הוא ה' לבדך. (ה) והיינו המשכה מבעל הרצון יהי רצון צינור הארה ולא כמו הרצון באדם לכן לא שניתי. (ו) אך המל' א"א לה לקבל מאא"ס כ"א ע"י החכ' ח"א בעלה כי המל' מקור התהוות היש ואא"ס אינו שורה אלא במקום הביטול שהוא חכ' לכן צ"ל תחלה המשכת ג"ר בוי"א מהחכ' האח"כ נמשך במל' כי הוי' הוא האלקים. (ז) וזהו הנק' סידור שבחו ש"מ האח"כ יבקש צרכיו מילוי החסרון, וזהו"ע שפיכת נפש כדי להמשיך מבחי' שלמעלה מנפש רוחו וגשמתו אליו יאסוף כו'. (ח) וכ"ז הוא ענין התפלה תפלה לעני דרשרו מו"ת דאבא אבל תורה מג"ר קדש מלה בגרמי' ולא למלאות החסרון לבד כ"א בחי' עושר. (ט) התורה ניתנה בה' קולות בן פורת יוסף ע"ד וארא כו' ושמי כו' גם ע"ד מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. תפלה וברכה. ענין שהמל' היא נקודה א' ומבקשת החסרון שלה ט"ס י"ל בעבודה ע"ד שנת' בת"א כפ' תצוה בד"ה זכור דעמלק שביצי"מ היו כנס"י בבחי' קטנות היינו רק בחי' אמונה ויאמן העם וארץ ישראל נק' ארץ טובה ורחבה הרחבת הדעת כו'. וזהו עצמו ענין נקודה א' זהו בחי' אמונה והט"ס שבאים בתוס' זהו הרחבת המוחי' ואהוי"ר כו' ושם נת' שיש בחי' ע"ס גם בבחי' אב"א וזהו"ע לכתך אחרי במדבר כו'. ואח"כ יבא לבחי' פב"פ ע"כ ע"י התפלה שהוא הרחבת הדעת להתבונן בגדולת הוי' ואהוי"ר שכלי"י ממשיך כ"כ למעלה תוס' ט"ס במל' וגם כי התבוננות הוא בענין אתה הוא ה' לבדך את עשית כו' אך התורה נת' בד"ה ואתחנן שהוא למעלה מהתפלה כי התפלה זהו מה שבאתעדלית אתעדל"ע והתורה היא המשכה מבחי' שאין אתדלית מגעת שם, ועמ"ש מזה בסד"ה האזינו השמים וראשון בענין ויבא כגשם לנו אהי' כטל כו' ועמ"ש ג"כ בד"ה ולא אבה בלק"ת פ' תצא ההפרש בין שם הוי' הנמשך בנפש ע"י אתדלית ובין בחי' ויהפוך ה' אלקיך לך כו' ויש לומר זה הבחי' הב' היינו ע"י התורה ועמ"ש באגה"ק בסופו בד"ה דוד זמירות קרית להו.

הגהות לדרוש זאת הנזכרת הודפסו בלקו"ת דכ"ח ע"ב

דכ"ח סע"ד סוף אות ב' אחר תיבות הנה"א בעצמה (נת' כח הנה"ב לבא לבחי' בחילא יתיר משום ששרשם מאופנים שמתגשאים ברעש גדול בשמעם ג' פעמים קדוש מהשרפים קדוש ב' המשכת קו"ת, וקדוש הב' הארה דהארה, והשלישי הארה דהארה דהארה, (ע' אגה"ק איהו חיותו בסופו) כי מהשרפים אין זה כ"כ חידוש אצלם שכבר משיגים זה עומדים ממעל אבל באופנים חיות אצלם חידוש גדול לכן מרעישו כי הרעש דוקא מהמקיף רק רשימו נכנס כו' וכן בנה"ב).

דכ"ט ע"א שיטה י"ג האדם כו'. וזהו ועשב לעבודת האדם דלכאורה הא כתיב ונתתי עשב בשדך לבהמתך שלהיות התפעלות נה"ב הוא ע"י עשב ע"ב ש"ן כמ"ש במ"א אלא דלעבודת האדם היינו בחי' פני אדם שבנה"ב.

שם סוף אות ג' אחר תיבות וגרמוהי חזי, וא"ש ענין זה דלכאורה קרבן אינו רק מבהמה אך הענין דכתיב וזרעתי את בני זרע אדם זרע בהמה פ"י שרש הנשמה שבאצ"י נק' זרע אדם אבל בירידתו לבי"ע נק' זרע בהמה כמ"ש במ"א ע"פ ואלה המשפטים ולכן עליות הנשמות באצילות זהו בחי' מיכאל מקריב כו'. (נת' ע"י הרעש לב האדם שעל הכסא לאדם ודמות פניהם פני אדם וכן בנה"ב (וזהו ועשב כו') בתפלה וכמו בקרבנות אש שלמטה ואש שלמעלה וכן בנשמות שלמעלה מיכאל מקריב כו').

שם שורה כ"ח אחר תיבות מלמעלה (וביאור הענין צ"ל בתוס' ביאור פירוש כן לב האדם לאדם, כי הנה אכלתי יערי עם דבשי פירש בזהר (פ' פנחס דרמ"ד) דקאי על ק"ש כו', ולהבין למה נק' בשם אכילה. וזה ענין שכמו עד"מ האכילה הוא כדי לחבר הנפש עם הגוף שהרי הן ב' הפכים שהגוף הוא גשמי והנפש היא רוחני' ולכן כדי לקיים חיבורן וקישורן הוא ע"י המזון שנתברר ונהפך לדם ועי"ז גורם השראת הנפש בגוף שהנפש מתלבשת בדם, ולכן אם לא יאכל האדם כמה ימים תסתלק הנפש מהגוף, ועד"ז יובן למעלה ענין אכלתי יערי עם דבשי כו', כי הנה בחי' אדם שעל הכסא נק' ע"ש היות התלבשות אא"ס בבחי' כלים חסד דרועא ימינא כו' לתחיות העולמות ובחי' זו נק' גופין כמאמ' וכמה גופין תקינת לון שאינן ערך לבחי' האור מא"ס ב"ה המתלבש בהן יותר משאין ערוך הגוף של האדם לגבי הנשמה וזהו וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כו', ולכן כדי שיהי' המשכה מאא"ס ב"ה להיות עולם חסד יבנה הוא ע"י העלאת מ"ן דקרבתות שנק' אכילה שמחבר וממשיך התלבשו' א"ס ב"ה בחסד כנשמתא לגופא, ועכשיו תפלה במקום קרבתות שע"י בירור והעלאת נה"ב גמשך אור ההמשכה למעלה להיות המשכת א"ס ב"ה, וזהו ולחם לבב אגוש יסעד שסועד ומגביה הלב לקרבו להמתח להיות בו המשכת החיות מהמתח, וכך למעלה בחי' לב הוא

דפליג לכל שייפין שהא בחי' ממכ"ע ושיהי' בו המשכה מלמעלה הוא ע"י הקרבנות שנקראו לחמי ועי"ז נמשך ג"כ לב האדם לאדם לב דוקא ע"י שלחם לבב אנוש יסעד, וזהו שארז"ל אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמור"א כו' שחיותו וקיומו בחי' עולם חסד יבנה הנק' גופא דמלכא וההמשכה מא"ס ב"ה להיות נשמתא לגופא הוא דוקא ע"י הקרבנות שנק' גיחות ולכן נק' זה אכילה אכילת מזבח אכלתי יערי כו' שהגוף נהנה ממנו בחי' גופא דמלכא, (אך יש עוד בחי' המשכה עליונה יותר בחי' סוכ"ע ממש שא"א להתלבש כלל בבחי' כלים וגופא כי בחי' גוף הוא בחי' גבול וכמאמר שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות כו' דלא שייך גבול רק בבחי' כלים לבד אבל האור מא"ס ב"ה הוא בחי' בל"ג ולכן כדי שיתלבש בכלים הוא רק הארה מצומצמת אבל גילוי האור כמו שהוא בבחי' א"ס אי"א להיות נמשך כלל בבחי' גוף וכלי כלל כו' ולכן בחי' זו אין דרך להמשיכה ע"י אכילת מזבח הנ"ל שהוא נוגע לבחי' גוף לב האדם כו' אלא ע"י בחי' קטרת שהוא בחי' ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, והטעם שקרבנות ותפלה נק' בשם אכילה נתבאר במ"א ע"פ אני ישנה כו' כי הנה ביטול והתכללו' נה"ב כשמתהפכת ג"כ להיות בבחי' ועמך לא חפצתי בארץ שבבחי' הארץ זו הגשמי' לא יהי' לו חפץ ותענוג כלל רק רצון לבד שהוא ג"כ ע"ד כאלו כפאו כו' כופין אותו עד שרוצה בע"כ חה אינו נק' חפץ כלל כי חפץ נק' אמיתית התשווקה שמתענג בזה כמו כי חפץ בבת יעקב כו' וע"ז אמר ועמך לא חפצתי בארץ רק שכל חפצו וישעו של הנה"ב ג"כ אליו ית' לבד ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך שגם נה"ב נתהפכה כו', הנה ביטול והתכללו' זה נק' בשם אכילה למעלה אכלתי יערי עם דבשי כמו עד"מ המאכל שנבלע באברי' ונעשה ממנו דם ומתאחד עם דם הנפש ממש וכן בחי' ביטול הנפש הנ"ל נק' בוהר לאשתאבא בגופא דמלכא היינו שיהי' בבחי' ביטול והתכללו' ממש בא"ס ב"ה שיהי' כל כוונתו רק לה' לבדו ואזי תשוב הנפש לאלקי' חיים להתהפך לבחי' אלקי' ממש עד שלא יהי' לה תענוג וחיות אחר זולת לה' לבדו והוא הבא מחמת התבוננו' נפש המשכלת בגדלות ה' איך כי הוא חייך מי' וכל התענוגי' זולתו ית' הם רק בחי' פסולת כנודע מפסוק וכל קרבי כו' כמ"ש במ"א לזאת לבטל הנפש ממציאיותו וישליך מנגד כל החיות וכל התענוגי' אשר לא לה' המה לדבקה בו ית' לבד מקור החיים ומקור התענוגי' ואז הוא בחינת לאשתאבא בגופא דמלכא) על כן נק' אכילה כמו שהמאכל נהפך לדם הנפש כך ההתהפכות נה"ב להתכלל באלקות ממש וזהו אכלתי יערי ביטול המלאכי' ביוצר אור ודבשי הוא בחי' ק"ש ביטול הנשמות כו' ועד"ז מיכאל מקריב כו' כנ"ל וכמו שהמאכל כשנתהפך לדם הוא מתבר ומקשר השראת הנפש בגוף כך ע"י ההתהפכות נה"ב לאשתאבא בגופא דמלכא נמשך חיות מאור א"ס ב"ה להתחבר ולהתקשר בבחי' גופא כו' כנ"ל. והנה הנה נה"ב הוא מפני ששרשו מעולם התהו לפני מלך כו' וכמו שהמאכל מחי' את האדם אף שהאדם מדבר והמאכל צומח או חי כו' ועד"ז נק' הקרבנות לחמי מפני עליות נה"ב וכ"ז נק' לחם שהוא בחי' שהגוף נהנה ממנו שנכללי'

בבחי' גופא דמלכא ועי'ז נמשך האור מא"ס ב"ה בבחי' גופא כנ"ל. אך הנה כ"ז נק' בחי' שהגוף נהנה ממנו שעיקר העלאה הוא בבחי' גופא דמלכא רק שע"ז מתקשרים האורות מהכלים אבל בחי' ריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף שאינו נכנס בהגוף כמו שהמאכל נבלע באברי' אך מ"מ נכנס הריח דרך החוטם שהוא ג"כ בחי' גוף, אך הענין כי החוטם הוא שער כניסה ויציאה לבחי' עצמות הנשמה ממש כי בחי' התפשטו' הנשמה המלובש בכל האברי' הוא רק הארה לבד מבחי' הנשמה וגם כללות הארה זו שורה במוח והארה דהארה מתפשט בכל אבר ואבר כפי תכונתו (כמ"ש בלק"א פנ"א באריכות) אבל החוטם הוא שער לעצמו' הנשמה ממש כדכתיב אשר נשמת רוח חיים באפו וכדאי' בגמ' (סוף סוטה) גבי עיר הקרובה אל החלל שהיו מודדי' מחוטמו של חלל משום דעיקר חיותו באפיו וכן לענין מי שנפלה עליו מפולת אי' בגמ' סוף יומא דבדוקין עד חוטמו מטעם הג"ל וכן אי' במדרש בענין העיטוש שבתחלה כשמתעטש הי' נפשו יוצאת כו' הרי שהחוטם הוא שער לעצמות הנשמה ממש, וזהו ענין שאמרו בריה שהנשמה נהנית ממנו דהיינו עצמות הנשמה ממש שעל ידי החוטם מגיע לעצמות הנשמה וגם עובר הריח בחוטם דרך מעבר לבד מה שאין כן המאכל עיקרו הנאת הגוף רק שעל ידי זה מתקשרת בחינת הארת הנשמה להתלבש בגוף, והנמשל יובן גם כן למעלה שזהו ענין שהריח הוא בחינת מקיף דהיינו שהוא העלאת מ"ן לבחינת אא"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחינת ההארה המלובשת בכלים חכמה חסד שהוא רק הארה בעלמא כפי יכולת הכלים להכיל שהן בחינת גבול רל"ו אלפי' רבבות פרסאות שיעור קומה כו' מה שאין כן בחי' ריח הקטורת שעולה למע' מעלה לבחי' המקיף שלמע' מהכלים וכמארו"ל לבעל החוטם אני מתפלל כו' וכמו הריח בגשמיות שעצמיות הנשמה נהנית ממנו למעלה מעלה מבחי' הארותיה שברמ"ח אברי' כו'.

נתבאר קרבנות אכילה בחינת פנימי' ויש מקיף קטורת, ובהג"ה אכילה לאשתאבא בגופא דמלכא עי"ז המשכת אור בגופא דמלכא אבל קטורת לבעל החוטם עצמו' האור שלמעלה מכלי' וגופין.

(ה) והנה ענין בחי' ריח עכשיו בעבודה יובן כי הנה כתיב ואהבת בכל לבבך כו' בכל לבבך בשני יצריך זהו בחי' התהפכות נה"ב שזהו בחי' הקרבנות בחי' אכילה ובכל נפשך זהו אהבת הנה"א מצ"ע שהנשמה עצמה א"צ תיקון רק שע"י בירור נה"ב יומשך ויתגלה ביותר ג"כ אהבת נה"א בחי' בכל נפשך כו' אך בחי' בכל מאדך הוא למעלה מב' האהבות הראשונות כי מאד הוא בל"ג והוא בחי' מקיף אורות הנשמה שנהנית והריחו ביראת ה' כי דו"ר רו"ד, וברו"ד היראה עילאה מכסה כמ"ש וכל הלבבות ייראוך כו' ורו"ד אה"ר ויראה עילאה זהו קטרת מור מררי נשא תקס"ז.

שורה ל"ו אחר תיבת הפנימי (כי מזבח הציצון הוא כמו עד"מ באדם אברי המזון שבהם יתעכל המאכל ויתהפך לדם כו' ויש פרסא מפסקת בין אברי הנשימה לאברי המזון הוא חצר הכבד כמ"ש במ"א דכמו

כן המזבח שבו הי' מתברר¹ הניצוצו² מהקרבת שנק' אכילה הוא כמו בחי' אברי המזון ולכן הי' פרסא ופרוכת מפסיק בין מזבח החיצון למזבח הפנימי שעל מזבה"פ לא הי' שום אכילה גשמי³ שכל האימורים היו קריבים רק על מזה"ח ובחי' מזבח עכשיו הוא להיות זובח את יצרו להיות אתכפי⁴ ואתהפכא של נה"ב ע"י רשפי אש של אהבה כו' שזהו בחי' אכילת מזבח כנ"ל לאשתאבא בנופא כו' אבל במזה"פ הי' רק בחי' הקטורת שזהו כמו בחי' הריח שעיקרו באברי הנשימה בבחי' החוטם כנ"ל ויש פרסא מפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון).

שורה מ"ד אחר תיבת חינוך וזהו"ע חנוך לנער ע"פ דרכו (כי הנה נער הייתי גם זקנתי שרו של עולם אמרו (בד"ה בכ"ה בכסלו) שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד כפום שעו"ד הוא בבחי' נער והוא נער את בני בלהה כו' שם הקטנה רחל הי' קטנה בחי' מל' הי' אחרונה של שם הוי' להיות בכל משלה להוות הנבראים מאין ליש והוא בבחי' קטנה לפי שהוא בבחינת גבולים ומיצרים ולגבי א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' נק' כל כללות החיות בשם קטנות אליו ית' (ד"ה ונערים ממשחה נגינתם) וזהו שכתוב גבי יהושע ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהלה כי הנה פני יהושע כפני לבנה היינו בחי' מל' דאצי' משא"כ פני משה כפני חמה שהוא בחי' אדם הגדול כו' אבל בחי' מל' היא היורדת ומתלבשת בב"ע ומתצמצמת בצמצום רב ועצום עד שתהי' מוכנת להחיות הנבראים ממש שהם נפרדי' ממש ובעלי גבול ותכלי' ואז ורי לא יוכל להיות בה התלבשות וגילוי אא"ס ב"ה כבאצי' אלא ע"י צמצום עצום ורב. וזהו"ע נער שהוא מט"ט שהשכינה מתלבשת בו ועל זה נאמר חנוך לנער עפ"י דרכו ע"פ דרכו דוקא כמו שהוא למטה בבחי' צמצום שכדי להיות בו ההמשכה צ"ל תחלה בחי' חינוך כו' דהיינו כמו למשל בחינוך הקטן ללמוד מוליך אותו הגדול לחנכו שהסיוע הוא מגדול שא"צ ללמוד שכבר למד כו' כך הוא בענין חינוך נער שרו של עולם הסיוע הוא מבחי' שלמעלה מההשתלשלות ששם הוא משוח קנן וגדול כו' המשפילי לראות בשמים ובארץ כו' שע"י נותנים כח למטה בנר" התלבשו הארה שבצמצום הנק' נער להיות המשכת החיות והעלאה כו').

ע"ב שורה י"ד יהי' תיבות הו' קולות והוא כמו ע"ד הנ"ל בענין חנוך לנער כו' רק שבחי' חנוך לנער הוא בחי' ב"ע חוה ע"פ דרכו המצומצמת משא"כ הו' קולות הם בחי' המשכות באצי' ועכ"ז הוא ירידה לגבי שם הוי' שלמע' מהמדות ולכן צ"ל תחלה בחי' הבו להוי' כבוד כו' והבו גימט' י"ג ת"ד שהם בחי' עליונה מאד שמשם נמשך בחי' מקיף וכבוד כו'.

שטה ל' כנודע. נת' הקטרת קרבה רק על מזבה"פ ורק אכילה במזבה"ח פרסא בין אברי הנשימה כו' רק לחינוך הקריבו הקטרת חנוך לנער

עפ"י דרכו תוספות כל התחלות קשות נער מל' ויהושע נער יהושע פני
לבנה החינוך מגדול המשפילי כו' וכן הבו ואח"כ ז' קולות וכן מתנה לחתן
וכלה ועד"ז הקטרת מזבה"ח בקערות כסף כבוד מקיף.

שיטה ל"ט ביום המשח (וגם ע"פ פשוט כן הוא שכל הי"ב נשיאים הביאו
קרבתיהם בר"ח ניסן ביום המשח את המזבח רק שהקב"ה אמר נשיא א'
ליום כו' ומנעם מלהקריב כולם ביום המשח את המשכן כמ"ש במהר"ם אלשיך.
נמצא שעכ"פ בחי' הכבוד של הבאת קרבן דכל הנשיאים הקערות והכפות
כו' הי' ביום המשח ממש ואכילת המזבח הי' אחרי המשח אמנם הקרבת
הקטורת של הנשיאי' הי' בימים שאח"כ שהוא לכאורה אחרי המשח ואעפ"כ
מחשבתו בתו' ביום המשח כו' של כל הנשיאים כאלו כולם הקריבו הקטורת ממש
ביום המשח ובענין כל הבקר לעולה כו' אמור אחרי המשח אף על קרבן
נחשון והרי הוא הקריב בר"ח ניסן שהוא לכאורה ביום המשח. ולפי הנ"ל
הוא מובן כי פי' ביום המשח הוא בבחי' ומדריגה של שמן המשחה וא"כ
בחי' הכבוד והבאת הקערות כו' והבאת הקטורת אף של הי"ב נשיאי' הוא
ממש ביום המשח בבחי' ומדריגה א' של ענין שמן המשחה כנ"ל. משא"כ
בקרבתיהם שהם אכילת המזבח הנה גם קרבן של נחשון הוא בבחי' אחרי
המשח כו' כנ"ל).

**(נתבאר ענין שמן המשחה ממוצע בין פנימי למקיף ואעפ"כ הקטרת בחי'
ביום המשח כו' ומתורץ שאין חילוק בין נחשון לשאר הנשיאים).**

ו) ולהבין שרש הדברים הנז"ל וגם יוכן הפסוק לריח שמניך כו' מהו לריח
בתוס' ל' הנה ענין ג"פ קדוש (הנ"ל אות ב') קדוש ב' הארה
והמשכה מקדוש הא' כו' כי הנה נודע ענין צמצום שהי' בא"ס דהיינו בבחי'
האור שנכלל במאור ונשאר רק רשימו והוא שרש הכלים אמנם בחי' הקו הנמשך
אחר הצמצום הוא הארה מהאור שלפני הצמצום והרשימו רק שנמשך בבחי'
קו (וביאור זה תמצא כמ"א דרוש מיוחד ע"ז) והנה הקו זהו בחי' קדוש הא'
היינו הוי"ו מורה על הקו הנמשך מבחי' קדוש ומובדל א"ס ממש מהאור הכלול
במאור ומ"מ קדוש ג"כ פי' מובדל כי הקו אינו מלוכש רק בא"ק לבד ואינו
מלוכש אפי' באצ"י (וענין אדם קדמון מבואר בפסוק למנצח על השמינית כו'
שכל הפרצופי' מסתיימי' עד אצ"י אך רגלי א"ק מסתיימי' בעשי' אלא כי היא
הנתנת שהוא בחי' מקיף שמקיף אצ"י ועשי' כאחד ע"ש ביאור הענין) א"כ
א"ש דקדוש ומובדל הוא וכמ"כ הקו שמלוכש בו. וענין קדוש הב' שהוא
הארה והמשכה מקדוש הא' היינו בחי' הארה והמשכה מהקו המתלבש באצ"י
וגם באור הנשמות דבי"ע שהוא אלקות ונק' קדוש ומובדל שאינו מלוכש
אפילו בכלים דעשר ספירות דבי"ע ומובדל מהן כי הכלים דעשר ספירות
דבי"ע שאינן אלקות אין מתלבש בהם הארת הקו רק הארה דהארה מהקו
וזהו בחי' קדוש הג' שהוא הארה והמשכה מקדוש הב' ועדיין הוא ג"כ קדוש
ומובדל מהנבראים רק הארה מבחי' הארה דהארה דהקו מתלבש בכל נבראים

נשמות ומלאכים. והו ענין צבאות שאחר ג' פעמים קדוש אות הוא בצבא דילי' כו'. ועוד יל"פ בפי' קדוש ע"ד מ"ש במ"א בפי' אין קדוש כהו"י שעם היות האור מלובש בכלי עכ"ו הוא ג"כ מובדל כו'. וא"כ הקו והארה דהארה כו' כולם בחי' קדוש ומובדל מהכלים וד"ל. והנה השרפים בבריאה ושם מאיר חב"ד דאצילות ע"כ משיגים ענין בחי' קדוש ומובדל כו' ואין זה חידוש כ"כ אצלם אבל אופנים דעשי' וחיות שהם ביצי' שאין מאיר שם רק חג"ת נה"י וע"כ מרעישו' ברעש גדול מענין הקדוש כו' ועי"ז כמים הפנים (כנו' אות ג') וגם י"ל שנמשך להם הארה יתירה (לפמ"ש באגה"ק כד"ה איהו וחיהי בסופו בסיום הקו כו' מאיר ממטה למעלה לבחי' אור הנשמה דמל' דמל' דעשי' כו' ע"ש) א"כ הארת הקו ממש מאיר שם כמו באצילות ואלו בבריאה נמשך על ידי בקיעת הפרסא כו' ע"ש. וי"ל דהיינו מפני רעש גדול של האופנים דעשי' כו'. והנה ענין זה ג"כ בנה"ב הנמשך משמרי האופנים כשהוא בחי' בכל לבכך בשני יצריך כנ"ל אות א' וזהו ענין הקרבנות שנק' לחמי וממשיך אאי"ס בגופא דמלכא וזהו בחי' פנימי' אך הקטורת הוא בחי' מקיף ריח ולא מאכל כו'.

ו) ולהבין זה יש להקדים מטאז"ל שהקטורת הי' מתנה למשה מס"מ. וצ"ל למה הי' צריך לקבל מתנה זו ממנו ומ"ש משארי המצות שהן מתנות השי"ת לישראל כמארז"ל גבי שבת מתנה טובה יש לי כו' (עוד י"ל י"א סממני הקטרת הם כנגד י"א ארורים שהם גקה"ט איך מקריבין אותן כו' שהרי הקרבנות הם דוקא מבחי' נוגה וצ"ע אולי י"א סממנים גם כן בנוגה). והנה מתחלה י"ל מהו ענין הקרבנות ומהו ענין קטורת (ד"ה ויושט המלך לאסתר). כי הנה בקרבנות כתיב אשה ריח ניחוח ופירש בזהר פרשה נח דף ע' אשה תננא ואשא מחוברין כחדא. ולהבין מהו השבח מהעשן. כתיב מי זאת עולה כו' כתמרות עשן. ופי' במדרש על עשן המערכה ובברית בין הבתרים כתיב והנה תנור עשן כו' וכן חז' סיגי עשן כו' אך הענין כי הנה סיבת העשן הוא כי העצים ושאר דברים כלולי' מד' יסודות אש רוח מים עפר והעיקר ממים רוח ועפר ועל ידי האש שנאחו בו יוצא ממנו הלחלוחית דמים ונשרף ונכלה בעשן וגם יסוד העפר נכלה ונשרף מעט וגם הרוח נכלל בעשן ונמצא העשן היוצא כלול מג' אלה מים רוח עפר שיוצאי' על ידי האש אך מן המים יש בו יותר שהרי כל שהעץ יבש יותר לא יהי' ממנו עשן כ"כ וכל שיהי' מהעץ לח יותר יהי' עשן יותר, והיינו כי המים הוא היפך ומנגד לאש העשן הוא מה שהאש שורף ומכלה דבר שהוא היפוך טבעו דהיינו הלחלוחי' שיש בעצים או בפתילה שלחלוחית זו הוא נגד בחי' האש והאש שורפה ומכלה אותה שתהי' נרפכת לטבע האש והוה העשן ולכן ריבוי העשן הוא לפי ריבוי הלחלוחית שיש בדבר ההוא. והנמשל מזה יובן ג"כ בענין עשן הקרבנות כי הנה ד' יסודות ארמ"ע הן נגד ד' עולמות אבי"ע בחי' אש הוא בחי' אצי' ורוח מ"ע הם בי"ע. וידוע דרפ"ח ניצוצין נפלו בנוגה דבי"ע והן מתבררי' ונכללי' באצי'. וזהו בחי' עשן שהוא מג' יסודות רוח מים עפר הנכללים באש בחי' אצי' ויצאתם מבחי'

נוגה הוא כמו העשן שנהפך ממהות גשם עץ למדות אחר רוחני ע"י האש הוא אור האצ"י המבררו כו' ומים הוא ביצ"י ששם עיקר התחלת עץ הדעת טו"ר הצריך בירור כו', כמ"כ בחי' זו בנה"ב שבאדם יסוד המים הוא המוליד תענוגים גשמי"י ונהפך ונתברר ע"י אתכפי' ואתהפכא של רשפי אש האהבה שאוכלת ומכלה כל התענוגים הגשמיים שהן מנגדי' לרשפי אש האהבה כו', והוא בחי' התפלה שכנגד הקרבנות ולכן אסור לאכול קודם שיתפלל כיון שעדיין לא ביער ושרף את המותרות שלו אינו יכול להעלות הלחם כו', חזו ענין מי זאת עולה מן המדבר כו' כתמרות עשן כי בחי' נוגה נק' מדבר ושמה ולמטה היא בחי' דברי' גשמי' אשר לא להוי' המה והעלי' מבחי' זו הוא על ידי בחי' עשן, וכן כסיני הי' בחי' עשן על ידי גילוי אלקות באש כו', ועכשיו ג"כ על ידי רשפי אש שלהבת י"ה שבתפלה ואח"כ כתיב מקוטר מור הוא בחי' הקטורת קיטור נק' עשן דק כמו עשן המוגמר והקטורת לרוב דקותם לא נק' בתורה בשם עשן כי אם בשם ענן כמ"ש וכסה ענן הקטורת והיינו מפני שאינו שורף ומכלה דבר כהיפך ממש לפי שאין בדבר הנאחו בהן האור מדבר ההיפך כ"א מעט מזעיר, ואעפ"כ צריכה להיות בחי' זו בבחי' מקוטרת לשרוף ולכלות כ"א לפי מדריגתו ולפי מעלת גשמתו בעילוי אחר עילוי ומבטל היש דקדושה ב"ע כמו אהבה לג"ע אדעתי' דגפשי' רק מי לי בשמים וכמים הפנים נגד מאדך כו' (עיין אגה"ק ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ובדרוש גדולה מילה כו').

ח) ולקרב זה אל השכל יובן ע"פ מ"ש בזהר דא מוחא לדא ודא קליפה לדא כו' שכל ההשתלשלות הוא רק עד"ז שאחד מלביש לחבירו ומסתיר על חבירו המלוכש ומוסתר בו ונק' המלביש בחי' קליפה לגבי העליון ממנו המלוכש בו שנק' מוחא אצלו אע"פ שגם בחי' המלביש נק' מוחא לגבי בחי' שלמטה ממנו המלבישו, וכמו עד"מ בנפש האדם כשיש לו רצון ותשוקה לאיזה דבר ומתחכם בשכלו ומחשבתו איך להוציא הדבר מהכח אל הפועל ונצרך לדבו דיבורים עד שיפעל כו', הרי עיקר הפנימי' הוא התשוקה והרצון אך השכל הוא מלביש את הרצון והמחשבה מלבישת את השכל והדבור מלביש המחשבה ונק' א' לחבירו שלמעלה הימנו בחי' קליפה תוסתר ואע"פ שהוא בחי' מוחא להנמשך ממנו כו', ועד"ו יובן ג"כ בענין השתלשלות עולמות עליונים שכל הפנימי מחבירו הוא משובח מחבירו ונק' בחי' מוחא לדא והמלבישו נק' קליפה כו', אך להבין הלשון מוחא וקליפה ולמה לא אמר לבושא ומוחא דא לבושא לדא כו'. הענין הוא שלשון קליפה למוחא אין ענינו כמו לבושא לגופא שהם נפרדי' מעיקרן שהלבוש אינו ממהות הגוף וגידולן הוא בפ"ע רק שאח"כ נעשה לבוש משא"כ הפרי והקליפה גידולן כאחד רק שהקליפה היא גסות ופסולת הפרי ונעשית לבוש ושומר להפרי ומתחלה קליפה קדמה לפרי שבתחלת גידולן מכח הצומח אז קליפה קדמה ואין הפרי ניכרת כלל עדיין רק אח"כ כשהולכים וגדלים מתברר הפרי מן הקליפה והפרי הולכת וגודלת בטוב טעמה והקליפה מתגשמת להיות קליפה ושומרת לבד וכל מה שיוגמר דקות הפרי ביותר יותר ותגשם הקליפה מפני שהוברר ממנה ביותר כל הדקות השייך להפרי כו'

משאיכ קודם גמר הפרי אין הקליפה קשה עדיין כי כ שעדיין נשאר בה קצת השייך להפרי וכמשל יין המעורב בשמרים שכל מה שיצליל היין יותר יהי עכורים השמרים כו' ונמצא ענין קליפה ומוחא עם היותו גיב בחי' לבוש וגופא אך הוא דלברשא מיני' ובי' שהפסולת שלו נפרד ממנו ונעשה לו רק בחי' לבוש כו' משאיכ שאר הלבוש הוא בחי' בפ"ע לגמרי רק שמלבישו והגמשל מזה למעלה הוא ע"פ מה שידוע בענין הרפיח ניצוצין שנפלו בבי"ע והוברר מהם המובחר ונעשה בחי' אצ"י והשאר נחשב בחי' פסולת לגבי אצ"י ונק' קליפה למוחא ואעפ"כ מתברר ממנו עדיין ונחשב לטוב בעולם הבריאה אי"כ נק' מוחא בעולם הבריאה וכן מבריאה ליצי' כו' וזהו הברורים שמלמעלה למטה וכמו"כ מלמטה למעלה שזהו עבודת האדם הנה מתחלה מה שנברר מהקליפת נוגה נכלל בקדושת העשי' ונק' מוחא לגבי הק"נ שהיא קליפה ממש ועכ"ז נק' זה קליפה לגבי היצי' וצריך בירור שני עד שיוכלל ביצי' והפסולת שא"א להכלל ביצי' נשאר בעשיה ונק' קליפה למוחא דיצירה וכן מיצירה לגבי בריאה ולמעלה מעלה כו' ולכן נאמר על זה לשון קליפה ומוחא יען שגידולן יחד רק אחר כך על ידי הברור נעשה זה קליפה לזה כו' וזה מוחא כו'.

ט) ויובן ענין קליפה ומוחא גיב עדי"מ באדם כי הנה בתחלת הווייתו בכטן אמו מהטיפה כו' הי' הכל כלול כאחד ואח"כ על ידי גידולו בכטן האם נתברר, והנה המוח נק' מוחא הוא עיקר הפרי ושאר דברים הסובבים אותו נק' קליפה אצלו שהן שומר לו והמוחא עצמו נק' גיב רק קליפה לבד לגבי כח המשכיל שבו שהוא מפנימיותו והוא הי' גיב מלוכש בו שבטיפת האב נתלבש גיב מבחי' כח המשכיל כו' רק שבתחלת לידתו אין השכל מתגלה כלל וכשהולך וגדל נתגלה השכל והוכר הפרי כו' וזהו ממש כמשל גידול הפרי בתוך קליפתו. והנה בהשגה שמשגיג האלקות שהוא בחי' מוחא לגבי שאר השגותיו וכ"ש לגבי המוח הגשמי הנה יש בה גיב עוד מוחא בפנימיותו והוא בחי' הביטול לאלקות שזהו תכלית ההשגה ופנימיותו וההשגה עצמה היא בחינת קליפה לגבי הביטול כנודע שחכמה היא כ"ח מ"ה ולמעלה מבחי' בינה והשגה כו' קודם שנולד בו בחי' הביטול רק שיש לו ההשגה כו' הוא כמשל תערובות הקליפה ומוחא שעדיין לא נולדה הפרי ממש כו'. והנה האדם כשאין בו בחי' הביטול באמת אף ע"פ שמשגיג גדולת ה' ה"ז עדיין בבחי' קליפה לגבי מוחא כו' כי עיקר סטרא דקדושה הוא בחי' הביטול כי גם בנוגה יש השגה באלקות רק שאין בהם בחי' הביטול כו' (וכנודע שזה הי' הפרש בין הרמב"ם להבדיל ובין אריסטו הפילוסוף, שאריסטו כל מה שהבין והשיג יותר המופתים על אחדות ה' והרחקת הגשמי' כו' נעשה יש יותר בהיותו חכם ומבין כל כך מדעתו כו', והרמב"ם ז"ל כל מה שהשיג והבין יותר האחדות ה' נתבטל יותר והי' שפל בעיניו יותר כמ"ש בספר המדע בהתבוננותו שהוא בחי' ברי' קטנה שפלה ואפילה עומדת לפני תמים דיעות כו'. והיינו כי באריסטו הי' רק ההשגה לבד שהוא עדיין בחי' קליפה כי גם כל הקליפות יודעים את רובנם כו' משאיכ הרמב"ם ז"ל הי' בחי' מוחא של ההשגה שהוא בחי' הביטול כו').

ועד"ז יובן ג"כ שבבחי' הביטול עצמו יש כמה מדריגות זה למעלה מזה שכל א' נק' קליפה לגבי שלמעלה ממנו כמו תגלגלים וכל צבא השמים יש בהם בחי' הביטול מה שמשותווים כלפי מערב כי שכינה במערב והוא ביטול חיצוני מאד, ועכ"ז הוא בחי' מוחא שבהם ומה שהוא יש דובר הוא בחי' קליפה למוחא כו', וביטול זה שלהם נחשב לקליפה ויש לגבי ביטול המלאכים רחוני' דעשי' כמו ביטול והשתחוואה שהאדם משתחוה בגופו לבד לשר ומלך לגבי הביטול והשתחוואה שבפנימיותו שבטל ממש בכל קומתו כו', ועד"ז ג"כ ביטול מלאכים דעשי' לגבי מלאכים דיצירה נחשב קליפה לגבי מוחא כו' וכן יצירה לבריאה ובריאה לגבי אצילות ובאצילות גופא יש מעלות רבות זה למעלה מזה בענין הביטול כו', ולכן נק' התחתון קליפה לגבי העליון ממנו שנק' מוחא אצלו מצד עומק הביטול יותר, וכמו שהפרי נק' מוחא לגבי הקליפה הטעם והמתיקות שבפרי הוא מוחא לגבי הפרי עצמו, ולכן נק' דוקא קליפה ומוחא מפני שהכל נתהווה ע"י בירור הרפ"ח שבתחילה נברר הטוב מק"נ ונכלל בעשי' והפסולת נדחית לק"נ ואחר כך הטוב ומוחא ומובחר דעשי' חוזר ומתברר שנית ביצירה כו' והרי זה ממש כמו קליפה ופרי שגדילין תחלה יחד ואחר כך מתברר הפרי כו', וכך הוא בחינת השתלשלות העולמות עד רום המעלות וכן הוא ג"כ באדם עצמו כנ"ל בענין ההשגה הביטול כו' וכן הוא ג"כ בבחי' אהבה, והנה יש כמה בחי' אהבה באלקות אהבה כמים הפנים כו' והוא דאי בחי' מוחא שהרי הוא בחי' אהבה לאלקות, ועכ"ז לגבי בחי' אהבת בכל מאדך שהוא בחינת בלי גבול ותכלית נחשבת בחינת אהבה דכמים הפנים כו' לבחינת קליפה והיינו כי אהבה דכמים הפנים כו' הוא עדיין בחינת יש מי שאוהב את הוי' מפני שהטיב לו וקרבו כו' מה שאין כן אהבה דמאודך בלי גבול מצד בחינת אין סוף עצמו דכולא קמי' כלא חשיבא ממש כו', וזהו דרך הבירור מלמטה למעלה שבתחלה צריך להתייגע לשרוף התאוות הגשמיות בבחינת רשפי אש האהבה להוי' ממטה בחי' שתהי' האהבה האלקית אף שהאהבה זו האלקית הוא גם כן בחי' יש עדיין וארעא ונפשית קעביד הרי הוא בחי' קדושה ומוחא לגבי שאר האהבות דבני חי' ומזוני כו', ואח"כ צ"ל עוד בירור לגלות בחי' אהבה דמאודך שהוא האהבה מצד התבוננות בחי' א"ס ב"ה עצמו כנ"ל שלמעלה מבחי' כי הוא חייך כו' או כמים הפנים כו', וזהו ענין דא קליפה לדא דא מוחא לדא מה שכבחי' הנמוכה נק' מוחא הוא נק' קליפה לגבי בחי' עליונה יותר ולכן צריך בירור שנית ועד"ז יש בירור אחר בירור עד רום המעלות כו'.

י' וע"פ כל הנ"ל יובן ג"כ ענין הפרש בין בחי' קטורת לגבי הקרבנות. כי הנה גבי קטורת כתיב ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' כו' שהי' צריך ליקח הגחלים דוקא ממוכת החיצון מלפני הוי' משא"כ שאר גחלים שלא מהמזבח אסור לקטורת וזהו הנק' אש זרה כו' בפ' שמיני גבי בני אהרן לפירוש האות"ח עיי' שם, והרי לקרבנות הי' מביאין אש של הדיוט ממש ולקטורת נק' זה אש זרה כו', אלא צ"ל כי הקרבנות הוא ענין בירור

הראשון דנה"ב שיוצאת מן ההיפך תעשי' עולה כליל לה' והוא ברוחניות בחי' התהפכות תאוות נה"ב ברשפי אש האהבה לה' לבדו והוה"ע גחלי אש דמזבה"ח ומגחלי אש הללו דוקא צריך ליקח לקטורת שהו"ע בירור עליון יותר, וכך יובן למעלה הנה בחי' הרשפים דעולם הבריאה שנק' שרפים שכבר נשרפו והן בחי' גחלי אש דמזבה"ח שבעולם הבריאה כו', ויש עוד בירור פנימי יותר שמיכאל מקריב נשמות כו' ה"ז כמו שלוקחין גחלי אש הנ"ל לקטורת כו' ומכניסים הגחלת במזבה"פ להקטיר עליהן בחי' הקטורת כו' מקריב נשמות כו', והוא ג"כ ענין הנ"ל אות ח' שלרוב דקות עשן הקטורת לא נק' בתורה בשם עשן כ"א בשם ענן כו' מפני שאינו שורף ומכלה דבר ההיפך כו' כי בירור דקרבתות שהוא בירור וכליון דבר ההיפך ממש לבחי' רשפי אש האהבה לה' דהיינו כליון אה' דנה"ב ע"כ נק' עשן ממש כנ"ל שהוא שורף דבר המנגד זהו העשן אבל ענין הקטורת הוא בחי' בירור רוחני ולמעלה יותר דמה שהוא מנחא לדא מתברר שנית כו' ולכן נק' ענן הקטורת שהוא בירור דק רוחני מאד. ועתה יובן ג"כ מה שהקטורת הי' קריבה דוקא במזבה"פ והקרבתות הקטר חלבים ואימדין הי' דוקא במזבח החיצון ומזבח הפנימי הי' בהיכל שהוא הנק' אוהל מועד בכתוב ומזבח החיצון הי' בחצר אה"מ (שנק' חצר מפני שלא הי' לו קירוי ולכן ארז"ל שזה הי' מן הנסים שנעשו בבהמ"ק מה שלא כבו גשמים אש של עצי המערכה כו') וכיאר ענין זה בעבודה (ד"ה ושבתם ד"ה ראו קרא כו' בצלאל כו') ודינו כי ידוע דבהלב פי' יסוד האש שבנה"א יש ב' בחי' פנימית הלב וחיצונית הלב, חיצונית הלב הוא הנלקח מן השכל והתבוננות כו' שע"ז מעורר את האהבה הטבעי שכלב שהוא בחי' חיצונית שכלב בלבד שמתלהט ברשפי אש בהתגלות הלב ונק' קלא דאשתמע והוא בחי' אחרי הוי' ילכו כאריה ישאג והוא כמו שבמזבח החיצון הי' יורד האש שלמעלה בדמות אריה וע"ז שורף ומכלה תאוות הנה"ב בחלב ואימורים כו', אבל פנימית הלב הוא בחי' עומקא דלבא וקלא פנימאה דלא אשתמע שהוא בחי' רצון שלמעלה גם מהשכל כו', וזהו בחי' מזבח הפנימי ולכן שם אין שייך שריפת בהמה ותאוות גשמי' שזה נשרף דוקא על מזבח החיצון שזהו סגולת חיצוני' הלב בחי' כארי' ישאג לשרוף ולכלות תאוות דנה"ב כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן כמו שמזכירי' התפעלות המלאכים בפסוד"ו ויוצר כדי שע"ז יהי' התהפכות דנה"ב לפי שמשם לוקחה ואין הדינין נמתקין כו' נמצא מפסוד"ו וברכות יוצר זהו"ע מזבה"ח בקול רם כו' דוקא לשרוף בו תאוות נה"ב והנסכים וסולת הו"ע שריפת דאגת הפרנסה כו' ומותרות כו' שכ"ז נשרף וכלה ע"י התלהטות הנפש ברשפי אש האהבה כאריה ישאג כו' ואח"כ לפני ק"ש אנו מבקשים ויחד לבבנו פי' יחד חיצונית הלב עם פנימית הלב והיינו לעלות ולהגיע אח"כ מבחי' חיצוני' הלב לבחי' עומקא דלבא, וזהו ענין הבאת גחלי אש מזבה"ח למוה"פ. והו"ע אמת ויציב ט"ו ווי"ן ויציב ונכון כו' שהוא בחי' התקשרות הנה"א בעצמה בא"ס ב"ה לאחר שכבר כיררה הנה"ב תוסיף היא בעצמה קשר ואומץ בא"ס ב"ה והו"ע ווי"ן וכמאמר בו"ן תתקטר לשון קשר שהוא ג"כ לשון קטורת קשורא דכלא שהוא בחי' הו"י"ן דאמת ויציב והוא היכל הרצון שלמעלה

מהיכל האהבה כו' כי האהבה הוא תיצוניות הלב שלמטה מהשכל אבל הרצון הוא למעלה מהשכל כו' (והיכל קדה"ק הוא בחי' שמרע צ"ל שהוא נגד היכל קד"ק שבמקדש שהוא למעלה גם כן מההיכל שבו מזבח הפנימי כי יש בחי' עילוי אחר עילוי כו') וזהו ענין שמזבח החיצון הי' בחצר אוהל מועד כו' כי אוהל מועד הוא בחי' האצילות וחצר אוהל מועד הוא בחי' ביע (צ"ע דהיכל הרצון הוא גם כן בריאה עדיין וכן מיכאל מקריב כו' הוא בכריאה) ולכן המזבח החיצון שהוא מקום בירור הראשון דנוגה הוא בבחי' ביע ומזבה"פ הוא בבחי' אצילות שנטילי' גחלי אש מה שכבר הוברר ביע מעלה מהן לאצו' כו' וכן יובן בחי' חצר ובית בנפש כי חצר אין לו קירוי ויכולים גשמים לירד ולבלבל האש והיינו כי בחיצוניות הלב יוכל שיפול עדיין מחשבות זרות ותענוגי' גשמי' שביסוד המים כו' ושאר ד' יסודות הרעים שבנהיב ולכן הי' זה מהנסים שלא כבו גשמים כו' ובחי' זו ישנה גם עכשיו כמאמרז"ל אלמלא הקב"ה עתרו אינו יכול לו והעזר הוא כמו בחי' נס שלא תכבה רשפי אש דחיצוני' הלב מחמת מחשבות זרות כו' משא"כ בבחי' פנימי' הלב ועומקא דלבא אין שייך כלל לעומי' מחשבות זרות וכמ"ש מכפירים יחידתי כו' שאין בחי' זו בלעו"ז כו' (ועמ"ש במ"א עוד מענינים אלו בענין מדבר ואוהל מועד ע"פ במדבר סיני כו' ושייך למ"ש כאן כדפי' לעיל ע"פ מי זאת עולה מן המדבר כחמרות עשן כו' ואח"כ מקוטרת הוא בחי' אה"מ כו' ועמ"ש ע"פ כי תשמע בקול כו' פ' ראה מענין חצר החיצונה וחצר הפנימי' כו' ע"ש) וזהו אשר תבחר ותקרב ישכון חצריך גשבעה בטוב ביתך שצריך להיות כסוד המדריות תחלה ישכון חצריך חצר אה"מ בחי' מזבה"ח חיצוני' הלב בפסודי' ויוצר אור כו' ואח"כ יוכלו להגיע לטוב ביתך בחי' פנימי' הלב כנ"ל.

(יא) **ועתה יובן ג"כ מה שנתבאר אות ח' דקטורת** הוא בחי' מקיף כי בחי' עומקא דלבא היינו הרצון שבפנימי' הלב הוא בחי' מקיף שהוא למעלה מהשכל כי (כד"ה ביום ההוא יתקע) אית רצון ואית רצון פי' אית רצון שלמטה מהשכל הנולד ונמשך מהשכל ונק' רעו"ר והוא חיצוני' הלב אבל אית רצון שלמעלה מהשכל והוא בחי' פנימי' הלב (וכ"ה באגה"ק בענין נגאלין בצדקה ע"ש) וכיון שהוא למעלה מהשכל הוא בחי' מקיף כתר כותרת הוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל כו' ולכן כדי לעורר ולהמשיך בחי' מקיפי' עליוני' הוא דוקא ע"י בחי' זו של האתול"ת ג"כ שבבחי' מקיף שהוא בחי' בכל מאדך בלי גבול (וכמ"ש במ"א פ' זישלח ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה כו' ע"ש ועמ"ש ע"פ טוב לחסות כו' ועמ"ש ע"פ שה"ש מענין ב' בחי' כלה שהן ב' בחי' מזבח חיצון ופנימי') ח"ש וירח את ריח בגדיו ויברכהו ומבואר במ"א שיצחק רצה להמשיך בחי' מקיפי' עליונים דתהו והמשכה זו דוקא ע"י אתרל"ת שבבחי' ריח שהוא בבחי' מקיף, ובה יובן ג"כ מה שנוכר למעלה אות ח' למה הקטורת הי' מחנה למשה מס"מ כנ"ל, והנה קרשיא זו ותירוצה מבואר בהרמ"ז ס"פ בא מ"ש בלקר"ת פ' תשא שב' מיני חיות יש לקליפה הא' מה שנקצב לה הב' מה שמוסיפי' החוטאים כו', והנה חיות זה מוכרת לו הוא שס"מ מסרו לו כו' ע"ש.

ומצינו למדין מדבריו שע"י הקטורת לוקחין ומבררין אפילו מחיות המוכרח לו משא"כ ע"י שארי המצות לוקחים רק התוס' כו' ע"ש. ולהבין זה אמאי קטורת דוקא נ"ל ע"פ ב' הקדמות מקובלות זא' מבואר ע"פ ריח בגדיו הנ"ל בענין י"א סממני הקטרת שהן נגד י"א ס' שמלובשי' בקליפות דאמאי י"א ולא יו"ד אלא כי יו"ד מלובשי' בהם בבחי' גלות והי"א בחי' לבונה וזה הוא המקיף המחי' אותם כו' ע"ש, הב' שמעמד ומצב הקליפות אחריהם אל המקיף ופניהם אל הפנימי (וזה נת' פ' שמות ע"פ ויאמר מלך מצרים כו' עד וכל הבת תחיון) והמכוון עם היות שמקבלים חיות מהמקיף כנ"ל הוא רק בצמצום כדי חיותם ולכן אחוריהם לבד אל המקיף כו', אבל בפנימי' מקבלי' תוס' יניקה והיינו אחר ריבוי הצמצומים ביותר דבי"ע כו' ע"ש, ונמצא מובן שבחי' הלבונה שהיא המקיף המחי' אותם זהו רק כדי חיותם המוכרח הגהה כבר נת' דענין הקטורת וזא' בחי' אתדל"ת בבחי' מקיף ועי"ז ממשיכי' בחי' המקיפי' דהוה לקדושה שלא יקבלו החיצוני' מהם יניקה ונמצא א"כ בזה נוטלים אפילו חיותם המוכרח להם מבחי' לבונה כו' (מלבד שיה"ל שגם התוס' נוטלים מהם ע"י יו"ד סממני' הנשארי' שהם מבחי' פנימי' כו' אבל העיקר הוא בחי' המקיף) ויובן ג"כ עפ"ז טעם ע"פ הקבלה מ"ש שהקטורת הוא בחי' מקיף דלכאורה אין זכר לזה בכוה"ק דל רק שהקטורת הוא מוחי' דאימא אבל לפי' הנ"ל מוכרח הוא שהוא בחי' מקיף והראי' מלבונה (ומ"ש שהוא מוחי' דאימא מבואר במ"א ע"פ ויושט המלך כו') ועי"ל טעם אחר מה שע"י הקטורת נוטלי' חיות המוכרח כו', כי הגהה התוס' הוא ע"י חטא כמו חטא עה"ד וכה"ג כו' ח"ו ולכן מה שהאדם מברר א"ע ונפרד מהרע ומתאוות היתר לוקחי' התוס' כו' לבד אבל אין הדין נותן שיקחו בזה חיותו המוכרח הנקצב לו כי אפילו אחר הברור הנ"ל נשאר איזה פסולת באדם דקות הרע כו', אבל ע"י הקטורת שהוא בירור יותר הדק היטב אז לא נשאר מציאות להרע (עיי' ע"פ ושדי כמגדלות וע"פ בארבי ובקשתי וע"פ ואני נתתי לך שכס אחד על אחיך כו' שחרבי הוא בחי' מורגש ההתפעלות וקשתי ביטול והוא ענין חיצוני' ופנימי' הנ"ל והקשת הורגים בו אפילו השונא העומד מרחוק (והוא כענין מ"ש עד אבוד הנשארים והנסתרים מפניך דהיינו אפילו דקות הרע כו' רא"ז מ"ה כו' והיינו ענין הנ"ל שע"י לוקחי' אצלם חיותם שהוא רק דקות הרע כי גסות הרע בא ע"י תוס' יניקה במכש"כ מ"ש וישמן כו' וכדאי' (בגמ' חולין ס"פ כיסוי הדם) נתתי גדולה לפרעה כו' הרי שבעט ע"י הגדולה שהוא תוס' יניקה כו' והנה הקטורת לא הי' קריבה רק במזה"פ כי בחי' מאדך שהוא הרצון שלמעלה מהשכל משכנו דוקא בפנימי' הלב הנק' מזבח הפנימי וכן למעלה בירור דקטורת שייך דוקא במזבה"פ משא"כ במזבח החיצון דבי"ע הוא הקרבנות בירור נוגה אך בשביל חנוכת מזבח החיצון שכל התחלות קשות ולכן בחנוכה זו היו צריכים להמשיך מקיפים דוקא דהיינו ע"י הקטורת (ואיך יהי' בחי' קטורת אמזבח החיצון ע' דוגמא לזה מ"ש ע"פ הוזהר ויצא אפי' במאנני דילי לא אשתמש אלא במאנני דילך כו' כי מאנני דילי הם כלים דאצי' דאיהו וגרמוהי חד שאנ"ס ב"ה מיוחד בהן משא"כ מאנני דילך הם כלים דבי"ע שאינן אלקות, ובחנוכת המזבח הי' החידוש להיות הגילוי דוקא במאנני דילך

כי איס ב"ה הוא כל יכול כו' לכן בשעת החינוך הראהו חידוש זה ע"ש וכמ"כ הו"ע הקרבת הקטורת על מזבח החיצון והמבין יבין שהכל קרוב לענין א' (ממש).

יב) ועתה יובן ג"כ שרש ענין הנזכר למעלה אות ו' שכדי להיות המשכת קטרת שהוא המקיף צ"ל משיחת המזבח בשמן המשחה כו' כי הנה להעלות מ"ן עבבחי' מקיף שבכל מאדך בליג א"א להיות רק ע"י סיוע מלמעלה כמ"ש במ"א שזהו פי' ראה ריח בני כריח כו' אשר ברכו ה' שלהיות בחי' ריח הוא ע"י אשר ברכו ה' תחלה בהמשכה מלמעלה זהו ג"כ ענין הקדמת שמן המשחה שהוא המשכה כדי שאח"כ יהי' ריח הקטרת והעלאת מ"ן בבחי' מקיף ועי"ז יומשכו מקיפי' עליונים, והשמן המשחה ממוצע בין פנימי למקיף והענין דהנה כתיב בקשו פני את פניך ה' אבקש ונתבאר הפי' ע"פ כי תצא כו' וראית בשבי' אשת יפ"ת שכדי להמשיך גילוי בחי' פנימי' הלב הוא ע"י את פניך ה' אבקש שהוא קיום תומי"צ ובוודאי בלק דקפ"ז פי' שעז"ב ושמן על ראשך לא יחסר כו' דאינון עובדין טבין שעייז מתקיים אור הנפש האלקי' כו' (וכמ"ש בתניא סוף ח"א) ונמצא שהשמן שהוא בחי' תומי"צ גורם לבחי' הקטורת שתבא שהוא בחי' פנימי' הלב, זהו לריח שמניך טובים כי הנה המצות שנק' שמן יש בהם ג"כ ריח שזהו ג"כ פי' ריח בגדיו ריחא דלבושא בחי' מקיפי' ומ"מ יש מהן המשכה ג"כ בפנימיו' שהרי רמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלבא ועוד שהתורה הוא ג"כ בחי' פנימי' והוא ביאור המצות המקיפי' ה"ז כמו שמן ריח ומשקה יחד יחוד התורה ומצות. וזהו פי' טובים מל' וירא את האזר כי טוב שמאיר ג"כ בגילוי ועוד שקיום המצות במעשה הוא דבר השנה לכל נפש שכל אדם יוכל להגיע לזה כו' וזהו לריח שמניך טובים ולכן לריח גימט' רמ"ח מ"ע וגם לריח בלמ"ד שזהו מורה שהמקיף מאיר בפנימיות והיינו מה שיש מצות שמברכים בעל כמי על מצות תפילין ויש שמברכים בלמ"ד כי על היינו מקיף והלמ"ד מורה שהמקיף מאיר בבחי' פנימיות כו' ע"כ עלמות אהבוך כי עלמות ל' העלם שהלב סתום האטום ואין לו בחי' אהבה וע"י שמן הגיל גורם להיות אפילו עלמות אהבוך כמ"ש בקשו פני כו' שהשמן גורם לקטורת שתבא. והו"ע ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בשמים שמתחלה צ"ל בחי' שמן האח"כ בחי' בשמים (ובמ"א נת' דקטרת הוא בחי' מעשה המצות כמ"ש בדרוש המתחיל בכ"ה בכסלו כו') והקרבתם במזבח הפנימי היינו בחי' שמחה של מצוה ששמחה זו הוא בחי' פנימי' הלב והיינו מ"ש שמן וקטרת ישמח לב ולפ"ז שמן המשחה קאי על בחי' תורה ועמ"ש במ"א שלפעמים נק' התורה מים ולפעמים שמן הוא בחי' משנה ותלמוד כו' וקטרת בחי' ריח כי המצות מקיפי' ריחא דלבושיינו ושמן בחי' פנימי' אורייתא מחכמה נפקת אך שמן המשחה שיש בו ריח היינו גילוי המקיף בחכמה כמו עד"מ גילוי התענוג כשמשכיל שכל חדש כו' וגילוי זה נמשך ע"י עסק התורה בבחי' עבודה אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק' פעמים ואחד שעבודה זו זהו בחי' בשמים כמו הריח של מעשה המצות וזהו תערוכות המקיף עם הפנימי

שהתלמוד יהי ג"כ בבחי' עבודה כמו מעשה המצות וכמ"ש במ"א ע"פ באתי לגני כו' אריתי מורי כו' ע"ש ולהיות שמקיף זה מאיר בפנימי ע"כ נאמר ע"ז לריח שמניך טובים והשתא אתי שפיר שמן תורק שמך דקאי על התורה דוקא. תנה גדול תלמוד שמביא לידי מעשה ע"כ שמן המשחה גורם לקטרת שתבא ולמעלה ג"כ יובן זה כי הנה שרש ענין מקיפים ופנימים הם בחי' עיגולים ויותר והנה כח"ב דיותר עומדים בחלוק העיגולים ומהם נמשכי' העיגולים כמ"ש בב' הארזי"ל ע"פ לערשה השמים בתבונה כו' נמצא גדול תלמוד בחי' אור פנימי' שמביא לידי מעשה כו' והיינו דוקא ג"ר דיותר שיש בהם גילוי המקיף כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ לרוקע הארץ כו'. הנה ע"י המעשה בחי' קטרת נמשך אח"כ בחי' קרבנות וע"ז ע"כ עלמות אהבוך וזהו ענין ביום המשח ואצרי המשח (הנז' למעלה אות ו') כי בחי' השמן והקטרת היא בבחי' ומדריגה אחת דעם היות הקטרת ריח ומקיף השמן תערובות פנימי ומקיף ומ"מ הכל בבחי' אחת כנ"ל שג"ר דיותר עומדים בחלוק העיגולי' כו' זהו ביום המשח משא"כ הקרבנות כו' הוא אחרי המשח כו'.

יג) והנה אחרי כל הנ"ל יובן ג"כ ענין חנוכה שהמצוה ג"כ בהחלקת הנרות בחי' שמן ויש להקדים פ"י הפסוק בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך כו' ופ"י הינוקא דנהורא על רישי' דבר נש צריך למשחא כו'. ויש להבין מהו בחי' נהורא דעל רישי' והוא ע"ד מארזי"ל בשעה שהתינוק בבטן אמו נר דלוק על ראשו כו'. הענין (ד"ה ראה אנכי כו') כי ידוע שבכל א' מישראל יש שם הוי' והנה קוצו של יו"ד הוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל שישנו בכל א' כו' זה נק' נר דלוק על ראשו על דוקא למע' מבחי' ראשו שהוא בחי' השכל המתבונן כו' וזהו כי טוב סחרה לשון סוחר ומקיף כו' לא יכבה בלילה נרה כי בחי' זו נק' נר כמו הנר שעולה למעלה בטבעו כך בחי' רצון זה הוא למעלה מהשכל כו' ומ"מ נר זה צריך למשחא כו' כי מצד גוף ונפש הבהמית המעלימין אין דרך להמשיכו לידי גילוי רק ע"י התו"מ כנ"ל בפ"י בקשו פני את פניך הוי' אבקש כו' שהתורה ומצות גורמי' לקיום הנהורא דעל רישי' שהוא אור הנפש האלקי' בחי' קוצו של יו"ד, וזהו שהנשמה נק' נר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם וגם המצות נק' נר מצוה היינו בחי' השמן כו' אך דרך פרט על המצות נא' יהי' בגדיך לבנים כי מהמצות נעשו לבושים לנפש וצריך להיות לבנים הוא ע"י שמחה של מצוה כמ"ש כבס ביין לברשו כו' ועל התורה נאמר ושמך כו' ד"ל.

קטרת קודם כמו בפסח מוחי' דגדלות קודם לקטנות כמו בבעל תשובה. תנוכה ח' גרות א"ז הא' כמו ריח פתח הבית מבחוץ ולא כמנורה בהמ"ק ה"ז כשמן המשחה על מזה"ת. ח' נסיכי אדם נסיכי מקיפים.

בעיה ש"ק פ' בהעלותך י"א סיון

בהעלותך • את הנרות אל מול פני המנורה כו'. הנה כתיב נר ה' נשמת אדם כי בנר יש ג' דברים הפתילה והשמן והאור ושלשתן צריכי זל"ז כי השמן עם הפתילה לבד לא ידלק ויאיר ואם לא הי' השמן רק האור עם הפתילה היא נשרפת לגמרי במהרה גם אם הי' הפתילה מסוככת לא הי' מקבלת האור תוך תוכה אלא מבחוץ והאור הי' נקפץ מעלי' אלא ע"י שהאור מושך השמן שבכלי להפתילה שורף ומכלה מעט מעט הנבלע בפתילה מן השמן. כן בנשמת האדם הפתילה היא גה"ט כח המתאחה גשמי' שבלב ושמן הוא חכמה שכהתבוננות נה"א המשגת בחי' אלקות בכח השכל כשאנו עדיין כלל בלב. והאור הוא גילוי האורה אלקי' שלמעלה מזמן ומקום שמאיר בכח השכלה וברשפי אש ושלחבת י"ה עד שנתפעל מוחו ולבו בגדולת הוי' וה"ז כדמיון האור בתפילה שטבע האור להסתלק במקור חוצבו שתחת גלגל הירח אש היסודי לכן כל מה שיש לאור אש היסודי שמן יותר עם פתילה עבה וארוכה שיתאחו בה ככל עוביה והקיפה תגלל ותתרבה הסתלקותה ביותר התגברות כן כשנכנסת אור שפע השגת אלקי' מאין ליש וכדומה בנה"ט יותר בעובי' והקיפה תגדל ותתרבה הסתלקות ביותר כ"א לא הי' החכ' הי' האור קופץ מעל נה"ט מפני שהיא רוח הגסה ומסכסכת מאד אין מקבלת האור בתוך תוכה אלא מבחוץ לכן צריך למושחה בשמן תמיד ע"ד ושמן על ראשך וגו' דהיינו השגה במוחו בהעמקה גדולה אע"פ שאין עדיין בעומק הלב מ"מ ע"י המשיחה מעט השמן שנחית מלעילא מחמת עמקות המוח לא יקפוץ האור מעלי' אלא יתאחו בה ויכנס בתוך תוכה עד שיכלה השמן שבלוע בה ובריבוי השמן ישנא יותר אחיזת האור דהיינו כל מה שמרחיב יותר התבוננות ומכניסה בעומק הלב יהי' אחיזת האור האלקי' להיות הרצון לה' לבדו בבחי' הסתלקות תמיד בקביעות לא יכבה וישונה בשינוי העתים וכל מה שיתמעט השמן תכבה במהרה ביותר. וכן כשהאור מעט מזעיר יכול ריבוי השמן לכבותה דהיינו כשאין לו רשפי אש כ"כ והוא מרבה בהתבוננו' כמוחו לבד ואף שיאיר מעט מזעיר יכול ריבוי השמן שהוא התבוננות לקררה ולא תאיר כ"כ וכל שיתרבה השלהבת צריך ריבוי השמן ביותר שיכלהו האור. וענין הכליון של השמן הוא כשהלב בחי' פנימיותו רואה ראי' השגת אלקות כמו שהוא באמת למעלה מהשגתו זה כליון וביטול ההשגה וכל מה שהלב רואה ביותר בפנימיותו מצד אור רב שנתגבר צריך ריבוי שמן ביותר שיהי' מה להתבטל ויתאחו האור רב לכלותו. והנה ענין הטבת הנרות כי הגה לפעמים הנר כבה אף שיהי' הרבה שמן כגון שהיא במקום חושך של בוד וחפירה עמוקה בקרקע שאין אויר שם שהבל הגס והחום של העפר שבעומק החפירה מונע הסילוק והגבהה של האש כי מצד האויר הרזה שבאש יוגבה קצת האש לכן ידלק האור אבל בבוד עמוק אין רוח

* ד"ה לבאר ענין המבואר שבאזה"ת בהעלותך ע' שלט, הוא ביאור למאמר זה.

שיגובה על ידו ועוד זאת שהאיר הגס אשר שם מסכו לגמרי כמו שיוחק האדם בכסותו עליו כרים וכסותות כן כשכח המתאוה תאוה גשמי רוח הבהמה יורדת למטה מאד בריבוי עוצם נקודת הלב ה"ו היפוך רוח האדם העולה למעלה והוא הבל הגס אשר ימנע אור האלקי שתוכל להאיר בנפשו בכח מה שבה בשעת התפלה ואם תאיר קצת מדרה תסכה מפני שאין איר ורוח דהיינו הפשטות אהבות רעות כ"א יש לו ההפקירות והביטול מעניני עוה"ז שלא לחפץ עניני עצמו הב הב ולהיות לבו נמשך אחרי ה' אף בבחי' קרירות הוא בחי' רוח העולה והנה ענין ההטבה של הנרות של נה"א שיאיר בפנימי' הלב אינו אלא ע"י הרצון של הנפש שהוא התפשטות בחי' עצמי' הנפש שהוא בחי' בל"ג של הנפש נגד כחותיה שהם השכל והמדות שהמה הארות בעלמא נמשכו בצמצום גדול מן הרצון אבל הרצון התפשטותו עד מאד להיות התפשטות העצמי' כידוע, וידוע שא"א מלוכש ומצומצם תוך כל מדה ומדה ומקיף את כולם ורעותא זה דלבא הנק' כתר דו"א הוא מן הרצון המקיף הגדול על כחות הנפש שהיא למעלה מן השכל המדות שבו נק' טורי חשוכא שהם שם בהעלם גדול והתפשטותם בהרחבה גדולה כמו הרצון אך מפני התפשטות הרצון אינו ניכר שם האהבה בהתגלות אלא בהעלם גדול. ושיאירו המדות שבהתגלות הנמשכים בצמצום מן השכל צריך להטיבם ולחדשם ממול פני המנורה והיינו מהמדות שברצון שהיא בחי' הארת פנים דא"א שהוא חג"ת שבו והעיקר בחי' הת"ת שבו הנק' רח"ד רחמי גו רחמי כי רחמי סתם דו"א מקבל הארתו מרח"ד שבא"א ולהיות כי עיקר קלקול הנרות שאין מקבלי' הארת אלקות הוא מצד הרצון דוקא של נקודת הלב הטבעי' שנמשך ותפשט מאד בעניני עוה"ז שהוא ג"כ בל"ג בנה"ט שהיא מבחי' עוברי רצונו שאת זה לעומת זה עשה אלקים כמו שהרצון של נפש אלקית התפשטותה בל"ג כן הרצון הטבעי' מתפשט בל"ג והוא המכבה את האור האלקי' שלא יאירו המדות בשעת התפלה להיות מלוכש ג"כ תוך כל מדה ומדה. לזאת העצה היעוצה בשעה שמאיר לו מהרצון של נפש אלקי' בחי' בכל מאדך להתבונן אפילו נוטל את נפשך הטבעי' דהיינו בשעת התעוררות רצון אלקי' לה' יזכור רצונו הטבעי' ויבטלנה בכל לבבו לומר עמך לא חפצתי כלל רק לה' לבדו ויתכלל רצון הטבעי' להיות גם הוא רק לה' לבדו ואז לא יהי' מניעה להארת המדות ממול פני המנורה והיא הטבילה בנה"ד דנגיד ונפיק מן קדמוהי (פי' שהנשמה טובלת בנה"ד לשכח על עצמותה לגמרי) והוא נהר של אש מויעתן של חייה"ק דהיינו כמו הזיעה שהיא מים רעים והפטולת שבאים מכח האש שמדחהו כן מצד תגבורת התשוקה נפלאה בחי' רצון האמיתי רק לה' לבדו יהי' בו הדיחוי הגדול לרצון אחר והרי דיחוי זה כמעט כמו הרצון לה' מאחר שמכחו בא ונמשך ולכן כשהנשמה טובלת כי באתה מיד למדריג' הרצון שבה לה' לבדו ואין זר אתו ששוכחת על עצמותה לגמרי. וזהו שהנה"ד בין געה"ת לגעה"ע עילים הנשמות לקבל בבחי' פנימיותן דהיינו בחי' השתזוואה והביטול כמ"ש והי' מדי חדש בחדשו וגו' טובלין א"ע בנה"ד של אש שלא ירגישו עצמותם כמו הטבילה במים שהיא ההתכללות בדבר הגבוה הרבה ממנו לבלי יהי' יש ודבר וכן הטבילה וביטול רצון ההפכי בנהר שלא אש שהוא בחי' המשכה וחסד שבבחי'

גבורה' הסתלקו' אצ"פ שכ"ז אינו אלא ביטול והתכלול' כמו אדם החפץ בתשוקה נפלאה לאיזה דבר הרי נמשך כל נפשו אל הדבר כן בהמשכה זו של אש היא הטבילה של הנשמה יש בביטול זה הסתלקות והתכללות לגמרי לפני הוי' ממש בבחי' התענוג העליון דאצי' שבג"ע דבריאה.

בד"ה בהעלותך [שבלקו"ת] דכ"ט ע"ג. שבעת הנרות.

א) פרש"י אל מול פני המנורה. אל מול נר האמצעי שאינו בקנים אלא בנוף של מנורה עכ"ל. והוא מבואר כן בגמ' מנחות דצ"ח ע"ב. וכתב הבחי' דא"כ יאירו ששת הנרות הל"ל כו' יעו"ש מה שתירץ דר"ל אל מול יאמר כנגד המנורה שלמעלה שהם ז"ס דחכמה יאירו שבעת הנרות שלמטה. ולכן נאמר ההדלקה בלשון עליי' בהעלותך. העלה נרותיה. עכת"ד. והו' ע"ד שפי' בוזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"כ ע"פ ובשמו תשבע. שבעה דרגין לעילא עילאין על כלא ופי' במק"מ ז' קצוות דזעיר רזי דשלימו דמהימנותא ורזא דשבעה דרגין דלתתא מנייהו. פי' ז"ק דמל'. דאינן חבורא חד וקשורא חד אלין באלין למהוי כלא חד ובג"כ כ' שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום וכלא חד וקשורא חד. וע"ד כ' ובשמו תשכע מלעילא ומתתא ופי' במק"מ שמחבר ז"ק דזעיר במל' הנק' שם. ובוח"מ פי' שי"ל ז' דרגין דלעילא הם ז' מדות שבבינה (ועמ"ש מזה בענין שמע שם ע' דשם רבתא הם ז"מ שבבינה כמ"ש מזה בד"ה ואהבת את פ"א ובסידור ע"פ הו' פנחס דר"ל(ו). ודלתתא מינייהו הם ז"ס התחתוני' וצריך לקשרם בשרשם שבבינה עכ"ל. ועד"ו יובן ענין העלאת ז' נרות המנורה אל מול פני המנורה שהם ז' דרגין עליונים יותר. ועמ"ש מענין התקשרות ז' המדות בבינה בסידור בד"ה כגונא. והנה בבינה הוא התגלות ע"י. זא"כ התקשרות זו היינו התקשרות ז"א בע"ק. גם י"ל ז"ת דבינה נק' אור שבעת הימים והוא למעלה מבחי' שמש וירח שהם ת"ת ומל'. ולכן גניזתו לצדיקים דלע"ל דעוה"ב היינו בינה. וע' בהרמ"ז פקודי דר"ח ובמק"מ ס"פ מצודע וע' במא"א א' כ"ח בפ"י אור ה'. ובוח"ג ק"ל ע"א ע"פ בית יעקב לכו ונלכסו באור ה'.

קיצור. אל מול פני המנורה. י"ל ע"ד התקשרות ז' דרגין דלתתא בוי' דרגין דלעילא. וע' בתו"א בהביאור ע"פ כי עמך מקו"ח בענין שבעה ושבעה מוצקות. וע' במאו"ע בליקוטי' דקכ"ט. פי' אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות היינו ששת ימי המעשה ויום השבת ומול פני המנורה היינו יראה. והו' שתי שבתות כהלכתן. האולי ר"ל יר"ע מול פני י"ל שבת עלאה. לנגדו יאירו ז' הנרות ששת ימי המעשה ושבת תתאה.

ב) בענין כי המנורה זהו בחי' זה דבר ה' אל זרובבל, היינו כדפרש"י בזכרי' סי' ד' ע"פ זה, כשם שהזתים והשמן הזה נגמר מאליו לכל דבריו כך לא בחיל ולא בכח שלכם כו' ולכאורה י"ל דז"ע אתדליע מצד עצמו כמ"ש במ"א. אך עוי"ל כיון ע"י המנורה הוא התקשרות המל' הנק' שם * בז"א וגם ז"א מתקשר בע"ק, אזי נק' הרבו"ר עליון בשם זה הדבר, וכמשנית בענין לאמר זה הדבר בד"ה ראשי המטות פ"ה, ע"ד משה שנתנבא בזה, והיינו מ"ש לקמן פ"ג שע"י אהרן בהעלאת הנרות נמשך שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, וע' במד"ר תצוה ע"פ זה הדבר וע' זח"ג דנין סע"ב ע"פ אתה כהן לעולם על דברתי, ולכן ממילא לא בחיל ולא בכח כ"א ברוח, והוא ע"ד משארז"ל פ"ו דברכות בזמן שעזשין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים.

וענין ז' מדריגות שיש בעובדי ה', י"ל כי עיקר העבודה הוא בו' המדות, ולכן כמ"כ יש ז' רועים, וע' נפש הם ז"מ שכללן מיו"ה, ואע"פ שהשבטים הם י"ב הם ג"כ בבחי' ו', רק שהם ב"פ ו', דהיינו שהם י"ב ג"א, ובמ"א נת' שהם נק' ז"ה דהיינו ז' בחי' ועד ה' מכלל ז' הנ"ל, ובמד"ת ססי' י"א אמרו ג"כ שבע כתות הן, שהן עתידין לעמוד לע"ל לפני חי וקיים קוב"ה, ושם שכנגדם ז' בתי דירות בגיהנם כו', ואפ"ל כי זהו עוד מטעם שע"ס נמללין ג"כ בו' היכלין אשר היכל קה"ק כולל ג"ר כו'.

פ"ב. ג.) בענין הלוח ונסוע הנגבה, י"ל ע"פ מ"ש בוח"א דפ"ד א', מנגב מסט' דימינא שירותא דעלמא עלאה לעילא עד א"ס עכ"ל, והיינו כי הבינה נק' עלמא עלאה ועולה עד א"ס דהיינו עד א"ק כמ"ש בוח"ב דקמ"ב ע"א ובשא"ד והחסד כיון דמשעת תחות הבינה כמ"ש בוח"ב דס"ב נק' שירותא דעלמא עלאה וזהו עולם חסד יבנה יבנה אותיות בינה, והנה שרש מקום הוא מבחי' ו"ק וגם שם שרש הזמן דהיינו מו"ת, וכמ"ש במנ"א אות ס' סכ"ב סדר זמנים זו"ג כי שם הם הזמנים ז' שבתות ז' ימים ז' שנים ז' שמיטות ז' יובלות עכ"ל, וכן נאמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור, משא"כ שם הוא בבחי' שלמעלה מהזמן, וכמ"ש בלק"ת בד"ה מי אל כמוך בפ"י תשובה קדמה לעולם, וזהו המבואר כאן פ"ב בפ"י אח"ה, דהיינו ביטול ו"ק שרש בחי' מקום אליו ית', דהיינו ע"ד כגוונא דאינון מתיחדין לעילא באחד ביטול הו"ק לגבי אא"ס המלוכש בבינה כו', ולכן ע"י ההתבוננות איך שכל הזמן והמקום הם כל"ח ממש, וכמ"ש בד"ה מי אל כמוך הנ"ל, יבוא לבחי' ואהבת לבחי' אב"ה שהוא הרצון מי לי בשמים כו', ח"ע הלוח ונסוע הנגבה שירותא דעלמא עלאה כו'.

פ"ג. ה.) ומ"ש בזכרינו את ציון, היינו כי עיקר ענין יחוד העליון זהו בבחי' ציון כמ"ש בוח"ג דרצ"ב בענין כי שם צוה ה' את הברכה, ולכן בחורבן בהמ"ק כ' תהר יחרב ויבש כמ"ש בוח"ב דקט"ו סע"ב, דהיינו שאו לא נמשך יחוד העליון הנ"ל שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה.

ומזה נמשך באמור אלי כל היום אי' אלקיך שהוא בבחי' אי"ה שהם ג"ר כח"ב, ולא נמשך למטה בוי"ת שהם מקור דבי"ע, וכמ"ש בד"ה וארא בפ"י קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא, כו' וע"י מרירות זו בתיקון חצות נאמר היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה, לחם הוא התורה וגם היחוד נק' לחם כמ"ש במא"א את למ"ד סכ"א, וכמארז"ל ע"פ כ"א הלחם אשר הוא אוכל, עמ"ש בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעחד, וז"ע המחודש בטובו בכ"י תמיד מע"ב, וז"ע הטוב בעיניך עשיתי שסמך גאלה לתפלה, וביותר בשבת, וזשארז"ל הקרבנות אינן נוהגין אלא בזמן בהמ"ק והנרות קיימין לעולם, דר"ל נר שבת ונר חנוכה, כי ז' נרות המנורה שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, חזו אל מול פני המנורה יאירו פי' כי בחי' באורך נראה אור, הוא נק' מול פני המנורה, נרא"ה אותיות אהרן, כי עין בעין נראה כו', והנה פי' מול פני המנורה, י"ל פני המנורה זהו שבת כמש"ל בשם המא"א, והוא פנימ' ז"א שנק' ג"כ שבת, ע"פ המבאר בוח"ג דצ"ד ע"א דינו פנימ' ז"א יעו"ש, אך מול פני המנורה הוא ע"ק, וז"ע אלמלא שפרו בני' שתי שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין, שהם שתי השבתות שיש בכל שבת כמ"ש בד"ה את שבתותי בלק"ת).

להבין שרש ענין ההפרש למה האהבה דאברהם היא מלמטלמ"ע להיות עולה תכלל מבחי' זמן ומקום לבחי' שלמעלה מזמן ומקום ואהבה דאהרן היא מלמעלמ"ט והיינו שיומשך מבחי' שלמעלה מזמן ומקום בזמן ומקום, הענין הוא כנודע שאברהם הי' מרכבה לבחי' חסד דו"א, והנה בבחי' חסד דו"א אינו מאיר כ"א בחי' מוחי' דאימא לבד, וענין ההפרש בין מוחי' דאי' לבחי' מוחי' דאבא, זהו ע"ד ההפרש שבין ראי' לשמיעה שנתע שאינו דומה שמיעה לראיה והוא מפני ששמיעה היא רק בחי' השגה והבנה מה שמבין בשכלו ומצטיר הדבר מדברי המספר אבל מהות הדבר לא ראה כלל, האמנם ענין הראיה הוא שרואה עצם הדבר כמו שהוא שמה שמצטיר בעיניו הוא מחמת שעצם הדבר מצטייר בבבית עינו כנ"ל פ"ב, ועד"ז יובן ענין ההפרש שבין מוחי' דאימא לבחי' מוחי' דאבא שבחי' מוחי' דאימא זהו"ע השגה שמשיג את הדבר שזהו כענין שמיעה לבד, אבל מוחי' דאבא זהו כדוגמת ראיית המהות וכמארז"ל איזהו חכם הרואה, ולכן נק' החכמים עיני העדה וכתוב וירא ראשית לו שראשית חכ' היא בחי' ראי', ושניהם הם בבחי' המהות, רק שמוחי' דאבא זהו בחי' ראיית המהות ומוחי' דאי' זהו רק השגת המהות לבד אבל לא ראי' כו', וענין מה שבחסד דו"א מאיר בחי' אא"ס שהוא למעלה מן הזמן ומקום כדכתיב הנה מקום אתי, וכן בחי' הזמן ושניהם מחודשים מבחי' המל' כנ"ל פ"ב, ושרש שרשן בחי' סדר זמנים, ואי לזאת חפצי ותשוקתי לעלות וליכלל בבחי' זו שלמעלה מזמן ומקום שז"ע הלוד ונסוע, עד שיעלה ויבא לבחי' עלמא עלאה שהוא בינה ששם

מושג מהות הא"ס שלמעלה מוזמן ומקום וה"ז עלי' גדולה, שהרי במחוי' דז"א שנמשכי' ממחוי' דאימא הוא רק מושג שיש בחי' אא"ס שלמעלה מוזמן ומקום, והרי ידיעה זו היא רק כמו ע"ד ידיעת המציאות והעלי' הוא שבא להשיג מהות אא"ס שלמעלה מהזמן ומקום, או י"ל לפי שבינה היא תרדל"מ עם החכ' ולכן יכול לבא לבחי' ראייה דחכמה ג"כ כו', ובחי' עלי' זו דאהבה דאברהם זהו מלמטלמ"ע מפני שמדריגתו בעצם הוא למטה מבחי' עלמא עלאה וכל חפצו ותשוקתו שהי' הלוך ונסוע מדרסא לדרגא הוא שע"י בחי' נגבה בחי' חסד דז"א שהוא שירותא דעלמא עלאה פי' ששם מאירי' מחוי' דאימא שע"ז מושג שיש בחי' אא"ס שלמעלה מוזמן ומקום או גם לבחי' ראי' כנ"ל, ואמנם אהרן הי' בחי' ורב חסד ולכן אהרן אותיות נראה שהוא בחי' ראיית המהות דמחוי' דאבא שז"ע בחי' ראי' המהות בבחי' אא"ס שלמעלה מוזמן ומקום, ולכן אינו שייך כלל בבחי' ומדריגת בחי' אהרן שיהי' לו תשוקה לבא לבחי' זו שהרי בחי' ומדריג' זו הי' אצלו בבחי' ראי' המהות ממש, והו' מדריגתו עצמו ששמו מוכיח עליו אהרן אותיות נראה, וכמ"ש במ"א שהשם מוכרח לומר ששייך להקרא בשם דא"כ שהוא רק הסכם לכד מהו גתל החכמה דאהרן שארז"ל שאמר הקב"ה למלאכים חכמתו גדולה משלכם, וא"כ שם אהרן מוכרח שהי' אצלו בחי' ראייה ולכן תשוקתו הי' שימשיך גם למטה בבחי' זמן ומקום בחי' אא"ס שלמעלה מוזמן ומקום כו'.

קיצור. שרש ההפרש בין אהבה דאברהם ובין אהבה דאהרן שאברהם הי' מרכבה לחסד דז"א שמקבל ממחוי' דאימא ששם מושג שיש בחי' אא"ס שלמעלה מוזמן ומקום, לכן הי' תשוקתו שיעלה ויבא לבחי' השגת או ראי' המהות בחי' זו, אבל אהרן אותיות נראה שהי' עצמו בבחי' זו, לכן הי' חפצו שגם בבחי' זמן ומקום יומשך בחי' שלמעלה מוזמן ומקום כו'.

ז) * אך לכאורה אינו מובן הלא כתיב אחד הי' אברהם, ואיך נת' שמעלת ומדריגת אהרן הוא למעלה מבחי' ומדריגת אברהם. אמנם באמת זהו לפי שאהרן הי' אחר מ"ת שע"י מ"ת נתגלה מה שלא נתגלה לאאע"ה, והגם שקיים אברהם כה"ת כולה עד שלא ניתנה מ"מ הנה ארז"ל במד"ר ע"פ לריח שמניך טובים כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך, רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, הרינו כי הריח הוא רק הזאת הדבר ולא עצם הדבר וענין שמן תורק הוא עצם הדבר כמו שמריקים מכלי אל כלי שז"ע המשכה עצמיות שנמשך ע"י מ"ת, וזהו דכתיב באברהם וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נדעתי להם וידוע ששם הוי' נק' שם העצם אשר גילוי בחי' שם הוי' בבחי' יחד לא נתגלה להאבות כי נדעתי הוא מלי' והאדם ידע המשכה עצמיות, אמנם במ"ת הי' גילוי שם הוי' כמ"ש לכן אמור לבניי אני הוי' שע"י מצרים יזכו למ"ת שיומשך שם הוי' בבחי' יחד אלפי

ז) : כ"ה בהכת"י בלי ציון אותיות א-ו, ואפשר שזה המשך להמאמר שבלקוית דף ל' ד'.

בנשיי, שלכן גק' מ"ת ביום חתונתו כמ"ש רז"ל במשנה סוף תענית, ונק' מ"ת לשון מתנה שבחי' זו ניתן לנו במתנה כו', ולכן מפני שאהרן הי' אחר מ"ת והי' סה"ג ע"פ מצות התורה הי' יכול להמשיך למעלה מאברהם, וא"כ אחד הי' אברהם קדם מ"ת, וזהו הי' קדם מ"ת או מעלתו גם עכשיו שאחד הי' כפשוטו שהמשיך ע"י עבודתו בעצמו במס"ג שהוא הלוח ונסוע, משא"כ אהרן עם היות סממשיך בחי' הגבוה יותר, אך הנה זהו ע"י שניתן לנו במתנה כו', ובאור הענין יובן ע"פ מה שארז"ל במד"ר בחוקותי פל"ו ע"פ וזכרתי את בריתי יעקב שאברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכות יעקב, משל לאחד שהי' עומד ונידון לפני השלטון ויצא דינו לשרוף צפה השלטון באצטרילוג שלו שעתיד להוליד בת שתהא גשאת למלך אמר כדאי הוא להנצל בזכות בתו. כך אברהם יצא דינו מלפני נמרוד לשרף וצפה הקב"ה שיעקב עתיד לצאת ממנו אמר כדאי הוא להנצל בזכות יעקב הה"ד (ישעי' כ"ט כ"ב) כה אמר ה' לבית יעקב אשר פדה את אברהם, ולכאורה אינו מובן למה הי' צריך אברהם להנצל בזכות יעקב דוקא, ומהו יתרון מעלת יעקב על אברהם. וגם מהו המשל שעתיד להוליד בת שתהא גשאת למלך, אך הענין הוא דהנה אנו אומרים לפני כל מצוה לשם יחוד קוב"ה ושכינתו, וצ"ל מהו"ע ופי' יחוד קוב"ה. הענין הוא דהנה שכינתו הוא מל' ושכנתי בתוכם שהוא בחי' מל' שמחי' את העולמות בבחי' התלבשות וע"ד כמו שהנשמה מחי' את הגוף כך הקב"ה מחי' את העולם והעולם נעשה יש דובר נפרד, כי ענין המלוכה אינו שייך כ"א על עם שהוא מל' עוממות שז"ע נפרדי' דוקא, ולכן על בנים להיות כי הבן נמשך מעצמות בחי' האב אינו שייך מלוכה, כ"א על נפרדים דוקא שייך בחי' מלוכה, ובחי' זו המחי' עולמות הנפרדי' גק' בשם שכינתו שהוא בחי' מל' המחי' עולמות הנפרדים בבחי' ממכ"ע, אמנם פי' וענין קוב"ה זהו מצד היותו קדרש ומובדל מגדר עולמות זהו בחי' סוכ"ע, וענין יחוד קוב"ה ושכינתו זהו שיומשך בחי' המשכת בחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע, ופי' יחוד זהו המשכת הדעת מל' והאדם ידע, ושרש הענין הוא דכתיב כי אל דעות הוי' שיש ב' דעות וזיינו ב' בחי' דעת ד"ע תי"ת, ד"ת הוא שנברא מאין ליש שלמטה הוא היש ונברא מאין, הי"ע הוא מלמעלמ"ט, שלמעלה הוא היש ולמטה הוא אין שכולא קמי' כלא ממש חשיב, ובחי' היהוד הוא בחי' המשכת הדעת מבחי' ד"ע בבחי' ד"ת, שגם בבחי' ד"ת יומשך להיות מושג כמו שהוא בד"ע, איך שקמי' כלא ממש חשיב, וז"ע יחוד קוב"ה ושכינתו שגם בבחי' שכינתו ד"ת יומשך הגילוי מבחי' ד"ע בחי' סוכ"ע.

והנה בחי' יחוד זה התחיל מיעקב דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שאברהם הי' בחי' ימינו תחבקני, ויצחק הי' בחי' שמאלו תחת לראשי, שכ"ז הוא בחי' מקיף שזהו רק הכנת היחוד, אבל כדי שיומשך למטה בבחי' פנימי' ממש שנק' בשם יחוד, יחוד זה התחיל מיעקב לפי שיעקב הוא אותיות יבקע וכמ"ש או יבקע כשחר אורך שיעקב התחיל לבקוע החשך כמו שאור השחר בוקע חשך הלילה כי יעקב הוא בחי' קו האמצעי, והגם שאברהם התחיל

ג"כ להאיר למטה והי' למטה משגר שם שמים בפי כל הבריות, וכמ"ש ויקרא בשם ה' אל עולם, וכתיב וארא אל אברהם שהאיר גילוי אלקות להאבות, והם שגרו בפי הבריות כנ"ל עכ"ז הנה הגילוי הי' ע"י בחי' שם שדי, אבל שמי הוי' לא נודעתי להם, ומ"מ מיעקב התחיל להיות התגלות שם הוי', ולכן העמיד י"ב שבטים שי"ב שבטים הם בחי' י"ב בקר דבריאה שהם בחי' שבט וענף מן עצם האילן שהוא בחי' יעקב והיינו להורות שהם ממשיכים המשכה זו בכי"ע, ועכ"ז ושמי הוי' לא נודעתי קאי גם על יעקב שלמטה בעוה"ז לא נדעתי כ"א ע"י שעבוד מצרים שנודככו ע"י שמררו את חייהם בחומר ובלבנים וע"י המרירות וגם שהיו ס' רבוא ביחד שזהו כמנין שם הוי' כשתשוב יו"ד פעמים וא"ו בכפל חמשה פעמים עולה ת"ר אלף שהם ששים רבוא, ואז נתגלה שם הוי' במ"ת שא' אנכי הוי' אלקיך שלכן נק' מ"ת ביום חתונתו כמארו"ל בסוף תענית, שאז הי' גמר היחוד שנמשך יחוד קוב"ה ושכינתו' שנמשך גילוי שם הוי' למטה במשכן ונודעתי לך שם כו', והתחלת הגילוי שם הוי' בעולמות הרוחני' הי' ע"י יעקב שהוא התחלת היחוד, וז"ע יתרו מעלת הנמצא ביעקב לגבי אברהם, שיעקב התחיל להיות התחלת היחוד דקוב"ה ושכינתו' שהו"ע המשכת שם הוי' משא"כ אברהם ויצחק זהו רק הכנה לבד, ונמצא שאינו סותר למ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' ל"ל שהיחוד עליון התחיל מהאבות היינו שאברהם ויצחק עשו הכנה כנ"ל בפי' שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, והתחלת היחוד התחיל מיעקב שהתחיל להמשיך שם הוי' ברוחניות העולמו' בי"ע ע"י שהעמיד י"ב שבטים שהם כהמשכת השבט מן האילן שיומשך מאצו' לבי"ע, ועיקר היחוד עליון זה במ"ת שאז נתגלה שם הוי' כמ"ש וירד ה' על ה"ס ואמר אנכי ה' אלקיך, ועכ"פ התחלת היחוד התחיל מיעקב) וזהו המשל שאמר במדרש שעתידי להוליד בת שתהא נישאת למלך שקאי על יעקב שע"י יעקב התחיל להיות יחוד קוב"ה ושכינתו' ברוחני' בי"ע, ולכן לבית יעקב שהכוונה על יעקב עם ביתו היינו י"ב שבטים שהם המשכה בבי"ע כנ"ל שע"ז פדה את אברהם, להיות כי ע"י יעקב ובניו נמשך התחלת הנשואין שתהא נשאת למלך, וגם י"ל שמ"ת נק' ג"כ ע"ש יעקב כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל שאז הוא עיקר היחוד, ובכ"ז יובן מה שאהרן ממשיך בחי' עליונה יותר מאברהם הגם שאחד הי' אברהם, מ"מ הנה אהרן הי' אחר מ"ת ומצות כהונה הוא מצוה ע"פ התורה, ולכן הוא המשכה ע"פ היותר גבוה וגם הוא מלמעלמ"ט כמו כללות התורה שהיא בחי' המשכה מלמעלמ"ט כן אהרן ממשיך בגש"י מלמעלמ"ט כו'.

קיצור. הגם שאברהם קיים כל התורה מ"מ ריחות היו, אבל ע"י מ"ת שם הוי' שם העצם ולכן הגם כי אחד הי' מ"מ מעלת אהרן שהי' לאחר מ"ת, וביאור הענין יובן ממ"ש במד"ר משל בת שנשאת למלך, כך מיעקב התחיל התחלת הנשואין בחי' המשכת שם הוי' בעולמות הרוחניים דבי"ע, ולכן בית יעקב אשר פדה את אברהם, ובכ"ז יובן מעלת אהרן שהוא לאחר ביום חתונתו דמתן תורה כו'.

ח) ואמנם הנה כ"ז הי' בזמן שבהמ"ק הי' קיים, אבל על חורבן בהמ"ק כתיב ונהר יחרב ויבש, יחרב בב"ר ויבש בב"ש, ולכן תיקנו ענין תיקון חצות, שלא די במה שלבו דואג בקרבן שנתבאר לעיל פ"ה, כ"א לקבוע עת מיוחד בחצות לעורר מרירות בנפשו, וזהו שאה"כ על נהרות כו' גם בכינו בזכרנו את ציון היא פנימי ירושלים, שהוא פנימי גקודת המל' שנק' בצלמנו כנ"ל בפ"י לך ה' הממלכה, ובבהמ"ק היינו בבית קדה"ק שם האיר מלמעלה מן המקום והי' המקום בטל וכנ"ל בענין מקום הארון אינו מן המדה, ולכן צריך לבכות על בחי' זו שנחסר מאתנו, וזהו דכתיב היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה (י"ל יומם ולילה זהו רגע חצות לילה שמחבר יומם ולילה שמחצות הלילה ואילך זהו בחי' חסד ששייך לבחי' חסד אל שנמאיר בכל היום כו' ועד חצות לילה זהו גבורה, וזמן חיבורם בחצות לילה זהו יומם ולילה, ולכן אז זמן תיקון חצות לבכות על חורבן בהמ"ק שאז זמן להוריד דמעית על שאלקיך סליק לעילא ולעילא בבחי' אי"ה ג"ר כו') באמור כו' אינה אלקיך, פי' שהבכיה הוא מפני שאלקיך הוא בבחי' אי"ה האל"ף רומז לבחי' כתר, והי"וד ה"א רומז לחו"ב, והיינו שבחורבן בהמ"ק קוב"ה סליק לעילא ולעילא היינו בג"ר כח"ב, דכשמאיר אא"ס בבחי' מדות אז ממילא נמשך שיהי' למטה ג"כ בחי' גילוי, אבל כשסליק לעילא ולעילא בבחי' ג"ר, אז למטה הוא בחי' העלם והסתר, אך הנה העצה לזה הוא בחי' לחמה זו תורה להיות כי ע"י התורה ממשיכים גם עכשיו גילוי אלקות, וז"ע שא' במדרש שהנרות קיימים לעולם גם לאחר החורבן, שהתומ"צ קרוים נר כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה, וז"ע שהנרות קיימים לעולם, וכמו שע"י נרות המנורה הי' אהרן ממשיך גילוי אלקות, וכן ענין מראה הנבואה דזכר' שראה מנורת זהב שנת"ל פ"ב שזהו"ע בחי' זה דבר ה' שיאיר בחי' זה בבחי' דבר שנק' כה, כן ע"י התומ"צ ממשיכים גילוי אלקות להיות בחי' זה הדבר בבחי' דבר ה' זו הלכה.

וביאור הענין דכתיב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיוורד ע"פ מדותיו, פי' זקן אהרן הוא דיקנא דכה"ר שבהי' שערות אלו הן הן הלכות שבתורה שנמשלו לשערות כמ"ש קוצותיו תלתלים שהם תלי תלים של הלכות, שענין בחי' ההילוך של הלכות הן המשכת אלקות שהולך ונמשך מלמעלה למטה ע"י בחי' הלכות שבתורה שהם כמשל השערות, והשמן הטוב שיוורד על השערות הוא בחי' ח"ע, ועל בחי' שמן הטוב הנה נאמר שמן משחת קדש משיחותא דקדש עלאה, והיינו שיש בחי' קדש בלא וא"י ויש בחי' קדוש שהוא בוא"י, והנה בבחי' סדר ההשתל' א"א שיומשך מבחי' קדש בלא וא"י, כי קדש מלה בגרמי', ואפי' כל ההמשכו' שבעולמות עליונים הוא רק מבחי' קדוש בוא"י, וג"ו פי' קדוש הוא מובדל וכנ"ל בענין הקב"ה בחי' סוכ"ע, אמנם בחי' שמן הטוב שיוורד על זקן אהרן, ועכשיו זקן אהרן הוא בעבודה הלכות שבתורה, הנה השמן שהוא משיחותא דקדש עלאה ממש, והיינו כי בתורה יורד ונמשך מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעא שבס' ההשתל'

דאצי' שזוהו בחי' קדש בלא וא"ו, והוא היורד ונמשך על השערות הם ההלכות שבתורה, וסיפא דקרא שיוורד ע"פ מדותיו היינו בחי' מדותיו של הקב"ה להיות בחי' ואהבת מלמעלמ"ט ולא כמדת בו"ד שהם בחי' צמאון מלמטלמ"ע כי"א גילוי אהבה העליונה בחי' אהבתי אתכם אמר ה', ושיהי' נמשך גילוי אלקותו למטה כמו למעלה ע"י התומ"צ שהן הן המשכת מדותיו י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם בחי' יגמה"ר י"ג תיקוני דיקנא, ועל בחי' חכ' התורה גאמר ושמן ימינו יקרא שמלביש חסד דא"א כו', וז"ע שלך גדולה משלהם שהנרות קיימין לעולם, והיינו שגם בזמן שאין בהמ"ק קיים הנה ע"י התומ"צ שנק' גר ממשיכי' מלמעלה מן הזמן ומקום בבחי' זמן ומקום וכנ"ל בפ"י ולא קם, וכן כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה הגם שאינו במקום המקדש, וגם כשעוסק בתורת סוכה כאלו קיים מצות סוכה גם שלא בזמן הסוכות כו', והיינו מפני שיש בתורה מה שלמעלה מזמן ומקום כו'.

קיצור. שבזמן שאין בהמ"ק קיים תיקנו תיקון חצות לקבוע מרירות בנפשו על שנהר יחרב ויבש להוריד דמעות על מה שאלקיך נסתלק לעילא ולעילא בחי' אי"ה ג"ר כח"ב, והעצה לזה לחמה ש"ת שנק' גר מצוה ותו"א וע"י התומ"צ נמשך מלמעלה מן הזמן ומקום בבחי' זמן ומקום, וזהו שהנרות קיימין לעולם.

ט) והנה במנורה הי' כ"ב גביעים י"א כפתורים ט' פרחים שהם מ"ב עם ז' קני המנורה הם מ"ט, וכללות המנורה הם נר"ן, והיינו שרומז לנר"ן שע"ב, והענין הוא דהנה ידוע ענין הגביעים שיש בחי' כוס ויש בחי' גביע, וכמ"ש ביוסף ואת גביעי גביע הכסף, וההפרש שבין כוס לגביע, שהכוס הוא קטן שמקבל מהגביע שמהגביע מוזגין לתוך הכוס, והענין הוא דכתיב כוס ישועות אשא כוס הוא בגימ' אלקים, והיין שבתוך הכוס ז"ע מ"ש יין המשמח אלקים כו' נכנס יין יצא סוד שז"ע בחי' סיד הוי' ליראיו ששם הוי' משמח את שם אלקים, וזהו שאמר דוד כוס ישועות אשא שהעלה והגביה את בחי' הכוס דשם אלקים להיות נמשך בו הישועות משם הוי', ע"ד דכתיב ויזע ה' שבחי' הישועה נמשך משם הוי' וכדכתיב אנא ה' הושיעה נא, וכן גאמר פעמים רבות ה' הושיעה לה' הישועה, וזהו שסיים ובשם ה' אקרא, אך ביוסף גאמר גביעי גביעי הכסף, והיינו שענין הגביע רומז לבחי' תוס' אורות שהוא בחי' המשכת אלקות מלמעלמ"ט בבחי' כוס שהוא שם אלקים וז"ע שמהגביע מוזגין את הכוס, ועד"ז יובן ענין הגביעים שבמנורה שמספר כ"ב זהו נגד כ"ב אותיות התורה שהם למעלה מאותון זעירין דבהבראם בה' זעירא בראם, משא"כ כל התורה הם אתון בינוני', וגם יש בחי' אתון רברבין ולכן נמשלו לגביעי' שלמעלה מבחי' כוס, והיינו שאותיות התורה הם בחי' המשכת אלקות, וע' בד"ה מי זאת הנשקפה שברה"ע הוא מבחי' את עשית את השמים חסר ה' וע"י התורה נמשך מבחי' אתה ה' לבדך, וזהו דכתיב נגילה ונשמחה בך, בך הוא כ"ב אותיות התורה, וגם בך הוא באא"ס עצמותו ומהותו, והיינו שע"י התורה נמשך המשכה מעצמיו אא"ס, וענין י"א כפתורים

דכ' וכפתור תחת שני הקנים, לפי שבמקום שמתחברים ב' דברים יחד נעשה במקום התחברותן עב יותר, וכמו במקום הקשר שקושרין ב' דברים יחד הוא ג"כ עב יותר, וז"ע הכפתור שתחת שני הקנים, וענין התחברות ב' דברים יחד ז"ע העלאת מ"ן והמשכת מ"ד שעיי"ו נעשה יחד קוב"ה ושכינתו שז"ע התתברר והתקשרות ב' דברים יחד, וז"ע הכפתורים, ומה שמספרם י"א יובן ע"פ מה דאיתא בס"י כרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו ועשר אצבעות רגליו, וברית יחיד מכוון באמצע, והיינו כי עשר אצבעות רומז לע"ס וברית יחיד זהו"ע מה שלפני א' מה אתה סופר שהוא בחי' מה שאנת הוא חד ולא בחושבן, והיינו שעיי' בחי' הכפתורים שהם בחי' העלאת מ"ן והמשכת מ"ד ממשיכים מבחי' חד ולא בחושבן שיומשך בבחי' ע"ס כו', ט' פרחים ז"ע בחי' צדיק כתמר יפרח, וכתוב יציץ ופרח ישראל, שז"ע בחי' התגלות אלקות שיהי' לעיל, וענין מספר מ"ב שבין כולם יובן ע"פ מה שנודע ממ"ש במ"א ששם מ"ב הוא כנגד כ"ב אותיות התורה ועשה"ד ועש"מ, וכתוב עשרה עשרה הכף שעשה"ד מכוונים כנגד עש"מ, והיינו שצריכים להמשיך מעשה"ד בעש"מ, וז"ע ב' יודי"ן שבתמונת אל"ף שעש"מ הם משם אלקים של"ב פעמים אלקים נזכר בעש"מ שעיי' גבה"ע שעולם מל' העלם והסתר, וזהו מבחי' יו"ד התחתון שבאל"ף היינו בחי' ח"ת, אמנם עשה"ד הם מבחי' גבוה מאד, ולכן עשה"ד מתחיל באל"ף שהוא אותיות פלא כתר, וע"ז רומז יו"ד העליון שבאל"ף עם קוצו, וצריכים לחבר ב' בחי' אלו והיינו עיי' כ"ב אותיות התורה שעיי"ו מחברים הב' יודי"ן עשרה עשרה שיומשך מעשה"ד בעש"מ כו', וזהו שכללותן הם מ"ב וזהו שאמר דבר ואמרת במנורה לפי שדבר הוא עשה"ד ואמרת הוא עש"מ שעיי' מ"ב דברים שבמנורה מתחברים יחד.

קיצור. כ"ב גביעים רומזים לבחי' ההמשכה עיי' כ"ב אותיות י"א כפתורים ענין הכפתור חבור מ"ן ומ"ד, ומספר י"א שעיי' מ"ן ומ"ד ממשיכים מבחי' חד ולא בחושבן בע"ס, ט' פרחים מה שעיי' יציץ ופרח ישראל, ובין כולם מ"ב ז"ע עשה"ד ועש"מ שמתחברים עיי' כ"ב אותיות התורה, ולכן כפל לומר דבר נגד עשה"ד ואמרת עש"מ.

י' אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, והענין דהנה ארוז"ל במד"ר נשא תוך פיי"ב שכל מה שהי' בעולם הי' במשכן בראשית ברא כו' את העמים ובמשכן יריעות המשכן דכתיב נוטה שמים כיריסקה, בשני יהי רקיע ויהי מבדיל, במשכן והבדילה הפרכת, בשלישי יקוו המים במשכן הכיור, ברביעי יהי מאורות במשכן המנורה שהמנורה הי' נגד המאורות, נמצא פי' אל מול פני המנורה היינו מאמר יהי מאורות, וא"כ צ"ל מהו"ע מה שיאירו ז' נרות המנורה בבחי' מאמר דמאורות שהוא מול בחי' המנורה, אך הענין הוא דהנה בו' ימי בראשית האיר בחי' אור שנברא ביום ראשון שהי' אדם מביט מסוף העולם ועד סופו והקשו מדוע לא אמרו מתחלת העולם ועד סופו, אלא שהכוונה במ"ש מסוף העולם ועד סופו מסוף עדאת"כ מלמטלמ"ע שהוא

תחלת עדאתיכ מלמעלמיט, ועד סופו סוף עדאתיג, ונמצא שהי' אדם מביט בו בשני עולמות עדאתיכ ועלמא דאתגליא, ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו עמד וגנוז והיכן גנוז בתורה, וכתיב לעיל מה שהנרות קיימין לעולם ז"ע נר מצוה ותורה אור שהתומי"צ נק' נר, ואי"כ ז' קני המנורה ז"ע בחי' ז' ספרי תורה שספר במדבר נחלק לג' ספרים עד ויהי בנסוע הארון, וב' פסוקים של ויהי בנסוע הארון הוא ספר בפ"ע, ומן ויהי העם הוא ג"כ ספר בפ"ע, וזהו ז' ספרי תורה בחי' חצבה עמודיה שבעה שהם נגד ז' נרות המנורה, ועיי' נרות המנורה יאירו ז' נרות את בחי' מול פני המנורה היינו בחי' מאמר דיהי מאורות ע"ד שארז"ל גבי שרה שהוסיפה על המאורות, ועד"ו יובן כאן היינו שיאירו ז' נרות המנורה את בחי' מול פני המנורה היינו בחי' המאמר דיהי מאורות שיומשך בו האור מבחי' אור שנברא ביום ראשון שהי' אדם מביט בו שזהו הוספה על המאורות דעכשיו שהראי' אינה בערך כלל נגד הראי' שהי' עיי' הנברא ביום ראשון, והו' שאמר יאירו שבעת הנרות, כי מול פני המנורה זהו מאמר יהי מאורות כנ"ל.

קיצור. מול פני המנורה הוא מאמר יהי מאורות, ומול מאמר זה יאירו שבעת נרות המנורה, בחי' ז' ספרי תורה שיאיר בחי' אור שנברא ביום ראשון שגנוז בתורה במאורות, וע"ד שרה שהוסיפה על המאורות במד"ר פנ"ג.

ב"ה שבת פ' בהעלותך תקצזי"ן

פזר * נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד. הענין הוא מעלת נתינת הצדקה וגמ"ח אשר עומדת לעד יותר מכל אהוי"ר דביקות, הוא ע"ד מ"ש וכמה גופין תקינת לון ואתקריאו בתיקונא דא חסד כו', הענין כי הנה נגד הא"ס ב"ה גם אצילות בכלל צ"ל מקודם צמצום ומקו"פ ואח"כ עיי' דילוג נתגלה הארת הקו"ח כי עצמותו סוכ"ע אף לאצי' לא הי' יכול לבוא שום התגלות האור עיי' ההשתל' עו"ע אשר עצמותו ואורו ית' הוא א"ס ממש ואין שייך שום ע"ס לכן בעבור זה נק' כל אצילות רק בשם אפיקת עשר תיקונין וגם בחי' גופין תקינת לון אשר הם כלים להשראת אוא"ס ב"ה עיי' דילוג אחר ההסתר וצמצום עצמותו אז עיי' דילוג נתגלה הארת הקו"ח בע"ס דאצי'.

והנה עיי' האהבה דביקות נש"י נתוספו אורות באצי' אבל מ"מ השראת אוא"ס שבע"ס דאצי' הם בחי' כלים וגופי' נגד אוא"ס ב"ה השורה בתוכם (ר"ל

(* נמצא (בלי ההגהות) בספר מאמרי אדה"ז — הנחת הרי"ם ז"ל ע' נו.

שהשראה הוא רק באצי' לבד, ועמ"ש בתו"א פ' יתרו ע"פ משה ידבר כו') ולא זה הוא הכוונה וראשית המחשבה שעלה ברצונו הטוב להיטיב לברואיו שיהי' התגלות אורות וזיוו למטה ממש שיהי' חסד דרועה ימינא למטה בעולם העשי' יהי' הגוף חדרועא ימינא (ר"ל של האדם שלמטה) יהי' כלי למטה ג"כ בעולם העשי' להשראת אוא"ס ודבר זה לא יבא אף ע"י התפשטות הגשמי' וכל הדביקות שיהי' לא יבא לידי התגלות בזה ע"י אתדל"ת מהאוי"ד והגשמה קודם בהנהגה לגוף הי' ג"כ דבוק והאופנים וחיה"ק מתנשאים ברעש גדול כו' ובמה שבא עיי"ו התגלות והוספות האור באצי' לבד אין נגמר כוונת המחשבה וטובו שעלה ברצונו להיטיב לברואיו דוקא ובאצי' גם בלא"ה איהו וגרמוהי חד (אלא שעיי"ו מוסיפין אור כו') אכן ע"י החסד וצדקה בארץ פיור נתן לאביונים ע"י שמשפיע ומחי' למאן דלית לי' מגרמי' כלום עיי"ו גורם שיומשך אוא"ס ויהי' שורה למטה ממש ויהי' החסד דרועה ימינא בעולם העשי' ממש כי להיות תחה"מ שיקום הגוף מהקבר ויחי' צ"ל התגלות למטה ממש (ולא די בהוספת אורות באצי' כ"א שיהי' ההתגלות בעשי' ממש).

והנהגה אביונים הם נצח והרד ונק' ג"כ בדי ערבות שאין סמם לא טעם ולא ריח ואעפ"י"כ איתא בפע"ח בפ"י אל עליון גומל חסדים טובים שהוא בחי' כתר שממנו נמשכים נה"י חדשים, וזהו ומביא גואל לבני בנייהם שהם נו"ה, והענין שכדי להיות השפעה למטה זהו בחי' נו"ה שהן לבר מגופא צ"ל ההמשכה ממקום עליון יותר היינו מבחי' כתר, וכך ג"כ להיות הגילוי למטה לע"ל בתחה"מ הוא מבחי' כתר כי בג"ע מאיר בחי' חכ', אבל בחי' כתר יתגלה רק לע"ל ויהי' מזה תחה"מ ולכן מה שנמשך ע"י שלמטה פיור נתן לאביונים שלמטה שעיי"ו מעורר כן למעלה להיות ומביא גואל לבני בנייהם כו', ועמ"ש ע"פ והנצח זו בנין ירושלים וע"י בצדקות פרונו כו' פרונו כו' (וזהו פיור נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד י"ל שהיא בחי' המל' שנק' צדקה שנמשך לה ע"י נו"ה להיות עומדת לעד כי נו"ה הם תרין סמכי קשוט), לכן נאמר על זה צדקתו עומדת לעד כי הצדקה שעושים ישראל עומדת בפ"ע עד לעתיד האוי יבא להתגלות ע"י הפיזור שנתן לאביונים יהי' ג"כ למטה חסד דרועא ימינא בגוף הגשמי שהחסד אלקות יהי' דרועא ימינא גם למטה ולא כמו שהוא עד התחי' שההתגלות אלקות הוא בע"ס אלקות דעשי' וזהו אף בלא מעשה התחתונים, אכן שיהי' חסד דרועא ימינא בהתגלות ממש בעולם העשי' זהו א"א להיות בלעדינו רק ע"י הצדקה וגמ"ח שעושים להחיות למאן דלית לי' מגרמי' ממשכים למטה בעולם העשי' התגלות אלקות ממש, וזהו עומדת לעד כי היום עומדת עד לעתיד שיבא בהתגלות הצדקה וחסד וזהו סוף מעשה עלה במח"ת שעלה ברצונו הטוב להטיב לברואים למטה ממש, וזהו זרעו לכט לצדקה בעת שעושים הצדקה הוא רק כמו זריעה בארץ שאין בה התגלות עד לעתיד, והיינו פי' עומדת לעד שעכשיו היא עומדת ואינה נמשכה להתגלות כמו הזריעה שבארץ כו', אזי יהי' קצרו לפי חסד כמו בשעת קצירה בא הטוב בהתגלות כן יהי' לעתיד יבוא החסד בהתגלות ממש בעולם העשי' ישכון ויהי' הגוף כלי לאוא"ס.

וזהו והתהלכתי בתוכם כו'. (וע' מ"ש מזוהר הקדוש פ' בהעלותך נח' פי' קרנו תרום בכבוד, ועמ"ש ע"פ הזוהר במדבר בענין בא לו לקרן כו' שהמל' נקראת קרן ע"ש הטעם), ולע"ל יהי' עליות המל' א"ח עט"ב, והיינו ע"י מעשה המצות שהם בבחי' המל', וזהו קרנו תרום כבוד ע"ד איה מקום כבודו וברוך כבוד ה' ממקומו כו' כמ"ש במ"א.

(סיום סעי' ב' מד"ה ויאמר ה' שבאוה"ת פ' בהעלותך ע' שפז)

ועוד נח' מזה ע"פ ועתה אם שמוע תשמעו בקולי והייתם לי סגולה בבוך שמות דק"א ע"א ודקי"ט ע"א ועוד בעמוס סי' ט' בבוך יחזקאל. ואפשר לומר ע"ד שנת' בד"ה והתהלכתי בתוכם בענין אשר פ' והא"ש נק' אין ערש"מ ולכן אין מלאכתו נעשית ע"י אחרים כ"א ואספת דגנך בעצמך והרי נאמר אם שמוע תשמעו כו' בכל לבבכם ובכל נפשכם, אך כי פי' רצונו של מקום זהו ממכ"ע ועושי' רש"מ שיומשך הגילוי מסוכ"ע בממכ"ע בבחי' פנימי ממש, אבל כשמאיר בבחי' מקיף נק' אין עושי' רש"מ ושיומשך בבחי' פנימי זהו ע"י בכל מאדך ועד"ו ארז"ל בזמן שישראל עושי' רש"מ הארץ שותה מאוצר העליון שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים כו' וע' מזה בלקו"ת בד"ה כי ההרים ימושו בסעי' ג' בהג"ה, ולכן עז"נ כי בהיותו ואגודתו על ארץ יסדה בעבודתם כו' הי' גמשך הבונה בשמים מעלותיו ומזה נמשך בחי' עושי' רצונו של מקום, ועמ"ש מזה בבה"ז פ' ויצא ע"פ קומה הוי' למנחתיק משם יובן מעלת ואגודתו כו'.

(שם ע' שצ ש"ה אח"כ, אחר תיבות הע"ס בפרשות)

ואפשר לומר כי הפלוגתא דרבנן וריה"ו (במשנה ספ"ג דסנהדרין) דרבנן ס"ל סנהדרי גדולה היתה של ע"א שנאמר אספה לי שבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהן הרי ע"א וריה"ו אומר שבעים ס"ל לריה"ו דמשה אינו מסנהדרין (כמ"ש בגמ' די"ז ע"א) היינו כי משה לגבי ע' הסנהדרין כמו הכתר לגבי א"ס וס"ל לחכמים דהכתר הוא ממנין ע"ס כמ"ש הרדב"ז בס' מגן דוד והפרדס ע"כ הי' משה בחשבון הסנהדרין רק שהי' על גביהן וריה"ו ס"ל דהכתר אינו בחשבון הע"ס, וכ"כ הרמ"ז דכתר אינו בחשבון הע"ס לכן ג"כ משה אינו בחשבון הסנהדרין כ"א למעלה מהן הרבה, ופסק הרמב"ם (פרק א' מהלכות סנהדרין הלכה ג') כחכמים, וכן עד"ו ההמשכה.

תורת אדמור"ר פ' בהעלותך תקפ"ט

לא כן עבדי משה כו' ומראה ולא בחידות כו'. וצ"ל דא"כ מהו ההפרש לשאר הנביאים שא' תחלה במראה אליו אתודע ומהו לא כן כו' ומראה כו'. גם צ"ל שביקש משרבע"ה הראני נא את כבודך ואמר וראית את אחורי ופני לא יראו, ובאברהם כתיב התהלך לפני והרי כתיב ושמי הוי' לא נודעתי כו' ובמשה כתיב אשר ידעו הוי' פא"פ כו'. אך הענין דבמראה נקוד קמץ תחת האל"ף והוא ל' נקסח ומראה דמשה בסגו"ל והוא ל' זכר כי יש ב' בחי' מראה, וכמארז"ל ביבמות ספ"ד בהפרש שבין משה לישעי' דמרע"ה ראה באסה"מ וישעי' באסשא"מ וב' בחי' מראות אלו הם בחי' לשון זכר ולשון נקבה. ולהבין זה הנה ילה"ק פי' מ"ש בהעלותך את הנרות כו' יאירו שבעת הנרות, כי הנה גש"י קרוים נרות ע"ש נר הוי' גשמת אדם וגם המצות קרוים נרות כמ"ש כי נר מציה ולהבין זה וגם משארז"ל יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב וכבר נת' פעמים רבות וכעת יתבאר בהקדם מ"ש בזהר שהמצות נעשים לבושים לנפש שהנשמה מתלבשת בהם בג"ע וצריכה הנשמה לקיים כל התרי"ג מצות בכדי שיהי' הלבוש בשלימות ואם חסר א' מהמצות חסר הלבוש לכן צריכה לבוא בגלגול לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים הלבוש, והנה צ"ל מ"ש צאינה וראינה בנות ציון כו' בעטרה כו', ומבואר הפי' במ"א כי בנות ציון הן הנשמות שבג"ע צאינה מן הלבושים כו' כדי לראות בעטרה כו', ולכאורה תמוה דהא הנשמות צריכי' לבושי' דוקא כדי להנות מזיו ולמה אמר צאינה כו' כדי לראות בעטרה שעטרה כו'. אך הענין יובן מהקדים לבאר ענין הלבוש לנשמה בג"ע מהו דהנה בג"ע הנשמות נהנין מזיו השכינה ענין הזיו הוא הארה מאא"ס ומתענגים הנשמות בג"ע שמשגיגים איזה הארה מהזיו ובחי' הזיו הוא הארה מאא"ס בל"ג ולכן עם היות שבכלל נזכר בספרים רק ב' בחי' געה"ע וגעה"ת געה"ע הוא בבריאה וגעה"ת הוא ביצירה אבל דרך פרט יש עליות והשגות בל"ג כמארז"ל ע"פ ילכו מחיל אל חיל שצדיקים אין להם מנוחה בעוה"ב ר"ל שנשמתן מתעלה בכ"י בעא"ע כי אין קץ ומספר לעילוי השגה בבחי' האור וזיו אשר הוא הארה מאא"ס ב"ה, וכל זמן שנצרך הנשמה להתעלות מג"ע לחבירו צ"ל מקודם בחי' נה"ד שיבוטל כל ההשגות הקודמי' כי ההשגה הקודמו' נגד ההשגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל וכלל והיא בטילה לגמרי נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג ההארה מאא"ס ב"ה וע"כ כל השגה יתירה שמשגיג מהאור בטילה נגד ההשגה שלמעלה ובעבור זה כל צדיק נכוח מחופתו של חבירו היינו מבחי' השגה החוסף על חבירו מאחר שאין השגתו א' ויש לכ"א השגה אחרת אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו והו"ע וקדושים בב"י יהללוך סלה קדושים היינו נשמות בג"ע נק' קדושים יהללוך סלה כל מקום שנאמר סלה הוא בחי' בל"ג אשר תמיד מתחדשי' השגתם מאא"ס אשר הוא בלי גבול ולכן ארוז"ל מוטב דלידיני' וליתי לעלמא

א'תצא התורה הוספות אור

דאתי כי כדאי כל היסורים והדינים נגד התענוג והשגתם הנ"ל אף שבגעה"ת ואין ערוך כלל כו' וכן מגעה"ת נגד געה"ע עד רום המעלות כי התענוג שנמשך מאור א"ס מקור כל התענוגים הם בל"ג. וכמו שאנו רואים בחוש שאף מה שנפל בשבה"כ תענוגי' גשמי' הם ג"כ בל"ג כי יש כמה מיני תענוגי' כידוע לאין מספר א"כ עאכו"כ השרש ומקור לזה התענוגי' רוחני' אף מגעה"ת הם בל"ג מאא"ס. והנה לכך צריכה הנשמה ללבוש בג"ע כי א"א לנשמה שהיא בחי' נברא ובע"ג ליהנות ולהשיג בחי' האור והזיו כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך וע"י אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו (וכמ"ש ע"פ א"ח ע"ט"ב) וכמו שמסואר בע"ח שיש מסך ופרגוד וכמו עדי"מ אור גדול שאין יכולים להביט בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולי' לקבל את האור מאחר שנתעלם התארה קצת ע"י המסך וכמו שדבר חכמה ושכל גדול אין יכולים להסביר לפני קטן כ"א ע"י לבוש משל אזי מבין ההבר כמ"כ נק' מצות לבושי' שהם ג"כ בחי' משל וכמ"ש משל הקדמוני היינו שיהי' התגלות עצם רצון אור א"ס זהו א"א שיוכל לבא לידי גילוי לשום נברא רק ע"י התלבשות רצונו ית' בעשי' גשמי' מעשה המצות ולכן נק' מצות לבושים ושרש המצוה גבוה מאד ששרשן מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור ונשתלשלו ע"י שערות עד שנשתלשלו למטה בעשי' גשמי' ציצית וסוכה ובהם דוקא נתגלה רצונו ית' סוף מעשה במח"ת נתחב"ס דפעם א' נא' בראשית ברא כו' את השמים ואת הארץ שמים תחלה וכתוב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים ארץ קדמה כאן במעשה כאן במחשבה וד"כ שמים הוא בחי' רוחני' וארץ בחי' גשמי' ובמעשה קדמה שמים כדרך השתלשלות רוחני' מחי' ומהוה בחי' גשמי' אבל במחשבה קדמה בחי' גשמי' סומבמח"ת כי התגלות האור מסוכ"ע וגילוי הרצון תר"ך עמודי אור הוא ע"י קיום רצונו בדברי' גשמי' ממש אשר שרשן מעולם התהו ובהם דוקא מתלבש רצה"ע ולכן המצות הם לבושי' אשר ע"י תוכל הנשמה להשיג וליהנות התענוג והזיו בג"ע ולזה מצות הם כמו לבוש אשר הלבוש אין בא באדם להיות בו חיות פנימי כמו מזון שנעשה לאחדים ממש עם האדם ומחי' אותו ואעפ"כ יש בלבושי' מעלה יתירה ששרשן מבחי' מקיפי' ולבעבור זה מקיף על האדם ומגין עליו ומשמרו כמ"כ מעהמ"צ אשר שרשן הם מבחי' מקיפים כ"ע ולכן לא בא התגלותן למטה בבחי' או"פ רק בעשי' גשמי' ממש וכידוע מה שבשרשו יותר גבוה נופל למטה יותר ע"כ ע"י מעהמ"צ נעשה בחי' מקיף ומסך שע"י המצות תוכל להתענג בתענוג אא"ס ב"ה וזהו תכלית ירידת הנשמה ירידה צורך עלי' שע"י עשיות המצות תוכל לקבל האור והתענוג ע"י מסך הנ"ל אשר מתלבש הנשמה בג"ע בלבושי המצות ומחמת כי המצות שרשן מגלגלתא וכ"ע לכן ע"י קיום המצות שהם רצונו ית' והיום לעשותם ולמחר לקבל שכרם בג"ע אשר נתגלה אורם או כשמתלבש הנשמה בלבוש המצות תתענג הנשמה בתענוג אור א"ס ב"ה בלתי בע"ג ע"י מסך ולבוש המצות כנ"ל, אשר הם בחי' ממוצעי' כי שרשם נעלה מכ"ע ונשתלשלו למטה בדברים גשמיים.

וזהו ענין אספה"מ שהוא עד"מ כזוכית בהירה אשר ע"י רואין אף דבר
הרחוק מן האדם ורואין אותו דרך ישר כמ"כ הוא בחי' הלבוש
הנעשה בג"ע ממעהמ"צ שהוא עד"מ כמו מסך שע"י יכולה הנשמה ליהנות
מזיו השכינה בג"ע וליהנות מאורו ית' כמו באספה"מ שע"י רואי' מרחוק
ביותר כך הוא בחי' אור ישר אשר נמשך ונתגלה אא"ס מלמעלמ"ס בג"ע.
והנה ע"י אספקלריא זו רואי' גוף ומהות הדבר ממש (והוא הנק' שפעקטיווע
בלע"ז) כך הוא בג"ע גילוי זיו השכינה ממש שהוא השגה ממש במהות
הזיו כו' ולכן נק' אספה"מ רק שמ"מ א"א לראות בלא לבוש ומסך כנ"ל.
ועד"ז הי' נבואת משרבע"ה גם בהיותו בגוף כמ"ש ומראה ולא בחידות
רק מ"מ לא הי' רואה ג"כ בלא אספקלריא כמו שאפי' בג"ע א"א להשיג בלי
לבוש כנ"ל. אך מ"מ הי' נבואתו ע"י אספה"מ השגת המהות כמו שהוא ממש
אכן שאר הנביאים ראו באשש"מ כמ"ש וביד הנביאים אדמה, וענין אספשא"מ
עד"מ (הוא הנק' שפיגע"ל) הוא שיש מסך וכיסוי על הזוכית אכן המסך אינו
דבר עב שאם הכיסוי הי' עב יסתיר לגמרי ויכסה האור, אבל להיות
הכיסוי מדבר דק שאינו גשם כ"כ ויסתיר רק מעט ואז כשרואין בו באספקלרי'
הנ"ל נמשך ממנו אור חודר לראות דמות הדבר העומד מאחוריו והרי רואי'
כו ג"כ דמות הדבר אבל מ"מ בזאת נגרע ערכה מאסהמ"א שבה רואים
המהות ממש משא"כ בשפיגע"ל הנק' אספשא"מ אין רואי' כלל מהות הדבר
הנראה רק דמות ממנו לבד והרי אין ערוך כלל הדמות לגבי עצם הדבר
וכלא ממש חשיב לגבי עצם הדבר, כך עד"מ להבדיל הבדלות אין קץ אין
ערוך כלל נבואות שאר הנביאים שעליהם נאמר רק וביד הנביאים אדמה
שהשגה שהשיגו בראייתם הוא רק כמו בחי' דמות לבד מעצם הדבר, אבל
משרע"ה ראה והשיג העצם ממש של הזיו ולא דמות לבד, והו' שבמשרע"ה נאמר
ומראה לשון זכר ובהם נאמר במראה ל"ג כי מראה ל"ג הוא בחי' דמות
לבד וכנודע מענין בצלמנו כדמותינו שהוא בחי' יחוד"ע ויהו"ת וזהו ג"כ
משארו"ל שכל הנביאים נתנבאו בכה ומשרע"ה נתנבא בזה כי כה הוא בחי'
דמיון שהוא דמות הדבר משא"כ זה היינו גילוי הדבר ומהותו כמו שהוא
ממש כנ"ל. אך צ"ל דידוע שהקמ"ץ הוא גבה מן סגו"ל ע"פ הקבלה כי
קמ"ץ ר"ת אור קדמון אור מצוחצח אור צח ולמה במראה ל"ג הוא נקוד
קמ"ץ ומראה ל' זכר הוא נקוד סגו"ל. אך הענין כי יש ג"כ באספשא"מ מעלה
א' גבוה במדריגה מאסה"מ והוא שיכולי' לראות בה א"ע וגם דבר העומד
מאחוריו כידוע מה שאין דרך לראותו כלל בענין אחר זולת ע"י אספקלרי' זו
שהרי באסה"מ א"א לראות מאחוריו רק להלאה ביותר ולא מאחוריו כלל.
אבל ע"י השפיגע"ל הנק' אספשא"מ יכולי' לראות, וכך יובן ג"כ בענין
הנבואה דבאספה"מ כ' וראית את אחורי לפני לא יראו וזהו לפי שבה רואי'
העצם ממש וא"א להיות ההשגה בהעצם ממש דבחי' לפני כו' אפי' ע"י
אספקלרי' ומחיצה רק בבחי' זיו לבד והוא בחי' אחורי"י הוא שיכול משרע"ה
להשיג המהות רק ע"י אספקלרי' ומחיצה המאירה, משא"כ בשאר הנביאי'
אמנם זאת יתרון מעלת אספשא"מ שהוא בחי' דמות שע"י יוכל להיות ג"כ

בחי' השגה זו גם למעלה מעלה מבחי' הזיו הנק' אחורי, וז"ש ישעי' ואראה את ה' ומשה אמר כי לא יראני האדם דהיינו מפני שישעי' ראה באש"מ שעי"ז יכולי' לראות בבחי' שלמעלה יותר לאין קץ מעי' אסה"מ וכמו עד"מ למטה שרואים גם דבר שלאחוריו, לכן כ' באברהם התהלך לפני משא"כ במשה כ' לפני לא יראו כנ"ל וזהו דבמראה בקמ"ץ ר"ת אור קדמון אור מצומצם אור צח א"א לראות רק עי' בחי' זו דאש"מ ל' נקבה אמנם מ"מ אין ענין זה גילוי המהות ממש לכן קמ"ץ ל' סתימה כמ"ש וקמץ הכהן משא"כ סגול' הוא בחי' חסד שהוא גילוי המהות ממש אבל מבחי' קמ"ץ א"א לראות רק גילוי הדמות כו' אבל המהות ממש הוא קמוץ וסגור וסתום ולית מחתב"כ, והנה באדם יש ג"כ בכ"א מב' בחי' אספקלריות הנ"ל, וז"ע מראות הצובאות אשר נא' מראות ל' רבים דהיינו ב' בחי' מראות הנ"ל, והנה ענין אספה"מ כבר נתבאר שהוא ענין הלבוש הנעשה מהמצות בג"ע, אך עיקר פי' מראות הצובאות (הוא שפיגלע"ן) שהוא בחי' אש"מ, וענין זה בעבודה הוא בחי' ככל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עלי' להפך נה"ב, ועי' בחי' אתכפי' ואתהפכא בכל מאדך בל"ג למעלה מן הכלי נמשך מלמעלה ג"כ שלא כסדר ודרך השתל' מאור עליון וזהו אספקלרי' דלא נהרא עי' דבר מסך ומבדיל שהם מאור המאיר דרך או"י היינו שהנה"ב הוא מכסה ומסתיר האור אכן אין הדבר מבדיל מסך עב שהוא מסתיר לגמרי רק יכול לאתכפי' ולאיתהפכא אז נעשה מזה בחי' אר"ח כמו בזוככית שע"י מסך המסתיר נוסף עי"ז אר"ח חדש שלא הי' מקודם שהי' המסך הנ"ל ועי' מסך הנ"ל יכול לראות אח"ז אור חדש היינו שיכול לראות גם מאחוריו וכמו"כ אחר שנתהפך נה"ב או עי' בחי' בכל מאדך ניתוסף אור המאיר ג"כ יותר מקודם שהיתה הנשמה בגוף נמצא הירידה צורך עלי' שע"י אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקודב"ה לעילא ומאיר שלא ע"פ סדר השתל' וזהו נק' אספקלרי' דל"ג, וזהו שארז"ל יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי בג"ע שנהנין מזיו השכינה עי' אמצעות הלבוש הנעשה ממעהמ"צ שהוא אספהמ"א הנה עי"ז א"א ליהנות רק בבחי' האור וזיו לבד, אבל מהו"ע ית' לית מתב"כ, אבל תשומע"ט בעוה"ז בבחי' בכל מאדך הוא הארה מבחי' שלמעלה מגדר השתל' דהיינו כמו עי' אספקלרי' שיש לה כיסוי דק שרואין בו לאחוריו כו' ולכן ארז"ל במצותיו חפץ ולא בשכר מצותיו שהם הלבושי' כו' וז"ש צאינה וראינה בנות ציון כו' בעטרה כו' דבנות ציון הן הנשמות שבג"ע בלבושי' כי ציון ל' לבוש וכדי לראות בעטרה שעטרה לו אמו בחי' סוכ"ע א"א לראות כלל עי' לבושי' הנ"ל דאספה"מ אלא דוקא עי' ירידתן בעוה"ז כי יפה שעה אחת בתשומע"ט, וזהו צאינה מן הלבושים וראינה בעטרה כו' וכמ"ש במ"א, וגילוי בחי' זו יהי' לע"ל, וזהו ענין נר מצוה ונר הוי' ג"א כי הנה הנר הוא שמן ופתילה ואור והפתילה ממוצעת בין השמן והאור שבה ועי' נמשך השמן אחר האור, וכך המצות נעשים מהם לבושי' שנמשלה לפתילה שבה ועי' יכולה הנשמה שנמשלה לשמן בחי' חכמה להשיג באור וזיו הא"ס ב"ה בג"ע נמצא שניהם בחי' נר המצוה הוא הפתילה

והנשמה הוא בחי' השמן אך זהו בחי' אספהמ"א כנ"ל, ועוד זאת בנשמה שיש בה בחי' אספשא"מ מצד התלבשותו בנה"ב בחי' מראות הצובאות כנ"ל וע"ז ג"כ אמר גר ה' נשמת אדם דהיינו הנה"א ע"י התלבשותה בנה"ב, וזהו שנאמר במשה רבע"ה ומראה ולא בחידות כי הנה חידה הוא בחי' הסתר הדבר באיזה לבוש וחידה ולכן צריך חכ' לעמוד על השכל והכופה שבה וענין בחי' זו הוא כנ"ל בענין אספשא"מ שהוא מחמת שיש כיסוי דק המסתיר כו', ולהיות כי הנביאים הי' השגתם ע"י בחי' זו לכן הי' הנבואה דרך חידה מחמת שנמשכת ע"י בחי' כיסוי המסתיר משא"כ משרע"ה אע"פ שראה ג"כ ע"י לבוש הנה הוא אספהמ"א שאינו מסתיר ומכסה כלל רק כמו עדי"מ שאו' משל לאיזה השכלה שע"ז יובן ההשכלה בטוב יותר נמצא שאין זה הסתר כלל משא"כ החידה הוא כיסוי וו"ש ומראה ולא בחידות רק פא"פ אדבר בו ר"ל בלי לבוש המסתיר כעין חידה, אך לכאורה א"כ יש מעלה יתירה בשאר הנביאים מה שאין במשרע"ה כנ"ל בענין שיש בבחי' אספקלרי' דל"ג מה שאינו באספקלרי' דנהרא, וזה לא יתכן לומר כלל, אך הענין דארז"ל משה נתנבא בכה וכל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה וכבר נת"ל דבחי' כה מהו א"כ מעלה זו שהי' בשאר הנביאים לא נפלת היא ממש רבע"ה רק נוסף עליהם שנתנבא בזה שהוא בחי' אספקלרי' המאירה.

ומראה ולא בחידות, המסך שבין אצילות לבריאה נק' חידה, עיין פ"ו להרמב"ם במחיצה ועניניה, באספקלרי' שא"מ יכולים לראות מה שלאחור כתר משא"כ במאירה רק להלן ולא לאחור, הראינו את מראיך מל' כתר, כמ"כ בנפש מאדך, לכן אי' בפע"ח דדוקא בהיותינו בבריאה ק"ש מעוררים יחוד או"א ממושבותיכם תביאו, וכן איתא בויקהל תקס"ח, דאתכפי' מעורר למעלה יותר מאתהפכא צאינה מאצי' לבריאה ואו וראינה העטרה כתר, וכעין זה חכם עדיף מנביא כי חכם השגת המציאות יכול להיות למעלה יותר מנבואה, ומ"מ הנביא ג"כ חכם, ע' אגה"ק עוטה אור, וא"ש דמשה אספה"מ אינו למטה מהם ח"ו רק דבחי' זו לא יראני כו', וזהו מראות הצובאות ב' בחי' מראות וצובאות ל' צבאות שהם בנו"ה איהו בנצח אספה"מ כו', ואיחי בהוד הודי' אמונה שאינו משיג אספשא"מ ועטרה כתר א"ח, עיין פרד"ס שער השמות פי"ב וע' ספר ש"א ובפסוק החלצו כו' לצבא, ושייכות להכיוור כי כיוור וכנו נר"ה כמ"ש בעה"כ מראה בסגול דכורא ומראה בקמ"ץ נוק' וקמ"ץ בכתר משום כנ"ל דבאמת יכולים להיות בבחי' דלמתביב וכמ"ש בפי' אעשה לו עזר כנגדו, וזהו"ע על אודות האשה, כי משה רבע"ה פירש מן האשה בחי' עלמא דנוק' לכן זה הי' התשו' כי במראה ל' זכר אליו אתודע עמ"ש ע"פ אל תגשו אל אשה נוק' כושית ע"ד מהודו ועד כוש.

לא כן עבדי משה כו' * ומראה ולא בחידות. צ"ל דאיכ מהו ההפרש לשאר הנביאים שאמר תחלה במראה אליו אתוודע ומהו לא כן כו' ומראה כו', גם צ"ל שביקש מרעה הראיני נא את כבודך ואמר וראית את אחורי לפני לא יראו, ובאברהם כתיב התהלך לפני, והרי כתיב ושמי הוי' לא נודעתי ובמשה כתיב אשר ידעו ה' פא"פ כו'. אך הענין דבמראה נקוד קמץ תחת הא' והוא לשון נקמה ומראה דמשה בסגול' והוא ל' זכר, כי יש ב' בחי' מראה, וכמארז"ל ביבמות ספ"ד בהפרש שבין משה לישעי' דמשה רבינו ע"ה ראה באספקלרי' המאירה וישעי' באספשא"מ וב' בחי' מראה אלו הם בחי' לשון זכר ולשון נקבה.

ב) ולהבין זה יש להקדים פי' מ"ש בהעלותך את הנרות כו' יאירו שבעת הנרות כי הנה נש"י קרויים נרות ע"ש נר הוי' נשמת אדם וגם המצות קרויים נרות כמ"ש כי נר מצוה, ולהבין זה וגם משארז"ל יפה שיא בתשובה ומעש"ט בעה"ז מכל חיי העוה"ב, וכבר נתבאר פעמים רבות וכעת יתבאר בהקדם מ"ש בזהר שהמצות נעשי' לבושי' לנפש שהנשמה מתלבשת בהם בג"ע וצריכה הנשמה לקיים כל התרי"ג מצות בכדי שיהי' הלבוש בשלימות, ואם חסר א' מהמצות חסר הלבוש, לכן צריכה לבוא בגלגול לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים הלבוש, והנה צ"ל מ"ש צאינה וראינה בנות ציון כו' בעטרה כו' ומבואר הפי' במ"א, כי בנות ציון הן הנשמות שבגן עדן צאינה מן הלבושים כו' כדי לראות בעטרה כו' ולכאורה תמוה דהא הנשמות צריכי' לבושים דוקא כדי ליהנות מזיו ולמה אמר צאינה כו' כדי לראות בעטרה כו', אך הענין יובן בהקדים לבאר ענין הלבוש לנשמה שבג"ע מהו, והנה בג"ע הנשמות נהיין מזיו השכינה, ענין הזיו הוא הארה מאא"ס ומתענגים הנשמות בג"ע שמשגיגי' איזה הארה מהזיו כו' ובחי' הזיו הוא הארה מאא"ס בלי גבול ולכן עם היות שבכלל נזכר בספרים רק ב' בחי' ג"ע העליון וג"ע התחתון, געה"ע הוא בבריאה וגעה"ת הוא ביצירה, אבל דרך פרט יש עליות והשגות בלי גבול כמארז"ל ע"פ ילכו מחיל אל חיל שצדיקים אין להם מגוחה בעוה"ב ר"ל שנשמתם נתעלה בכל יום בעילוי אחר עילוי, כי אין קץ ומספר לעילוי והשגה בבחי' האור וזיו אשר הוא הארה מא"ס ב"ה.

ג) והנה לכך צריכה הנשמה ללבוש בג"ע כי א"א לנשמה שהיא בחי' נברא ובע"ג ליהנות ולהשיג בחי' האור והזיו כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך ועל ידי אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו (וכמ"ש ע"פ אי"ח עט"ב כו').

ד) וזהו ענין אספקלריא המאירה שהוא עדי"מ כזוכית בהירה אשר על ידה רואין אף דבר הרחוק מהאדם ורואין אותו דרך ישר כמ"כ

* הוא המאמר שלפניו, בקיצור יותר וכהוספת הקטע האחרון (הנה ענין הלבושים) ובסימני סעיפים.

הוא בחי' הלבוש הנעשה בג"ע ממעהמ"צ שהוא עדי"מ כמו מסך שעיי"ז יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בג"ע וליהנות מאורו ית' כמו באספקלרי' המאירה שעל ידה רואין מרחוק ביושר, כך הוא בחי' אור ישר אשר נמשך ונתגלה אא"ס מלמעלה למטה בג"ע. והנה ע"י אספקלרי' זו רואין גוף ומהות הדבר ממש (והוא הנק' שפיקטיווע בלע"ז) כך הוא בג"ע גילוי זיו השכינה ממש שהוא השגה ממש במהות הזיו כו', ולכן נק' אספקלרי' המאירה רק שמ"מ א"א לראות בלא לבוש ומסך כנ"ל, ועד"ז הי' נבואת משה רעה"ש גם בהיותו בגוף כמ"ש ומראה ולא בחיזות רק מ"מ לא הי' רואה ג"כ בלא אספקלרי' כמו שאפי' בג"ע א"א להשיג בלא לבוש כנ"ל. אך מ"מ הי' נבואתו על ידי אספקלרי' המאירה השגת המהות כמו שהוא ממש, אכן שאר הנביאים ראו באספקלרי' שאינה מאירה כמ"ש וביד הנביאים אדמה, וענין אספקלרי' שאינה מאירה (הוא הנק' שפיגע"ל) הוא שיש מסך וכיסוי על הזוכית אכן המסך אינו דבר עב שאם הכיסוי הי' עב יסתיר לגמרי ויכסה האור אבל להיות הכיסוי מדבר דק שאינו גשם כ"כ ומסתיר רק מעט, ואו כשרואי' בו באספקלרי' הנ"ל נמשך ממנו אור חוזר לראות דמות הדבר העומד מאחוריו והרי רואין בו ג"כ דמות הדבר, אבל מ"מ בזאת נגרע ערכה מאספקלרי' המאירה שבה רואי' המהות ממש, משא"כ בשפיגע"ל הנקרא אספקלרי' שאינה מאירה אין רואין כלל מהות דבר הנראה רק דמות ממנו לבד, והרי אין ערוך כלל הדמות לגבי עצם הדבר וכלא ממש חשיב לגבי עצם הדבר, כך עד"מ להתבדיל הבדלות אין קץ אין ערוך כלל נבואות שאר הנביאים שנאמר עליהם רק וביד הנביאים אדמה, שההשגה שהשיגו בראייתם הוא רק כמו בחי' דמות לבד מעצם הדבר, אבל משה רבינו ע"ה ראה והשיג העצם ממש של הזיו ולא דמות לבד, והו שבמשע רעה"ש נאמר ומראה לשון זכר ובהם נאמר במראה לשון נקבה, כי מראה ל' נקבה הוא בחי' דמות לבד וכנודע מענין בצלמנו כדמותנו שהוא בחי' יחו"ע ויחו"ת, וזהו ג"כ משארז"ל כל הנביאים נתנבאו בכה, ומשה רעה"ש נתנבא בזה, כי כה הוא בחי' דמיון שהוא דמות הדבר משא"כ זה היינו גילוי הדבר כמו שהוא ממש כו'.

ה) אך צ"ל דידוע שהקמ"ץ גבוה מן הסגול ע"פ הקבלה, כי קמ"ץ ר"ת אור קדמון אור מצוחצח אור צח ולמה במראה ל' נקבה הוא נקוד קמ"ץ דוקא ומראה ל' זכר הוא נקוד סגו"ל. אך הענין כי יש ג"כ באספקלריא שאינו מאירה מעלה אחת גבוה במדריגה מאספקלריא המאירה, והוא שיכולי' לראות בה את עצמו וגם דבר העומד מאחוריו כידוע, מה שאין דרך לראותן כלל בענין אחר זולת ע"י אספקלריא זו שהרי באספקלריא המאירה א"א לראות לאחוריו רק להלאה ביושר ולא לאחוריו כלל, אבל על ידי השפיגע"ל הנק' אספקלריא שאינה מאירה יכולים לראות, וכך יובן גם כן בענין הנבואה דבאספקלריא המאירה כתיב וראית את אחורי לפני לא יראו, והו לפי שבה רואי' העצם ממש וא"א להיות השגה בהעצם ממש דבחי' לפני כו' אפי' ע"י

אספקלרי' ומחיצה רק בבחי' זוי לבד והוא בחי' אחוריים הוא שיכול מרע"ח להשיג המהות ממש, רק ע"י אספקלריא ומחיצה המאירה, משא"כ בשאר הנביאים, אמנם זאת יתרון מעלת אספקלרי' שא"מ שהוא בחי' דמות שע"י ויכול להיות ג"כ בחי' השגה זו גם למעלה מעלה מבחי' הזוי הנק' אחורי', וז"ש ישע"י ואראה את ה' ומשה אמר כי לא יראני האדם דהיינו מפני שישע"י ראה באספקלרי' שא"מ שע"י יכולים לראות בבחי' שלמעלה יותר לאין קץ מעל ידי אספקלרי' המאירה, וכמו עד"מ למטה שרואי' גם דבר שלאחוריו, לכן כתיב באברהם התהלך לפני משא"כ במשה כתיב לפני לא יראו כנ"ל, וזהו דבמראה בקמ"ץ ר"ת אור קדמון אור מצוחצח אור צח א"א לראות רק על ידי בחי' זו דאספקלרי' שאינה מאירה ל' נקבה, אמנם מ"מ אין ענין זה גילוי המהות ממש, לכן קמ"ץ ל' סתימה כמ"ש וקמץ הכהן משא"כ סגו"ל הוא בחי' חסד שהוא גילוי המהות ממש, אבל מבחי' קמ"ץ א"א לראות רק גילוי הדמות כו', אבל המהות ממש הוא קמוץ וסגור וסתום ולית מחתב"כ.

(ו) והנה באדם יש ג"כ בכל א' מב' בחי' אספקלריות הנ"ל, וזהו ענין מראות הצובאות אשר נאמר מראות לשון רבים דהיינו ב' בחי' מראות הנ"ל, והנה ענין אספקלרי' המאירה כבר נתבאר שהוא ענין הלבוש הנעשה מהמצות בג"ע, אך עיקר פי' מראות הצובאות (הוא שפיגלע"ן) שהוא בחי' אספקלריא שאינה מאירה, אך ענין אספקלריא שאינה מאירה הוא בחי' בכל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עלי' להפך נה"ב.

וזהו משארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי בג"ע שנהנין מזיו השכינה על ידי אמצעות הלבוש הנעשה ממעשה המצות שהוא אספקלרי' המאירה, הנה ע"י א"א ליהנות רק מבחי' אור וזוי לבד אבל מהו"ע ית' לית מחשבה תפיסא בי' כלל, אבל תשובה ומעש"ט בעוה"ז בבחי' בכל מאדך הוא הוא התארה מבחי' שלמעלה מגדר השתלשלות דהיינו כמו ע"י אספקלריא שיש לה כיסוי דק שרואי' בו לאחוריו כו', ולכן ארז"ל במצותיו חפץ ולא בשכר מצותיו שהן הלבושי' כו', וז"ש צאינה וראינה בנות ציון כו' בעטרה כו', דבנות ציון הן הנשמות שבגן עדן בלבושי' כי ציון לשון לבוש וכדי לראות בעטרה שעטרה לו אמו בחי' סוכ"ע א"א לראות כלל על ידי לבושים הנ"ל דאספקלרי' המאירה אלא דוקא על ידי ירידתן בעוה"ז, כי יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט, וזהו צאינה מן הלבושים וראינה בעטרה כו' וכמ"ש במ"א, וגילוי בחי' זו יהי' לע"ל, וזהו ענין נר מצוה ונר הוי' נשמת אדם כי הנה הנר הוא שמן ופתילה ואור והפתילה ממוצעת בין השמן והאור שבה וע"י נמשך השמן אחר האור, וכך המצות נעש"י מהם לבושי' שנמשלו לפתילה שבהם וע"י יכולה הנשמה הנמשלה לשמן בחי' חכמה להשיג אור חיו הא"ס ב"ה בג"ע, נמצא שניהם בחי' נר המצוה הוא הפתילה הנשמה הוא בחי' השמן, אך זהו בחי' אספקלרי' המאירה כנ"ל, ועוד זאת בנשמה שיש בה אספקלרי' שאינה מאירה מצד

א'תצח אור הוספות התורה

התלבשותו בנה"ב בחי' מראות הצובאות וע"ז ג"כ אמר גר הוי' גשמת אדם דהיינו הנה"א על ידי התלבשותה בנה"ב, וזהו שנאמר במשה רבע"ה ומראה ולא בחידות, כי הנה חידה הוא בחי' הסתר הדבר באיזו לבוש וחידה ולכן צריך חכמה לעמוד על השכל והכוונה שבה, וענין בחי' זו הוא כנ"ל בענין אספקלרי' שאינה מאירה שהוא מחמת שיש כיסוי דק המסתיר כו', ולהיות כי הנביאים הי' השגתם על ידי בחי' זו, לכן הי' הנבואה דרך חידה מחמת שנמשכה על ידי בחי' כיסוי המסתיר, משא"כ משה רבינו ע"ה אע"פ שראה ג"כ על ידי לבוש הג"ל הנה הוא אספקלרי' המאירה שאינו מסתיר ומכסה כלל רק כמו עדי"מ שאומרי' משל לאיזו השכלה שעיי"ז יובן ההשכלה בטוב יותר, נמצא אין זה הסתר כלל, משא"כ החידה הוא כיסוי, ווי"ש ומראה ולא בחידות רק פא"פ אדבר בו ר"ל בלי לבוש המסתיר כעין חידה, אך לכאורה א"כ יש מעלה יתירה בשאר הנביאים מה שאין במשה רבינו ע"ה כנ"ל בענין שיש בחי' באספקלריא דלא נהרא מה שאינו באספקלריא דנהרא וזה לא יתכן לומר כלל, אך הענין דארו"ל משה נתנבא בכה וכל הנביאים נתנבאו בכה נוסף עליהם משה שנתנבא בזה, וכבר נתבאר למעלה בחי' סה מהו, א"כ מעלה זו שהי' בשאר הנביאים לא נפלת היא ממשה רבע"ה רק נוסף עליהם שנתנבא בזה שהוא בחי' אספקלרי' המאירה.

הנה ענין הלבושים בג"ע הנז"ל אות ב' מבואר באגה"ק ע"פ א"ח עט"ב, ששרשן מבחי' חיצוני' הכתר, לכן בהן וע"י יוכל להנות מזיו השכינה דשרשן מצחצחות שהן פנימיות הכתר כו' ע"ש, אמנם הויו הנמשך בג"ע הוא ע"י בחי' שערות וצמצומים כמש"ש, אבל התגלות עצם הכתר הוא בחי' בעטרה א"א להיות כלל בג"ע זהו בחי' אספקלרי' המאירה, כי ג"ע נמשך רק מנהר היוצא מעדן חו"ב והחכ' מקבל ממזל הח' כו', אבל ע"י אספקלרי' דלא נהרא בחי' בכל מאדך הבלי גבול שלך, הקה נעשה בחי' א"ח גילוי הכתר, וכן מלמטה למעלה המל' הכתר מצד הא"ח, והו ענין קמ"ץ ר"ת אור קדמון כו', ופי' הפרד"ס שי"א פ"ג בענין ג' אורות אלו הן שרש כל הע"ס, והוא בחי' גנוזות שהן שרש לכח"ב שבכתר כו' וזהו ענין י"ג מה"ר העשר כנגד הע"ס והג' ראשי ראשים ע"ש פרק א', והנה מבואר במ"א בביאור דבגדי כהונה, איך בגדי כה"ג מתחילין מתיקון הששי דיגמה"ר ורב חסד כו', משא"כ ה' תיקוני' הראשוני' הן למעלה עדין מהבגדים, וה' הראשונים הם בחי' א"ק א"מ א"צ כנ"ל וח"ב דכתר, הרי מובן דבחי' קמ"ץ הוא למעלה מבחי' לבושים כי בגדי כה"ג הן שרש לבושי הנפש כו', רק זה נמשך על ידי מאדך בחי' אספקלרי' דלא נהרא משא"כ לבושי הנפש מהמצות בג"ע אספקלרי' דנהרא נמשך מבחי' לבושי כה"ג כו', אך לכאורה א"כ מעלת הנביאים גדול יותר, אכן הרי משה רבע"ה נתנבא בכה ג"כ (שהוא לכאורה אספקלרי' דלא נהרא) רק נוסף עליהם שנתנבא בזה כדפרשי" ר"פ מטות ע"פ זה הדבר נוסף דוקא, והענין יובן ע"ד מ"ש במ"א בענין חכם עדיף מנביא שיכול לדבר במדריגות גבוהות שלא יוכלו

להתגלות בנבואה משום שהוא ראית המהות משא"כ חכם רק ידיעת המציאות כו' ומ"מ ודאי הנביא ג"כ יכול להיות שהוא חכם גדול יותר בחכמה מאיוזו נביא, וכן מצאתי בליקוטי הש"ס להאריו"ל ביבמות ד"ט ע"א, וז"ל וא"ת הלא נביא הוא ג"כ חכם כו', וז"ל שצד החכמה שלו היא קטנה מצד הנבואה אבל חכם מצד חכמתו הוא גובר ועולה עכ"ל כמו דניאל לגבי תמו"ע כו', ולפי ערך זה יובן בנבואה גופא עם שהיא השגת המהות מ"מ אספקלרי' דלא נהרא היא השגת המהות של המדות דהיינו ע"ס דבריאה לגבי ע"ס דאצי' כמו דמות האדם שבמראה לגבי האדם, דאל"כ הא קי"ל עשר ולא תשע כו', ויוד' דיצירה הם דמות דדמות, וע' בפרד"ס שט"ז פ"א מזה ובפע"ח בסוף ההקדמה, אבל אספקלריא דנהרא הוא השגת המהות של הע"ס דאצי' ממש, וכן ידוע דמשה רבינו ע"ה הי' נבואתו מאצי' ושאר הנביאים בבי"ע, ולהיות אספקלרי' דלא נהרא השגת מהות הדמות ע"כ י"ל השגה גם בבחי' עליונות מהמתגלות באספקלריא דנהרא, וכמ"ש באברהם התהלך לפני, וע"ד הנ"ל דחכם גדול מנביא, (וכן משמע בהדיא בביאור בחוקתי דמינסק*) לכן מכת בכורות מבחי' כתר נתבנא בכה, (שהיא אספקלריא דלא נהרא).

ובכלל הנ"ל יובן מ"ש בפע"ח ובסידור האריו"ל בענין ק"ש וז"ל ולכך מותר לקרות ק"ש מיושב להיותינו עדין בבריאה כי אין בנו כח לעורר או"א בהיותינו באצי' רק בהיותינו למטה בבריאה עכ"ל. דלכאורה תמה כי בהיותינו באצי' הי' ראוי שיהי' לנו כח יותר לעורר מה גם כי מסתמא היותנו באצי' הוא ע"י הביטול ש"ע בלחש קול דממה דקה, משא"כ באש לא באש הי' כו', אך הענין הוא ע"ד הנ"ל דבבחי' אספקלרי' דנהרא א"א לראות העטרה כו' ולכן צאינה מאצי' לבי"ע כדי לראות העטרה כו', כך יחוד או"א הוא על ידי גילוי הכתר כדאיתא בפע"ח דיהוד או"א שבק"ש מקבלים מא"א וא"א מע"ק כו', לכן א"א לעורר בחי' זו בהיותינו באצי' שהוא בחי' אספקלרי' דנהרא רק בבי"ע דוקא אספקלריא דלא נהרא בחי' מאדך זהו ממושבותיכם תביאו כו' מעלמא דנוק' באשה קראו מושב כו' כמ"ש בתורת שבתות תקע"א ואהי' אצלו אמון כו' שהוא מצד דעיקר בירור ניצוצות הוא בבי"ע וזהו עיקר המ"ן לעורר בחי' א"ס היינו ענין מאדך, משא"כ היותנו באצי' אינו בחי' בירור רק המשכה כו' או בירור אחר בירור שהמ"ד מברר ב"ן, אבל התעוררות בא"ס דוקא ע"י המ"ן דמאדך אספקלרי' דלא נהרא, וכ"כ במ"א ע"פ קחו מאתכם תרומה תקס"ח, דאתכפי' מעורר למעלה יותר מאתהפכא ע"ש, ולכן אף דשמו"ע קול דממה דקה ביטול לגמרי כעין מ"ד או בירור אחר בירור אין בו כח לעורר גילוי יחוד או"א, ודוקא בק"ש מס"ג באחד ביטול היש, ומ"מ עכשיו ההמשכה רק מחיצוני' ע"י ולא מפנימי', כי עכשיו על ידי אספקלרי' דלא נהרא אין נמשך רק הדמות ולא העצם, וכן למעלה חיצוני' ע"י, ולע"ל יהי' גילוי הפנימי', וענין מראות הצובאות

(*) כנראה הוא הנדפס במאמר אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל ע' קנו (הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א).

הן נו"ה כי איהו בהוד יהודי' ואמונה בחי' אספקלרי' דלא נהרא, ולא גילוי גמור, וכן בחי' נצח בדי ערבה שאין בו טעם, לבר מגופא כו', ועשו מהם כיוור וכנו, נצח והוד עי' עה"כ.

ענין פ' מרגלים שאמר וראיתם את הארץ מה הוא ואת הערים ואת העם היושב עליה. אך הענין הוא כנוכר שהנה לכאורה הוא פליאה גדולה שהבורא ית' הוא א"ס מחי' עולמות גבולים. אך הענין כנו' שהנה כל העולמות הם הם בחי' מלכות אין מלך בלא עם באשר דבר המלך שלטון והנה כמו שהמלך מושל בדבורו על עמו כך כל העולמות בחי' דבור כנוהע אך קיום כל העולמות הם כנו' ע"י תו"מ שאיזה מצוה שאדם איזה הוא ממשיך אל מקום המלוכש באותה מצוה בשרשה למעלה בעולמות מחמת שהוא רצונו ית' שאמר ונ"ר אך לכאורה פליאה נשגבה מאוד דהנה נראה שהמלך מושל על עמו ועי"ז יש לו תענוג מחמת שהוא חוץ מגופו והם בדומי' כמותו וכמה אלפי' סרים למשמעתו ועי"ז יש לו תענוג אך הנמשל בבורא ית' שאנו אומרים שע"י המצות ממשיכים רצונו ית' ויש תענוג שאם לאו לא הי' שום עולם ואנו ממשיכים מהתענוג, ואדרבה הוא בעצמו מחמתו, ואיך יכול שהוא בעצמו מקבל תענוג ממה שאין דבר שחוץ ממנו ממלא וסובב כנ"ל אך באמת זה אינו מובן שכך הוא רצונו ית' בחי' רצון מה שלמעלה מהשכל אף שאין השכל מחייב זה מ"מ הוא רוצה כך שע"י המצות ימשיכו רצונו ויהי' לו תענוג כך הי' רצונו הפשוט מתחלה שהי' לו נחת ותענוג ממצות ישראל אף שאין השכל מחייב כנ"ל והנה ע"ז אנו מתפללים ותהי' לרצון תמיד עבודת ישראל עמך שמבקשים ממנו ית' שיהי' לפניו לרצון מחמת שהשכל מחייב זה וזהו שכר מצוה המצוה בעצמה וזהו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא שאין משיגים תענוג מהמצות מה שיש בה וע"כ הוא מוכרח להיות כך בלא טעם רק רצונו שיהי' לו רצון שאם לא כן שיש איזה טעם זה שממשיכי' ע"י המצות אלקים שמחי' עולמות א"כ הוא מוכרח כהיום לחיות העולמות וזה בודאי א"א בשום אופן להיות שהוא מוכרח שהש"י בלתי מוכרח רק בנדבה שהוא רצונו ית' למלוך כנ"ל וזהו ענין קדושה שאנו אומרים קדוש ואח"כ אומרים ברוך ואח"כ ימלוך שהנה הוא קדוש ומובדל ואין שום שכל מחייב שיוכל לחיות עולמות אנו אומרים ברוך לשון בריכה שנתרבה כבודו ית' כדי שימלוך, והוא מחמת רצונו כך כנו', ונחזור לעניננו שהנה כמו שבעולם יש כמה בחי' כך יש בהתורה דהיינו שבעולם יש מדבר ישוב שדה כך בהתורה כדאיתא בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים שהאותיות נק' אבנים ובחי' מדבר שבתורה הוא מדריגה היותר גבוה דהיינו הבחי' שאינו מובן הסודות והטעמים שבה ואין שום תענוג אך אנו עושים

בלתי שום תענוג עצמו רק מפני רצונו ית' ואורייתא וקודב"ה כולא חד ויש בחי' ישוב שיש בו תענוג שמשיגים אלקותו ית' ויש בחי' שדה שמשיגים מעט כמ"ש שמואל לשאול במלחמות עמלק כשהשאיר מטוב הצאן והנה כונת שאול הי' בודאי לקיים מצותו ית' וגם שיתקן כל הבחי' (הכוונות הנרמזים) והנה הש"י צוה להחרימם כל אשר לעמלק וכוונתו הי' להקריב כל הצאן והבקר על המזבח ממילא יקיים מצותו ית' וגם שיתקן כל הבחי' והכוונות הנרמזים בקרבנות ויהי' יותר טוב שמעשה בשכל וע"י אמר לו שמואל החפץ ה' בעולות וזבחתי כשמוע בקול ה' והנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אליהם דהנה יותר טוב שיעשה המצוה בלתי שום השגת שכל דהיינו כמו הקרבת קרבנות שכוונתו נודע והשכל והתענוג מושג כנודע אבל יותר טוב שמוע סתם להשי"ת מחמת שאמר ונ"ר. וזהו בחי' מרגלים דהנה דור המדבר הי' שרשם למעלה מעולם התענוג ולמטה נעשה מזה דור המדבר והי' שרשם למעלה מבחי' ארץ כנען כנודע שבחי' ארץ כנען כתיב בכל התורה ולא ארץ ישראל מל' שיהי' עבודתו ה' תמה מחמת אמרו וזהו ועבדתם ה' אלקיכם מל' עבודה. משל המלך צוה לעבדיו איזה דבר לעשותו ואחד שאל הטעם הדבר למה הוא כך והשני לא שאל הדבר רק עשה מחמת צוה המלך בלתי שום טעם בודאי זהו היותר טוב ומובחר שאוהב המלך. וזהו ועבדתם. וזהו ויניחיהו בג"ע וצוה את האדם לעבדה ולשמרה ודרשו רז"ל לעבדה מ"ע ולשמרה מצות ל"ת והענין הוא כנ"ל שכל קיום העולמות ע"י תו"מ כנ"ל ועדן מל' תענוג והשי"ת צוה לעבדה כנ"ל. והנה משה רע"ה הי' בחי' מה ואנחנו מה שלא רצה שום תענוג והשגת שכל רק בחי' עבודה תמה והם הי' תלמידיו וג"כ משרשו והי' רוצה להורות להם עבודת הבורא ית'. וזהו ששלח לרגל את הארץ כנען אף שהי' למעלה מארץ ישראל מ"מ מחמת שהי' תלמידיו הי' רוצה שיהי' עבודתם בחי' ארץ כנען מל' כנען כנ"ל וזה שאמר להם וראיתם את הארץ מה הוא בחי' מה שירדו לבחי' מה שלא ירצו להשיג שום תענוג רק בשביל רצונו ית' וגם את הערים והעם דהיינו כל הבחי' מדבר ישוב שדה כנ"ל והם לא רצו לירד למדריגה כניעה הנ"ל ברוחני' בעבודה וזה הי' חטאם שלא רצו להשפיל א"ע מדריגתם שלא להשיג שום דבר עד שבגשמי נתהווה חטא גמור באמת ומאס א"י את הגשמי' מחמת שלא רצו לירד ולדבק ברוחניות למדריגות וזוהי' ארץ כנען כנ"ל מזה נתהווה חטא למטה בגשמיות וד"ל.

ויהס כלב. טוטה פא"נ דל"ה ע"א ל' שתיקה ול' הסתה. וע' בשרשים ערך הם וערך סית. וי"ל דכתיב בחבקוק סי' ב' והי' בהיכל קדשו הם מפניו היינו שלא יהי' ההיכלות מעלימים כי שם הוי' מאיר בהיכל שהוא שם

א'תקב אור הוספות התורה

אד' עיד יחוד הוי' אד' שזהו גימט' אמן ואזי הס מפניו שתיקה וביטול כמו שרפים עומדים וכן הס גימט' היכל והיינו כמו השראת אלקות בבהמ"ק שזהו הגילוי שעייז נמשך גילוי אלקות למטה דירה בתחתונים זהו וה' בהיכל קדשו משא"כ בחורבן בהמ"ק הרי סליק לעילא לעילא ונשאר למטה חשך וא"כ עיקר העבודה הוא להמשיך בחי' הוי' בהיכל קדשו והיכל זה אינו מעלים ומסתיר כלל ואדרבה נק' קה"ק וכענין אורייתא היכלא עלאה דקב"ה, ול' הסתה לטוב הלא יחזקי' יסית אתכם כו' לאמר ה' אלקינו יצילנו בדה"ב סי' ל"ב ובישע"י סי' ל"ו וכן ואף הסיתך מפי צר באיוב סי' לו. כלב גימט' ב"ן ע"כ הוא מחברם למשה שהוא בחי' מ"ה, ירושלמי סוטה פ"ט. רבות רס"ו ב' רמ"ז ב', ילקוט ח"א רכ"ב ד רס"ג ש"ו ב', ח"ב י"ב קי"ג ד', (של"ה) קע"א א' קפ"ב ב' רס"ג ב' שניה א"ב תט"ו ב', ממ"י כ"ו ג', בחי' קע"ה ד' קצ"ב ד'.

[הגהות * על הקיצורים לד"ה ואולם חי אני שבדמ"צ דף קעת, א]

(ע' קע"ח, ב, ש"ה דבורו ית' — ויהי אור כו')

וכמו נש"י שעלו במחשבה ואעפ"כ כדי שתרד בעוה"ז הוצרך להיות מאמר נעשה אדם (וכמש"כ באגה"ת) נמצא.

קיצור אות א'. מהו וימלא כבוד הוי' לשון עתיד, וכן ענין בשכמל"ה, ועד"ז אנו אומרים בשכמל"ה, והלא כתיב מלא כל הארץ כבודו שכבר הוא מלא (הג"ה ועי' מענין וימלא כבוד בוח"ג ס"פ צו דל"ה ע"א עד דאתברכא כנס"י כו' ואתברכו עילאי ותתאי כו' כדין כתיב ברוך הוי' מציון כו' וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן, ועמ"ש במק"מ במד"ר באסתר דק"ח ב' גבי המולך מהודו ועד כוש פ"י שע"ד הגילוי עכשיו מקה"ק בירושלים כן יהי' הגילוי מקה"ק בכל העולם, וזהו וימלא לשון עתיד, וע' כה"ג בלק"ת פ' נצבים סד"ה יו"ט של ר"ה ושם פ"ה דניז סע"ב, אבל להמשיך גילוי בחי' בינה בכל הגבולין מבהמ"ק זה לא הי' ביכולת כ"כ בבית שני כו' ע"ש וע' סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, ואזי ובאו האובדים בארץ אשור כו', וע' בד"ה לבאר ענין המסעות בענין עתידה א"י שתתפשט בכל העולם כולו עכ"ה), גם מהו ברוך כבוד הוי' ממקומו, וכן ענין איה מקום כבודו, כיון שמלא כה"כ, יקדים פ"י כי לא מחשבותי מחשבותיכם (הג"ה ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה ביאור ע"פ יונתי בחגוי פ"א דט"ז ע"ב, וד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה רפ"ג עכ"ה), כי ע"י מח' אנא אמלך נתהוו כל העולמות, וזהו בראשית נמי מאמר

נתהוו : נוסמו מבוך גרונם ורח"ל.

אור הוספות התורה אתקנ

הוא. (ע' בד"ה כי תצא דרוש הראשון פ"ג). אמירה בלב. אך עלמין דאתגליין נמשכו מבחי' הדיבור, (ובהג"ה שאפ"ל שגם עלמין דאתגליין נתהוו תחלה ע"י מח' זו, רק שהי' או מציאותן דק ורוחני למעלה מעלה מהמהות שהם עכשיו כשנמשכו אח"כ ע"י הדיבור).

(שם ש"ה חתוב — בגילוי)

(ג' דלאו דוקא קאמר שהרי א"א בלי מחשבה שאינו נחה לעולם דלכך נק' לאה כמ"ש במ"א רק ר"ל בלי מחשבה עמוקה רק הרהורים בעלמא) מ"מ.

קיצור' אות ב'. והנה מח' זו דאנא אמלך הנ"ל נק' בשם כבוד, זהו וכבוד הדר מלכותה, זהו ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, וכבוד זה הוא ירידה גדולה אצלו ית' ע"כ צ"ל ברכה והמשכה (הג"ה ע"ד שנת' בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ספ"א כי הגה לאו אורחא דמלכא כו' עכ"ה) זהו ברוך כבוד הוי' ממקומו, פי' ממקומו כח המחשבה (ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי פ"ב פי' שהמח' וכח המח' זהו"ע ממכ"ע וסוכ"ע וצ"ע ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה פ"ג פי' שענין המלך הקדוש שאומרים בעשיית' זהו המשכת' מח' זו דאנא אמלך עכ"ה) זה עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד ר"ל קודם שנתגלה מח' אנא אמלך הי' הוא ושמו פי' שמו היינו כח המח' כו' (הג"ה וקרוב לזה איתא בתק"ז ריש תיקון יו"ד ד"כ ע"ב דפי' אי' מקום כבוד היינו בעליית המל' עד א"ס כו' עכ"ה).

קיצור' אות ג'. זהו שבכ"ש אומרים יחיד חי העולמים מלך, ברוך זהו המשכה שיומשך מבחי' יחיד להיות חי העולמים מלך (הג"ה לכאורה זהו כענין ואולם חי אני וימלא כבוד המשכת' ח"י הנמשך מבחי' יחיד בבחי' אני, זהו וימלא כבוד וע' בת"א בהביאור ע"פ כי אתה נרי דס"ח סע"ב, שזהו ג"כ פי' ארוממך אלקי להמשיך בחי' הרוממות בבחי' מלך כו' ואח"כ בישתבח אומרים מלך יחיד עליית המל' בכתר ע"ש עכ"ה) ואח"כ בישתבח אומרים מלך יחיד עליית מח' אנא אמלך מתעלה במקורה ושרשה כמו שהי' הוא ושמו.

קיצור' אות ד'. והנה המשכות הכבוד הוא ע"י אתעדל"ת במס"נ באחד והיינו מסירת הרצון זהו"ע שאומרים בשכמל"ו סמוך לתיבת אחד, ואמרו יעקב שע"י אתעדל"ת זו ביטול היש לאין עי"ז ממשיכים מאין ליש שירצה כביכול בבחי' אנא אמלך (הג"ה אפ"ל בק"ש יש ח"י אזכרות וחותם אני ה' אלקיכם ע"ד ואולם חי אני) ובפ' שני דק"ש ואספת דגנך שע"י המאכלים מעלה האותיות שנפלו בשבה"כ ועי"ז יקויים וימלא כבוד ה' את שיאירו בחי' האותיות, ועי"ז יהי' הגילוי כבוד הוי' בכל הארץ כמש"ל סעיף א' בשם המד"ר באסתר.

קיצור' אות ה'. והנה עליי' זו הבחי' מלך יחיד, והעלאת האותיות וכן ההמשכה מבחי' יחיד חי העולמים מלך הוא ע"י יעקב שלכן יעקב

אמר ברוך שם כבוד מלכותו לע"ז תתן אמת ליעקב כו', כי הנה האבות הן הן המרכבה וע"ד והחיות נושאות שמעלים הכסא ארוממך אלקי המלך ממטה למעלה וגם העלאת האותיות לשרשן אך יעקב הוא נחלה בלי מצרים (הג"ה עמ"ש כד"ה במדבר סיני בענין למשפחותם לבית אבותם לגולגלותם ועמ"ש ע"פ הקל קול יעקב) וע"י העלאת האותיות בבחי' מים תחתונים בוכים (ע' בסעיב פמ"ה ע"פ וישא את קולו ויבך כו') תתן אמת א' פלא עליון נמשך עד תיו סופא דכ"ה, רננו צדיקים צדיק עליון וצדיק תחתון (י"ל וימלא כבוד זה סוד היחוד כמש"ל בשם הזהר ס"פ צו ועיקר היחוד ע"י יעקב כמ"ש ע"פ הזהר חיי קליג בענין תפלת ערבית רשות).

קיצור אות ו'. וזהו ואולם חי אני (הג"ה) לענין ואולם יש להעיר ג' ענינים הא' ע"ד ואולם לח שם העיר לראשונה, ע"ד קרתא שלא ה' אומרים שום שקר רק אמת, וא"כ י"ל ואולם ג"כ לשון אמיתית, ע"כ בעה"כ של הסה"ד ערך אולם אמת, וא"כ ואולם חי אני ההמשכה מבחי' אמת בבחי' חי וכענין יחיד חי העולמים ויש להעיר מענין פתחו של אולם מ' אמה ומ' אמה ב' פעמים כ' שהם ה' בחי' שבכתר כמ"ש בהביאור ע"פ אני ישינה וע"ז י"ל אולם לשון חזק כמו ובריא אולם, והנה עיקר החזק לו ית' כמ"ש גואלם חזק ה' צבאות שמו ירמי' סי' ג' ל"ד, והנה מבחי' חי נמשך בבחי' אני שהוא מל' שיהי' בחי' אני ראשון ואני אחרון בהשוואה אחת דהיינו המל' תהי' כמו הכתר בד"ה נאו לחייך גם בחי' מל' נעשית בבחי' חי דוגמת מ"ש בוח"א פ' ויגש דר"ז ע"א ודוד בגין דוכתי' דהוי חי לא הוי נאים אלא שיתין גשמי ובפרד"ס ערך חי כתיב שהמל' נק' ג"כ חי ע"ש ואתה מחי את כולם והרמ"ז שם פ"י שזהו בחי' ציון, ובת"א פ' מקץ בד"ה ביאור ענין רני ושמחי כו', הנה ציון לשון זכר ולשון נקבה שהוא בחי' דו"ג כו' וכמ"ש בוח"ג פ' צו דל"א סע"א כד' אודווגא כחדא בויווגא חד כדין ציון אקרי כו' וא"כ זהו"ע חי אני דהיינו חיבור בחי' חי בבחי' אני ואז גם המל' נק' חי, וזהו היפוך טעות המרגלים, והנה אולם הוא ג"כ בחי' שער להיכל י"ל כיון ע"י ואולם חי אני כו' וימלא כבוד הוי' את כל הארץ ע"כ גם בבית שער יהי' הגילוי ולא בבחי' היכל לבד, וע"כ נר חנוכה מדליקין על פתח הבית מבחוץ כו' וזהו חכמות בחוץ תרונה עכ"ה), וזהו ואולם חי אני כי המרגלים טעו לומר כי חזק הוא ממנו אפי' בעה"ב אינו יכול להוציא כליו משם והיינו כי מלכותך מלכות כ"ע גם השרים של עכו"ם מקבלים חיותם מבחי' כבוד מל' וסברי שחיותם הוא ג"כ בבחי' התלבשות כתוכם כו' כמו התלבשות הנפש בגוף או כמו התלבשות נה"א בנה"ב (הג"ה) וזהו שבעה"ב ר"ל בית הוא מל' ובעל הבית ת"ת כתפארת אדם לשבת בית, גם אשה נק' בית כמ"ש בנתה ביתה משלי סי' י"ד, אינו יכול להוציא כליו הן האותיות המחי' אותם כי מקבלים מבחי' ארך אפים כמ"ש בד"ה בשלח פרעה ובעה"כ של הסדה"ד אות ב' בערך בעל הבית כ' הקב"ה הוא בעל הבית של העולם כי העולם

אור הוספות התורה א' תקה

נק' בית והמרגלים אמרו אפילו בעה"ב איי להוציא כליו עכ"ל עכ"ה) ובאמת טעו כי וכבודי לאחר לא אתן כתיב וחיותם אינם אלא בבחי' מקיף עליהם בבחי' צל זהו סר צילם מעליהם.

תורת אדמו"ר ט"מ ש"י

ענין סמיכת פ' נסכים לפ' מרגלים דלכאורה תמוה הלא להם נשבע שלא יכנסו לארץ ובניהם הי' פחות מעשרים אך הענין דהנה כתיב בכל הקרבנות לחם אשי ריח ניחוח מהו לשון לחם הנה כתיב לחמו בלחמי דהנה התורה נק' לחם דהיינו לכו לחמו בלחמי אך להבין מפני מה התורה נק' לחם הענין הוא מתחלה נבין דהנה הוא תמי' גדולה דלכאורה אנו רואים בחוש שהמוזן הגשמי מה שאדם אוכל הוא חיות הגשמה הרחזני ג"כ דהיינו שעייז מקשר אותה בגוף להיות קשורה בגוף להחיותו שאם לא יאכל ימות דהיינו שתצא מהגוף ממילא הוא כך והנה אצל האדם יש כמה בחי' נר"ן דהיינו דבור ומחשבה ושכל ויותר גבוה מהשכל והנה כל התענוגים שמקבל האדם הכל חוץ מגוף והכל ממדריגה פחותה ממנו דהנה בעוה"ז הוא יותר גבוה מכל הבחי' כי יש דצח"מ והוא מקבל תענוג מאכילה ושת' ובגדים גוון זה או גוון זה והכל מבחי' דצ"ח. והנה פעם הוא מתענג מגוון זה ופעם מזה פעם מטעם מאכל זה ופעם מתוק או מר או בינוני פעם קר ופעם חם הכל לפי הזמן כמו שהוא מ"מ הכל מקבל תענוג מבחי' שלמטה ממנו שהכל בחי' דצ"ח ועייזו יש התקשרות הגשמה עם הגוף והוא פליאה נשגבה מאד. אך הענין דאנו רואים בחוש דהנה כמה בחי' יש אצל האדם כנ"ל מעשה דבור ומחשבה מדות שכל ויותר גבוה משכל בחי' רצון והנה מקבל תענוג הוא רק מדבר שחוץ מגופו דהנה תענוג מהם דהיינו מדצ"ח אעפ"י שלכאורה נראין בזה העולם למטה באדם מ"מ שרשם גלקחים האדם מעולם התענוג דהיינו הטעם והריח והמראה וג' דברים אלו מעולם התענוג והוא יותר גבוה משורש נשמתו אדם והדבר מובן כמה פעמים שהדבר ששרשו יותר גבוה הוא יכול לירד למטה מטה כנזכר כמה פעמים ואעפ"י שבוה העולם הם יותר שפלים מ"מ שרשם יותר גבוה והנה נראה שיש פרסה מפסיק בין אברי הגשמה דהיינו הלב ובין אברי הנפש דהיינו כבד ומעיים. והנה נראה בחוש כשהמאכל יורד ויורד תחלה דרך הושט למטה לאצטומכא ושם יתברר והפסולת ירד לחוץ והמובחר מתחיל לעלות למעלה דהיינו לכבד וללב ושם יתברר ג"כ ומהפסולת נעשה דם והולך לכל האברים עד שמהיותר מובחר הולך למוח ונעשה ממנו שכל והנה נקח המאכל ונניחנו תיכף במוח למה לא ברא בריאותו ית' כך מפני

שהמאכל שורש גבוה כנו' ויורד למטה לעוה"ז נתגשם מאד ויש בו פסולת מרובה מאוכל והפסולת א"צ שיהי' במוח לכן חייבה חכמתו ית' שיהי' הבריאה שירד מתחלה למטה ושם יתברר ואח"כ תעלה למעלה. והנה נראה שאם ירצה אדם לעצור א"ע שלא ליתן הפסולת לחוץ בדאי זה הוא שטות גדול ונחזור לענינו עד שהיותר מובחר עולה למוח ונעשה שכל והתענוג של המאכל והוא נלקח מעולם תענוג עליון שהוא יותר גבוה מנשמתו עד שעיי' שהתקשרות הנשמה עם הגוף מחמת שהמאכל מוכרח לירד תחלה דרך הגוף זהו פי' וקראת לשבת עונג דהנה באמת העונג הוא יותר גבוה מהשבת דהנה השראת קדושת שבת שורה על כל ישראל מי שרוצה ליקח יבוא ויקח. אך העונג העליון ששיגו בשבת שישרה על שבת הוא גבוה מאד. והו' וקראת כמו שקורין לאדם שיבוא משם לכאן כך ק"ו העונג שיבוא לשבת. והנה להענוג הנ"ל יש כמה שמות והנה עיי' המצות שאנו עושים בשבת אנו קוראים אותו העונג בכל השמות שלו דהיינו עיי' התפלה ערבית בשם בפ"ע ועיי' קידוש א"ע ועיי' אכילה וברכות המזון ותפלת שחרית ומוסף וקדושה רבה הכל נתן לנו הבורא ית' עצה לקרות העונג שישרה על השבת להשיגו והנה נחזור לענינו דהנה איתא ד"ה ע"ה אמר ה' ברכי נפשי כנגד מי כנגד הקדב"ה ונשמה מה הקדב"ה ממלא את כל העולם אף הנשמה ממלא הגוף, ולכאורה אינו דומה שכל העולם הוא רק אות א' ממנו ית'. אך הענין הוא להיפוך שהמשל הוא מהנשמה לו ית' דהנה לכאורה הוא דבר מופלא מאד שהשיי הוא א"ס ב"ה כלתי גבול ותכלית לית מחשבה תב"כ אנת חכים כו' יתקשר א"ע לחיות העולמות שהוא גבול בלתי אפשרי, אך הנה הוא ממש כנ"ל דהנה התורה נק' בשביל זה לחם מחמת שעיי' יש התקשרות הבורא ית' עם העולמות דהנה לכאורה כל התורה מדבר לעניני דצח"מ דהיינו מעניני בזיקין ממון נוקי אדם והלכות אישות והלכות זרעים ומועד וגם הלכות קדשים מדבר הכל מב"ח והוא לכאורה דברים תחתונים אך הענין הוא כמשל המזון הנ"ל, דהנה בזה העולם נתגשמה כ"כ אך מה שממאכל הגשמי שרשה יותר גבוה והנה שורש התורה אורייתא מחכ' מפקת ונבלות חכמה שלמעלה תורה והנה חכמתו ית' בהאי אנת חכים כו' אך התלבט א"ע בתורה והוצרכה התורה להתגשמה עד שבאת לעוה"ז והנה כשהאדם לומד תורה או עושה מצוה הוא ענין המזון ומתחלה יורד למטה כנ"ל עד שמתברר הפסולת דהיינו רצונות שלא לשמה מה שיש אצל כל אדם כמשל הנ"ל מחמת שנתגשמו כ"כ וא"א לתת תיכף למוח. והנה מזה ניזונים הע' אומות והו' הפסולת ואינו רוצה הקדב"ה שיהנה ממנה ישראל גם א"א שלא ליתן הפסולת כלל להם זה ג"כ א"א כמשל הנ"ל שמוכרח להיות כך עד"מ שמתברר המובחר שהוא בלתי שום סיג ובוה מלבש חכמתו ית' ונעשה נח"ד לו ית' עם העולמות לחיות אותם כנ"ל והנה ענין נסכים שהיתה בקרבנות הנ"ל כדי להעלות ר' בחי' דהיינו דוצח"מ, דהנה הקרבן עצמו הוא חי והשמן והסולת בחי' צומח והנה לבונה וגם שעל כל קרבן חי צריכים מלח הוא בחי' דומם והנה כדי להעלות כל הד' בחי' למעלה שיהי'

נחיר לפניו ית' ששרשם יותר גבוה הוצרך להיות כל הד' בחי' הנ"ל על כל קרבן והנה אמרנו שהתור"מ נק' ג"כ לחם ריח ניחוח ובה יש ג"כ כל הד' בחי' הנ"ל דהיינו יין ושמן דהנה אלו הב' בחי' הם שיהי' בהסתר כהפרש ואח"כ נתגלה אך ההפרש יש בין יין לשמן דשמן הוא דבר חשאי ושוקט על שמריו אך יין הוא דבר שמרעיש קול נכנס יין יצא סוד. והנה בתורה יש ג"כ כנ"ל שע"י התורה הדבר שהי' בהסתר דהיינו כבודו ית' מתגלה בעולמות אך אין שוין יש א' שהוא אצלו בחשאי בלב כמוס עמדי אהבת הבורא בחי' שמן ויש שעיי' מראה תנועות והוא בחי' יין והנה בזמן שבהמ"ק הי' קיים מזבח מכפר עכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו אם הוא אוכל כנ"ל להעלות כל הנ"ל בחי' אחוריים אצל מזבח אך א"א שיהי' מכפר על כולם שא"כ לא הי' כלל הגלות ויבא משיח שכ"א בא בעולם לברר גיצוצין כאשר חייבה חכמתו ית' כמה יברור ואם הי' מברר במצוה א' כראוי אז הי' נפטר תיכף מהעולם שא"צ לו עוד בעולם זהו הענין דהנה אעפ"י שלא באו דור המדבר לארץ מ"מ אמרו להם פ' נסכים בכדי שיעלה הד' בחי' הנ"ל במחשבה אף שלא יקיימו במעשה מחמת שבאמת הי' שרשם יותר גבוה מארץ ישראל ויקיימו במחשבה וזהו כל העוסק בפ' עולה כאלו הקריב עולה.

והיה * לכם לציצית וראיתם אותו חכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותו ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם.

(א) זח"א עמוד מ"ה ע"ד הנזכר בזהר פ' שלח דקע"ה ע"א בטעם וראיתם אותו חכרתם את כל מצות ה', לפי שתכלת הוא כורסיא דדינא שלכן כל גוון יפה לחלום בר מן גוון תכלת, וע"כ יתיירא מן הרצועא, ואמר סעדי' בענין גחש הנחשת והי' כל הנשוך וראה אותו וחי לפי שעיי' היה מתיירא מן הקב"ה כו' ע"ש וא"כ זהו ע"ד שארז"ל ספ"ג וכי גחש ממית אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם כו' רק שהגחש שהוא רצועא שמכין בו חביאו לזה שישעבד את לבו כלפי מעלה, וכענין ופרעה הקריב, עדי' פי' בזהר כאן דקע"ח ע"ב ע"פ ענין וראיתם אותו חכרתם כו' וא"כ זהו ע"ד הנזכר בזהר פ' קרח דקע"ח ע"ב ע"פ ועבד הלוי הוא תו הוא דא עתיקא, אלמלא לא אשתכח דינא בעלמא לא הוי ידעי בני נשא מהימנותא עילאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן

* חלק ממאמר זה נמצא גם באוה"ת פ' שלח ע' תרג ואלק.

עבד לך הוי אומר דא לאוי עכ"ל, והיינו שע"י הלוי שהוא מקו השמאל כח"י יראה מאימת הדין ע"יז בא לעבודת ה' עד שממשיך בח"י הוא דא עתיקא וע' מזה בבה"ז פ' קרח שם ולכן ארז"ל במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב שבתחלה עבמ"ז לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ד וכמ"כ בהציצית יש תכלת ולבן שהם דינא ורחמי כמ"ש בזהר פ' שלח שם דקע"ה סע"א.

קיצור. וראיתם אותו וזכרתם, זהו ע"ד העבד הלוי הוא.

ב) במד"ר בא פס"ו קליב ד"א החדש הזה לכם הה"ד יהיו לך לבדך משלי ה' י"ז הציצית נתתי לכם שנאמר והי' לכם לציצית כי המצות נק' מצותי שהקב"ה מתעטף בציצית והיינו מה שבז"א נמשכו תרי"ג ארזין מחד ארזא דא"א שהם רמ"ח אברים ושס"ה גידים ולפי שאתם קרוים אדם ע"כ ניתנו המצות לכם וע' באג"ה ס' ז' ע"פ מה טוב חלקנו גם כי מצוה לשון צוותא וחיבור להמשיך אוא"ס בע"ס ע"י ל"ת ב"יה, וע"י מ"ע ב"יה, ונק' מצות הוי' וכתוב כי חלק הוי' עמו וכתוב חלקי הוי' אמרה נפשי וע' בשה"ש רבה ע"פ דודי לי ואני לו וכשתבט לא תבט אלא ממני כו' וע' בזהר ר"פ תרומה ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה, והוה מקשה היא מנורה כנס"י מקשה ל' היקש, כמו התקוששו וקושו בצפניה ס' ב' ופירש"י וקשו השוה מעשיכם לדעת קונכם ורז"ל דרשו קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים עשו שניהם לשון היקש אדם המשווה עצמו וישר דרכו עכ"ל, והיינו שהם מוקשים לו ית' ארם אדמה לעליון, וע' במד"ר פ' נח פליה ע"פ את קשתי נתתי כענן קישותי דבר שהוא מוקש לי, היינו לפי שקשת הוא בח"י צדיק יסוד עולם כמ"ש ביוסף ותשב באיתן קשתו לי ע"כ נק' מוקש לי, וכמארז"ל הצדיקים דומין לבוראן במד"ר ס"פ תולדות פס"ו ולכן המצות הם לכם דוקא והמלאכים ביקשו התורה ולא ניתנה להם כמ"ש מזה בת"א פ' יתרו ב"יה זכור ושמור בדב"א נאמרה, ובלק"ת בד"ה מגורת זהב כולה, ועוד יובן עדמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב בענין אשה יראת ה' היא תתהלל שדוקא בה יש כח להצמיח מבחי' אור זרוע לצדיק כו', וכמשל הארץ שיש בה כח הצומח כו' משא"כ במדבר אין צמח מאומה מהזרוע כו', ומה שנוכר זה ע"פ החודש הזה לכם כי ב"ר"ח ניסן התחיל ההנהגה שלמעלה מהשתלשלות לשנות הטבע, והוה נמשך מיחוד פנימי דא"א שלמעלה מיחוד היצוני דא"א להחיות העולמות וכמ"ש העקדה בפ' החודש הזה לכם, והרמ"ז בשלח נ"ד ע"פ או ישיר משה, והנה ביחוד היצוני משותפים כל העולם שכולם מקבלים עכ"פ אור וחיות איש לפי מדריגתו כמ"ש ואיזה יום ששמחים בו אנו ואתם היינו יום הגשמים כו' פרנסה כו', אבל ביחוד הפנימי תוס' אור נאמר החודש הזה לכם, ועוד כי ישראל מוגין ללבנה, ויחוד זה הפנימי נק' יחוד שמשא וסיהרא וכמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש ונפקדת ע"כ מבחי' החודש הזה לכם נמשך כל בח"י לכם עד ענין ביום השמע"צ תהי' לכם, ונחזור לענינו דלכאורה מ"ש והי' לכם לציצית דהלכם נאמר גבי ציצית ולא גבי הבגד שעושים בו הציצית

היה מקום לומר דרק ענין הציצית הוא לכם דוקא כי אף שהטלית עצמו הוא גיב בחי' עליונה כמארז"ל שנתעטף בטלית לבנה והוא בחי' לבושי' כתלג חיזור מ"מ י"ל אדרבה שמבחי' שהוא גבוה יוכלו גם הם לקבל כמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים לפניו ובד"ה וארא אל אברהם בענין קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא. וע' בד"ה יביאו לבוש מלכות. שבחי' לבוש מלכות הוא המקיף לכל העולמות בהשוואה אחת הוא המהותה ומחיה עשי' הגשמיות. וגם כל הדברים הטמאים מקבלים חיותן מבחי' זו ע"ש סד"ה להבין ההפריש דקנ"ד סע"ג, אלא שנמשך ע"י לבוש והסתר פנים כו' שם דק"ג ע"ד אבל בקדושה נמשך מבחי' לבוש מלכות בלי שום הסתר פנים ולבוש יעו"ש. ונראה לבוש המסתיר זהו ק"ג ע' בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם בסידור בדרושי המלה, ולכן אמרו במד"ר פ' משפטים פל"א גינו אותו בפרפוריא שהוא לבוש לומר שהזקין ונק' עת"י והיינו כי לבושיה כתלג חיזור ושלג מורה על הקרירות היפוך ההתפעלות עיין מד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב וכן מיכאל שהוא חסד נק' מלאך של שלג במד"ר ע"פ צאינה וראינה, והרי מצד החסד אמר אברהם לו ישמעאל כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' לך ע"פ אנכי כגן לך, אמנם ע"י ד' הציצית שהם ל"ב נתיבות החכמה, נמשך דוקא במקום הביטול כמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו בת"א פ' וישלח ובד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין צדקה ומשפט ובענין עזי וזמרת י"ה. וע' בת"א בד"ה כי עמך מקו"ח גבי השקיפה ממעון כו' וברך כו' גם כמ"ש בפירוש בעבור זה עשה הוי' לי בד"ה מצה זו כו', והנה ענין ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים הם ד' חיות המרכבה, וכן ד' דגלים, ויש גיב לעומ"ו ד' בחי' היינו מצרים בכל כו' כמ"ש במד"ר פ' בראשית פט"ו לכן ע"י ד' ציצית נמשך והי' לכם לציצית, ומזה יובן בחוס' ביאור תשובה עמ"ש קרח טלית שכולה תכלת למה צריך לחוטיך, כי דוקא ע"י הציצית שהם חוטיך נאמר והי' לכם לציצית כו' כנ"ל משא"כ מצד הטלית בעצמו כ"ז נראה לומר דדוקא מצד חוטי הציצית נאמר והי' לכם לציצית. אך אפ"ל דגם מצד הבגד שייך לומר כן והוה על כנפי בנדיהם דוקא כי בגדיהם זהו כענין וירח ריח בגדיו שהם הלבושי' הנעשים מהתומ"צ, ועז"נ וריח שלמותיך כרית הלבנון וע' במד"ר פ' ויצא ע"פ ובגד ללבוש כו', ולכן סדין בציצית ב"ש פוטרין כי סדין נאמר סדין עשתה ותמכור שיש ממנו יניקה לכנעני שממית בידיהם תתפש והוא פשתן קין בד דכחשיכה כאורה ע"כ יוכלו לימשך מהציצית לא לכם לכן פטורין כו'.

קיצור. ענין זהי' לכם לציצית, כי המצות נק' מצות הוי' וכתוב חלק הוי' עמו, התקושו וקושו אדמה לעליון, וע' זח"א ר"פ תולדות, גם המלאכים בקשו התורה ולא ניתנה להם, ועוד כי אשה יראת ה' היא תתהלל להוליד מבחי' אור זרוע לצדיק ונמשך מבחי' החדש הזה לכם יחוד שמשא וסיהרא ובענין מ"ש והי' לכם לציצית דוקא שהם החוטיך, כי מצד הלבוש עצמו נמשך שפע גם לסט"א. ע"ד ה' מלך גיאות לבש ע"ד כמה ארך אפיים

עביר לך הוי אומר דא לאוי עכ"ל, והיינו שע"י הלוי שהוא מקו השמאל כחי' יראה מאימת הדין עי"ז בא לעבודת ה' עד שממשיך בחי' הוא דא עתיקא וע' מזה בבהי"ז פ' קרח שם ולכן ארוז"ל במד"ר פ' בראשית סי"ב י"ב שבתחלה עכמ"ח לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ר וכמ"כ בהציצית יש תכלת ולבן שהם דינא ורחמי כמ"ש בזהר פ' שלח שם דקע"ה סע"א.

קיצור. וראיתם אותו הכרתם, זהו ע"ד ועבד הלוי הוא.

(ב) במד"ר בא פט"ו קל"ב ד"א החדש הזה לכם הה"ד יהיו לך לבדך משלי ה' י"ז הציצית נתתי לכם שנאמר והי' לכם לציצית כי המצות נק' מצותי שהקב"ה מתעטף בציצית והיינו מה שבז"א נמשכו תרי"ג ארחין מחד ארחא דא"א שהם רמ"ח אברים ושס"ה גידים ולפי שאתם קרוים אדם ע"כ ניתנו המצות לכם וע' באג"ה סי' ז' ע"פ מה טוב חלקנו גם כי מצוה לשון צוותא וחיבור להמשיך אוא"ס בע"ס ע"י לית בי"ה, וע"י מ"ע ברי"ה. ונק' מצות הוי' וכתוב כי חלק הוי' עמו וכתוב חלקי הוי' אמרה נפשי וע' בשת"ש רבה ע"פ דודי לי ואני לו וכשתבע לא תבע אלא ממני כו' וע' בזהר ר"פ תרומה ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה, וזהו מקשה היא מנורה כנס"י מקשה ל' היקש, כמו התקוששו וקושו בצפניה סי' ב' ופירש"י וקשו השוו מעשיכם לדעת קונכם ורז"ל דרשו קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים עשו שניהם לשון היקש אדם המשווה עצמו וישר דרכו עכ"ל, והיינו שהם מוקשים לו ית' אדם אדמה לעליך, וע' במד"ר פ' נח פלי"ה ע"פ את קשתי נתתי בענן קישותי דבר שהוא מוקש לי, היינו לפי שקשת הוא בחי' צדיק יסוד עולם כמ"ש ביוסף ותשב באיתן קשתו לי ע"כ נק' מוקש לי, וכמארז"ל הצידיקים דומין לבוראן במד"ר סי"פ תולדות פס"ו ולכן המצות הם לכם דוקא והמלאכים ביקשו התורה ולא ניתנה להם כמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדב"א נאמרו, ובלק"ת בד"ה מנורת זהב כולה, ועוד יובן עדמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב בענין אשה יראת ה' היא תתהלל שדוקא בה יש כח להצמיח מבחי' אור זרוע לצדיק כו', וכמשל הארץ שיש בה כח הצומח כו' משא"כ במדבר אין נצמח מאומה מהזרוע כו', ומה שנוכר זה ע"פ התחדש הזה לכם כי ברי"ח ניסן התחיל ההנהגה שלמעלה מהשתלשלות לשנות הטבע, והוה נמשך מיחוד פנימי דא"א שלמעלה מיחוד חיצוני דא"א להחיות העולמות וכמ"ש העקדה בפ"י התחדש הזה לכם, והרמ"ז בשלח ג"ד ע"פ או ישיר משה, והנה ביחוד החיצוני משותפים כל העולם שכולם מקבלים עכ"פ אור וחיות איש לפי מדריגתו כמ"ש ואיזה יום ששמתיים בו אנו ואתם היינו יום הגשמים כו' פרנסה כו', אבל ביחוד הפנימי תוס' אור נאמר החודש הזה לכם, ועוד כי ישראל מונין ללבנה, ויחוד זה הפנימי נק' יחוד שמשא וסיהרא וכמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש ונפקדת ע"כ מבחי' החודש הזה לכם נמשך כל בחי' לכם עד ענין ביום השמע"צ תהי' לכם, ונחזור לענינו דלכאורה ממש והי' לכם לציצית דהלכם נאמר גבי ציצית ולא גבי הבגד שעושיין בו הציצית

היה מקום לומר דרך ענין הציצית הוא לכם דוקא כי אף שהטלית עצמו הוא גיב בחי' עליונה כמארו"ל שנתעטף בטלית לבנה והוא בחי' לבושי' כתלג חיזור מ"מ י"ל אדרבה שמבחי' שהוא גבוה ויכלו גם הם לקבל כמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים לפניו ובד"ה וארא אל אברהם בענין קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא. וע' בד"ה יביאו לבוש מלכות. שבחי' לבוש מלכות הוא המקיף לכל העולמות בהשוואה אחת הוא המתוה ומחיה עשי' הגשמיות. וגם כל הדברים הטמאים מקבלים חיותן מבחי' זו ע"ש סד"ה להבין ההפרש דקנ"ד סע"ג, אלא שנמשך ע"י לבוש והסתר פנים כו' שם דק"ג ע"ד אבל בקדושה נמשך מבחי' לבוש מלכות בלי שום הסתר פנים ולבוש יעו"ש, ונראה לבוש המסתיר זהו ק"ג ע' בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם בסידור בדרושי המלה, ולכן אמרו במד"ר פ' משפטים פל"א גינו אותו בפרפוריא שהוא לבוש לומר שהזקין ונק' עת"י והיינו כי לבושיה כתלג חיזור ושלג מורה על הקרירות היפוך ההתפעלות עיין מד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב וכן מיכאל שהוא חסד נק' מלאך של שלג במד"ר ע"פ צאינה וראינה, והרי מצד החסד אמר אברהם לו ישמעאל כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' לך ע"פ אנכי מגן לך, אמנם ע"י ד' הציצית שהם ל"ב נתיבות החכמה, נמשך דוקא במקום הביטול כמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו בת"א פ' וישלח ובד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין צדקה ומשפט ובענין עזי חזרת י"ה, וע' בת"א בד"ה כי עמך מקו"ח גבי השקיפה ממעון כו' וברך כו' גם כמ"ש בפירוש בעבור זה עשה הוי' לי בד"ה מצה זו כו', והנה ענין ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים הם ד' חיות המרכבה, וכן ד' דגלים, ויש גיב לעומ"ז ד' בחי' היינו מצרים בכל כו' כמ"ש במד"ר פ' בראשית פט"ז לכן ע"י ד' ציצית נמשך והי' לכם לציצית, ומזה יובן בתוס' ביאור תשובה עמ"ש קרח טלית שכולה תכלת למה צריך לחוטיין, כי דוקא ע"י הציצית שהם חוטיין נאמר והי' לכם לציצית כו' כנ"ל משא"כ מצד הטלית בעצמו כ"ז נראה לומר דדוקא מצד חוטי הציצית נאמר והי' לכם לציצית, אך אפ"ל דגם מצד הבגד שייך לומר כן והוה על כנפי בגדיהם דוקא כי בגדיהם זהו כענין וירח ריח בגדיו שהם הלבושי' הנעשים מהתומ"צ, ועז"נ וריח שלמותיך כריח הלבנון וע' במד"ר פ' ויצא ע"פ ובגד ללבוש כו', ולכן סדין בציצית ב"ש פוטרין כי סדין נאמר סדין עשתה ותמכור שיש ממנו יניקה לכנעני שממית בידיים תתפש והוא פשתן קין בד' דכחשיכה כאורה ע"כ יוכלו לימשך מהציצית לא לכם לכן פטורין כו'.

קיצור. ענין והי' לכם לציצית, כי המצות נק' מצות הוי' וכתוב חלק הוי' עמו, התקושו וקושו, אדמה לעליון, וע' זח"א ר"פ תולדות, גם המלאכים בקשו התורה ולא ניתנה להם, ועוד כי אשה יראת ה' היא תתהלל להוליד מבחי' אור זרוע לצדיק ונמשך מבחי' החדש הזה לכם יחוד שמשא וסיהרא ובענין מ"ש והי' לכם לציצית דוקא שהם החוטיין, כי מצד הלבוש עצמו נמשך שפע גם לסט"א. ע"ד ה' מלך גיאות לבש ע"ד כמה ארך אפים

לפניו רק ע"י החוטיין ל"ב נתיבות חכמה נמשך שיומשך במקום הביטול דוקא. ומ"מ גם הבגד ודאי אינו דומה, כי בקדושה מאיר מבחי' הוד והדר לבשת. אבל בסט"א נמשך ע"י אלביש שמים קדרות וז"ש וירח את ריח בגדיו ויברכהו, ומ"ש והי' לכם לציצית י"ל ע"י הציצית דוקא נמשך שיהי' הבגד בחי' הוד והדר ובחי' לבוש מ' כו'. הג"ה עוי"ל והי' לכם לציצית כי הציצית הוא מבחי' ושער ראשו כעמר נקי, וגם כמש"ל בענין וישכם לבן וקס"ד כיון שם ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו, וא"כ שמא גם האדמוני כאדרת שער יוכל לקבל משם משום דכחשיכה כאורה ע"ו קמ"ל הרבותא והי' לכם לציצית וכמו גם ביגמדה"ר נושא עון כו' נאמר ונפלינו אני ועמך, ועמ"ש ע"פ לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים כו' ושארית הוא בחי' שארית יעקב.

ג) מד"ר ס"פ שלח והי' לכם לציצית שתהא גראית (פי' שצריך שיהיו הציצית על בגדיו כדי שיוכור תמיד מצות השי"ת כמ"ש הפוסקים ודרש ציצית לשון הבטה כמד"א מציין מן החרכים מ"ב, ועמ"ש ע"פ ועשית ציץ ומ"ש בלק"ת ע"פ והי' לכם לציצית, וע' במא"א צ' כ"ב בענין ציצית ובפרד"ס ערך ציץ וערך ציצית ובח"ג קע"ד סע"ב, וזוה יובן ענין הציצית לכם ר"ל ע"י מצות ציצית יבא לבחי' הבטה ע"ד לחזות בנועם ה', כי בגדיהם היינו לבושים הנעשה ממעשה המצות והי' לכם לציצית, גם כי לציצית הוא בגימ' כתר והוא ע"ד צאינה וראינה כו' בעטרה כו') וכמה חוטיין בש"א ד' ובה"א ג' וכ"ה במנחות פ' התכלת דמ"א ת"ר כמה חוטיין הוא ניתן בש"א ד' ובה"א ג' כו' יש לפרש לפמ"ש בשם המ"א שד' הציצית הם כנגד ד' חיות נושאות את הכסא, והנה הם כנגד ד' דגלים שבישראל וכמ"ש ברבות במדבר פ"ב דרי"א ע"ד כשם שברא הקב"ה ד' רוחין וכנגדן ד' דגלים אף כך סיבב לכסאו ד' מלאכים מיכאל וגבריאל כו', מיכאל בימינו כנגד ראובן כו' וכ"ה ג"כ בזהר פ' במדבר דקי"ח ע"ב, ולכן כמו שבענין הדגלים כל דגל כולל ג' שבטים כך הוא ג"כ ד' חיות הנ"ל כולל כ"א שלשה, והם י"ב בקר שהים עליהם וכמ"ש בזה"א ויחי דף רמ"א ע"א ודרמ"ז ע"א ובפ' ויקהל דף קצ"ו ע"ב אילין אינון תריסר משריין עילאין דכלילין כולא כחזא בכללא דארבע דאיקרון חיות הקודש כו' וע"ש במק"מ ובה"ז שם ולכן ס"ל לבי"ה שנותן ג' חוטים ובכללותם י"ב תריסר משריין עילאין הנכללים בד' חיות הנ"ל ג' בכל א' כמו בענין הדגלים הם ד' דגלים וכל דגל יש בו ג' שבטים, כך השבטים הם ג"כ ענפים כענין חוטי הציצית כו', והנה ענין הדגלים הוא להיות התכללות המדות שכל ג' נעשו דגל א' וגם כל הד' דגלים פונים לסבב בחי' א' וע"י התכללות זו יש בכחם להעלות המל' ע"י שמעוררים שרשן שמבחי' בהמה רבה בחי' עקודים כו' ועד"ז ממש ענין הד' ציציות שהם ד' חיות הקודש שנכללים מכל י"ב משריין י"ב חוטים כמו י"ב שבטים וע"ז מרוממים ומעלים בחי' לבוש מל' לשרשו לעצמות אוא"ס כו' והיינו להיות יביאו לבוש מל' אשר לבש בו המלך ממש כו' ובמ"א

פי' שעיינו ממשיכים להיות עוטה אור כשלמה לחבר בחי' סתים וגליא שזהו"ע האור והשלמה וע' באגיה סי' י"ט בד"ה עוטה אור כשלמה, ומ"מ קי"ל דצ"ל ד' חוטין דכה"ג נחלקו ר"מ וריה"ו בפ"ב דעירובין גבי פסי, ביראות דר"מ ס"ל שביניהם כמלא שתי הבקות של שלש שלש בקר וריה"ו ס"ל של ארבע ארבע, ומבואר בת"א פ' תולדות בד"ה מים רבים דשלש שלש זהו מה שכ"א כלול מג' בחי' ע"ד הדגל הכולל ג' שבטים אך של ארבע ארבע היינו כאשר כל חיה כלולה מכל הד' חיות כו' דהיינו גם מבחי' אדם כו', חהו"ע שיר משולש ושיר מרובע, וכמ"ש בת"א בד"ה יבל הוא היה אבי כו', וכן במשכן הי' ד' בחי' יחד תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משור כו', וכמ"ש במ"א ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל כו' ושם נתבאר שהם אהוי"ר ורחמים ובחי' אהבה המסותרת כו', ולכן קי"ל גם כאן שהם ד' חוטין בכל א' מהציצית כו', ובבחי' ס"פ שלח פי' הד' חוטין הם ד' פנים שיש לכל חיה ומה שהם כפולים לשמונה היינו כי יש לכל חיה ד' פנים וד' כנפים ובעה"ק ח"ד פי"ט פי' כי ד' פנים הם ד' אותיות הוי' זה קרוב למ"ש במ"א שבחי' ד' החוטין זהו מה שנמשך מד' חיוון עילאין שבמרכבתא עילאה דאצי' לבחי' כל חיה מד' חיות שבמרכבה דבריאה ולכן א"ש שהן ד' חוטין ולא ג' וע' בעה"ק שם ע"פ והיא מתהלכת בין החיות כו', ועוד מפני שבהן נמשכים ג"כ ל"ב נתיבות חכמה שהן נמשכים ומתלבשים בד' חיות, והיינו שצ"ל בכל כנף ד' חוטין דוקא שהם י"ו וכשכופלין הם ל"ב חוטין כו'.

קיצור. והי' לכם לציצית שתהא נראית ועיינו יבואו לחזות בנועם ה' לציצית גימ' כתר, ענין כמה חוטין הוא נותן בה"א ג' שיהי' בין הכל י"ב משריין דבריאה המעלים המ' ובש"א ד' כי הן נגד ד' פנים שיש לכל חיה והוא ג"כ ענין ההמשכה מד' חיות דמרכבתא עילאה דאצילות מה שנמשך בכל חיה דמרכבתא תתאה, גם זהו"ע המשכת ל"ב נתיבות חכמה, עו"ש במד"ר פ' שלח וראיתם אותו פרט לכסות לילה, י"ל כי כבר מבואר פי' על כנפי בגדיהם דפי' בגדיהם הם ע"ד וירח ריח בגדיו שהם הלבושים הנעשים ממעשה המצות והציצית לשון הסתכלות, זהו שעיי לבושים אלו תוכל הנשמה לחזות בנועם ה' כמ"ש מזה בת"א פ' חיי בד"ה ענין יפה שע"א בתשובה ומע"ט ובפ' מקץ בד"ה ת"ר ג"ח כו' בש"א יום ראשון מדליק שמונה, ובאגיה סי' כ"ט ד"ה א"ה עט"ב והנה הלבושים הנעשים ממעשה המצות נק' יומין כמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ט ע"פ ואברהם זקן בא בימים, וע' מזה ג"כ בת"א סד"ה ואלה המשפטים והיינו כי יום ג"כ לשון אור והארה, וכמ"ש במ"א בענין ספה"ע שאומר היום יום א' כו' שני ימים כו' ובפע"ח כ' כי יום גימ' אל הוי' זהו ימים יוצרו וע"כ דוקא כסות יום חייב בציצית שהציצית שהו"ע לחזות בנועם ה' נמשך דוקא עיי לבושי' ממעשה המצות הנק' יומין עילאין והם הנקראים כסות יום וכמ"ש והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוך היום ואי' בילקוט פ' עקב רמז תתס"ג בשם ילמדנו שאם אתם שמעתם מצותי אתם מאירים כיום שנאמר והמשכילים

יזהירו זוהר הרקיע כו', ועמ"ש לקמן סעי' ה' ענין וישכם לבן בבקר שהארת
 לובן העליון ע"כ מאיר בבוקר דאברהם, וע"ז מורה ג"כ הטלית והציצית
 וכמארז"ל ע"פ בכל עת יהי בגדיך לבנים זה ציצית, ולכן דוקא כסות
 יום חייב בציצית כי בכחי' יום דוקא בקר דאברהם אזי יומם יצוה ה' חסדו
 בחי' לבן העליון ומשם נמשך הציצית ששרשם מבחי' ושער רישי' כעמר נקא,
 גם לבן ר"ת ל"ב נתיבות, היינו ל"ב נתיבות חכמה והנר"ן זהו נש"ב כו'.
 עוי"ל באופן אחר כי הגה הציצית הם מל' ציצית ראשי בחי' שערות וכמו
 שבכהנים היו שערות ובלוים נאמר והעבירו תער לפי שהכהנים הם חסד ע"כ
 בהשערות נמשך אור וגילוי, משא"כ בהלויים שהם בחי' גבורה מהשערות
 נמשך יניקת החיצונים, ועד"ז ארז"ל שער באשה ערוה כמ"ש מזה בלק"ת
 פ' כי תצא גבי וגלחת את ראשה, כמ"כ יום ולילה הם חסד וגבורה גם
 יום אצי' ולילה בריאה בורא חושך, ע"כ כסות יום חייב בציצית שאזי
 השערות הם קדושה עליונה דוגמת דיקנא דכה"ר ולכן גו' כאן בפרשה ג'
 פעמים ציצית והם כנגד ג"פ קדוש וקדושה תלוי בשערות כמ"ש בנויר קדוש
 יהי גדל פרע שער ראשו כמ"ש מזה בלק"ת פ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך
 בניי גם באצי' לא יגורך רע, ואין שם שום יניקה מהשערות משא"כ כסות
 לילה בחי' גבורה פטור מהציצית כי השערות שנמשכו מבחי' גבורה יש
 מהם יניקת החיצונים כנ"ל, ועמ"ש מזה בקיצור ג"כ בלקו"ת סד"ה ויקח
 קרן כו', ועמ"ש מענין יום ולילה ע"פ חכרתי את בריתי יעקב כי יום
 המשכה ואז שייך ציצית וכן ענין ימים יוצרו, וראיתם אותו במד"ר אותו ולא
 אותה שאם עשית כן כאלו כסה"כ אתה רואה שהוא דומה לתכלת, וע"ש
 במ"כ דהול"ל וראיתם אותה דהיינו מצות ציצית ומה שנאמר וראיתם אותו
 קאי על כסה"כ ר"ל כאלו כסה"כ אתה רואה ואפ"ל שע"י ראיית הציצית
 יזכו לראות כסה"כ, עוי"ל ע"ד כי עין בעין יראו פי' עין בעין ע"ד כי אל
 דיעות כמ"ש בלק"ת פ' ראה בפ' לעשות הישר בעיני ה', וזהו וראיתם
 אותו ע"י תכלת ביטול היש לאין יבא לבחי' ראייה שלמעלה למטה, ועמ"ש
 בפ' אותו בענין ואותו תיראו בלק"ת בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו.

ד) במגנחות ר"פ התכלת דל"ח ע"א וראיתם אותו מלמד שמעכבין זא"ז
 ד"ר וחכ"א אין מעכבות, מ"ט דרבי דכ' הכנף מין כנף (היינו
 לבן דרוב טליתים לבינות של פשתן הן ולבנות) וכתיב פתיל תכלת (צמר
 צבוע כדאמרינן יבמות ד"ד מדשש כיתנא תכלת עמרא) ואמר רחמנא וראיתם
 אותו עד דאיכא תרווייהו כחד, ורבנן וראיתם אותו כל חד לחודיה משמע
 ועמ"ש מזה ע"פ ועשו להם ציצית ס"ח ושם דתכלת הוא מ' ולבן ז"א כו',
 וע"פ חסידות י"ל כי בענין וראיתם אותו וזכרתם יש ב' פירושים הא'
 שהראי' על התכלת מפני שהוא כסא דין דדיינין ביה דיני גפשות, וע"כ
 יתיירא מחמת הרצועא כמש"ל סעי' א' מהזהר ס"פ שלה, הב' כמ"ש המדרש
 וראיתם אותו ולא אותה כו' כסה"כ אתה רואה וכסה"כ י"ל אינו כסא
 דין כ"א כסא רחמים כו', זא"כ ראי' זו י"ל גורמת אהבה כמ"ש בת"א

בד"ה חכלילי עינים, וע' בסידור סד"ה ועשו להם ציצית שבחי' לבן זהר"ע שמחה של מצוה, וע"כ רבי ס"ל וראיתם אותו קאי על תכלת ולבן יחד שיתקיים ב' הבחי' עבדו את ה' ביראה וכתוב עבדו את ה' בשמחה כמ"ש בזהר ר"פ אחרי, ורבנן ס"ל דאע"ג דתרווייהו יחד עדיף מ"מ אין מעכבין זא"ז דמבחי' לבן לבד יוכל ג"כ לבוא לב' הבחי' אהוי"ר כי יש יראה הכלולה באהבה מאד שלא יפסיד הקשר והאהבה מחמת החטא, וזהו הנק' יראת חטא כמ"ש בלק"ת בד"ה אלה מסעי דרוש השני.

קיצור. וראיתם אותו לר' קאי על התכלת ולבן יחד שהם מדה"ד ומדה"ר שמזה יומשך אהוי"ר, ולרבנן אין מעכבות זא"ז כי גם באהבה כלול יראה.

(ה) **במנחות פ'** התכלת דמ"ג ע"ב, וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו חכור מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו ק"ש, דתנן באימתי קורין את שמע משיכיר בין תכלת ללבן. והענין עפ"מ"ש בת"א ס"פ ויצא סד"ה וישכם לבן בבוקר, וז"ל אך הנה גם לבחי' אתעדל"ע שיהי' תלוי באתעדל"ת זו צ"ל בחי' המשכה מלמעלה ממקור הרחמים העליונים שלמעלה מסדר ההשתלשלות כו' וזהו וישכם לבן בבוקר פ"י לבן דקדושה והוא בחי' עת"י כו' ואתערותא דייליה בבוקר דאברהם בחי' חסד כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה זכור ושמור שזהו"ע מ"ת שאז ניתן הכח שיהי' באתעדל"ת נמשך אתעדל"ע, ובחי' זו הוא וישכם לבן בבוקר ואפ"ל לכן בקדשים הלילה הולך אחר היום, ועמ"ש ע"פ והי' אמונת עתך, והנה ק"ש הוא אתעדל"ת העיקרי לעורר אתעדל"ע, ולכן אף מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש, ולכן זמנה משיכיר בין תכלת ללבן דהיינו כשמאיר בחי' וישכם לבן בבוקר כו' וע"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין למס"ג באתד וענין בכל נפשך וזהו"ע כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק זהו כעין תכלת ולבן ואפ"ל ג"כ שע"י מצות ציצית שיש בה תכלת ולבן ותכלת עמרא הוא רק שצבוע גוון תכלת עי"ז נמשך וישכם לבן בבוקר, ולכן וראיתם אותו גורם לזכור מצות ק"ש ומ"ש וזכרתם את כל מצות ה' כי ק"ש הוא כללות כל המצות כמ"ש ע"פ וזאת המצוה כו' שמע ישראל כו' בד"ה ושננתם לבניך.

קיצור. וראיתם אותו וזכור מצות ק"ש שזמנה משיכיר בין תכלת ללבן בחי' וישכם לבן בבוקר כו' ליתן כח שיומשך אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת דק"ש כו' והמשכת וישכם לבן זהו ע"י הציצית ולכן מתחיל בלבן ומסיים בלבן כו' אי"נ ב' פרשיות דק"ש שמע והא"ש שם מ"ב ושם ע"ב, זהו כעין תכלת ולבן.

(ו) **וזכרתם את כל מצות ה' פ"י מ"ע** ספורנו תזכרו שאתם עבדים לאל ית' שקבלתם מצותיו וזוהו תחדלו מתור אחרי לבכם להשיג שרירות לבכם כו' עכ"ד והראב"ע כ' למען תזכרו וכבר אמר וזכרתם שאם תזכרו תהיו קדושים ולא תתגאלו בתאוות הלב המטנפת הרוח המשכלת עכ"ל וע'

באורחות צדיקים שער הזכירה בתחלת השער ובסופו. והנה בענין זכור את יום השבת אמרו במכילתא פ' יתרו פ' ז' אמרו זכור מלפניו ושמור מלאחריו מכאן שמוסיפים מחול על הקודש, וכ' המפרש וז"ל זכור שייך לומר קודם שבא יהא נזכר עליו לשמרו בעתו ושמור לאחר שבא יהי' נזכר בקיומו כו' ועו"ש זכור את יום השבת תהא זוכרו מאחד בשבת, א"כ לפי"ז כמו"כ בענין וזכרתם את כל מצות הוי' והיינו ג"כ זכור מלפניו שקודם שמגיע זמן המצוה יהי' נזכר המצוה ויהי' מכין א"ע לקיימה דוגמת זכרהו מאחד בשבת כו' וא"כ מצינו ברע"ק בעטק מצוה החמורה בכל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך, אמר כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה מתי יבוא לידי ואקיימנו כו' פבי"ח דברכות דס"א ע"ב, ועד"ז אמרו שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, וכמו"כ בכל יום צריך לזכור המצות שיש לו לקיים באותו יום, וגם בכלל זה ודאי מצות צריכות כוונה ע"ד זכור ושמור, וענין מכאן שמוסיפים מחול על הקודש י"ל שבכל המצות זהו"ע דקדוקי סופרים שבכל מצוה וכמו שיורי מצוה ואפ"ל שע"י וזכרתם את כל מצות מעורר כן למעלה זכרתי לך חסד נעוריק כו' זכור רחמיך וחסדיך כו' עוי"ל פי' וזכרתם עדמ"ש במשנה ספ"ב דאבות ודע לפני מי אתה עמל כו', ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך כו' והיינו שיזכור מי הוא המצוה את הציווי הזה כו' ויזכר שהמצות הם מצות הוי' אשר אין עוד מלבדו.

קיצור. ענין וזכרתם את כל מצות, כמו זכור את יום השבת זכור מלפניו כן בכל המצות צריך שיהי' בזכרוננו מקודם מה שיוכל לקיים המצוה ועוד יש בפי' וזכרתם ל' ריח, ול' זכרות.

ז) בחיי ר"פ בראשית ד"ג ע"א פי' וזכרתם דגבי מצות ציצית שהוא לשון ריח כי ריח הוא זכרון הדבר, וכענין שכי' בקרבנות ריח ניהוח אזכרתה לה' ר"פ צו ו' ח', ובפי' ויקרא ב"ב פירשי' הקומץ העולה לגבוה הוא זכרון המנחה שבו נזכר בעליה לטובה ולטובה עכ"ל, וכתוב בציצית וראיתם אותו וזכרתם והיינו ג"כ ריח, וכמ"ש וריח שלמותיך שהוא ציצית כריח הלבנון, ור"ל כי זכרון אתם המצות כזכרון לבנון, והלבנון הוא החכמה אשר מצות ציצית רומזות אליה, ול"ב חוטין כנגד ל"ב נתיבות פליאות חכמה עכ"ד בשינוי לשון קצת, וע"ע בבחיי ס"פ יתרו צט"ב ע"פ אזכיר את שמי ומלת אזכיר מל' אזכרתה שהוא המשכת הריח כו' ובאורו אמשיך את הרצון לשמי עכ"ל, והיינו כענין נח"ד כו' נשמע מדבריו דהריח זהו המשכת רצה"ע בבחי' שמו, וע' בזה ר"פ צו דכ"ו ע"ב מענין כמאן דאריח ריחא ובמק"מ שהוא מה שנמשך כתר ורדל"א כו', ובענין זכרון לבנון שהר"ע הריח שבחכמה זהו כענין שמן המשחה שהשמן עצמו הוא חכמה וכאשר מאיר בו הארת הכתר זהו בחי' ריח, והוה שהיו נותנים בשמן המשחה בשמים ראש מר דרוו כמ"ש מזה בלק"ת ס"פ נשא בד"ה זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו זעמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני בפי' אריתי מורי עם בשמי, אכלו ריעים כו', וזהו שארז"ל גבי אתרוג שיש בו טעם וריח היינו הטעם

שרשו מחכמה חיך מ"ה כל חיך הטועם, והריח מבחי' כתר ועמ"ש ע"פ לריח שמניך טובים, ולפמ"ש'ל בשם הבחיי דפי' ריח המשכת הרצון נח"ר י"ל שזהו המשכת התענוג בחכמה כמ"ש בת"א בד"ה זכור את יום השבת לקדשו דרוש הראשון, פי' לעשות את השבת כי שבת עצמו הוא חכמה ולעשות את השבת בחי' וקראת לשבת עונג להמשיך תענוג העליון בחכמה והיינו ע"י מעשה המצות אשר קדשנו, אשר הוא תענוג העליון וגם כמו יחוד או"א שבק"ש הוא אור חדש הנמשך מאוא"ס ממש ע"י הכתר אלא שנמשך ע"י חו"ב שבהם וע"י מאיר באבי"ע ע' ביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי וע"פ הראיני את מראיך וזהו זכור את יום השבת דפי' זכור היינו ריח לפי הכלל שכי' הבחיי אוכיר כו' הוא המשכת הריח דהיינו המשכת דצה"ע, וא"כ כמו"כ הוא פי' זכור את יום השבת להמשיך בו ריח שהוא רצון ועונג העליון, ועד"ו י"ל הפי' חכרתם את כל מצות שיהי' בבחי' ריח שהוא אור מקיף דכתר ועמ"ש בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני דעיקר ריח זהו או"מ דתשובה הנק' ריח בוגדיו ושיהי' בבחי' בגדיו שהוא לבושים דהמצות ג"כ מעלה זו וזהו חכרתם את כל מצות וע' כה"ג בת"א בד"ה אסרי לגפן בענין כבס ביין לבושו שהלבושים ממעשה המצות צריכים כיבוס ע"י שמחה של מצוה, דאלי"כ הרי פושעי ישראל מלאים מצות כו' ומ"ש גבי קיום מצות ציצית חכרתם את כל מצות, אפ"ל כי הגה מה שע"י כל המצות נעשו לבושים להנשמה יותר מבואר זה במצות ציצית שהוא המצוה שבבגד ולבוש כו', ועויל עפמ"ש לעיל ס"ה ע"פ הגמ' בהתכלת דמ"ג ע"ב בפי' וראיתם אותו וחכרתם ראה מצוה זו וחכר מצוה אחרת התלויה בה ואינו זו ק"ש והנה ק"ש נק' ריח כמ"ש בזהו בלק דקפ"ו ע"ב גבי הינוקא שאמר בריחא דלבושיכו ידענא שלא קראו ק"ש ההוא יומא וע"ש בהרמ"ו הטעם שק"ש נק' ריח ובפשיטות נראה הטעם כמ"ש בלק"ת בביאור ונקדשתי בתוך בניי שע"י המצות ממשיכים יחוד ז"ג, אבל להמשיך יחוד או"א שהוא אור חדש מא"ס זהו ע"י ק"ש דהיינו ע"י מס"ג באחד, לכן זהו דוקא חשוב בחי' ריח וכמ"ש במדר"פ' נח פל"ג ע"פ וירח ה' את ריח הניחוח הריח ריחו של א"א עולה מכבשן האש, הריח ריח של חנניא מישאל ועזרי' כו' הרי המס"ג נק' ריח, וזהו"ע שהריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף כי ע"כ נק' גופין כמ"ש באג"ה סי' ג' בד"ה וילבש צדקה כשריון והתורה שנק' לחם מחבר הנשמה עם הגוף הנ"ל היינו האורות והכלים אבל המס"ג עולה עד בחי' ע"ק שהוא למעלה מבחי' גופין ומעין ריח הנ"ל זהו ק"ש למס"ג באחד ולכן כשלא קראו ק"ש אף שהיו עסוקים במצוה לא המשיכו בחי' ריח הנ"ל כי המשכת הריח דבר שהנשמה נהנה ממנו זהו ע"י ק"ש בחי' בכל מאדך בחילא יתיר כו', וע"כ כיון ע"י ציצית יזכור מצות ק"ש יומשך בחי' ריח וריח זה יתפשט בכל המצות, ולכן יש בק"ש רמ"ח תיבין נגד כל רמ"ח מ"ע, וכ"כ הרמ"ז פ' בלק שם שזהו לריח שמניך לריח גימ' רמ"ח היינו רמ"ח מ"ע וזהו חכרתם את כל מצות הוי', וזהו וריח שלמותיך כריח הלבנון כי ריח הלבנון י"ל זהו ריחא דק"ש שהוא המשכת יחוד או"א הנק' לבנון ל"ב נתיבות חכמה ונש"ב, כמו"כ

הוא וריח שלמותיך דקאי על מצות קיש אשר ליב חוטין הם ליב נתיבות כנ"ל וגם מזה נמשך בכל המצות שהם שלמותיך לבושי הנשמה. עוי"ל כמו שהקומץ זהו הריח של המנחה כמ"כ ליב חוטי הציצית הם בחי' הריח של הטלית זהו וריח שלמותיך כו'. עוי"ל עדמ"ש רש"י בשה"ש ע"פ לריח שמניך כמו הריח שנודף למרחוק כך ענין הנוראות שהיו ביצי"מ, אי"כ עדין הו"ע וזכרתם את כל מצות שיהי' ריחם נודף למרחוק, והיינו פירותיהם בעוה"ז כמ"ש בבחי' פ' תולדות דליה ע"ג כענין שארז"ל כל הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה כו' ע"ש ע"פ ורוב דגן ותירוש.

קיצור. זכרתם לי ריח כמו אזכרתה, והוא המשכת הרצון וכן ענין ריח גיחוח שאמרתי ונעשה רצוני ובוהר פי' שזהו"ע ג"ר שגבוה מעלתם ואין מאיר מהם רק כמו ריח וע' בתוס' לקו"ת בהקיצור ע"פ לא תשכית מלח וזהו זכור את יום השבת להמשיך בו מבחי' ריח וע' בת"א פ' תולדות סד"ה ראה ריח בני כריח שדה ושם מענין ריח בוגדיו, והנה ק"ש נק' ג"כ ריח כי המס"ג באחד בק"ש זהו כענין וירח ה' את ריח הניחוח וממשיך אור חדש מלמעלה מההמשכה שע"י המצות ובציצית נאמר וריח שלמותיך דהיינו הציצית הוא כריח הלבנון שהוא ק"ש וכנ"ל סעי' ה' בענין וראיתם אותו זכרתם ראה מצוה וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיוו זו מצות ק"ש, ועי"ז נמשך הריח בכל המצות, וזהו ריחא דלבושיכו וע' בלק"ת סד"ה אלה מסעי דרוש השני בענין וירח ה' את ריח בגדיו וס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע, וזהו וזכרתם את כל מצות ה' שיהי' בבחי' ריח והריח בליב נתיבות היינו שיהי' בהם הארת הכתר, ע"ד והחכמה מאין וכמו מים חיים ליב חוטין הם הריח של הלבוש וא"כ אח"כ למען תזכרו שתהיו עצמם בבחי' זו גם הריח נדף למרחוק.

הוספה וסיוס אחר לד"ה עולת תמיד פ' פנחס ע' א'קלו שורה המתחלת בחי' אכילה — בשולחן כו'

לומר לך בומן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו וזה פלא דמה שייך ענין כפרה בשולחנו של אדם כאשר אוכל מזון גשמי, אך הענין כי כאשר האדם אוכל מצומח וחי וידוע דשרשם למעלה במזלות כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המגדלו וכן חי ודומם כאו"א יש לו מזל מיוחד וי' ולכן ע"י שהאדם אוכל המאכל מצומח וחי הרי מעלה לשרש המזלות שנפל מזל מלכין דתוהו בבחי' שבה"כ כידוע לפי שבכח האכילה ההיא גם שמעורבת טו"ר מבחי' נוגה הרי נתעלה בחי' הטוב שבו

אור הוספות התורה א'תקיז

כשמתפלל ומוסר נפשו לה' אחד שנכלל הכח ההוא באלקות ממש ולהיות שרשם למעלה מבחי' התיקון דאדם ע"כ בחי' בירור והעלאה זו ממשיך תוס' אור מבחי' אורות דתוהו בתיקון כו'. וזהו הטעם שאמרו ששולחנו של אדם מכפר עליו כי השולחן שאדם סודר עליו המאכלים שניתקנו הרי מתבררים ועולין באחדות ה' שלמעלה משרש נפש האדם דתיקון כנ"ל. וע"כ יש בכח המזון לכפר על נפשו כשמתעלה באחד כמו העלאת הקרבן ע"ג המזבח כו'. וזה מובן ג"כ למעלה בבחי' שולחנו של אדה"ע ונק' שולחן אשר לפני ה' כי שולחן הוא בחי' מל' כמ"ש על שולחן המלך תמיד הוא אוכל וכמבואר בזהר דהאי שולחן מיני' נפיק מזונא לכל עלמא כו' ונק' שולחן לפני ה' כי הוי' הוא ז"א דאצי' י"ה מוחין דאוי"א שבז"א כו' והוא הנק' אדם דאצי' כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם ובחי' השולחן שלפני בחי' ה' היינו כאשר בחי' המל' בוקעת בחי' המסך שבין אצי' לבי"ע ויורדת למטה בבי"ע ללקט ניצוצות דתוהו שנפלו שם בשבכה"כ הנק' בירורי נוגה שמן הבירורים הללו נעשה בחי' מזון עליון לבחי' אדם דאצי' ונק' שולחנו של אדה"ע דאצי' שעייז ניתוסף בחי' אור געלה בתוס' עליו באדם דאצי' להיות שרש הבירורים הללו שע"ג השולחן הזה הוא ממשיך מבחי' אורות דתוהו בהוי' דאדם דתיקון ב'.

ועתה י"ל ענין תפילה כי הנה בזהר (תרומה קנ"ג ע"ב) מחלק בין בהמ"ז לתפילה ממה דשכור שרא לי' לברכא ברכתא דמזונא ושכור אסור להתפלל כו' משום דבהמ"ז באתר דית ב'י אכילה, וצלותא היא באתר דלית ב'י אכילה. ע"כ שיכור אסור להתפלל כו' דהנה שרש בחי' הבירורים הוא מבחי' הגבו' דבינה כמו המשל מבירור המאכל הרי המאכל נתהפך לדם בכבוד ונעשה ממנו רביעית דם מובחר בחלל השמאלי שבלב וידוע שהתלהבות אהבה בלב ברשפי אש התשוקה ביותר בבחי' צימאון היא באה מחמת ההתבוננות בחדוה ושמחה כמ"ש אם הבנים שמחה שהתפעלות ההתלהבות או שמחה וחדוה גלויה בלב היא ע"י התבוננות דבינה כי הרי בינה ליבא שהבינה גלויה בלב בחלל השמאלי בבחי' גילוי חדוה או התפעלות ההתלהבות כו' וסיבת ההתלהבות באה מן הדם רביעית שבלב המתברר מן המאכל ונמצא ה"ז בחי' בירור והעלאה מדם שבלב להיות שמלובש בהתגלות חדוה או התפעלות ההתלהבות ביותר מבחי' בינה ליבא כו', וזהו"ע הבירורים דמאכל באה' במס"ג בק"ש באמרו ואהבת על ידי התבוננות דיתודא עילאה וכך הוא בחינת ברכת המזון להיות כי שורש ברכת המזון באתר דאית ב'י אכילה והאכילה הוא בחי' הבירורים על כן גם השיכור מותר בברכת המזון לפי שבחי' השיכור מן היין היינו שנתלהב דמו מגבורות דיין הבוער בו והוא העושה בנפשו גם כן בחינת התגלות חדוה ושמחה כו'. וזה הוא בחי' הבירורים שבבחי' בינה ליבא כו' וע"כ גם השיכור אינו פסול לברך ברכת המזון בבחי' הבירורים כו' כי יין שרשו בבינה מקור הבירורים כו'. אך צלותא הוא באתר דלית ב'י אכילה ע"כ שיכור אסור להתפלל, דהנה בחנה כתיב שאמר לה עלי עד מתי תשכרין הסירי את יינך שהיא בחי' בינה שנק' חנה בגימט' ס"ג

דבינה ואלקנה הוא בחי' קנה חכמה דאל כידוע והשיבה לו חנה קשת רוח
 אנכי ויין ושכר לא שתיתי כו' כי היא מבחי' החכמה וחכמה הוא בחי' ביטול
 וזהו שנאמר בחנה חנה היא מדברת על לבה פי' למעלה מבחי' בינה ליבא
 הנ"ל דהיינו למעלה מבחי' תגבורת האהבה בלב ברשפי אש אלא בבחי'
 התפעלות הביטול במציאות דחכמה כו'. וז"ש ג"כ רק שפתיה נעות וקולה
 לא ישמע שהוא בחי' התפעלות ביטול הרגשה בעצמו כו'. וזהו שרש ענין
 התפילה צלותא בלחש. וז"ש בזהר דצלותא היא באתר דלית ביה אכילה פי'
 למעלה מבחי' הבירורים שמן המאכל שנהפך לדם הוא הנפש שהוא מבחי'
 בינה ליבא הנ"ל. וע"כ צלותא בחשאי דוקא וכמ"ש וקולה לא ישמע כלל כו',
 וע"כ השיכור שהוא מבחי' גילוי חדוה דין ששרשו בבינה אסור להתפלל לפי
 שאינו ממשיך בחי' ביטול דחכמה אלא אדרבה ממשיך בחי' יש דבינה לבוא
 בהתגלות המדות בקול שהוא היפוך דבחי' הביטול דחכמה כו'. והנה עדין
 יובן דגם במזבח הי' אכילת אדם שהוא בירורים דחכמה כמו התפילה בעמידה
 וכהנים אוכלים אכילת אדם ובעלים מתכפרים וענין אכילתם הי' ע"ד דכתיב
 צדיק אוכל לשובע נפשו להמתיק הדינין דבחי' מל' כו'. וז"ש עולת תמיד כו'
 לריח ניחוח אשה לה' להיות מקור כל בחי' המשכת מ"ד דד"א ממקור הגבורות
 העליונות שנמשך בבחי' הריח דחוטמא דע"י בבחי' חיי דחין מעצמות אור
 איס ביה כנ"ל.

מראה מקומות

מראה מקומות

1910 קי תנ"ך

(נערכו ע"י הרב חתמים ר' אהרן שי' היפריק)

א.

אם יהי' אלקים עמדי : בראשית כה, כ.
אם צדקת מה נתן לו : איוב לה, ז.
אם רחץ הי' : ישעי' ה, ד.
אמלאה החרבה : יחזקאל כו, ב.
אנא הי' הושיעה נא : תהלים קיח, כה.
אנכי אנכי הוא מוחח פשעתיך : ישעי' מג, כה.
אנוש כחציר יסיו : תהלים קג, טו.
אני הי' לא שניתי : מלאכי ג, ו.
אספה לי שבעים איש : במדבר יא, טו.
אף לילות יסרוני' כליותי : תהלים סו, ז.
אשה ידאת הי' : משלי לא, ל.
אשורנו ולא קרוב : במדבר כד, יו.
אשר ידעו חו"י פא"פ : דברים לה, י.
אשרי הגבר אשר תייטרנו : תהלים לה, ט.
אשרי תבחר ותקרב : תהלים סה, ה.
את קרבני לחמי' : במדבר כח, ב.
אתח חוא ד' לבדיך : צומי ט, ו.
אתח כהן לעולם : תהלים קי, ד.

ב.

בא אחיך במרמה : בראשית כו, לה.
באשר דבר מלך שלטון : קהלת ח, ד.
בואו חשבון : במדבר כא, כו.
בחכמה יבנה בית : משלי כו, ג.
בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.
בחלוט אדבר בו : במדבר יב, ו.
בי מלכים ימלוכו : משלי ח, טו.
ביד הנביאים אדמה : הושע יב, יא.
ביום ההוא יהי' חו"י אחד : זכרי' יד, ט.

אדם כי יקריב סכס : ויקרא א, ב.
אדני שפתי תפתח : תהלים גא, יז.
אחי' כעטי' על עדרי תביריך : שה"ש א, ז.
או מי נתן לשכוי בינה : איוב לה, לו.
אז יבקע כשזור אורך : ישעי' נח, ח.
אז ירננו כל עצי היער : תהלים צו, יב.
אחד הי' אברחם : יחזקאל לג, כד.
אחור וקדם צרתני : תהלים קלט, ה.
אחרי הי' ילכו כאר"י ישאג : הושע יא, י.
איה סופר איה שוקל : ישעי' לב, יח.
איכה ישבה : איכה א, א.
איכה תרביץ בצהרים : שה"ש א, ז.
איכה תרעה : שה"ש א, ז.
אין צדיק בארץ : קהלת ז, כ.
איש איש כי תשסח אשתו : במדבר ה, יב.
איש כי ידור נדר : במדבר ל, ג.
אישה יקימנו ואישה יפידנו : במדבר ל, יד.
אכלו משמני' : נחמי' ה, י.
אכלתי יערי עמ דבשי : שה"ש ה, א.
אכן סר מר חמות : שמואלא טו, לב.
אל מוציאם ממצרים : במדבר כג, כב.
אלה מועדי הי' : ויקרא כג, ד.
אלה מסעי בניי' : במדבר לג, א.
אלה פקודי המסכן : שמות לה, כא.
אלה תעשו להי' במועדיכם : במדבר כט, לט.
אלקים אל דמי לך : תהלים סג, ב.
אלהים לא תקלל : שמות לב, כו.
אלף אלפים ישמשוני' : דניאל ז, י.
אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.
אם חו"י לא ישמר עיר : תהלים קכו, א.

א'תקכא

השמים כסאי : ישעי סו, א.
השמים שמים לה' : תהלים קטו, טו.
התהלך לפני : בראשית יז, א.

ו.

ואהי' אצלו עשועווי' : משלי ה, ל.
ואולם אחיו הקטן : בראשית מח, יט.
ואולם חי אני : במדבר יד, כא.
ואולם לוז שם העיר : בראשית כח, יט.
ואיש כי יקח את אחותו : ויקרא כ, יז.
ואלה המלכים אשר מלכו : בראשית לו, לא.
ואם יאדימו כחולע : ישעי א, יח.
ואם לא שמי' : במדבר ה, יט.
ואמרתם כה לחי' : שמואלא כה, ו.
ואני . בהמות הייתי עמך : תהלים עג, כב.
ואני בתוך הגולה : יחזקאל א, א.
ואני ואבלו : ישעי ג, כו.
ואנשי קודש תהיון לי : שמות כב, ל.
וארא אל אברהם : שמות ו, ג.
ואראח את ה' : ישעי ו, א.
ואשה כי תדור : במדבר ל, ד.
ואשים דברי בפיך : ישעי גא, טו.
ואשפוך את נפשי : שמואלא א, טו.
ואת גביעי גביע הכסף : בראשית מד, ב.
ואת רוחי' אעביר מן הארץ : זכרי יג, ב.
ובהגיע תור אסתר : אסתר ב, טו.
ובטן רשעים תחסר : משלי יג, כה.
ובמושב לצים לא ישב : תהלים א, א.
ובנחה יאמר : במדבר י, לו.
וברוח פיו כל צבאם : תהלים לג, ו.
ודלת ראשך כארגמן : שהי' ז, ו.
והאלהים אנה לידו : שמות כא, יג.
והאלהים יבקש את נרדף : קהלת ג, טו.
והארץ חדום רגלי : ישעי סו, א.
והארץ היתה תהו : בראשית א, ב.
והבדלתי לכם בין הטמא לטהור : יחזקאל כב, כו.
והוא נער את בני בלחה : בראשית לו, ב.
והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
והטוב בעיניך עשיתי : מלכים ב, ג ישעי לח, ג.
והיה אור הלבנה כאור החמה : ישעי ל, כו.
והיה כל הנשון וראה אותו וחי : במדבר כא, ה.
והיה לכם לציצית : במדבר טו, לט.
והיה מדי חדש בחדשו : ישעי סו, כב.

בכל עת יהיו בגדיך לבנים : קהלת ה, ח.
בלבי צפנתי אמרתך : תהלים קיט, יא.
בלע המות לנצח : ישעי כה, ח.
במראה אליו אתודע : במדבר יב, ו.
בן פורת יוסף : בראשית מט, כב.
בנות צעדה עלי שור : בראשית כט, כב.
בני בכורי ישראל : שמות ד, כב.
בנים אתם : דברים יד, א.
בקשו פני את פניך : תהלים כו, ח.
בראתיו יצרתי אף עשיתי' : ישעי מג, ז.
ברכי נפשי את ה' : תהלים קד, א.
בשרתי צדק בקהל רב : תהלים מ, י.
בתולה ואיש לא ידעה : בראשית כה, טו.

ז.

גדול הי' ומחולל : תהלים מה, ב.
גל עיני ואביסה נפלאות מתורתך : תהלים קיט, יח.
גם את העולם נתן בלבם : קהלת ג, יא.
גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם : הושע ה, י.

ח.

דבר מלך שלטון : קהלת ה, ד.
דברי חכמים : קהלת ט, יז.
דובב שפתי ישנים : שהי' ז, י.
דודי צח ואדום : שהי' ה, י.

ט.

הבן יקיר לי אפרים : ירמי לא, כ.
הגידה לי שאהבה נפשי : שהי' א, ז.
הדודאים נתנו ריח : שהי' ז, יד.
החפץ להי' בעולות וזבחי' : שמואלא טו, כב.
היתה לי דמעתי לחם : תהלים מב, ד.
הלא הי' זו חטאנו לו : ישעי מב, כד.
הללוי' הללו את ה' : תהלים קמח, א.
הללוי' הללי נפשי : תהלים קמו, א.
המשפילי לראות בשמים וארץ : תהלים קיג, ו.
הן בעון חוללתי : תהלים גא, ז.
הנה מקום אתי : שמות לג, כא.
העסופי' ללבן : בראשית ל, מב.
הראני נא את כבודך : שמות לג, יח.
הדועה בשושנים : שהי' ב, טו.
הר' את טעך : שמות יד, טו.

מראה מקומות

א'תקכב

וימדרו את חייהם בעבודה קשה : שמות א.
 יד.
 ויסע משה את ישראל : שמות טו, כב.
 ויסעו מעציון נבר : במדבר לג, לו.
 ויטת משה פניו : שמות ג, ו.
 ויעקבני זה פעמים : בראשית כז, לו.
 ויעש בצלאל את הארון עצי שטים : שמות לו, א.
 ויצעק משה אל ה' ויורהו ה' עץ : שמות טו, כה.
 ויצעקו אל ה' : תהלים קו, ז.
 ויקרא לו אל אלקי ישראל : בראשית לג, כ.
 ויקרא שם בשם ה' איל עולם : בראשית כא, לג.
 ויקם עדות ביעקב : תהלים עז, ה.
 וירא ראשית זו : דברים לג, כא.
 וירד ה' לראות המגדל : בראשית יא, ה.
 וירד ה' על הר סיני : שמות יב, כ.
 וירדו בדגת הים : בראשית א, כו.
 וירח את ריח בגדיו ויברכהו : בראשית כז, כו.
 וישב ה' מלך לעולם : תהלים כט, י.
 וישב ישראל בשטים : במדבר כה, א.
 וישם דניאל אל לבו : דניאל א, ח.
 וישמן ישורון ויבעט : דברים לב, טו.
 וכבודי לאחר לא אתן : ישעיה מב, ח.
 וכה תעשה להם לטהרם : במדבר ח, ז.
 וככה תאכלו אותו : שמות יב, יא.
 וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו : איוב ב, ד.
 וכל העם רואים את הקולות : שמות כ, יח.
 וכסה ענן הקמורת : ויקרא טו, יג.
 וכפתור תחת שני הקנים : שמות כה, לה.
 וכרחל לפני גוזזיה : ישעיה נג, ז.
 ולא יכלו לשתות מים מטרם : שמות טו, כב.
 ולא יכנף עוד מודיך : ישעיה לו, כ.
 ולא יראה בך ערות דבר : דברים כג, טו.
 ולא נחם אלקים : שמות יד, יח.
 ולא תחללו את שם קדשי : ויקרא כב, לב.
 ולגדולתו אין חקר : תהלים קמה, ג.
 ולחם לבב אנוש יסעד : תהלים קד, טו.
 ולפני ה' ישפוך שיחו : תהלים קב, א.
 ולקח מלא המחזה גזלי אש : ויקרא טו, יב.
 ומבשרי אחזה אלוקה : איוב יט, כו.
 ומדברך נאווה : שה"ש ד, ג.
 ומוראכם וחתכם יהי על כל חיות השדה : בראשית ט, ב.

והיה שבעת ימים תחת אמו : ויקרא כב, כו.
 והיית משוגע ממראה עיניך : דברים כה, לה.
 וחתיה נפש אדוני צרורה : שמואל א, כה, כט.
 והכבשים הפריד : בראשית ל, מ.
 והמלך קם בחמתו ממשחה היין : אסתר ז, ז.
 והנה תנור עשן : בראשית טו, יז.
 והנחש היי ערום : בראשית ג, א.
 והעבירו תער : במדבר ח, ז.
 והפכתי אבלם לששון : ירמי לא, יג.
 והקריתם לכם ערים : במדבר לה, יא.
 והר סיני עשן : שמות יט, יח.
 והשיב לב אבות : מלאכי ג, כד.
 והשיבו לחמיכם במשקל : ויקרא כה, כו.
 וחוק לנערותיה : משלי לא, טו.
 ויאמר האדם זאת הפעם : בראשית ב, כג.
 ויאמר ה' אל לבו : בראשית ח, כא.
 ויאצל מן הרוח : במדבר יא, כה.
 ויבא הביתה לעשות מלאכתו : בראשית לט, יא.
 ויבן ה' אלקים את הצלע : בראשית ב, כב.
 ויברא אלקים את האדם : בראשית א, כו.
 וידבר משה אל ראשי המטות : במדבר לו, ב.
 וידבר משה אל ראשי המטות : במדבר לו, ב.
 וידעת היום : דברים ד, לט.
 וידר יעקב נדר : בראשית כה, כ.
 והי' בהיכל קדשו : תבוקה ב, כ.
 ויהושע בן נון נער לא ימיש : שמות לג, יא.
 ויהי האדם לנפש חי' : בראשית ב, ז.
 ויהי ערב ויהי בוקר : בראשית א, ה.
 ויהי קול מעל לרקיע : יחזקאל א, כה.
 ויהי שם עם ה' מ' יוס : שמות לו, כה.
 ויהיו שניהם ערומים : בראשית ב, כה.
 ויהס כלב : במדבר יג, לו.
 ויהפוך . . . את הקללה לברכה : דברים כג, ו.
 ויוציאו דבת הארץ : במדבר יג, לב.
 ויושע ה' : שמות יד, לו.
 וייצר ה' אלקים את האדם : בראשית ב, ז.
 וילוונו העם על משה : שמות טו, כד.
 וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום : מלכ"ט יט, ה.
 וילך ראובן בימי קציר חטים : בראשית לו, יד.

מראה מקומות

א'תקכד

זכרתי לך חסד נעוריי: ירמי ב, ב.
זרעו לכת לצדקה: הושע י, יב.

ח.

חסאים תרדף רעה: משלי יג, כא.
חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
חכמות בחוץ תרונח: משלי א, כ.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ה, א.
חלקי הי אמרה נפשי: איכה ג, כד.
חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו.
חסד א"ל כל היום: תהלים נב, ג.
חסידה ברושים ביתה: תהלים קה, יו.

ט.

סהור עינים: תבוקק א, יג.
טוב להודות לה': תהלים צב, ב.
טל אורות טלין: ישעי כה, יט.

י.

יאר הי פניו: במדבר ו, כה.
הי איש מלחמה: שמות טו, ג.
הי בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
הי יברך את עמו בשלוט: תהלים כט, יא.
הי מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
הי צלך על ידי ימינך: תהלים קכא, ה.
יודוך הי כל מעשיך: תהלים קמה, י.
יין המשמח אלקים: שופטים ט, יג.
ימותו ולא בחכמה: איוב ה, כא.
יפתח הי לך את אוצרו הטוב: דברים כה, יב.
יצב גבולות עמים: דברים לב, ת.
יצו הי אתך את הברכה באסמיך: דברים כה, ת.
יציץ ופרח ישראל: ישעי כה, ו.
יש אחד ואין שני לו: קהלת ה, ת.
ישלח עורך מקדש: תהלים כ, ג.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

כ.

כאשר יהי האופן בתוך האופן: יחזקאל א, טו.
כאשר ישא האומן את חיונו: במדבר יא, יב.

ומלכי צדק מלך שלט: בראשית יד, יח.
וסעין מבית הי יצא: יואל ד, יח.
וסעמיט אין איש: ישעי סג, ג.
וסקנה רב הי לבני ראובן: במדבר לב, א.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
וסתוקים מדבש וגופת צופים: תהלים יט, יא.

ונגלה כבוד הי: ישעי מ, ה.
ונהר יחרב ויבש: איוב יד, יא.
ונחה עליו רוח הי: ישעי יא, ב.
ונחנו מה: שמות טז, ז.
ונשב בניא מול בית פעור: דברים ג, כט.
ונתתי מטר ארצכם: דברים יא, טו.
ונתחת לי אות אמת: הושע ב, יב.
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ועם עקס תתפלל: שמואל"ב כב, כז.
וערבה להי מנחת: מלאכי ג, ד.
ועשה לי מסעמים: בראשית כה, ד.
ועתה ישראל מה הי אלקיך שואל מעטך: דברים י, יב.

וצבא השמים לך משתחויים: נחמי ט, ו.
וקראת לשבת עונג: ישעי נח, יג.
וראית את אזורי: שמות לג, כג.
וראיתם את הארץ מה הוא: במדבר יג, יח.
וריוח שלמותיך כריח הלבנון: שה"ש ד, יא.
ושימו שם מלח: מלכים"ב ב, כ.
ושמן על ראשך לא יחסר: קהלת ט, ת.
ושמת משענתי ע"פ הנער: מלכים"ב ד, כט.
ותהי להם הלבנה לאבן: בראשית יא, ג.
ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.
ותרא אותו כי טוב הוא: שמות ב, ב.
ותורת חסד על לשונח: משלי לא, טו.
ותשב באיתן קשתו: בראשית מט, כד.
ותתן סרף לביתה: משלי לא, טו.
ותתפלל חנה על הוי": שמואל"א א, י.
(ותתפלל על הי').

ז.

זאת קומתך דמתה לתמר: שה"ש ז, ת.
זבחי אלקים רוח נשברה: תהלים נא, יט.
זה אלי ואנוהו: שמות טו, ב.
זה השער להי: תהלים קיה, כ.
זכר חסדו: תהלים צח, ג.

לא יעקב יקרא עוד שמוך : בראשית לב, כט.
 לא כן עבדי משה : במדבר יב, ז.
 לא עבר בה איש : ירמי ב, ו.
 לא על הלחם לבדו : דברים ח, ג.
 לאיתן האזרחי : תהלים מט, א.
 לב נשבר ונדכה : תהלים נא, יט.
 לבושי' כתלג חיור : דניאל ז, ט.
 להנחיל אוהבי יש : משלי ח, יא.
 לויתן זה יצרת לשחק בו : תהלים קד, כו.
 לחזות בנועם ה' : תהלים כו, ד.
 לחם לא אכל : שמות לד, כח.
 לי יאורי ואני עשיתיני : יחזקאל כט, ג.
 ליעקב אשר פדה את אברהם : ישעי' כט, כב.
 לך ה' הגדולה : דה"א כט, יא.
 לכו לחמו בלחמי : משלי ט, ה.
 לכן אמור לבניי : שמות ו, ו.
 לכתך אחרי במדבר : ירמי ב, ב.
 למען אחי ורעי : תהלים קכב, ח.
 למען יזמרך כבוד : תהלים לו, יג.
 לעולם ה' זכרך נצב בשמים : תהלים קיט, פט.
 לפתח חסאת רובך : בראשית ד, ז.
 לשמור את דרך עה"ח : בראשית ג, כד.

מ.

מאין לי בשר : במדבר יא, יג.
 מבטן מי יצא הקרח : איוב לח, כט.
 מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב : דברים ח, טו.
 מדלג על ההרים : שה"ש ב, ח.
 מה טובו אוהליך יעקב : במדבר כד, ה.
 מה ה' שואל מעמך : דברים י, יב.
 מה יקר חסדך אלקים : תהלים לו, ח.
 מה נורא המקום הזה : בראשית כח, יז.
 מה רבו מעשיך : תהלים קד, כד.
 מזמור שירו לה' שיר חדש : תהלים צח, א.
 מי אל כמותך : מיכה ז, יח.
 מי אלה כעב תעופינה : ישעי' ט, ח.
 מי זאת עולה : שה"ש ג, ו.
 מי יקום יעקב כי קסן הוא : עמוס ז, ב.
 מי יתן מהור מסמא : איוב יד, ד.
 מי יתן מציון ישועות ישראל : תהלים יד, ז.
 מי יתן כאח לי : שה"ש ח, א.
 מי לי בשמים : תהלים עג, כה.

כבד לב פרעה : שמות ז, יד.
 כבד פח וכבד לשון : שמות ד, י.
 כבכורה בתאינה : הושע ט, י.
 כבס ביין לבושו : בראשית מט, יא.
 כה תברכו : במדבר ו, כג.
 כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
 כוס ישועות אשא : תהלים קסז, יג.
 כי אמרתי עולם חסד יבנה : תהלים פט, ג.
 כי אני ה' רופאך : שמות טו, כו.
 כי אעלה ארוכה לך : ירמי ל, יז.
 כי במקלי עברתי את הירדן : בראשית לב, יא.
 כי בוועליך עושיך : ישעי' נה, ה.
 כי דור תהפוכות : דברים לב, כא.
 כי חזק לישראל הוא : תהלים פא, ה.
 כי חלק ה' עמו : דברים לב, ט.
 כי טוב סחרה : משלי לא, יח.
 כי ה' יתן חכמה : משלי ב, ו.
 כי כרחל לפני גוזזיה נאלמה : ישעי' נג, ז.
 כי לא אדם הוא להנחם : שמואל"א טו, כט.
 כי לא יראני האדם וחי : שמות לג, כ.
 כי נפש הבשר בדם היא : ויקרא יז, יא.
 כי נשגב שמו לבדו : תהלים קמת, יג.
 כי עם קשה עורף הוא : שמות לד, ט.
 כי עמך הסליחה למען תורא : תהלים קל, ד.
 כי עמך מקור חיים : תהלים לו, י.
 כי פנו אלי עורף : ירמי ב, כו.
 כי רם ה' וספל יראה : תהלים קלח, ו.
 כי שמחתי ה' בפועליך : תהלים צב, ה.
 כי שרית עם אלקים : בראשית לב, כט.
 כי תרכב על סוסיך : חבקוק ג, ח.
 כל אלה שבטי ישראל : בראשית מט, כט.
 כל האזרח בישראל : ויקרא כג, מב.
 כמים הפנים לפניו : משלי כו, יט.
 כרחל לפני גוזזיה נאלמה : ישעי' נג, ז.
 (וכרחל).
 כרע שכב כארי : במדבר כה, ט.
 כשבת המלך אחשוורוש : אסתר א, ב.
 כשל בעוני כחי : תהלים לא, יא.
 כתפוח בעצי היער : שה"ש ב, ג.
 ל.
 לא אוכל לעבור את פי ה' : במדבר כב, יח.
 לא איש דברים אנכי : שמות ד, י.
 לא ימוש ספר התורה הזה מפיו : יהושע א, ח.

עד מתי מאנת לענות : שמות י, ג.
 עדות ה' : תהלים יט, ה.
 עוד ישבו זקנים : זכרי' ה, ד.
 עוטה אור כשלמה : תהלים קד, ב.
 עין לא ראתה : ישעי' סה, ג.
 על מצות ומרורים יאכלוהו : שמות יב, ח.
 עם זו יצרתי לי : ישעי' מג, כא.
 עץ חיים היא למחזיקים בה : משלי ג, יח.
 עטרה עשרה הכף : במדבר ז, טו.
 עת אשר שלט האדם : קהלת ה, ט.

מי שת במחוחות חכמה : איוב לה, לו.
 מיוסדים על אדני פז : שה"ש ה, טו.
 מימינו אש דת למו : דברים לג, ב.
 מכון לשבתך פעלת ה' : שמות טו, יו.
 מכל מלמדי : תהלים קיט, צט.
 מכפירים יחידתי : תהלים לה, יו.
 מלא כל הארץ כבודו : ישעי' ו, ג.
 מלך אלקים על גויים : תהלים מז, ט.
 מלכותך מלכות כל עולמים : תהלים קמה, יג.

ממזרח שמש עד מבוא : תהלים קיג, ג.
 מן המים משיתיהו : שמות ב, י.
 מציץ מן החרכים : שה"ש ב, ט.
 מצמיח חציר לבהמה : תהלים קד, יד.
 מקדש אד' כוננו ידך : שמות טו, יו.
 מקוה ישראל ה' : ירמ' יז, יג.
 משוט בארץ ומתהלך בה : איוב א, ז.
 משכני אחרין נרוצה : שה"ש א, ה.
 מתי אבוא ואראה פני אלקים : תהלים מב, ג.

פ.

פה אל פה אדבר : במדבר יב, ח.
 פזר נתן לאבינונים : תהלים קיב, ט.
 פלג אלקים : תהלים סה, י.
 פלס מעגל רגליך : משלי ה, כו.
 פני אר"י אל הימין : יחזקאל א, י (ופצ'י).
 פנים בפנים דיבר ה' עמכם : דברים ה, ד.
 פקודי ה' : תהלים יט, ט.
 פתחי לי : שה"ש ה, ב.

ג.

נוטה שמים כיריעה : תהלים קד, ב.
 נחית בחסדך עם זו גאלת : שמות טו, יג.
 נחית כצאן עמר : תהלים צו, כא.
 נמשל כבהמות נדמו : תהלים מט, יג.
 נער הייתי גם זקנתי : תהלים לו, כה.
 נעשה אדם בצלמנו : בראשית א, כו.
 נצח ישראל לא ישקר : שמואליא טו, כט.
 נר ה' נשמת אדם : משלי כ, כז.
 נשא את ראש בני גרשון : במדבר ה, כב.

צ.

צאינה וראינה בנות ציון : שה"ש ג, יא.
 צדיק אוכל לשובע נפשו : משלי יג, כה.
 צחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.
 צמאה לך נפשי : תהלים סג, ב.

ס.

סדין עשתה ותמכור : משלי לא, כד.
 סולם מוצב ארצה : בראשית כח, יב.
 סוט ורוכבו : שמות טו, א.

ק.

קדוש יהי' גדל פרע : במדבר ו, ה.
 קווצותיו תלתלים : שה"ש ה, יא.
 קול ה' על המים : תהלים כט, ג.
 קח משענתי בידך : מלכים ב, כט.
 קחו עמכם דברים : הושע יד, ג.
 קרוב ה' לכל קוראיו : תהלים קמה, יח.

ע.

עד אבוד הנשארים והנסתרים מפניך : דברים ז, כ.
 עד יערה עליו רוח ממרום : ישעי' לב, טו.
 עד מתי אתם פוסחים : מלכים א, יח, כא.

ר.

רגליה יורדות : משלי ה, ה.
 רוח הבהמה היורדת למטה : קהלת ג, כא.
 רוח סערה באה מן הצפון : יחזקאל א, ד.

מראה מקומות

א'תקכו

שממית בידיים : משלי ל, כח.
שמן וקטרת ישמח לב : משלי כו, ט.
שמן משחת קדש : שמות ל, כה.
שמעי בת ודאי : תהלים מה, יא.
שמם ומגן ה' אלקים : תהלים פה, יב.
שראשי נמלא טל : שה"ש ה, ב.
שרוע וקלוט : ויקרא כב, כג.
שרפים עומדים ממעל לו : ישע"י ה, ב.
שם כנפים לאחד : ישע"י ה, ב.
ששם עלו שבטים : תהלים קכב, ז.
שתיתי ייני עם חלבי : שה"ש ה, א.

ת.

תומיך ואוריך לאיש חסידך : דברים לג, ח.
תורת אמת היתה בפיהו : מלאכי ב, ו.
תען לשוני אמרתך : תהלים קיט, קעב.
תפלה לעני כי יעסוף : תהלים קב, א.
תתן אמת ליעקב : מיכה ז, כ.

רם על כל גוים ה' : תהלים קיג, ז.
רשע סכתיר את הצדיק : תבוק א, ז.

ש.

שאו מרום עיניכם : ישע"י מ, כו.
שבת שבתון הוא : ויקרא כג, כב.
שבת שבתון היא : ויקרא טז, לא.
שובו אלי ואשובה אליכם : זכרי' יא, ג.
(ואשאב).
שוקיו עמודי שם : שה"ש ה, טו.
שחורה אני ונאווה : שה"ש א, ה.
שטו העט ולקפו : במדבר יא, ח.
שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך : דברים טז, טז.
שם הקטנה רחל : בראשית כט, טז.
שם שם לו חוק ומשפט : שמות טו, כה.
שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
שמחה לאיש במענה פיו : משלי טו, כג.

מראה מקומות

למאמרי רז"ל

(נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן ש"י הישריק)

עמוד א'רנה

כנור בחיי המלך: זח"ג רנה, א.

עמוד א'רנו

שבריה נבדא אדה"ר: ויק"ר רפכ"ט. פדרי"א פ"ח.

המלאכים שנבראו ביום שני: פדרי"א פ"ד. ב"ר בתחלתה, שמור"ר פט"ו. ולהעיר מזהר חדש בראשית ה' ב, שהמלאכים נבראו תחלה.

מ"ט עזי מסגי: שבת עז, ב.

עמוד א'רנו

חביב אדם שנברא בצלם: אבות ג, יד. ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב.

עמוד א'רנה

אדם אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר א' כ"ח ח"ב ס"ג. שלי"ה כ, ב. רסח, ב. שא, ב.

עמוד א'רנו

קדושים תהיו יכול כמוני: ויק"ר כז, ט.

עמוד א'רם

ועמ"ש מזה בענין שמש בגבעון דוס: לעיל דרושים לשבועות ע' קט.

עמוד א'רסא

איזהו חכם הרוואה: תמיד לב, א. כשם שאין בלבך אלא אחד: פסחים נו, א.

א'תקכח

דאין מלך בלא עם: בחיי וישוב לה, ל. ספר החיים ס' גאולה ס"ב. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. תניא ח"ב פ"ו. להעיר מפדרי"א פ"ג.

מי שאינו כורע במודים: זח"ב ק, א. זח"ג קסד, א. ראה ב"ק סו, א. הכל מתרפאין: ב"ר כ, י.

עמוד א'רסב

תכלת. דומה לים: מנחות מג, ב. חולין פט, א. זח"א קכא, א. זח"ג קעה, א. שא, א.

ובינה עד הוד אתפשטת: ע"ח שער כ"ט פ"ח. טעמי המצות להרחי"ו ס"ס שמיני ועוד. נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הזהר ס' כי תשא ע"ס וההל לא ימעיס. ורך מצותיך מצות מחצית השקל ושם בח"ב (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תשי"ד ע' 53 ובתשי"ח ע' 118). חייב אדם לברך מאה ברכות: מנחות מג, ב.

עמוד א'רסג

משארז"ל גבי סוסה: סוסה יד, א.

עמוד א'רסח

במקום שבעית עומדים: ברכות לד, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תשי"ט ע' 183.

עמוד א'רסז

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.

עמוד א'רעז

הנהר היוצא מעדן ויובל שמו: בראשית
 ב, י. בכורות נה, ב. זחיב סג, א. זחיג
 נח, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 בספר המאמרים הית"ש ע' 83.
 הוא דא עתיקא: זחיג קצת, ב.
 נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין
 לח, א. זחיג לט, א.

עמוד א'רעה

היתר נדרים פורחים באויר: תגיגה י, א.
 אין יסורים בלא עון: שבת נה, א.
 לחכימא ברמיזא: זחי"א כו, ב.

עמוד א'רפ

שכינה מדברת מתוך גרונו: להעיר מזחיג
 רלב, א. שם ז, א. רסה, א. שמו"ר
 פ"ג, פו. ויקיר פ"ב ג. מכילתא שמות
 יח, יט.

עמוד א'רפב

כל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי מטות ב.

עמוד א'רפג

חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א.
 כה דוקא בלה"ק: סוטה לח, א.
 בב"ש שחטרו ה' דברים: יומא כא, ב.

עמוד א'רפד

דבר ה' זו הלכה: סנהדרין פו, א.

עמוד א'רפה

א"ת שושנים: שבת ל, ב. פה, ב. זחיב
 רעה, א.
 כל העוסק בתורת עולה: מנחות ק"א, א.

עמוד א'רפח

כ"ס שנאמר לי אינו זו: מדרש שוחר טוב
 פ"ט. ועד"ז ג"כ בספרי בהעלותך יא,
 טו. ויקיר ב, ב.

פתחו של אולם גבוה מ' אמה: מדות ג, ז.
 ואני אפתח לך כפתחו של אולם: ראה
 שהש"ך ע"פ אג"י ישנה ילי"ש שם. זחיג
 צה, א. פסיקתא רבתי פט"ו. פסיקתא
 דריב"ב סי' החוש.

וקדמה אלפיים לעולם: מדרש תהלים ז,
 ד. — ועייניכ ב"ר ס"ה, ב. הנחומא
 וישב ד, זחיב מט, א. — ראה ד"ה
 איתא במדרש תהלים (קונטרס נט).
 ששה דברים נאמרו בטוט: פסחים ק"ג, ב.

עמוד א'רפז

והתפלה היא במקום קרבנות: ברכות כו,
 ב.
 קדושת"י למעלה מקדושתכס: ויק"ר כה, ט.

עמוד א'רסט

אבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. רנו, ב.
 רנת, א. ת"ז ת"י כא (סא, ב).

עמוד א'רע

בחכמה דוקא אתברירו: הובא באגה"ק
 סכ"ח בשם זוה"ק. וראה ע"ח שי"ח
 ס"ה שלי"ס ד"א. סהמיצ להציצ מצות
 מחצית השקל. שם איסור אכילת בע"מ.
 ועמ"ש ע"פ הזהר פ' תזריע: אוה"ת שם.

עמוד א'רעא

לאו אורחא דמלכא: זחיג קמט, ב.
 ב"ה המנביוה לשבת דס"ד ע"ב: בתו"א
 הוצאת ג, י. תשט"ו דף לח, ג. וראה
 גם ד"ה לולב וערבה בהמשך תרס"ו.

עמוד א'רעב

למה צדיקים דומין: פסחים ת, א.

עמוד א'רעג

נדרים ט"ג לפרישות: אבות ג, יג.
 שבן סורר ומורה. ועל יין כשר ובשר
 היתר: סנהדרין ע, א.
 דאתכפ"י סט"א: זחיב קכח, ב. ראה תניא
 פכ"ז. באורי הזהר שם. לקו"ת ד"ה אלה
 מקודי פ"ו ובאורו פ"ד.
 ערבים עלי ד"ס: ע"ז לה, א.

עמוד א'רעד

יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו: מנחות
 נג, ב.
 מזוזה זו זה: זחיג רסג, ב.
 ארי' דאכיל קרבנין: זחי"א ו, ב. זחיב
 רעה, א. זחיג י"א, א.

א'תקל

מראה מקומות

עמוד א'רמט

רצון אותיות צנור: מקדש מלך לוח'ב
קנו, א. מאי'א אות צ בסופו.

עמוד א'שא

ישראל לי ראש: תוי'א ס'ם שמות. ולקו'ת
ס'ם שלה בארוכה.

עמוד א'רצא

בירושלמי אמרו: גורים ס'ם. הובא ברמב"ם
פ'ד מהשמונה פרקים.
עד דלא אכילנא: ב'ק עב, א.

עמוד א'שה

שכינה היתה מדברת: גסמן לעיל עמוד
א'רס.

עמוד א'שב

כוכבא זשביט: ברכות נה, ב.
לעולם יהא אדם רך כקנה: תענית ב, ב.
וראה לקו'ת אמור (לו, ד) מסות (פו),
ב. ובארוכה תוי'ח ד'יה בראשית (השני)
פ'ז ואלך ובכ'מ.

עמוד א'רצב

רפ'ו זברכות: לה, ב.

עמוד א'רצג

אדם אדמה לעליון: גסמן לעיל ע' א'רמח.
העוה'ב אין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
יעקב לא מת: זח'יא רלה, ב. רמת, ב.
זח'יב קמא, ב. קעה, א.
פתחי לי כחודה של מחס: גסמן לעיל
ע' א'רמח.
מצוה לאכול עוה'י'כ: ברכות ת, ב.

שאלמלא עוזרו אי' לו: קידושין ל, ב.
ז'יא בעתיקא אחיד ותליא: זח'יג רצב, א.
ונתבאר בתוי'א בדי'ה בביאור לדי'ה זכור
את יום השבת. ודי'ה להבין ב' ענין
האבות הן הן המרכבה. לקו'ת ס'ם
שמיני ועוד (הערת כ'ק אד'ש).

עמוד א'רצד

באתרי' לאו אורחי' למיכל: זח'יג רמא,
ב.
חביב אדם: אבות ג, יד.
אין מלך בלא עם: גסמן לעיל ע' א'רסא.
ומאן דלא כרע במודים: זח'יב ק, א. זח'יג
קסד, א. ראה ב'ק סז, א.

עמוד א'שג

דבר ה' זו הלכה: סנהדרין פו, א.
איתן אותיות תני'א: תי'ז תי' כא (נג, ב).
וכ'מ גם בוח'יב קי, ב.

עמוד א'רצה

האבות הן הן המרכבה: ב'ר מו, ו. זח'יא
ריג, א. זח'יג קסב, א.

עמוד א'רש

היתר נדרים: חגיגה י, א.
יתד במקום נאמן: ראה גיטין יז, א.

עמוד א'רצו

יפה שכה אחת: אבות ד, יז.
דנוכר בהור: ח'יא קכט, ב.

עמוד א'שה

ארז'ל ע'פ אם חומה היא: שה'ש ת, ט.
אם הוא בחשבון ע'ס: ראה תוי'א ביאור
לדי'ה יביאר לבוש מלכות.
ע'פ ראה ריח בני: אוה'ית ס' תולדות
דף קנב, א.

עמוד א'רצז

קדש עצם: יבמות כ, א.

עמוד א'שו

לבו נעשה כבוד: שמו'ר ס'ט, ו.
וכמאמר רב נחמן: ב'ק עב, א.

עמוד א'רצח

אפ'ילו יתוש קדם: סנהדרין לת, א.

עמוד א'שז

גורים ס'יג לפרישות: אבות ג, יב.

עמוד א'רצט

כל המספיל עצמו: עירובין יג, ב. זח'יב
רלב, ב. ח'יג צא, א.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח'יא ריה, ב.

עמוד א'שה

במקום שבטית עומד'ו: ברכות לה, ב.
ע'פ ולא אבה: אוה'ית ס' כי תצא עמוד
תתקעט.

מצות התפלה להציץ פליח. ועוד.
(הערת כ"ק אדמו"ר שליטי"א בספר
המאמרים תשי"ח ע' 242).

עמוד א'שכד

וא"ו מלך בלא עס: נסמן לעיל ע' ארסא.
גנבא אפוס מחתרתא: ברכות סג, א.
ע"פ גי' העין יעקב.
נעשה שדרתו נחש: נסמן לעיל ע' ארצד.
אדם גימטי מ"ה: ת"ו בהקדמה.

עמוד א'שכה

אין ח"י רעה: שבת קנא, ב. סנהדרין
לה, ב. זח"א עא, א.
ארז"ל בילקוט תהלים: סי' כה רמו תשב.
ארי' דאכיל קרבנין: נסמן לעיל עמוד
ארעד.

עמוד א'שכו

כל הנודד: זח"ג רנה, א.
עד שיזודר בדבר הנזוד: נדרים יג, א.
כל הנביאים מתנבאים בכה: ספרי מטות
ב.

עמוד א'שכז

גלו למצרים שכינה עמהם: מגילה כט, א.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתה.
אבא יסד ברתא: נסמן לעיל ע' ארסט.

עמוד א'שכה

אין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג, ה.
אין הגליות מתכנסות: ויק"ר ז, ג.
גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי
לה, לה.
ברא כרעא זאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה
תוסי' יבמות ג, א ד"ה מקמאי.

עמוד א'של

ישראל מפרנסין: שהש"ר אי' ע"פ לסוסתי.
זח"ג ז, ב. לראה ילקוט שמעוני סקודי
רמו תיח.

עמוד א'שלא

ד"ה ענין ע"מ: נדפס באוה"ת פ' ואחנן
ע' שלו.
בהיכל מזה"ק: שם בהב"ה. וזהו ענין
סמיכת גאולה לתפלה ואמרו כתפלה
אריכתא דמאי' עכ"ל.

עמוד א'שט

כמי"ש בסי': בתחלתה. וע"י הערת כ"ק
אדמו"ר שליטי"א בקונטרס החלצו רג"ט
פכ"ה בתחלתה ע' 26.

עמוד א'שי

ארי' דאכיל קרבנין: נסמן לעיל ע' ארעד.

עמוד א'שיא

אבא. יסד ברתא: נסמן לעיל ע' ארסט.
ארז"ל איש כי יפליא: במ"ר י, כ.

עמוד א'שיג

א"ת בנין אלא בונין: ברכות בטופו.
וש"ג.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל ע' א'ער.
ע"פ עולת תמיד: לעיל ב"י פנחס.

עמוד א'שמו

משה מיסוד אבא: מא"א מ, נה.
משה שפיר קאמרת: שבת קא, ב. סוכה
לט, א. ועוד.
איזוהו זכנס: תמיד לב, א.

עמוד א'שכא

בילקוט ישראל בכל יחל: פ' מטות
בתחלתה.
היתר נדרים: חגיגה י, א.

עמוד א'שכב

אחור למע"ב: ב"ר ה, א.
חביב אדם: אבות ג, יח.
שאי ר"ג עד דלא אכילנא: ב"ק עב, א.
עוה"ב אין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
בורא עולמות ומחריבן: ב"ר ג, ט. זח"ג
סא, א.

עמוד א'שכג

כבריותו של עולם: שבת עז, ב.
כל העולם כולו לא נברא אלא לצות לזה:
ברכות ה, ב. זח"ג מח, א.
שועד הוא בחילופי אתון אחד: זח"ב
קלה, א. — הוא"ו מתתקף באל"ף
בחילוף אהוי והע"יין בחי"ת באותיות
אחא"ע (רמ"ו הובא בניצוצי אורות שם)
— ונתבאר בארוכה ע"פ דא"ח באמרי
בינה שער הק"ש פס"ב ואילך. בשרש

א'תקלב

מראה מקומות

עמוד א'שלב

כברא דרמיס לאבוהי: וחייג קפא, א. תניא פרק י.
בפי' דקידושין: כט, א.

עמוד א'שלג

דחוטבי' נקי' מוסר אבי'ן: אגהיק סי' כט ע"פ זחיב רעה, ב. וראה לקו"ד כ' כסלו תרצ"ד אות ב.
ואב מוריע לובן: קידושין ל, ב.
המלך אין רואין אותו כשהוא ערוס: סנהדרין כב, א.

עמוד א'שלד

נדרי' סייג לפרישות: אבות ג, יג.

עמוד א'שלח

קדש עצמך: יבמות כ, א.
ואיש דרכו לכבש: יבמות סה, ב. קידושין לה, א.
נשים דעתן קלות: שבת לג, ב. קידושין פ, ב.

עמוד א'שלז

ומכבדה יותר מגופו: יבמות סב, ב.
איהו בנצח ואיהי בהוד: מק"מ לוח"א כו, ב.

עמוד א'שלז

כל המועדים עתידים להבטל: ירושלמי תענית ב, ב.

עמוד א'שלח

ומבואר במ"א ע"פ הרע"מ פ' תשא: דפס בקיגטרס כפי'ע (ניו יורק, תשכ"ג).
בחכמה אתברירו: גסמן לעיל ע' א"ע.
בני חיי ומזוני במזלא תליא: מו"ק כת, א. זח"א מג, ב. רנו, ב.
לא מצא הקב"ה: סוף עוקצין.

עמוד א'שלח

כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
בואו חשבון ונחשוב חשבוננו של עולם: כ"ב עח, ב.

עמוד א'שמו

משה זכה לבינה: ראה ר"ה כא, ב.

אבא יסד ברתא: גסמן לעיל ע' אירסט.
עבדא בהפקירא ניהא ליי: גיטין יג, א.
רשעים מלאים חרסות: ר"ח שער היראה בשם ס' חסידים (מלאים חרטה). תניא פ"א.

סנדל קושר כתרין: זח"א קסו, ב. זחיב נת, א. זחיג רנב, ב. ועיגי' תודיה וקושר חגיגה יג, ב. ראה זח"א לו, ב ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשי"ח ע' 202.

עמוד א'שרב

חסה כ"ב אתחן דאורייתא: זחיג קסה, ב. ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.

עמוד א'שנא

למה קדמה פ' שמע: ברכות יג, א.
ועמ"ס בדי' לרזקע הארץ: גרס' בדרך מצותיק.
אם אין בינה אין דעת: אבות ג, יו.
יפה כח הבן: שבועות מה, א.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: גסמן לעיל ע' אשב.

עמוד א'שנב

בכל דוד חייב אדם: פסחים קסו, ב.

עמוד א'שנב

אימתי גדול: ראה זחיב רלה, א. זהר חדש ס' תשא וחקת.

כמי' בס"י: ס"ד מי"ב.
כל עשב יש לו מזל בפ"ע: ראה ב"ר ס"ו, ו. זח"א רנא, א. מו"ג ח"ב פ"א. אגהיק סו"ס כ.

אלף אלפים גדוד א': חגיגה יג, ב.
עתיד הקב"ה: סוף עוקצין. זחיב קסו, ב. ע"י סנהדרין ק, א. זחיג רנו, ב.
לי ראש: תרי"א ס"פ שמות ולקו"ת ס"פ שלח בארוכה.

בסקום גדולתו: מגילה לא, א. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ת"ש עמוד 40.

עמוד א'שנח

כל מה שראה יחזקאל: חגיגה יג, ב. ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

עמוד א'שמו

מעשיו מרובין מחמתו: אבות ג, ט.
משה שושבינא דמלכא: זח"ג כ, א. קעו,
ב. קט, ב. ערה, ב.

עמוד א'שפה

כמארז"ל ע"פ אלה תולדות השמים: שמ"ר
מת, א.
קושר כתריו: נסמן לעיל בעמוד א'שמג.

עמוד א'שפו

כמיש בסי': פ"ד מ"ב.
קודביה בגלותא סליק לעילא: נסמן לעיל
בע' א'שנו.

עמוד א'שפה

משה שוד"מ: נסמן לעיל ע' א'שסד.

עמוד א'שפט

עד שלא נבה"ע: פד"א פ"ג.

עמוד א'שע

והוי' עמו שהלכה כמותו: סנהדרין צג,
ב.

עמוד א'שעא

וכדאי' בגמרא: חולין סח, א.

עמוד א'שעב

חותמו של הקב"ה אחת: שבת נה, א.
זח"א ב, א.

עמוד א'שעג

שארז"ל אותי עזבו... המאור שבה:
פתיחתא איכ"ר ב.

ואין אחת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג,
ח.

עמוד א'שעד

עתידיס צדיקים: ב"ב עה, ב.
ע"פ וידבר משה: ראה לעיל ר"פ מסות.
חכט אינו מדבר: אבות ה, ז.

עמוד א'שעו

מט"ס קושר כתריו: ראה לעיל בע' א'שמג.
א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב.

עמוד א'שנו

מעשיו מרובין מחמתו: אבות ג, ט.
ותפלה במקום תמידין: ברכות כה, א.
בגלותא אסתלק לעילא: זח"ג ז, ב. כ,
ב. וראה ג"כ זח"א ר"א, א. רשימות איכה
להצ"צ ע' כב ואילך.

עמוד א'שנח

משה שושבינא דמלכא: זח"ג כ, א. קעו,
ב. קט, ב.

כמארז"ל ע"פ אלה תולדות: שמ"ר מת, א.
קושר כתריו לקונו: ראה לעיל עמוד
א'שמג.

עמוד א'שנמ

א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב. זח"ב
קכו, א.

אל תהי ברכת הדיוס קלה בעיניך: ברכות
ז, א.

עמוד א'שם

למה נק' מדבר צ"ן: שבת סט, א.
גדול המצוה ועושה: קידושין לא, א.
כד שסע קול תרנגולא: ברכות ט, ב.
ב"ק מכרות: חגיגה טו, א.

כינור ה"י תלוי למעלה מסתו: ברכות
ג, ב.

ארז"ל ע"פ וצבא השמים: ראה ב"ב כה,
א. סנהדרין צא, ב.

מלכותא דרקי'ע: ברכות נה, א. זח"א קנו,
ב. זח"ג קעו, ב.

עמוד א'שפא

ברישא חשוכא: שבת עו, ב.

עמוד א'שפב

לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א. זח"א
רב, א. ועוד. ראה הערת כ"ק ארמו"ר
שליט"א בספר השיחות תש"א עמוד
59.

גופא זלא סליק ל"י נהורא: זח"ג קסה,
א.

כל מה שראה יחזקאל: חגיגה יג, ב.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

עמוד א'שפג

ושעורה שעור ה': זח"ג קסה, ב.

מראה מקומות

א'תקלד

נלאו הפלסופים: ראה בספר החקירה
בתחלתו דף ה' א ואילך.

עמוד א'ת

שנת' במ"א בענין השראת השכינה: ראה
אוה"ת פ' כי תצא ע' תתקא.
בספר יסוד עולם: ראה בספר החקירה שם.

עמוד א'תא

חכם אינו מדבר: אבות ה' ז.
בינה רק עד הוד אתפשטת: נסמן לעיל
בע' ארסב.

עמוד א'תג

אבא יסד ברתא: נסמן לעיל בע' ארסט.
איהו חסיד: זחיב קיד, ב. זחיג רכב, ב.

עמוד א'תו

מי שלבו אטוט כבתולה: ב"ב יב, ב.

עמוד א'תז

לעולם ירגיז אדם: נסמן לעיל בע' אישטב.
אין אשה מתעברת מביאה ראשונה: יבמות
לד, א.

ותמרד שמיענה באצבע: יבמות לד, ב.

עמוד א'תיא

לא מצא הקביה: סוף עוקצין.
תרנגול שמפייט ואחיכ בוועל: עירובין ק.
ב.

עמוד א'תיב

אורייתא מחכמה נפקת: זחיב קבא, א.
סבא דעתוהי סתים: זחיג קכת, ב.

עמוד א'תיג

שהמלאכים ביקשו התורה: שבת פת, ב.

עמוד א'תיד

דמיד מעשה גדול: קידושין מ, ב.
פ"ב דמכות: י, א.
אימתי הוא גדול: נסמן לעיל בעמוד
אישנג.

עמוד א'תיז

עתידיס צדיקים: ב"ב ע"ה, ב.
ישראל פ"י לי ראש: תרי"א ס"ם שמת
ולקוית ס"ם שלה בארוכה.

עמוד א'שעה

מית בוכין: תיז תי ה.

עמוד א'שמ

משה מלגאו ויעקב מלבר: תיז תי יג.

עמוד א'שמא

טוב זה יצ"ס: ב"ר ט, ט. ועוד. זחיא
יד, א. יט, ב ועוד.
בעבודה קשה דא קושיא: זחיג קנג, א.
שעורה שעור ה': זחיג קפת, ב.

עמוד א'שפב

בתי"א. דקס"ה ע"ג: הוצאת ברוקלין ג. י.
תשט"ו הוא בדף צט, א.

עמוד א'שפו

שלע"ל יאמרו ליצחק: שבת פט, ב.

עמוד א'שפז

אית חסד ואית חסד: זחי"א ריט, א. זחיג
קלג, ב.

עמוד א'שפח

אנכי ולא יהי לך: מכות כה, א.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות גז, א.

עמוד א'שפט

כל תלמיד שאין שפתותיו: שבת ל, ב.
אין התורה מתקיימת: ברכות סג, ב. זחיב
קנת, ב. זחיג רמו, א. רעט, א.

עמוד א'שצ

זבחכמה אתברירו: נסמן לעיל בע' אער.
אין אדם עובר עברה: סוטה ג, א.
ד' ראשים שהם מצרים בבל: ב"ר טז, ד.
לקוט שמעוני פ' בראשית רמז כב.

עמוד א'שצב

ובתיא פליד: ס"ס וצ"ל לז.

עמוד א'שצז

בתי"א פ' בראשית: דף ה, ב.
שכינה במערב: ראה ב"ב כה, א.

עמוד א'שצח

פ"ב דחגיגה: יב, ב.

עמוד א'תיו

רצון אותיות צנור: מקדש מלך לזח"ב
קנה, א. מאויא אות צ בסופו.

עמוד א'תכא

ככוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
מ"ת בוכין: ת"ז ת"ה.

עמוד א'תכב

גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לה.
הנשמה מצ"ע א"צ תיקון: ע"ח שער כו
פ"א, הובא בתניא פל"ו.

עמוד א'תכג

כמ"ש בתיקונים: תיקון ע'.
מדבר טיני. ירדה שנהא: שבת פט, א.

עמוד א'תכד

לכי ומעטי את עצמי: חולין ט, ב. זח"א
כ, א.

עמוד א'תכה

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
ישראל מפרנסין: נסמן לעיל ע' אשל.
אין לו להקביה: ברכות ת, א. זח"ג רב,
א.

תלת שליטין אינון: זח"ב קג, א. וראה
ג"כ זח"א קלח, א. זהר חדש רות
(פ, א).

עמוד א'תל

תרי"ן עמודי אור: פרס ש"ח פ"ג.
לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א
(וראה שם רפט, א).

עמוד א'תלב

ואין טוב אלא תורה: אבות ו, ג.

עמוד א'תלג

לקטן בדיה ענין חבלי משיח: מאמרי
אדמו"ר הוקן — הנחת הרי"ם — ע'
קכא.

בינה עד הוד אתפשסת: נסמן לעיל עמוד
א'רסב.

איהו ברוך איהי ברכה: זח"ב קסב, א.
חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.

עמוד א'תלד

ועמ"ש בשע: בכת"י מטושטש וא"א לפענח.
אין עומדין להתפלל: ברכות ל, ב.
אין השכינה שורה: שבת צב, א.

עמוד א'תלה

עתידין צדיקים: ב"ב עה, ב.
משה ה"י בעל קומה: תנחומא שמות ט.

עמוד א'תלז

אם אין חכמה: אבות ג, יו.

עמוד א'תלח

לא זו מחבבה: שמור"ר נב, ד. שהש"ר
ס"פ ג. זח"ג רסב, א.

דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט,
א. (וראה שם רפט, א).

נהו"ת קארי תדיר: ת"ז ת"ה.
דסיהרא לית לה מג"כ: זח"א קלה, ב.
רמט, ב. זח"ב קיג, ב.

עמוד א'תלט

כמ"ש בזהר: פ' בראשית טו, א.

עמוד א'תמ

מה הקביה ממלא את כל העולם: ברכות
י, א. וראה ילקוט שמעוני תהלים רמו
תתנו, ויקיר ספ"ד.

עמוד א'תמב

התפלה נקי' סולם: ת"ז תיקון מה. וראה
גם זח"א רטו, ב בהשמטות. זח"ג שו,
ב.

עמוד א'תמג

אין האשה כורתת ברית: סנהדרין כב, ב.
בת נדיב בתו של אאע"ה: חגיגה ג, א.

עמוד א'תמד

אימתי גדול: נסמן לעיל ע' אשנב.

עמוד א'תמו

אורייתא היכלא עילאה דקדושה: זח"ב ה,
א.

קדש מלה בגרמ"י: זח"ג צד, ב.
שער באשה ערוה: ברכות כז, א. זח"ג

קכה, ב. ועוד.

שיתן לך מאור עינים: במד"ר יא, ו.

א'תקלו

מראה מקומות

מיכאל מקריב: זח"א ט, א. זהר חוש טו
לך לך (כר, א). וראה תוסי סוף מנחות.

עמוד א'תמח
אפי' עיקר מסרון לא הוה לה: יבמות סד,
א.

עמוד א'תסד
בריה שהנשמה נהנית ממנו: ברכות מג,
ב.

מי שאמר לשמן: תענית כה, א.

לבעל החוטם אני מתפלל: זח"ג קל, ב.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נה, א.
שהנשמה עצמה איצ תיקון: ע"ח שער כו,
פ"א. הובא בתניא פל"ז.

עמוד א'תמט

אין יסורים בלא עון: שבת נה, א.
יש קונה עולמו: ע"ז י, ב.

עמוד א'תנ

בתיז שמי עם י"ה שט"ה: בהקדמה.

עמוד א'תסח

פני יהושע... פני משה: נסמן לעיל בעמוד
א'תנט.

עמוד א'תנד

אלקים גימטריא הטבע: פרדס שריב פ"ב.
בשליה שער האותיות (פט, א) משמע
קצת שכן הוא בזהר.

עמוד א'תמו

מתנה טובה יש לי: שבת י, א. זח"ג
קכב, ב.

עמוד א'תנו

אבא יטד ברתא: נסמן לעיל ע' ארסט.

עמוד א'תסח

אסור לאכול קודם שיתפלל: ברכות י,
ב. שו"ע או"ח פ"ט סק"ג. שו"ע אדמו"ר
הזקן שם סק"ה.

עמוד א'תנז

שאדזה"ר... נתן לדוד ע' שנין: פדריא פרק
יט. במד"ר יד, יב. זח"א צא, ב.

עמוד א'תע

שכינה במערב: ראה ב"ב כה, א.

עמוד א'תנח

כה הנפש ממלא את הגוף: נסמן לעיל
בע' א'תמ.

עמוד א'תעא

שמיכאל מקריב נשמות: נסמן לעיל בע'
א'תסג.
ארז"ל שזה הי' מן הנטיס: אבות ה, ה.

עמוד א'תנמ

ד' אליעזר יהיב פרוסה לעני: ב"ב י, א.
פני משה כפני חמה: ב"ב ע"ה, א. זח"א
כה, א. זח"ב רטו, א ועוד.

עמוד א'תעב

אלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
ב"ב עה, א.

עמוד א'תס

התורה ניתנה בה' קולות: ברכות

עמוד א'תעז

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין
מ, ב.

עמוד א'תסב

רכמה גופין תקינת לון: תיז בהקדמה
(פתח אליהו).

בשעה שהתינוק בבטן אמו: גדה ל, ב.
המצות נקי נר מצוה: ראה אוה"ת דרושים
לשבועות ע' קנא. (המאמר הנ"ל הוא
להרה"ק ר' הלל מפאריש).

עמוד א'תסג

אלמלא מעמדות: תענית כז, ב.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב.

כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו: במדר
כא, כ.

כ"ם שנאמר סלה: עירובין גר, א.
מוטב זלידייני: חגיגה סו, ב.

עמוד א'תצב

שכל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי מטות.

עמוד א'תצג

במצותיו חפץ ולא בשכר: ע"ז יט, א.
יפה ש"א בתשובה: אבות ד, יו.

עמוד א'תצח

שצדיקים אין להם מנוחה: סוף עוקצין.

עמוד א'תצז

כל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי מטות.

עמוד א'תצז

במצותיו חפץ ולא בשכר: ע"ז יט, א.

עמוד א'תק

אין מלך בלא עס: נטמן לעיל בעי ארסא.
שכר המצוה המצוה בעצמה: אבות ד, ב.
שכר מצוה בהאי עלמא ליכא: קידושין
לט, ב.

כדאיתא בס"י: ט"ד מ"ב.

עמוד א'תקא

ואורייתא וקודביה כולא חד: מוכא בתניא
רפכ"ג בשם הוהרי. וראה זח"א כד, א.
זח"ב ס, א. לקו"ת עצבים רד"ה כי
קרוב אליך — ולהעיר ג"כ מתיקונים
ת"י ו ות"י כב (הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספר המאמרים ת"ש עמוד
66.

לעבדה מ"ע: ראה תרגום יונתן בן עוזיא.
זח"א כו, א. זח"ב קסה, ב. ת"ז סוף
ת"י גר. יל"ר בשם מדרש.

עמוד א'תקב

בחורבן בהמ"ק: זח"ג ז, ב. כ, ב. וראה
ג"כ זח"א ר"י, א. רשימות איכה לכ"ק
אדמו"ר הצי"צ ע"י כב ואל"ך.

בראשית נמי מאמר: ר"ה לכ, א. מגלה
כא, א.

עמוד א'תעט

משארז"ל פ"ו זברכות: לה, ב.

עמוד א'תפ

נראה אותיות אהרן: זח"ג קג, א.
אלמלא שמרו בניי: שבת ק"ח, ב.
איזהו חכם הרואה: תמיד לב, א.

עמוד א'תפא

אהרן אותיות נראה: זח"ג קג, א.
שקיים אברהם כה"ת: קידושין בסוטה.
האבות ריחות היו: שהשיר א, ג.

עמוד א'תפב

רז"ל במשנה סוף תענית: כו, ב.
כמו שחנשמה מח" את הגוף: ראה לעיל
ב' א'תמ.

שיעקב הוא אותיות יבקע: ראה ע"ח שער
הכללים ס"י. שער הארת המוחין ס"א.

עמוד א'תפד

ומשחרב בהמ"ק: ברכות ה, א. זח"ג רב,
א.

קדש מלה בגרמ"י: זח"ג צד, ב.

עמוד א'תפה

כוס הוא בנימי אלקים: זח"ג רמה, א.
רעג, א. ת"ז סוף ת"י מו.

נכנס יין יצא סוד: עירובין סו, א. סנה"ד
לה, א. במדר"ר יא, א. זח"ג לט, א.
בה' זעירא בראש: מנחות כט, ב.

עמוד א'תפו

אור שנברא ביום ראשון: חגיגה יב, א.

עמוד א'תפז

והיכן ננוז בתורה: דגל מחנה אפרים בשם
הבעש"ט. וע' לקוטי שיחות ח"ב עמוד
תמד.

וכמה גופין תקינת לון: ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

עמוד א'תפז

יפה שעה אחת בתשומע"ט: אבות ד, יו.
שצדיקים אין להם מנוחה: סוף עוקצין.

מראה מקומות

א'תקלח

עמוד א'תקו

אורייתא מחכי נפקת : זחיב קכא, א.
נובלות חכי שלמעלה תורה : ב'ר יו, ז.
ונתבאר בע"ת שער הכללים סמ"א.

עמוד א'תקט

שנתעספ במלית לבנה : ב'ר ג, ד.
סד"ה להבין ההפרש דקניד סעיג : הרצאת
ברוקלין תשס"ו דף צב, ד.

עמוד א'תקז

נכנס יין יצא סוד : נסמן לעיל בע' א'תסח.
בזמן שבהמ"ק : חגיגה כו, א.

עמוד א'תקיב

שער באשה ערוה : ברכות כד, א. זחיג
קכה, ב. קכו, א. קמב, א. קנא, ב.

עמוד א'תקיז

שואלין ודורשין : מסחים ו, א ושיג.
בבחי ס"פ יתרו צט, ב : שמות כ, כא.
ראה רשימות על שה"ש ע' יג.
אתרוג שיש בו סעס : ויק"ר ל, יא.

עמוד א'תקח

קשוס עצמך : ב"מ קו, ב.
אדס אדמה לעליון : נסמן לעיל בעמוד
א'רנח.

עמוד א'תקפו

פושעי ישראל מלאים מצות : עירובין יט,
א. חגיגה בסופה.

ישראל מונין ללבנח : סוכה כט, א.
ע"פ מחר חודש : ראה אוה"ת ס' בראשית
ד"ה זה.

מראה מקום

לכרכי כתבי-היד מהם נעתקו הדרושים והרשימות אשר בארבעה

כרכי אוה"ת על חומש במדבר

פ' במדבר

- וידבר במדב"ט : בוך באברויסק מס' 41 (סו, ב), וידברחן (ג, א), ע' א
וידבר ה' גוי שאו גוי לגולגלות : בוך באברויסק 19. ע' ד
וידבר ה' גוי שאו גוי למשפחות : הבעל עסקריין (קכו, א), ציפעל 14 (תצג, א), ע' ט
מאמרים-פרידמאן, גן נעול-סלונים (סו, ב), בוך רחיל — רק הגהות. ע' ט
קיצור מדיה במדב"ט באוה"מ : באב' 41 (ע' א), ע' יד
מ' מדבר : באב' 63 (קסג, א), וידברחן (ו, א) — רשום עליו : הגהות על הדרוש
במדב"ט באוה"מ שבלק"ת), גזחן (רכת, א), מאמרים-פרידמאן. ע' טז
איזה הערות על הלכות בדיה במדב"ט : בוך רחיל. והנה כמ"כאה"ק (קיב, ב), ע' כו
שייך לתורה דמדיט הנ"ל : בוך סקאבלא (שסג, א), ע' כט
שאו את דאש כל עדת בניי : גזחן (רכו, א), ע' כט
איש על דגלו : באב' 39 (ערב, א), ע' לד
איש על דגלו : באב' 11 (רלא), באב' 48 (קיד, א), ביכל שויב (ה, א), תפול-מיגול
(שלו, א), מאמרים-פרידמאן. ע' לה
איש על דגלו : באב' 41 (כו, ב), וידברחן (ט, ב), ע' לו
הביאני אל בית היין : באב' 41 (ד, ב), במדבר-16-תרס"ו (א, א) רשום עליו : מ'
במדבר התרס"ו). ע' מ
מ' זאת הנשקפה (עם הביאור) : באב' 41 (ו, א), במדבר-16-תרס"ו (ג, א), וידבר
חן (יב, א), ע' מג
ונסע אוה"מ : באב' 41 (סו, ב), וידברחן (ד, ב), ע' נד
ולא יבואו לראות כבלע : באב' 39 (רעג, א), ע' נה
ולא יבואו לראות כבלע : באב' 41 (יז, א), וידברחן (ד, ב), ע' נו
הגהות לד"ה והי' מספר בניי : בוך רחיל. מאמרים-פרידמאן. ע' נח

דרושים להנה"ש

- והי' אמונת עתן : וידברחן (ס, א), ויקראיכז (שיב, א), זהר בראשית-האלפרין. ע' סו
והי' אמונת עתן : באב' 41 (נט, א), וידברחן (סה, ב), ע' עט
הנה כו' לא מחשבותי מחשבותיכם : הדרוש-מוסקין (מה, א), ע' צה

א'תקלמ

- חזרות אשה אל אחותה (עם הביאור): בוך תקציה (רג א). נדחן (רלה, א).
 וידברחן (קה, ב). רשום עליו: שנת תקציה חג השבועות). עי קב
 כמראה הקשת: באב' 61 (קסה, ב). נדחן (רמא, א). עי קז
 תורת ה' תמימה: באב' 41 (מג, א). וידברחן (פא, א) — שם מתחיל המאמר
 בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים, וחסרה ההתחלה והגהות אחרות).
 עי קט
 יהי כבוד ה' לעולם: באב' 19 (קצה, א). פסח ומצה גרונום (פה, ב). עי קלא
 ואהי אצלו אמון: באב' 41 (מא, א). וידברחן (נו, א). עי קלו
 בשעה שהקדימו: באב' 3 (קלה, א). ביכל מאה-יקתויא (קט, א) — המאמר הוא
 לר' הלל מפאריטש, ונכנס כאן בטעות. עי קלח
 בשעה שהקדימו (עם הביאור): באב' 82 (לג, ב) בגוכתיק הציצ. עי קנו
 קשרו להם שני כתרים: בוך סקאבלא (שסח, א). עי קע
 חביבו ישראל: באב' 41 (פב, א). סקאבלא (שלה, ב). עי קעא
 ענין חמשה קנינים: נדחן (רלה, א). וידברחן (נו, ב). שרש מצות החפלה-מלוב
 עי קעד (מ, א).
 חמשה קנינים: וידברחן (גח, ב). עי קעז
 להבין המסנה כו' חמשה קנינים: באב' 33 (שט, א). באב' 47 (צ, א) — רשום
 עליו: תורת אדמו"ר שי. גמצא שם רק ויט). טעמי המצות-ברינקמן (קע, ב) — גמצא
 שם עד אמצע סיון. שמות ח"ב. עי קפא
 הגהות לדיה וספרתם לכם: באב' 13 (קלב, ב) — רשום עליו: חגה"ש דשנת
 ה'תקפ"ט). בוך רחיל. עי קרי
 הגהות לביאור דוספרתם: בוך רחיל. עי קריב
 הגהות ללקיט דיה וידבר אלקים: בוך תקציה (קפב, א). יסוד העבודה-ש.
 שניידמאן (צד, ב). בוך רחיל (רק הגהות אחרות). מאמרים-פרידמאן. שלחגסני (שנא, ב).
 הוספה לדיה זה נדפס בהוספות עי איתלה. עי קריט
 ברבות יתרו פכ"ס: באב' 41 (פא, ב). בוך רחיל. עי קרא
 הגהות ואהי אצלו אמון: בוך רחיל. עי קרא

פ' נשא

- נשא את ראש בני גרשון: וידברחן (צה, ב). עי רכה
 הגהות לדיה נשא הראשון: בוך רחיל. מאמרים-פרידמאן. עי רלו
 נשא את ראש בני גרשון: וידברחן (צא, א). עי רלח
 וידבר ה' כו' נשא את ראש: תפולמיגול (דשמ). בוך תקציה (רצו, ב) — רשום
 עליו: פ' נשא שלשני תגה"ש דשנת תקצ"ב). יסוד העבודה-ש.ש. (צב, א). ויקרא-תקפ"ח
 (קה, א). בוך דזייקאבסאן (קלט). מאמרים-פרידמאן (רשום עליו: פ' נשא תקצ"ב). עי רמא
 לדיה נשא את ראש: באב' 62 (רכא, א). בוך רחיל. וידברחן (צ, ב). הודר
 שמוטקין (קכה, א). מאמרים-פרידמאן. עי רמט
 ביאור לפ' נשא: באב' 17 (קכ, א). וידברחן (צב, ב). מאמרים-פרידמאן. עי רמא

- איש איש כי תשטח אשתו : באב' 41 (פר, ב). במדבר 16 תרטי' (ט, א) — רשום
 עליו : פי נשא התרטי'. וידברחן (ק, ב).
 ע' רנח
 והביא כו' לא יצוק עלי' שטן : באב' 39 (רעז, א).
 ע' רסא
 ולקח הכהן מים קדושים — והשקה את — ואם לא נטמאה : באב' 39 (רעז, ב).
 ע' רסב
 דבר אל בניי כו' כי יפליא : שם (רעז, א).
 ע' רסג
 כח תברכו : באב' 41 (פר, ב).
 ע' רסד
 כח תברכו (עם הביאור) : באב' 41 (צא, א). באב' 51 (רעה, א). סעמי המצות
 בריקמאן (ריט, א). וידברחן (קא, ב). מסח ומצה גרוגם (כה, ב). ציפעל 14 (תג, ב).
 ע' רע
 מאמרים פרידמאן. (השלמה להביאור גרסס בהוספת ע' איתלח).
 ע' רעז
 ושטן את שמי' : באב' 41 (צה, א).
 ע' רעט
 נשיא אחד ליוס : שם (צו, ב).
 ע' רסג
 הגהות לדיה זאת חנוכת המזבח : בוך רחיל. מאמרים פרידמאן.
 ע' רסג
 הנה מתחלה נבאר ענין תהו ותיקון : הודו שמוטקין (ג, ב). — גרסס בלקיות פי
 ע' רסג
 אמור (לו, ב).

פ' בהעלותך

- בהעלותך את הנרות : באב' 39 (רעט, א). באב' 41 (צט, א).
 ע' שכא
 בהעלותך את הנרות : באב' 19 (רכו, — גרסס גם בסטר מגן אבות).
 ע' שכז
 בהעלותך את הנרות : באב' 44 (קנה, א). בוך רחיל.
 ע' שלב
 בהעלותך את הנרות : מקול מחצצים גרוסמאן (ריג, א). שרש מצות התפלה מלוב
 ע' שלו
 (לו, א). מאמרים פרידמאן.
 להבין ענין המבואר ע"פ בהעלותך : ויקרא תקס"ח (קטו, א). בוך תקצ"ה (שב, א).
 ע' שלט
 מאמרים פרידמאן (רשום עליו : שיק פי בהעלותך י"א סיון).
 ע' שמח
 שייד לבהעלותך תקס"ב : בוך סקאבלא (שפג, א).
 ע' שג
 לדיה בהעלותך הראשון : באב' 41 (קד, א).
 ע' שנב
 לדיה בהעלותך את הנרות : בוך רחיל.
 ע' שנב
 בהעלותך : בוך סקאבלא (שפג, ב). מאמרים פרידמאן.
 ע' שנב
 בהעלותך : בוך סקאבלא (שסא, ב).
 ע' שגד
 וזה מעשה המנורה : באב' 39 (רפב, ב). באב' 41 (קב, ב).
 ע' שגה
 וזה מעשה המנורה : באב' 41 (קג, א).
 ע' שגה
 וזה מעשה המנורה : באב' 44 (קנט, א). בוך סקאבלא (מה, א). ציפעל 2 (רעז, א).
 א. — רק עד אמצע סיד). ציפעל 14 (תעה, א. — כניל). ביכל שויב (מה, — כניל).
 ע' שז
 מאמרים פרידמאן (רשום עליו : שבת זנוכה תקצ"ד).
 ע' שז
 והניף אחרן את הלויט : באב' 39 (רפד, א).
 ע' שסה
 להבין ענין פטה שני : באב' 19 (קלו, ב). בוך מיגל (שלב, ב). חן 24 (קבה, א).
 ע' שטז
 וידברחן (ה, א). בוך מא"ש (צד, א). אבות מלאכות ציפעל (רלב, א).
 ע' שטז
 עשה לך שתי חצוצרות כסף : באב' 39 (רפד, א).

א'תקמב

מראה מקום לכתב-יד

- וכי תבואו כו' : שם (רפו, ב). ע' שע
 ויסעו מהר : שם (רפו, א). ע' שעא
 ויהי בנסוע הארון : באב' 39 (רפו, א). באב' 41 (קה, א). באב' 51 (פו, א). באב'
 62 (קנו, א) — רשום עליו : שייך לפסוק ויהי בנסוע הארון בבוך שמות ויקרא במד'
 פ' בהעלותך). ע' שעא
 בנסוע הארון : באב' 39 (רצ, ב). באב' 41 (קי, ב). ע' שמ
 ובנוחה יאמר טובה : באב' 39 (רצא, ב). באב' 41 (קיא, ב). ע' ששב
 וישמע משה : באב' 39 (רצד, א). השלמה לדיה זה בהוספות ע' איתפט. ע' שפד
 ויאמר גוי אספה לי שבעים איש : באב' 19 (רכט), באב' 61 (ערב, א). מקול
 מחצצים-גרוסמאן (ריו, א). מאמרים-פרידמאן. ביכל שוי"ב (מט, א). ע' שפז
 אספה לי שבעים איש : באב' 3 (קפד, ב). ביכל מאה-קיתויא (קית, א). ע' שצג
 ותדבר מרים : באב' 39 (רצז, ב). ע' ת
 ויצעק משה : שם (רצז, ב). ע' תא
 שייך כו' לפסוק ויצעק משה : באב' 41 (קיג, א). ע' תב
 כה אמר כו' אט בודכי חלך : באב' 14 (פה, א). באב' 57 (קכה, א). בוך סקאבלא
 (תיא, ב) — רשום עליו : הפטרת פ' בהעלותך). ע' תז
 הגהות לדיה והנה מנורת זהב : בוך רח"ל. מאמרים-פרידמאן. ע' תטז
 ביאור ע"פ ראיתי כו' : באב' 63 (רלד, א). מאמרים-פרידמאן. ע' תכ

פ' שלח

- שלח לך : באב' 41 (קטז, א). במדבר-16-תרט"ו (י, ב). ע' תלט
 שלח לך : באב' 44 (קעא, א). מים רבים-ש.ש. (רשום עליו : פ' שלח תקצ"ג). ע' תלט
 שלח לך : באב' 41 (קטז, ב). באב' 19 (רסג, א). בוך סקאבלא (קמ, ב). מקול
 מחצצים-גרוסמאן (רלא, א). בוך ובר (רמט, א). גזיחן (רמו, א). ביכל שוי"ב (סט, א).
 מאמרים-פרידמאן (רשום עליו : פ' שלח תרכ"ב). ע' תמג
 שלח לך : באב' 54 (קנה, א). פסח ומצה-גרוגס (עט, ב). מקול מחצצים-גרוסמאן
 (רמג, א). אליעזי (רכא, א). מאמרים-פרידמאן (רשום עליו : קיצור מדיה שלח לך
 הג"ל). ע' תנה
 בלקוית ר"פ שלח לך : באב' 44 (קעה, א). תפול-מיגול (שפח, א). מאמרים-
 פרידמאן. ע' תנט
 אלה שמות האנשים : באב' 39 (רצט, ב). ע' תסה
 והימים ימי ביכורי ענבים : שם (שא, א). ע' תסו
 לדיה ויהס כלב : בוך רח"ל. ע' תסו
 ותשא כל העדה כו' ויבכו : באב' 39 (רצט, ב). ע' תסו
 הגהות לדיה טובה הארץ : בוך רח"ל. מאמרים-פרידמאן. ע' תסה
 ועתה יגדל נא : באב' 39 (שא, א). ע' תסח
 דיח ועתה יגדל נא : באב' 41 (קה, ב). וידבר-חן (מו, א). ע' תעה

מראה מקום לכתב-יד

א'תקמג

- ועתה יגדל נא : באב' 82 (קו, ב גוכתי"ק), באב' 41 (קכו, ב), וידברחן (כ, א).
 ביכל שוי"ב (עה, א). ע' תעט
 ועתה יגדל נא : באב' 41 (קלא, א), וידברחן (יו, א). ע' תמו
 ביאור ע"פ ועתה יגדל : באב' 41 (קלו, ב), וידברחן (כב, ב), ביכל שוי"ב
 (עה, ב). ע' תצג
 ועתה יגדל נא : בוך רח"ל, והנה כמ"כ אה"ק (קל, א). ע' תקט
 ואולם חי אני : באב' 39 (שח, ב). ע' תקי
 ואולם חי אני : באב' 19 (רעו, א), באב' 49 (רמא, א), באב' 61 (שלו, א), וידבר
 חן (מט, א), גחחן, פסח ומצה-גרונם (עה, א), רח"ל (רק ההגהות, ורשום עליו : הגהות
 לדי"ה ואולם חי אני מו"ח ז"ל מתקס"ט). ע' תקי
 ואולם חי אני : וידברחן (נה, ב). ע' תקכו
 במדבר הזה יתמו : באב' 41 (קכו, א), במדבר-16-תרט"ו (יא, א). ע' תקכט
 הגהות לדי"ה ענין הנסכים : בוך רח"ל, מאמרים-פרידמאן. ע' תקל
 ענין הנסכים : באב' 47 (סו, א). ע' תקלג
 בבואכם — ראשית עריסותיכם : באב' 39 (שט, א). ע' תקלד
 והי' באכלכם מלחם הארץ : באב' 41 (קמג, א). ע' תקלד
 קיצור כו' והי' באכלכם : באב' 57 (קפו, א). ע' תקמ
 כי דבר ה' בזה : באב' 39 (שט, ב). ע' תקמג
 דבר אל בניי : כל המשמט-לאגער, גוכתי"ק (קיג), באב' 39 (שיא, א), באב' 41
 (קנה, א. — מתחלל מאות ס"ו), וידברחן (מג, ב). ע' תקמד
 ונתנו על ציצית הכנף : באב' 13, באב' 19 (רלט, א), תפול-מיגול (שעה, א), בוך
 תקציה (שו, א. — רשום עליו : תורת אדמ"ר שנת תקפ"ט פי קרח), הודו-שמוטקין
 (ה, א). ע' תקסז
 הגהות על הסידור ועשו להם ציצית (עם הביאור) : בוך רח"ל, ביכל שוי"ב (צה,
 א), באב' 41 (קסג, א — רק הביאור), באב' 44 (קעט, א — רק המאמר), פסח ומצה-
 גרונם (קיד, א — רק ההגהות). ע' תקעו
 בטיזור דפוט ברויצוב : באב' 63 (קעד, א). ע' תר
 וחי' לכת לציצית : באב' 41 (קנה, ב). ע' תרב
 רבות כו' וראיתם אותו : שם (קסב, א). ע' תרח
 ביאור על והי' לכם שבלקו"ת : שם (קמו, א), וידברחן (לה, א), בוך רח"ל, ע' תרט
 ביאור ע"פ והי' לכם לציצית : בוך רח"ל. ע' תרכא
 למען תזכרו : באב' 19 (רנא, א), באב' 70, בוקר ויודע-חדש (תגה, א), וידבר
 חן (ל, א). ע' תרכו
 אני ה"א אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ : באב' 63 (קעא, ב). ע' תרמד
 ביאור הדברים ע"פ אני : ויקהל"ש, ש, (מה, א). ע' תרמו
 הגהות לדי"ה וישלח יהושע : בוך רח"ל, מאמרים-פרידמאן. ע' תרנו

פ' קרח

- ויקח קרח : באב' 39 (שכא, ב). ע' תרנס
 בסד'ר ר"פ קרח : שמי"המלוב (צו, ב). ביכל שוי"ב (קו, א). ע' תרס
 ויקח קרח : באב' 82, גוכתי"ק (קיא, א). ויקראתקפ"ח (קלב, א). בוך כשמן הטוב
 (סט, א). באב' 70. ע' תרסד
 ויקח קרח : באב' 82, גוכתי"ק (קיג, א). ע' תרסז
 ביאור הדברים ע"פ ויקח קרח : באב' 82, גוכתי"ק (קיד, א). ויקראתקפ"ח (קלה, א). בוך כשמן הטוב (ע, ב). ע' תרסח
 הגהות לדי"ה ויקח קרח : באב' 47 (כג, א). תפולמינול (שצח, א). ע' תרעד
 הגהות לדי"ה ויקח קרח : בוך רח"ל. ע' תרמג
 ויקח קרח : באב' 41 (קט, א). במדבר"16-תרס"ו (טו, א). ע' תרפה
 שי"ד לפסוק ויקח קרח : באב' 41 (קעא, ב). ע' תרצו
 לענין ויקח קרח : שם (מא, ב). וידבר"חן (נו, א). בוך רח"ל. ע' תרחץ
 כל מחלוקת שחיא לשי"ם : ש.ש"4 (קסט, א). ע' תרצט
 וישמע משה : באב' 39 (שכב, ב). ע' תשה
 ענין וישמע משה : באב' 41 (קעא, ב). במדבר"16-תרס"ו (כה, ב). ע' תשו
 וידבר אל קרח גוי בוקר יודע : באב' 41 (קעג, א). ע' תשז
 בוקר יודע — בסי"א כו' אין כסף לא נחשב : שם (קע, א). במדבר"16-תרס"ו
 ע' תשטז (כג, ב).
 וילח אל"ד וישרתוך : שמי"המלוב (נו, א). ביכל שוי"ב (קיב, א). ע' תשיח
 כל פטר רחם : באב' 19 (רפט, א). ע' תשכב

פ' חוקת

- וידבר ה' כו' זאת חוקת : באב' 82, גוכי"ק (קית, א). ע' תשנט
 הגהות לדי"ה זאת חוקת : בוך רח"ל. מאמרים פרידמאן. אלה מסעידוייקאבסאן
 (צה, א). רשום עליו : תוי אדמו"ר מי"מ שליטי"א אשר דרש בקי סמילאן). ע' תשס
 ביאור זאת חוקת : כל המשמחלאנער, גוכי"ק (קלא, א). באב' 49 (צב, ב). ע' תשסא
 ביאור ע"פ זאת חוקת : חן"24 (רילו, א). ע' תשסח
 זאת חוקת התורה : באב' 39 (שכב, ב). תפולמינול (תיה, א). מאמרים פרידמאן.
 ע' תשעג
 ויקחו אל"ד פרה אדומה : באב' 13 (קג, א). תפולמינול (תכב, א). הבעל עסקרי"ן
 (קכט, א). מאמרים פרידמאן. ע' תשעז
 להבין כו' מצות פרה אדומה : באב' 41 (קצא, א). ביכל מאה"קיתוי"א (רפא, א).
 מקל מחצצים גרוסמאן (קמו, א). ש.ש"4 (קכו, א). בוך ובר (קפה, א). מאמרים פרידמאן
 (רשום עליו : שי"ק פ' פרה שנת תרי"ג). ע' תשסג
 פ"ב דנו"ר כו' : באב' 41 (קצו, ב). ע' תשצג
 ענין פרה אדומה : שם (ר, א). ביכל שוי"ב (קכ, א). ע' תשצז
 במד"ר פ' חוקת : בוך רח"ל. ע' תתי

מראה מקום לכתב-יד

א'תקסח

- מסנה פ"ב דזויר : באב' 61 (שנה, ב). מאמריס-פרידמאן.
 ונתתס אותה אל אלעזר הכהן : מאמריס-פרידמאן.
 זאת התורה אדס : באב' 41 (רת, ב). במדבר-16'תרס"ו (כו, א).
 קח את המסה : באב' 41 (רי, ב).
 לדיה קח את המסה : באב' 49 (קו, א).
 לענין קח את המסה : באב' 19 (רצב, ב).
 ויקהילו משה כו' : באב' 41 (ריד, ב).
 וישמע הכנעני : באב' 39 (שכו, א).
 אז ישיר ישראל : שם (שכת, א).
 אז ישיר כו' (עם הביאור) : בוך מיגול (תכו, א). פסח ומצה-גרוגס (רעג, א). באב' 14 (סו, ב). שמייה-מלוב (ג, ב). בוך ובר (רלו, ב). ביכל שויב (קמב, א). ע' תתמד
 אז ישיר ישראל : ביכל שויב (קכת, א). ע' תתנה
 הגחות על ד"ה אז ישיר : באב' 82, גוכייק (סו, א). בוך רחיל. ביכל שויב (קלה, א). גן נעול-סלונים (פו, א). נחיתן (ערב, א) — עד אמצע ס"ט. הבעל עסקריין (קמא, א. — כניל). ע' תתס
 ביאור לחגחות כו' אז ישיר : גן נעול-סלונים (סב, ב). ביכל שויב (קלט, א). בוך רחיל. מאמריס-פרידמאן. ע' תתעב
 מחו נחר ומעין ובאר : בוך סקאבלא (שפה, א). מאמריס-פרידמאן. ע' תתעט
 וממדבר מתנה : סקאבלא : (שפב, א). ע' תתסא
 ע"כ יאמרו המושאים : באב' 39 (שלב, ב). ע' תתפב
 הגחות וביאורים לדיה ע"כ כו' : מיגול (תיב, א). באב' 13 (ס, א). בוך רחיל. מאמריס-פרידמאן. ע' תתפג

פ' בלק

- בגמרא פרק חלק : באב' 41 (ריט, א). במדבר-16'תרס"ו (כט, ב). ע' תתצט
 וירא בלק : שם (רכ, ב). במדבר-16'תרס"ו (כה, א). ע' תתקא
 ויקר אלקים אל בלעם : בוך תפול-מיגול (תת, ב). ע' תתקג
 כי מראש צורים : באב' 41 (רכב, א). ע' תתקד
 כי מראש צורים : שם (רכה, א). פסח ומצה-גרוגס (קיו, ב). ובר (רשום עליו : תרכ"ה). ש. ש"ד (קצו, א). ע' תתקיא
 כי מראש צורים : באב' 39 (שלה, ב). ע' תתקטו
 כי מראש צורים — לבדו ישכון : בוך סקאבלא (שפו, א). ע' תתקיו
 מי מנה : באב' 19 (שיו, א). ע' תתקיו
 מי מנה : באב' 41 (רכו, א). ע' תתקכד
 מי מנה : שם (רלא, א). במדבר-16'תרס"ו (לה, א). ע' תתקכה
 מי מנה : באב' 19 (רצו, ב). ע' תתקלא
 לדיה מי מנה : באב' 49 (ק, ב). ע' תתקלד
 מי מנה : באב' 19 (שה, א). ביכל שויב (קג, א). מאמריס-פרידמאן. ע' תתקלט

- מי מנה : באב' 19 (שיג, א), באב' 63 (קפג, א), אליעז' (שנו, ב), ציפעל' 14 (קע),
 א), ביכל שויב (קסו, א).
 מי מנה : באב' 19 (שכג, א).
 מי מנה : בוך סקאבלא (שסב, ב),
 ענין ג' מיני אדם : באב' 13 (צה, א) — רק הקיצורים, באב' 17 (קו, א), באב' 38
 (י, ב), באב' 57 (תה, א), מקול מחצאים-גרוסמאן (שנו, א), אליעז' (רכה, א), סקאבלא
 (ריח, א), כשמן הטוב (כט, א), ובר (שו, ב), מאמרים-פרידמאן.
 חטטע שאצ'י נקי אדם : באב' 11 (קסו, א), פסח ומצה-גרוגס (לו, א), מאמרים-
 פרידמאן.
 ע' תתקפד
 הגהות לדיה מי מנה : רח"ל, מאמרים-פרידמאן.
 לא הביט און : באב' 39 (שלה, ב).
 לא הביט און : בוך ויקרא בשלימות (שעג, א), באב' 49 (קי, ב).
 לא הביט און : בוך סקאבלא (רו, א).
 לא הביט און : באב' 57 (תכו, א).
 הגהות לדיה לא הביט און : רח"ל, מאמרים-פרידמאן.
 קיצור מדיה לא הביט און : הבעל עסקריין (קמג, ב).
 קיצור מהדרוש לא הביט און : באב' 41 (רלו, א).
 ביאור כוי לא הביט און : שם (רלט, ב), ביכל שויב (קע, א).
 כי לא נחש כוי — נאום שומע אמרי איל : באב' 39 (שלג, ב).
 הגהות לדיה מה טובו : רח"ל, מאמרים-פרידמאן.
 ביאור כוי מה טובו : באב' 57 (שכט, א), בוך ליאדי הקטן (ריט, א), ביכל שויב
 (קעד, א), רח"ל.
 שייד לענין מה טובו : באב' 57 (שלה, ב), ביכל שויב (קעט, ב), רח"ל, ע' א'מג
 שייד למה טובו : סקאבלא (שפה, ב), מאמרים-פרידמאן.
 כרע שכב כארי : באב' 82, גוכייק (קכב), באב' 41 (רמו, ב), במדבר' 16 (מב, א).
 — רשום עליו : זתריה בסעודה שלישית. — בראש העי' שם מציינ כ"ק אדמור'
 שליטיא : ישנו בלאדי במדי-דברים).
 ועתה ברח לך : בוך סקאבלא (שנו, א).
 אראנו ולא עתה — וירא את עמלק : באב' 39 (שלו, ב), ע' איב

פ' פנחס

- אן בגורל יחלק : באב' 41 (רעב, א), במדבר' 16 (נו, א). — כ"ק אדמור' שליטיא
 מציינ שם : ישנו בלאדי במדי-דברים, בטי תרכיו בהרחב ובתוס', ובר (רגו, א), אבות
 מלאכות-ציפעל (מ, א), פסח ומצה-גרוגס קיט, ב), ביכל שויב (קפב, א). ע' אינח
 אן בגורל יחלק : מאמרים-פרידמאן.
 ויאמר כוי וסמכת את ידך — ויסמוך את ידיו : באב' 39 (שמא, ב), ע' איסו
 צו כוי את קרבני לחטי : כל המשמח-לאגער, גוכייק, באב' 49 (קיג, א), ע' איסח
 בלקיית דיה צו את בניי : כל המשמח-לאגער (מג, א), באב' 49 (קכד, א), ע' איעט

ביאור על ראשי המסות : באב' 44 (רו, א). ביכל שויב (ריט, א). מאמרים פרידמאן.
 וידבר משה : הודו-שמוסקין (רטו, א). אליעז (שנה, א) — רשום עליו : נאמרה שבועות תדרין).
 ואשה כי תדור נדר לה : תפול-מינדל (תג, א). מאמרים-פרידמאן. באב' 17 (צו, א) — עד אמצע ס"ה). ציפני-14 (שעג, א ; תצא, א — כניל). הבעל עסקריין (קמה, א — כניל). נתיחן (רצ, א — כניל). בוך-רחיל (רק ההגהות).
 בהיי ר"פ מסות : באב' 39 (שנט, א).
 הגיה לדיה החלצו : רחיל. מאמרים-פרידמאן.
 ומקנה רב : באב' 41 (רצו, ב). במדבר-16 (צ, א).

פ' מפעי

אלה מסעי בניי : באב' 41 (שב, א).
 אלה מסעי בניי : באב' 39 (שנט, ב).
 אלה מסעי בניי : באב' 19 (שנג, א). הודו-שמוסקין (ריח, ב).
 אלה מסעי בניי : באב' 19 (שסא, א).
 קיצור אלה מסעי : באב' 57 (קצא, ב).
 אלה מסעי דחקסיג : באב' 49 (קד, ב).
 הגהות לדיה אלה מסעי : הגהות-רחיל. מאמרים-פרידמאן. אלה מסעי-דויקאבסאן (סד, א).
 בלקוית פ' מסעי : באב' 49 (רפא, א).
 ויטעו ממרה : באב' 41 (דש, א). במדבר-16 (צה, א). באב' 53 (רק חלק מהמאמר — וכמייב באלו דלהון). בראשית-הבר (רה, א). בוך בא (תפה, א). ענין הברכות-אהיק (קט, א). ליאדי הגדול.
 כד שטע קול תרנגולא : באב' 41 (שיו, א). סקאבלא (רמו, ב). ענין הברכות-אהיק (רסה, א). — חסרה ההתחלה. ליאדי הגדול.
 והקריתם לכס ערים : באב' 41 (רצו, ב). במדבר-16 (קד, א).
 הגהות לדיה אחת שאלתי : הגהות-רחיל. מאמרים-פרידמאן.

חומסות

הגהות במדיס השני : מאמרים-פרידמאן.
 קיצורים על לקוית : באב' 19 (קלו, ב). תפול-מינדל (שלה, ב).
 עיין בפעייח שייז : מאמרים-פרידמאן.
 ויהי קול מעל לרקיע : בוך כשמן הטוב (קנה, א).
 ענין ספירה : באב' 19 (לה, א). הבר (ריח, א).
 נשא את ראש — גרסון היי בכור : מאמרים-פרידמאן.
 כח תברכו : מאמרים-פרידמאן. ביכל שויב (יג, א). והגדת לבנך-גרסמן (קט, א).
 עי איתלח

מראה מקום לכתב-יד

א'תקמ"ט

- ביאור כה חברנו : ביכל שויב (יג, א). מאמרים-פרידמאן.
חנחות לדרוש זאת חנוכת : ביכל שויב (כט, א). מאמרים-פרידמאן.
בחעלותך את הנרות : ביכל שויב (לט, א). מאמרים-פרידמאן.
לדיה. בהעלותך — להבין כו' האהבה דאברהם : מאמרים-פרידמאן.
פזר נתן לאביונים : סקאבלא (שנג, א). כשמן הטוב (עו, א) — רשום עליו :
תורה שאי בקיץ באייעב על החונה תקציו למיץ. מאמרים-פרידמאן.
לא כן עבדי משה : באב"י 19 (רלה, א). מאמרים-פרידמאן.
ומראה ולא בחידות — לא כן עבדי משה : מאמרים-פרידמאן. הגהות-רח"ל. עי' א'תעד
ענין פ' טרגלים : הגהות-רח"ל.
ויהס כלב : מאמרים-פרידמאן.
חנחות על חציורים : מסח ומצה-מרגם (עזב, א). הגהות-רח"ל.
ענין סמיכת פ' נסכים — והי' לכס לציצית : בוך-רח"ל.
חוספה לדיה עולת תמיד : שלח-גפני (שנא, ב).

ביאור על ראשי חמסות : באב' 44 (רה, א). ביכל שויב (ריס, א). מאמר'ם פרידמאן.
 ויזבר משה : הודרשמוסקין (רסו, א). אליעז' (שגו, א — רשום עליו : נאמרה שבועות תדריך).
 ואשה כי תדור נדר לה' : תפול-מיבול (תג, א). מאמר'ם פרידמאן. באב' 17 (צו, א — עד אמצע סיה). ציפועל-14 (שעג, א ; תצא, א — כניל). הבעל עסקריין (קמה, א — כניל). נתיחן (רצ, א — כניל). בוך-רחיל (רק ההגהות).
 בחיי ר"פ מסות : באב' 39 (שנט, א).
 הגיה לדיה החלצו : רחיל. מאמר'ם פרידמאן.
 ומקנה רב : באב' 41 (רצו, ב). במדבר'16 (צ, א).
 עי אישכא
 עי אישכז
 עי אישלו
 עי אישלט

פ' מטעי

אלה מטעי בניי : באב' 41 (שב, א).
 אלה מטעי בניי : באב' 39 (שנט, ב).
 אלה מטעי בניי : באב' 19 (שנג, א). הודרשמוסקין (ריח, ב).
 אלה מטעי בניי : באב' 19 (שסא, א).
 קיצור אלה מטעי : באב' 57 (קצא, ב).
 אלה מטעי דתקסיג : באב' 49 (קד, ב).
 הגהות לדיה אלה מטעי : הגהות-רחיל. מאמר'ם פרידמאן. אלה מטעי-דייקאבסאן (סד, א).
 בלקוית פ' מטעי : באב' 49 (רפא, א).
 ויסעו מסרה : באב' 41 (דש, א). במדבר'16 (צד, א). באב' 53 (רק חלק מהמאמר — וכמייכ באלו דלהלן). בראשית-הבר (רה, א). בוך בא (תפת, א). ענין הברכות-אהיק (קט, א). ליאדי הגדול.
 כד שטע קול תרנגולא : באב' 41 (שיו, א). סקאבלא (רמו, ב). ענין הברכות-אהיק (רסו, א. — חסרה ההתחלה). ליאדי הגדול.
 וחקריתם לכס עריס : באב' 41 (רצו, ב). במדבר'16 (קה, א).
 הגהות לדיה אחת שאלתי : הגהות-רחיל. מאמר'ם פרידמאן.
 עי אישעא
 עי אישעה
 עי אישעז
 עי אישעד
 עי איחיד
 עי איחטו

הופפות

הגהות במדיס השני : מאמר'ם פרידמאן.
 קיצורים על לקוית : באב' 19 (קלו, ב). תפול-מיבול (שלה, ב).
 עיין בפטיח שייז : מאמר'ם פרידמאן.
 ויחי קול מעל לרקיע : בוך כשמן הטוב (קנה, א).
 ענין ספירה : באב' 19 (לה, א). ובר (ריח, א).
 נשא את ראש — גרסון היי בכור : מאמר'ם פרידמאן.
 כח תברכו : מאמר'ם פרידמאן. ביכל שויב (יג, א). והגדת לבנך-גרסמן (קט, א).
 עי איתכא
 עי איתכד
 עי איתכה
 עי איתכח
 עי איתל
 עי איתלה
 עי איתלח

מראה מקום לכתב-יד

א'תקמט

- ביאור כה תברכו : ביכל שויב (יג, א). מאמרים-פרידמאן.
ע' איתבא
הגהות לדרוש זאת חנוכת : ביכל שויב (כט, א). מאמרים-פרידמאן.
ע' איתמב
בחשלותך את הנרות : ביכל שויב (לט, א). מאמרים-פרידמאן.
ע' איתעו
לדיה בהעלותך — לחבין כו' האהבה דאברהם : מאמרים-פרידמאן.
ע' איתעז
פזר נתן לאביונים : סקאבלא (שנג, א). כשמן הטוב (עז, א) — רשום עליו :
ע' איתמו
תורה שאי בקיק באיעב על חתונה תקצו לסיק. מאמרים-פרידמאן.
ע' איתמו
לא כן עבדי משה : כאבי 19 (רלה, א). מאמרים-פרידמאן.
ע' איתצ
ומראה ולא בחידות — לא כן עבדי משה : מאמרים-פרידמאן. הגהות-רח"ל.
ע' איתצד
ענין פ' טרגלים : הגהות-רח"ל.
ע' איתק
ויהט כלב : מאמרים-פרידמאן.
ע' איתקב
הגהות על הקיצורים : ססח ומצה-מזגם (ערב, א). הגהות-רח"ל.
ע' איתקב
ענין סמיכת פ' נסכים — והי' לכם לציצית : בוך-רח"ל.
ע' איתקה
חוספה לדיה עולת תמיד : שלהגפני (שטא, ב).
ע' איתקטז

